మేధాదక్షిణామూర్తయేనమః.

శ్రీ శంకరవిజయము

(మాధవీయమగు "సంక్షేపశంకరవిజయము"న కాంధ్రీకరణము)

ఇది

భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మ

ప్రణీతము.

—:•:—

బందరు

నేషనల్ ముద్రణాలయమునందు ముద్రితము.

1931

కాపీరైట్ రిజిస్టర్డ్]

31338
3-1-71

విజ్ఞప్తి

శ్లో॥ ఓం నమః ప్రణవార్థాయ। శుద్ధజ్ఞానైకమూర్తయే।
నిర్మలాయ ప్రసన్నాయ। దక్షిణామూర్తయే నమః॥

శ్లో॥ మూకం కరోతి వాచాలం। పంగుం లంఘయతే గిరిం।
యత్కృపా తమహం వందే। శంకరాచార్య సద్గురుం॥

శ్లో॥ నారాయణ సమారంభాం। శంకరాచార్య మధ్యమాం।
అస్మదాచార్యపర్యంతాం। వందే గురు పరంపరాం॥

గుణక్షీర గ్రహణచణులగు సుమనఃపరమ హంసలారా!

మాచల్లపల్లి సంస్థాన విద్వద్వతంసులై యుండి యిప్పుడు కీర్తిశేషులయిన సర్వజ్ఞమూర్తులును మహాతపోనిధులునగు బ్రహ్మశ్రీ అద్దేపల్లి సోమనాథశాస్త్రిలవారు మాధవీయమగు శంకరవిజయము నందెక్కు డభిమానము కలిగి యున్నద్దాని నిజాశ్రితులచేఁ బఠింపఁ జేయుచుండుటఁ బ్రథమమున నది చూడ నాకవకాశము కలిగె. ఆ కోశము సంపాదించి యందలి విషయములు సంగ్రహించిన కొంత కాలమునకు శ్రీ సద్గురువర భూరికరుణాప్రసారమున దానినాంధ్రీకరించు సాహసమొంతుదయించె. రసాలంకృతి నియమాదివిరహితమైయును శివగురుస్తవము వాఙ్మనఃకర్మంబులఁ బూతంబులఁ జేసి నన్నుఁ గృతార్థుం జేయునను నమ్మికతో సాక్షాచ్ఛంకరులై యగు శ్రీ జగద్గురువర్యుల సచ్చరిత్రమును శ్రీసర్వేశ్వర ప్రేరణమున వ్రాయఁబూనిన నన్నుఁ దత్కృపా ప్లవమూరు వత్సరములకు నాపూనిక సంద్రపుటొడ్డునఁ జేర్చెను.

నాకు లజ్జాభయంబులు మెండు. నేనిది వ్రాయుతఱి నేరికైనం జూపిన నేమగునోయను లజ్జయును నేమందురోయను భయం

గిన ధార్మికాగ్రణుల కెంతయుఁ గృతజ్ఞతా పూర్వకాభివందనము లర్పించువాఁడను. మఱియునుమునుముందుగనె గ్రంథమూల్యము నొసంగి ముద్రాలయాధికారులవలని జాలమెల్లనోర్చి వేచియున్న మిన్నల క్షమయుం బ్రశంసార్హము.

ఈ గ్రంథమునలోపము లింకేవియున్న నవి శ్రీవిద్యారణ్య గురు వరేణ్య గ్రంథస్థములని కాని యింకన్యములని కాని కోవిదులెంచక యజ్ఞుఁడనగు నావిగనెభావించి నన్ను మన్నించెదరు గావుత. ప్రమాదికములగు దోసఁగుల నేరైననాకెఱుక పఱచిన-చో వినయ పూర్వకముగ గ్రహించి వానింబునర్ముద్రణమున సవరించికొని యట్లు తెల్పినవారియెడ నిరంతరముఁ గృతజ్ఞుఁడ నయ్యెదనని మనవి చేయుచున్నాఁడ.

చ॥ దోసఁగులుగల్గు-చోఁ దొలఁగఁ ♦ ద్రోసిగొనంబులు గల్గనేనిసం।
తసమునఁ గైకొనన్బుధవ ♦ తంసములారా ! మిమున్భజింతు ని
ద్ది సుమతులైనవారలకు ♦ డీటగుబాటయెకాదె? భవ్యకో
శసమితి ధాత్రినిల్పుట ల♦ సద్దయవిజ్ఞులు సూచినంగదా !॥

ఇట్లు
విద్వద్విధేయుఁడు
భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మ.
గ్రంథకర్త

మోపిదేవి
కృష్ణామండలము
1 జూలై 1931 సం॥

శుద్ధపత్రము.

పుట	పఙ్క్తి	తప్పు	ఒప్పు
2	14	షన	సను
3	1	యోబి	యోధి
7	10	నొప్వ	నొప్పు
9	11	ర్మ్రవత	ర్మాప్తు
9	18	గాఁగ	దాఁగ
9	28	న్వితను	న్వర్తిత
10	11	త్రిముల్	త్రియై
10	18	ణాన్యా	ణస్థా
17	22	దున	దుఁడ
21	15	ట్యాగ్రి	ట్యగ్రి
23	5	నీవ	నీద
28	26	నసుం	నిసుం
32	18	ధ్య	ధ్య
38	4	షాల	శూల
38	7	నొప్వ	నొప్పు
42	4	యుక్త	యుక్త
45	1	దను	దను
46	17	త్నూతా	త్నూత
50	20	చ్చుగ౯	చ్చుఁగ౯
50	22	యూలుఁ	యులుఁ
51	11	నంగ	సంగ
51	15	మె	లో
56	20	విపు	లిపు
65	22	కధ	కథ
67	18	రవ	రర
71	4	ణ్యమై	ణ్యమా
72	16	రణు	రను
76	1	వనా	గణా
76	18	తో౯	తా౯
77	17	దీక్షా	వీక్షా
80	26	నీరవా	నీరధ
83	12	న్వీత్త	న్వీత్వ
91	8	వేశ్మాం	వేశాం
95	2	ధుల్యం	ధున్యం
95	4	రహిన్మ	రహోత్థ
98	1	జ్ఞాను	జ్ఞాన్య
98	18	శితు	శిత
102	12	నఘ!	నఘు
104	24	నొప్ప	నొప్పు
108	10	జన	నిజ
112	4	వంతు	పంతు
113	21	త్తమ	త్తను
116	18	లంగాం	లగ్నాం
116	19	తర	కర
117	5	ల్పొదు	ల్పొడు
121	5	డయ్యు	డయ్యో
125	19	నభా	నఖా
125	24	చయా	యూతా
129	2	సరో	శిరో
129	10	నమ్మ	యమ్మ
130	13	పథి	సుధ
135	14	తాలా	తారా
141	5	బాలిత	బావిత
141	26	క్షుఁద్దె	క్షుద్రై
144	1	దనునం	దనువం
144	16	కలి	కవి

పుట	పఙ్క్తి	తప్పు	ఒప్పు	పుట	పఙ్క్తి	తప్పు	ఒప్పు
145	24	తిరయు	తియు	213	5	నత	సత
147	17	దిప్ట	దేనో	215	25	బల	బిల
152	6	గరంగ	గరిగ	216	19	బఊపె	బఊపి
153	11	క్మ్రంబై	ర్త్రంబై	219	7	తిగ	తిగు
156	26	తార	తాప	224	1	నగ	గన
160	2	డాల్చ	బోల్చ	234	18	ధపు	ధింపు
161	7	క్షిని	క్షీణిం	234	27	యొద	యొఃద
161	15	యనం	యనుం	236	18	నెంద	నెంద
163	25	శిత	శిత	239	4	దతీ	దిపీ
163	25	జయ్యాన	జెచ్చర	243	28	నము	ననము
165	22	దతి్ర	రతి్ర	247	25	మహా	గహా
174	23	జిన	జన	250	6	గానన	గాన
175	18	తాశయు	తాతిశయ	256	7	జాగుగా	బాగుగా
175	18	యంబు	యము	257	15	దేహ	గేహ
175	25	నుసు	నసు	258	4	జ్ఞాన	జ్ఞాత
178	3	దాని	భావి	260	3	ంద్ర్ధ	గేహ
182	26	జెవ్పి	జెప్పి	263	23	సందియ	సంతస
183	15	నూను	నూర్ధ్వ	268	27	నార	సార
191	17	లవె	లవ	270	5	రంభి	రంబి
192	2	టెష్టా	చెష్టా	274	15	ంబాసుర	న్మృద్యము
195	25	పార్ధ	పారార్ధ	277	14	శ్వ	విశ్వ
197	18	పర్ణం	పర్ణత్రం	277	17	తత్త్వం	దత్త్వం
198	12	ప్రిదు	ప్రిధు	278	5	రత్వ	రత
199	9	మన	మద	279	28	శువ	శున
199	17	కయ	కరయ	280	28	మాక	మాక
200	9	సాధు	సాధు	283	2	కగు	తగు
203	9	నల్ల	యల్ల	284	10	రుది్ర	రుద్రి
208	1	త్సించు	త్సింతు	288	14	ధరలు	ధరులు
209	18	తోర్ధ	తోర్ధ్వ	288	21	చెడు	చెదు
210	1	ణుండ	ణమ	292	23	వేవేగ	వేలేగ
210	25	గడు	గర	292	26	నంత	నెంత
211	17	హిమ	హాము	296	6	ఫులగ	ఫుంగ
212	10	దటం	దటుం	297	8	నన్న	వాండే

పుట	పఙ్క్తి	తప్పు	ఒప్పు
300	2	కను	జగు
300	3	మయి	మయూ
304	22	లక్ష్మ్ర	లక్ష
322	1	దండ	దంత
323	5	నడి	సండి
324	21	ముల	బలము
329	20	ల్కుచు	ల్కుడు
335	24	నవ	నావ
342	26	ఘూతు	విఘూతు
347	11	మృన్న	మూత్రన్న
348	21	నెపు	నెప్పు
348	24	నెప్పు	నొప్పు
358	25	ప్రితీ	ప్రిలీ
359	3	ధృతి	ఘృతిం
359	7	న్సె	నె
362	14	డండ	డంగ
370	17	టెంచ	టెంచి
375	11	దత	దద
383	21	దాగ్జ	వాగ్జ
386	27	నాద్య	నాది
387	27	చినరి	చిసారినం
389	9	దేశ	వేశ
389	11	నొక	నొకొ
390	12	ప్రమ	ప్రమ
391	6	నంభ్రి	సంభ్రి
391	17	శ్రోవు	శ్రోవులు
392	19	భాగ	భాగ్య
396	26	నొ	నెంచనొ

ఆంధ్రీకృత శంకరవిజయమును గూర్చి

పండితాభిప్రాయములు

40 ఏండ్లనుండి శ్రీశంకర ప్రతిష్ఠలెన్నియో చేయించి తద్విజయధ్వజమును వ్రాయించి యీగ్రంథపీఠికయం దెన్నఁబడియున్న

1. శ్రీ శ్రీ శ్రీ బ్రహ్మానందసరస్వతీ స్వాములవారు — కాశీ.

నాదెళ్ల పురుషోత్తమశాస్త్రులుగారికి ... మీ ఆశీర్వచన పాత్రుఁడగు భమిడిపాటి వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారిచే రచింపబడి మీ కుమారునిచే పరిశోధింపబడి శ్లాఘింపబడిన శ్రీమచ్ఛంకరవిజయ గ్రంథరాజమును పంపినందులకు నేను మిగుల సంతసించి నాశక్తికి దగినటుల నభిప్రాయము వ్రాసిపంపుచున్నాను... ఇహపరసాధనమగు గురుభక్తి నభివృద్ధినొందించుటకు అద్వైతవిశిష్టాద్వైతద్వైతమతాచార్యులు క్రమముగా నవతరించిరి. ఆంధ్రులుమాత్రము తమ మతోద్ధారకులగు శ్రీమచ్ఛంకర భగవత్పాదాచార్యులవారి దిగ్విజయ చరిత్రమును పఠించుట, తన్మూర్తిని పూజించుట, తద్వర్ధంతిని జరుపుట మాని గురుభక్తికి దూరులయిరి. ఈకొఱతను దొలగించుటకై పూర్వము కొక్కొండ వేంకటరత్నశర్మగారు ఆంధ్రమున వచనకావ్యముగ రచియించి సంస్కృతభాషానభిజ్ఞులకు మహోపకారమును జేసిరి. ప్రకృతమున భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు గురుభక్తితో శ్రీమచ్ఛంకర విజయమును మృదుమధుర వాగ్భరితముగ పద్యాత్మకముగ రచియించి ముద్రింపించిన గ్రంథమును జూచి మిగుల నానందించినవాఁడనై శ్రీమచ్ఛంకరభగవత్పాదాచార్యానుగ్రహమున చతుర్విధ పురుషార్థసిద్ధి నొందుగాతమని యనేక నారాయణ స్మరణములను జేయుచున్నవాఁడను.

గ్రంథకర్తృ విద్యాగురువులు

2. శ్రీ కప్పా వేంకటేశ్వరశాస్త్రులుగారు — అనంతవరము.

నేను మీ గ్రామము వచ్చినప్పుడిందలి ప్రథమాశ్వాసమును సాకల్యముగా జదివితిని సంప్రదాయశుద్ధమైన యాంధ్రీకరణమునకు మృదుమధురమైన గ్రంథశైలికి నానందించితిగాని కవితారచనయందు నూతనప్రయత్నము కలవాఁడవగుటచే శాస్త్రార్థ ఘట్టముల నెట్లు రచింపగలవోయని యనుకొంటిని. ఇప్పుడు కొన్ని ఘట్టముల జూచితి. సంస్కృత శంకరవిజయమున నున్న సర్వవిషయముల చక్కఁగ దెలిగించుచు నచ్చటచ్చట వ్యాఖ్యానమున విమర్శించిన విశేషములగూడ నీగ్రంథమున రచించుటచే నీశంకరవిజయము విద్వదామోదపాత్రమై యాంధ్రదేశమునకు మహోపకార మొనర్పగలదనుట యతిశయోక్తి కాజాలదని తలంచుచున్నాఁడను.

సరసచతుర్విధ కవితాసామ్రాజ్య ధురంధరులు

3. శ్రీ నాదెళ్ల పురుషోత్తమశాస్త్రులుగారు — మచిలీపట్టణము

ఉత్సాహము- పూర్వపుణ్యమునను గవిగఁబుట్టి మొట్టమొదటనే। సర్వపూజ్యమైన మేటి శంకరార్యచరితఁ దా। నిర్వహింప బుద్ధిపుట్టనెగ్గ నారచోద్యమా। సర్విశుభసుఖంబులందుదుండు వంశవృద్ధితోన్॥ కం॥ ఆరంభకవనమైయును సారంబు సలక్షణతయు సాహిత్యంబు। న్నారాశుద్ధియు నోరుపు। మీఱంబనిపూర్తి సేఁత మేల్మేలననా॥ తే-గీ॥ భమిడిపాటి సుబ్రహ్మణ్య బాలకవిర। చితము శంకరవిజయ మంచిత ముచితము। తనరుఁదత్కృతి యాచంద్రతారకముగ। నశెడు నాదెళ్ల పురుషోత్తమాఖ్యుఁ డాస్థ॥

శ్రీకింకవీంద్రఘటాపంచాననవిద్వత్కవి బాలకలానిధిబాలసరస్వతీశతావధానులు

4. శ్రీ చెళ్లపిళ్ల వేంకటశాస్త్రులుగారు — కడియము.

భవద్విరచిత శంకరవిజయము నక్కడక్కడఁ జదివినాఁడను. చక్కని ధారకలిగి యున్నది, ప్రథమ ప్రయత్నమైనను లాక్షణిక సమయానుసారిగా హృద్యముగా నుండుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. అందు మొదట చిరంజీవి మా దక్షిణామూర్తి వ్రాసిన పీఠిక సవిమర్శముగాఁ బ్రత్యక్షర పరిశోధనముగాఁ జదివినాఁడను. గ్రంథమునందలి విశేషావిశేషములనుగూర్చి యతఁడువిస్తరించి వివరించినాఁడు. కావున నితరులద్దానిం గుఱిచి వివరింపఁబనిలేదు. భగవంతుఁడు మీకిట్టి సద్గ్రంథరచనకుఁ బ్రోత్సాహకుఁడై యాయురారోగ్య భాగ్యప్రదాతయగుఁగాక

వైయాకరణశిరోభూషణులు, మహామహోపాధ్యాయులు

5. శ్రీ తాతా సుబ్బారాయశాస్త్రులుగారు — విజయనగరము.

తాము రచించిన యాంధ్రశంకరవిజయగ్రంథము ననేకభాగముల ముఖ్యముగ శాస్త్రచర్చలు కలవానిని జూచితిని, అట్టి విషయమును సంస్కృతమున రచియించుట శ్రీ మాధవాచార్యులవారికే తగియున్నది. ఆవిషయములలో దమరు సిద్ధాంతభంగము రాకుండ నాంధ్రీకరించి నందులకు మిగుల సంతసించితిని. కావ్యరూపమున శాంకరసిద్ధాంతమును వెలువరించు గ్రంథమాంధ్రమున లేదు. ఆకొఱతనుదీర్చి తమరాంధ్రభాషా సేవను జేసినందులకు కృతజ్ఞుడను. విషయ కాఠిన్యమును బట్టి కొంతవఱకు నారికేళపాకముగా నున్నను విషయపరిజ్ఞానము గల వారికి సంతోషదాయకముగా నుండునని నావిశ్వాసము. తమరీవిధముగ నింకను ఆంధ్రభాషాసేవ చేయునట్లు భగవంతు డనుగ్రహించుగాక.

కుమారాభ్యుదయాంధ్ర వాల్మీకిరామాయణాద్యనేక గ్రంథకర్తలు,

6. శ్రీ వావిలికొలను సుబ్బారావుపంతులుగారు — చుండూరు.

తమరు నాయందలి యనుగ్రహమునఁబంపిన భవద్విరచిత శ్రీ శంకరవిజయము శిరసావహించి గ్రహించితిని. ఇట్టిగ్రంథ మాంధ్రులకత్యంతావశ్యకమై

గవర్నమెంటు గరల్సుహైస్కూలు పండితులు, వైయాకరణులు

10. శ్రీ కొత్తూరి వేంకటశాస్త్రులుగారు—మచిలీపట్టణము.

కం॥ శంకరపదకమలార్చన। సంకలితా భమిడిపాటి సత్కులజాతా। వేంకట సుబ్రహ్మణ్యా। శంకరవిజయానురచన సఫలసుజన్మా॥ చ॥ పరమపవిత్రమై కలుషభంజకముం బరిశుద్ధముమ్మనో। హరమును నౌచు గాంగఝరమట్లు లెసంగదు తావకాంధ్ర శం। కరవిజయాఖ్య సత్కృతిప్రగల్భ కవీశ శిరోవధార్యమై। వరలును భవద్యశోవిశదభానురచంద్రికలాకలాపమై॥ ఉ॥ మూర్తిని గొన్న వేదతతిం బోలెడు శంకరుగాథ బుద్ధివి। స్ఫూర్తి మతంబులున్ విబుధపూజ్యుఁడు మాధవునాద్యసత్కృతిం। గీర్తితరీతి దానిఁ దెలిఁగించిన యంశముఁ దెల్పదక్షిణా। మూర్తిసుధీంద్రసంగ్రథితముం గన నచ్చెరువయ్యెఁ బీఠికన్॥ ఆ॥వె॥ కుందనమునఁ బొదుగ నందమౌ కురువింద। కందళంబుభంగిఁ గ్రాలుచుండు। ఘనమనీషి రంజకంబైన పీఠిక। భవ్య తావక ప్రబంధమునకు॥

గీర్వాణాంధ్రపాఠశాలాసాహిత్యోపాధ్యాయులు, శతావధానులు

11. శ్రీ అవ్వారి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రులుగారు—కొవ్వూరు

సంస్కృతాంధ్రభాషా రచనలు జటిలముగఁగూడ శంకర విజయము తెలుఁగుసేఁత తెలుఁగువారికుపయుక్తమగుపని. మహాపురుషులగు శ్రీజగద్గురు శంకరాచార్యుల వృత్తాంత మీపొత్తమునం జేసి యాంధ్రలోకమున మిగుల వెల్లడి గాంచును. శాస్త్రీయసందర్భములతోఁ గూడిన దీనిని దెలుఁగునవ్రాసి శ్రమపడిన యీకవివర్యు లాంధ్రుల కృతజ్ఞతకుఁ బాత్రులని నాయాశయము.

బ్రహ్మాండపురాణాది గ్రంథకర్తలగు కావ్యసత్కృతితీర్థ బిరుదాంకితులు

12. శ్రీ జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారు — కడప.

తమరు దయాపూర్వకముగా నంపిన శ్రీశంకరవిజయమును బరమాదరమున శిరసావహించి ధన్యుఁడనైతినని తలంచుచు నాయెఱింగిన తావులఁ బఠించితిని, బ్రహ్మశ్రీ నాదెళ్ల మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారి పీఠికయుఁ బఠించితిని. బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు శ్రమించి యాంధ్రీకరించి రనుట నిస్సంశయము. పరివర్తనము నాయెఱింగినంతవఱకు బాగున్నది. కొన్ని తావుల మూలార్థమును బెంచియుఁ గొన్నితావుల సంగ్రహించియుఁ దెనిఁగించిరి ఇది సనాతనాచారము. ఏయేతావుల విస్తృతముగా వ్రాయవలయునో ఎందెందు సంగ్రహింపవలయునో కవిహృదయమె యద్దానిని నిర్ణయించుకొనును. కవిత్వము ముద్దులు మూటగట్టుచున్నయట్లున్నయది. శైలి సులభముగానున్నది. ఎందో సమాసభూయిష్ఠముగానున్నను, ప్రాయశఃసర్వజన సుబోధముగా నున్నదని నా దృఢవిశ్వాసము. ఇక్కార్యమొనరించి గ్రంథకర్తగారు ధన్యులైరి. ఇట్టి యుత్తమగ్రంథముల రచించుమహాభాగ్యమీ గ్రంథకర్తలకుం గల్గినది. అదియే వీరు ధన్యులని వేనోళ్లఁ జాటుచున్నది. ఇఁక నిందలి పీఠికఁగూర్చి:— బ్రహ్మశ్రీ

శాస్త్రిగారు చక్కని పీఠిక వ్రాయించిరి. గ్రంథమును పలుసారులు పఠించిరి. విశేషాంశములం బరికించిరి. మంచి శైలితో వ్రాసిరి. శ్రీశంకర భగవత్పాదులవారింగూర్చి యనేకాంశములం దెలిపిరి, ఎల్లరు కృతార్థులు గావలయునను వీరి సంకల్పము ఫలించునదియె. మతముల సంగ్రహించి తెలుపు తావుల వీరి నిష్పక్షపాతిత్వము స్పష్టమయ్యెను. గ్రంథమునకీపీఠిక యనుకూలముగాఁ గుదిరి బంగారునకు వెలిగారమునకుఁగల సంబంధమును స్మరింపఁజేయుచున్నది. ఇంక శ్రీశంకరాచార్యుల జననకాలనిర్ణయమున ననేకసంశయము లున్నవి. వేను పడినంతవఱకు వీరు మంచిమార్గము నవలంబించిరి. అంతకంటె శ్రమంపడ వలనుపడదని నేనెఱుంగుదును. ఈగ్రంథ మాంధ్రమండలముల వ్యాపించి గురుభక్తి నెలకొల్పుఁగాక.

భోగీశ్వర సత్యవత్యుపాఖ్యానాద్యనేక గ్రంథకర్తలు,

13. శ్రీమల్లంపల్లి మల్లికార్జునారాధ్యులుగారు — పుల్లేటికుఱ్ఱు.

కం॥ వేంకటసుబ్రహ్మణ్యుల । శంకరవిజయంబు మిగుల సంతసమొసఁగెన్।
శంకరకృప నానూర్య శ్రీ । శాంకం బకళంకమగుచు నలరు జయమునన్॥
కం॥ శంకరుఁడా! కృతినాథుఁడు । శంకరవిజయం! కృతికి సంజ్ఞ పయమా।
శంకరవిజయంబా! భళి । వేంకటకవి పుణ్యమేమొ చేర్కొనవశమే?॥
తే॥గీ॥ సరసపదసద్గుణాంచిత సాధువృత్త। సకలశుభలక్షణోపేత సత్స్వభావ।
భమిడిపాటి వేంకటకవి బ్రహ్మకవిత। అరయ నెవ్వారినలరింప దవనిసహహా?
తే॥గీ॥ దక్షిణామూర్తికృపఁజూచి తగినపీఠ। మునఁబ్రతిష్ఠించె మీకవితనుఁగవీంద్ర।
కృతివిభుఁడుగూర్మి మీకు మీకృతికు మీరి। కాయురైశ్వర్యవృద్ధులనమరఁగూర్చు
శ్లో॥ అస్మాకమపి యుష్మాకం। దేశికాః పురుషోత్తమాః। తత్ప్రసాద లవో భూయో
భూయో భూయాదభీష్టదః॥

నాగరఖండాద్యనేక గ్రంథకర్తలు, అభినవసరస్వతీ పత్త్రికాధిపతులు,

14. శ్రీజానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రులుగారు — జానపాడు.

తెనిఁగించిన మీ శంకరవిజయము మాయభినవసరస్వతీ కార్యాలయము నలంకరించినది. అత్యంతశ్రద్ధతో శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారి పీఠిక సమగ్రముగఁజదివి పదింటికి రెండుపుటలు చొప్పున గ్రంథమంతయుం జదివితిని. తర్కమీమాంసాదిశాస్త్రపరిచయముతోఁ జక్కని సాహిత్యముతో నవగాహన చేసికొనఁదగిన విద్యారణ్యకృత శంకరవిజయమును సరిగా నాంధ్రీకరించియు విజ్ఞప్తిలో మీరుచూపిన వినయమున కచ్చెరువందితిని. “నమంతి సంతస్త్రైలోక్యాదపి లబ్ధుం సమున్నతి” మను నభియుక్తోక్తి మీయెడ బాగుగాఁబట్టినది. మీగ్రంథములో నాకు దోషములై కనుపట్టినవికావు. మీగ్రంథమునకు మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారి పీఠిక మఱింతవన్నెఁదెచ్చినది. శ్రీశాస్త్రిగారి పిత్ర

పాదులగు పురుషోత్తమశాస్త్రులవారి సహాయముంగూడ నీతద్గ్రంథరచనయందు మీకుండవచ్చును. కనుకనే వారి యద్భుతోత్తరరామాయణముం బోలియు న్నట్లు కనఁబడెడిని. వేయేల? మీగ్రంథము భాగవతాదులంబోలె సామాన్యులగు చదువరులకు వేగముగా సుబోధమగు నడకగలదిగావున్నను ఛందస్సాహితీ ధురంధరుల కత్యంతామోదము గలిగించుటకు సంశయముండదని నాతలంపు.

మహారాజ కళాశాలాంధ్ర గీర్వాణోపాధ్యాయులు దేవవ్రతచరిత్రాది కర్తలు

15. శ్రీ మేడేపల్లి వేంకటరమణాచార్యులవారు — విజయనగరము.

మయాయంగ్రంథ ఆమూలాగ్రం మాతృకాంనికటేనిధాయాపాఠి. మాతృకామనుసరత్యాంధ్రీకరణమితిమే నిశ్చయః. కవితాశైలీ సంస్కృతపదభూయిష్ఠానిర్దుష్టాచ. విచిత్రాపిస్థాలిత్య గంధోకుత్రాపిన దృశ్యతే. బృహదుపాధి పరీక్షార్థం పఠనీయేషు గ్రంథేష్వయమగ్ర్య తమ ఇతిమేమనీషా.

గీర్వాణాంధ్రకవివరులు బహుగ్రంథకర్తలు విమర్శకులు న్యాయవాదులు.

16. శ్రీనాగపూడి కుప్పుస్వామయ్యగారు బి.ఏ.—తిరుపతి.

భవద్విరచితాంధ్ర శంకరవిజయమున నందందుఁగాంచి యంచితామోదమానసుండనయితి. కైతనేఁతకిది తొల్లిటి జతనంబని మీరు వ్రాసినారు కావునఁ బ్రథమకవిత్వమే యిట్లు సొంపుగా నుండ నుత్తరకాలంబున మీరచన లెంతటిప్రౌఢముగానుండునో యెఱుంగరాదనితోఁచెడు. మీకవిత్వము ధారాళంబగు ధారాశుద్ధిగలిగి లలితప్రౌఢరచనల నొప్పారుచున్నయది. అందందు మనోహరములగు వర్ణనలును జిత్రరచనలును గానంబడియెడు. కేవల శాస్త్రచర్చావిషయకములగు పట్టులును యథామూలంబుగ నాంధ్రీకరింపఁబడినవి. కవి వతంసులగు శ్రీనాదెళ్ల మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రులుగారు వ్రాసిన పీఠిక నిష్పక్షపాతముగాను సమంజసముగాను నున్నది. నవలలు మొదలగు పొత్తముల మొత్తములు కుప్పలుగానుప్పతిల్లు నిక్కాలంబున నీగ్రంథము కథ్యమానవిషయములంబట్టియు నురుచిరశైలింబట్టియుఁ జీకికాకారులు నుడివినవడువున నుత్తమకావ్యములలో నొకటిగ నెన్నఁదగియున్నది. కవిత్వశక్తితో నీశ్వరగురుభక్తి యొదవుట మేలిపసిండికి నెత్తావి యమరినచందమునఁ గొమరారు.

చ॥ సరసపదార్థసంగతుల సంస్కృతభాషను జెన్నుమీఱు శం। కరవిజయంబు ప్రౌఢతరకావ్యము దానినెఱుంగు టెంతొదు। ష్కరమయిన న్మనోజ్ఞమగు శైలిని బండితులాదరించున। ట్లరుదుగ దాని మీరలిటు లాంధ్రనుసేఁత నుతింపఁగాఁదగుఁ॥ చ॥ మతిఁదలఁపంగ నబ్బురమమందముగా నొదవుంగవిత్వని। ర్మితికిది యాదియత్నమని మీరువచించెదరట్లులైయుఁ బం। డితజనసమ్మతంబుగఁ బటిష్ఠత మీఱఁగఁ గావ్యమున్రచించి। చితిరి బుధుల్ప్రమ న్వినుతిసేయఁగఁబోలును నాంధ్రమున్గృతిన్॥ శా॥ అద్వైతభ్రాంతితమః ప్రభాకరము భక్తవ్రాత మోహాపహ।

ద్వైతజ్ఞాననిధిసద్మంబు భవబంధచ్ఛేద దక్షంబరీ। తాప్రతంబాతిణహరంబుశంకరగురు ధ్యానంబు మీరెంతయుం। జేతఃప్రీతిగవార్చిసి తత్కథలవాసిం గాంచి నారిమ్మహిన్॥ కం॥ దురితాజ్ఞానతిమిరభా। స్కరమపవర్గప్రదంబు శంకరభగవ। చ్చరణస్మరణము తద్గురు। చరితాఖ్యానంబుగూర్చు సకలశుభంబుల్॥ కం॥ శంకరమును సంస్కృతి నా। శంకరమును నైన గురుని చారిత్రంబు। న్నంకరపదపంకజముల। కంకితమొనరించుటది సమంచితమకదా॥ కం॥ దిటవున శంకరవిజయము। బటురచనలనుడివి భమిడిపాట్యన్వయ ధూ। ర్జటిపదభజన నిరత వేం। కటసుబ్రహ్మణ్యానామ కవి కృతియయ్యెన్॥

శ్రీ గౌరాంగ రామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రాద్యనేక గ్రంథకర్తలు

17. శ్రీ కూచి నరసింహముపంతులుగారు బి.ఏ.ఎల్.టి. పిఠాపురము.

తమరు దయతో నంపిన యాంధ్రీకృత శంకరవిజయమందినది. అనారోగ్యస్థితిలో నుండుటచేతఁ దమగ్రంథమచ్చటచ్చటఁ గొన్ని పద్యములుమాత్రమే చదివి చూడఁగలిగితిని. ఇది తమ ప్రథమప్రయత్నమయినను నేఁజదివిన పద్యములలోని కవితాధార చక్కఁగాను హృద్యముగాను నున్నది.

సంగీతసాహిత్య కవితాపారీణ వేదాంతభావ్యభావనా పరాయణ వాగ్గేయకారక బిరుదవిరాజితులు, శంకరకథాదిగ్రంథ రచయితలు, న్యాయవాదులు,

18. హరి నాగభూషణముగారు బి ఏ. — మచిలీపట్టణము.

బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు విరచించిన శ్రీశంకరవిజయ మటనట నవలోకించితిని. ఇయ్యది మాధవాచార్య కృతమున కనువాదము. శ్రీవిద్యారణ్యాపర నామధేయులగు శ్రీమాధవాచార్యులు శ్రీశంకరాచార్య నపరావతారముగ నెఱుంగఁబడు మహామహుఁడు. ఉత్తమకావ్య నాటకాలంకార విద్యాభ్యాసకులు పఠించి యత్యుత్తమ సాహిత్యసంపద నందుటకును పౌరాణికులు పురాణంబుగఁ బఠనశ్రవణములొనర్చి కృతకృత్యులగుటకును ముముక్షువులు గురుకథాముఖంబున సమస్తవేదాంతసిద్ధాంతములఁ గరతలామలకంబులొనర్చికొని స్వస్వరూపానందావిర్భావ భాసమానులగుటకునుశ్రీమాధవాచార్యులు సంస్తూయమాన శయ్యాపాకంబులతో శాస్త్రవిషయంబులను బ్రదర్శించుచు శ్రీశంకరవిజయగ్రంథమును రచించి లోకసంగ్రహ మొనర్చియుండిరి. ఇట్టిగ్రంథమాంధ్రీకరించుటయన్న సామాన్యమేధావులకగు కార్యంబుగాదు. ఇట్టిచోఁ బనిఁబూని గ్రంథమంతయు నిర్వహించుట ననేకవిధంబులఁ బ్రస్తుతిఁజేయఁదగియున్నది. సామాన్యదురవగాహంబగు నిది పరివర్తనమొందుట యాస్తికులకు మిగుల సంతోషావహమే. దీన శ్రీమజ్జగద్గురుని దివ్యచరిత్ర మందఱును బఠించి కృతార్థులుగాఁగలరు. ఈగ్రంథరచనమును గూర్చియు శైలి మున్నగువానిం గూర్చియు గ్రంథపరిశోధకులును బీఠికారచయితలు నగు బ్ర॥ నాదెళ్ల మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారు విపులముగఁ జర్చించి న్యాయవిమర్శనముఁ గావించి

శ్రీకృష్ణ భారతకర్తలు, బహుప్రబంధరచయితలు కవిసార్వభౌమ బిరుదాభిరాములు.

20. శ్రీశ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిలుగారు—

రాజమహేంద్రవరము.

ఇది శ్రీవిద్యారణ్య మాధవాచార్య కృత శంకరవిజయమున కాంధ్రీకరణము. బ్ర. భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మ ప్రణీతము, పదియాశ్వాసముల పెద్దగ్రంథము. దీనికి బ్ర. నాదెళ్ళ మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారు మంచి పీఠిక వ్రాసినారు. దాన నీగ్రంథ ప్రాశస్త్యము లోకవిదితముకాఁగలదు. నేనిం దక్కడక్కడఁ గొన్నికొన్ని భాగములు చదివినాఁడను. కవిత్వ మతిసులభమనికాని, అతికఠినమనికాని చెప్పుటకు వలనుపడదు. సమయోచితముగాఁ గూర్పఁబడినది. కవి వైదికసంపత్తికల పండితవంశమం దుదయించినవాఁడగుట చేతను సంస్కృతము మిక్కిలిగాఁ జదివినవాఁడగుట చేతను సంస్కృత పదములే యిందుఁ దఱచుగా వాడఁబడినవి. ఇది గుణమెకాని దోషముకాదు. నేను నామొదటికవిత్వమం దిటులే వాడితిని. రానురాను దెలుఁగే ప్రాధాన్యము నొందె. ఇక్కవి కవిత్వము నిట్లేకావచ్చును. ఇందెక్కడనే నొక్కొకచో నతిస్వల్పదోషములున్నను, గవిత్వము మృదుమధురముగా మనోహరముగా నున్నదని చెప్పుటకు సందేహమక్కఱలేదు. సకల జగద్గురువైన శంకరభగవత్పాదాచార్యుని చరిత్రమిట్లు రచించుటంజేసి కవిజన్మము సార్థకమైనదని నేనిట వేఱ వ్రాయనవసరములేదు. నాకు నెన్నియోనాళ్ళనుండి శంకరవిజయము వ్రాయవలయునని సంకల్పము కలిగియున్నది. కాని సిద్ధింపలేదు. నేను రచింపకున్నను మావెలనాఁటి వైదికుఁడును, మాయాయజూకాన్వయ సంభవుఁడును, మాగోత్రసంబంధియు విశేషించి మాభావుకుల (నాదెళ్ల పురుషోత్తమశాస్త్రిలుగారి) ప్రియశిష్యుఁడు నగు నావాఁడు రచించి నాఁడుకావున నిది నేను రచించినట్లే సంతసించుచు నీగ్రంథము సర్వలోక సమాదరణీయంబై విరాజిల్లుఁగావుత మని కోరుచున్నాను.

ఉభయభాషాకవులు, విమర్శకులు,

21. శ్రీరాళ్లపల్లి అనంతకృష్ణ శర్మగారు—మైసూరు.

నా దెల్ల మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారికి నమస్కారములు. నా విలంబమును మన్నింపఁగోరెదను. తాము నన్ను జ్ఞప్తియుంచుకొని దయతోఁ బంపిన 'శంకర విజయము' యోగ్యతయందు మాత్రమే కాక ప్రమాణమందును గొప్పది. ... చదివినంతలో శ్రీ వేంకట సుబ్రహ్మణ్యముగారికవితాధోరణి చాల ముద్దుగా నున్నది. ఆడంబరములును అవకతవకలును లేవు. ధారాళమైన నడక. సంస్కృతమునుండి ఆంధ్రీకరించుటయే చాల కడిఁది. అందును మాధవాచార్యులవంటి సర్వతంత్రస్వతంత్రుల గ్రంథములను దెనిఁగింపఁజేయివేయుట చిన్న సాహసము గాదు. శ్రీశర్మగారు ఈకార్యమును జాల సమర్థతతో ఓర్పుతో నిర్వహించినారనుటలో సందేహములేదు. ఇంతకన్న నెక్కువమీకు మనవిచేయఁజాలను. మన్నింపవేఁడెద.

అవధాని శిరోమణులు, గోష్ఠీవన మాహాత్మ్యాది ప్రబంధకర్తలు తర్కవ్యాకరణాది శాస్త్రప్రవీణులు,

22. మధ్వశ్రీ కాశీ కృష్ణాచార్యులుగారు—గుంటూరు.

బ్రహ్మశ్రీ భమిడిపాటి వేంకట సుబ్రహ్మణ్య శర్మాంధ్రీకృతమగు "శ్రీ శంకర విజయము" నాకడకు వచ్చి బహుకాలమైనది. గ్రంథమా, నన్నూటయెనిమిది పుటలు కలది. నేనా, ప్రత్యక్షర పరిశీలనముగాఁ జూడక అభిప్రాయమును సూచించు స్వభావము కలవాఁడను గాను. నాయవకాశమా, చాల తక్కువ. అందుచే నీయుత్తరమున కింత యాలస్యము పట్టినది. గ్రంథము నిర్దుష్టముగ మృదుమధురశైలిచే నలరారుచున్నది. గురువిషయకమగుటంజేసి యుభయలోక ఫలసాధకమనక తప్పదు.

మఱియు, శ్రీమేధాదక్షిణామూర్తి విరచితమగు పీఠికపయి నాధారపడియుండ నీగ్రంథమునం దెవరాదరణము చూపరు?

భమిడిపాటి వేంకటసుబ్రహ్మణ్య శర్మ

(శ్రీ మదాంధ్ర శంకర విజయ గ్రంథ కర్త)

విషయసూచిక

విషయము.	పుటసంఖ్య
ప్రథమాశ్వాసము.	
గురుస్తుతి	2
అవతారిక	4
కవివంశ వృత్తాంతము	7
షష్ఠ్యంతములు	10
శ్రీ శంకరు దర్శింప కైలాసమునకు దేవతలేగుట	12
శంకరుఁడు దేవతల కభయ మొసఁగుట	14
కుమారస్వామి భట్టపాదుఁడై సుధన్వుకడ బౌద్ధుల గెల్చుట	16
భట్టపాదుఁడు వేదమార్గస్థాపనకై గిరినుండి దూఁకుట	17
సుధన్వుఁడు బౌద్ధుల ప్రేరణ నుభయవాదులఁబరీక్షించుట	18
భట్టపాదు జయమునకు మెచ్చి రాజు బౌద్ధనిగ్రహ మొనర్చుట	19
ద్వితీయాశ్వాసము.	
కాలట్యగ్రహారస్థ విద్యాధిరాజవైభవము	21
శివగురు విద్యాభ్యాసము	22
దేశికుండు శివగురుం గార్హస్థ్యము గొనుమనుట	22
శివగురువు గురునితో గార్హస్థ్య మొల్లననుట	23
తండ్రి కొమరుని బుద్ధి మరల్ప నింటికిం గొంపోవుట	25
శివగురు వివాహ ప్రయత్నము	26
శివగురు వివాహ మహోత్సవము	27
శివగురుని గార్హస్థ్యము	30
శివగురుఁడు సత్పుత్త్రాభావమునకుం గుందుట	31
శివగురువు భార్యతో వృషశైలమున శివు నారాధించుట శంకరుఁడు శివగురునికి స్వప్నమున వరమిచ్చుట	32
సతీమణీ దోహదాభివర్ణనము	33
శ్రీ శంకర భగవత్పాదావతారము	35
శ్రీ శంకర శైశవాభివర్ణనము	37

తృతీయాశ్వాసము.

మాహిష్మతీ పుర వర్ణనము	42
మండన మిశ్రు వృత్తము	43
ఉభయ భారతీమండన మిశ్ర ప్రేమోదయము	44
మండనమిశ్రు జనకుడు కన్యావరణము పని పూనుట ఉభయభారతీ జనని జనక పర్యాలోచనము	46
మండనమిశ్రు వివాహ ప్రయత్నము	49
ఉభయభారతీ మండనమిశ్రు పరిణయము	51

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీశంకర బాల్యాభివర్ణనము.	56
శంకర పితృవియోగము	57
శ్రీశంకరు గురు కులవాసము	60
శంకరుడు దరిద్రసతీ నిలయమునకు భిక్షకేగుట	61
ఆమలక గ్రహణానంతర లక్ష్మీ స్తవము	62
లక్ష్మీ సాక్షాత్కారము	63
శ్రీ శంకర భగవత్పాదాభివర్ణనము	65
తన్మహిమ వివరణము	70

పంచమాశ్వాసము.

శంకరుడు పూర్ణానది నింటిదరికి తెచ్చుట	80
కేరళప్రభుడు శ్రీశంకరు దర్శించి వినుతించుట	82
అగస్త్యాదిమునులు శ్రీశంకరు జూడవచ్చుట	85
అగస్త్యుడు శంకరావతార పూర్వోత్తరముగ్గడించుట	86
శంకరు నల్పాయువునకై వగచు జననినాశ్వాసించుట	87
శంకరుడు సన్న్యసింప జనని నొడఁబఱచినప్రకారము	88
శంకరకృతకృష్ణ విగ్రహోద్ధరణము	91
శంకరుడాశ్రమ లాంఛితుడై గోవిందతీర్థు సన్నిధికేగుట	92
గోవిందతీర్థుకడ శుశ్రూష	93
వర్షర్తువర్ణనము	98
యతిగురువానతిని గాశిఁజేరుట	103
శ్రీవిశ్వేశ్వరస్తుతి	105
అన్నపూర్ణాస్తవము	107

శిరదుమాధవాశీసందనము	109
ఢుంఠివిఘ్నేశ్వరవినుతి	111
ఒక విప్రకుమారుడు శంకరుఁగోరి యతియగుట	113
చండాలురూపున శివుడు శంకరు నెదుర్కొని పరికించుట	117
ప్రత్యక్షమైన శివుని శంకరుడు పొగడుట	119
బ్రహ్మసూత్రభాష్యనిర్మాణమునకై శివుడాజ్ఞాపించుట	120
శంకరుడు బదరికావనమునకరిగి భాష్యాలువ్రాయుట	121
శంకరశిష్యుడౌ సనందనుడు పద్మపాదుడైనవిధము	123
పాశుపతమతస్థులకు వేదవిహిత సమాధానాలు చెప్పుట	124
శంకరభాష్యప్రశస్త్యాభివర్ణనము	126

షష్ఠాశ్వాసము.

వృద్ధబ్రాహ్మణుడయి వ్యాసుడు శంకరుం బరీక్షించుట	132
భాష్యపరిశీలనానంతరమున వ్యాసుడు శంకరుం బొగడుట	138
వ్యాసుడు శంకరునకింక బదారేండ్లాయువిచ్చుట	140
శంకరుడు కుమారిలభట్టును జయింపజనుట	141
కుమారిలుడను భట్టపదుడు తన్నుద్ధరింపజేయ శంకరుఁగోరుట	144
భట్టపాదుడు శంకరునికి మండనమిశ్రు జయించు పనిగల్పించుట	149

సప్తమాశ్వాసము.

శంకరుడు మండనుగెల్వ మాహిష్మతీపురి కరుగుట	151
శంకరమండన సంవాదము	154
సూర్యాస్తమయ వర్ణనము	159
ప్రభాత కాలవర్ణనము	160
సరస్వతీసాక్షిక శంకరమండనమిశ్ర వాదోపక్రమము	161
శ్రీశంకరమండనమిశ్రుల సంవాదము	164
మండనమిశ్రు పరాజయము	169
మండనమిశ్రునకు శంకరుడు జైమినీయేంగితము తెల్పుట	170
జైమిని ప్రసన్నుడై శంకరుపల్కులు సార్థకములనుట	173
జైమిన్యుపదేశమున శంకతీఱమండనుడు శంకరు నుతించుట	174
ఉభయభారతి శంకరుతో దనభావిదశ దెల్పి వాదాభిముఖియౌట	177
ఉభయభారతి శంకరుతోడి వివాదమున గళాస్థానము లడుగుట	180
శారదను శంకరుడు గడువడుగుట అమరకరాజమృత కళేబరమునజేర శంకరుడు పద్మపదుతో ననుట }	181

పద్మపాదుడు శంకరునకు మత్స్యేంద్రయోగి కథజెప్పుట 182
నిస్సంగునికి పాపపుణ్యములంటవని శంకరుడు తెల్పుట 184
శంకరుడు స్వశరీరమునకు శిష్యుల గాపలియుంచుట 185
శంకరుడు పరకాయప్రవేశమున నమరకరాజై వెలయుట 186
మంత్రులు మృతకళేబర మెటనున్న దహింపజేయ శాసించుట }
శంకరుడు రాజురూపున రాణులగూడి కామశాస్త్రపారగుడౌట } 188
శంకరశిష్యులు చింతించి గురుని వెదకుటకై వెడలుట 190
శంకరశిష్యులు పాటకులై రాజసభను గురుమేల్కొల్పుట 194
శంకరుడు రాజదేహమునుండి భటులు దహింపించు తనమేనజేరుట }
శ్రీలక్ష్మీనృసింహ స్తుతి పద్యరత్నములు } 196
శంకరు డగ్నినుండి వదలి మండననింటికేగి శారదనోడించుట 198
అవతారము చాలించు శారద శృంగగిర్యాదులందు నిలుపబడుట 199
మండనుని యతింజేసి శంకరుడు సర్వసంశయములుం బాపుట 200
శంకరాచార్యుడు శ్రీశైలమున విడియుంట 205
ఒక కాపాలికుడు శంకరుని శిరము దనకీయ నొప్పించుకొనుట 206
సమాధినున్న యాచార్య శిరము ఖండింప గాపాలికుడరుగుట 210
పద్మపాదునుండి నృసింహాకృతివెడలి కాపాలికుం గడతేర్చుట 211
శంకరాచార్యకృత నృసింహస్తవము 213
నృసింహుడు శాంతింప పద్మపాదు డాచార్యునకు మ్రొక్కుట }
సతీర్థులతో బద్మపాదుడు తన నృసింహదేవానుబంధము దెల్పుట } 215

అష్టమాశ్వాసము.

శంకరాచార్యుడు గోకర్ణేశుని దర్శించుట 218
ఆచార్యకృత హరిహరస్తుతి 219
శంకరునుక్తిచే మృతబాలుడు సజీవుడగుట }
ఆచార్యకృత మూకాంబికాస్తవము } 221
ప్రభాకరుడు మూగకొడుకు నాచార్యునకుజూపి యంగలార్చుట 224
ప్రభాకరపుత్రు తత్త్వవేత్తృత బయల్పడుట 226
తత్త్వజ్ఞ హస్తామలకుతో శంకరుడు శృంగగిరిజేరుట 228
ప్రియశిష్యుడౌ నానందగిరిని శంకరుడు సర్వజ్ఞుజేయుట 230
ఆనందగిరియే తోటకాచార్యునను పేరందుట 231
శంకరభాష్యమున వార్త్తికమొనర్ప సురేశ్వరునకనుజ్ఞ 232
సురేశ్వరు నమ్మరాదని యితరశిష్యులు పట్టుపట్టుట 233
పద్మపాదుడింకొక నిబంధనము వ్రాయ ననుజ్ఞాతుడౌట 238

సురేశ్వరుచే నదిమాన్ని సతీస్థలువిశ్వసించు కోశము వ్రాయించుట 239
సురేశ్వరుడు తారచించిన నైష్కర్మ్యసిద్ధికి శాపమిడుట 240
ఆచార్యుడు సురేశుచే శ్రుతికాణ్వభాష్యవృత్తుల జేయించుట 241
ఆచార్యుడు శిష్యులందఱిచే భాష్యనిబంధనలు వ్రాయించుట 243
పద్మపాదుడు తీర్థయాత్రల కనుజ్ఞబడయుట 245
శంకరుడు యోగదృష్టిం దెలిసి మాతను సందర్శించుట 248
ఆచార్యకృతశివస్తవము 249
ఆచార్యకృతవిష్ణుస్తుతి 251
శంకరుడు తల్లికి నుత్తరక్రియలు చేయుట }
శంకరుడు స్వజనులకు శాపమిచ్చుట } 252
పద్మపాదుడు దక్షిణదేశయాత్రం గాళహస్తికేగుట 253
పద్మపదుడు మేనమామయూర విడియుట 256
బంధువులకు పద్మపదుడు ధర్మోపదేశ మొనర్చుట 258
స్వయంకృత శంకరభాష్యటీక పద్మపదుడు మామకిచ్చుట 260
పద్మపదకృతభాష్యటీక మేనమామ తనయింట దగులబెట్టుట 261
పద్మపదుడు శిష్యులకు రామేశ్వర మహిమకై రామకథ చెప్పుట 262
స్వకీయగ్రంథనాశమును పద్మపదుడు వినుట }
గ్రంథపునస్సృష్టికి బూనుపద్మపదునాత్మమ మందమతిం జేయుట } 266
కేరళగత మహానురాలయేశ్వరమున శంకరున్శిష్యులు దర్శించుట 267
పద్మపదుడు గ్రంథనాశము గురునితో జెప్పి మందమతిత్వకై వగచుట 268
తామున్ను విన్న తద్గ్రంథమెల్ల నాచార్యుడు చెప్పి వ్రాయించుట 270
కేరళేశ కృత నాటకత్రయము న్శంకరుడు చెప్పి వ్రాయించుట 271

నవమాశ్వాసము.

శంకరాచార్యుడు మధ్యార్జునప్రాంత జనుల శిష్యుల జేసికొనుట 273
రామేశ్వర గత వివిధ శాక్తేయు లెల్లరు శంకర శిష్యులగుట 274
లింగధారు లాచార్యునితో వాదించుట 281
ఆచార్య బోధకని వారామోదమున దచ్ఛిష్యులగుట 285
మఱల గొందఱు శైవులు మఱింత వాద మొనర్చుట 288
ఆచార్య కృతబోధనీ లింగధారులును దచ్ఛిష్యులగుట 294
శంకరాచార్యు లనంతశయనమున వైష్ణవుల వశపఱచికొనుట 295
పంచాయతన పూజనాచార్యు డుపదేశింప బెక్కుఱు చక్కబడుట 298
వైఘనసులు నాచార్య బోధవలన జక్కబడుట 304
హైరణ్య గర్భమత నిబర్హణము 309

వహ్నిమత నిషూదనము	311
సౌరమత దూరీకరణము	312
శ్రీ శంకర సంయమిగణవరమానకు సశిష్యుడై పయనము	315
గాణాపత్యమత విపాటనము	318
హరిద్రా గణపతి మత నిరసనము	320
ఉచ్ఛిష్ట గణపతి మత నిరాసనము	322
నవనీత స్వర్ణ సంతాన గణపతి మతత్రయ విధమనము	325
దిగ్విజయార్థ మాచార్యుని కర్ణాటదేశ గమనోద్యమము	326
క్రకచుడను కాపాలికునితోడి వివాదము	327
చార్వాక మత ఖండనము	332
సౌగతునితోడి వాగ్వాదము	335
క్షపణకునితోడి జైనమత ఖండనము	337
శబలుండను బౌద్ధునితోడి వాదము	339
మల్లపురంబున మల్లారిభక్తుల మల్లించుట	340
మరుంధాపుర విష్వక్సేన భక్తులకు సద్బోధ కావించుట	343
క్రొంచాది మన్మథ భక్తుల బంచపూజనపరుల నొనర్చుట	345
మాగధపురమున గుబేరభక్తుల నద్వైతసక్తుల నొనర్చుట	346
ఇంద్రప్రస్థమున నింద్రమతస్థుల సత్పథస్థులఁ జేయుట	348
యమిశేఖరుడు యమప్రస్థ యమభక్తుల మరలించుట	350
నాచికేతోపాఖ్యానము	352
సంయమీంద్రుడు ప్రయాగన్వరుణ భక్తుల నద్వైతుల జేయుట	355
ఆచార్యుండు శూన్యవాదితో వాదించుట	357
లక్ష్మణుండను వరాహభక్తునికి విదేహముక్తి గలుపుట	358
సాంఖ్యు నద్వైత మతావలంబుగావించుట	360
కాపిలాఖ్యయోగితో వాదించి క్రిమ్మఱించుట	361
పరమాణువాదులతోడి వాదము యమివరుడు కాశిజేరి కర్మవాదులకు మర్మము దెల్పుట	364
చంద్రసేవా చరణుడౌ శివాభరణు నద్వయజ్ఞు జేయుట	366
అంగారకాది గ్రహార్చకుల కద్వైత బోధ సలుపుట సత్యశర్మాదులను పైతృకవ్రతుల మోక్షగతుల జేయుట	367
గరుడానంత భక్తులకు సద్బోధ గావించుట	368
సిద్ధార్చనాసక్తుల మరల్చుట	369
గంధర్వార్చనపరులకు బ్రహ్మంబుంగఱపుట	370
భూతభేతాళభక్తుల బంచార్చనాసక్తులగావించుట ఆచార్యుడు పశ్చిమాంభోనిధి ప్రాంతముంజేరుట	371

నీలకంఠాచార్యునితోడి ప్రౌఢవాదము	373
నీలకంఠపండితుడు సశిష్యుఁడై యాచార్యునకు శిష్యుండగుట	377
ఉజ్జయినికరిగి భట్టభాస్కరకవీంద్రుని నోడించుట	378
అర్హన్మతని బర్హణము	380
శంకరుడు హర్షాభినవగుప్తాది పండితుల జయించుట	381

దశమాశ్వాసము.

అభినవగుప్తకృతాభిచారికమున శంకరునకు భగంధరమూనుట	385
శిష్యానీక భిషగ్వరులు శంకరునకు జికిత్స చేయుట	387
అనుపశాంతరోగుఁడై శంకరుడు వెజ్జులనంపివేయుట	388
శంకరు పనుపున నశ్వినీదేవతలు రోగనివృత్త్యుపాయము దెల్పుట	389
పద్మపదుజపప్రభావము నభినవగుప్తమృతి—శంకరరుజానివృత్తి శ్రీ శంకరయమికి గౌడపాద మహాయోగీంద్రు దర్శనంబగుట	390
శంకరుడు గౌడపాదగురుని బొగడుట	391
శ్రీ గౌడపాదయమీంద్రుడు శంకరుని బ్రశంసించుట	392
శ్రీ గౌడపాదులు శంకరవిరచిత భాష్యంబుల గాంచుట	393
శ్రీ శంకరుడు శారదాపీఠమధిష్ఠింప గాశ్మీరమునకు వెడలుట	394
సర్వజ్ఞపీఠ మధిష్ఠింపబోవు శంకరు వాదులవరోధించుట శ్రీశంకరగురుండు తన్నడిగినవారికెల్ల సమాధానము చెప్పుట	395
విజితవాదియైన శంకరుడు శారదప్రశ్నకు సమాధానమిచ్చుట	398
శ్రీ శంకర గురుసార్వభౌముని సర్వజ్ఞ శారదాసింహాసనారోహణమహోత్సవము	399
గురుసార్వభౌముని బదరికావనప్రయాణము	401
శంకరుడు కేదారమున నుష్ణకుండ నిర్మాణమొనర్చుట	402
శ్రీ శంకర యమిసార్వభౌము బిలువ సురలువచ్చి నుతించుట	403
విష్ణ్వజాది ప్రార్థితుండై శంకరుడు కైలాసంబున జేరుట	406

శ్రీ మేధాదక్షిణామూర్తయేనమః.

పీఠిక.

శ్లో॥ శంకారూపేణమచ్చిత్తం । పంకీకృత మభూదద్వయా;
కింకరీయస్య సామాయా । శంకరాచార్య మాశ్రయే॥
శ్లో॥ అవిద్యా భానుసంతప్తో । విద్యారణ్య మహాంభకే,
యదర్కకరతప్తానా । మరణ్యం ప్రీతిదాయకమ్॥

దోషజ్ఞులకువినతి — గుణజ్ఞులకు మనవి,

ఈ 'శంకరవిజయము' యథామతిఁ బరికించిన నన్నుఁ దత్కర్త పీఠిక వ్రాయఁగోరఁగా నల్పజ్ఞుఁడనయ్యు, జగద్గురువుల యెడ నుండవలసిన భక్తిచేతను గ్రంథకర్తయెడఁగల సోదరాదరమునను నన్యథాకరింపనేరక, 'సంతస్సంతి పరోక్తిమాత్రక జుషః కిం చింతయానంతయా' యను విద్యారణ్యోక్తి సంస్మరించి యిట్లు వ్రాయఁ గడంగువాఁడను.

ఉపక్రమము:—

సృష్టిలో మానవత్వమునందలి వైలక్షణ్యము పారత్రిక విచారైక వివేక సమభిజ్ఞేయము. అందవతారత్వము విజ్ఞాన క్రియాశక్తి సంయోగలక్షితము. మానవుఁడు బుద్ధిసాధ్యముల నూహించుచుండును. అవతారపురుషుఁడు మానవ సామాన్య దురధిగమ్యములం దెలిసి యనుయాయులకుఁ బ్రాప్యములుగా నొనర్పఁగలుగును. సామాన్యజనునికి నవతారమూర్తికి నంగారమునకును రతనమునకు నుండునంతరముకలదు. వస్తుత్వమున నుభయమున కేకత్వమే. తేజముననే తారతమ్యము. కావుననే,

యద్యద్విభూతి మత్సత్త్వం । శ్రీమదూర్జిత మేవవా।
తత్తదేవావగచ్ఛత్వం । మమతేజోఽంశసంభవమ్॥

అని శ్రీకృష్ణభగవానులు పల్కిరి.

అవతారములు:—

ఈ యవతారములు దేశకాలానుసారములగుచు యొక్కొక్క పరమలక్ష్యము గలిగి సముద్భూతము లగుచుండును. అందుఁ దఱచుగాఁ గాలవాహినియొక్క ప్రశాంత ప్రవాహమున కంతరాయ జనకమగు ధర్మగ్లానియొదవి యధర్మాభ్యుత్థాన మగునప్పుడు సంస్కరణావశ్యకత కలిగి యనేకసద్హృదయములం దేశకాలమున నుదయించిన ధర్మసంస్థాపనైక లక్ష్యంబగు నిచ్ఛాశక్తి ప్రాబల్యమునఁ క్రియాశక్తిస్వరూపమై యేర్పడినదే యవతార మనఁబరఁగుచుండును. అదియే బ్రహ్మములు సర్వమయుఁడగు నీశ్వరు ధ్యానింప నవతరించిరనుట. అట్టివారు లోకసంగ్రహార్థ మాచరించు కర్మములు.

యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠ । స్తత్తదేవేతరో జనః ।
స యత్ప్రమాణం కురుతే । లోక స్తదనువర్తతే ॥

యనునట్లు ప్రజాసామాన్యానుష్ఠేయము లగుచుండును. అందుఁ గొందఱి చరిత్రములం దుపదేశాంశములు పెక్కులుండును. అవి సోపపత్తికముగఁ దెలిసికొనుటయుఁ దదుద్బోధనముల సభక్తికముగ నలవఱచికొనుటయు జిజ్ఞాసువుల కవశ్యకర్తవ్యములు. అందెవ్వరిదేశమునకు సంబంధించినవి వారు ముందెఱుంగవలయుఁగదా.

శ్రీశంకరావతారమునకుఁ బూర్వపుదేశస్థితి:—

మన భరతఖండమున శ్రుత్యుక్త ధర్మానుసరణము విహితమైయుండు. తదాచరణమున నొకప్పుడు కర్మభాగమునకుఁ బ్రాధాన్య మొదవె. జైమిన్యుక్త పూర్వమీమాంసోదిత క్రతువిశేషములెల్ల ద్విజులొనర్చుచుండెడివారు. యజ్ఞములొనర్చినందువలన జీవుఁడే సోమయాజి, హృదయమే యగ్నికుండము, ధ్యానమే యగ్ని, యింద్రియసుఖములే యాజ్యము, క్రోధాదికములే యజ్ఞపశువులు నను తత్త్వజ్ఞానసిద్ధియు దానఁ జిత్తశుద్ధియుఁ బడసి తద్ద్వారమునఁ బరమగమ్యమగు మోక్షమందవలయునను జ్ఞానము క్రమక్రమముగా క్షీణించి కామ్యములు హెచ్చుఁ జొచ్చె. దాను

తాను యాగాదికర్మముల కతిశ్రద్ధానుగతి ప్రోత్సహించె. క్రూర బల్యాత్మక జీవహింసయుం బ్రబలె. కొందఱు కోమలహృదయుల కందు వైముఖ్యమేర్పడె. ఎట్లయిన, జ్ఞానవైరాగ్యోద్ధరణావశ్యకత గలిగె. అట్టియెడఁ గామ్యకర్మారణ్య విచ్ఛేదనమొనరించి వైరాగ్యబీజావాపమొనర్ప గౌతమ బుద్ధుఁడు కరుణామయ స్వరూపమై యవతరించెను. అతఁడహింసా పరమధర్మ ప్రతిష్ఠాపనముఁ గావించువాఁడై, సంసారము దుఃఖభాజనమనియు, రాగాదికములుడిగిన నది యడఁగుననియు, భూతదయ, సత్యము, త్యాగము, నిష్కామత, సాధుజీవనము, సంతృప్తి, మననము, సద్బోధ మున్నగునవి యలవఱచికొన్న సత్ప్రవర్తకులు ద్విజులయినను నద్విజులయినను స్త్రీలయినను బురుషులయినను నిర్వాణము నొందఁగలరనియుఁ దేటతెల్లముగా దేశభాషలలో నుపన్యసింపఁజేయఁజొచ్చె. శ్రోతలకుఁ జిరాభ్యాసనలభ్యమగు వేదాధ్యయనము, నధికద్రవ్య సాధ్యమగు క్రతునిర్వహణము, మహాదేహ బాధాకరమగు తపశ్చరణము మున్నగునవేవియు నక్కఱలేకుండ సార్వజనీనముగా సూక్ష్మమున మోక్షమబ్బు త్రోవ కలదన్నదే యాకర్షకముగదా! ఇంకఁ బైపెచ్చు బుద్ధుఁడు తనకుఁ దన ధర్మమునకుఁ దన సంఘమునకు శరణుఁ జొచ్చిన 'భిక్షువు'లకు వర్షబాధలుతొలఁగ నెలవులుగా 'విహారము'లంగూడ నేర్పఱచినమీఁదట 'వింటికంటె గుడిపదిల' మనికొననివారెవరు? అతఁడు దేశాటన మొనర్చునకొలఁదిఁ దన్నీతిబోధారసాస్వాదనపరులైన ప్రజ లక్షీరోదకమునకు మత్స్యములట్లు చేరుచుండెడివారు. వేనవేలుగ నాతని కనుయాయులయిరి. తన్మతమనతికాలమున నార్యావర్తమెల్ల వ్యాపించి యనేక శతవత్సరములు నిరంకుశపరిపాలన మొనర్పఁజాలిన దటుండ నన్యదేశములకుఁగూడఁ బ్రాకి యనల్పవ్యాప్తిఁగాంచి యిప్పుడు మానవకోటిలోఁ జతుర్థాంశము నాక్రమింపఁజాలినదై యున్నది. కావుననే, బుద్ధుఁడు పాశ్చాత్యార్వాచీన చారిత్రకులచే 'The Light of Asia' అని పొగడ్తొందఁగలిగె.

ఈతని మతము దయా హింసా ప్రతిపాదకమై స్థూలదృష్టిని బ్రస్తుతిపాత్రమైనను దుదకది సౌత్రాంతిక వైభాషికోదిత 'క్షణభంగవాదము'గాఁ బరిణమించి ప్రత్యభిజ్ఞాన శక్తికిని దానఁబ్రవృత్తికిని భంగముఁ గలిగించునట్టి పునాదిలేని గోడయయి శ్రుత్యైకవేద్యమగు పరమగమ్యము నందింపఁజాలనిదయ్యె. ఇంక మహావీరాభిధానుఁడై పిదప జినుఁడనఁబరఁగిన వేఱొకమతకర్త ననుసరించిన వారును వేదప్రామాణ్య మంగీకరింపక పరమాణు కారణవాదులై జీవుఁడు సమీచీన జ్ఞానచరితములచేఁ గర్మాష్టకబంధ విచ్ఛిత్తి నందిన నలోకాకాశముక్తి యబ్బుననిరి. కాని, వారిజీవుఁడు సావయవుఁడై నాశముగలవాఁడగుట మోక్షమందఁజాలఁడయ్యె. ఇట్టివారు లోకాయతికులని వ్యవహరింపఁబడుచుండిరి. తత్తన్మతానుయాయులు పరలోకము కలదను 'మతి' లేక 'అస్తినాస్తిదిష్టమ్మతిః' అను పాణినీయ సూత్రము ననుసరించి 'నాస్తిక' శబ్దవాచ్యులుగాఁ బరిగణింపఁబడవలసిన వారయిరి. క్రమముగా విపరీతస్థితులును బొటిల్లనయ్యె.

బౌద్ధభిక్షువులందు నిర్వాణపారవశ్యమున సోమరితనమును గర్మత్యాగమున నిరీశ్వరత్వమును బొడకొనెను. తద్విహారములందు స్త్రీపురుషులకుండిన నిర్ణయములు నంతకంతకుఁ దొలఁగి దుర్ణయములు ప్రబలి యీ బౌద్ధమతప్రవక్తలు సంఘమునకు భారముగాఁ దోఁచిరి. పెక్కుర కేవగింపుపుట్టె. కర్మాచరణమునకు బుద్ధి మఱలె. కొందఱు పూర్వమహర్షిప్రోక్త వివిధదర్శనరూప సూత్రానుసారముగా మతోద్ధరణము కావింపఁ దొడఁగిరి. అందెన్నికఁ గన్నవి— గౌతమ, కణాద, కపిల, పతఞ్జలి, జైమిని, బాదరాయణ ప్రోక్తములు,—న్యాయ, వైశేషిక, సాంఖ్య, యోగ, మీమాంసా, వేదాంతాభిధాన ప్రథితములు షడ్దర్శనములు. వేదప్రామాణ్య పునః ప్రతిపాదనోద్యోగులగు ప్రాజ్ఞులెల్లఁ దత్తన్మతానుసారులైరి. మఱికొందఱా వేదముననే తలకొకముక్క పట్టుకొని యొక్కొక్క నూతనమతము నుద్ధరింపఁజొచ్చిరి. దానఁ దాంత్రికములు హెచ్చె.

ఎవరిమతము వారిదయ్యె. 'శాక్తైః పాశుపతైరపి క్షపణకైః కాపాలికైర్వైష్ణవైరపరైరన్యైః' అన్నట్లసంఖ్యాకములగు మతములును దత్తత్ప్రవర్తకులు నేర్పడిరి.

ఇందెల్లఁ బూర్వమీమాంసామతమును బునరుద్ధరించిన భట్టపాదాపర నామధేయవిజ్ఞేయుండగు కుమారిలభట్టు కార్తికేయావతారముగా నెంచఁబడినవాఁడై, తన నిరంకుశ ప్రతిభావిశేషమున ననల్పవ్యాప్తిఁగన్న బౌద్ధమతమును బూర్తిగాఖండించి, వేదచోదిత శ్రౌతస్మార్త నిత్యనైమిత్తిక కర్మాచరణంబు నుజ్జీవింపఁజేసినవాఁడయ్యె. అది కొంతవఱకు శ్రేయోదాయకమే యయినను, 'ఏవం త్రయీధర్మమనుప్రపన్నా గతాగతం కామకామా లభన్తే' యనునట్లు ప్రజలర్థవాదానుస్మృతిఁ గర్మము లాచరించుటచేఁ జిత్తైకాగ్ర్యమొదవదయ్యె. మఱలఁ దత్త్వజ్ఞాన విరహిత శుష్కకర్మాచరణైకపరత్వమేర్పడెను. ఒకఁడేటికీడ్చిన నింకొకఁడు కోటికీడ్చెనన్నట్లయినది. బౌద్ధులు వైరాగ్యమనుపేరఁ గర్మమునకు దూరగులయిరి. తద్భిన్నులు కేవల కర్మానుగంతలయి జ్ఞానపక్షమునంతయుం ద్రోక్కరయిరి. మఱియు, భైరవులు, శాక్తేయులు, గాణాపత్యులు మున్నగు కొందఱియందు ఘోర దురాచారములు ప్రబలఁజొచ్చె. ఈ యీవిభిన్న మతస్థులకును లోకాయతికులకును బరస్పర సంఘర్షణము పెచ్చుపెరిఁగి లోకోపద్రవకారణము కానయ్యెను. ఎటఁజూచినను సత్యజ్ఞానము మృగ్యమై ధర్మవిప్లవ మేర్పడెను. అట్టి సందిగ్ధసమయమున, దుర్మతనిర్మూలనము గావించియు, సన్మత సామరస్యమొదవించియు, సత్యజ్ఞానము వెలయించి, శాంతినెలకొలిపి క్షీణించిన సకలధర్మములఁ బునరుజ్జీవితములొనర్ప దక్షుండెవ్వాండయిన నవతరించుఁగాత మని లోకము వేచియున్నతరుణమున, నుత్తమజ్ఞాన వైరాగ్య ప్రతిపాదకముగ నద్వైతమత సంస్థాపనము గావింప లోకక్షేమంకరులయి శ్రీశంకరభగవత్పాదుల వారవతరించిరి,

శ్రీశంకరాచార్యులు — తచ్చరితాంశములు:—

ఈ యవతారపురుషుండు,

‘నబభూవ పురాతనేషుత । త్వదృశో నాద్యతనేషు దృశ్యతే ।
భవితా కిమనాగతేషు వా । ననుమేరో స్సదృశో యథాగిరిః ॥’

అని ప్రశంసింపఁబడిన మహానుభావుండు. తచ్చరితాంశములింక ముమ్ముందెఱుంగఁదగినది.

శంకరులం గూర్చి నేర్చికొనుట కాధారములు ప్రాచీన కవికర్తృకములగు ‘విజయములు’. తద్రచయితలు, వ్యాసాచలకవి, మాధవాచార్యులు, చిద్విలాసయోగి, సదానందులు, ఆనందగిరి మున్నగువారు. ఈ ప్రాచ్యవిద్వన్మణులు తదుద్బోధనక్షీర గ్రహణైకదక్షులగు పరమహంసలు. కథానాయక కాలనిర్ణయాదికాంశములు వారికిఁ బ్రధానములు కావు. నవీన పాశ్చాత్యసాంప్రదాయానుయాయులగు విమర్శకులకుఁ జరితాంశ గ్రహణైక పరత్వమెండు. అట్లగుట, శంకరుల కాలముంగూర్చి గతశతాబ్దమునఁ బెక్కురు పరికించిరేకాని నిర్ధారణము కాలేదు. అయినను,

‘నిధినాగే భవహ్న్యబ్దే । విభవే మాసిమాధవే ।
శుక్లే తిథౌ దశమ్యాంతు । శంకరార్యోదయస్స్మృతః ॥’

అను చాటువుంబట్టియు, నర్వాచీనభట్ట నీలకంఠ పండిత ప్రోక్త ‘శంకరమందార సౌర’ భాంచితమగు,

‘ప్రాసూత తిష్య శరదామతియాతవత్యా ।
మేకాదశాధికశతోన చతుస్సహస్ర్యాం ॥’

అనుదానిని బట్టియుఁ బాశ్చాత్య విమర్శకులందొకఁడగు మోక్షమూలరు 788 A. D. కావలయుననెను.

శ్రీ విరూపాక్షపీఠస్థ గురుసాంప్రదాయమునందుఁ దెలియనైన కలియుగవత్సరము 3889 కిది సరియగును. మఱియు, శ్రీశంకరార్య శిష్యవరేణ్యుండగు సురేశ్వరాచార్యుండు 8 వ శతాబ్దియందుండినట్లు శ్రీశృంగగిరి మఠగురు పరంపరవలనఁ దెలియనగుటయుఁ గొంతవఱకిందులకుఁ దార్కాణ కానోపు. తజ్జన్మనక్షత్రమార్ద్రయని జ్యోతిషికసిద్ధాంతము. అట్లయిన జన్మతిథి

‘దశమి’ కానేరదు. ‘పంచమి’యే కావలయు. ఇంకులకు ‘శంకర’ నామమునంబట్టి యక్షరసాంఖ్య సమన్వయముం జెప్పుదురు. ‘కాది నవ’సంజ్ఞను, ‘అంకానాం వామతో గతి’ యను విధిని ‘శంకర’ శబ్దవాచ్యజన్మతిథి యొక వైశాఖ శు ౫ యయి తేలును. మాధవాచార్యులకు మాత్రము.

‘లగ్నే శుభే శుభయుతే సుషువే కుమారం,
జాయా సతీ శివగురోర్నిజతుంగ సంస్థే।
సూర్యే కుజే రవిసుతే చ గురౌ చ కేంద్రే॥’

యని యించుక తజ్జననకాల గ్రహస్థితికూడ నివరించిన వాఁడయ్యె. ఇట్లుండ, శ్రీమత్పరమహంస బ్రహ్మానంద సరస్వతీ స్వాములవారి ప్రేరణమున విరచింపఁబడిన ‘శంకరవిజయధ్వజము’ తుదిని నిడదవోలు సంస్థాన విద్వాంసులచే గుణింపఁబడినట్లున్న జాతకచక్రమొక్కండిట్లు I కానుపించు.

I

కు	ర బు శు	రా	ల చ
గు	రాశి ఈశ్వర		
శ	కే		

II

* గు	ర బు శు		ల చ
కే	రాశి విభవ		
*కు			రా
		* శ	

వారిచ్చిన 1 చక్రమున (1) కుజ (2) రవిసుత—నిజతుంగ సంస్థితియు (3) గురుకేంద్రగతియుఁ గలుగలేదు. (4) గ్రహస్ఫుటమునను సరిపడదు. (5) ఇంక, వారొప్పించితిమన్న, ‘సురగురు శశిహోరాస్వార్కి-దృష్టా సుధర్మే’ యను వరాహమిహిరోక్తికణాద బుద్ధాదిరాజదీక్షిత పరమగుట నిటవర్తింపదు. (6) వారుదాహరించిన ‘నాభి’ యోగము కన్యామిథునలగ్న జాతకులకుఁ బట్టనేరదు. శుభచంద్రసంయుక్తియుఁ గొఱవడినది. (7) ‘పంచత్రింశా

బ్రతః పరంభూయా' త్రిచి ఫలితముగల 'పర్వత' యోగమును జాతకు
నికిఁ బట్టుకయ్యెనగుట నీకోటి కానేరదనవలెను.

కావున II మాకోటిగా నీయఁబడినది. ఇందు మాధవోక్త
తత్తద్గ్రహతుంగ కేంద్రస్థిత్యాదులొప్పి, యింకను

లక్ష్మీశంఖామలోత్తమ కాహళ కేసరీగారుడ శారదా పారి
జాత వసుమతీ శుభవాసి శృంగాటక పర్వతాంతరాంశావతారా
దిక బహుళ ప్రబలయోగ కరగ్రహస్థితియు నొదవినది. దాన,
షోడశాబ్ద ప్రభృతికము సాద్వాత్రింశత్కమునగు విద్యాప్రచా
రము, శత్రువిజయము, జితేంద్రియత, తత్త్వవేత్తృత, ధర్మకర్మ
నిష్ఠ, పీఠాధిరోహణము, శాశ్వతకీర్తి మున్నగునవి ప్రాప్తించి,
చరిత్రాంశములకు సరిపడినదైనది. ఇంక, నిద్దైవజ్ఞులకు వదలి,
గురుపాదుల జన్మప్రదేశాదికముం గూర్చి ముచ్చటించికొందము.

శ్రీ శంకరులు జన్మించినది మళయాళదేశస్థ చూర్ణీనదీ
ప్రాంత కాలట్యగ్రహారమనియుఁ దజ్జనకుఁ డచ్చటి నంబూద్రి
బ్రాహ్మణులందు విద్యాధిరాజ బిరుద విరాజితుండగు శివగురుం
డనియుఁ దజ్జనని యార్యాంబాపర నామధేయయగు శ్రీసతియని
యు విజయములఁ బెక్కింటఁ గలదు. ఏయానందగిరియో
యొక్కరుంపమాత్రము తద్భిన్నముగా నాతండు చిదంబరమున
నొక సన్యాస విప్రపత్నికి నట రాజానుగ్రహమున నుదయించె
ననెను. అదినిరాధారము. ఇంక, 'మణిమంజ' ర్యాదులందు
మతవిద్వేష కారణమునఁ జేర్పఁబడిన యపవాదములను బాటింపఁ
దగినవికావు. కాని, తచ్చరిత్రమునఁ దురీయాశ్రమ స్వీకార
విషయమొక్కటి మాత్ర మిటఁ జర్చనీయము.

అతని సన్యాసముకలి వర్జ్యమనికొందఱును, దాంత్రికమని
మఱికొందఱును సందేహించిరి. అట్లనుటకు,

'ఊఢాయాః పునరుద్వాహం। జ్యేష్ఠాంశం గోవధం తథా।
కలౌ పంచ న కుర్వీత। భ్రాతృజాయాం కమండలుం॥

అను వర్జ్యపంచకము నందలి కమండలువు సన్న్యాసిపరమని యెంచుటకు కారణము కానోపు. కాని యది మున్ను గృహస్థాశ్రమమునఁ బ్రవేశించుతఱి, స్నాతకకాలమున ధరించెడి వారన్న 'సోదక కమండలు' వని విద్వదభిప్రేతము. ఇంక, 'సన్న్యాసంపల పైతృక' మ్మను దానికి నిర్ణయ సింధుకారుఁడు, 'యాపి సన్న్యాసంపల పైతృక మితికలౌ నిషేధః, సోఽపి త్రిదండాదిపరః' అని వివరించియున్నాఁడాయె. కావున, నది కుటీచక బహూదకాది పరముకాని పరమహంస విషయముకాదనిస్పష్టము. మఱియు నాతని యమిత్వము తాంత్రికము కాదనుటకు, 'శిఖాయజ్ఞోపవీతాభ్యాంశ్రితే ర్భారోభవిష్యతి' యను శాంకరోక్తిలోనే సూచితము. అదియటుండఁ జిద్విలాస కృతియందు,

'సన్న్యాసిభిర్విధేయాంస్తు| విశ్వేశశ్రుతిబోధితాన్ |
ఇత్యాధక్రమసన్న్యాసం| బోధయామాస తత్త్వవిత్ ||'

అనుశ్లోక మాచార్యులది విధివిహితమైన వైదిక సన్న్యాసమేయని ధృవపఱచుచున్నది.

"ఆచినోతిహిశాస్త్రాణి| హ్యాచారేస్థాపయత్యపి
స్వయమాచరతేయస్మా| త్తస్మాదాచార్యఇష్యతే||"

యనునట్లధీతిబోధాచరణంబులచే లోకమునకుఁ దామార్గదర్శకుండయిన యనింద్య చరిత్రుండగుటఁ దదాచరణమునఁ గల ధర్మసూక్ష్మముల నరసి తెలియవలయు. ఆతఁడు బ్రహ్మచర్యమునుండియే తురీయమునఁ జేరుటయందలి ప్రాశస్త్య ముద్బోధింపనే తానట్లొనర్పఁ గృతనిశ్చయుండయ్యె. కాని, 'నమాతుః పరదైవత' మ్మని నమ్మినయట్లు నెఱపువాఁడగుట, నందుల కామె యనుజ్ఞకై వేచియుండె. ఏకపుత్త్రవిషయమున నామె వెంటనే సమ్మతింపమికి వగచి, నక్రవశంగతత్వ క్లిష్టస్థితిప్రాపింపఁ జేసికొని యైనఁ దుదకెట్లో యొడఁబఱచి యాశ్రమియై,

'వేదాంతవాక్యేషు విచారవంతః| భిక్షాన్నమాత్రేణచ తుష్టిమంతః|
అశోకవంతః కరుణైకవంతః | కౌపీనవంతః ఖలుభాగ్యవంతః ||'

అని తెప్పించెనని సంతసించె. అట్లయ్యు నిజమాతృచరమస్థితి నందయ్యె యాపె కూర్ధ్వగతియొసఁగె. ఇదియెల్ల మాతృభక్తి విశేషమునకుం దార్కాణగా గ్రహింపఁదగినది. మఱియుఁ దాను 'ప్రాచీన పుణ్యజనితాత్మ విచారచిహ్న' మెన్న, గోవింద పాదులతోడి ప్రథమసంభాషణముననే,

'స్వామిన్నహం నపృథివీనజలం నతేజో।
నస్పర్శనో నగనం నచతద్గుణావా।
నాపీంద్రియాణ్యపితు; విద్ధితతో౽వశిష్టః।
యఃకేవలో౽స్తి పరమస్సశివో౽హమస్మి॥'

యని ప్రత్యుత్తరమిడఁజాలిన సర్వజ్ఞుండయ్యు, గురూపదేశములేకుండ నాత్మవిచారము చేయఁదగదని తచ్ఛుశ్రూష కావించి గురుభక్తిపచరించె. తాను జ్ఞానియయ్యుఁ దీర్థయాత్రల సేవించి, దాన దేశాటనావశ్యకతయు, మహాస్థల సందర్శన ప్రయోజనము నుద్ఘాటించె. మఱియు, నొక్కటఁ గామతంత్రగ్రహణమొనర్పవలసిన సందర్భమొదవినప్పు డణిమాదిసిద్ధులందిన మహానుభావుండగుటను, 'వ్యధాయి దేహాంతర సంశ్రయాన్య । స్నతేన లిప్యేతహికర్మణా౽న్యః॥' అను లోకశాస్త్ర ప్రసిద్ధనిశ్చయమునను దేహాంతరమున నట్లొనర్చుటచే, యమికిముండమాలాతంత్రోదిత సదాచారత్వాదులు నిషిద్ధములని ప్రసిద్ధకావించె. ఇంక సాధన చతుష్టయ సంపత్తిగల శిష్యులకును బ్రహ్మవిద్యాధికారము కలదనుటకుఁ బ్రభాకరాది శిష్యులకుఁ దత్త్వోపదేశము కావించి యుద్ధరించె. విధ్యుక్తపరోపకా రానుష్ఠానమునకై కేరళదేశీయ నిజబంధువర్గమునైనను శపించినవాఁడై దుర్జననిగ్రహము విహితధర్మముగా నుపపాదించె. ఇంక విజగీషుతా విశేషమెల్ల దుర్మతనిర్మూలనైకధర్మ మర్మంబగు నవతారపురుష కర్మంబుగా నెఱుంగునది.

ఇట్టి 'శంకర' భగవత్పాదావతారము ఋగ్వేదోక్తసూక్తపదమున సూచితమఁట. మఱియు, స్కాంద కూర్మపురాణములందును,

‘శివేమదంశసంభూత। శ్శంకరశ్శంకరోత్తమః।
చతుర్భిస్సహశిష్యైశ్చ। కలావవతరిష్యతి॥’

మున్నగు సూక్తులు ప్రతిపాదించెననుటయు నటుండనిండు. సప్తమహాయనముననే యఖిలశ్రుతి పారంగతత్వము నొందఁజాలిన యనన్యసామాన్య వైదుషీ శేముషీ సముపేతుండై,

‘సద్వాదశేవయసి తత్రసమాధినిష్ఠైః। బ్రహ్మర్షిభిశ్శ్రుతి శిరోబహుధావిచార్య।
షడ్భిశ్చ సప్తభిరథోనవభిశ్చ ఖిన్నైః। భవ్యం గభీరమధురం ఫణితిస్మభాష్యం॥’

అని యభివర్ణింపఁబడినరీతిని, ‘విరతివనితాసంగముదితుం’డై పెక్కులద్వైత సారామృత పూరంబులగు కబ్బములుం దదను, గీతాసూత్రోపనిషద్భాష్యంబులును రచించిన మహానుభావుండు గదా! మఱియు నేటి ప్రయాణసౌకర్యములు లేక మతవిషయక వివాదములవలన రక్తపాతము లగుచుండిన కష్టకాలమున, నిష్ఠురమెలనసహించి, యాసేతుహిమాచలము పాదచారియై సంచరించి, వితండవాదశౌండ దుర్మతఖండనైకదీక్షుండై, సకలదిగ్దేశ విద్వద్వృషభుల డీకొని గెలుపొంది, దిగ్విజయపతాకనిలిపి షణ్మత స్థాపనాచార్యుండనఁ బ్రఖ్యాతిఁగన్న శంకరాఖ్యుండు సాక్షాచ్ఛంకర ప్రఖ్యుండుగాక వేఱొండు కానుండునే? అది యటుండనిండు. తన్మతసామగస్య విధానము వినుండు.

శాంకరమతము:—

ఆచార్యులవారిశక్తి కాపాలికాదిక సంస్కరణమునఁ గాక, న్యాయసాంఖ్య పూర్వ మీమాంసా మతఖండనములం దెక్కుడుగా వినియోగింపఁ బడవలసినదయ్యె. ఇందు న్యాయసాంఖ్యములును బదార్థవిచారణాదులందు న్యాయదర్శనముకంటెఁ గించిద్భేదము గల (చూ ౧౦ ఆ ౭–౨ ప) వైశేషికమును జీవేశ్వరభేదరూప ద్వైతజ్ఞాన బోధకములు. ఎట్లనిన,

న్యాయమతము:—

ఇందుఁ దత్త్వజ్ఞానోత్పాదనమునకుఁ బ్రత్యక్షానుమానోపమాన శబ్దములు ప్రమాణములు. వీనిలో ననుమానప్రమాణము

వలన నీశ్వరుఁడు నిమిత్తకారణముగాను బరమాణువు లుపాదాన కారణములుగాను నేర్పడిన దీజగత్తు. కాని 'శాస్త్రయోనిత్వాత్' అను ప్రమాణమున, బ్రహ్మ శ్రుత్యైకవేద్యమే యగుంగాని తార్కిక యుక్తి సాధ్యము కానేరదు. మఱియు, 'యతోవాయిమాని భూతాని జాయంతే, యేన జాతానిజీవంతి, యత్ప్రయంత్యభిసంవిశంతి' యను శ్రుతిననుసరించి, 'జన్మాద్యస్య యతః' అనుట నుపాదానత్వమణువులకుఁగాక యీశ్వరునకే సిద్ధించెడిని. పైన శారీరక మీమాంసయం దణువులకుఁ గారణత్వ నిరాసమును బ్రాప్తించినదాయె.

ఇఁక సాంఖ్యము:—

ఈ మతమున, జడమగు ప్రకృతియే సర్వమూలము, విశ్వయోని, సత్త్వరజస్తమోగుణాత్మికయు స్వతంత్రయు నయి పురుష భోగార్థము బహురూపభాగిని యగు జగన్నిధానమయి వెలయుచున్నది. ఇంక, బంధమోక్షములు లేని యాత్మప్రకృతి సంసర్గమున సుఖదుఃఖాదు లనుభవించుచున్నట్లు కానవచ్చును. ఇట్లు 'బ్రహ్మ' కంటె భిన్నమును స్వతంత్రమునగు నచేతనమొకటియు, సత్యమగు చేతనానంతరముం జెప్పినదైనది. 'ఏకమేవాఽద్వితీయం బ్రహ్మ' యను ప్రమాణమున, సృష్టికంటె ముందుండినది 'సత్' శబ్దవాచ్య మొక్కటియేయయి నేను బహుత్వావస్థ నొందుదునుగావుత మని 'యీక్షించె' నని కదా! అట్టియెడ 'ఈక్షతేర్నాశబ్దం' అనునట్లచేతనమైన దీక్షింపఁజాలదనుట నది జగత్కారణమున వలనుపడదయ్యె.

ఇంకఁ బూర్వమీమాంసామతము:—

ఇందు శబ్దమునసేస్సృష్టి. దీనినే 'కర్మ బ్రహ్మవాద' మందురు. దీన జగత్తు సత్యము, జీవులు నిత్యులునయి యనంతముగా నుందురనియు, శ్రుత్యుక్తకర్మాచరణమునఁ గలిగిన 'యపూర్వమే' జీవునికి స్వర్గదమనియుఁ జిరకాలార్జిత పుణ్యవిశేషమే ఫలదాయిని యనియు నేర్పడును. 'ఫలమత ఉపపత్తేః' అను బాదరాయణ

సూత్రమునను, ‘యాంతి మద్యాజినోపిమాం’ మను గీతోక్తిని బట్టియు మోక్షదాత తత్తత్స్వాహాకార గమ్య పరమపురుషుఁడు కాని యచేతనమగు ‘నపూర్వము’ కానేరదయ్యె.

ఇట్టి తత్తన్మత ఖండనానంతరమున,

‘అలింగకమచక్రాంక । మజటాస్థ్యసురామిషమ్।
అరక్తకమనూచ్ఛిష్టమ్ । షడస్మాభిరనుష్ఠితమ్॥’

అని శైవ, వైష్ణవ, గాణాపత్య, శాక్తేయ, సౌర, కాపాలికములను నాఱుమతములందప్పుడుండిన పూర్వోక్త దురాచారములఁ దొలఁగించి, తత్తన్మత సామరస్య ప్రతిపాదకముగా,

‘ఆదిత్య మంబికాం విష్ణుం । గణనాథం మహేశ్వరం’

అను పంచాయతనరూపసగుణ పూజావిధానముం గఱపె. దాన, నన్నృతజడదుఃఖాత్మక మాయావరణముం దరింపఁ దోవఁ జూపె.

ఇంక మోక్షప్రసంగమున, గుణసంబంధాత్యంతనాశమున నగు నభోవత్స్థితి కణాదముక్తికాఁగా నది యానంద సంవిత్సహిత మౌట గౌతమముక్తియయ్యెనని శంకరులు వల్కిరి. నైయాయికముగా నేకవింశతి దుఃఖధ్వంసనరూప నిత్య సుఖాభివ్యంజకజన్య జ్ఞానమునను మోక్షత్వాపాదనమైనది. శ్రీ భగవత్పాదమతమునను స్వస్వరూపభూత సత్యజ్ఞానమున నగు వక్ష్యమాణోపనిషత్ప్రతిపాది తాద్వైతసిద్ధాంతము పరమగమ్యముగా నిట్లుద్బోధింపఁ బడియె.

‘‘బ్రహ్మైకం పరమార్థసచ్చిదమలం విశ్వప్రపంచాత్మనా।
శుక్తీరూప్యపరాత్మనేవ బహుళజ్ఞానావృతం భాసతే।
తద్జ్ఞానాన్నిఖిల ప్రపంచనిలయా స్వాత్మన్యవస్థాపరం।
నిర్వాణంజనిముక్త మభ్యుపగతం మానంశ్రుతేర్మస్తకం॥’

అని ‘సత్యం జ్ఞాన మనంతంబ్రహ్మ’ ‘విజ్ఞానమానందం బ్రహ్మ’ ‘సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ’ ముఖానేకశ్రుతి శిరః ప్రతిపాదిత ‘బ్రహ్మమే’ యజ్ఞానావృతమై ముక్తిపుఁజిప్ప రూప్యాత్మక పరస్వ

రూపముచేత వలెనే ప్రపంచముగా భాసించుచున్నదనియు నట్టి పరావరైక్యమగుదానిం దెలియుటవలన నజ్ఞానసహితముగా విశ్వముపోయినం దనయందాత్మనస్థితియే మోక్షస్వరూపమనియును సిద్ధాంతీకరించిరి. ఇట్టి శ్రీ శంకర భగవత్పాదుల పరమాద్వైత సిద్ధాంతమునుగూర్చి నిష్పాక్షికబుద్ధిం బరీక్షించి మోక్షమూలం జెప్పంగం జాలిన మోక్షమూలరు.

'Strange as Shankara's 'Monism' may seem to us, yet,the current idea that God created the World out of nothing can, strictly speaking, mean nothing else than that nothing can ever exist by the side of God,that God out of his own energy supplied both the material and the efficient cause of the World.'

అని వివరించియున్నాండనుటయు, నితరపాశ్చాత్య విమర్శకాగ్రణుల యనుమోదము నిందుల కొదవెననుటకు,

'When I find Shankara's position not questioned by such a strict logician as schopenhaur, Shankara need fear no future.'

అను వాక్యము నుదాహరించుటయు నప్రస్తుతము కాదని వచించి యింకం బ్రస్తుత మూలగ్రంథవివరణమునకుం గడంగు వాండను.

సంక్షేప శంకరవిజయము:—

ఏతన్మత ప్రవక్తృవరేణ్య సచ్చరిత్రము వివరించిన పూర్వోక్త విజయములందెల్ల విద్యారణ్యాపర నామధేయ విజ్ఞేయ మాధవాచార్య కర్తృకమగు 'సంక్షేపశంకరవిజయము' సారవంతమును బ్రౌఢతమమునయి, రమ్యవృత్తానేక విశిష్టంబును శబ్దార్థాలంకారాది గరిష్ఠంబును రసానుగుణవర్ణనాభూయిష్ఠంబునగు తత్కృతివతంసంబన్నిటం బ్రశంసార్హము. ఇకావ్యమే వ్యాసాచలకవి ప్రోక్తమని కొందఱయభిప్రాయము. కాని సత్యమదికాదు. ఏలయనం, దద్గ్రంథాదిమ శ్లోకముననే, తద్రచయిత,

శ్లో॥ ప్రణమ్య పరమాత్మానం। శ్రీవిద్యాతీర్థరూపిణం।
ప్రాచీన శంకరజయే। సారస్సంగృహ్యతేస్ఫుటమ్॥

అనుటచే నిందలి 'విద్యా' శబ్ద మద్వైత రాజ్యలక్ష్మీ టీకా కారుఁడన్నట్లు, 'భారతీ' పదద్యోతకమై మాధవాచార్యుల దీక్షా గురువుల నుద్దేశించినదన్నను, లేక సరసతరముగాఁ దత్సాక్షాద్విద్యాగురువులే యగు 'విద్యాతీర్థుల' కే సంబంధించినదన్నను నిది మాధవకృతియే యనవలెఁగదా! మఱియు దీనఁ బ్రాచీనకృతి యొక్కఁ డుండినట్లు నీకృతి తత్సంక్షిప్తకృతి కావించినట్లును స్ఫుటముగాఁ దెలియఁగలము. తత్ప్రాచీన శంకరజయకారుఁడు 'వ్యాసాచలకవి' కానగుననుట కొక్కఁడ నాపైన వక్ష్యమాణ శ్లోకములగపడెడిని.

'వ్యాసాచల ప్రముఖపూర్వక పండితశ్రీ।
భృత్సంభృతోచ్చతరకావ్యతరోస్సుగూఢాత్।
విద్వన్మధువ్రతసుఖోసురసానిసర్వా।
ణ్యాదాతుమర్థకుసుమాన్యహమక్షమోఽస్మి॥
యస్మాదనల్పధిషణోస్సృణినాగ్రహీతుం
శక్యంతదత్రసరసంసకలం గృహీత్వా
కాంచిన్మహేశ్వరగురుస్మృతభావమాహ
స్సంక్షేపశంకరజయప్రజనంకరోమి॥'

ఇట్లు, వ్యాసాచల కృతోచ్చరతకావ్య ప్రశంస యొసర్చిన వాఁడు తద్భిన్నుఁడు కావలయుంగదా! ఇంక నిందలి సారగ్రహణ విషయము 'సురసాని సర్వాణి' 'సరసంసకల' మ్మనియుననుటలో స్ఫుటతరము నగుచున్నది. ఇట్లుండ,

"నేతా యత్రోల్లసతిభగవత్పాద సంజ్ఞో మహేశ
శ్శాంతిర్యత్రప్రకచతి రసశ్శేషవానుజ్జ్వలాద్యైః
యత్రావిద్యాక్షతిరపిఫలంతస్యకావ్యస్యకర్తా
ధన్యోవ్యాసాచలకవివరస్తత్కృతిజ్ఞాశ్చధన్యాః॥"

అను శ్లోకమందలి 'వ్యాసాచల' శబ్దమునకు ధనపతిసూరి, తానన్యోచ్చతర వ్యాసాచల కృతిజ్ఞుండయిన ధన్యత నందమింగా వలయు,

"వ్యాసఇవాచల స్థిరశ్చాసౌ కవిశ్రేష్ఠశ్చేతి వ్యాసాచల కవివరో మాధవోధన్యః"

అని మాధవపరముగ నర్థము సాధింపఁజూచె. కాని, తద్వ్యాసాచల కృతద్వాదశ సర్గాత్మక 'విజయము'ఁ జూడఁ జాలిన వారెట్టి క్లిష్టసాధనములకుఁ బాల్పడరు. అది యటుండె. ఇది పేరను 'సంక్షేపవిజయ' మయ్యు షోడశసర్గాత్మకము. ఇందుఁ బూర్వ మీమాంసాప్రచారము మెండగుటయు మాధవకృతమే యనుటకుం దార్కాణ. కాని, వ్యాసాచలకృతి పరిశీలకందలి శ్లోకము లిం దటనట యథాతథముగా గ్రహింపఁబడినట్లు మాత్రము కానుపింపనౌను. అందో, వింతలేదు. "ఏలయన, నిక్కివి, 'ప్రాక్కవిహృద్యపద్యేష్వేషాఽపి మత్పద్యనివేశభంగీ' యనియే యుపక్రమించినవాఁడయ్యె.

మాధవాచార్యుఁడు:—

'సంక్షేపశంకరవిజయ' కారుఁడగు సీమాధవాచార్యుండు 14వ శతాబ్దిలోనివాఁడని చారిత్రికులు కొంతవఱకు నిరూపించి యున్నారు. ఇతఁ డాంధ్రబ్రాహ్మణుఁడే యందురు. ఈతని తండ్రి మాయణుఁడు. సోదరుఁడు సాయణుఁడు. మాధవసాయణులు పుంభావసరస్వతులు. విజ్ఞాననిధులు. వీరికి క్షీరనీరన్యాయసిద్ధి. వీరి కృతులం దుభయకర్తృకములు పెక్కులు కానుపించెడిని. వీరల వేత్తృత్వము వాచాతీత మనుటకుఁ దద్విరచిత గ్రంథానేకములం గొన్నిఁటి దిఙ్మఖముగాఁ జేర్కొందుము.

వారు మనుపరాశర స్మృతి వ్యాఖ్యలు, వ్యవహారమాధవీయ కాలమాధవీయములు మున్నగు ధర్మశాస్త్ర గ్రంథములును, పురాణ సార సూతసంహితా తాత్పర్యాదులగు పౌరాణికములును, సిద్ధాంతబిందు సూర్యసిద్ధాంతటీకలు, ముహూర్తమాధవీయ ప్రముఖములు నగు జ్యోతిషకల్పములును, శ్రీవిద్యాతీర్థదీపికా విద్యారత్న సూత్రభాష్యప్రభృతిక మంత్రశాస్త్ర రహస్యసముచ్చయములును, ధాతువృత్త్యాదిశాబ్దికకోశములును, వైద్యనిదానసంహిత

యను నాయఃర్వేదసారమును, జైమినీయన్యాయమాలాదినై యాయికములును, వివరణ ప్రమేయ సంగ్రహ సర్వ దర్శనసంగ్రహాది మత వివరణములును, పంచదశి, జీవన్ముక్తివివేకము, యోగ వాసిష్ఠసార సంగ్రహము, నష్టోత్తర శతోపనిషద్దీపిక మున్నగు వేదాంతోద్బోధక కృతి రత్నములును, దుదకివి యవి యననేల, దుర్భేద్యవిజ్ఞాన పేటికయగు వేదమునకే ప్రత్యేక వివరణరూప భాష్యములును, శతాధికముగా విరచించి మించిన సకలకలాపరిపూర్ణులగుట, నిజయశశ్శర చ్చంద్రికాపూరితాశాంతులయిరి. తత్తద్గ్రంథోదిత బోధామృత వారాంనిధి వీచికాపరంపరల నవగాహ క్రీడలందేలఁ జాలిన యార్యావర్త ప్రజలు శ్రౌతస్మార్త నిత్యకర్మానుష్ఠాన యోగ్యతా వాప్తినందఁజాలిరి. ఇట్లు నూతన వైదికయుగకర్తలయిన యీ మాధవసాయణులకుండిన లౌకికప్రజ్ఞ మఱింత యద్భుతావహము.

ఇందు జ్యేష్ఠుండగు మాధవార్యుండు.

ఆగ్రత శ్చతురో వేదాః । పృష్ఠతస్సశరం ధనుః।
ఉభాభ్యాంచ సమర్థోహం । శాపాదపి శరాదపి॥

యనునట్లు, హరిహర బుక్కరాయలయొద్దఁ బ్రధానమంత్రి పదమునొంది శస్త్రవిద్యా ప్రావీణ్యము మెఱయఁ దురుష్కులతోఁ బోరి, గోవాకోట నధీనము కావించికొని, నిజబాహుబలోపార్జిత రాజ్యుండయి, విజయనగర సామ్రాజ్య సంస్థాపనముఁ గావింపఁ జాలిన వీరాగ్రగణ్యుండు. పెక్కురు విప్రోత్తముల కగ్రహారము లొసంగిన నెఱదాత. ఈతఁ డన్నిట సృష్టికింబ్రతిసృష్టి యొనర్పఁ జాలిన శిల్పకళా వైదుష్యము కలవాఁడనుట కిప్పటికిని పెక్కులు తార్కాణములు కలవు. పరమార్థ మింకొక్కటి గమనింపఁ దగినది. ఈతఁడును బ్రహ్మచర్యముననే తురీయము గ్రహించి,

ఏకాదశాఖ్య రుద్రేతి । సంభవిష్యామ్యహంకలౌ।
పంపాక్షేత్రే సురనుతే । విద్యారణ్యేతి నామతః॥

అను నాచార్యోక్తి ననుసరించి శాంకరపీఠము నధిష్ఠించిన యవతార పురుషుఁడు. ఇట్టి యభినవ శంకరులు విరచించిన గ్రంథ రాజము.

> పీయూష ద్యుతిఖండమండన కృపారూపాంతరశ్రీగురుః।
> ప్రేష్ఠేమ సమగ్రహార్ద్రమధురవ్యాహార సూనోత్కరః।
> ప్రౌఢోఽయం నవకాళిదాసకవితా సంతానసంతానకో।
> దద్యాదవ్య సముద్యతిన్ను మనసామామోద పారంపరీమ్॥

అన్నట్లునవకాళిదాస కవితయేయననేల, యింకేమయిననను ననుటకబ్బురమా?

ఆంధ్రీకరణము:—

సంస్కృత వాఙ్మయ రత్నాకరము నుండి యట్టియమూల్య రత్నములం గొనితెచ్చి యాంధ్రభాషా వధూటికి సమర్పించు సుధీవరులగు ధీవరులెంతయుఁ బ్రస్తుతిపాత్రులు కదా! ఏలయన, స్వతంత్రకృతులందుఁ గవి తనకలము నిరంకుశముగా సాగింపఁగలఁడు. కాని, యొక భాషలోనుండి మఱియొక భాషలోని కితరులభావములు రసభంగము లేకుండఁ బదగుంభనము చెడకుండఁ దెచ్చుట యెట్లయినఁ గష్టతరము. అందును, నిట్టి 'నవకాళిదాస' కల్పిత ప్రౌఢకావ్యముల తెరువున కేగుటకుఁ జాలినంత సాహితీపటిమ యబ్బియుండవలయు. పూనిక మొదటినుండి తుదిదనుక నెగ్గించికోఁ జాలిన నిబ్బరముసు బ్రిబ్బియుండినఁగాని నెఱవేఱదు. పైన, నిందు మీమాంస విస్తరించియుండుటను, వేదాంత రహస్యములు పెక్కులుచేరిన దగుటను దత్తచ్ఛాస్త్రపరిచయము నద్వైతజిజ్ఞాసుత యునున్నఁగాని కొన్నిట సులువుగాఁ గొఱుకుపడదు. ఇందొకటి యబ్బిన వేఱొక్కటియబ్బదు. ఇంతకును,

> నైవవ్యాకరణజ్ఞమేతిపితరం నభ్రాతరం తార్కికమ్।
> దూరాత్సంకుచితైవగచ్ఛతి యథాచండాల తచ్ఛాన్దసాత్।
> మీమాంసానిపుణం నపుంసక ఇతిజ్ఞాత్వానిరస్యాదరాత్।
> కావ్యాలంకరణజ్ఞమేవకవితా కన్యావృణీతే స్వయం॥

కలిగిన దిట్టయై యతఁడు, పురాణ ధర్మశాస్త్ర ప్రసిద్ధంబులగు పెక్కు కబ్బముల 'సత్కింగూర్చి' 'తాళీదళవ్రాతమందు' వ్రాసి, 'ఆ। ధనమే మమ్ము నిధానమై మని చెడిందదర్థ్యంబుగా నిత్తఱీ॥' అని కవిచెప్పికోనఁదగిన ప్రస్తుతసంపత్తికూడ నొసఁగినవాఁడయ్యె. తదగ్రసూనుఁడు వేంకటాచలపతిశాస్త్రి తత్తద్గ్రంథానుభవము పూర్తిగాఁ గలిగి పన్నెక్కిన పౌరాణికుఁడు, ధర్మశాస్త్రవేత్త, నిత్యాగ్నిహోత్రి, పరమశాంతమూర్తి. తత్సహధర్మచారిణి, గుణకదంబభిచ్చమాంబ. తద్గర్భశుక్తి ముక్తాఫలం బీకవిరత్నంబు.

ఈతఁడు స్వాధ్యాయాధ్యయనము ప్రారంభించి లేఁబ్రాయముననే స్మార్తవిద్యను షోడశకర్మాధికారిత నందిన దటుండఁ గావ్యనాటకాలంకారాదికముల గురుముఖమున నభ్యసించి, మంచి సాహిత్య సంపద నందినవాఁడై తర్కప్రకరణములను లఘుకౌముదియుం గఱచె. ఇంక నాంధ్రమునను బిత్రుపాదులతోడఁ బెక్కుకబ్బములం జదివి వైదుష్యము నార్జించె. మఱియు నటనట నాగమతంత్రజ్ఞతయుఁబడసె. ఇట్టి యీతనికిఁ 'బ్రాక్తనజన్మవిద్య' యోయన, నవకోమల కవితావనితా స్వయంవరం బబ్బె. 'హేమ్నః పరమామోద' మ్మన్నట్లున్న పాండితి కది వన్నె తెచ్చె. అంతకుం బెచ్చువయసునఁ బిన్నయాతఱేఁ బాండితిం బెద్దయయ్యె, 'నమంతి గుణినోజనాః' అనుదానికిఁ దాను లక్ష్యభూతుండయి విధేయతాది సల్లక్షణయుతుఁడై నిరాడంబరుఁడై నెగడు నది మఱెంత ప్రశంసార్హము.

'కవియశఃప్రార్థు'లగు వారు మున్ముందుగాఁ జాటువులుం బిదపఁ జిఱుకబ్బములుంగొన్ని యైనవెనుక నుద్గ్రంథరచనమునకుఁ గడంగుచుందురు. ఈకవిసింహమో 'కీర్తిర్యస్య సజీవతి' యనితదుప్రాజ్ఞనోద్యోగియై, 'కేవలకల్పనాకథలు కృత్రిమరత్నము'లని తొలుదొల్తనే, 'నవకాళిదాస' గ్రథిత మహాకావ్య మత్తేభ వశీకరణైక చిత్తవృత్తిం గలిగి యట్లొనర్పఁగలిగిన వాఁడయ్యె. అట్టి యీతని పూనిక కొనసాగఁగనుట ప్రాగ్భవపుణ్య పరిపాకమే యనఁదగినది,

ఈతని యాంధ్రీకరణము కొంతవఱకు మూలానుసారముగను జాల వఱకు 'డిండిమ' వ్యాఖ్యానుసారముగను నడచినది. కావుననే దిగ్విజయ కథనమున మూలముకన్న విస్తరించినది. ఎట్లయినఁ దత్త్వశాస్త్ర పరిచయలోప మట నట బాధింపకపోలేదు. బుద్ధి మంతుఁడగుటనే యింతవఱకు సమర్థింపఁగలిగె ననవలెను. మాధ వీయమునఁ బదేనవసర్గమును నవమాశ్వాసముగా విరచించుతఱి నానందగిరి ప్రణీత భాష్యమంత్రియుత 'శంకరవిజయము' నూఁతఁ గావించికొనెను. ఇంతకు, శాస్త్రచర్చ విస్తరించుతఱి నింపుగొలు పమి, 'నమః ప్రామాణ్య వాదాయమత్కవిత్వాప హారిణే' యను నట్లు కొంత విసువను విడిచె.

కవిత్వశైలి:—

కావ్యకాంతకు వాగర్థములే దేహమనియు, రీతులంగస్థాన విశేషములనియు, గుణములే గుణగణములనియు, నుపమాద్యలం కారము లాభరణప్రాయము లనియు, దోషములు కాణత్వాదిక సదృశములనియు నంతకుం బ్రధానము రసమే జీవితమనియుం జెప్పు దురు. కావున, మూలము యమకానుప్రాసాంత్య నియమాది బహుళంబైనను, 'ప్రాయేణ యమకేచిత్రే రసపుష్టిర్నవిద్యతే' యను నాలంకారికోక్తి మనమున నిడికొని యిక్కవి యాంధ్రీకరణ మున శబ్దాలంకారముల నెక్కువగాఁ బాటింపలేదనవలెను. ఈ తని కవిత మొత్తముమీఁద సుశబ్దయుతమై ధారాశుద్ధి గలిగెనను నది యీతనికిఁ దొలుతటి కబ్బమగుట నెంచినఁ బ్రశస్త్యాదికంబె సాగిన కొలఁది వ్యర్థపదప్రయోగాదికము లచ్చటచ్చట రసపోషణము హెచ్చినట్లు కానుపింపకపోదు. మఱియు నిక్కవిజనకులు పౌరా ణికులయి పెక్కుసారులు భాగవతమును బఠింపఁ దావినియుంటంగాఁ బోలుఁ బండితపామర హృదయంగమములగు నందలి పోకడలీతని కొకవిధముగా నలవడినట్లు కానుపించెడిని. ఇందులకు, దిఙ్మాత్ర ముగా నొక్కెడఁ గల మూలశ్లోకములను నవి తెలిఁగించిన తెఱఁ గుంజూపెదను.

శ్రేణికిఁ దోయజాత భవచిత్తవశీకరణైక వాణికి
న్వాణికి నక్షదామ శుకవారిజ పుస్తకరమ్యపాణికిన్‌॥ (పోతన)

ఉ॥ వర్ణనఁజేసి మ్రొక్కెద శివస్ఫురదంకతలాంచితాసనో
దీర్ణకు భక్తకామిత వితీర్ణకు సాధుజనానురాగ సం
పూర్ణకు నంబుజప్రభవముఖ్య సుపర్వచయస్తుతాత్మన
ద్వర్ణకుహర్ష పూర్ణకు సువర్ణసవర్ణకు నన్నపూర్ణకున్‌॥ (౫-౧౯౩)

ప్రతిపద భిన్నాంత్యానుప్రాసంబులకివి పోల్చిచూచునది:

సీ॥ కమనీయశుభగాత్రుఁ గంజాతదళనేత్రు వసుధాకళత్రుఁ బావనచరిత్రు
సత్యసంకల్పు నిశాచరోగ్రవికల్పు నతపన్నగాకల్పు నాగతల్పుఁ
గౌస్తుభమణిభూషు గంభీరమృదుభాషు శ్రితజనపోషు నంచితవిశేషు
నీలనీరదకాయు నిర్జితదైతేయు ధృతపీతకౌశేయు నతవిధేయు
నఘమహాగదవైద్యు వేదాంతవేద్యు । దివ్యమునినన్నుతా మోదుఁ దీర్ఘబాహు
జిష్ణు వరసద్గుణాలంకరిష్ణుఁ గృష్ణుఁ। జూడు దైతేయకులబాల సుభగలీల॥ (పోతన)

సీ॥ మౌళిసంగతగంగ మదగజాసురభంగ మహితకృపాపాంగ మదనభంగ।
విధుశిరోభూషణ విశ్వాతిశోషణ విధిముఖపోషణ వినుతధిషణ।
నిజభక్తజనపాల గజజినోత్తరచేల కరకంజధృతశూల కాలకాల।
నిగమౌఘకంఖాణ నీరధిచయతూణ శరధిజాధవబాణ వరకృపాణ।
నిఖిలపశురక్షణోత్కంఠ నీలకంఠ । సారథీకృతపంకేజాత జాతశీత।
శైలకన్యామనోహర సర్వహర । పాహి విశ్వేశ కాశీశ పార్వతీశ॥ (౫-౧౯౨)

మఱియు నిక్కవి తన రచనమున నెటఁజూచిన సాంస్కృతికము లెచ్చుగఁ జేర్చినవాఁడయ్యుఁ బోతనమై నెటనేనియు సొంపుగులుకు నచ్చతెనుంగులం గూర్చిన తెఱంగున కివి పరికించునది:

సీ॥ తలపైన మూఁడుపోకలఁబోవు చదలేఱు సాగి తా నొకవింత సలుపుచుండ।
వలఱేనిమామ యౌఁదలపైఁ జెలంగుచుఁ దెలిమానికపుఁ జెల్వుఁ గొలుపుచుండ।
నఱుతనల్లనిమచ్చ యల్లో నేరేడుపండువలెనుండి నీలంపుఁ జెలువుఁ గూర్ప।
ఱొమ్మునందున వేమొగమ్ముల చిలువతాజందెమై యొకవింతయందమొసఁగ।
మంచుమలపట్టి తొడపైన సంచునించఁ । గాలిదమ్ములపైన జేజేలువ్రాలఁ।
జిఱునగవుపల్కుతోఁ గూడి చెలువొనర్పఁ । జెలఁగు మిమ్ముఁ గంటిఁ జెట్టలఁ
జీల్చికొంటి॥ (౫-౧౬౬)

చ॥ కలకురులొక్కమాదిరిగ మొగమ్మునఁ గ్రమ్మియటున్నయట్టి రి।
క్కలగుమిఱేని కష్టాక రకమ్ముగు చెల్వమొసంగుచుండఁ దా।
వలమగఁ దావలమ్ములగు పాములు నొదలలూఁచుచుండఁ జిం।
దులఁ జలిగట్టుపట్టి కనఁ దొక్కటు నిన్నుఁ బలంతు నిచ్చలున్‌॥ (౫-౧౯౩)

ఇంక నియ్యది మృదుమధురపద గుంఫితములై ద్రాక్షాస్ఫోరకములగు సముచిత వృత్తరీతుల నలరారుచున్న వన్నియుం దెలుపుటకు.

మ॥ రసనాగ్రస్థలనృత్య దబ్జభవ భార్యాపాదమంజీర యు
గ్మనుశబ్దంబులొ సత్కటీతట లసత్కాంచీనినాదంబులో
లసదాత్మీయ చలత్కరాబ్జ కటకాలాపంబులో యన్న మా
నసశంకన్ జనియించు శంకరుని విజ్ఞానంపు వాగ్గుంఫముల్॥ (౪-౧౦౫)

మ॥ అరవిందంబులదోఁగి యుత్పలసమూహంబందు నద్దాఁగి క
ప్పురపుం దిప్పలమూఁగి చందనపుటామోదమ్మునమ్మూఁగి క
స్తురినింబుగ్గున సాగి సూనవిచయాస్తోకాంచితామోద సం
భరితంబై మలయానిలంబెసఁగె నాపత్రిత్యాపమందోప్పఁగన్॥ (౭-౬౩)

ఇట్టి ప్రాచీనకవితాశయ్య పట్టువడిన యీతనికి భాషాంతరీకరణమునఁ గలిగిన నేర్పును గొన్ని యెడలఁ జూచి వన్నెతేఁజాలిన విధముం దెలియుటకిట సమూలముగా నుదాహరించువాఁడను.

మూ:- గిరాంధారా కల్పద్రుమ కుసుమధారా పరగురో
స్తదర్థాళీ చింతామణి కిరణవేణ్యా గుణనికా
అభంగవ్యంగ్యౌఘ స్సురసురభి దుగ్ధోర్మి సహభూః
స్త్రివంభస్త్యైః కాస్త్యస్సృజతి విదుషాం శంకర గురుః॥

సీ॥ తనవాక్యసద్ధారఘనకల్ప భూమిజాత సుగంధవత్పుష్పధారగాఁగఁ
దత్సదర్థాళి చింతామణీకిరణ సరోజవేణీ నృత్యరూపగాఁగ
భంగహీనవ్యంగ్య పాళినిర్జర ధేనుకామదక్షీరోర్మిగణముగాఁగఁ
నుత్తమరసపాళి నత్తమిల్లెడిగుణావళి లసత్ప్రియూపజలధిగాఁగ
సకలసజ్జననిచయంబు సంతసిలఁగ భవ్యగంభీర మృదుకోశపాళి చేతఁ
బరమకరుణాబ్ధియైన శంకరగురుండు నాకముం గల్గఁజేయు నీలోకమందు॥
(౫-౩౧౯)

మూ:- రోషానుషంగ కలయాఽపి సుదూరముక్తో
ధత్సేఽధిమానసమహో సకలాః కలాశ్చ
సర్వాత్మనా గిరిజయోపహితస్వరూప
శ్శక్త్యో నవద్గయితుమద్భుతశంకరస్త్వం॥

సీ॥ క్రోధామషంగముక్తుఁడవీవు యతివర్యరోషానుషంగ నిరుద్ధుఁడతఁడు
కలలఁదాల్తువు మనఃకంజంబునందీవు తలనొక్కకలఁదాల్చి చెలఁగునతఁడు
గిరిజతో నెల్లెడవలెదవీవెప్పు డర్ధాంగగిరిజుఁడై యలరునతఁడు
ధనమన్న వినక మేదినిఁ జరించెదవీవు ధనదునండను గొని మనునతండు

నీకు శివునకు నెంతయో నెగడు భేద । మవని నద్భుతశంకరుండవటు కాన।
నోయమీశ్వర నిను నుతిఁ జేయుటకును । జిలువ నీనికి నేనియు వలవిగాదు॥

వెండియు, నీతనివ్యాఖ్యానసరణము దానవైన విపులీకరణముం దెలుపుటకింకొక ముఖ్యఘట్టమగు 'మండనమిశ్ర సంవాదము' న నొక్కింతయగపఱచెద.

మూ:- 'భో భో యతిక్ష్మాధిపతే భవద్భిర్జీవేశయోర్వ్యాస్తవమైకరూప్యం।
విశుద్ధమంగీక్రియతే హి తత్ర ప్రమాణమేవం నవయం ప్రతీమః॥

వ్యా:- 'భో భో ఇతి సంభ్రమే వీప్సా, యతిక్ష్మాధిపతే యతిరాజ, జీవేశ్వరయో ర్వ్యాస్తవమైకరూప్యం విశదం యద్భవద్భిరంగీక్రియతే తత్ర ప్రమాణం వయం న ప్రతీమః న జానీమః తత్ప్రమాణం వాస్తీత్యర్థః అయంభావః నహి శ్రుతిమస్తక ముక్తార్థే ప్రమాణం భవితుమర్హతి. శుద్ధబుద్ధోదాసీనతయా నైక్షణీయం బ్రహ్మభూతమభిదధతస్తస్యాః పురుషార్థోపదేశినో௨ప్రయోజనత్వ ప్రసంగాత్' కించ యథా లౌకిక వాక్యాని ప్రమాణాంతరాపగతార్థబోధకానినస్వతః ప్రమాణం తథాభూతార్థానువాదకత్వేన శ్రుతిమస్తకస్యాన పేక్ష్యలక్షణం ప్రామాణ్యాం వ్యాహన్యేత. తథా చ ప్రత్యక్షాది విషయస్య పరినిష్ఠితవస్తునః ప్రతిపాదనాసంభవాత్ తత్ప్రతిపాదనేచ హేయోపాదేయ రహితే పురుషార్థాభావాచ్ఛ్రుతి మస్తకస్య తత్ప్రమాణత్వాభావేన భవత్సిద్ధాంతే వయం ప్రమాణం న ప్రతీమ ఇతి.'

సీ॥ ఓ సంయమీశ్వర వాసిగా జీవేశ్వరులకు నెప్పుడు నేకరూపమగుట।
మంచిగా నంగీకరించెదరేరందు వలరుసాక్షిగ బ్రహ్మమనవరతముఁ।
దగ శుద్ధతను బుద్ధతను నుదాసీనత నొప్పుచుంటవటంచుఁ జెప్పిమరలఁ।
బురుషార్థదముగఁ జెప్పుటను వేదశిరంబులకు నెప్డు నప్రయోజకతయు నడె।
యవియు మానాంతరావగతార్థబోధ । కంబులగు లౌకికోక్తులగతి స్వతః ప్ర।
మాణవిషయంబు గాఁగ నాత్మ నవచింప । కునికి నందుఁ బ్రమాణంబుఁ గనము
మేము॥ (౭-౭౭)

అర్థాలంకారములు:—

ఇంక, 'శబ్దార్థయోరస్థిరా యేధర్మాః శోభాతిశాయినః। రసాదీనుపకుర్వంతో௨లంకారాస్తే௨ంగదాదివత్॥' అని విశ్వనాథ పంచాననుఁడు వక్కాణించినట్లు కావ్యములం దట్టి 'మాధవీయము'వను నుపమోత్ప్రేక్షాక్షేపదృష్టాంత నిదర్శనాద్యలంకార విశిష్టములగు పట్టులం దెలుఁగు సేతయుం జవిచూడఁ దగినది. అందుఁ బ్రధానమును సాధర్మ్యబోధకమునగు నుపమాలంకారమునకు:

మూ - ఛన్నమూ రిరతి పాటలకాటీ। స్వ [illegible] చేయతి రాజః।
వాసరో పరమనక్తమయోదా । [illegible] తో [illegible] రేజకూటః॥

కం॥ యతివర్యుండైన శంకరుం। [illegible] యాచ్యాదితుండై।
యతులాభ నెసంగె [illegible] యతి [illegible] యోఽ [illegible] హిమాగాగ్రిముటుల్॥
(౫—౧౧౮)

మూ - వారివాహనివహేషు ప్రియాతే ; భాంతి భానుచి [illegible] నిశుభాని।
మత్సరాదిక గమే నమ మైత్రి । [illegible] పరిశుద్ధాః॥

తే. జలజనిచ [illegible] జదలునందు శు [illegible] రాక కానిచయ మెప్పె
మత్స రాదులు నశియింప మైత్రి మొదలు। [illegible] సంబులొప్పెడి కరణిని పుడు

మూ - స్వర్ణదీజలక ణాహిక శోభా। [illegible] లాః। [౫—౧౮౬]
చంద్రిపాపగళ దంబు కణాంకా। పుత్త్రి [illegible] తేవ॥

మ॥ దివిషద్వాహినిలోనఁ గ్రుంకులిడి [illegible] కరా।
ఖ్యవనుఛా గ్రిగురుమూర్తి త్రజ్జలక [illegible] స్వామీ।
అవి సుశ్రీకర సంప్రవ [illegible] శ్రీ [illegible] చంద్రానలో।
వ్వవమా బొమ్మను బోలి [illegible] బమ [illegible] గనక॥ (౮-౧౭౨)

ఇంక ఏహేతుహేతుభావనా వర్ణన రూపాసిద్ధవిషయక
హేతూత్ప్రేక్షాలంకారమునకు ----

మూ - ఏషనస్ప్రృశతి నిష్ఠురపాత్రై, ర్న కుతి ప్రతువిత్తీ [illegible] వన్యైః।
అస్మదీయమపి పుష్పము నైషీ। [illegible] త్రి [illegible]॥

తే॥ వీఁడు నిష్ఠురమా వాదవితతిచేత। [illegible] మహి కొసఁగిన।
మనపియులఁ గూడ హరియించెన నెడుకోప। [illegible] జాప్తువరికట్టె ఘన
నిచయము॥ [౫—౧౨౫]

అననురూప ఘటనావర్ణన రూపాక్షేపాలంకారమునకు:—

మూ - క్వేమే శంకరసద్గురోర్గుణగణాదీ [illegible]।
కాలో [illegible] పరిమళా [illegible] భయాః।
క్వాహం [illegible] తత్తథా [illegible]।
[illegible] తా॥

కం. కాలజసత్సుమల్లికల గంధమునొం [illegible] జాలుస్సత్తిలీ।
లాలి [illegible] సుగుణ [illegible] నే।
చాలుమ [illegible] బాలుఁడె [illegible] నా।
పాలక దేశికోత్తముక్రపాకలనంబునఁ గంటి [illegible]॥

[illegible] రూపదృష్టాంతాలంకారమునకు:—

మూ - [illegible] భావ్యకారః।
[illegible] । [illegible] శంకర మేనగో [illegible]॥

॥ సరసకవీనుతుఁడైయు భోగాన్వితుఁ డెయుండు । నస్మదీయకృతిం దనర్చెనంచుఁ గాక। శ్రీగవారాశివాసినియా శ్రీ...షుఁడు । ...మునందుఁ బాలను గొల్లిలుపగిది॥

(౧— ౧౯)

దార్థవృత్తి రూపనిదర్శనానకు:—

శ్లో॥ ఉపక్రమ్య...సోమం ...దిగ్ధా స్యంకరగురోః।
పరిభగా...రచనే।
అహంతు...షాం ...కలనో ...తకిరణాం।
కరాభ్యామాహర్తుం ...తమాతే ...హసికతామ్॥

తే॥ గురునిగోనముల న ...ండ... । పద్యపాదార్థముసనె పరిభగ్నులైరి।
ఇట్టివానినిఁ...నుతింప నే... । ...యుతోనిందు గ్రహించు కరణి
కాదె॥ (౧—౨౭)

మఱియు, నమూలనర్ణనములుం గలవనుటకు నందు నానార్థ సంశ్రయంబగు శ్లేష ...రీతియుఁ గనుఁడు.

సీ॥ సుమహితామోదవ...మాహంబుచే సంతతంబు భాసిల్లుదాని।
శ్రుతిచయంబునకు సమ్మతమౌ... జెప్పఁ సద్ద్విజరాజి నొప్పుదాని।
మహితజీవనభాసమా...మైమ...గా ...సులగుమితోడ వఱలుదానిఁ।
నమ్రగనలరారి నానాశ్రిత్తేష్ట సంధాయి భూజనంబుచేఁ దనరుదానిఁ।
బురవరోపాంతవనిని శంకరు...తిందుఁ... । ...లనైపులఁగనుఁగొనియుల్లమందుఁ।
బురవరంబును గాంచిన... నహిం...ను ।తోరపుందుష్టినందె బుధుండుగాన॥

(౭—౫)

ఇందలి కో...పదనుులు శ్లేషకుఁ జేర్పడిన రామరాజభూష ణుని శ్లిష్టరూప కోల్లేఖా...గాంగీభావసంకర విలసితపురవర్ణనమును మదికిఁ దెచ్చునదగును.

సీ॥ వరసుమనోభవ్యతరుల ...వ...లఘుకలాపాళికలకు బరణి।
సరిలేని తెలిమృతెసరుల కో...రుకల్యాణ పరంపరల తొలుదీవి।
సురుచిరమణుల కాకరసీ...హిత...భాషితద్విజకోటి పట్టుఁగొమ్మ।
సరసులకారామ సరణిశ్రీ... ...శవాసినికాటపట్టు।
వెలయునావరణాంబు స... । ...డ మోహదపరిఘావృతాంఘ్రిపజ్రి।
దంతురప్రాంత ...। భూరివరణంబధిష్ఠానపురవరంబు॥

రమణీయములగు ...కా...ని శ్లేషము లిట్లిన్నెనియుంగలవు. కవియట్లు ...ంతరసపరి...నుదు వైదర్భరీతిని విరాజిల్లు నీపాత మునఁ దత్తదర్థ...ను ...బిన...ను వి...ర్శించుట యుఁ గైశి క్యాదివృత్తులు నోజః ప్రసాదసుకుమారతార్థ వ్యక్త్యుదార త్వాది

కావ్యగుణంబులు సోదాహరణంబులుగా నిరూపించుటయు మొదలి లిడిన నింకగ్రంథవిస్తరమగునని యభిరూపశేఖరులపై నాధారముంచి యిందు దుదిఁగల చిత్రబంధగర్భ కవితాచమత్కృతిం గూర్చి యించుక ప్రస్తావింతును.

బంధగర్భకవిత:—

'కావ్యాంతర్గడుభూతాయాం । సాతునేహ ప్రపంచ్యతే।
రసస్య పరిపంథిత్వా । న్నాలంకార ప్రహేలికా॥'

యనునట్లు రసజీవితములగు ప్రబంధములం దఱచుగాఁ జిత్రబంధాదుల సంధింపరు. కాని చమత్కారమునకును వైదుష్య ప్రకటనమునకును బ్రౌఢకవిరాజులు మాఘ ప్రభృతులోపికదీపించ సంసంపవి పొందుపఱచి నిజశిల్పకల్పనా ప్రాచుర్యము కావించుట తజ్జ్ఞులకు విశదమేకదా! ఈకవివర్యుఁడు నట్లు, ద్విజయానంతర నక్షత్రస్తుతియందును నవతారపరిసమాప్తికగు విబుధాగ్రికర్తృక శంకరస్తవమునను దనకుఁ గలిగిన యందలి నేర్పొకింత యగపఱచినవాఁడయ్యె. అదియుం బ్రశంసార్హమేకదా!

దోషములు:—

ఇఁకఁ బ్రబంధకవిత వెనుకఁబడిన యీదినాలలో నిట్టిది పద్యరూపమున రచింప నేమిటికని కొందఱనవచ్చును. మఱియు, వేదాంతరహస్యోద్బోధనము గీర్వాణమున నుండ నది సులభగ్రాహ్యముకాదనికదా తెనిఁగించునది. అట్టియెడ నెంత తేటతెనుఁగున నున్న నంతమేలాయె. మఱియు, మీమాంసాపూరిత మతచర్చలకును రసోద్దీపక భావగర్భిత కవితారీతులకును దూరమాయె. కావున, వచనరచనమునవే మేలయ్యెడిదని తోఁచనువచ్చును. పైఁగ నింతఁ దొలుత గద్యపద్యాత్మకముగా మొదలిడినను బోయిన కొలఁది నిర్వచనమే యయినది. అది రుచిభేదము. కాక, యాధ్యాత్మికచింత యొదవవలెంగాని యిదిమదికెక్కించికొన గణబద్ధత యడ్డునా? శైలి సులభమేయాయె. కాదందురా, వచనకృతు లిదివఱకేయుండె. ఇది పై మెట్టు. ఇందు నెందైనఁ దవిలిసందవి

కొండటికిఁ గ్రమముగా యథామూలసారగ్రహణైకపరత కవకాశ మొదవించినదైనఁ గానగుఁగదా! ఇంతకు 'మహాజనో యేన గత స్సపంథాః' అని యిట్లు కావ్యరూపమునఁ గావించెనని కోఁదగినది.

అయిన నిందఃప్రయుక్తాది పదగతదోషములుగాని, 'శబ్దహీనా'ది వాక్యగతదోషములుగాని, 'యపార్థ' ప్రభృతి కార్థదోషములుగాని కలవా యనుట కేతద్గ్రంథపరిష్కరణాదికమున నెక్కువగాఁ బాల్గొన్న నాకన్నఁ బ్రాజ్ఞవతంసుల బుద్ధియే ప్రమాణము. 'హేమ్నస్సంలక్ష్యతే హ్యగ్నౌ । విశుద్ధిశ్శ్యామికాపివా' యను నట్టి కావ్యరత్నము తచ్ఛాణోల్లీఢంబగు తఱిఁగాని దోషవిరహితత్వము నిరూపింపఁగాదు. కాని, స్థూలదృష్టిని, 'పాదపూరణమాత్రం యత్తన్నిరర్థక ముచ్యతే' యనునట్టివిమాత్రము సమస్తపదములను వ్యస్తములను గానుపించితీఱునని మాత్రము చెప్పఁగలను.

ఇంక, ఛందోవిషయమున నఖండయతియాధునిక కవి సమ్మతినెటనేని గ్రహింపఁబడినది. మఱియు.

'ముఖ్యపంచకమనుచుఁ జె ♦ ప్పఁగురశ్శస్త'   ౧౦—౮౩
'శాస్త్రముల నోసంగిన యయ్యాతి ♦ పునను నెల్ల'   ౧౦—౮౪

మున్నగు పెక్కు తావులఁ బోలింపఁ గాకున్నను 'పు' 'ము' లకు మైత్రికాననౌను. కాని, 'ముత్తెపు ఝల్లరులతోడి ♦ బుఱ్ఱటకొమ్ము' లెఱిఁగినవారికిది క్రొత్త కాదుకదా. మఱియు, 'ర' 'ఱ' ప్రాసమునుగలదు. కవిజనాశ్రయమున,

క॥ వణలను రెండక్షరముల । కును వడిఁ బ్రాసంబుఁ బెట్టుకొనవచ్చుఁ గృతిఁ ।
నివిను రఱల కట్లపెట్టం । జనులకెల ♦ భేదమరయ సర్వజ్ఞనిధీ॥

యని తోఁవచూపఁబడియున్న దేయూయె. 'నాన్యేషాం వైధర్మ్యం లఘ్వలఘూనాం రయోస్తు నిత్యంస్యాత్' అను నాంధ్రశబ్దచింతామణి ప్రోక్తసూత్రానుసారముగా,

'ఉ॥ బమ్మెరపోతరాజ కృతభాగవతంబు సలక్షణంబుగా
కిమ్మహినేమిటం గొదవయెంతయు నారసిచూడఁగాను రే ।
ఘమ్ములు తాలునుంగలిసి ప్రాసములైన కతంబునంగదా ।
యిమ్ములనాదిలాక్షణికులెల్లను మానిరుదాహరింపఁగన్॥'

అని పోతనకై తనెంచిన యప్పకవి తానే, 'కేరు, చేరు, తాఱు, దూఱు,' ప్రభృతులం గూరిచియుండెనా యెు. ఇతరులమాట చెప్పనేల? నన్నయ పెట్టినదే బిక్షమగుట నాతనివిడిచిన నిఁకఁ దక్కిన తిక్కనాదులందు లఘ్వలఘు రేఫమైత్రి కూర్పనివారే యరుదేమో! ఇట్లు మహాకవి సమ్మతివడసిన వానిని దోషములుగాఁ బరిగణింపనేరాదు. కావున, మొత్తముమీఁద నిది యుత్తమ కావ్యములం దొక్కటిగాఁ బరిగణింపఁబడఁదగినదే యగునౌను.

ఇంకఁ గథాసందర్భముల వెటనైన మదికిఁ బొడకట్టఁదగు ససంగతాంశములంగూర్చి ముచ్చటించికొందము.

(i) ఇందు మండనమిశ్రి జననీజనక సంవాదమునఁ బ్రాస్తావికముగా నొదవిన రుక్మిణీ పరిణయ కథాసందర్భమున నిట్టులకలదు.

తే॥ ద్వారకావిభుఁడైన యాశ్రీరమణుఁడు। తీర్థసేవాచ్ఛలంబునఁ దిరుగుచుండఁ।
గుండినేశుండునా భీష్మకుఁడు తనదు। తనయయైనట్టి రుక్మిణిఁదడయకిడఁడె॥
(3—౭౬)

ఇది ప్రసిద్ధగాథకు భిన్నముగదా. ఎట్లనిన, శ్రీమద్భాగవతమున,

'రుక్మీతు రాక్షసోద్వాహం కృష్ణద్విడసహన్ స్వసుః
పృష్ఠతోఽన్వగమత్కృష్ణ। మక్షౌహిణ్యా వృతో బలీ॥' యిందులకు,

'వ॥ రుక్మియనువాఁడు కృష్ణుండు రాక్షసవివాహంబునం దన చెలియలిం గొనిపోవుటకు సహింప కనేకాక్షౌహిణీ బలంబుతోడ సమాసన్నాహంబునం గృష్ణుని వెనుతవిలిపోయె.' పోతన

ఇట్లుండ, మూలగ్రంథమగుమాధవీయమునందు మాత్రము,

'నైవంనియంతు మనఘేతవశక్య మేత। త్తాంరుక్మిణీంయదుకులాయ కుశస్థలీశే।
ప్రాదాత్సభీష్మకనృతః ఖలు కుండినేశ। స్త్రీరాప దేశమటతే త్వపరీక్షితాయ॥'

యని యేలకో తద్భిన్నముగాఁ గలదు. దీన మనగ్రంథకర్త మూలానుసారియయ్యెననిమాత్రము తెలిసికోఁగలము.

(ii) కుమారిలభట్టు నగ్నిప్రవేశమును, వ్యాసజైమిన్యాది సందర్శన విషయమును జారిత్రిక సమ్మతి వడయుట దుర్ఘటము. ఇదియుమూలస్థమే ఏమైననవతార పురుషుఁడగు శంకరుఁడిచ్ఛామాత్రమున నిజమనఃఫలకమున వారిని మూర్తీభవింపఁజేసి కోర్కెదీర్చి యుండునని కొందము. ఇంతకు, జిజ్ఞాసువులు సూక్ష్మ

ముగా జ్ఞప్తినుంచికొని మననము సేయు వీలుగాఁ దత్తత్ప్రోక్తములయిన సిద్ధాంతసూత్రములకు భగవత్పాదులు నిజభాష్యవిరచనమునఁ జైతన్యమొదవించి మెప్పువడయఁ జాలిరని నచ్చఁజెప్పుట కల్లభివర్ణింపఁబడి యుండనోపునదియైన సరిపెట్టికోఁ దగినది.

(iii) ఇందు, నవమాశ్వాసమునఁ గల నాచికేతోపాఖ్యానమునఁ దజ్జనకుఁడు గౌతముఁడని (౫-౨-౨) కలదు. శ్రుతులవల్ల భృగువని తెలియనగు. ఇది పర్యాయసంజ్ఞ కావలయు.

(iv) తుదిన ష్ణకుండ నిర్మాణము కేదారముననని కలదు. యాత్రికులు కొందఱు బదరికాశ్రమమునఁ జూచితి మందురు. గంధకపు గను తెటనుండిన నటఁ గానరాను తెమ్మని కొన్నఁ బోవును.

అరయనరయ నింకే నెన్నియయిన దొరకిన దొరకుఁగాక. ఇం దేవియు గ్రంథ ప్రాశస్త్యమునకుఁ గొఱంత తెచ్చునవి కావు. ఇంతకు నవిద్యాక్షతియే ఫలముగాఁగల యీ కోశావతంసమునకీ స్వల్పభేదములవలన నెట్టి కొదవయు నొదవనేరదు.

ఉపసంహారము:—

ఈకృతి తన్నాయక గుణాగుణ చరిత్రాభివర్ణనాదికమున కనువయిన శయ్యాపాక వృత్త్యలంకారాది బంధురంబయిచ్యుతసంస్కారాది దోషబహుళంబుగాక,

'సారశ్లేషవిశేష చిత్రపరిణామోదాత్త సద్రూపకైః|
ర్వ్యాఘాత వ్యతిరేకవద్భిరుపమిత్యన్యోన్యదృష్టాంతకైః|
ఏతైరర్థసముద్భవైరణ ఘటితైస్స్వ్యగ్గుణోజ్జృంభితైః|
శ్లిష్టోష్మైర్వివిధై రలంకృతిగణై రమ్యా రసో రాజతే||'

యనునట్లు రససింధువై, సహృదయ హృదయాహ్లాదసంధాయకంబు కానోపు ననుట కింతయు సందియము లేదు. ఇట్లు సాక్షాచ్ఛంకర పవిత్రగుణాభివర్ణన రూపమయి యద్వైతార్థ ప్రతిపాదక మహాకావ్యమై, కవితారీతిని బోతన పాదచ్ఛాయలఁ ద్రొక్కఁ జాలినందులకు నాతఁడన్నమై,

ఉ. "ఇమ్మనుజేశ్వరాధములకిచ్చి పురంబులు వాహనంబులు
న్సొమ్ములు గొన్ని పుచ్చుకొని చొక్కి శరీరముఁబాసి కాలుచే
సమ్మెటపోటులంబడక సమ్మతి"

శ్రీసకలేశ్వరార్పణం

బిమ్మహినీతఁడిట్లు పొనరించుట మించుఁదరించు నెంచఁజోన్॥

చ. గురువిజయానుసారి బుధకుంజర మాధవకర్తృకంబు 'శం
కరవిజయం' బిటుల్తెలుఁగొనర్చె మృదూక్తుల, భక్తియుక్తుఁడౌ
వరమతులార! మా మిడిపాటికులీనుఁడు సుబ్బరాయఁడా
దరము మెయిన్గనుండగుఁ గృతజ్ఞుఁడు విజ్ఞులసద్గుణజ్ఞతన్॥

ఇట్లు,

బందరు,
20-5-31.

ప్రాజ్ఞజనవిధేయుఁడు,
నాదెళ్ల మేధాదక్షిణామూర్తిశాస్త్రి.

శ్రీ మేధా దక్షిణామూర్తయే నమః

శ్రీ శంకర విజయము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ కాత్యాయనితో మహీస్థగితమై ♦ చెన్నొందు పె
న్గద్దెపై । నేకత్వంబున నొప్పి కంజభవల ♦ క్ష్మీ
శేంద్రముఖ్యామరా । నీకం బెంతయు భక్తితోఁ
గొలువ ని ♦ ర్ణిద్రానుకంపేక్షణా । స్తోకానంద
ములం జెలంగు సకలే ♦ శుం గొల్తు నెక్కాలమున్ ।

శా॥ క్షీరాంభోనిధి మధ్యభాగమున భో ♦ గిశ్రేష్ఠసచ్ఛయ్య సు ।
స్మేరంబౌనన మంచె సంగ వరల ♦ క్ష్మీ స్వాపమందూని వి
స్తారామోదకరోక్తులం బలుకుచుం ♦ దచ్చిత్తకంజంబుఁ జె ।
న్నారం జేయు రమాధవుం గొలుతు ను ♦ ద్యద్భక్తితో నెప్పుడున్

ఉ॥ ధాతకు, లోకసంచయ వి ♦ ధాతకు, భక్తహృదీప్సితార్థసం ।
ధాతకు, సత్తపస్విజన ♦ తానరదాతకు, సత్యలోకసం ।
త్రాతకు, నారదర్షివర ♦ తాతకు, నిస్తులవేదసంచయా ।
ధ్యేతకు, వాగ్వినేతకుఁ గృ ♦ తింగృపఁ బ్రోవ నతుల్పొనర్చెదన్ ॥

మ॥ అగజాతానన వారిజాతమున కౌ ♦ సూర్యుండు విఘ్నాద్రిభే ।
ది, గజాస్యుండు విధూతభక్తదురితో ♦ ద్రేకుండు; లంబోదరుం
డగభేదిప్రముఖామృతాంధనుతుఁడౌ ♦ హారిభవన్మోదకుం
డగు విఘ్నేశుఁడు మన్మనశ్శ్రుతమున ♦ సుప్రసన్నుండయ్యెడున్ ॥ ౪

చ॥ మనమున నెప్పుడుందలంతు ♦ మంగళ నాదవిలాసమైన, వీ
ణను, నొడిఁబెట్టి తుష్టినిక ♦ నాంచలమున్ స్వకరాంగుళిన్ గల ।
స్వనమొలుకంగ సుస్వర వి ♦ భాస్వర కంఠరవంబుఁ గూర్చిమా ।
టునిఖిలలోకమాతను బ ♦ టుశ్రుతిగీతను వాగ్విశుద్ధికిన్॥ ౫

సీ॥ శ్రీమదద్వైతదే ♦ శికపాదసంస్తవా; ర్జితసుకృతౌదార్య ♦ యుత
యును నురు । తరసయాభిఖ్యను ♦ ధారసకలిత వీ; క్షణరక్షిత
బుధా ♦ కయగుకార । దాంబ, నటద్విరా ♦ పాక్షసమున్నత
మకుటాగ్రిని సరిన ♦ స్మహితగగన । గంగాఝరీతరం ♦ గ చయ
కోలాహల; మనఖండి పాండిత్య♦ మండితయగు॥

గీ॥ సూక్తిధారను గమనను ♦ రక్తిఁ దోడ । నాదు నాలుకకొనయను ♦
నవ్యపంచ । ముఖసదాసనమును రయ ♦ మునఁదగుగతిఁ జేర్చి
గావుత ననుధన్యుఁ ♦ జేయుఁగాత॥ ౬

గురుస్తుతి.

సీ॥ నారాయణుఁ జతురా♦ ననువసిష్ఠమునీంద్రు; శక్త్యృషివరుఁ; బరా
శరమహర్షి । బాదరాయణముని ♦ ప్రవరు శ్రీశుకయోగి; విభు
గౌడపదుని గో ♦ విందతీర్థు । శ్రీశంకరార్య దే ♦ శిక సార్వ
భౌముని; బద్మపాదాభిధా ♦ ప్రథితగురుని । ఘనుని హస్తామల ♦
క ప్రఖ్య ననఘు, దో; తక విఖ్యసంయమి ♦ ప్రకరధుర్యు॥

గీ॥ ధీమదభివందితుండును వా ♦ ర్తిక విరచయి । తయునగు సురేశ
గురుని మ ♦ ఱియు నితరుల । జ్ఞానదాయకులైన య
స్మద్గురువుల నిరతమును భక్తి మ్రొక్కి ధ్యా ♦ నింతునెదను॥ ౭

శా॥ "రామా! నాయక! యంచు నెక్కుడగుగా ♦ రాబంబునం జేసినై
ష్ఠోరుస్థాయిగ మంచిచెడ్డలను నే ♦ ర్పొప్పారఁగాఁ జెప్పిన
స్థైర్యంజేసిన వేంకటాచలపతి ♦ స్థీమద్గణస్తుత్యనా ।
శారాజప్రతిభు స్గురూత్తముని మ ♦ త్స్వాంతంబునం దెంచెదన్॥

కం॥ కొలుతున్ మద్గురుఁగుప్పా । కులదుగ్ధపయోబ్ధిపూర్ణ ♦ చంద్ర
లయహితు; ని । స్తులు నిస్సర్వకళాకరు । సలపున్ శ్రీవేంక
టేశ్వ ♦ రాభిధువిబుధున్॥

చం॥ ధరణిఁ జతుర్విధాశుకవి ♦ తా వనితాహృదయంగమంబుగా
సరసముగాఁగఁగబ్బములఁ ♦ జాల రచించివిరించిఁబోత్ర భా
సురయగువాణినిష్వశఁగ ♦ సూరులుమెచ్చ నొనర్చికొన్న వి
ఖ్యరగురుఁబూరుషోత్తమబు♦ధప్రవరున్భజియింతు భక్తితోన్॥౧౦

మ॥ తనయాత్మోద్భవునందున న్వెలుఁ జే ♦ దాక్షిణ్యమద్దానితో
ననువీక్షించి మెఱుంగువెట్టఁగనుచుం ♦ దప్పుల్కృతిం దెల్పిన
న్ననుధన్యుంబొనరించు నాదేశికులేం ♦ దుంబూరుషోత్తంసు స
జ్జనగణ్యుం గవివర్యధుర్యుఁ గరుణా♦సారున్ప్రశంసించెదన్॥౧౧

మ॥ నాకుండమ్ములులేమి నీవెసుమి యె ♦ న్నంచమ్ముఁ జేదంచు న
స్తోకంబౌకృప నాపయింబఱపి యెం ♦ తో శ్రద్ధమైఁబూని నా
దౌకబ్బంబుననున్న తప్పులను బా ♦ యంజేయఁ దోడ్పైన వి
ద్యాకుశల్యులము సత్కవిందలంతు మే ♦ ధానిష్ఠశామూర్తినేన్॥

శా॥ ఆదిన్వాకుజు బాదరాయణుని, ని♦త్యంబైన సద్భక్తిఁ గా
ళిదాసు న్భవభూతి, బాణు, శుకు, గీ ♦ ర్లీలావిదీశానులన్,
వైదుష్యంబు మదిన్ విరాజిల సమో ♦ వాకంబు వాకొందు నా
కేదోషంబులు లేకపోవుటకు సం♦హృష్టాంతరంగంబుతోన్॥ ౧౩

చం॥ తొలుతఁ దెనుంగు బాసను బు ♦ ధులకు మెచ్చఁగ భార
తాదులన్ । లలితగతి నర్చించి విపు ♦ లంబగు పేర్మిని
మేలు నెల్లమ । ర్త్యులకు నొనర్చి యాఁవివి ♦ ధుస్థిరమా
యశముగ్నడించి ధ । న్యులయిన సత్కవీంద్రుల ప ♦ నూనపు
భక్తి భజింతునెప్పుడున్॥ ౧౪

— అవతారిక —

సీ॥ శ్రీమాన్యమైన పూ ♦ ర్ణా యమహాధునికెంతఁ; గాలట్యభిఖ్యవి ♦
ఖ్యాతమైన । వరపురంబున శివ ♦ గురు మహీసురవరు; గర్భ
శుక్తికి మహా ♦ శ్రీకంబనంగ। జనియించి పంచమ ♦ సమకృత
వ్రతుఁడౌచు; సకల వేదంబుల ♦ పారమరసి। సంసారమును రోసి ♦
సన్యసింపఁదలంచి; జననిచే నెట్టులో ♦ యనుమతిఁగని!

గీ॥ యతిపఁ డానంది కుమతాగ ♦ వితతినెల్ల । సూక్తివజ్రంబుచే
సంత ♦ మొందఁజేసి । సుఖకరాద్వైత విద్యనే ♦ సూరివర్యుఁ ।
డలరఁజేసెనో యాశంక ♦ రార్యుఁదలఁతు॥ ౧౫

ఉ॥ శ్రీగురుదేవపాద సర ♦ సీరుహ యుగ్మము నాత్మ నిల్పుదు;
ర్వాగురఁబోలు దుర్భర భ ♦ వంబును ద్రెంపఁగఁజూడఁదలంచి ధా;
శ్రీగురు శంకరార్యుని చ ♦ రిత్రపు సారముగ్గ ప్రకీర్తిగా;
నాగురు సత్కృపేక్షణము ♦ నన్ రచియించెద నాంధ్రభాషణోన్॥

ఆ॥వె॥ కొద్దియద్దమందు ♦ కొండ్రకాఘుటవితతి ఁజూచునట్టి ♦ విధ
ముఁగాను । చిన్నిపొత్తమందు ♦ శ్రీశంకరాచార్యు । కన్నంచయం
బుఁగనుఁడు ♦ సరసబుధులు॥ ౧౭

గీ॥ అధికరుచినొప్పుమధురిమ ♦ సన్నమైన।చవిని గలిగింప రుచినొం
దు ♦ జతను గూర్చు । విధముగా ఁబూర్వసత్కవి ♦ విమలపద్య ।
ములను మత్పద్యసంవేశ ♦ ముంబొసంగు॥ ౧౮

గీ॥ సరసకవినుతుఁడై యు భా ♦ ష్యాంకరుండు।నన్మదీయకృతిం దృష్టి♦
నందుఁగాత। క్షీరవారాశివాసియా ♦ శ్రీవిభుండు , గోష్ఠమందున
బాలను ♦ గ్రోలునట్టి ॥ ౧౯

గీ॥ క్షీరవార్ధిఘుకీవిని ♦ సృతసుధాను । కారిమాధురినలరువా ♦
క్యానిమున ఫ, ణీంద్రునిమించెడుశ్రీసంయ ♦ మీంద్రునిదగు।
హృదయశోధకమౌ యశం ♦ బెన్నఁదలఁతు। ౨౦

ఉ॥ కాలలసత్సుమల్లికల ♦ గంధము నొంపఁగఁజాలునట్టి లీ।
లాలసితంబులౌ గురువి ♦ లాసగుణప్రకరంబు లేడ నే।
చాలునువీలునుం దెలియఁ ♦ జాలనిబాలుఁడ నేడ, నైననా
పాలక దేశికోత్తమకృ ♦ పాకలనంబునఁ గంటినర్హతన్॥ ౨౧

సీ॥ మిగులఁజంచల యనఁ ♦ దగులచ్చియనునటి; చేసెను నాట్యం
బు ♦ చేఁబ్రమత్తులై సుజనులఁగ థ ♦ న్యాత్ములఁగాఁగ భా;
వించుకొనెను నవి ♦ వేకులౌన। రాథములదగు క ♦ థాధోరణి
యను క; ర్దమముచే మిగులవ్యా ♦ ప్తమగు నాదు, నుడిని నిత్త
జిని ఘ ♦ నుండగు శ్రీశంక; రగురునిదగు విహా ♦ రమునఁ
గ్రాలు॥

గీ॥ నట్టి విమలోద్యశంబను ♦ నబ్ధివారి। ఝరిని వేగమొకడఁగి సం ♦
సారహారి। మునోఁగిఁ ద్రుంచెను గురుకృపఁ ♦ బొందినిత్య। హర్ష
భరితాంతరుండనై ♦ యలరుచుందు॥ ౨౨

సీ॥ పరికింప గోడార్లి ♦ పట్టితో గార్దభీ; శృంగంబుతో సాటిఁ ♦
జెందఁదగిన। నీచభూపతులవౌ ♦ నిక్కంబుఁ బేర్మియు; శౌర్యం
బు, క్షమయు నౌ ♦ దార్యము ధృతి। మున్నుగాఁగల గొనం ♦
బులఁ గొనియాడుట; యనిచెను మర్గంధ ♦ మునఁగఁడుఁజెడి।
నట్టి నావాణి ని ♦ ష్పట్టున ముజ్జగం; బనెడురంగస్థలం ♦ బున
నటించు॥

గీ నట్టి శ్రీశంకరార్యసం ♦ యమివరేణ్యు। కీర్తిన ర్తకిమెయినుండి ♦
క్రిందఁబడిన। చందనపరాగ పుంబట ♦ లిం దగుగతిఁ, బరిమళిం
పంగఁజేసెదఁ ♦ గరము నియతి॥ ౨౩

గీ॥ చంద్రశేఖరరూపుఁడౌ ♦ శంకరార్యు। సత్కృపాస్థేమపూర్వార్హా ♦
సరసవాక్సు। మంబు, బుధరాజికామోద ♦ దంబు, శంక।
రార్యవిజయాఖ్యకల్పాగ ♦ మ వనినలరు॥ ౨౪

చం॥ సపరిమళాచ్ఛకస్తురిని ♦ జాలవటంచుహసించి కల్పసూ ।
న పువిపులంపుగంధమును ♦ నవ్వుచుఁ జందనహేళనంబుఁ దా।
విపులముగానొనర్చి బహు ♦ విస్తృతినందిన మాధవార్యవా ,
క్పపటుతగోవృష్లెచ్ఛగతి♦ శోధనముంబొనరింత్రు కాకవుల్॥ ౨౫.

ఉ॥ ఐననుఁ జింతలేదు సద ♦ యాంతరుల న్నసదుక్తిమార్తికా ।
దానులు, నార్తరక్షణులు ♦ ధన్యులు సత్పురుషోత్తముల్గలా,
రైన ననుగ్రహంబునిధి ♦ యాశ్రితపోషకుఁడు స్మహాసుధీ।
శానుఁడు శంకరార్యవర♦ సద్గురుఁడుం డెకు మోదమిమ్ముగన్॥ ౨౬

గీ॥ గురునిగొనముల నుతిఁజేయఁ ♦ గొండజూని । సహ్యవాఁడార్థ
మునవె త్రప ♦ భగ్నులైరి। ఇట్టివానిని వినుతింప ♦ నేఁదలఁచుట।
కరముతో నిందుగ్రహియించు ♦ కరణి కాదె॥ ౨౭

ఉ॥ ఐనను మూకు నాకకవి ♦ యట్టులొ నర్పఁగఁజాలి దుగ్ధపా।
థోనిధివీచికానిచయ ♦ దూషణఁ జేసెడు దేశికాచ్ఛవీ।
జ్ఞానిచయంబు నాపయిఁ బ్ర♦ సారతనందఁగ నింకశంకలే ,
దానిపుణుండె చెంతఁదగి♦యంతయుఁ జేకుఱఁ జేయుఁగావునన్ ౨౮

మ॥ తలఁపన్ శంకరసద్గురూత్తమ చరి ♦ త్రంబేడ నేనేడ ని,
య్యిలలోఁ జూడవరాకి నేమిటికి న ♦ స్నిరీతిబంధింతు రెం,
దులకై కీర్తిఁ జిరార్జిత స్జలధియం ♦ దుం ద్రోతురీరంచుఁ జం।
చలమైపర్వెడు వాణిఁబట్టి గురునెం♦చంగా విధింత్రంచితుల్॥ ౨౯

సీ॥ కవయితఁజూడ నా♦ గమపాళికంతకు; నిర్మలభానంపు ♦ నీటుఁ
జాటుఁ। గావ్యంబుఁబరికింపఁ ♦ గల్పాగముంబోలె; నిఖిలేష్టదం
బయి ♦ నెగడుచుండు। నేతనీక్షింపంగ ♦ భూతలంబున నద్వ;
యామృతంబును జిల్కు ♦ నట్టి ఘనుఁడు। లసితేషతోడఁద♦ద్రస
మ్మునీక్షింప బ్ర; హ్మానందమిడునట్టి ♦ దై చెలంగు ॥

గీ॥ సట్టిశంకరవిజయంబు ♦ నాంధ్రమందు। సాంబు వందలి భక్తిర ♦
సంబుచేతఁ । జెప్పఁబూనితి సాహస ♦ ముప్పతిల్లఁ । గాని
పాండిత్య గర్వంబుఁ ♦ బూని కాదు॥ 30

చం॥ చరితము సారవంతమఁట ♦ శంకరుఁడందును నేతయంట సం।
సరణముఁ బాపఁగాఁ దగిన ♦ సత్పథమొప్పునదంట మాసుఫీ ।
వరులకనారతమ్మునిదె ♦ వర్ణ్యమఁటట్టి మహేశరూపశం ।
కరగురుగాథ నాంధ్రమునఁ ♦ గల్పఁగఁజేసినఁ గానెఘన్యుఁడన్॥ ౩౧

చం॥ అనిమదినెంచి మత్పితయు ♦ నై గురుఁడై తగువేంకటాచ లే।
శుని నురుభక్తిమ్రొక్కి పరి ♦ శోభితవాక్కులఁ గ్రాలు పెద్దల।
న్వినయమున న్నుతించి యతి ♦ వేలకృపార్ఘుని నొప్పు దేవపే।
ళను బలుకంగఁబూనితిని ♦ గానియెడంబలుకంగ నేర్తునే॥ ౩౨

ఉ॥ అంబుజగర్భ[illegible]♦హర్షదకచ్ఛపిపాణి, వర్ష కా।
లాంబుదనీలవేణి, యమ♦ రావళిసన్నుతవాణి, భక్తవా।
రంబునుతింపఁ గోర్కెల ని♦రంతరమిచ్చెడుచారువాణి, నా।
కుంబలుమార్దవంపుఁబలు♦కుంగృపసేయుము దేవి! మ్రొక్కెదన్॥

కం॥ కాకవులనవరతంబును । నేకడనోచేరి దోష ♦ మే కైకొంద్రా।
కాకులరీతిని, వారల । వాకొనకిఁక వలయుదాని ♦ వాకొనఁ
దలఁతున్ ॥ ౩౪

కం॥ అని సుజనావళిఁ బ్రార్థన। మునుజేసి యనంతరంబు ♦ మూర్ధని
కారం । బొనరించి శంకరార్యుని । ఘనచరితము వ్రాయవంశ ♦
గౌరవమెంతున్ ॥ ౩౫

కవివంశవృత్తాంతము.

సీ॥ బ్రహ్మవిద్ఘసపరం ♦ పరవరిష్ఠుండును; బ్రహ్మిష్ఠుఁడునుముని ♦ ప్రవ
రుఁడునగు । శాండిల్యమౌని వి ♦ శ్వమున రాణవహించె; నస్మ
త్కులంబున ♦ కతఁడెకర్త । బోధించెసచ్ఛిష్య ♦ పుంజంబునకు
సాంగ; నిగమతదర్థముల్ ♦ నియమమునను । గులపతియయ్యెనే ♦
తత్కులమ భక్తిమునికోటి; తనయానవోఁదలఁ ♦ గొనిభజింప॥

గీ॥ ప్రవిమలాష్టాంగయోగ వి ♦ భాసురుండు । నురుతపోధనుఁడాత్మ
వి ♦ ద్యోపదేష్ట। పరమకరుణాఢ్యుఁడేమిత ♦ చ్ఛన్యగోత్ర। జల
మునువినీతులము మహీ ♦ సురులమునుఁడి॥ ౩౬

కం॥ వైదికులనియాపస్తం । బోదీరితసూత్రగుఁని ♦ యును వెలనాడ
న్వైదముక్రమమున నిల సం। పాదితములు భమిడిపాటి♦వారనఁగఁ
దెగల్॥ ౩౭

సీ॥ గోవిందరామాభి ♦ ధానిరాజితుఁడై స; భూసురుఁడావంశ ♦
మునరహించె। సదమలాచారభా ♦ స్వరుఁడును నిగమజ్ఞుఁ; డు
నమలచేతస్కుఁ ♦ డునయిచెలఁగు । సర్విజ్ఞునకు సక్ర ♦ మా
మ్నాయపారగుఁ; డనిశసత్కర్మపా ♦ వనుఁడునైన । వేంకటా
చలపత్య♦భిఖ్యుఁడొందుదయించె; సావిత్రసన్మంత్ర♦ జాపకుండు॥

గీ॥ సతతపతిపాదపూజనా♦ సక్తచిత్త। యును సుగుణరత్నఖనియునై ♦
యొప్పులక్ష్మ। మాంబఁ బరిణయమయ్యె శ్రీ ♦ హరిరమాంబఁ।
బరిణయంబైనపగిది నా ♦ భవ్యగుణుఁడు ॥ ౩౮

శా॥ ఆలక్ష్మ్యంబికఁబత్నిఁగాఁగొని ప్రపహ్యా♦ష్టాంతయ్యుఁడై గార్హస్థ్య ధ।
ర్మాలిన్నేఁబ్బచు నాబుధుండతిథి సే ♦ వాసక్తిమైఁగ్రాల స।
చ్ఛీలాఢ్యుల్సుతులిర్వురాఘునుపకుల్ ♦ శ్రీశూలికిన్సన్మహా।
ద్వేలుల్మన్న గజాస్యషణ్ముఖుల మా ♦ ద్రింగల్గిరంచన్మతుల్॥

కం॥ పితృభక్తిగలిగి సుజన । స్తుతిపాత్రగుణాఢ్యులయి య ♦ శూ
న్యసుమహాత్స్వ। స్థితిని మహిఁబేరయాభి । ఖ్యాతశేషయవిఖ్యాతత
గఁ గాలిరి వారల్॥ ౪౦

గీ॥ క్రమతసంస్కృతులగుచు స ♦ క్రమఘనమగు । శ్రుతిని సాంగ
ముగాఁగగు ♦ రునవిధమున। నిష్ఠఁబఠియించి రమలవి♦నీతివజలఁ
బేరయమనీషి శేషయా ♦ భిఖ్యబుధుఁడు॥ ౪౧

ఉ॥ పిచ్చమసాధ్విఁ బత్నిగను • బేరయపండితుఁడూని సూపె తాఁ
బొచ్చెములేనిభక్తిఁ దగు • పొందికఁదన్ను భజింపఁగా శ్రుతి
ప్రోచ్చరితార్హకర్మముల • నుత్కటభక్తి నిశ్రద్ధ నొప్పి వి
ద్వచ్చయవంద్యుఁడై యవిర•తంబు రుబావకుఁ గొల్చి మించె దాన్॥

మ॥ తనపంద్రెండవవత్సరంబు మునుగాఁ • దాశీవ బ్రాతము
దున నాకోవిదుఁడారవిందుభముల • స్తోకస్ఫురత్కీర్తి ధా
త్రినిదై వారఁగఁ బెక్కుకబ్బముల స • త్కీర్తిం బొప్పెతా బ్రాసెనా
ధనమేమమ్మునిధానమై మనిచెడిం • పథ్యంబుగాని త్రిజ్ఞక్ గరి

సీ॥ ఆదంపతులకు భ • వ్యగుణాఢ్యులగు మూఁగు, శాస్త్రజులాస్త
ర్తిత్ర • యంబుఁబోలె నుదయించిరగ్రిముఁ • డొప్పెఁదా వేం
కటాఁ; చలపతిప్రథధర్మ • శాస్త్రవేత్త నిత్యకర్మనిరతు • నిరతం
ము నాహితాగ్నిధనుఁడు సుజ్ఞాన సా • ధనుఁడనగుచు తానెంచె
నల్లె సు • బ్రహ్మణ్యుఁడన ద్వితీ, యుండు శ్రీనరసింహ • పండి
తుండు॥ గీ॥ శ్రౌతమార్గవిదుండునై • ఖ్యాతిఁగనియెఁ దాస్త
తీయత నట్టి సు • త్రత్రయంబు దన్ను నెమ్మిభజింపఁగా • నెన్నికెఁ
గని యలరెఁ బేరయకోవిదుం • డవనిమిగుల॥ ౨౨

సీ॥ మిగులసమర్థులై • తగుతనూజులుతోఁడు, గాఁగొని సంక్షేత్రి •
కంబునిష్ట సిద్ధిగాఁగనె నవి • చ్ఛిన్నాగ్నిహోత్రియై, యంతి
నగ్నిష్టోమ • యాగముఁదగ నొనరించి యజ్వనా • కొప్పెని
ష్ట్యాదుల, సర్వకాలములందు • నాచరించి దాన్హోత్రముం
బాపెఁ • దద్వంశమునకు సుజ్ఞానియై మిగులఁబరి • శ్రీనిపెసెఁ
గీ॥ దాళదళసంపుటంబులఁ • దాల్మితోడ, భారతాదిమహాగ్రం
థ• వారముఁదగ విజ్ఞుఁడై మేనిబిషుదన్క • వేద్యవ్రాసెఁ, బేర
యజ్వనువినుతింప • నేరకగును?॥ ౨౫

శా॥ ఆతత్త్వజ్ఞుని యగ్రసూనుఁడు దిగం • తాక్రాంతసత్కీర్తి వి
ద్యాప్రీతస్తుత్య సుమార్గవర్తిపరమా • ర్థస్వస్వహ్రాత్మాస్మార్తి సం
ప్రీత స్వాంతవిఖండితార్తివిలస • త్ప్రియాషతుల్యోక్తి స
చ్ఛేతోస్వాత సువేంకటాచల విప • శ్చిన్మూర్తియొప్పెంగమున్॥

స్వప్రాప్తి

చం॥ అలఘుఁడు సాహితిం బ్రధుఁడ ♦ యాకలితుండును శ్రౌతవేదిని।
ర్మలహృదయుండును న్నృహుఁడు ♦ రాణనువక్త్మచయాగ్రవర్తిని।
స్తుత వరధర్మశాస్త్రభరి ♦ తుండు నయాన్వితుఁడెన్న వేంకటా।
చలపతిశాస్త్రి తత్సుగుణ ♦ సంతతి సంతతమున్బ్రదేశ్యమా॥

సీ॥ మాన్యుఁడా బుధుఁడు కౌం ♦ డిన్యగోత్రంబుతో, నలరెడు నిమ్మ
గ ♦ డ్డాభిధాన। మైనసద్వంశంబు♦ నందీప్యుఁడైన ల, క్ష్మీనరసిం
హాఖ్య ♦ ధాని పౌత్రి। యును సుధీవరుఁడౌచు ♦ నొప్పు నప్పయ
కోవి, దుని యగ్రతనుజాత ♦ యును సుబుద్ధి। యగు వేంకటే
శ్వర ♦ సుగుణికగ్రజయును। సద్గుణాఢ్యయైన పి ♦ చ్చమసుసాధ్వి॥

గీ॥ ధర్మపత్నిగఁగాంచెల ♦ స్వధర్మనిరతి। నెసఁగెననుకూలవతియౌచు♦
నెలమి నామె। సలుప నిత్యాగ్నిహోత్రము ♦ చెలఁగెనిష్ఠ।
బహువిదుఁడు వేంకటాచల ♦ పతి బుధుండు॥ ౭౮

ఉ॥ అత్తకుమామకుం బతికి ♦ నాడదు తానెదురెన్నఁడుం గడుం।
బత్తిని సేవలన్సలుపు ♦ భర్తకు; దేవరులందుఁదమ్ములం।
జొత్తిలుప్రేమఁజూపుఁ బరి ♦ శుద్ధమనంబుననాఁడుబిడ్డల।
న్మాత్తనుగృత్యమే మఱద ♦ నంగఁడుబిచ్చమసాధ్వియొప్పెఁదాన్॥

కం॥ నేనాయుగ్మంబునకున్। సూనుఁడనై జననిగాంచి ♦ సూరీడ్యగు
నాయవ్యనుండొ మజ్జనకున। నూన దయావీక్ష శిక్ష ♦ నుచిత
తఁగంటిన్॥ ౫౦

కం॥ వేంకటసుబ్రహ్మణ్యం। బంకంబైయొప్పఁ బెద్ద ♦ లాశీస్సు
లిడన్। శంకరవిజయాంధ్రకృతి। శంకాతంకములులేక ♦ సా
గింతునికన్॥ ౫౧

—♦ షష్ఠ్యంతములు. ♦—

కం॥ ఓంకారరూపునకునే। ణాంకాభరణునకునాగ ♦ మాంతస్థునకున్।
బంకిలపంకాపహునకు। శంకరునకు గిరిసుతావి ♦ శాలాం
కునకున్॥ ౫౨

కం॥ నిగమాంతపీఠసంస్థున । కగజాహృదయాంబుజాహ ♦ రథినా
ధునకు । జగతీభవవృద్ధిక్షయ । సుగమీకరణేహలునకును ♦ సోమ
ధరునకున్॥ ౫౩

కం॥ నారదముఖమునినుతునకుఁ । బారదశరదభ్రతుల్య ♦ భవ్యాంగు
నకు । న్నారక్తపానిలయునకగ । జారమణీకలితునకును ♦ సక
లేశునకున్॥ ౫౪

వ॥ సభక్త్యానందకందంబుగా సమర్పింపనెంచి నాయొనర్పంబూనిన శ్రీశంకరగురుచరితంబు మున్ను సకలాగమార్థప్రచురీకరణప్రవీణుండును శివగురువరసుతచరణనీరజసేవాసమాసాదితకీర్తికాంతాక్రాంతదిగంతుండునునగు శ్రీమాధవాచార్యగురువర్యులచే గీర్వాణభాషయందు షోడశసర్గాత్మకంబగుకావ్యంబుగా రచింపంబడియె నందుఁబ్రథమంబున నుపోద్ఘాతంబును ద్వితీయంబున శ్రీశంకరగురుసముద్భవంబును దృతీయంబుననాయాయమృతాశనులయవతారనిరూపణంబును జతుర్థంబున నప్పరమగురుని శుద్ధాష్టమవర్షప్రాక్చరితంబును బంచమసర్గయందుఁ దదర్వాసుఖాశ్రమప్రాప్తియు షష్ఠంబునసాంప్రదాయాగతంబును జిరకాలోత్సన్నంబును నగుశుద్ధాద్వయవిద్యం బ్రతిష్ఠించుటయు సప్తమంబున సకలకలావాసుండగు వ్యాసమహామునిసందర్శనంబును నష్టమంబున నశేషవిద్యామండితుండగు మండనమిశ్రునితోడి సంవాదంబును నవమంబున సరస్వతీసాక్షికసర్వజ్ఞతానిర్వహణోపాయపర్యాలోచనంబును దశమంబున యోగశక్తిచే భూపకాయంబుఁ బ్రవేశించియందుఁ గంతునికళలసాంతంబుగానెఱుంగుటయు నేకాదశంబున నుగ్రభైరవునిజయించుటయు ద్వాదశంబున హస్తామలకతోటకార్యులసంశ్రయంబునుఁ ద్రయోదశంబున వార్త్తికాంతాద్వయవిద్యాప్రచారంబును బదునాలుగవసర్గయందుఁ బద్మపాదునితీర్థయాత్రాప్రకారంబును బదునేనింటఁ బరమగురునిదిగ్విజయకథనంబును బదునారవసర్గయందమ్మహాత్మునిశ్రీశారదాపీఠనివాసంబునుగలుగునట్లభివర్ణింపఁబడియె. ౫౫

కం॥ కలినిదరింపఁగఁజేయుట, కలరెడిచరితంబు వినినె ♦ యఖిలాఘ
ములు, న్విలయము నందెడుఁ గావున, సలలితముగ శంకరార్యు ♦
సరణిఁ బొగడెదన్॥ ౫౮

—♦ క థా ప్రా ర ం భ ము ♦—

శ్రీశంకరు దర్శింపఁగైలాసంబునకు దేవతలరుగుట

చం॥ ఒకదినమందు దేవతతి ♦ యొక్కెడఁజేరి ప్రపంచవర్తనా
ర్థిక విపరీతచర్య జగ ♦ తి న్నశియించి సుమార్గమేవిధి,
న్సకరముగాలభించు? నని ♦ శోధితబుద్ధులఁ జర్చఁజేసి యీ,
శకరుణఁగాని యద్ది కొన ♦ సాగదటంచుఁ దలంచియంతటన్॥
కం॥ కాంచనగర్భాదికసురః సంచయ మురువినయకలిత ♦ సద్హృద
యంబై, పంచాస్యను వీక్షింపఁగఁ, జంచద్గతిఁబయనమయ్యె ♦
శంకరగిరికిన్॥ ౫౯
చం॥ చనిచనికాంచె దేవతతి ♦ సాంగలసచ్ఛ్రుతిభాస, మచ్ఛస,
న్మునిగణవాస, మాగతవి ♦ మోదకశార్వ విభాస, మజ్ఞతం,
ధనహరణాగ్నిభాసము వి ♦ దారితకామముఖారికాసము,
స్తనవసుహృన్నివాసమగు ♦ ధన్యవిలాసము రౌప్యభాసమున్॥
సీ॥ ఒకవంక సకలంక ♦ సకలాగమంబుల; వినుతిఁజేసెడు వేద ♦
విచ్చయంబు, నొకవోట నానంద ♦ ముకుళితహస్తులై; భక్తిమె
నుతిసల్పు ♦ భక్తవితతి, యొకచాయ భవము నో ♦ పికతోడ
నిరసించి; సన్న్యసించిన యమి ♦ సంచయంబు, నొకదండ నండ
జా ♦ దికమందు నీవుందు; వనుచుఁబాడెడు గాయ ♦ కావళి
యును॥
గీ॥ లలితపల్లవకుసుమఫ ♦ లస్ఫురత్తు, సకలభూజాళిశాఖలఁ ♦
బికమయూర, ముఖరనాదంబు శ్రుతులకు ♦ సుఖముఁజేయు,
నొప్పు కైలాసమును గాంచి ♦ రుత్సవమున॥ ౬౦

గీ॥ పూర్వగిరిపైననొప్పెడు ♦ పూర్ణచంద్రు। పగిది రౌప్యాచలాగ్ర
వి ♦ భాసియైన। యద్రిజాసంగు, నంగజా♦ తారి నభవుఁ। గాంచి
రమరులు కన్నుల ♦ కఱవుతీఱ॥ ౬౧

లయగ్రాహి॥ సంబరముతోడ సుర ♦ లంబుదకచున్మునిజ ♦ నంబుల
మనస్సరసి ♦ జంబుల విహార। ముక్కంబొలుపుగా నొనరు ♦ పం
బటుసమీహాగల ♦ త్ర్యంబకుఁగనన్నుతిశ ♦ తంబుల నొనర్ప।
న్నాంబుజమ్ము సుధామధురి ♦ మంబు గల చూడ్కులధి ♦ కం
బుగ సురాళిపయి ♦ నింబాదలఁజేయఁ। శంబరజసన్నిభక ♦
రంబులను గుట్మలస ♦ మంబులుగఁజేసి విన ♦ యంబుమెయిఁ
బల్కెన్॥ ౬౨

ఉ॥ అంగజభంగ భక్తజన ♦ తార్తివిభంగ! కృపారసాంచితా
పాంగ! జటాస్థగంగ! హిమ ♦ పర్వతభూకలితాంగ! చంద్రికుం
డాంగ! నిరీహయోగిహృద♦యాంబుజభృంగ! నిరీహసంగ! యో
లింగ! నుతించుమమ్ములఁ జ♦లింపనిపేర్మినిఁ జూడుమోమృడా॥

కం॥ దేవరకుఁ దెలియనిది జగ। తీవలయంబునను గలదె? ♦ దేవ
హితకరుం। డై వసుమతి బుద్ధుఁడను సు। ధీవరుఁడై హరియె
సుగత ♦ ధిక్కృతిఁజేసెఁ॥ ౬౪

గీ॥ సాంబ! యాతనిచే రచి ♦ తంబులైన। యాగమంబుల ననిశం
బు ♦ నభ్యసించు। నట్టి బౌద్ధులచే వ్యాప్త ♦ మయ్యె జగము।
పటుతమోవ్యాప్తమౌ రాత్రి ♦ పగిది నిపుడు॥ ౬౫

సీ॥ ఆగమపాద! మా ♦ యగచాట్లు వినిపింతు; మవలసమునమున ♦
వినఁగదయ్య। వర్ణాశ్రమాదుల ♦ సర్వోధిబోధముంప; యత్నం
బుఁజేయు బ్రి ♦ హ్మఘ్నులగ। మావళి జీవిక ♦ కై వసుం
ధరఁబుట్టె; ననుచు స్నానాదుల ♦ నాచరింప। రక్కటా! 'క్రతు'
నామ♦కాతరంబులు రెండు; వినవీనులను మూసి♦కొనఁదలంతు

గీ॥ రిఁకఁ గ్రియాజాలమేరీతి ♦ నెసకమెసఁగు;। యాగభుక్కులమె
ల్లాడు ♦ మవని లింగ। చక్రిముఖచిహ్నధరులుపా ♦ షండు
లాగిను। కర్మములవిడిరనుకంపఁ ♦ గశ్మలులట॥ ౬౬

సీ॥ అన్యభావంబు మతిలేక ♦ యనఘుఁబురుషుఁ। గుఱిచియపోయెను శుచిసాధ్విఁ ♦ గుమతియుతులు। నధికమదమత్తులైన శా ♦ క్యాధములటుఁ। గలఁచి చెఱచిరి; ద్విపరాజి♦జలజిని బలె॥ ౬౭

కం॥ వరభూసురశిరముల వే। గిరముగఁగని కోసితెచ్చి♦కితవకపాలు। ల్గురుముదమున భైరవపద। సరసిజముల నుంతురి లోక ♦ సరణి సెడంగన్॥ ౬౮

ఆ॥వె॥ ఇంకనవనిలోన ♦ సంకటకరకంట। కాళికీర్ణమార్గ ♦ పాళి యుండె। నడుగువెట్టునెడలఁ ♦ గడువెతయగు; నేత్రి। జలముఁ గారఁజేయు ♦ జనులకద్ది॥ ౬౯

ఉ॥ కావున దుష్టనిగ్రహముఁ ♦ గ్రక్కునఁజేసి మనుష్యకోటికిన్। న్భావుకమిచ్చు శ్రౌతమగు ♦ పంథను లోకహితార్థమై మహా దేవ మునీంద్రసద్ధృదయ ♦ దీప్తమహామహిమానుభావ! యి। చ్చావిధి నిల్పు, మంచు సుర♦సంఘమువేడఁగ శంకరుండనున్॥

—♦ శంకరుఁడు దేవతలకభయమొసంగుట ♦—

ఉ॥ దేవతలార! మీరలిటు ♦ దీనతనందకుఁడింక శంకరా। ఖ్యావిలసద్యతీంద్రతను ♦ ఖ్యాతిగ భూతలమందుఁబొంది దు। ష్టావిలమార్గనాశమును ♦ నంచితధర్మనివేశమున్ సుధీ। శావళిమెచ్చుసూత్రముల ♦ కర్థముఁజేసి యొనర్తు మోదమున్

కం॥ నలుగురుశిష్యులు హరిభుజ। ములొనాఁగా, ద్వైతతిమిర ♦ మోహితజనపా। ళులకటమధ్యాహ్నార్కులఁ। బలె వఱలఁగ సంచరింతు ♦ వసుమతి నంతన్॥ ౭౨

ఆ॥వె॥ నాకవాసులార ♦ నావలెమానవ। తనువుతోడనన్ను ♦ నను సరింపుఁ। డట్టుతేనిమీదు ♦ గట్టికోరికలెల్ల। నెసఁగు ననుచుఁ బల్కె ♦ నిందుధరుఁడు॥ ౭౩

వ॥ అని, యపర్ణావిభుండు వందారుసుపర్వాణ బృందంబుతోఁబల్కి భానుండుభానుసంతతి నరవిందంబునందు నుంబోలె నన్యదుర్లభంబులగు కరుణాకటాక్షంబులఁ గాత్రికేయునందుంబ్రసరింపఁ జేయ నుదధి యైందవకిరణంబులనంది పొంగునట్లు పయఃపారా

వారభవ్యవీచికాసచివంబులగు తత్ప్రేక్షణంబుల గుహుండ
ధిగమించి యభినందించుచుండ, దంతచంద్రికానందితబృందా
రకచకోరకుండగుచు నందనుండగు స్కందుం గూర్చి పొందుగా
నిందుశేఖరుం డిట్లనియె॥ ౨౪

చం॥ వినుము; కుమార! లోకములు ♦ విస్తృతసౌఖ్యమునందుతీరు; వే
దనిచయరక్షణంబున వి ♦ ధాతృముఖోద్భవరక్షణంబు, దా
ననుజగతీతలావన త ♦ సర్చ్చ; సదాశ్రమవర్ణజాలమం
దునసె సెలంగుట న్స్మృతిని ♦ ధూతవివాదను గాఁ బొనర్పనే॥

సీ॥ ఇదియుద్ధరింప నా ♦ మదిఁగల్గ మత్సకా; శస్థుకౌ విష్ణుశే ♦ ష
ప్రసిద్ధు| ల తిగూఢమైన నా ♦ మతిఁగలభావంబుఁ; దెలిసి నా
యనుమతి ♦ వలన నిలకుఁ| జనుచు మధ్యమకాండ ♦ మును
బ్రోవ సంకర్ష; ణాఖ్యుఁ బతంజలి ♦ ప్రఖ్యతోడఁ| బుట్టియోగ
విధంబు ♦ బోధసేయుచునుండి; రేనుజ్ఞానపథంబు♦ నెఱుకపఱతు॥

గీ॥ ననుచుఁబల్కితిసకలసు♦రాళికిపుడు| కనుక జైమినినయవార్ధి ♦
కిని శశాంక| రూపమునఁగర్మకాండని ♦ రూఢినీవు| నుద్ధరింపుము
ప్రజలకు ♦ నుత్సవముగ॥ ౨౬

శా॥ వేదార్థంబులకెల్లశత్రులగుచు ♦ న్విశ్వంభరామండలి|
న్వాదంబుల్ప్రచరించుసౌగతుల దు ♦ ర్వ్యాపాద్యులం గెల్చి త|
ద్వేదాపాదితకర్మమార్గమును నీ ♦ వేచేయఁగాఁజాలు దా|
పైదీపించు మయూరవాహ మహిసు♦బ్రహ్మణ్యవిఖ్యాతియుః॥

కం॥ అజుఁడిల మండనమిశ్రుఁడ| న జనించును విప్రులందు♦నాయ
కుడై నా| కజపుఁడు సుధన్వుఁడనఁదగు| భుజజుండై నీకుఁదోడు♦
భుజముల పగిదిన్॥ ౨౮

వ॥ అనియాభూతవిభుండాదేశింప వేధకైన విధాయినియగు నయ్యా
దేశంబు నమృతంబునుంబోలె నెంతయువిధేయుండై బాహులే
యుండు పరిగ్రహించెనంత॥ ౨౯

కుమారస్వామి శివునాజ్ఞ భట్టపాదాఖ్యుఁడై సుధన్వుకడకరిగి బౌద్ధులనుజయించుట

సీ॥ నాకేశుఁడ య్యాప ♦ ర్ణాకాంతునానతి; చే భూమిపతియాచుఁ♦
జెలఁగి మించి। నాకలోకంబుగా ♦ నరలోకమును జేసి; తన
పురి నమరావ ♦ తినిగఁజేసి। సర్వజ్ఞుఁడై యును ♦ శ్రీద్ధనా
ప్పెడువానిఁ; బోలె సౌగతశాస్త్ర ♦ ములనుజదివి। క్రౌంచారి
రాకఁ గా ♦ మించి బౌద్ధుల నెల్ల; రావించి ముదమున ♦ రాజి
లంగ॥

గీ॥ సంతసేనాని భూమియం ♦ దవతరించి। భట్టపాదుండునానొప్పి♦
భవ్యుఁడై మి। నీయసూత్రింబులన్నిటి ♦ నిలిపె నరుణ। భాసితం
బైన జగమును ♦ భానుఁడువలె॥ ౮౦

ఉ॥ అంత దిగంతసంగతవి ♦ హారవిలాసయశోంగనామనః।
కాంతుఁడు కార్తికేయుఁడు సు ♦ ఖంబుగఁ జేరె సుధన్వపట్టణ।
ప్రాంతము నంతభూవిభుఁడు ♦ స్వాగతవందనపీఠికార్చలన్।
స్వాంతమునందు సంతసమె ♦ సంగ నొసంగెఁబినాకిసూతికిన్॥

కం॥ ఆశీస్సులనధికంబుగ। నాశాపాయుధుఁడొసంగె ♦ నధిపునకట
సం। వేశితుఁడై కల్పము త్రిద। శేశువనంబునకుఁ బోలె ♦ నిం
పిడె సభకున్॥ ౮౨

గీ॥ సభకు సన్నిధినుండు వృ ♦ క్షంబుమీఁద। నుండుకోకిలదారుతి♦
దండిగవిని। వ్యాజమున రాజుగుటిచి య ♦ వ్యాహతముగ।
నిట్టులనియెను భూసురుఁ ♦ డింపుగదుర॥ ౮౩

గీ॥ శ్రుతివిదూషకనాదంబు ♦ కతన నీచ। జాతియనఁదగి మలిన
సం ♦ జాతమైన। కాకలోకంబుతోఁ బొందు ♦ లేకయున్న। వా
కొనంగను దగుదువో ♦ కోకిలంబ!॥ ౮౪

ఉ॥ ఆపలుగాకులాపలుకు ♦ లందలియర్థముఁ గాంచిభూరిరో।
షోపగతిం బదాహతమ ♦ హోరగలీల నెదుర్కొనంగ ని।
ష్పాపుఁడు యుక్తివజ్రమున ♦ వారలదౌ మతశాఖి నొంచియు
ద్దోపమహాగ్నికీలఁ బరి ♦ తోగతఁ జేసె సదస్సునందొగిన్॥

గీ॥ వారిరోషయుక్త ♦ వదనాళి నాసభ । కమునెసంగెఁ గమల ♦
కాంతుకిరణ। సన్నివేళఫుల్ల ♦ సరసీరుహావళి। చేత నొప్పుసరసి ♦
భాతి నపుడు ॥ ౭౬

కం॥ గట్టిగ నిట్టుల నొకనిం । బట్టి మఱొక్కండుచెలఁగె ♦ వాదం
బున న। ప్పట్టునఁ బుట్టినశబ్దము । బెట్టిదమై దిక్కటాహ ♦ భేద
ముఁజేసెన్ ॥ ౭౭

ఉ॥ ఇట్టుల నాబుధేంద్రుఁడుమ ♦ హేషులు మేలన నుక్తివజ్రముం।
బట్టి తథాగతాగముల ♦ పక్షములం దెగవ్రేయ బౌద్ధుల ।
ప్పట్టున మోములెల్లవెల ♦ వాఱఁగ గోడలనుండు బొమ్మల ।
ట్లట్టెకనంబడ న్విబుధుఁ ♦ డాశ్రుతిశక్తిని దెల్పెనేతతోన్॥ ౭౮

—♦భట్టపాదుఁడు ప్రభునియానతి వేదమార్గస్థాపనమునకై గిరినుండి దూఁకుట♦—

ఉ॥ ఆతఁడె నాన్నృపాలుఁడనె ♦ నార్య జయంబుఁ బరాజయంబు వి।
ద్యాతిశయాగతంబులగు ♦ నట్లగుట న్గిరిశృంగమెక్కి య।
త్యాతురతంబడంగ నెవఁ ♦ డవ్యయుఁడౌ? నతఁడెన్నునామతం ।
బీతఁడె నిశ్చయంబనుచు ♦ నేవరొ బౌద్ధులయందు లేనటుల్॥ ౭౯

చం॥ అనవిని భట్టపాదుఁడు మ ♦ హాగిరిశృంగముఁ దుష్టినెక్కి భూ।
మిని నిగమాళి సత్యముగ ♦ మేకొనెనేని రవంతకష్టమేఁ ।
గననని పల్కి యున్నత న ♦ గాగ్రగుఁడై దుమికె న్బిరానఁ జా।
లనియతిఁ దమ్మునెన్ను జను ♦ లన్గతదుఃఖులఁ జేయవేశ్రుతుల్॥ ౮౦

ఆ. వె॥ అష్టకప్రదత్త ♦ మైన పుణ్యముగూడ। లయమునంద స్వస్థ ♦
లంబునుండి । భ్రష్టుఁడౌ యయాతి ♦ భాతిఁ దోఁచెను భట్ట ।
పాదు డపుడు సూచు ♦ వారికెల్ల ॥ ౮౧

గీ॥ విస్మయంబిచ్చునిద్దాని ♦ వినిద్విజాళి। సకలదిక్కులనుండి యు ♦
త్సాహమొప్పఁ। జేరె నచటికి మేఘగ ♦ ర్జితమునువిని । కుంజ
ములనుండి కేకుల ♦ పుంజమట్లు ॥ ౮౨

గీ॥ ఇట్టులే బాధలేకొప్పు ♦ భట్టపాదుఁ । జూచి నిందించుకొనియె
దు ♦ ష్టులచెలిమిని। దూషితుఁగఁదన్ను నదివిని ♦ తోనబౌద్ధు।
లిట్లువల్కిరి రాజుతో ♦ నేకముగను ॥ ౯౩

వ॥ దేవా! మణిమంత్రౌషధాదులచే దేహరక్షణముఁ జేసికొననగుఁ
గాన నీతనియందట్టి లక్షణంబులుండంబోలు దాన సురక్షితుం
డయ్యె నంతమాత్రనే మమ్ము ఖలులనిభావింపం దేవరకుంజన
దన నాసుధన్వుండు ప్రత్యక్షార్థంబుఁగూడ వేఱుతీరగుట నీక్షించి
భ్రుకుటీభీకరముఖుండై యుగ్రంబగు ప్రతిజ్ఞగా నిట్లనియె. ౯౪

—♦సుధన్వుండు బౌద్ధుల ప్రేరణమున నుభయవాదులఁ బరీక్షించుట♦—

గీ॥ అడిగెదను మిమ్మునొక్కటి ♦ కడురయమునఁ। జెప్పుఁడ ద్దానిఁ
జెప్పని ♦ చెనటులనిటఁ । గఠిన యంత్రంబులందుంచి ♦ ఘాతఁ
జేయ। నాజ్ఞఁజేసితి నిస్సంశ ♦ యంబుగాను ॥ ౯౫

కం॥ ఈతీరున న్నాభూపుఁడు। చేతంబునఁ గుపితుఁడౌచుఁ ♦ జేసిప్రతి
జ్ఞ౯। శ్వేతాశీవిషమును ఘట। పాతితముంజేసి తెచ్చెఁ ♦ బటు
కుఁడటంచున్ ॥ ౯౬

సీ॥ ఆతఱి భూసుర ♦ వ్రాతంబు సౌగత; వ్రాతంబుఁ గూడిభూ ♦
పతినిగూర్చి। పలికిరిట్టుల శ్వేత ♦ భాతమందున నిశ్చ; యుంచి
పల్కెదము భూ ♦ మీశయనుచు। రాజు ననుగ్రహ ♦ భ్రాజితుఁ
గాఁజేసి; పోయిరంతట నట ♦ భూసురాళి । కుత్తుకబంటిగాఁ ♦
గూలంకషనునిల్చి; పద్మాప్తుఁగూర్చి త ♦ పంబొనర్చ ॥

గీ॥ నంత మిత్రుండు ప్రత్యక్ష ♦ మైవచింపఁ । దగినది వచించి
యంశర్తి ♦ తత్త్వమందు । పిదప ద్విజులును సౌగత ♦ వీరులు
సభఁ। జేరి వాదింపఁజొచ్చిరీ ♦ చెలువుగాను ॥ ౯౭

గీ॥ సౌగతులు దీననుండుభు ♦ జంగమనిరి। కాదు భుజగేంద్రశాయి
శ్రీ ♦ కాంతుఁడనుచు । భూసురులు వల్కిరటమీఁదఁ ♦ బో
నఁగెవాద। మిరువుర కపారముగను భూ ♦ మీశుసభను॥ ౯౮

చం॥ జగతినిసర్వవేది యగ ♦ జాసుతుఁ డాగమమార్గమెంతయో
ప్పుగ నొనరింప నంతనురు ♦ పుణ్యుఁడు వార్ధిసమాన సత్కృపుం
డగు, శశిమౌళుఁడీశుఁడు భ ♦ వాంబుధిమగ్నజగంబు నుద్ధరిం
పఁగ మనమందు మానవతఁ ♦ బైకొనఁగాఁ దలపోసెన త్తఱిన్॥

ఆశ్వాసాంతము.

కం॥ నిగమాంతస్తుతమహిమా!। జగదుద్భవవృద్ధిహాని ♦ జాలవిరచ
నా । విగత ధనాదీషణ జన । సుగమా భక్తాంబుజాత ♦ సూర్య
ప్రతిమా! ॥ ౧౦౮

శా॥ దారాపత్యవిరక్త యోగిహృదయా ♦ న్తస్సంచరత్పాద వి ।
ద్యారధ్యేయసునామ! నామజపసం ♦ ధామాత్రసంతుష్ట! దు।
ష్టారిప్రాకటభంగ! భంగనికరో ♦ ద్యచ్ఛుభ్రి గంగాధరా! ।
సారాసారవిదుత్తమాంతరవిలా ♦ సా!§మోహినీపూర్ధవా॥ ౧౦౯

—♦ గద్యము ♦—

ఇది శ్రీ మచ్ఛంకర గురుకరుణా సమాసాదిత సరసకవితా విభాస్వర
ప్రవర్ధమాన శ్రీమ ద్భమిడిపాట్యన్వయ పయఃపారావార రాకా
సుధాకర, శ్రీమచ్ఛాండిల్యసగోత్రపవిత్ర, సంతతాగ్నిహోత్ర
పరిచర్యాపాత్త ఘనతరసద్వైదుషీవిరాజమాన పేరిసోమ
యాజిపౌత్ర, బుధజనసంభావ్య సచ్ఛేముషీకలిత వేం
కటాచలపతి సుధీతనూభవ, నైరంతర్య భక్తిసం
భావితభవానీధవ, విబుధజనవిధేయ, వేంకట
సుబ్రహ్మణ్యశర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీ శంకర విజయంబునందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము. ౧౧౦

---

§ మోహినీదేవి.

శ్రీ శంకరవిజయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీశముఖామరతతినుత ।
పాశాయుధగర్వభంగ ♦ పదరాజీవా ।
కాశేందుకుంద సుమసు ।
శ్రీశాలిశరీరకలిత ♦ శ్రీసకలేశా॥

గీ॥ అవధరింపుము; కేరళ ♦ మనెడుదేశ। మందుఁ జెలఁగెడు వృష
శైల ♦ మందుఁ బూర్ణ। యనెడునదిచెంతఁ గరుణాబ్ధి ♦ యైన
శంక। రుండు లింగాత్మకుండయి ♦ యుండె నంత॥ ౨

శా॥ ఆదేశాధిపుఁడీ శ్వరుండొకత్రియా♦మాంతంబున స్స్వప్నమం।
దాదేశింపఁ దదీయవైభవనిరీ ♦ క్షాత్యంతసద్భక్తిఁ బ్రా
సాదంబున్ నర్చియించి యవ్విభు విరా♦జన్మూర్తి సేవించె దే
వా! దాసున్ననుఁ బ్రోవుమంచును మహా ♦ భక్తిన్నుతిం
జేయుచున్॥ 3

—♦కాలట్యగ్రహారస్థిత విద్యాధి రాజవైభవము.♦—

చం॥ కలదొకపూర్వరంబు శశి ♦ ఖండవిభూషణ సత్కృపేక్షణా।
వలిసముదీక్షనీతి భయ ♦ వర్జితమై తనరారి వేదవి।
ద్యాలపఠనంబనారతము ♦ నౌచితియుక్తముగానొనర్చు భూ।
తలదివిజాళినొప్పెసఁగుఁ♦దత్తటిఁ గాలటి నాఁగ నుర్వరన్॥ ౪

గీ॥ ఆపురంబున నభ్యసి ♦ తాఖిలాగ। ముండు విద్యాధిరాజన ♦
నుండు ద్విజుఁడు। సుగుణమణిపేటియైనయా ♦ సూరివర్యుఁ।
డాతఁగాఁ గోరె వృషభాద్రి ♦ నేత భవుఁడు॥ ౫

ఉ॥ అమ్మహనీయు పూర్వజన ♦ నార్జితమైన విశేషపుణ్యసా।
రమ్మునఁ బుట్టె జ్ఞానమున ♦ రాజకళాధరుఁ బోలి వాక్యసా।
రమ్మున జీవుఁ బోలి యవు♦రాయని మెచ్చఁ దనూజుఁడొక్కరుం
డమ్మహితాత్ముఁడల్లగుట ♦ నయ్యె ధరన్శివగుర్వభిఖ్యుఁడై॥ ౬

—♦శివగురు విద్యాభ్యాసము.♦—

గీ॥ ఆతఁడు సకాలమందుప ♦ నీతుఁడగుచు। గురునికేతన వాసియై♦
గురునియాజ్ఞఁ। జేయుచును భైక్ష్యభోజియై ♦ చెలఁగి యగ్నిఁ।
గాలములఁగొల్చి నిజవేద ♦ పాళిఁజదివె॥ ౭

మ॥ నిగమాళింబఠియించి భావమును ని ♦ ర్ణీతంబుగాఁ జేయకు।
న్నఁ గనంగర్మఫలంబశక్యమగుఁ గా ♦ న న్వేదసంతానము।
న్నుగమంబౌనటుచేసి యర్థముల నౌ♦త్సుక్యంబుతో నేర్చె నా
నిగమార్థమెఱుంగ శక్యమగునే ♦ నిర్ణేత లేకున్నచోఁ॥ ౮

—♦దేశికుండు శివగురునకు గార్హస్థ్యముఁగొనుమని చెప్పుట.♦—

గీ॥ ఆగమావళిఁజదివి త ♦ దర్థములను। బజ్జనేర్చినశిష్యుతో ♦ నో
జ్జపలికె। వత్స! సాంగాగమంబుల ♦ మత్సకాశ। మందుఁ జదు
వఁగ బహుకాల ♦ మయ్యెఁ గాన॥ ౯

ఉ॥ భక్తుడవైయు నిప్పుడభ ♦ వన్నిలయంబునకేగు, నిన్ను నా।
సక్తిని జూడఁ గోరెదరు ♦ సద్బుధులౌ భవదీయబంధుల।
త్యుక్తిగ దీనినెంచక త్వ♦ దోకముఁ జేరిముదంబుఁ గూర్పుమా
సక్తులఁ దన్పువాఁడె పురు ♦ షప్రవరుండగు శిష్యసత్తమా!॥

కం॥ అపరాహ్ణపుఁబనిఁ దత్పూ। ర్వపుఁగాలమునందొనర్ప ♦ వలె
విజ్ఞుఁడు స్థైర్యపరుడుతేపటికార్యము। నిపుణత నీదినమునందె♦
నెఱవేర్పవలెన్॥ ౧౧

ఆ॥ వె॥ కాలనిహితబీజ ♦ పాళిఁబోలె సకాల। పాణిపీడనంబు♦ఫల
మొసంగు। వ్యర్థమానకాల ♦ వైవాహికంబిల। నతరుణోప్త
బీజ ♦ తతినిఁబోలి॥ ౧౩

ఉ॥ పుట్టినదాది నీజనన ♦ పుంగతవర్షములెల్ల లెక్కలం।
బెట్టుదురయ్య నీవయిన ♦ పెండ్లికినై తలిదండ్రులింటిలో।
నట్టిద; తల్లిదండ్రిల మ ♦ నోజ్ఞములందలి భావమాదిలోఁ।
బట్టికి ముండనంబు నటు ♦ పైని కరగ్రహణంబుఁ గోరుటల్॥

ఉ॥ దండిగ భావమందుఁ దలి♦దండ్రులు పుత్త్రుని దారయుక్తుఁగా।
నుండఁగఁగోరుచుందు రది ♦ యుక్తమదేమనఁ బుత్త్రరాజిలోఁ।
బిండదుఁడుండ నగ్రమునఁ ♦ బిండవిలోపములేదు గానఁ బు।
త్త్రిండిలఁ దండ్రియానఁ గొని ♦ రూఢిగ దారను గైకొనం
దగున్॥ ౧౪

కం॥ వేదేశుణమర్థాపగ। మోదారఫలంబు; నదియు ♦ నుచితను
కర్మా। పాదకమదియును గృహికే।యాధరలోఁ జెల్లునని♦ఋషి
వరులెల్లన్॥ ౧౫

కం॥ అనుదేశికువచనంబుల। వినిశిష్యుఁడు వినయమునను ♦ వినమిత
శిరుఁడై। చనువున నీవిధిఁ బలికెను। దనభావమునందు భక్తి ♦
తల్లడిలంగన్॥ ౧౬

—♦శివగురువు గురువుతో గార్హస్థ్య మొల్లమిందెలుపుట♦—

ఉ॥ మీరు వచించుమాట నిజ ♦ మే యగుగాని యధీతవేదుఁడై।
దారనె పూను నొండుగతి ♦ దాఁగనఁడంచు నియామకంబులే।
దారయుఁగా విరక్తుఁడు భ ♦ వాంబునిధిందరియించు భిక్షుఁడై।
వేఱుమనంబుగల్గునవి ♦ వేకి మెలంగెడు నీభవంబునన్॥ ౧౭

చం॥ బ్రతికినయంతకాలమును ♦బ్రహ్మచరత్వమునూని మీదరిన్
హుతవహునందు వేల్చుచున♦యోర్ధ్వతి దండము నిల్పితోలుఁదా
ల్చి తగువిధింబఠించిన న ♦ శేషములౌ శ్రుతులింకవిస్మృతి।
స్థితిఁ గనకుండఁగాఁబఠనఁ ♦ జేయుచునుండెద నైష్ఠికుండనై॥

కం॥ అనుభవముగానివటకో। యనఘా! సుఖమొసఁగుఁ గన్య ♦
కాలంబనమా। వెనుకను విరసత మెల్లఁగఁ। గనునని గుర్తెఱుఁగు
నన్నుఁ ♦ గప్పెదరేలా?॥ ౧౯

చం॥ సకలము నింటనున్నను వి ♦ శాలముదంబునుగానఁజెప్ప దే।
శికవర! యార్జనోత్సుకత ♦ చేఁ గష్టుఁగష్టముఁ గాంచుఁగాని నే।
నిఁక సుఖనంచుఁ దృష్ణను వి ♦ హీనను గా నొనరించి లోననో
పికఁ గనఁ ధర్తియైన నన ♦ బీద సుఖించునె తా గృహస్థుఁడై॥

గీ॥ ఆగమప్రోక్తవిధిచేత ♦ యాగములను। జేయునెడఁ బూర్ణఫలము
సం ♦ సిద్ధమగును। విధ్యతిక్రమణంబున ♦ మధ్యవృష్టి। చేత
సస్యంబు సెఁడునట్లు ♦ చెడును ఫలము॥ ౨౧

చం॥ గురువర! నిన్వఁడైనగృహి ♦ కుందు భవాంబుధియందు నేమియున్?।
ద్వారకమిఁజేసియు జ్జనులు ♦ దూరమునందె హసించుచుంట సం
చరణముచే మనంబు విర ♦ సత్వమనారతమందుట న్వకీ।
యతమణిగూడ నీచునిఁగ ♦ నంతరమందుఁ దలంచుచుండుటన్

సీ॥ అర్జనాపరుఁడైన ♦ యాత్మేశుఁ జూచిన; నంతరంబున: దుష్టి ♦
నందు నతివ। ధనియా మనోవిభుఁ ♦ గనినంతనే కాంత; నయ
భయయుతయాచు ♦ నాథుఁగొలుచుఁ। దానుకోరినదానిఁ ♦
దడయక కూర్చెడు; విభునాదరించును ♦ ద్విరదయాన। తా
నొనర్చెడుపనిఁ ♦ దగునటంచువచించు; భర్తనే పలుమారు ♦
ప్రస్తుతించుఁ॥

గీ॥ గాని తల్లక్షణంబులు ♦ లేనియట్టి। వాని వాకొనదీక్షణ ♦ మైనఁ
జేయ। దెంతవిద్వాంసుఁడైనను ♦ సుంతయైన। నాదృతినిజాప
దర్థాంగి ♦ హర్షమునను॥ ౨౩

ఉ॥ సర్షపషోడశాంశమగు ♦ సారముగూడను లేనియట్టిదు।
ర్ధర్షభవాబ్ధిలోపలఁ జొ ♦ రంగను మానసమొప్పదందును।

తర్కతర్కతోలంగుఁగాన భవు ♦ కపరిదత్తావకసన్నిధి న్మహా।
హర్షమెసంగనుండెద వ ♦ యన్నను జూడుము దేశికోత్తమా॥

కం॥ అనుశిష్యునివచనంబుల। విని దేశికుఁడొంపఁబలుక ♦ పీఠోపాసి
నే। మనకయె యుండఁగ మతుఁడని। గొనిపోవఁగనె శ్రీ పండి ♦
గురుగృహమునకున్॥

—♦తండ్రి కొమరుని బుద్ధిమరల్ప నింటికిఁ గొనిపోవుట.♦—

ఆ॥ వె॥ వచ్చి విజ్ఞుఁడైన ♦ పరసుతుఁ గనుఁగొని తొట్టినంటి నను
నిఁ ♦ దుష్టిపఱచి। గురునియాజ్ఞఁబడసి ♦ కొమరుని సొ
స్వీయ। పురముఁజేరె వేగ ♦ ధరణిసురుఁడు।

ఉ॥ ఇంటికిఁ బుత్త్రిఁజేగి జన ♦ యిత్రికి వందనమాచరింపఁగా
గంటను ముజ్జలంబొలుక ♦ గాటముగాఁ దనయాత్మసంభవున్
జంటను జేర్చి యాసతి ని ♦ జంబగు తన్నిరహంపుదుఃఖమున్
గెంటెఁ దనూజగాత్రిమునఁ ♦ గేవలచందనశీతమౌఁ గదా.

చం॥ సకలములైన విద్యలను ♦ జక్కఁగ నేఁ దాఁ బఠించి వచ్చె దే
శిక నికటంబునుండి మన ♦ సీమకు నీశివగుర్వభిఖ్యుఁ డ।
య్యకలుషుఁ జూచివత్తమని ♦ యందఱుబంధులు చేరిరంత ని
ప్రుకొమరుడెంతొ మోదమునఁ ♦ బూజనొనర్చెనయు త్తమాసనుల్

గీ॥ తానువిద్యాధిరాజై ♦ దనతనూజు। బుద్ధి శోధింప ప్రశ్నించి ♦
బద్ధజటిల। భట్టనయముఖ్యవిద్యాను ♦ షంగితములన పొసఁగ
జేసెను బుత్త్రిని ♦ బండితుండు॥

చం॥ జనయితపృచ్ఛసేయఁ దన ♦ శాస్త్రను ముందుగ లోఁ దలంచి వే।
దనిచయశాస్త్రలక్షణవి ♦ తానములందున స్మేరవక్త్రుఁడై।
తనకగునేర్పుఁజూప సుత ♦ దార్ఢ్యముఁ బ్రశ్నలను త్తరంబులం।
గనిముదమందెఁ దత్పితను ♦ ఖప్రదముల్కడపుత్త్రివాక్యముల్॥

గీ॥ పుత్త్రివాక్సుధఁ గ్రోలి యా ♦ భూసురుండు। హర్షవార్ధిఁ దేలె
నా ♦ యంబెకాదె?। పితకుసామాన్యవచనంబె ♦ ప్రీతిసేయు
మైనపుడు శుద్ధవాక్కు పే ♦ యంబుగాదె?॥

—♦ శివగురు వివాహ ప్రయత్నము ♦—

ఉ॥ భూసురసూను యోగ్యగుణ ♦ పుంజ సుహాసముచేతఁ గ్రొష్టులై
భూసురరాజి యాత్మజలఁ ♦ బొల్పుగ నాతనికీయ నెంచియుఁ
బ్లాసముతో డరాఁగ శుభ ♦ లగ్నములెంచికె ముందటుండనే
భాసిలమయ్యెఁ దస్పృహము ♦ లెంచితుఁదావరుఁ గోరువారితోన్।

కం॥ మాతరుణిని మీరొనుజుఁ। కేతరుణమునందునొసఁగ ♦ నెంచితి
మన నా। భూతలదివిజుఁడుగొనక సు। పూతాంచితవంశజాతఁ
బుత్రినకడుగన్ ॥ 33

గీ॥ కోటివిద్యాధిరాజు స ♦ త్కులజు నిఖిల। కలలసాంగంబుగానేర్చి ♦
గట్టివాడైన। వాని మఘుపంచితుఁనిని దా ♦ నకళసరాజ। నిమ్మ
మత్ప్రానునకసంగ ♦ సమ్మతించె ॥ 34

సీ॥ అయ్యెఁ గన్యకతండ్రి ♦ కయ్యెడ వరుతండ్రి; కిని వాగ్వివాద
మీ ♦ క్రియగనచటఁ। ద్వత్సత్పుత్రినకు నాదు ♦ తనయనిచ్చెద
మస్త్ర; హంబుగ బాణిగ్ర ♦ హంబు జరుగు। నస్మదాగారం
బు ♦ న స్మయంబొప్పఁ దా; వకపుత్రిఁ దెచ్చి యు ♦ ద్వహిం
తఁ జేయు। మనఁ గాదు నాయింట ♦ హస్తగ్రహంబైన; రెట్టి
గా బహుమతిఁ ♦ గట్టియుందుఁ॥

గీ॥ గాదుకట్నంబు లేకయే ♦ కన్యఁగొనెద। నాగృహంబునఁ గరపీడ ♦
నంబు జరుగు। నెడల, ననుచిట్టులిరువురుఁ ♦ గసుజగడముఁ। జేసి
రైశ్వర్యవిద్యాప్రసిద్ధులగుట॥ 35

కం॥ అత్తఱిఁ గన్యాజనకసు। హృత్తమఘుంగాంచిపలికె ♦ నీవిధము
గఁ గ్రం। చిత్తమును సందియమందక। మిత్తురు వేఱొకరుకన్య ♦
నితనికిఁగానన్॥ 36

చం॥ అనిచెలికాఁడు పల్కువిని ♦ యామఘుఁడావరతాతభాషితం।
బును నెవ సమ్మతించె ద్విజ ♦ పుత్రిసురూపగుణప్రముగ్ధుఁడై।
గొనమునుగన్గొనన్శుభముఁ ♦ గూర్చునిరంతరభావితాచ్ఛమం।
త్రనిచయమహాభిరూప్యముగ ♦ ధారుణిలో శుభమిచ్చునట్లుగన్॥ 37

గీ॥ అంత మఘసంజ్ఞితుండను వి ♦ ద్యాధిరాజు। నాత్మ కులదేవతా
పూజ ♦ నాదిఁ జేసి। యోగ్యమైనముహూర్తంపు ♦ యోజనం
బుఁ। జేయ జ్యౌతిషికులఁ బిల్వఁ ♦ జేసె నంత॥ ౩౮

శా॥ దైవజ్ఞావళి వచ్చి యొక్క సుముహూ ♦ ర్తంబు నిశ్చయించి
భూ। దేవద్వంద్వముతో వచింపఁగఁ దను ♦ దృష్టాదిష్టంబు
నం। దావిర్భూతముదమ్బుధిం దేలుచును వివా ♦ హార్హంబు బంధావ్
భూ। దేవాహ్వానముఁ జేసి రయ్యెడల స ♦ త్కీర్తిమంతుం డాట
స్వశిశిన్॥ ౩౯

మ॥ వరతాతేచ్ఛనె కాలటీనగరి ను ♦ ద్వాహంబుఁ జేయింప భూ।
సురబంధావ్తులు నిష్టులచ్చటికి సం ♦ శుద్ధాంతరంబొప్పఁ రా।
బరితః కీర్ణసుమాళినొప్పె సఁగు ♦ నాభవ్యప్రదేశంబుఁ జే।
ర్చిరనీరంధ్రసుగంధబంధురలస ♦ చ్చిందూరముఖ్యంబులన్॥ ౪౦

—♦ శివగురు వివాహమహోత్సవము. ♦—

చం॥ జరిగె వివాహమత్తఱి స ♦ చంచలధీమహితాగ్రిజన్మ భా।
సురనిగమోక్తవాక్యచయ ♦ శోభితమై పరిశోభితాచ్ఛ సు।
స్వరయుతవల్లకీక్వణన ♦ సంగతమంగళ కంఠరావమై।
సురుచిరవాద్యఘోషమయి ♦ స్తుత్యసతీజనభాసమానమై॥ ౪౧

సీ॥ ఒకవంక వేదవా ♦ క్యోక్తరంబు చేద్విజ; కులములాశీర్వాద ♦ ము
లనొనర్ప। నొకదండఁ బండిత ♦ ప్రకరంబు శాస్త్రార్థ; ముని ప
లనొనర్ప। నొకదెసఁ గవియిత్ర్య ♦ నికరంబు
ధూర్జటరుల గీ ♦ వసలఁ జేయ। నొకచాయఁ
ప్రియురాప; తులితంబుతో పద్య ♦ ముల వచింప। నొకచాయఁ
గలకంఠ ♦ శుకకాకలీరావ; మున నారులారతిఁ ♦ బాని పాడ।
గీ॥ నొకటఁ వార్యత్రికధ్వను ♦ లొప్ప నిరాజ। బంధుహితముఖ్యు
లురుహర్ష ♦ బంధురంబు। లైన డెందములం దాల ♦ నేనుగ్రాత్తు
లందు సంపాదింబాణిగ్రా ♦ హంబు జరిగె॥ ౪౨

ఉ॥ అంతటఁ భూసురుండను దన ♦ యాత్మజుడై సకరంబు కీసనం।
కాంతముఁ జేసి బంధుసము ♦ ఖంబునఁ గన్నులనీరు గ్రమ్మఁగా।

భ్రాంతమనస్కు(డై వరుక ♦ రంబులఁ దప్పిత్రృహ స్తపాళి నీ।
కాంతను నీటఁబొలనటు ♦ గాకెటులుంచిరమీ దెయంచిడెన్ ॥ ౪౩
ఉ॥ అల్లునిఁజూచిపల్కుమఘుఁ ♦ డాత్మజయాత్మజుఁడీమెయంచు మే
మెల్లవిధంబులన్ బెనిచి ♦ యిచ్చితి మీపెను నీకు నీమెఁ।
బిల్లి వెలుంగుతాకినను ♦ వేమరు; మంచియుఁజేటుఱుంగదీ।
వెల్లవిధంబుల న్ననుఁడ ♦ వేమని నీకువచింతు మిమ్మొయిన్ ॥ ౪౪
గీ॥ ఈపెయొక్కతయగుట మే ♦ మింటిపనుల। ముట్టనీయము
దానినీ ♦ ముగ్ధ యాట। పాటలనె తూఁగు నానంద ♦ పరవశ
మున। సకలవిదులకుఁ జెప్పఁగా ♦ సరసమగునె?॥ ౪౫
సీ॥ కావున నాగార ♦ కార్యంబులను నేర్పి। నళినాక్షి నేలుమో ♦
నలలితాంగ!। ధర్మార్థకామప్ర ♦ ధానకార్యంబుల; నతిశయిం
పకు మీపె ♦ నమలధీక। ఉచితానుచితభక్తి ♦ నూహింప
నేరదీ, కుందకుట్మలదంతి ♦ గోలసుమ్ము। కోపప్రసాదవా ♦
క్కుల తీరెఱుంగదీ; యబల; యెట్టులనీపెనాదుకొనెదొ?।
గీ॥ తెలియనేరనిదానిని ♦ దెలియఁజెప్పి। చేయనేరనిదానిని ♦ జేయఁ
జేసి। సరసముగనేలుకొనుము యీ♦సారసాక్షి। నమలగుణగణ్య!
యువనీసు ♦ రాగ్రగణ్య॥ ౪౬
చ॥ సకలము గుర్తెఱింగి జన ♦ సన్నుతులందిన మీకుఁజెప్పనే।
నకుశలుఁడన్మదీయసుత ♦ యజ్ఞయటంచునుమాత్రమీడఁజె।
ప్పకనిలుపోపలేక, యిటు ♦ పల్కఁగసాహసమూనినాఁడ నీ।
వికశలవాణి నేలుఁడతి ♦ వేలదయాకలితేక్షణంబులన్ ॥ ౪౭
వ॥ అని వరుసకును వరజనయిత్రీజనయితలకును వేఱువేఱుగాఁ
జెప్పి యప్పద్మనయననప్పగించి నయనంబులనుండి యశ్రుకణం
బులజసంబుగా స్రవింప ముగుదయగు నాచిన్నియన్నుల
మిన్నంజేరి యిట్లనియె॥ ౪౮
ఉ॥ అమ్మరొ! రమ్మ;ముద్దులిడు♦మమ్మ! తనుంగనుకొర్కెఁజేసిదా।
నమ్ముల నీశ్వరార్చల నొ ♦ నర్చితిమీశుకృపం బసిండిరా।

పమ్మను నవ్వునిన్నుఁగను ♦ భాగ్యమెసంగెను, నాఁటినుండి ని।
క్క_ముగ నీముఖాంబుజముఁ♦గాంచి సుఖించితిమింతకాలమున్॥

ఉ॥ నేఁటికిఁ బెద్దదానవయి ♦ నేస్తముతో శ్వశురాలయంబునం।
దాటలఁ బాటలన్మఱచి ♦ యత్తకు మామకు భర్తకింక జం।
జాటముగల్గువారలకు ♦ సర్వసపర్యలఁ జేయుకాలమో।
పాటలగంధి! వచ్చెఁదగు ♦ భంగిననీవట సంచరింపుమీ॥ ౫౦

చ॥ అరుణగభస్తి యభ్యుదయ ♦మందకపూర్వమె నిద్రలేచి యు।
ద్ధురతరభక్తిరాజిల న ♦ తుల్ పతికత్తకు మామకిచ్చి సం।
బరముననింటికార్యముల ♦ భవ్యులుమేలనఁజేసివారలా।
దరమున నిచ్చుదీవెనలఁ ♦ దాల్చిసుఖంబును గాంచుమమ్మరో!॥

సీ॥ అత్తమామల భక్తి ♦ నారాధనముఁజేయు, మాత్మేశుఁగనుము
శ్రీ ♦ హరిగనెపుడు। తోడికోడండ్రతో ♦ నీడుగాఁజరియింపు
మాఁడుబిడ్డలతోడ ♦ జోడుఁగనుము। బావల మఱఁదుల ♦భక్తి
వాత్సల్యంబు; లను జూడు పెద్దలఁ ♦ గనుము భక్తిఁ। బర
పూరుషులతోడ ♦ భాషింపఁదలఁపకు; మితరులయిండ్లకు ♦
నేగఁబోకు॥

గీ॥ మతిన! యీవార్తతిని జిత్త ♦ గతముఁజేసి। మెలఁగు మతిజాగ
రూకతఁ ♦ గలిగి పుట్టి। నింటికిని మెట్టినింటి క♦హీనయశముఁ।
దెమ్ము ననుఁగన్నతల్లి! స ♦ తీమతల్లి!॥ ౫౧

మ॥ పతిచేతోగతిగుర్తెఱింగి చరియిం ♦ పం జెల్లుస్వాధ్వికిన్
యతివా! యాతఁడుపాగతుండయినఁబా♦ద్యర్ఘ్యముల్ స్వాపచా।
రతతింజేసి ప్రసన్నుఁజేసికొన ధ ♦ర్మం, బొద్దు భోజింపఁచి మా।
ఖ్రతమీాఱంజరియింపఁగాఁజనదు హ ♦ ర్షంబునన్ నెప్పుడున్॥

కం॥ పతియే శ్రీహరియనుచును। సతి చిత్తమునందుఁదలఁచి♦సర్వా
వస్థా। స్థితులను దద్దర్శమునే। కుతుకమునను గౌరవఁయు ♦ గుణా
మదెపట్టీ॥ ౫౨

Presented by ... Library of ... Late ...

ఉ॥ కాంతరో? యట్లు చేయ భవు ♦ కంబగు నీకును మాకుఁ గూడస
ర్వాంతరసంస్థుఁడై నశివుఁ ♦ డందును మోదము దేవతాళియున్
స్వాంతమునందుఁ దుష్టిఁగను ♦ సర్వసుఖంబులుఁ గల్గుదాన, నే
నెంతవచింతు? సద్వ్రశము ♦ నిమ్ముగఁ గాంచి సుఖింపుమమ్మరో॥

వ॥ ఇట్లమ్మఖుపండితుండఖిలధర్మాభిజ్ఞయయ్యును బాలయగుటఁ దన కూరిమి తనూజయగు సతీమణి కర్తవ్యాంశంబు వర్తింపఁదగు తెఱంగు నెఱిఁగించి సకుటుంబముగా నందఱుచేననుమతుండై, పుత్రికావియోగంబు సహ్యంబుగాకున్ననెట్టులో యప్పట్టినట విడిచి యాత్మపురంబునకరిగె ననంతరనాదంపతులు. ౫౬

—♦ శివగురు గార్హస్థ్యము ♦—

కం॥ అంబుజలీలలనవ్వ్యము। ఖంబుల, శుభవస్త్రములను ♦ గమ
నీయసుదం। తంబుల నెసఁగుచు దేవయు। గంబువలెం జెందిరమిత♦
కల్యాణములన్॥ ౫౭

చ॥ భువనమునన్నిఖిత్రియముఁ ♦ బూర్వమె పూనకయున్న నన్యస
త్సవనములందు యోగ్యతపో ♦ సంగిదటంచు వచింతురి గాననా
శివగురుఁడర్హ యాగములఁ ♦ జేయఁగఁ గోరి విధిజ్ఞులై నభూ।
దివిజులఁ గూడి వహ్నులను ♦ దీరుగఁ బాగ్రిహించెను,
మూఁడిటన్॥ ౫౮

కం॥ బహువిత్తసాధ్యయాగని। వహమున లోకములనువశ ♦ పఱచి
కొనినయా। మహనీయు యజ్ఞహుతభా। గహరణమువలన
నమృతము ♦ గనరై రమరుల్?॥ ౫౯

కం॥ పితృదేవమనుజులతిహ। ర్షితులగుటను నిష్టవస్తు ♦ సిద్ధికరుండౌ।
క్షితిదివిజుంగని సుమన। స్తతినొప్పుట భూమిఁగల్ప ♦ తరువనిరి
జనుల్॥ ౬౦

గీ॥ ప్రతిదినంబును వేదపుఁ ♦ బఠననొప్పి। పరులకుపకృతిసల్పెడు ♦
వ్రతముకలిగి। యాగమహోర్కకృత్యంబు ♦ లాచరించు। నతనికి
సమంబులయ్యె క్ష ♦ ణాభములుగ॥ ౬౧

—♦ శివగురుఁడు సంతత్యభావమునకుఁ గుందుట. ♦—

శా॥ రూపంబందును గానుఁ బోర్వన ధరా ♦ రూపుండు వేదాదివి।
ద్యాపారంగతుఁ డర్థవంతుఁ డునగ ♦ ర్వ్యగ్రేసరుండార్యసే। వాపా
రీణుఁడు నైయు భూసురుఁడు స ♦ ద్వత్సాప్తిలేకెంతయుం।
దాపంబందె జరాయుతుండగుచు నాం ♦ తర్యంబులోఁ బుత్త్రికై॥

చం॥ ప్రమదముఁ గూర్పవయ్యె బహు ♦ భాగ్యములన్నివిలసిల్లు నిల్లువి।
త్తము బహుసస్యయుక్తవసు ♦ ధాతలమంచితధేనుసంఘమా
గమగతసర్వవేత్తృతయుఁ ♦ గైవసమంచితమానసంబుఁ బు
త్త్రిమణిని బొందనట్టి ద్విజ ♦ తామణికిన్నియు నంతరంబునన్॥

కం॥ ఇప్పటికిఁ గలుగకుండెనఁ। దప్పక యుదయించునుతుఁడు ♦ దదనం
తరమం। చెప్పటికప్పుడె దిష్టము। నిప్పగిదింగడపె నీహ ♦ నెట్టు
లొ యతఁడున్॥ ౬౪

ఉ॥ అంతట నిత్యకృత్యనిచ ♦ యంబులఁ దీర్చి స్వకాంతతోడ దుః।
ఖాంతరుఁడౌచు విప్రుఁడనె ♦ నంబుజనేత్రిరొ దేనినంద స।
త్సంతులు కోరువారొ! యటు ♦ వంటి సుతానననీక్షలేక య।
ర్థాంతరమయ్యెఁ బ్రాయమెటు ♦ లందఁగలార మొసత్తనూభవున్॥

ఆ॥ వె॥ అతివ యాత్మజాతుఁ ♦ డావిర్భవించిన। వెనుక మృతియు మ
నకు ♦ విపులసుఖద। మట్టిపట్టిఁ గనక ♦ పుట్టియుఁ బుట్టని।
వాఁడనైతి నేఁడు ♦ వసుధలోన॥ ౬౬

ఉ॥ నిక్కము; పుత్త్రిపౌత్త్రిసర ♦ ణిం ధరలోనఁ బ్రసిద్ధినందుటా।
ఫక్కినె కాంచనట్టి మన ♦ భవ్రము నెవ్వరు సెప్పికొందురి? స।
మ్యక్కుగసూనపల్లవ ఫ ♦ లాళినె సంగునగంబు నెన్న కె।
క్కెక్కుడుగాఁ దలంతురిఫల ♦ హీనమనారతముండలోదరీ॥ ౬౭

చం॥ అనివచియించుభర్తఁ గని ♦ యాసతివల్కు; గిరీశకల్పకం।
బును భజియింప నిష్టఫల ♦ పుంజము శాశ్వతమైతనర్చు, బా।
లుని నుపమన్యు భక్తు నతి ♦ లోకు నొనర్చెనుగాదె? యంతక।
స్సునెవరిఁ గొల్తుమార్య మన ♦ సంబునఁ దత్ఫలదుండెవండిఁకన్॥

—♦ శివగురువు భార్యతో వృషశైలమునకరిగి యట శివునారాధించుట. ♦—

గీ॥ ఇట్లు భార్యోక్తిఁ గ్రోలి మ ♦ హీసురుండు। పుత్రుఁ గోరుచు
సోమార్ధ ♦ మూర్ధుఁ బ్రణత। వశ్యు సోమార్ధు నీశుఁ ద ♦ పంబు
చేతఁ। దృప్తుఁ జేయఁ బ్రయత్నించె ♦ దిటపు భక్తి॥ ౬౯

శా॥ ఈశాగారముచెంతనుండెడు ధుని ♦ న్వేలాగతిన్ స్నాతుఁడై।
చీ శానార్చనొనర్చె దుంపలను దిం ♦ చీరీతిఁ గొన్నాళులా।
పై శారీరసుఖంబులన్మఱచి త ♦ త్పాదాబ్జభృంగంబునై।
లేశాహారముఁ గూడఁగైకొనక కొ ♦ ల్చెన్భక్తిమె నీశుఁదాన్॥

ఉ॥ ఆయనఘాత్ము భార్యయు న ♦ హర్నిశలం దనభర్తతోడ స।
త్కాయముఁ గష్టపెట్టి గర ♦ కంఠభజించె వృషాద్రియందు ని।
ట్లాయతకాలమేగ ఫణి ♦ హారుఁడు నొక్కదినంబునందు ని।
ద్రాయుతుఁడైన విప్రునకుఁ ♦ దాఁగనుపించి వచించెనీగతిన్॥

—♦ శంకరుఁడు శివగురునకు స్వప్నమునఁదోఁచి వరమొసంగుట. ♦—

కం॥ ఏటికిటుతపముఁ జేసెదు?। పాటింపుమునన్నటంచుఁ ♦ బలికెడు
శివునిం। బాటించివిప్రుఁడనియెను। మేటిసుతుంగుఱిఁచి తపమ ♦
మేయ మిదంచున్॥ ౭౨

ఉ॥ దేవర వల్కినిట్లు గను ♦ తింప నమోఘము మద్వరంబు, వి।
ప్రా! వరలక్షణాఢ్యగుణ ♦ భాసితుఁడౌచును సర్వవేదియా।
కోవిదు నల్పజీవుఁ గనఁ ♦ గోరుదువో? భూరితరాయువుల్కధీ।
భావితులైన పుత్రులనుఁ ♦ బల్వురఁగాంచఁ దలంచెదో? యనన్

చం॥ విని శివగుర్వభిఖ్యుఁడను ♦ విశ్వమునంజిరజీవులైన దు।
ష్టనియతులాత్మజాతులయి ♦ సంభవమందుటకన్న సర్వస।
జ్జనసుతుఁడౌచు సర్వగుణ ♦ సంయుతుఁడైన సుతుండొకండె చా
లును; భవ! యట్టిపట్టి ధర ♦ లోఁగనఁ గోరెద నిమ్ము
పేర్మితోన్॥ ౭౪

చం॥ అనివినుతించు విప్రుఁ గని ♦ యట్టులెసత్సుతుఁడుద్భవించు, భా
ర్యనుగొని యింటికిం జని ఘ ♦ నాస్థను నన్భజియింపుమంచుఁదాఁ

జనెశివుఁడంత మేల్కని ద్వి ♦ జవర్యునకుం సుషుప్తినున్నభా।
ర్యనుడగురీతి మేల్కొలిపి ♦ యప్పటివృత్తముఁ జెప్పె నొప్పుగన్॥

కం॥ పతి సెప్పినవృత్తముఁ ద। త్సతిసంస్తుతిఁజేసె మిగుల ♦ సంతు
ష్టిని స। త్సుతుఁడు దయమందు నగజా। పతికరుణను మనక
టంచుఁ ♦ బలుమఱుకలఁ దాన్॥ ౭౬

చం॥ శివపరులౌచు స్వప్నమును ♦ జేతమునందును సంస్మరించుచు
స్నవనముఁజేరి పారుల స ♦ భక్తికభోజన దక్షిణప్రదా।
నవిపులతృప్తులం గతునొ ♦ నర్చుచు దీవనలందిదానసం।
భవమగుతుష్టినందిరెద ♦ భవ్యమనస్కులు విప్రదంపతుల్॥ ౭౭

— ♦ సతీమణీదోహదాభివర్ణనము ♦ —

సీ॥ అంతట నొకదినా ♦ భ్యంతరంబున మహే; శ్వరుతేజమాశివ♦
గురుసుభోతు। మాణాస్నగతమయ్యె ♦ మాన్యుఁడౌ శివగురుఁ।
డగ్రజానుజ్ఞఁ దా ♦ నాహరించెఁ। బతిభుక్తశేషముం ♦ బతి
వదనిరేజ; భృంగయౌ నంగన ♦ పొంగుచుఁగొనె। మృగశాబ
నేత్రి భ ♦ ర్తృగయౌచు నారాత్రి; శివగర్భగర్భసం ♦ సిద్ధిఁ
బడసె॥

గీ॥ నంతగర్భంబు వృద్ధియై ♦ యంగమగుచు। దివసమధ్యంబునందు
దే ♦ దీప్యమాన। నరనిరీక్షణదుశ్శకృ ♦ నలినమిత్రి। తేజమ
ట్లొప్పనత్తఱిఁ ♦ భ్రాజితమయి॥ ౭౮

ఉ॥ భూమిజలాదులే విభుని ♦ మూర్తులు విష్టపసప్తకవ్వయం।
జేమహిమాధ్యుచేతనహి ♦ యింపఁబడెం బరమాత్ముఁడెవ్వఁడా?
సోమధరుస్ధరించినవి ♦ శుద్ధసతీమణి, గర్భభారసం।
క్రామితయౌచు మందగతిఁ♦గాంచెను సుంతయనంగఁజిత్రమే?॥

చ॥ సకలశరీరసంగియగు ♦ శంకరుఁడీ పెశరీరమందునిం।
చుకయునునుక్కిదుష్టులకుఁ ♦ జొప్పడునట్టులొనర్పఁడయ్యెనిం।
తకుఁగపమున్నయుత్సుకతఁ ♦ దామరసేక్షణమేనదెల్లదో?।
తకమగురీతిదివ్యమగు ♦ భామముచేతసమాక్రమించియున్॥ ౮౦

చ॥ రమణిసుగంధపుష్పనిక ♦ రమ్ములఁ బూనవశక్తయైనయ।
ప్రమితభరమ్ముచేనెసఁగు ♦ నాభరణమ్ములఁగోరునే? గురు।
త్వముగలదాచునెయ్యదివి ♦ భాసిలునట్టిపదార్థమున్నహా।
స్తమున వహింపఁగావెఱచు ♦ సాధ్విసదోహదయాటనత్తఱిన్॥

ఉ॥ బందుగులెల్ల నాసుదతి ♦ ప్రాకటగర్భముఁ గాంచెనంచునా।
నందముతోడదుర్లభమ ♦ నర్ఘ్యమపూర్వమునైన వస్తువుం।
బొందికగాఁగఁ దెచ్చివిరి ♦ బోఁడికొసంగఁగ దానిఁగొంచునా।
నందముగాంచె;గర్భభర ♦ ణంబనఁ గష్టముగాదె నాతికిన్॥ ౭-

చం॥ పలికితి మర్త్యధర్మమును ♦ బట్టి యదిట్టులఁ గానియాసతీ।
తిలకము కష్టమించుకయు ♦ దేవధృతింగనదయ్యె నాకు బా।
ధలుతొలఁగు న్సుధాకిరణ ♦ ధారిని శంకరు భక్తి నొప్పునే।
వలఁ బరితుష్టుఁగానొనరు ♦ పంగ సుఖంబగునందురంచితుల్॥ ౭3

మ॥ వినయోపాగతగాన శాస్త్రవిలస ♦ ద్విద్యాధరశ్రేణి భ।
క్తినిబద్ధంబగునట్టిగాన మనుర ♦ క్తిన్సల్పఁగా శ్వేతరూ।
పని కామోన్నతమౌవృషంబుపయిన ♦ న్భాసిల్లు నీశానునిం।
గనెనిద్రాయుతయౌచు స్వప్నమున న ♦ గ్రింబందు సస్మేరయై॥

చం॥ జయ! జయ! దేవదేవ! విల - సద్దయనొప్పెడుదృష్టిఁజూచిమా।
భయమునుబాపి మమ్ముఁబరి ♦ పాలనఁజేయు మటన్నపల్కువి।
స్మయమెదనొప్పఁగావిని ప్రస ♦ న్నతగాంచి నిరీక్షఁజేసి యే।
మియుఁగనకంత నిద్రఁగని ♦ మేలగువాక్కులఁగ్రమ్మఱిట్లనున్॥

శా॥ చంచన్మంచముఁ జేరునట్టితఱి హా ♦ స్యంబొప్పువాక్యంబులం।
గొంచెంబైన వినంగలేని సుదతీ ♦ కోటిస్ఫురద్రత్నము।
త్సంచారంబున నన్నులంగలిచి స♦ త్సారస్వతాఖ్యానసం।
బంచల్లీలనునెక్కుపట్టిఁ గనెస ♦ ద్ధర్షంబున న్నిద్రిలోన్॥ ౭౬

గీ॥ సాత్త్వికోద్వృత్తులందున ♦ సమతగలిగి। వైషయికవృత్తులం
దుపై ♦ రేమగలిగి। యొప్పుతత్సతిచేష్టగ♦ ర్భోల్లసత్సు। పుత్త్రి
చిత్రకథం జెప్పు ♦ పోల్కి నొప్పె॥ ౭2

గీ॥ ఆపెకుచపర్వతప్రభా ♦ హారిదినీను | శైవలంబట్టులోష్ణ గో ♦
మావళియును | బాలుఖేలనముంగూర్చి ♦ బ్రహ్మదేవు | చేతఁ
గృతమైనవేణువు ♦ రీతినొప్పె॥ ౮౮

ఉ॥ ఆజలజారిధారె, సతి ♦ కాత్మభవుండయి పుట్టెత త్క్రుచ |
వ్యాజముచేత దుగ్ధమును ♦ బానమొనర్చునటంచునెంచి యం |
భోజభవుండు వేలుపుల ♦ బువ్వనునింపిన హేమకుంభము |
ల్లాజతగా నురంబున ను ♦ తారముగా సమకూర్చెనింతికిన్॥ ౮౯

గీ॥ గర్భగతుఁడైనయపుడె య ♦ య్యర్భకుండు | ద్వైతమాధ్యమి
కాఖ్య మ ♦ తద్వయంబు | నమలధీగర్హ్యమగుట నా ♦ రమణి
దైన | హేమకలశాభకుచమధ్య ♦ మేవగించె॥ ౯౦

—♦ శ్రీశంకర భగవత్పాదావతారము. ♦—

ఉ॥ సూర్యుఁడు మేషమందున వ ♦ సుంధరజాతుఁడు నక్రరాశియం |
దార్యుఁడు కేంద్రమందుఁ దుల ♦ యందు శనైశ్చరుఁడొప్ప
చుండఁగా | నార్య కుమారుఁబోలె శుభ ♦ మైనముహూర్తము
నందుఁ గాంచెనా | శ్చర్యముదోఁప భూసురుని ♦ జాయ సులక్ష
ణపాత్రుఁబుత్రునిన్॥ ౯౧

చం॥ శివగురుఁడంత సూనునిశ ♦ శింబురుడించెడివానిఁ గాంచితా |
శివజలధిన్మునింగియును ♦ శీఘ్రమె సీటమునింగి యంతభూ |
దివిజుల నర్హులంబిలిచి ♦ దీప్తసుతాంచితజాతకర్మమం |
దవనిని గోవులన్ధనము ♦ నత్తఱిహర్షముతోనొసంగెఁదాన్॥ ౯౨

కం॥ గజహరిగోవ్యాఘ్రాదు స | హజవైరముగల్గుమృగము ♦ లన్ని
యు నరితం | ద్యజియించి మైత్రితోనెసఁ | గె జగద్గురుకుద్భవం
బొ ♦ గిం గనువేళన్॥ ౯౩

మ॥ దివిజానీకముపుష్పవృష్టిగురిసె ♦ న్దివ్యంబుగానాడిరా |
దివిషద్వారవధూటికానికరమా ♦ దేవర్షి గానంబుఁజే |
సె వరిష్టస్వనయుక్తమౌ మహతిచే ♦ క్షేమంకరుండౌశివుం |
డవనిజ్జన్మమునందు కాలమునన్నా ♦ హాయంచులోనుబ్బుచున్॥

సీ॥ ఫలసూనపల్లవ ♦ ప్రతతి నత్తతినొప్పె; భూజాతలతికలు ♦ పు
డమిలోన। నిర్మలాంబువులచే ♦ నెగడెనాపగలెల్ల; నంబుదతతి
సువ ♦ ర్షంబు నొసఁగె। వాయువద్భుతగంధ ♦ వాసితుండై వీచె;
దిక్కులన్నియునచ్ఛ ♦ దీప్తిఁ జెలఁగె। వనలంబులు ప్రదక్షి ♦
ణాద్భుతార్చులఁదేజ; రిల్లె సర్వసుహృత్వ ♦ ముల్లసిల్లె॥
గీ॥ సద్వయాభిఖ్యమత్తవైరి ♦ హస్తపుస్త। కంబులిలజారె, నిగమశి♦
రంబులెల్ల। నవ్వె, వ్యాసుహృదబ్జంబు ♦ నవవికాస। మందె నా
భవ్యుఁడుద్భవం ♦ బందునపుడు॥ ౯౫

కం॥ సుమనోజ్ఞగంధమై స। త్సుమనోవిమలంబునగుచు ♦ శుభసూ
చకమై। సుమనోనిచయోరితమా। సుమనోవర్షంబుగురిసెఁ ♦ జో
ద్యముగాఁగన్॥ ౯౬

ఉ॥ అర్యముతోఁ ద్రిలోకియు సు ♦ రాగముతోడ ధరాతలంబు వి।
ద్వర్యనివిద్య నమ్రతను ♦ భాసిలునట్టుల నాపతివ్రతా।
వర్య సమస్తసద్గుణ వి ♦ భాసితుఁడైన తనూజుతోడ న।
య్యార్య మహాస్యుతోడఁబెలె ♦ నద్భుతతేజముతోడ రాజిలెన్॥

చం॥ శివగురుఁడంతఁ గాలపువి ♦ శేషములందిలకించినట్టి భూ।
దివిజుల సత్కరించి సుతు ♦ దిష్టపుచర్యను బ్రచ్ఛసేయ వా।
రనని నితంబు సర్వవిదుఁ ♦ డౌచు రచించునుశాస్త్రపాళి, శా।
స్త్రవులగుపండితాగ్రణుల ♦ భ్రాజితబుద్ధిజయించిమించెడిన్॥ ౯౭
గీ॥ ఇంతయేటికి? భూతల ♦ మెల్లఁ దనదు। యశముచే వ్యాప్తము
గఁజేయు ♦ ననిరి పితయు। నాయువెంతనలేదు వా ♦ రిద్దిసెప్ప।
లేను విజ్ఞులమంగళా♦ శీలమనరు। ౯౯

శా॥ బంధుజ్ఞాతిసుహృత్ప్రియాంగనలు శు ♦ భ్రప్రాభవారిష్టని।
ష్ఠుం ధన్యుం గనఁ గాన్కలంగొని మహా ♦ త్సుక్యంబుతోఁ
జేరి యా। గంధేభప్రతిమానయానలు నిదా ♦ ఘుంబందుఁ బూ
ర్ణేందుసం। బంధంబుం గవినట్లు బాలుఁగనితా ♦ పంబెల్లఁజల్లార్చఁ
గన్॥ ౧౦౦

గీ॥ బాలుతేజంబుచే సూతి ♦ కాలయంబు। దీపమే లేక మిగుల నం♦
దీప్తమగుచుఁ। జీఁకటిని, బాహఁ… ♦ లువుఁజూడ। సకలజను
లకు మిగుల నా ♦ శ్చర్యమొదవె॥ ౧౦౧

—♦ శ్రీశంకరశైశవాభివర్ణనము ♦—

గీ॥ శంకరానుగ్రహంబున ♦ …డగుట। సకలజనులకు శమ్మని ♦
శమ్ము నిడుట। శంకరాభిధ బాలున ♦ కంకితముగఁ। జేసె జన
కుండు సంతోష ♦ సిద్ధితోడ॥ ౧౦౨

తరల॥ సకలశక్తియుతుండునై యును ♦ సర్వవేదియునై యును।
త్సుకతతో నరజాతి రీతిగ ♦ శోభనంది చరించె, నిం।
చుకహాసింపఁ దొడంగె నంతట ♦ శుద్ధకుక్షివిసర్పణం।
బకలుషంబుగఁ జేసి ప్రాఁకఁగ ♦ నంతనేర్చెసుతుండటన్॥ ౧౦౩

ఉ॥ బాలుఁడు డోలికం జెలఁగు ♦ పాన్పునఁ గ్రాలఁగ సన్మనంబులెం।
తో లలితంబులై యెసఁగెఁ ♦ దోరపుఁ గాంతుల సీనురత్నగు।
చ్ఛాలిని జూడనేర్వఁగ వి ♦ డానన సంతతి హంససంతతిం।
బోలె వినీలమై వఱలె ♦ బుద్ధులునట్టులె యొప్పె నత్తఱిన్॥ ౧౦౪

సీ॥ బాలుండు పక్రక్కఁ దాఁ ♦ బాదమ్ములం జిమ్మ। వాదుల జెంద
ముల్ ♦ వ్రియ్యలయ్యె। నుండియుండియునుడు ♦ తెల్లిండో
మూఁడో పల్కు; ద్వైతవీరులు మౌన ♦ మూఁతఁగొనిరి। సంచా
రమును బాద ♦ సరసిజమ్ములఁ జేయ; వైరులు దశదిశ ♦ ల్పారి
రప్పుడు। గంభీరవాక్కుల ♦ జృంభితంబులఁ జేయ; నరులు కానన
సీమ ♦ కరిగిదాఁగి॥

గీ॥ రంతఁబలుకంగ నడనంగ ♦ నంత నేర్వ। వికలమయ్యెను బికమ
రా ♦ లకన్నికాయ। మహిమ మహిమధాముసేతుని ♦ యభ్యు
దయము। నెవరు వర్ణింపఁగాఁగలా ♦ రీవసుమతి॥ ౧౦౫

ఉ॥ ధారుణి విద్రుమాంచితల ♦ తాతతిసంవృత కాఁగ నింకఁగా।
క్ష్మీరపరాగపాటలఁగఁ ♦ జెల్వగు పత్త్రిభ చేనొనర్చుచు।

న్మేరుధనుర్ధరుండుఁ గను ♦ మొల్లఁగ బాలునిలీలఁ బూనినం|
చారమొనర్చి భూప్రజలు ♦ చంద్రనిభుండని సంస్తుతింపఁగన్॥
గీ॥ శిరమునందును హిమకర ♦ చిహ్నముంట| నిటలమందును
భుజముల ♦ నేత్రఫాల| లక్షణములుంట స్ఫటికస♦దృక్షతనువి|
భాసితుండౌట భవుఁడని ♦ ప్రాజ్ఞులనిరి॥ ౧౦౭
చ॥ వ్యసనములేనియట్టిబుధ ♦ వర్యునకంచితవిద్యఁబోలె నీ|
తిసరణినొప్పనట్టినర ♦ దేవునకంచితరాజ్యలక్ష్మియ|
ట్లసమలసచ్ఛరత్సమయ ♦ యామవతీపతికాంతిమహాద్రి సం|
తసమును దల్లిదండ్రులకుఁ ♦ దానొనరించుచునుండె వృద్ధితోన్॥
చ॥ ఉరముననాగచిహ్నముఁ బ ♦ దోదకజంబునఁ జామరంబుఁ జం|
దురుశకలంబుఫాలమున ♦ దోర్ద్వయిఁ జక్రధనుర్గదాదులు|
న్శిరముననాత్రిశూలమును ♦ జెల్వమొనర్పఁగనొప్పుబాలును|
త్కరమగువిస్మయంబొదవఁ ♦ గాంచిరికన్నులుమూయ కెల్లరున్॥
ఉ॥ సర్గములందుఁ బ్రాథమిక ♦ సర్గమువిశ్రమమంద, దేహభృ|
ద్వర్గమనారతంబుమల ♦ వంతముగాఁగ సమర్త్యలోకసం|
సర్గము దౌర్గతింగన ల ♦ సచ్ఛుభమోక్షమగమ్యతంగనన్|
భర్గుఁడె విశ్వసృట్సృజనఁ ♦ బాలనఁజేయఁగఁబుట్టెమర్త్యుఁడై॥
శా॥ వాణీశప్రముఖామరౌఘనుతుఁడౌ ♦ వారాశిశాయింపుతా|
వాణీసాక్షికసర్వవిత్త్వుఁడయినం ♦ బాల్యార్హముంజేసె స|
చ్ఛ్రేణుల్సంస్తుతిఁజేయ నాత్మమహిమన్ ♦ స్వీయోరుమాయన్విని
ర్మాణాదుల్పొనరించు కేశవుని సా ♦ మ్యంబొప్పఁగా నత్తఱిన్॥
మ॥ చపలాశన్విలసిల్లు శైశవపు సం♦స్థంజెందియు శ్శంకరుం|
డపుడాత్మన్గనె భూస్థలింగల భవి ♦ ష్యద్భూతరాజిన్వటా
గపలాశాంతరశాయియౌ జలధిజా ♦ కాంతుండునౌ శార్ఙ్గపా|
ణి పవిత్రాత్మను గుక్షిలో
ఉ॥ లోకము నిర్మిమేమసువి ♦
శ్రీకమనీయపాలుని సు ♦

నీకసుకర్ణవాళిపుట ♦ నిత్యసుపేయసువాక్యజాలునిం,
బ్రాకట వాసుదేవగతి ♦ వామనలీలుని విప్రబాలునిన్॥ ౧౧౩

క॥ శ్రీమానినీశవాగ్విభు। సోమసమానార్భకునకు ♦ సొంపునఁ
గూర్చెన్। గోమలమై నవమేఘ। శ్యామలమా కేశపాశ♦సంత
మసంబున్॥ ౧౧౪

ఉ॥ వ్యాకులమయ్యెఁ బాశుపత ♦ వైష్ణవబౌద్ధదిగంబరేంద్రచా।
ర్వాకకుబేరముఖ్యమత ♦ వాదులచే నిగమాధ్వ దాని సు।
శ్రీకముగానొనర్పఁగ ధ ♦ రిత్రిజనించి చరించుచుండె ఘూ।
రాకృతి దుర్భటావివి ♦ హారశివంకరశంకరుండహో॥ ౧౧౫

◆ ఆ శ్వా సాం త ము . ◆

క॥ బాలేందులసితఫాలా!। ఫాలలసచ్చంద్రరుక్ప్ర ♦ భాసితదశది।
శీలా! జయశీలస్మితలీలా! మిహిరాగజాను♦లీలానిరతా॥ ౧౧౬

శా॥ శ్రీశారాధితకోమలాంఘ్రికమలా! ♦ శ్రీకంఠశోభాలస।
త్కాశేందుప్రతిమానభాసురశుభా ♦ కారా! యతీశాంతరా।
కాశస్థాంచితపాదనీరజ! జటా ♦ గంగా! రవీంద్వగ్నినే।
త్రా! శీతాగసుతాన్వితా! భసితలి ♦ ప్తా! మోహినీపూర్థవా!॥

ఇది శ్రీ శ్రీమద్భమిడిపాట్యన్వయ .... వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీ శంకరవిజయంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ శంకరవిజయము

తృతీయాశ్వాసము

శ్రీ గళసుషమాజితజం।
బూగుణ గిరిజానురక్త! ♦ పోషితభక్తా!।
భోగీంద్రహార! సంశ్రిత।
యోగిహృదంబుజవిహార! ♦ నానకలేశా॥

గీ॥ అవధరింపుము బాలచం ♦ ద్రావతంసుఁ। డవని నీరీతి బాలత♦
నందినంత। సకలవిద్యావిదంచిత ♦ సత్కులంబు। లందు బృం
దారకుల్జన్మ ♦ మందిరపుడు॥ ౨

క॥ కమలాపతి, విద్వరుఁడో। నిఖిలాభిదుఁడై నపుడమి ♦ వేల్పు
నకుసుత। ప్రముఖతఁ బద్మసంభవుఁడను। విమలుండై పుట్టెశత్రు♦
వితతులు బెదరన్॥ ౩

క॥ సవనోన్మీలితయశుఁడై భువినొప్ప ప్రభాకరాఖ్య ♦ భూసురు
నింటన్। బవనుండు హస్తతిష్యను। లవరాఖ్యతఁ బుట్టె నరివి ♦
లాసహరుండై॥ ౪

ఆ॥ వె॥ ఎవనియశముసూడ♦నెల్లశత్రులవాక్య। సరసినొంచియొప్పు♦
సకలదిశలఁ। దోటకాంచితాఖ్య ♦ తో నొప్పునెవ్వండు। పవన
దశశుభాంశ ♦ భవుఁడతండు॥ ౫

గీ॥ మదవదరితతినిగ్రహ ♦ విదితకీర్తి। యైన నందీశుఁడయ్యు దం ♦
డాఖ్యుఁడనఁగ। సర్వవిద్యారహస్యవి ♦ త్స్వామియగుచు। భవ
మునం దెశిలాదవి ♦ ప్రభవనమున॥ ౬

ఉ॥ పొందికమండనుండనెడు ♦ భూసురుఁడై జనియించె నాశతా।
నందుఁడు చిత్సుఖాహ్వయుఁడ ♦ నంగ జలేశ్వరుఁడుద్భవించెనా
నందగిరిప్రసిద్ధవిజ ♦ నాథపురోహితుఁడుద్భవించె సా।
నందముగా ననూరుఁడు స♦నందనుఁడై జనియించె నిమ్మహిన్॥

క॥ పరమతవిద్విషులౌ ని। ర్జరులెల్లరుపరమగురుని ♦ చరణంబు జగ।
చ్ఛరణముఁ గని కొలువఁగ భూ। సురపుంగవవృత్తిలగుచు ♦
శోభిలిరెలలోన్॥ ౮

గీ॥ ధరను జార్వాకశాస్త్రవి ♦ ధానమునను। గురిద్ధుఁడౌ ధాతశపి
యింప ♦ నిద్ధరణిని। మండనుండయ్యెఁ జిత్రశి ♦ ఖండిజుండ।
టందురి, నందియొశివునిచ్ఛ ♦ నయ్యెనందురి। ౯

సీ॥ పూర్వకాలమునందుఁ ♦ బుండరీకజునొద్ద; సర్వజ్ఞకల్పులౌ ♦
సర్వమునులు। నియతయుజ్మతులౌచు ♦ నిగమంబులఁ బఠింప;
వారలలోన దూ♦ర్వాసుఁడనెడు। కోపనముని పరా ♦ కున వేద
పఠనంబు; సందొక్కటందప్పె ♦ నందువలన। వర్ణసంభవశబ్ద ♦
వారమెవ్వరో? యట్టి; యరవిందభవపత్ని ♦ యుపహసించె।

గీ॥ దానఁ గోపించి యగ్నివి ♦ ధంబులైన। చూపులంజూచుచా
పెకు ♦ శాపమిచ్చె। భూతలంబున నోదుర్వి ♦ నీతురాల!। కాం
తవై పుట్టు నునవ్వు ♦ కతన ననుచు॥ ౧౦

ఉ॥ అంబుజసంభవాంగన దు ♦ రంతవిషాదముతోడఁ దత్పదా।
బ్జంబులవ్రాలిమ్రొక్కి పలు ♦ భంగులసంస్తుతిఁజేసెనమ్మునీం।
ద్రుంబహురీతులౌనుతుల ♦ తోడ ఋషీశులువేడిరాత్మజా।
తుంబహుదోషుఁ దండ్రిదయ ♦ తోఁగనురీతిసతింగసందగున్॥

మ॥ అనివాణీసతియున్మునీంద్రులుఁబ్రిస ♦ న్నాంతర్యుఁగాస్తోత్రపా।
ఠినిజేయన్మునివల్కుఁ. బల్కునమ్రృపా ♦ లేశంబును న్లేదుగా।
ని నరాకారుని శంకరార్యుని సురా ♦ నీకస్తుతుం జూచినం।
తనె యీకాంత నిజస్వరూపముఁగనుం ♦ దవ్యంబుముమ్మా
టికిన్॥ ౧౨

మ॥ అనిదూర్వాసుఁడు శారదాసతికి శా ♦ పాంతంబువాక్రుచ్చినం|
తనె యాకాంత జనించె శాపగతిచే ♦ త న్శోణతీరంబునం|
దనయాత్వంబున విష్ణుమిత్రుండను గో ♦ త్రాదేవుగేహంబునం|
దుర సల్లక్షణయుక్తయై విదుషియై ♦ దుష్టేభపంచాస్యయై॥ ౧౩

గీ॥ సహజభవసిద్ధయు మ్మ్తా శా ♦ పావధూటి! మానవతనందవలసె
న ♦ మత్తయెయుఁ దలఁపుబ్రాసినవ్రాఁతను ♦ దలఁగఁజేయ|
నెవరుశక్తులుగాఁగలా ♦ రీవసుమతి?॥ ౧౪

గీ॥ సకలమైననిగమముల ♦ సర్వశాస్త్ర| ములను గావ్యాదికంబుల♦
లలననేర్చె| నింతయేమిటి? కాకాంత ♦ యెఱుఁగనట్టి| దీజగతి
లేదనుచు బుధ ♦ రాజివలుకు॥ ౧౫

—♦ మాహిష్మతీపురవర్ణనము. ♦—

మ॥ ధరనొప్పుంబురమర్త్యసూనవిచయా ♦ ద్యానాళి నాకాశసం|
చరదంభోజసుహృన్నిరోధచణ వి ♦ స్తారోచ్చసౌధాళి చే|
ఖరరాజిన్వికసత్కుశేశయల స ♦ త్కాసారసంఘంబుచే|
నిరవద్యగ్గపయోధికన్యకన మా ♦ హిష్మత్యభిఖ్యాకమై॥ ౧౬

మ॥ విలసత్సాంగయజుర్ముఖంబులగు స ♦ ద్వేదాళిచేనొప్పి వా|
గ్లలనానాయకుడైన వాదమునగె ♦ ల్వంజాలి వేదోక్తరీ|
తులఁగర్మంబులఁ దామొనర్చుచునుసం ♦ తుష్టాత్ములంజేయుచీ|
యిలనొప్పారెడు విప్రులంజెలఁగుఁ దా ♦ నెంతేపురీరాజమై॥ ౧౭

శా॥ ఆవీటంగలరాజులాకృతిని బా ♦ హ్వౌరూఢి ధీశక్తి స|
త్సేవాసక్తులఁ దుల్యులంగభవ రా ♦ జీవాక్షమిత్రార్యభూ|
దేవోత్తంస మృకండుపుత్త్రులకు భ ♦ క్తిన్సంశ్రితత్రాణదా|
నావిర్భావములందు నారదహరీ ♦ నాత్మోద్భవప్రాభవుల్॥ ౧౮

సీ॥ సౌధోన్నతత్వపు ♦ సరణివాకొననేల?; యంబరచుంబి శి ♦ రంబు
లనిన| బరిఘాగభీరతఁ బలుకనేటికి? నదీ; శానుఁడీ యాకృతి ♦
నూనె ననిన| సరసులసౌరు ను ♦ చ్చముగ నేలవచింప?; సుమ

ధురజీవన ♦ దము లె యనిన। నుపవనసాత్త్వం ♦బుపసర్జితముం
జేయ; నేల? యింద్రినసంబుం ♦ బోలుననిన।
గీ॥ తరుణులెల్లరు గంధర్వ ♦ తరుణులె యగ। రూపమును జేయనే
ల ని ♦ రూపణంబు? । సురపురమెసాటి యాపీటి ♦ శోభ కెన్న।
నన్ని లక్షణసంపత్తు ♦ లమరియుంట॥ ౧౯

—♦ మ ం డ న మి శ్రు వృ త్త ము. ♦—

శా॥ ఆపీట న్ధరణీసురుండు హిమమి ♦ త్రాఖ్యుండు విద్యాబ్ధిందా।
ధీవై శద్యపుఁద్రాటిచే మనమునం ♦ దీపించు కన్యాంబుచే।
దేవాభుండగు దేశికో త్తముండు ర ♦ క్తిన్ మార్గముం జూపఁ ద।
త్సేవాసంభవమైన సారసుధఁ దా ♦ సేవించి యొప్పారెడిన్॥ ౨౦
గీ॥ అట్టిధాత్రీసురాగ్రిణి ♦ పట్టియగుచు। మండనుండన విశ్వరూ ♦
పుండనంగ । నామయుగ్మంబుచేనొప్పి ♦ సలినభవుఁడు। వుట్టె
మాహిష్మతీపురీఖ్య ♦ పట్టణముచ॥ ౨౧
చం॥ క్రమముగశుక్లపక్షపు మృ ♦ గస్ఫుటలాంఛనురీతి మండనుం।
డమితవిలాసుఁడై లిపుల ♦ నన్నిటి నేర్వఁగ నంతఁ దంద్రియు।
ష్టమమగుహాయనంబున ల ♦ సన్మతిఁ దానుపనీతుఁగా సుతుం।
గ్రమముగఁ జేసి దేశికున ♦ కాశగతుంబొనరించె విద్యకై ॥ ౨౨
ఉ॥ అంగయుతాగమంబుల ర ♦ యంబున గౌతమపాణినీయుశా।
స్త్రింగితముఖ్యవిద్యల న ♦ హీనమనస్కుఁడు చెప్పనంతలో।
నం గురుఁడానటంచన ఘు ♦ నంబుగ నేర్చెననంగ వింతలే।
దంగములాగమంబులుకు ♦ నాతఁడెపూర్వముతాస్పృజించుటన్॥
సీ॥ కలోద్ధదుండౌచు ని ♦ ష్కళుపాంతరంగుడై; హరిశంకరుల నా
త్మ ♦ సభినుతించి। పాపహారిణియైన ♦ యాపగాసన్నిధి; కంతేవ
సద్వ్యుతుం ♦ డౌచు నరిగి। కలిమలాపహమంత్ర ♦ ములఁ బఠిం
చుచుఁ గ్రుంకి; దేవర్షితృప్తి భ ♦ క్తిని బొనర్చి। యహారీశున
కు భక్తి ♦ నర్ఘ్యత్రయంబిచ్చి; గాయత్రినుతినిఁ జ ♦ క్కఁగ
నొనర్చి।

గీ॥ అమలమేధాప్రమండైన ♦ యగ్నిఁ ద్రుప్తుఁ। జేయసమిథల మం
త్రిరా ♦ జిం బవిత్రి। మైనవానిని వ్రేల్చుచు ♦ ననఘు గురుని
దంత విద్యలఁబరియించె ♦ మండనుండు॥ ౨౮

కం॥ కొమరునిఁగనెమంబును। హిమమిత్రుఁడుకాంచి తుష్టి ♦ నెంత
యునెనసెం। సమకన్న సుతులనుబడుగు। సమయంబునఁ గితలు
సంత ♦ సంబును గనదే? ౨౭

ఉ॥ దేశికవర్యుచెంగట సు ♦ ధీవరశేఖరుఁడైన మండనుం।
డాశుగతి త్రుప్తిఁకలితుఁ ♦ డౌచుఁ గలాకలితాత్ముఁడయ్యె రా।
కాశశిఁబోలె యౌవనముఁ ♦ గాంచెఁ బ్రజావ్రజమీక్షఁజేసివా।
ణీశ రతీశ జేత యితఁ ♦ డెంతయు విద్యల రూపమందనన్॥

ఉ॥ ఆహిమమిత్రుఁడాత్మభవుఁ ♦ డయ్యెఁ గలాపరిపూర్ణుఁడంచును।
త్సాహముతోడ దేశికుని ♦ సన్నిధికింజని తృప్తుఁజేసి దే।
వా! హితుమీదు శిష్యునను ♦ పం దగునంచునువిన్నవించియు।
త్సాహముతోసుతుంగొని స్వ ♦ ధామముఁజేరెనుశీఘ్రమౌగతిన్॥

—♦ ఉభయభారతీమండనమిశ్ర ప్రేమోదయము. ♦—

చం॥ గుణవతి భారతీసతిస ♦ తుల్ వచియింపఁగ విశ్వరూపుస।
ద్గుణముల సుందరాకృతిని ♦ గూడినవానిఁగ విన్నదై సుధీ।
మణియగు వానినే పతిఁగ ♦ మానసమందుఁదలంచె సౌసుస।
ద్గుణముగ్రహించు నాతిమతిఁ♦ గోరునొకో గుణహీనసంగతిన్॥

గీ॥ ఉభయభారతిసద్గుణ♦ విభవ మమల। రూపవిభవంబు దావిశ్వ♦
రూపుఁడవని। సురవరేణ్యులువలుక న ♦ త్తరుణి నాత్మ। నాయ
కునిగాఁగఁ గోరె ♦ మనంబునందు॥ ౨౯

ఆ॥ వె॥ ఒకరినొకరుసూచు ♦ నుత్సుకంబుమనంబు। లందునంజనించె♦
నందువలన। స్వప్నదర్శనంబు ♦ సంభాషణంబును। బొంది మే
లుఁగాంచి ♦ పొలుపుఁదక్కి॥ ౩౦

మ॥ కలల్గం గాంచినతీరు మేల్కని కనం ♦ గాలేక యన్యోన్యవా।
ర్తలచేతన్ హ్రుతచిత్తులై మదనసం ♦ తాపంబు రెట్టింపఁ జిం।

తలచేతం దసుతం దనూద్వయమునూం ♦ దామందంగాం దల్లిదం|
డ్రులు వీరూనినతీరుంగాంచి కొ ను ♦ ట్బుందెల్పంగాంగోరుచున్॥

శా॥ అన్నా! చిన్నతనంబునందె భవనే ♦ యంబైనకాయంబుంజూ|
డ న్నాకెన్నంగరానిసన్నముగం గ ♦ ట్టా! తోంచె నేవ్యాధినీ|
కున్నట్లేకనరాదు గర్వమును నీ ♦ కూహింపంగాలేదు ని|
ష్పన్నేష్టార్థముహానినందిన నని ♦ ష్టప్రాప్తియందానిటుల్॥ ౩౨

గీ॥ ఎన్నివిధములంజూచిన ♦ నించుకయును| రెంటియందున లోపం
బు ♦ కంటంబడద| దెందుచేనిట్టులైతివో ♦ యెఱుంగరాదు|
కారణములేక కలుగునే ♦ కార్యమిలను॥ ౩౩

చం॥ తలంప వివాహకాలముగ ♦ తంబునుగాదు, పరావమానమా|
కలుగదు లేదు నిర్ధనత ♦ కష్టపుసంసృతిభారమెన్న నా|
తలనె మెలంగుచుంట నది ♦ తావకభావుకహానిం గూర్పదెం|
దులకిట్టులైతివన్న!ధృతి♦తోం నొగిం దెల్పుము కార్శ్యహేతువున్॥

సీ॥ సమూర్మ్యర్థభావాప♦ జయములు పరితాప; హేతువులనుకొన్న♦
నోతనూజ!| విత్తతిం దర్కవి ♦ ద్వితతిసుదుర్గమా; ర్థాగ్రపాఠవి
గాన ♦ నవిషాసంగవు| విహితకార్యానీక♦ నిహితధీయుతుండవ|
నుక్తదుష్కృతకార్య ♦ సక్తింగలల| నైనంగానవు గాన ♦ నూ
ననక్కరలేదు; నారకమగు యాత ♦ నాభయంబు|

గీ॥ పుత్త్రి! సర్వకళాయుక్త ♦ పూర్ణచంద్రి| నిరసనముంజేయుశోభ
చే ♦ నెసంగునీదు| ముఖసరోజంబు దినదిన ♦ ముం గృశించి|
చెలువుందొలంగిన కతమును ♦ దెలుపుమయ్య॥ ౩౪

కం॥ ఈనియతి ననుదినంబును| సూనునిదయం దండ్రియడుగు ♦ చో
మండనుండ| మ్మా! నీనిర్బంధముచే| మానుగ సిగ్గును దొఱంగి♦
మనవి యొనర్తున్॥ ౩౫

గీ॥ శోణపున్నదతటని♦వాసుండునైన| విష్ణుమిత్త్రాఖ్యభూతల♦ విబు
ధుని సుత| సర్వవిజ్ఞ సురూపల ♦ సత్స్వవేష| యన్ని బుధులువ
ల్ల నెంతుంబా ♦ ణినిగ్రహింప॥ ౩౬

—♦ మండనమిశ్రుజనకుఁడు కన్యాహరణమునకై పారులఁ బంపుట. ♦—

చం॥ సరసనయంబుదోఁపఁ దను ♦ సంభవుఁడాడ(గ్రహించికన్యకా|
వరణకృతిం బ్రవీణులగు ♦ వారలఁ బారులఁ బారుఁడంప ని|
ర్వారును బవిత్రశోణనద ♦ రోధమునం గలయూరిఁగాంచిర|
త్రితి విపినాపగాగముల ♦ దాఁటివధూవరణాభిలాషచే॥ ౩౮

ఉ॥ చంకిగసర్వవిద్యలను ♦ చాఁబడియించియు జన్మధారుణీ|
కుండలిభక్తిఁ గొల్వఁగ వ ♦ సుంధరయందుఁ బ్రకాస్తిఁగాంచెనే|
మండనపండితుండ తని ♦ మాన్యపదాంబుజరేణుసక్తనై |
యుండుదుఁ దండ్రి! నిత్యము మ ♦ దుత్సుకసిద్ధినొనర్పు
మీవొగిన్॥ ౩౯

గీ॥ శ్రుతిపుటంబులఁ బుత్రివా ♦ క్తతిని భూసు| రుండు గ్రోలుచు
నుండఁగా ♦ మండనార్య| జనకసంప్రేషితులు సద్వ ♦ సనులు
విశద| యష్టులిర్వురు పారులా ♦ యాతులైరి॥ ౪౦

సీ. వచ్చినయట్టి య ♦ వ్వసుధామరద్వయి; నర్ఘ్యోపచారాళి ♦ న
ర్చఁజేసి| విశ్రాంతినందిన ♦ పిదప మెల్లఁగ వారి; యాయాసకా
రణం ♦ బడుగ వార | లనిరి మండనపండి ♦ తుని తండ్రి, త్వ
త్సుతా; శ్రుతవయఃకులసుశీ ♦ లతలఁ బుత్త్రిఁ| బోలునంచును
విని ♦ బాలనువరియింప; మముఁబంప వచ్చితి ♦ మమలధిషణ|
గీ॥ మండనుండును బుద్ధినా ♦ ఖండలగురుఁ| బోలుఁ దావకపుత్రి
నా ♦ పుడమివేల్పు| పట్టికొసఁగిన మణియుగ ♦ ప్రతిభఁగాం
తు| రిర్వురునటంచుఁ బలుకఁదా ♦ నిట్టులనియె॥ ౪౧

శా॥ నాకున్మీరనుమాటసమ్మతమె, యై ♦ నన్ రాత్రిమద్యోషతో|
నేకాంతంబున సంప్రతించి యటుపై ♦ నేమీకువార్తుత్తు నా|
లీకాభాష్యలతోడఁ జెప్పఁగవలెన్ ♦ లేకున్నఁ గష్టాప్తులం|
దోకంజాసనవంశ్యులార!పతుల ♦ న్దుఃఖాబ్ధిఁ గోముంత్రుసూ॥ ౪౨

—♦ ఉభయ భారతీ జననీజనక పర్యాలోచనము. ♦—

మ॥ అనిభార్యంగనిపల్కు భూసురుఁడు రా ♦ జాగారమందుండిపు|
త్త్రిని యక్లెక్కుడుకూర్మిఁ బెంచుకొనువి ♦ ద్యద్గాత్రిఁ బు

తిగ్మిం ద్విజా। గ్రుగ్యని సత్పాత్రునకుర్వి గూర్పఁగ వ్వజా ♦ గ్రస్య
ల్ప క్తినే తెంచి, రే। మని తెల్పందగు? నెంచిపల్కుమబలా! ♦ యా
పై నసర్వాంబనన్॥ ౪౫

శా॥ ఈరీతిస్వచియించుభర్తకను నా ♦ హేలావతీరత్నమో,
సారాసారవిదీశ! మీకుఁదెలుప ♦ నాసామర్థ్యమెవ్వారికో;
ప్పారుంజెప్పుదు వేదవాక్యముల నో ♦ ప్పోఘశక్తి సంపన్నుతుఁ
డై రమ్యాన్వయుఁడైన యోగ్యునకుఁ గ ♦ న్యం దానమీ
యందగున్॥ ౪౬

చం॥ స్థితిఁ గనదూరము న్వయమి ♦ శేషవయఃశ్రుతశీలముఖ్యసం,
గతులెఱుఁగంగ శక్యములు ♦ గా వటుకావున నేమిచెప్పనే।
మ్మతిఁగననన్న భర్తయను ♦ మానిని! యానియతిస్వచింప నె।
ట్లతుకును? భీష్మకుండుహరి ♦ కాత్మజనెంచక తానొసంగఁడే?॥ ౪౭

గీ॥ ద్వారకావిభుఁడైన యా ♦ శ్రీరమణుఁడు। తీర్థసేవాచ్ఛలంబు
నఁ ♦ దిరుగుచుండఁ। గుండినేశుండునో భీష్మ ♦ కుండు తనదు।
తనయయైనట్టి రుక్మిణిఁ ♦ దడయకిడఁడె॥ ౪౮

ఉ॥ ఏమధికంబటంచు మది ♦ నెంచకు దుర్జయబోధనిర్జయం।
బేమహితుండొనర్చి చరి ♦ యింపఁగఁజేసెనో వైదికాధ్వనా;
ధీమణి భట్టపాదుఁడు సు ♦ ధీయుతునీతని జేసెనన్నచో।
ధీమతి యాతఁడిట్టిఁడని ♦ తెల్పఁగశక్యమె? యెంచిచూచినన్॥

చం॥ వినుమిలలోన విప్రునకు ♦ విద్యయెభాగ్యముగాని యన్యమా।
ధనమ్ము ధనమ్ముగాదు సత ♦ తంబు దిగంతవిహారియైన వా।
నిని వెనువెంటనంటి ధర ♦ ణిం జరియించుసుమీ; సువిద్యమా।
నిని! ధరణీశచోరపరి ♦ నీతమునై క్షయమొందదెన్నఁడున్॥ ౪౯

మ॥ ధర సంపాదనరక్షణావ్యయనిమి ♦ త్తంబైన విత్తంబుఁ ద।
త్తరమా చిత్తమునెంతొ చింతఁగనఁగా ♦ దాఁజేయునిత్యంబుఁ ద।
స్కరధాత్రీరమణాంగనాస్వజనసం ♦ ఘంబద్ది చేకొందురం।
చురుభీతింగనుచుంటచే ధనికిలే ♦ దూహింపసౌఖ్యంబిలన్॥ ౫౦

ఉ॥ కొందఱు ధాత్రినీధనము ♦ గోపితముంబొసరింత్రు లుబ్ధులై।
కొందఱుదానిఁ గాలమొనఁ ♦ గూడినఁగూడ భుజింపఁజాలరీ।
చందముగా ధనార్జనముఁ ♦ జాలనొనర్చి ధరిత్రిఁ బెట్ట దా।
నిఁ దిలకించి తస్కరుల♦నీతులునై హరియింతురంతయున్॥ ౫౦

కం॥ కొందఱు కష్టముచే ధన। ముం దగురీతింగడించి ♦ మోహంబున దా। నిం దటినీతటమందును। బొందుగ దాఁపంగ జలమె♦ పోవఁగఁ జేయున్॥ ౫౧

గీ॥ కన్యలఁ జరంబు పిత్రుని ♦ కటమునందు। నుంపరా దెందుచేన న ♦ నువిదపెండ్లి। కాకపూర్వము వ్యక్తతఁ ♦ గనిరఁ బితరు। లధికనారకయాతన ♦ లనుభవింతు॥ ౫౨

ఉ॥ ఏలవివాద మాత్మభవ ♦ నేపరిపృచ్ఛనొనర్తు మాపెయే।
లీలవచింపనానొ యటు ♦ లేపొనరించుట మేలటంచు నా।
బాలమెలంగుచోటికి స ♦ భార్యుఁడునై చని పుత్రిఁజేరి యా।
బాలగుఱించి యీవిధిగఁ ♦ బల్కెను వత్సలభావమేర్పడన్॥ ౫౩

కం॥ శ్రీవిశ్వరూపజనకుఁడు। భావుకరతసుతునిగొఱకుఁ ♦ బంపించెను భూ। దేవులనిరువుర నాదెస। కేవిధిఁజెప్పుదునొ? చెప్పు ♦ మీవోపట్టీ॥ ౫౪

ఉ॥ చంచలనేత్ర తండ్రియును ♦ జక్కనిపల్కులవిన్నయంత రో।
మాంచమిషంబున న్ముదము ♦ పైకొనఁగా వచియించె లోనవ।
ర్తించెనుభావముం బిత్రుమ ♦ తిద్వితయంబు ప్రహర్షమందఁగా।
నంచితుఁడై నతిజనకుఁ ♦ డంతటను త్వరమిచ్చెదాననే॥ ౫౫

కం॥ అంతట భూసురయుగళము। సంతుష్టిని జనకగేహ ♦ సంచరవమలా। నంతామరునొక్కనిఁ గొను। చెంతయువేగంపుగతిని ♦ నిండ్లకునరిగెన్॥ ౫౬

గీ॥ పదియునాలుగుదినములు ♦ పైనమెలఁగు। మిత్రతారాలసద్దశ ♦ మీఁతిథున్ను। యోగ ప్వాలగ్నమం ♦ చు భయభార। తీసతి లిఖించి దానినై ♦ దెఱనకంపె॥ ౫౭

ఉ॥ అంతటవిశ్వరూపగురు ♦ నంతికము న్విహితేష్టకార్యులై।
సంతసమొప్పఁ జేరిరిద్వి ♦ జన్ములు వారలనిర్మలాస్యసం।
క్రాంతవిలాసముంగని స్వ ♦ కార్యప్రసిద్ధిని నిశ్చయించి తా।
నెంతయుఁదుష్టిఁ జెందెనుమ♦హీసురుహస్తగిరేఖఁగాంచుమన్॥ ౫౮

కం॥ ఆహిమమిత్రుండత్యు। త్సాహముతో విప్రతతికిఁ ♦ జగుకేలి
సముా। ల్యాహీనాంబరములనిడి। తాహర్షముఁ గాల్చెఁ జె
ప్పఁ ♦ జగు మాటలచేన్॥ ౫౯

—♦ మండనమిశ్రు వివాహప్రయత్నము. ♦—

మ॥ హిమమిత్రుండు ద్విజత్రియంబు తనతో ♦ నేహార్షముంగూర్చు
వా। క్యములంజెప్పెనొ? వానిఁ బుత్త్రినకు వ ♦ క్కాణించి
హార్దాభియం। దమునుఁగంగనొనర్చి యంతఁదనుజా♦ తుంగేహి
సీనాథుఁడే। యుమనీషం దగునట్టికార్యముల న ♦ త్యుత్సాహి
యై చేసెఁదాన్॥ ౬౦

ఉ॥ బంధుజనప్రియుండు నతి ♦ పండితుఁడౌ హిమమిత్రుఁడాత్మసం
బంధులఁగూర్చి సూనుని వి ♦ వాహసముంచితకార్యసంతతి
స్సంధిలఁజేయఁబల్కి విల ♦ సద్ధిషణామణులౌ మహాత్త్రిపి
త్సింధులఁబిల్వఁబంచెను వి♦శుద్ధముహూర్తవిచారకార్థమై॥ ౬౧

శా॥ వేదవజ్ఞావల్లిపచ్చి యుక్తసుముహూ ♦ ర్తంబు నిశ్చయించి ఘా
దేవోత్తంసునితోడ నేర్పున నివే ♦ దింపంగ నాతండు న
ద్భావంబొప్ప బహుజ్ఞభూసురసుహృ♦ద్బంధ్వాళితోఁ బోర్యస
ద్భావంబుల్వెలసిల్ల భూపల సుతున్ ♦ రంజిల్లఁజేసెన్వడిన్॥ ౬౨

గీ॥ మాన్యగుణుఁబుత్త్రిఁ బెండ్లికొ ♦ మరుఁగఁజేసి। బంధుశిష్టాదిస
త్పరి ♦ వారమొప్ప। గీతవాదిత్రనృత్తసం ♦ గీతమెసఁగ। శోణ
తటమునవిడిసె భూ ♦ సురుఁడుతుష్టి॥ ౬౩

గీ॥ శోణతటమునవిడిసిన ♦ చొప్పు విష్ణు। మిత్రుఁడీక్షించి యోగ్య
వా ♦ దిత్రములను। నెదురుకొనియర్హ్యవీక్షఁ దా ♦ నెదముదం
బుఁ। గని తనదుగేహమునకుఁ దో ♦ డ్కొనుచునరిగె॥ ౬౪

మ॥ హిమమిత్రాన్వితసోదరా స్త్రియుతుఁ డా ♦ హ్వావృష్టాత్మ్యుఁడై స్వీయ
గేహమునందంచితకంబళాసనమునం ♦ దాసీనుఁ గాఁజేసి హా।
ష్మమునుంగూర్చెడువాక్యులన్సమధుప ♦ ర్కంబై సనత్పాత్రస।
ఖ్యమునుంగూర్చిరొయినం॰ యిట్లనుమహా ♦ కౌతూహలం
బొప్పఁగన్॥ ౬౭

ఉ॥ మత్కులదైవసన్నిధిగ ♦ మాన్యతనం దెనుమద్గృహంబు భా।
వత్కవికీర్తిబంధుర ♦ వంబగునాదృతిఁగంటిఁ గాని నో।
సత్కులశేఖరుండవగు ♦ సౌమ్యుఁడవేడను? నేనునేడ? నో।
విత్కనుఁడయ కర్మములు ♦ విస్తృతభాగ్యమునందుమర్త్యుఁడున్॥

కం॥ నేనును నాతనుజాతియు। గోనిచయము గృహము ధనముఁ ♦
గోవిదవర! యీ యాసిథిజనుఁ డావకమహా। గాన భవస్మృతిక
నద్దు ♦ కలదే? యిచటన్॥ ౬౮

ఉ॥ పండితమూర్ధరత్నము! భ ♦ వత్ప్రియదర్శనమయ్యెఁ బుత్త్రిస।
న్మండనకారణంబున మ ♦ నంబున కెక్కుడుహర్షమయ్యె నా।
నుండనుచెంద్రవల్కుఁ ♦ మంజులముల్భవదుక్తులద్భుతా।
ఖండమధురంబుఁగూర్చెఁ ♦ గణ్యసమర్చకులిట్లుపల్కఁగన్॥

చం॥ అనియిటులిర్వురర్థ్యవచ ♦ నాళిని హర్షమునంది రందఱుం।
గనిరి విశేషమోహమున ♦ ఖండవిహారములన్లసత్క్రధా!
ళిని హాసనంబుల స్వకల ♦ లీలల మంగళగీతనృత్యవా।
ద్యనిచయమత్తఱింజెలఁగె ♦ నాశలలోఁ బ్రతిశబ్దమొచ్చఁగన్॥

గీ॥ సహజసిద్ధసురూపవే ♦ షములచేత। నొప్పుకన్యావరులకప్పు ♦
డుభయులుఁ బరి। కర్మమొనరింపవలెనను ♦ ధర్మనియతి। చేనొన
ర్చిరి యంగన ♦ స్క్రియనువేగ॥ ౭౦

ఉ॥ మంగళయుగ్మనంయుత సు ♦ మంగలులెల్లరు సవ్యభూవరా।
ప్యాంగములందలంకరణ ♦ మమృతకీర్తినొసర్ప వారెది।
వ్యాంగవిలాసనిర్జితము ♦ సై చెలువొందగనదయ్యెనద్ది, భూ।
మింగలవర్తనంబని స ♦ మృద్ధముగాఁగయిసేసి రెర్గియున్॥ ౭౧

శా॥ దైవజ్ఞుల్బహువిజ్ఞులైసను ముహూ ♦ ర్తస్వచ్ఛకాలంబుఁ జే।
టీవారంబును గూడియామకలకం ♦ ఠన్నారతిన్నమ్రతిఁ।
బ్రాగిణ్యంబునఁ బృచ్ఛచేసి పిదపం ♦ బద్మేక్షణాపౌత్రకన్యా।
గావాసంబగువాసరంబె సుముహూ ♦ ర్తాగ్రంబటంచెంచుచున్॥

ఉభయభారతీమండనమిశ్రపరిణయము.

ఉ॥ శ్రీహిమమిత్రపుత్రుఁడును వి ♦ రించిసమానుఁడు విష్ణుమిత్రపు।
త్రీహృదయాంబుజాతము ధ ♦ రిత్రిప్రియస్వీకరింప నుష్ణకా।
తూహలమాత్మయందమరఁ ♦ దూర్యరవంబులు సెలంగ వేదవి।
ద్యాబహుటవేదమొప్పఁ బ్రియ ♦ దాకరమూనెస్వకీయశాలిచేన్॥

చ॥ జరిగెఁ గరగ్రహోత్సవ ము ♦ జప్రతిమద్విజతాసమీరిత।
స్ఫురితచతుర్విధశ్రుతివ ♦ చోనిచయారవనంగతూర్యభా।
స్వరమునగజాదిమంగళను ♦ వాద్యనికాయయుతాంగనామణీ।
వరమృదుగానహాసకవి ♦ భాసకనాట్యనికాయమయ్యెడన్ ॥ ౨౮

శా॥ భేరీకాహళదుందుభిధ్వనుల వి ♦ ద్వేదధ్వనిన్నాయనీ।
నారీలాస్యకలావిలాసితసుగా ♦ నపోద్ధ్వనిం దిక్కులమో।
ప్పారంబూనెను విష్ణుమిత్రతనుజా ♦ హస్తాబ్జమున్మండనా।
ఖ్యారాజద్ధనమిత్రపుత్రుఁడు స్వహ ♦ స్తాబ్జంబుచే నత్రజేన్॥

ఆ॥వె॥ ఎవ్వఁడెద్దికోరు ♦ నిస్సుస్తుపునుగల్పు। తరువుఁబోలెఁ గూర్చి ♦
తరుగసట్టి। ముదమునందిరపుడు ♦ ముద్దియజనకుండు। మండ
నార్యపితయు ♦ నందిగంబ॥ ౨౯

ఉ॥ ఆపయివిశ్వరూపుఁడు, బ్ర ♦ హ్మత్వతుకాంతరుఁడై స్వగృ
హ్యాసూ। త్రోక్తపహితపరికాంతమున ♦ హోమమునగ్నినొనర్చె
యంతఁదా। నాపయివేర్చె లాజలఁ ద ♦ దాహుతిధూమము
నాపెపీల్చె న। దూరపుడొసంగెబ్రదక్షిణముఁ ♦ గొయ్యలిత్రో ౨౨
నోనరించె నగ్నికిన్॥

ఉ॥ హోమసమాప్తితోషితబ ♦ హుద్విజుఁడై హిమమిత్రపుత్రుఁడు।
ర్వీమఖభుక్ప్రదత్తవర ♦ వృద్ధినిగాంచి స్వబంధునర్గము।

న్నానమనచస్సులందనిసి ♦ సాగఁగనంపి యహార్చితుష్కము|
న్నాభమను గూఢదీక్షఁగొని ♦ పావకసన్నిధినుండె హృష్టుఁడై ॥

సీ॥ పరిణయంబైనపిదప న ♦ వ్వరుఁడు తనదు| వేశ్మమునకేగఁ బ్రి
స్థాన ♦ విధినొసర్చ| వధువుఁగొని తల్లిదండ్రులు ♦ వారుసఁజేరి|
పలికిరెవ్విధ వత్సల ♦ భావమొప్ప॥ ౭౯

చ॥ వినుమవధానయుక్తమతిఁ బ♦విత్రహృదంతర! మండనార్య! మా
తనయ కుచంధయాభ పదిఁ♦బానిసుమంతయుఁ గుర్తెఱుంగదా|
మనుసవయస్కలంగలిసి ♦ బోలికబాఁగును బంతులాడుఁగు|
క్షినిత్యుధఁగాంచి గేహమును♦జేరెమునన్నము నుందినన్వెసన్ ॥ ౮౦

సీ॥ ఈమె యొక్కర్తె టంచుమే ♦ మింటిపనులఁ| దెలుపకుంటఁ జేసి
యీ ♦ కలికి వానిఁ| జేయనేరదు గాన వి ♦ శేషదయను| దన
యయందును బోలె ద ♦ ద్దయును జూపు ॥ ౮౧

మ॥ ఒకనాఁడొక్కయనిందితాత్మకలితుం ♦ డుర్వీసురుండేగుదెం|
చి కుమారీశుభలక్షణాళి గని మా ♦ చెంతన్నమీపించి పా|
యకమాత్రోసరెనిట్లు మీతనయ యా ♦ హాపుట్టుకన్మర్త్యగా|
నికలాదాంగిరమె, వల్కనుగ్రముగఁజ ♦ న్నే? యూపెయుగ్రం
బునన్ ॥ ౮౨

క॥ సర్వజ్ఞతాంకమిలనీ| దర్వీకరవేణికమరుఁ ♦ దగునయముసఁ|
దిర్వ్వరువిప్రులువాదము| నుర్వరఁ జేయంగసాక్షి ♦ యువిదయె
కానాన్॥ ౮౩

ఉ॥ ఇట్లనిమాకుఁ దెల్పి బుధుఁ ♦ డేగని జేచ్చ ననంతరంబు మే|
మిట్లుగృహాంతరస్థయగు ♦ నిందిరకోడలటంచు నెంచి యె|
ప్పట్లను గేహకృత్యముల ♦ బాలనొనర్పఁగనీక భక్తినె|
ప్పట్లను జూపుచుంటిమి మదిఁ ♦ బద్మజభామినిఁబోలు బాలకున్

సీ॥ ఈమెయుత్తమునచియింపుఁ ♦ డీపలుకులు| స్నుషను గాపాడుసట్టి
దా ♦ సుదతియగుట| నీకుని క్షేపమయ్యె నీ ♦ కోకిలగళ| గాన
గృహకృత్యములమెల్లఁ ♦ గానునేర్పు॥ ౮౪

ఉ॥ బాలత నొప్పఁ గుప్పలుగ ♦ బాలికలందు వొసంగు తెక్కా-
చ్ఛీలవతుల్సతుల్గనఁగఁ ♦ జెల్లదిలన్మన మెల్లఁ గూడినా।
బాలతయందు దోషములు ♦ పారముగాఁ గలవారమా చు నా।
బాలతఁ బాసి శిక్షఁ గని ♦ భవ్యులమైతిమి గాదె! నేఁటికిన్॥

చ॥ పరజనసీమ తల్లిఁ గని ♦ పల్కునకె క్తములస్మదీయ హృ।
త్సరసిజముల్సరింమిది ♦ సాకుము తావకమంచు నేరుఁజె।
ప్పరుగద? యైననేనసిన ♦ పట్టున నేఁఫలమానొ? యల్లె యా
పరజనయిత్రికిష్టులగు ♦ వారలె యుక్తిగఁ జెప్పనొప్పగున్॥

క॥ అనివిష్ణుమిత్రుఁ డల్లునిఁ। గని వాత్సల్య భాషితములఁ ♦ గౌఁ
గొనుప్ప। న్విలిచి తనతనయఁ గనుఁగొని। యమధీపవిత్రవాక్సా
రసఘాంతరుఁడై ॥

ఉ॥ పొందితి సమ్మనీవొకయ ♦ పూర్వమహోదశ నట్టిదానినా।
నందము నేర్పనుంగలము ♦ నంబు నరక్షణఁ జేయుము మ్మ; యిఁ
కందగదమ్మ; బాలత య ♦ ఖండముదమ్మును నూకుఁ గూర
ట్లొందకిట్టి బాల్యముపరి ♦ హర్షముఁ గూర్పదు నమ్మమమ్మ

చ॥ రమణికిఁ దల్లిదండ్రులెక ♦ రగ్రహపూర్వము నందధీశ భా।
వముఁ గనుచుండు నావెనుక ♦ భర్తనధీశునిఁ గావచింతుర।
త్యములమనీషులట్లగుట ♦ సమ్మకొ భర్తృపదాబ్జ మేశర।
ణ్యముగఁ దలంపుమట్లయిన ♦ నాతి! జయింతువు లోకయుగ్మము

శా॥ అమ్మా! భుక్తినొసర్పకమ్మ; ధవుఁడా ♦ హారార్థియై రానిఁ
పోమ్ముల్ ప్రాసకుమన్య దేశములకే ♦ శుండేగు-వో నింక న।
చ్ఛమ్మెన్నటి మహర్షి శేఖరసతీ ♦ చారిత్రముత్కృష్టమా।
నమ్మాఁ గావున నీకుఁ దత్సరణి నూ ♦ నంజెల్లు నెక్కాలము

క॥ భోజననిద్రలు చెల్లును। రాజానన! పతియనంత ♦ రమ్మన
కా। యోజ విపర్యాసంబగు। నోజననీ మేలుకొనుట ♦
నాస్న్ఠ నంబున్॥

మ॥ పతిరుష్టుండగు నప్పుడెంగనయుం గో ♦ పంబూనకత్యంతశాం।
తతం జిత్తంబునఁదాల్చి మోర్చికొన జాం♦తంబౌనుసర్వంబు నీ।
గతిం జిత్తేశునను నిర్మలాత్ముండగునో ♦ గామ్యంబుసిద్ధించు న।
మ్మతహా సద్వ్రతమబ్బు నోర్పుచనె స♦త్కామంబులీడేరెడిన్॥ ౯౩

సీ॥ భర్తృసన్నిధియందును ♦ బరపురుషుని। మోముఁగని పల్కఁ
జనదు ప్ర ♦ శ్రీమతల్లి కాంత కేశాంతము నాసేల ♦ మంతనంబు।
టంచు మదినెంచి విమనస్కఁ ♦ డగును ధవుఁడు॥ ౯౪

మ॥ పతిగేహంబున కేగుదెంచినపుడో ♦ పద్మాక్షి గేహంపుఁగ్ర।
త్యాప్రతీక్షా మాని దుర్ధితంబతో యమునః బా♦దద్వంద్వసంక్షాళనం।
బతిభక్తింబొనరించి హృష్టుఁడగున ♦ ట్లాత్మేశు నింజేయుమో।
సతి చిత్తంబుననైహికంబగు సుఖా♦శం జెందక శ్రాంతముల్॥ ౯౫

కం॥ ధవుఁడింటలేనివో బాం। ధవులింటికివచ్చనెడలఁ ♦ దగునర్చ
నొస। ర్పవలె న్లేకున్నను వం। తవిదాహాతులగుదు రాశ ♦ చను
టనార్వరల్॥ ౯౬

చం॥ తిలసుమనాస! చూడుము మ♦ దెందలిదంభ్రములఁబోలెన త్తమా।
మల ననుజన్మసంచయస ♦ మంబుగఁజూడుము దేవరాళి బా।
వలఁగనుమున్నలంగనెను ♦ షక్కి నటుల్కనితేని మిత్రభా।
వలసితులాడు రమ్మరో! భ♦వత్ప్రియ భేద మొనర్పకుండ్రదీఁకన్ ౯౭

చం॥ అతులహితోపదేశనిహి ♦ తాంతరులై గురుబంధువర్గ స।
త్కృతులగు నవ్వధూవరుల ♦ దీవ్యదధీశనివేశసంప్రివే।
శితులనొనర్చె నత్యమల ♦ చిత్తుఁడునౌ హిమమిత్రుఁడంతఁగ్ర।
త్యతతినొనర్చె మండనబు♦ ధప్రవరుండు సభార్యుఁడై యటన్॥

చం॥ మరలఁ బ్రసన్నదుర్వాసన♦ మానిమొసంగెను శాపమోక్షమా।
నరసిజసంభవాంగనకుఁ ♦ జామరో? సర్వవిదీశుఁడైన శం।
కరయతి సర్వవేత్త్రతక ♦ ఖండపుసాక్ష్యమొసంగి నీగతి।
న్వెలవెడటంచుఁ ద్ధానుభయ♦భారతియన్ప్రథనొప్పెనందు చేన్॥

—♦ ఆశ్వాసాంతము. ♦—

కం॥ బాలేందుమకుట! గిరిజా। నాళీకాబ్జాప్త! పావ ♦ నా! నాకధు
ని। పాళీ! మేరుశరాసన!। నీలగళస్ఫురిత! సర్వ♦నిమిషినుతాఖ్యా!॥

మ॥ నిగమోత్తంసపదంబుసంభవ! భవా ♦ నీకాగసంపన్న! ప
న్నగరాట్తల్పశయానమార్గణ! గణే ♦ నద్యోతితోత్సంగ! సం
గగత్రిచ్ఛిద్వినుతా! నుతావన! పనా ♦ కస్సంయమీంద్రాఘచి
త్రిగత శ్రీపదపద్మ! పద్మభవను♦త్యా! మోహినీపూర్వగా!॥ ౧౦౧

మాలిని॥ సురనికరనితాంత ♦ స్తూయమానాచ్ఛలీలా!।
కరతలధృతశూలా! ♦ కంజనేత్రార్ధచేలా!।
నిరతవినతభక్తా ♦ నీకపాలా! యమేలా।
దరకలితకటాక్షా ♦ ధాన! భూధాత్రీశేశా!॥ ౧౦౨

ఇతి శ్రీమద్భమిడిపాట్యన్వయ.....................వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీ శంకరవిజయంబునందు
తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీ శంకరవిజయము

చతుర్థాశ్వాసము

శ్రీజానిప్రముఖామర।
రాజశిరస్థ్సలకిరీట ♦ రత్నద్యుతివి।
భ్రాజితపదనీరజ! గౌ।
రీజానీ! పశుపతీశ! ♦ శ్రీసకలేశా॥

శ్రీ శంకర బాల్యాభివర్ణనము.

గీ॥ అవధరింపుము; విప్రగే ♦ హమున నాత్మ। మాయచే బాలుఁ
డగుచు ను ♦ మాధవుఁడను। మదిని జనకుండు ముదమంద ♦
మొదటియేఁట। నే, గ్రహించెను వర్ణాళి ♦ నిస్స్వభావ॥

శా॥ అంతన్రెండవయేఁట నఖుంవిద ♦ గ్రావాసియౌ బాలుఁడ।
త్యంతోల్లాసత నక్షరంబులను వ్రా ♦ యంజల్కఁగా నేర్చె స।
త్యాన్వంతుల్వల్కుఁ పురాణకావ్యముల నం ♦ తన్నేర్పతోడన్విని।
న్నంతైనన్విసకుండ నంచితమసీ ♦ షుండంతయున్నేరిచెన్॥ 3

చ॥ గురుఁడనురక్తితోడఁ దన ♦ కున్వచియించిన విద్య సర్వకుం।
దురుతరమేధతోడుత బ ♦ హుజ్ఞులు మేలనఁగా గ్రహించుచు।
న్గురునకుఁ గష్టలేశమును ♦ గూర్పక తోటిసతీర్థ్యరాజికి।
న్గురుసముఁడౌచు నగ్గురున ♦ కున్నమకూర్చెఁ గడుం బ్రహర్షమున్

గీ॥ రజముతో నాడునెడఁగూడ ♦ ద్విజతనూజుఁ। డౌరజస్తమము
లకు న ♦ నాశ్రితుండుగ। నుండి దండిగ విపులన ♦ ఖండమేధ।
తోడఁ దానందె సుజనులు ♦ కూడి మెచ్చ॥ ౫

క॥ విధివిహితచౌలసంస్కృతి। సుధిషణవిప్రాత్తమౌఞ్జి ♦ సుషమ
రహించెం। బ్రిధితాజ్యాహుతివర్ధిత। మథితాగ్నిజ్వాలఁబోలె ♦
మహితంబగుచున్॥ ౭

చ॥ ఇతరజనోపదేశనిర ♦ పేక్షసుధీకలితావనీసుర
వ్రతతనయుండు ఆగమంబుల నం ♦ దప్రథితార్థరసోల్లసత్కృపా,
వ్రతతి నఖండకర్కశన ♦ యప్రముఖాఖిలశాస్త్రపాళి సు
ద్భుతముగఁ దాఁబఠించె బుధ ♦ పుంజములెల్లను సంస్తుతింపఁగన్

క॥ త్రిపదశ్రేయశ్చాతురిజయ। కృపమలధీకలితుఁడై మ ♦ హీసుర
సుతసంతతో। విదితనిజవాగ్వినిర్జిత। మదవదరాతులు బుధులస ♦
మర్థులు పలుకన్॥ ౮

చ॥ ఫణిపతివార్తికస్ఫురణ ♦ బాలకసత్క్రమవాక్యరాజిశో
రణి విని వాదిసంహతి, తి ♦ రంబుగ యుక్తివిరాజితోత్తరం।
బణుపరిమాణమిచ్చుటకు ♦ నైనఁ బ్రమాదముసంపు, వేదవి,
ద్గణ గణనీయ బాలకస ♦ కాశమునం దసమర్థముంటకున్॥ ౯

ఉ॥ ధీమణియందు సజ్జనను ♦ తింగను నియ్యనఘుండు దుర్మతా।
రామములన్నియుక్తుల వి ♦ రాజిలువాక్యకుఠారధారల।
న్నామవిహీనమౌనటులొ ♦ నర్పఁగ నంతఁడడీయసవ్వచ।
స్తోమునిరస్తులై రి విమ ♦ తుల్ స్వమతస్థితిఁ జేయనేరమిన్ ౧౦

క॥ యమునాజనకసువర్చ। స్సమతేజఃకలితబాల ♦ సమలంకృతవం।
శము నతులంబుగశివగురుఁ। డమితానందమున నెంచె ♦ నంతర
మందున్॥ ౧౧

— ♦ శంకరపితృవియోగము. ♦ —

చ॥ సుతుఁడు సమర్థుండయి ♦ వ ♦ చోనిచయావచనీయలీల న।
ద్భుతముదముంబొనర్ప జర ♦ తో యుతుఁడై జనకుండు లో
నఁ దా। సుతునుపనీతుఁ జేయఁగ వి ♦ శుద్ధముహూర్తము నెంచు
చుండనే। మృతిఁగనె నౌర; భానుభవుఁ ♦ డెంచఁడు మర్త్య ౧౨
కృతాకృతంబులన్॥

మ॥ సుతునిం గాంచుటదుర్లభంబు, ధరఁ ద♦త్సూనుపరిభావేక్షణం|
బతిపుణ్యప్రభవంబటన్న విబుధ ♦ వ్యాహారమీనాఁటికి|
క్షితమయ్యెన్బహుకష్టసంగతిని నం ♦ సిద్ధించెఁ బుత్రాప్తి, గా|
ని తదీయామోదయమిట్టిదాని కెటులే ♦ నింగూడెనే చూడఁగన్॥

ఉ॥ ఈవిధిఁగాలసంగతము మ ♦ హీసురుఁ గాంచితదీయపత్ని దుః|
ఖావిలచి[illegible] ♦ నాంబుభవప్రభవాశ్రుబిందువుల్|
భావహరేఖరిప్వయము ♦ పోలిక నుండెను తత్క్షణద్వయి|
న్లావుగఁ బార నిట్లనె గ ♦ ళధ్వని గద్గదమై చెలంగఁగన్॥ ౧౪

మ॥ హృదయేశా! భవదీయసన్నిధిని నే ♦ నేలోపమున్లేక సం|
పదలం గల్పకమట్టులిచ్చెడు భవ ♦ త్పాదాబ్జయుగ్మంబు స|
మ్మదమొప్పార హృదంబుజాతమున నా ♦ మోదంబుతో
నుంచి చే| యుదుఁగాదే? పరిచర్య నిట్టినను న ♦ య్యో! వీడఁ
గాఁజెల్లునే॥ ౧౫

సీ॥ బహుజన్మకృతపుణ్య ♦ పరిపాకమున నాదు; హృదయాసీరజ
మిత్ర♦పదమవైతి| వనుచు భక్తిశ్రద్ధ♦లను బూని కల్యంబు;
నసె లేచిమీపాద ♦ వినతిఁ జేసి| భవదీయవిధుతుల్య ♦ వదన
వీక్షనొనర్చి; గేహకార్యాళి ను ♦ త్సాహమొప్ప| దురితగతి
నొనరించి♦కుతుకంబువికసింప; సత్తమామలకుఁ బరి♦పత్తితోడ|

గీ॥ సకలపరిచర్యలనొనర్చి ♦ యకలుషాంశ| రంగమున నొప్పఁ మీ
యంచి ♦ తేంగితంబు| నెఱిఁగి వర్తించు నను వీడి ♦ యరుగ
నగునె?| భవుకవిద్యాజితాంభోజ ♦ భవుఁడ! ధవుఁడ!॥ ౧౬

చ॥ నిరతము నంబుజంబులవి ♦ నిర్జితికాంతులఁగానొనర్చుదే|
వరపదయుగ్మమున్విడిచి ♦ వైచి మదీయమనంబువేఱునే|
వరసనుగోరు నుల్లపిత ♦ వారిజసన్మకరందసక్తభృం|
గరమణి యన్యసూనతతిఁ ♦ గాంచి రసంబును గోరిలఁగోరునే॥

సీ॥ భవదీయపాదాంబు ♦ భవసేవనమెకాని; హృదయమన్యముఁ
గోర ♦ దించుకయును| భవ్యయుష్మద్గుణ ♦ పరిణుతిఁజేయుచె

తక్కఁ; బల్క వస్యంబుమ ♦ ద్వారక్క నాథ!! జీవితేశ్వర! భవ♦
ద్భావతుష్టినొసఁర్చు; కర్మముల్నిరతమం ♦ గమ్ములొనర్చు!
నార్య! వీక్షణమాత్రి ♦ నాహ్లాదమిడుయుష్మ; దాస్యవీక్షనె
క్కోఁగు ♦ నక్కటా పోవుదు!

గీ॥ చేతఁ లియున్నవి త్వజ్జల ♦ జాతతుల్య! పాదయుగళంబు నొత్తనె ♦
ప్పట్టుఁ గోరు! నిట్టినునువిడి యేగసి ♦ కెట్టిఘనము! భవుకవిద్యాజి
తాంగజ ♦ భవ్యుఁడ! భవ్యుఁడ!! ౧౯

ఉ॥ చేవఁ బోలె మిమ్ముల మ ♦ దిన్నజయించుచునుండునట్టి స!
స్నిగ్ధపాదాబ్జలిన్నిడిచి ♦ యేగుటయు క్తమె? వత్సరత్రియుం!
జా పరపుత్రి నెవ్వరికె ♦ సర్వణఁజేసితిరార్యపుత్రి! మీ!
తోడినిఘాతయంబునకుఁ♦దోడ్కొనిపొందు నమన్నవర్తియన్!

మ॥ నినుఁ జక్కని నొక్క కల్పమగునో ♦ నిరేజపత్రేక్షణా!!
యని నాకొననిసట్టి యుష్మదనురా ♦ గాధిక్యమేమయ్యె? మీ!
నునుఁ బ్రాపడసశక్యమైనయెడ నా ♦ కుల్యాప్సముంజేయు సద్!
గ్గనిదానంబునకున్న నుంగొనుచు నే ♦ గంజెల్లునో నాయకా!! ౨౦

సీ॥ సుతుఁడిదె వత్సర ♦ త్రితయుండు, 'నాయనా!;' యనుచుండఁ
గాఁ బ్రేమఁ ♦ గసరిదేల? ! జ్ఞాతిసంచయము సం ♦ జాతకష్ట
బునఁ; జుట్టియుండఁగ ♦ జూడరేల! బందుగులెల్ల సం ♦
ప్రాప్తదుఃఖంబునఁ; బలుమారు పిలిచినఁ ♦ బలుకరేల?!
మిత్రులెల్లరు న ♦ మ్రాశ్రుబాష్పులగుచుండఁ! గాంచనై నను
గని ♦ నంచరేల?!

గీ॥ బంధుబలములు గని దుఃఖించు ♦ విధముఁగాంచ! రేమి? పౌరుల
నిటులిడ్వ ♦ నేల? నాథ! ! కాంతలెందఱో మూడ నా ♦ క్కింత
యెనఁ! గన్న పమ్ములఁ గలరేల? ♦ విన్నమన్య!! ౨౧

మ॥ అకటా! భర్తృవిహీనయైన ధరణినే ♦ నాత్మన్నరింపంగనిం!
చుక కాలంబున్ననేర, నీవయినహా ♦ శోకాబ్ధిదాఁటంగ నా!

కింక మహర్షిసదృశుసద్దశమై కా ♦ దే, సత్సుఖంబందు నెం।
చి కృశాన్వర్చులలోఁ బడంగ సతి తాఁ ♦ జిత్తంబులో నెంచఁగన్॥

శా॥ ఆనారీహృదయస్థభావము సు ♦ వ్యక్తాలనిష్టుల్పనా ।
జ్ఞానుల్సన్న యెఱింగి యిట్లనిరి యా ♦ సాధ్వీమణిన్ వీక్షించి, యో।
హో నారీమణి! సాహసంబిటుల నీ ♦ కూనంగనర్హంబె? త్వ।
త్సూనున్ సద్గుణు నేరికిచ్చి చనను ♦ ద్యోగించితో? చెప్పుమా। ॥

చం॥ సుతునకు నెంచి చూడఁగ ని ♦ శుత్వము వాయదికింటిలోనసో।
సతి! భవదన్యసంశ్రయమె ♦ సంగదు, చూడఁగ; నీవటన్న నీ।
పతిగతిఁ గోరుచుంటివిట ♦ బాలకుఁ డెవ్విధి వృద్ధినందునో।
మతిఁ బరికించి యీపయి స♦ మంజసమౌ గతిఁ జేయుమమ్మరో!॥

చం॥ అని జనరాజివల్కవిని ♦ యాసతిలోఁ బతిశోకముంచి వ।
హ్నిని హృదయేశుదేహము ద♦హింప సనాభులఁ గోరి వారిచేఁ।
దనవిభు పారలౌకికముఁ ♦ దత్పరబుద్ధి నొనర్పఁ జేసి హా।
యనఘుత దీక్షఁ దా జరిపె ♦ నాత్మభవుం బ్రియమొప్పఁ గాంచుచున్॥

—♦ శ్రీ శంకర సద్గురుకుల వాసము. ♦—

చం॥ ఉపనయనంబుఁ బంచమస♦ మోదయమందొనరించు పెన్నశా।
స్త్రపరిగతంబె కావున బు ♦ ధప్రవిచారితమౌ ముహూర్తమం।
దుపగతమోదయై సుదతి ♦ యోగ్యుల బంధులఁ గూడి పుత్త్రుని న।
చ్చపుమతి నంపె దేశికుని ♦ సన్నిధికిన్ బ్రతిఁగానొనర్పఁగన్॥ ౨౬

మ॥ క్రమమొప్పంగ షడంగయుక్ప్రతిచతు♦ష్కంబభ్యసించె న్సమ।
గ్రముగా దేశికునొద్ద బాలుఁడు కుశా ♦ గ్రప్రస్ఫురన్మేధనా ।
సుమనోగ్రప్రవిభాసు నల్పతనుభా ♦ సుం బాలునీక్షించి లో।
కము సంవిస్మయమందె దేశికుని తోఁ♦గాంచెంగడున్ హర్షమున్ ౨౭

ఉ॥ శ్రోత్రియకల్పార్థులన్ బటువు ♦ శోధనతఁ బాఠములం బఠించుచు।
న్నాటివిహీనపరీక్ష్యశాల ♦ స్మృతిఁ బాఠముఁ జేయు పీటనే।
పాటవిహీయర్థుఁ డింకనొక ♦ పాటిబుధుండసమర్థుఁ డంచుఁ దా।
మాటికి మాటికిం దలఁచు ♦ మానసమందునఁ దద్గురుండహో॥ ౨౮

గీ॥ రెండుమూఁడు నెలల్దేశి ♦ కుండునెప్పు। పగిది శంకరుఁడఖిలశాస్త్ర ♦
నిగముఁడగుచు । నక్కడక్కడ గురుతుల్య ♦ శక్తిఁగాంచె।
నవనిజనులెల్ల మిగుల సం ♦ స్తవమొనర్ప॥ ౨౯

మ॥ శ్రుతులన్నాతయెయాఁ,డషంగములగా♦ర్గ్యంబోలుధాత్రిన్ స్మృ
స్మృతితుల్యుండు తదర్థపాళి వివరిం ♦ పంగా శ్రుతిప్రోక్తక
ర్మతతిన్వర్ణసఁజేయజై మినియె పా ♦ రాశర్యుసింబోలుఁ డ।
చ్ఛ్రితివాగ్జార్థవిబోధమూలముననా♦ శోభిల్లెఁగీర్తిల్లుఁడై॥ ౩౦

ఉ॥ తర్కముఁగాంచెఁ, గాపిలమ ♦ తంబుననందె నఖండమేధ, నా
య్యర్కునిఁబోలెఁ గ్రోలె నుర♦గాధిపయోగపయోర్ధునిన్మహో
దర్కుఁడభాట్టఘట్టగత ♦ తత్త్వమెఱింగె, ననేకయత్నసం
పర్కజనిర్మలాత్ముఁడయి న ♦ పారసుఖప్రదనందె బాలుఁడై. ౩౧

క॥ అర్భకాభ్యస్త నిఖిలవి ♦ ద్యాసుఖంబు। నద్వయామలసుఖమం
ద ♦ యడఁగియుండెఁ। గూపమంగుండు పాసియ ♦ మూసగా
జ। లంబులను దాఁగదొక్కో లో ♦ కంబునందు॥ ౩౨

♦ శంకరుఁడు దరిద్రిసతీనిలయంబునకు భిక్షకరుగుట. ♦

గీ॥ ఇలనతండిట్టులగ్గురు ♦ కులమునందు । వాసమొనరించుచు సతీ
ర్థ్య ♦ భాసమానుఁ। డగుచు నొకనాఁడు భిక్షార్థ ♦ మై దరిద్ర
భూసురావాసమునకేగె ♦ ముదితుఁడగుచు॥ ౩౩

ఉ॥ వచ్చినశంకరాఖ్యవటు ♦ వర్యునిఁగాంచి దరిద్రపత్ని, తా।
బోచ్చియనారకా! భవుక ♦ యోగ్యభనాద్యశసేవఁజేయునా।
సచ్చరితుండె ధన్యుఁడు ప్ర♦ జాపతి వంచనఁజేసె మమ్ము నా యు।
ష్మచ్చరణార్చఁజేసి యొక ♦మారును భైక్ష్యమొసంగకుండఁగన్॥

సీ॥ కుతపకాలమున నా ♦ గతులైన వ్రతి యతి; ప్రముఖాతిథుల
కెల్ల ♦ నమితభక్తిఁ। బాద్యార్ఘ్యములనిచ్చి ♦ భవ్యాసనంబున;
నుపవిష్టులనుజేసి ♦ యపుడె తుష్టి । మృష్టాన్నమొసఁగి సం ♦
హృష్టచేతస్కుల; నొనరించి సత్కృతి ♦ నొనరఁజేసి । తగుగతి

సంపదఁగా ♦ దగు, నట్లొనర్చిన; నుభయలోకపాలందు ♦ నభ
యుఁడగుచు|

గీ॥ సర్వసజ్జనసుతిపాత్రుఁ ♦ డూర్వరనగు| నట్లుగాకున్న దస్యుఁడై ♦
యవనిలోన| రిత్తఁడగుఁజుమ్ము, మాదృశ ♦ రిక్తజన్మ| మున్నఁ
బోయిన నేమున్న ♦ దన్న! ఫలము॥ ౩౫

ఉ॥ ఉన్నకొలంది నాగతుల ♦ కూర్జితభక్తిలసత్సుబుద్ధితో|
మన్ననతోడ నన్న మిడ ♦ మానిసియత్నమొనర్పఁజెల్లు, లే|
కున్నను జౌర్యరిక్తతల ♦ కోకముపొసని లోనెఱింగి నీ|
కన్నమిడంగ శక్తిఁగన ♦ నైతిఁగదా? జగదర్చ్యపాదుకా!॥ ౩౬

ఉ॥ దీనవచస్సులీగతి స ♦ తీమణిపల్కుచు నాత్రవతీంద్రు స|
న్మానితుఁజేసి యామలక ♦ మాన్యఫలంబునొసంగ నాత్రవతీ|
శానుఁడుఁ దత్సతీసుకృత ♦ సత్కృతినంది తదీయదీనవా|
కానిచయంబు సుంగని క ♦ నం గరుణార్ద్రమనీష నత్తఱిన్॥ ౩౭

—♦ ఆమలకగ్రహణానంతర లక్ష్మీస్తవము. ♦—

ఉ॥ ఆముని సంస్తుతించెఁ గమ ♦ లాక్షుసతిన్విధుసోదరిన్దరి |
ద్రిసుతావాణినిభవను ♦ ఖామరసంఘసతీసమావృత|
న్నిమముతోడఁగూడి నవ ♦ నీతసమానమృదుత్వయుక్తవా|
క్సామమునన్ధరామరున ♦ కుం గలరిక్తతఁ బాపుబుద్ధితోన్॥ ౩౮

శా॥ శ్రీనాథాంచితవక్షమందొనరు నే ♦ చిద్రూప, స్వాహాస్వధా|
ఖ్యానాళిన్విలసిల్లు నేజనని, సా ♦ ఖ్యంబిచ్చు నాత్మీయనా|
నానామంబులనెంచుమాత్రమున నే ♦ నారీవతంసంబు, నే,
నానారీమణి నెంతు నెప్పుడును న ♦ త్యంతంబు భక్తిన్మదిన్॥

శా॥ తల్లీ! నిన్నుఁ దలంతు భక్తియుతచి ♦ త్తంబందు, నావిన్నపం|
బుల్లంబందుననుంచి భీతమగునా ♦ యుల్లంబు నిర్భీకమై|
యుల్లాసంబున నుల్లసిల్లునటులో ♦ యోషామణీ! చేయుమం|
చల్లిల్లన్భజియింతు నిచ్చలు సరో ♦ జాతాదిసూనంబులన్॥ ౪౦

సీ॥ చింతామణీపీఠి ♦ కాంతరస్థంబగు; దళసహస్రము గల ♦ తమ్మి
పై న। రంగుబంగరుపుట్ట ♦ మంగంబునం దాల్చి; సలలితరత్న
భూ ♦ షలధరించి। యజ్ఞాభిధానశు♦ భ్రాసనమై పాణి; యుగ
ళంబుచేఁ బద్మ ♦ యుగముఁబూని। బంగారుకుంభంబు ♦ లం
గరద్వయినూని; సామజయుగము ప ♦ జ్జనమొనర్పఁ।
గీ॥ బాకవై రిముఖామర ♦ లోకమెల్ల। సన్నుతులొనర్ప దేవతా ♦
సారసాక్షు। లఖిలపరిచర్యలనొనర్ప♦నలరుచట్టి। యమ్మహాలక్ష్మి
నన్వహ ♦ మాత్మ నెంతు॥ ౭౧

సీ॥ హరియురస్థలవిభా ♦ స్వరశయ్యపై లీలఁ; బవళించుచుండును
నే ♦ పరమసాధ్వి। దారిద్ర్యరూపభూ ♦ మీరుహచ్ఛేదను;
తారమై పరఁగు నే ♦ సారసాక్షి। సకలసంపద్రత్న ♦ నికరంబు
నకు సీర; రాశియై యొసఁగు నే♦రాజవదన। భక్తచిత్తమయూర♦
పాథోద యగుచు నే; యమ్మ సత్కారుణార ♦ సమ్ముఁబిమ్ము॥
గీ॥ సఖిలలోకంబులేసతి ♦ నఖములందుఁ। దోఁచు, నిర్జరజలజవి ♦
లోచనాళి। మానికరత్నప్రభాభాస♦మానపాద। యైన శ్రీలక్ష్మిని
న్నిత్య ♦ మాత్మ నెంతు॥ ౭౨

మ॥ తిరమాభక్తిఁ దలంతు నన్వహము సా ♦ ధ్వీరత్నముస్సత్క్రమం।
దిరసంస్థామరరత్నముస్విధిమహా ♦ దేవాదిదేవాంగనా।
త్కారసంపూజితదివ్యరత్నము, స్వభ ♦ క్తవ్రాతచేతోంబుజ।
స్థిరవాంఛాప్రదరత్నముస్మరధిసం ♦ సిద్ధాంగనారత్నముస్॥ ౭౩

ఉ॥ అంబ! కదంబ సూనసిచ ♦ యాంచితకేశకలాపవర్తరో।
లంబ! కరద్వయాధృతవి ♦ లాసనరోజకదంబ! పంచబా।
ణాంబ! పదద్వయానమద ♦ జాదిసుపర్వకదంబ! భక్తచి।
త్తంబులనుంపుదేవి,సత ♦ తంబుఁ జెలంగుత మస్మనంబునస్॥

—♦ లక్ష్మీసాక్షాత్కారము ♦—

మ॥ అని యాశంకరదేశికేంద్రుఁడమల ♦ వ్యాహారపాళి స్తవం।
బును జేయంగఁ దదీయసంస్తుతివచః ♦ ప్రోద్యద్భాతసమ్మోదద

యగా| చును విద్యుత్ప్రతిమాంగకాంతుల దిశ ♦ లొప్పఁభిల్ల నా
మానివ| ర్యనిమోలిన్మరజిత్సతీమణి సకా ♦ రుణ్యావేక్షయై
నిల్వఁగన్॥ ౭౫

కం॥ కనె శంకరుఁడానందం| బున మేనంబులకలొదవ ♦ ముగహార
కాంత| ద్ధనుజారిప వతతత్పద| వనజంబులకెఱఁగి మాళి♦బద్ధాం
జలియై॥ ౭౬

గీ॥ సంతసంబును భక్తియు ♦ నంతరంగ| మందు విలసిల్ల నంగంబు♦
నందుఁ బులక| లొదవ నుత్తులనమృతజి ♦ న్మృదుల యొప్ప|
నిట్లులక్ష్మినుతించె మ ♦ హీసురుండు॥ ౭౭

శా॥ పద్మాక్ష! పద్మజముఖ్యనిర్జరమనః ♦ పద్మాంతరస్థాయిప|
త్పద్మాక్ష! పద్మజకామినీముఖసుప ♦ ర్వస్త్రీశిరః కల్పసూ|
నక్షాత్రయద్భ్రమస్ఫురత్పద! సదా ♦ నందస్ఫురద్భక్తహృ|
త్సద్మాక్ష! సద్మితపద్మ! నీకివెనమ ♦ స్కారంబులార్యస్తుతా॥ ౭౮

శా॥ మాతా! భూతలమందు ఖ్యాతిఁగను యు ♦ ష్మత్పాదకంజ
ద్వయిం| జేతోబ్జంబున భక్తిరాజిలఁగసం ♦ సేవించుమర్త్యుండు,
వా| చాతీతాదరయుక్త్వదీయమహితా ♦ పాంగౌఘవీక్షంగడు|
న్ప్రీతో నొప్పు నిరంతరంబు నుపల ♦ క్షించుం బ్రిహర్షోదధిన్

ఉ॥ ఇందుదినేశులక్షులు న ♦ హీనుఁడు తల్పమజుండు సూనుఁడా|
నందమె భోజ్యవస్తువు స ♦ నందనవారదముఖ్యయోగివి|
ద్బృందమువందిసంచయముఁ ♦ బేశలసత్కరుణేక్షణంబె యీ|
యందగు నట్టిదిట్టి నిను ♦ నమ్మరో! కాంచితి నైతి ధన్యుఁడన్॥

చ॥ అనివినుతించి ముంగలఁగృ♦తాంజలియై వటువర్యుఁగాంచిలో
కనిచయమాతయా శరధి ♦ కన్యక హర్షసమేతయాచు ని|
ట్లను భవదీయసంస్తుతిని ♦ హర్షితనైతిని నీదునెమ్మనం|
బునఁ గలకోర్కెయుండెలిసెఁ♦బుత్త్రిక! నీవిది యాలకింపుమా॥

ఉ॥ అంచితరీతిఁ బూర్వభవ ♦ మందు నొకించుకపుణ్యమైనఁ గా|
వించిరెపేర? లెట్లుఁ మద ♦ వేక్షణపాత్రులు కాఁగలారు? నీ

వించుక న్యూన నెంచక య ♦ హీనమతిం బొనరించినాఁడ వో।
పంచముఖావతార! యని ♦ పద్మ వచింపఁగ శంకరుం డనున్॥

గీ॥ అంబ! యియ్యది దివ్యఫ ♦ లంబు, దీని। నిపుడు నాకిచ్చె నీపతి ♦
యపరిగణ్య। పుణ్యమై దీనికింతగు ♦ గణ్యఫలము। వయనొ
సంగుము దయనీయ ♦ తముఁడ నైన॥ ౫౩

ఉ॥ ఈవిధి శంకరుం డవచి ♦ యిటుపఁగ సంతసమంది యమ్మహా।
దేవుని గేహముం గనక ♦ దివ్యఫలామృతముం బొనర్చి మ।
హ్యావళి విస్మయంబుఁగన ♦ నంత ననంతసతీవతంస మి।
చ్ఛావిధినేఁగెఁ బిమ్మట ల ♦ సన్మతులెల్లరు హృష్టచిత్తులై॥ ౫౪

—♦ శ్రీశంకర భగవత్పాదాభిషేచనము. ♦—

ఉ॥ శంకర దేశికేంద్రుఁ డని ♦ సన్మహిమంబునుగాంచి హర్షరో।
మాంకురితాంగుఁడౌచు నన ♦ యంబుఁ బ్రశంసలొనర్చి రిట్లు ని।
ష్పంకనివాసమందు సుర ♦ శాఖియటుల్ధరణీతలంబున।
న్శంకరుఁడీతఁ డిష్ట విల ♦ సత్ఫలమిచ్చు సురద్విజేష్టుఁడై॥ ౫౫

గీ॥ ధరణీసుర వేశ్మంబు ♦ ద్వార్షి వాస। వాంఛనీయ సమస్తసం ♦
పద్విశిష్ట। మగను రచియించి యంతటఁ ♦ బూర్వమట్లు। గురుని
సన్నిధి శాస్త్రార్థి ♦ నెఱిఁ గనితఁడు॥ ౫౬

కం॥ తమనీయ మైన కాంతలుఁ। దమకుం దగు పతిని బొంది ♦ తన చెడి
భంగి। న్సుమనస్కు- నితనిఁ జెంది ప। రమభాగ్యము నందె సుర్వ ♦
రం గళత్రన్॥ ౫౭

గీ॥ సాంతరార్థ సమగ్రవి ♦ ద్యాళి నభ్య। సించి యద్భుతకీర్తిచేఁ ♦
జెలఁగు శంక। రార్య సత్తనుత్ఫసమాన ♦ కార్యకథన। మైన
సౌర్వాంగ లేనట్టి ♦ శ్రీనిఁ జెందె॥ ౫౮

కం॥ సరసిజశోభామదధి। క్కరణచణంబై కలాప ♦ కరలాలితమై।
పరగర్వహారి యగు శం। కరుని పదద్వయ మనంత ♦ కాంతిం
జెలఁగెన్॥

చం॥ జలము హిమాంశురత్నమును ♦ జార్చిన చో నుపలంబునుండి స|
త్సలజము [illegible] ♦ కాలశిలాస్థలి వచ్చు నీరసం|
[illegible] ♦ గంజము తద్భవమైన యప్పుడా|
జలజము [illegible] ♦ సామ్యము నంది చెలంగు నిద్ధరన్॥

శా॥ [illegible] ♦ రిప్రోద్భవాభంబటం|
[illegible] ముని [illegible] ద్విజసతు ♦ ల్యంబంచు వాక్రొందురి|
[illegible] ♦ [illegible] తుంచు పద్మంబున|
[illegible] బొనముంచె, ద్విజసా ♦ నికేద్యహానాస్యమున్॥

[illegible] పవిత్ర [illegible] ప్రద ♦ [illegible] సంతతి నచ్చరితిం గా|
[illegible] ♦ విందము నాత్మహృ [illegible] జంబులం|
[illegible] ప్రముఖ ♦ హోమభుగోఘము [illegible]|
[illegible] గంజమును ♦ మిాఱుం బదంబుజమాస్యమూ
విధుల్॥ ౬౨

చ॥ [illegible] శోకముం ♦ గామముఖాదివిలుంఠకంబుం బా|
[illegible] ♦ [illegible] భక్షకంబుం వా|
[illegible] బుద్ధి [illegible] ♦ [illegible]|
[illegible] శంకర [illegible] ♦ [illegible] రంబుగన్॥ ౬౩

మ॥ [illegible] ♦ [illegible] స|
[illegible] ♦ [illegible] ఖ్యాండితం|
[illegible] ♦ య్యెం గానవేతల్లస
[illegible] మహాత్ముల [illegible] ♦ సంబంద [illegible]॥

మ॥ [illegible] యంబు నెంతయును వి ♦ [illegible] బుగానొంది య
వ్యనఘుల్ [illegible] సరస్వతీయమహాము ♦ నాద్వ్యపింపంగాం జేసి నై|
జ [illegible] లోకము [illegible] ♦ [illegible] ముం జేయుచు|
[illegible] యు ♦ [illegible] మం|
[illegible] నా ♦ [illegible] యనై॥

చ॥ శ్రుతివిదులార్య పాదపరి ♦ శోధనమస్మ్రృతి యాశ్ చదీయనా।
దితపదమాశ్ విముక్తినిమ ♦ దివ్యపథంబని యొంచరింతురు।
ద్భుతకలహాంబునేను బరి ♦ పూర్తివచించెద నార్యసేవనా।
రతపదకంజ రేణుపరి ♦ రంభణమిచ్చు విముక్తి నంచనా॥ ౬౬

గీ॥ శ్వేతన త్రచ్ఛదంబుగఁ ♦ జెలఁగు శంక। రోరుయుగమొప్పె దు
గ్ధార ♦ వోదిత్వాచ్ఛ। ఫేనపూరిత వేదండ ♦ పీవరకర, శస్త్రిహస్త
దివ్యశో భాపరి ♦ శస్తముగుచు॥ ౬౭

క॥ స్ఫాటికకుధరము మూఁడో। హాటకవల్లరులఁ గూడి ♦ యలరిన
యొడస। ఘ్మాటితిత్రికాంచీయుతకటి। సాటిగనంజాలి మిగుల ♦ జా
నగుధరలోన్॥ ౬౮

మ॥ ఒకహస్తంబునఁ గోశరూపనిగమాం ♦ తోల్లాసముంబూనియు।
న్యకరంబందు విబోధముద్రఁగొని ము ♦ హ్యోహానినిక్షిప్తకం।
టకసంఘోద్ధరణంబొనర్చు ఘనుఁడో ♦ నానొప్పె సంప్రేక్షక।
ప్రకరంబీక్షనొనర్ప నమ్మహితుఁడా ♦ ర్యస్తోత్రపాత్రుండునై॥

చ॥ కమలను కల్పపల్లవవి ♦ కాసముసందిన శంకరార్యహా।
స్తములిఁక మద్విలాసముసు ♦ దస్కరణంబొనరింపకున్నె? యం
చు మనమునందు నెంచి నిశ ♦ చోరులకుం బసుకాలపాట స
స్తమయమునుండి యాదిసముఁ♦దా స్వదళాదవమున్ఘటించెడిన్॥

గీ॥ తల్పువలెనుండు శంకరా ♦ నల్పమూంస। లాంఛితోరస్థలంబొ
ప్పె ♦ నాజయరమ। సకలలోకంబులకు నేగి ♦ శ్రమముఁనంది।
నెయ్యమున నాశ్రయించిన ♦ శయ్యనాఁగ॥ ౭౧

కం॥ కరమొప్పారును బహిరం। తరరిపునిగ్రహముఁజేయఁ♦ దగి వరె
ఘాశ్రీ। హారవకాచు జయస్తంభయు। గరుచిం దద్భుజయుగం
బు ♦ కాంత్యధికంబై॥ ౭౨

గీ॥ తామరసనాళతంతుమి♦ త్రత్వమంది। శారదహిమాంశుకిరణా♦
శాయి శుభ్రి। తనుజెలంగుచుఁ బ్రేఘక ♦ తతికి హర్ష। దాత
ఘనుఁగుచుఁ దగినొప ♦ పీత మొప్పె॥ ౭౩

మ॥ నిగమార్థంబుల నాలకించిన జనా ♦ నీకంబు హర్షంబు నె|
చ్చ గనంద బ్రతిపక్షహృద్వితతి గ ♦ చ్చ వివ్వచ్చం గాఁగన్నవా|
నగూంబుత్కటవిస్మయంబిడ సమ ♦ ర్థంబాచు రంబిల్లి నా|
భగవత్పాదసగ్రాజమకుటిలో ♦ భం జెందె నాశ్చర్యమై॥ ౭౪

కం॥ అరుణాంవరచ్ఛ సంగత| సురుచిరతప్తాంత కాంతి ♦ చొప్పరయఁగ
ను| మ్ధరవిమ్రి పల్లవగత | శరదిందుమయూఖకాంతి ♦ సామ్య
ము నందెఁ॥ ౭౫

చం॥ సలలితసవ్యశీకలిత ♦ శంకరదేశికసార్వభౌము చె|
క్కులకవ యిద్ధరిత్రి సతి ♦ కోమలతన్మ్రుఖనిష్ఠయైనఁగ|
ల్లలనగుణించి యావిధి వి ♦ లాసముగానమరించినట్టి కాం|
తిలసిత దర్పణద్వయిగ ♦ తిం జెలువొందె విధూపమద్యుతిన్॥ ౭౬

ఉ॥ ఆమునివర్యు నాస్యము బల ♦ ఘాళితపశ్మరథిజ్ఞనించె నా|
సోముఁడుఁ బాలసంద్రమునఁ ♦ జోద్యమునం బ్రభవించె, రెంటికి|
స్మిమహితామృతంబిడెను ♦ రీతి సమానమె కాని సద్రుచి|
నొస్మ్యుఁడుఁ దాహరించుఁ బరి ♦ శుభ్రత దాస్యమొసంగుదానినిన్

ఉ॥ ఏమహానీయసాదరర ♦ నేక్షణగోచరమైనదీన నా|
రీమణియగ్రమందున స ♦ రిద్వరపుత్రి సువర్ణవృష్టి నొ|
ప్పొమతిఁ గూర్చె? నట్టికమ ♦ లాలయకుంగల తుష్టి కర్షమా|
న్నామునినేత్రసంస్తుతికి ♦ నర్హుఁడగుం గృతపుణ్యుఁడిమ్మహిన్॥ ౭౮

సీ॥ దుర్వారశాత్రవ ♦ దూషణోల్లాసక్షు; యంబున సత్సేతు ♦ వుం
బొనర్చి| తాపసవీక్షాక ♦ లాపచకోరాళి; కిందునిలీల నా ♦
నందమొసఁగి| అతికాయముఖదుష్ట ♦ తతివిభ్రమంబుల; నం
తరింపఁజేసించి ♦ కాంతిఁజెలఁగి| యూపన్నసంసార్య ♦ పాప వా
వరపాళి; నాత్తనత్త్వంబగు ♦ నట్లొనర్చి|
గీ॥ లంకఁపువిపత్తులొాచు ని ♦ ష్పంకమగ్గ| వారినిధివీచికలఁబోలె ♦
వజలు రాము| పందుకారుణ్యభరితవీ ♦ క్షలనుబోలె| శంకరు
కటాక్షతతి నొసప్పె ♦ నంగ నిలను॥ ౭౯

మ॥ అతిసూక్ష్మక్షితికంటకాకులము, మీ ♦ నాంకాగ్నికీలాకులం
బతులారిప్రథకర్దమంబును, మహా ♦ యాసప్రదాధ్వంబు, స
ద్ధృతివిధ్వంసక మాయమూర్ఛగజో ♦ ద్దీప్తంబు నై నట్టి సం
సృతిరూపశ్వసమున్ బొకార్చు సుఖవృ ♦ క్షిం దర్చిశ్రీకర్షా
వళిఁల్ ॥ ౮౦

ఉ॥ అంచితులందురగ్గురుము ♦ ఖాబ్జలసద్భసితత్రిపుండ్రవిభా
క్షించి దయాసముద్రుఁడగు♦ శ్రీగురుఁ జేరఁగ వచ్చునా త్రిమా
ర్గాంచితయాస్యమైన విబు ♦ ధాపగయంచుఁ, ద్రయీశిరోర్థము
ల్మించరచింపఁగల్గిన య♦ మేయయశస్త్రయమంచు నెంచెదన్ ॥

చం॥ సుమతులు లోన నేయనఘుఁ♦జూచినపిమ్మట వర్ణ్యమైన రూ
పముగలకామునిన్నతిక ♦ భాతిఁగనెంచెద, రట్టిశంకరా
ర్యముని, యుమామనోహరసు♦రమ్యశరీరుఁడటంచు మించురూ
పముగలవాఁడటంచును ప్ర♦పంచమెఱుంగదొకో! మనంబునన్ ॥

చం॥ జనతతి యజ్ఞతాగహన ♦ జాలనిపాతితమై భవాఖ్యకా
ననదహనస్ఫులింగముల ♦ నంతమనోవ్యథఁ జేయఁ దప్తమౌ
చునునిలనుండఁగాంచి దయ♦చూష్టులనొప్ప సువిద్యఁజెప్పమా
ననియతిపీడి శంకరుఁడ ♦ నన్వటమూలగ తేశుఁ డొప్పెడిన్ ॥

మ॥ పదజాట్సంతతి తాపచింతలను బా ♦ పం గోఁసనారాత్రిదు
ర్మదయుక్కూహాకపాండితీనికృతి ధీ ♦ రత్వంబునం జేయఁగా
నదితుండై బుధవర్యుఁడిద్ధరను జె ♦ ల్వొందంగ నై భాషిత
ద్విదురంతస్సులఁ గంపమొప్ప లయమొం ♦ దం గల్మషోహా
త్కథల్ ॥ ౮౫

చం॥ స్మరవిజయంబునన్సకల ♦ సంగతివిత్వమునన్ప్రభేద్యతా
సురువరుఁడై నశంకరుఁడు ♦ గోగణపుండగుశంకరుం డనుం
బరిగణనంబుఁజేయసమ ♦ భావులె, కానియొకంతభేదము
ద్ధ్వరపరిరక్షణాండితుఁడు ♦ తత్క్రతునాశకుఁడయ్యు మేశుఁడున్ ॥

కం॥ కలనై ననుకరించెదు। సలలితబుద్ధింగనుము నిఖిల ♦ జగములు
లోనం। దులతనకుం దానయ్య వో! గెలుగాదని చెప్పనెవ్వ ♦ రే
ర్పమునారల్॥ ౧౬

—♦తన్మహిమ వివరణము♦—

శా॥ ద్యానపుమధ్యంగల్పతరు♦యూథముంబోలె, సురాగపాళియు
దువికసితప్రసూనచయ ♦ ధోరణి, నావికసత్సుమాళిభృం।
గవితతికిలె, సర్వసుర ♦ గణ్యగుణోత్తమసద్గుణాళి నె।
న్నవశమె, సంఖ్యనెంచుటజ ♦ నప్రచయోహలకిద్ధరాస్థలిన్॥ ౧౭

సీ॥ కామవస్తువునును ♦ క్కలుగాంగఖండించె; సాశేహనోప్ప వి♦
చారముననుం। బారుష్యకోపవి ♦ స్తారహింసలనోంచె; నంతస్థ
మైనన ♦ శాంతివలన। సంతుష్టివలనందా ♦ నంతంబునందించె;
నతిశోభ్యదీనతా ♦ స్మృతకథలను। గుత్సిత సంశ్రీయ ♦ మూ
త్సర్యనాశముం; బొనరించెననసూయ ♦ యనెడుపసిని॥

గీ॥ నిరతభావితపరమత ♦ నికరగుణము। వలన మదమానములనోం
చె ♦ లలితతృప్తి। చేత నాశాపిశాచంబు ♦ గోతవేసెం। బంకనా
శంకరుండునా ♦ శంకరుండు॥ ౧౮

మ॥ మునుస్వర్గంబును మోక్షముం జెలుచు కా♦మునూర్మలఘాతంబుగా।
నినజుంజేరిచి సర్వదోషతతిగే ♦ హీంభూతరోషంబుంబిం।
డిని గాంజేసి, తృణాభలోభ ముఖదు ♦ స్సిద్ధావళింగోసిచే।
రినశిష్యాళికిహర్షదాయియగునా ♦ శ్రీశంకరుండల్పుండే?॥ ౧౯

సీ॥ నాథ! ధర్మచ్ఛేద ♦ సమోనర్చునియ్యావి; ఘనస్రీమందలిచంద్ర♦
కరగణములె?। కాదు ముగ్ధరో! శీత ♦ కరభూషునవ్యావ; తార
దేశికవర్య ♦ సారగుణము। లటులేనిధవ! యుత్ప ♦ లాళినివిక
సింపం; జేయంగానగునేది? ♦ చెప్పుమిపుడు। మదవతి! విస్మర ♦
సదమలదికసతీ; పీఠాప్రవాహంబు ♦ వికసనమిడు॥

గీ॥ ననుచుదిగ్గజమిధునంబు ♦ లాశలందు। ననుదినంబును గవం
గూడు ♦ కొనుచుంజేయు। నట్టిప్రశ్నోత్తరంబుల ♦ గుట్టులెల్లం।
జవులంజెవులకొసంగుచు ♦ నవనినొప్పె॥ ౨౦

ఉ॥ అక్షులమాత్రికంబుతుణ ♦ మైనను గాంచకదాత్రికారుచిన్।
శిక్షితముంబొనర్చిరుచిఁ ♦ జెల్వగునిక్షుపయస్సులంబురా।
పక్షము గాఁగఁజేసిదిగి ♦ భపత్రికరాంతవిలంఘనక్షమా।
లక్షితమాధురీలసది ♦ లాగురుసద్గుణరాజగణ్యమై॥ ౯౧

సీ॥ గురువర్యసత్త్కాంతి ♦ గుణనుతిఁజేయుచో; సర్వంసహాభిఖ్య ♦
నుర్విపిను। దేశికవిద్యాను ♦ తిఁజేయషణ్ముఖ; ప్రముఖులునై
జగ ♦ ర్వమునువిషుతు। రకలంకభక్తపా ♦ లకతనెన్నినయెడ;
లోపలనుండుల ♦ త్క్రమ్రుఁడెపుడు। వైరాగ్యగుణనుతి ♦ప్రారంభ
మొనరింప; శుకయశంబతిక్రశ ♦ త్వకలితనుగు।

గీ॥ నిన్నివ్యర్థపచస్సుల ♦ నేమిఫలము?। చతురకూపారవేష్టిత ♦ క్షితి
తలమున। నెంతస క్తినివెదకిన ♦ సుంతయైన। శంకరాభిఖ్యదేశికు♦
సాటిఁగనము॥ ౯౨

ఉ॥ ఏమహనీయసత్త్వమన ♦ హీనసుగోత్రసగోత్రియయ్యె? నిం।
కేమునిసద్యశస్స్ఫురిత ♦ విద్యలభాషవిభాషయయ్యె? నిం।
కేమునిసంశ్రితేష్టతతి ♦ నిచ్చుటఁగల్పముకల్పితంబొ? యీ।
శ్రీమహితున్సరోపముఁగఁ ♦ జెప్పఁదుమర్త్యుఁడుప్రీడసందఁడే?॥

గీ॥ పూర్వులందును దత్సముఁ ♦ డుర్విఁబుట్ట। లేదు, నేఁటివిబుధుల
లో ♦ లేఁడుతుల్యుఁ। డిఁకననాగతకాలంబు ♦ నకునెవండు।
కలుగు? సురగిరిసమగిరి ♦ కలుగునొక్కొ?॥ ౯౩

చ॥ చెలఁగెఁ గులంబుమ్మహితు ♦ చేనతఁడొప్పెసుశీలతస్థరా।
తలముననమ్మనీషిపతి ♦ తశ్రుతిముఖ్యసువిద్యలొప్పె, నా।
సలలితవేదముఖ్యవిల ♦ సత్కలలెల్లనునర్భకస్థని।
ర్మలవినయంబుసంగతిని ♦ రాజిలెసన్నిచయంబుమెచ్చఁగన్॥

గీ॥ సద్యశఃపుష్పమాశ్రియ ♦ త్సద్బ్రభోఘ। మమలసద్గుణపల్లవో♦
ద్గమముశ్శాంతి। రసముువిజ్ఞానసత్ఫలో ♦ ల్లసితమునయి। శంకరా
భిఖ్యకల్పవృ ♦ క్షంబెసంగె॥ ౯౪

చ॥ కవివరువాక్కు చాతురిని ♦ గాంచఁగఁ గాపిలవాక్కులున్గణా|
ద్భవవచనాళిగౌతమ ♦ సుభాషిదవాఙ్నిచయంబుగణ్యత|
న్బవిఁగనలేదటన్ననిఁకఁ ♦ బొందునె దేశికవాక్యసంఘమై|
భవముఁబవన్నవాక్కులిల ♦ పైఘనమాతపమున్బొనర్చెనన్॥

గీ॥ భట్టభాస్కరసమర్ద ♦ పరమదుర్ద| శనుమునింగినయుపనిష ♦ త్స
మితినుద్ధ| రించుశంకరగురువర్యు ♦ నంచితోక్తు| లంచితాత్మీర
రసమున్స్రవించునహహా!॥ ౯౮

మ॥ జటావేణీశతటసత్కటీరవిహార ♦ త్స్వర్గాపగాభూపము|
ద్ఘటనావక్షుధరావతీర్ణఝురవే ♦ గచ్ఛేదదక్షంబులై|
పటుగర్జారవమొప్పశంకరధరా ♦ భారోద్వహోచ్ఛ్చదరో|
త్కటవాట్యుద్భవవాగ్ఝరుల్దగఁగుభి ♦ ఘోషామనాశంబగున్॥

చ॥ హృదయమదేభవారిణి య ♦ హీనవిబోధనృపాలయంబు, దు|
ర్వదదరివాక్ప్రవాహతతి ♦ వారకమార్యవరేణ్యహారమా|
పదలనుతూలసంతతికిఁ ♦ బావకమిత్రము దుర్భవాఖ్య నీ|
రధితరణంబునై గురువ ♦ రస్ఫుటవాక్తతిరీతి చెల్వగున్॥ ౧౦౦

ఉ॥ వాదమదోల్లసత్కథక ♦ వారణకుంభల జిహ్వాకాంచల
చ్ఛేదనమంత్రమై నిగమ ♦ శేఖరకంజసుగంధమై ఘట|
త్రీదివిమత్ప్రజప్యమయి ♦ శ్రీయుతమై మహితాత్మవిరాజ్ఞయ|
శ్రీధృతఘంటికారనపు♦ రీతిఁగనె శ్రుతివాఙ్నిగుంభముల్॥ ౧౦౧

ఉ॥ చందస కృష్ణసారమద ♦ సౌరభరాజిని గౌరవించి యా|
యిందుకరాళినోంచియు న ♦ హీనమనోవ్యథఁబాపి శర్కరేం|
దిందిరపేయదుగ్ధగత ♦ దీపిత మాధురితోడఁబోరి భూ|
మిందయివారుశంకరుని♦మేలగువాక్కులు హర్షమియ్యవే॥ ౧౦౨

ఉ॥ ముక్తికి రాజమార్గమును ♦ మోచితకంటకముం గ్రుధాది|
ప్రాక్తనదుర్వికల్పభవ ♦ భావవివర్జిత విఘ్నపాంథ సం|
సక్తమునై నయద్వయమున ♦ న్నవసింధుజసక్త శంకరా|
ర్యోక్తులుసంస్రవన్మధుర ♦ సారసుమస్రజసంచయంబులో॥ ౧౦౩

ఉ॥ సారవివిధ్రగసంచరణ ♦ సద్గురువాఙ్మృదుగంధవాతముల్
దూరనిరస్త దుష్టజన ♦ ఘూర్ణితుసనీతులునై యనీతులై।
సారగుణాలయంబులయి ♦ సాంద్రసుఖాలయమై సతాచు సం।
సారవనస్థితాధిసుకృ ♦ జానుజతాపముఁ బాపు సర్వముల్॥ ౧౦౪

మ॥ రసనాగ్రస్థలనృత్యదబ్జభవ భా ♦ ర్యాపాదనూపుర సము।
గ్మసుశబ్దంబులొ, సత్కటీతటలస ♦ త్కాంచీనినాదంబులో।
లసదాత్మీయచలత్కరాబ్జ కటకా ♦ లాపంబులోయన్న మా।
నసశంకన్ బొడమించు శంకరుని వి ♦ ద్యాదంపువాగ్గుంభముల్॥

శా॥ ప్రావృట్కాల విజృంభదంబుదమహా ♦ రావోపమంబౌచు వా।
త్యావిర్భావవిఘూర్ణదర్ణవభవో ♦ ద్యచ్ఛబ్ద దర్పాపహం।
బై విస్ఫూర్జిత మల్లికాపరిమళా ♦ హంతన్ని వారించి స।
ద్గోవిచ్ఛేఖర శంకరార్య గురువా ♦ గ్గుంభంబు జృంభించెడిన్॥

ఉ॥ హృద్యయుఁ బద్యహీనయున ♦ విద్యకువారకయు న్నృపోద్యయు।
న్నాద్యదరాతి చోద్యపరి ♦ మాపకము క్తిసుపద్యయున్ సుధా।
స్వాద్యయు వేత్తృతాపణయు ♦ సౌమ్యమహోద్యమయు న్ను
వృత్తియున్। సాద్యమహాపదంతకయు ♦ నౌ గురువాక్కరుగాళి
నార్చుతన్॥ ౧౦౭

మ॥ ఘనఖేదంబున కంపరంబు హృదయా ♦ త్కృష్టాకిస్ఫూజమా।
ఘునిక క్లేశపుఁబూర్వరంగము మహా ♦ దోషాస్పతోత్పాతకం।
బునసచ్చింతలకెల్ల నిష్కుటమునుం ♦ బూర్వోక్తికిన్డిండిమం।
బునునౌ దేహముఖామితాహమును ని ♦ ర్మూలించుమున్ముక్తి
తాన్॥ ౧౦౮

ఉ॥ సాగతమస్పృథాహతులఁ ♦ జయ్యనఁబొంచి విభాషికప్రథా।
వాగురిఁ జిక్కి మర్త్యుల స ♦ వస్ఫురితాత్ములఁ జేసి పూర్వస।
ద్వాగమలస్ఫురజ్జరఠ ♦ వర్ణ్యసుశుక్తిజమౌక్తికంబునౌ।
శ్రీగురువాక్యసంసరణ ♦ సింధుభయంబును బాపు నెప్పుడున్॥

శా॥ పవమానోచ్చలదభ్రగాంగవిమలో ♦ ద్భంగారవై కాచ్ఛపో।
న్మృషిగానసంబులునై యళీకకుమతో ♦ ఘాభిఖ్యఘూత్కాళిమ।
ర్మవిభేదంబులు సాగుమూత్తమవచో ♦ మాన్యాపగానిర్ఝరు।
ల్నిపముంగూర్చుచు గుచిత్తధర్మవిమన ♦ స్నిద్ధాశివాహారులై॥

చ॥ వికసితకుందగంధపరి ♦ వేషణకంకేఁ బ్రియంబులౌచుఁగ।
ల్పకసుమన ... ♦ భాసితమాధురి కాశ్రయంబులై।
ప్రకటదళంబునము దగురు ♦ భాషితముల్మదమోదఖేలనా।
దికములఁగూర్చునిత్యముసు ♦ ధీహృదయాంబుజపాళికాద్యృతిన్॥

చ॥ అమితసుఖానుభూతిగల ♦ యార్యపదోక్తి సుధాసుధారలో।
నమలవిలాసమైమెసఁగు ♦ నార్యుఁడుదైవతమక్తోక్తిఁ గూడఁజి।
త్తమునఁ దలంపఁజెప్పఁదను ♦ ధౌతపటస్ఫురితుండు జీర్ణచే।
లములుగలట్టిబొంతను వి♦లాసముగా ధరియింపఁగోరునే॥ ౧౧౨

ఉ॥ అట్టి మునీంద్రచంద్రవచ ♦ నావళి శిక్షితచిత్తపద్ముఁడై।
పట్టిబునందునుగమున ♦ నంతపురస్కారముగాఁ దలంచుఁదాఁ।
మట్టినెనంగుతేనెఁగను ♦ దూలును, శర్కరఁగోరఁడిక్షులన్।
దిట్టునుద్రాక్షఁజూడఁడు మ ♦ డుంగదళింగన నెంచఁబోఁడహో॥

ఉ॥ మాక్షికముచ్చమామధుర ♦ మున్మనివర్యునకమ్మ, నిచ్చనా।
హాక్షసుపాత్రికామతిఁ ది ♦ రంబుగ నర్పణఁజేసె దుగ్ధమా।
యిక్షులతాత్రసంబున జ ♦ యించివహించె సుధారసంబుఁజో।
కేక్షుణ ఫలితిసాఁగెనతి ♦ హృద్యములమ్మునివాక్కు లందుచేన్॥

మ॥ అతిదుష్పాంబగుదుగ్ధమానితని జ ♦ హ్వాగ్రంబునంద్రాక్షికా।
గతపాసద్రుచిపందితిందినితి సా ♦ తాదిక్షుఖండంబులం।
గుతుకంబారపనంటి పంల్లరుచిఁ జే ♦ కొంటిన్స్వరందంబునా।
ప్రతిమైఁ గోలితిఁగాని శంకరవచో ♦ ధారాస్సనారాసుతా॥ ౧౧౫

సీ॥ భవతాపతప్తమా ♦ నవచిత్తతతికివి; స్థారమైపరఁగు క ♦ సార్ప
న్మృష్టి సహజసన్మలమోక్ష ♦ జంతిజాతాంగన; కమలమైమెసఁ
గుము ♦ త్పములయష్టి యద్వైతవిఖ్యర ♦ సోద్వహామితసుధా;

సారకాసార హం ♦ సోచ్చయత్తుష్టి। మత్స్యతస్థాశాతి. ♦ శక్య కాలవ
యోగ్య; ములకు జంఘాలిల ♦ తులితపుష్టి॥

గీ॥ యగుమఁ జెలువొందు శంకరా ♦ ర్యాముఖోక్తి। ఘోరసాదర
యోగము మే ♦ ధావిశుద్ధి। సంతరస్థాజతాఁమల ♦ హాదవిశుద్ధి।
నాత్మసంశుద్ధినొసఁగి తా ♦ నలరుఁగాత॥ ౧౧౬

చం॥ శ్రుతిశిఖరాలవాలము వి ♦ శుద్ధసుకేశముఖోక్తి సేచనే।
చిత ముముక్షు కామిత వి ♦ చిత్రపలాశము నార్యచిత్తభూ।
జతతిపింఛంబమానము ద్వి ♦ జప్రవరాశ్చ్రయమై నత్త్వబోధపు।
ష్పితయు, సుధాఫలాన్వితయు,♦శ్రీగురువాగ్లతశస్తిఁగూర్చుతన్॥

మ॥ నటదార్యాధవసత్కిరీటరటమా ♦ నస్వర్ధునీస్పర్ధను।
త్కటరీతిం బొనరించి భిన్నసదరో ♦ ధస్సంప్రవత్స్రత్సుధా।
తటినీలీలలఁదోలి లంఘితసువే ♦ దద్వైతులం దోలు నా।
పటుశేషాంతధునీస్థభాషల జగ ♦ ద్భద్రప్రభుం డొప్పెడిన్॥ ౧౧౮

మ॥ విధృతామర్త్యచయాసురావళి కరో ♦ ద్వేగ భ్రమన్మంధరా।
ఖ్య ధరాధ్రిక్షుభితోత్పయశ్శరధి భం ♦ గాభంబులా తత్సుధా।
ప్రథితోద్వేలకుయుక్తిధారల భవా ♦ పారాగ్నికీలా వృతాం।
బుధరుండౌ గురుఁడెట్లిలన్నతివచః ♦ పుంఖాతిదూరుండగున్॥

చం॥ సలలితదుగ్ధనీరధిఁగ ♦ చాకచి యుద్ధమునంజయించి శ్రీ।
తలకరుఁడౌ నిశాకరు గ ♦ దాగదినిర్జితుఁజేసి రాజితా।
చలమును హేలతోఁజత భు ♦ జాభుజి సంజితముంబొనర్చి భూ।
తలమున శంకరప్రతిభ ♦ దాఘనచాతురిమీఱి క్రాలెడిన్॥ ౧౨౦

చం॥ అమలకథాళిఁ వద్భుధ ము ♦ హాసుయశోజితుఁడై హిమాంశుఁడం
కముఁగని తన్నివారణ మొ ♦ నర్పఁగనిష్పటికిం బదోపధియుం।
దుముసుఁగు దేవదానవన ♦ తుండగు శీతనగాత్మజేశు పా।
దములకు భక్తితోడ సత ♦ తంబునొనర్చు ననంతసేవలన్॥ ౧౨౧

మ॥ కబరిం గల్పసుమాళికావితతినిం ♦ గల్పింపఁగా శిల్పియై।
చుఁ బటీరంపువిచిత్రపుత్రిచన నె ♦ చ్చుంగా లలాటంబునం।

మం. నక్షత్రనాథమాలికల నెం ♦ తో సక్తిని క్రమించి గ్రి।
వ నాలింగింపఁగనౌ గురుప్రతిభ ది♦గ్భామామణీహాళికిన్॥౧౨౨

సీ॥ అంతంబులందు ది ♦ క్పంకజాయతనేత్రి; లుంపంగఁగోరుచు♦
నింపుతోడఁ। దారకాగణమెల్లఁ ♦ జేరికరాకర్ష; మొనరింపఁగాఁ
గోరు ♦ మనములందు। నను క్తీసవలంబ♦మునుజేసినిరతంబుఁ;
జంబునం సరించు ♦ నంబరంబు। భంగౌఘయుతదివ్య ♦ గంగా
మహాధుని; యాలింగనమొనర్చు ♦ లీలతోడ।

గీ॥ శేషుఁడునునాత్మఁగోరు న♦ శేషలోక। లోకనగకంధరంబులా♦
లోకముగను। శంకరాచార్యకీర్తి మ్రా ♦ గాంకమహిత। సుంద
రత్వంబు త్రైలోక్య ♦ మందు నహహా!॥ ౧౨౩

ఉ॥ శంకరవాణినివర్యుని య ♦ శః పయసాన్నిధి భంగసంఘమే।
శాంకకరంబులంగని వి♦ హారమొనర్చు సుదర్మదామృతా।
లంకృతిలోపవిస్తృతిని ♦ లంబచరించుఁ దమస్సమూహనా।
శంకరనామసచ్ఛవినౌ ♦ సంగు దిగంతములందు నెంతయున్॥

మ॥ అనివార్యోత్కటసింహకీర్తి నఖరా ♦ గ్రాఘాతనిర్యన్మదే।
భనితాంతోన్నతకుంభవర్తిక సుశో ♦ భాబద్ధదోర్యద్ధలీ।
లనుజెల్వొచును మందరక్షుభితలో ♦ ల క్షీరపాథోఘభం।
గనికామార్జితమైతియై విజయముం♦గాంచె న్మహేట్కీర్తి తోన్॥

శా॥ లోకాలోకదరీ మహోత్పలినులా ♦ లోకించి భాషింతురో।
లోకాలోకదరీ! పరిహృష్టవయితే ♦ లోకై కకోత్కీర్తిరా।
కాకాతుంగనిశేయటన్న నను న ♦ క్కా నీవుగూడం జిర।
ప్రాకాలంబుల కెట్లు హృష్టవన స♦ద్భాసంబె ప్రత్యక్షవా॥౧౨౬

శా॥ దుర్వారామితగర్వయుగ్వమల దు ♦ ర్మూలానిలోద్వేగుఁడై।
సర్వాశచ్ఛయ వారకామితల స ♦ ర్వానేందుదుగ్ధాబ్ధియై।
నిర్విఘ్నపరిసరద్భవాట వికవ ♦ హ్నిప్రోద్భవోద్ధూత స।
ద్భావార ప్రదుఁడౌచు శంకరబుధే♦శ్వర్యుండిలంగ్రాలెడిన్ ౧౨౭

మ॥ మతిసంతుష్టిఁ జెలంగ శంకరుఁడు నీ ♦ మంబొప్పఁగా భారత।
స్మృతులన్శాస్త్రములం బురాణముల సా♦శీల్యైతిహాసాళి న।
మ్మృతరీతింగనె మాటిమాటికిని స ♦ త్స్వాంజంబుతో నంత నా।
ధృతిమన్ముఖ్యుఁడు సర్వవిత్స్వపదమం♦దె న్సర్వథాశ్రీస్థలిన్॥ ౧౨౮

గీ॥ జగతిఁ జతురాస్యుఁడై యు న♦సత్ప్రపంచుఁ। డాయెఁ బురుషోత్త
మాభిఖ్యుఁ ♦ డై యభోగ। యోగియయ్యె స్మరారియ ♦ య్యె
నవికార। రూపుఁడై యొప్పె జగదద్వ ♦ యోపదేష్ట॥ ౧౨౯

ఉ॥ ఆస్యమునందు భాష నన ♦ యంబుధరించుటచే క్షమూరమో।
హాస్యత సంతతంబుఁగని ♦ భాసిలుచుండుటచేత నిత్యమా।
ర్యాస్యసముద్భవస్తుతిచ ♦ యంబుననొప్పుట శంకరార్యు న।
య్యాస్య చతుష్క విష్ణుమద♦నారులఁగాఁగఁ దలంతురంచితుల్॥

చం॥ అమలమనీషతోడ విబు ♦ ధారులనెల్లజయించి పూరుషో।
త్తమనిరతానురక్త మతిఁ ♦ దన్వినయోనిజఁగై తవత్వయు।
గ్యమిహ్వాత సన్యపూరుషచ ♦ యాభిరతి భ్రమనిష్ఠురస్థరా।
సముదితఁ జెచ్చెనే విభుఁడు ♦ శంకరుఁడై యతఁడొప్ప నిత్తఱిన్॥

—♦ ఆ శ్వా సాం త ము. ♦—

శా॥ చంద్రోల్లాసితఫాల! ఫాలతలదీ ♦ వ్యా! వీక్షణీభూతభు।
స్సేంద్రా! సేంద్రసమస్తనాకిజనచి ♦ త్తేందీవరోల్లాసకృ।
చ్చంద్రా! చంద్రఖరాంశువహ్నినయుతయ♦జ్వక్షోణిపానీయభూ।
సాంద్రస్పర్శన సుప్రభాష్టతనుభా♦సా! మోహినీపూర్ధవా!॥ ౧౩౦

చం॥ భవదవవీతిహోత్ర! పరి ♦ పాలితమిత్ర రమాకళత్ర! శా।
త్రవగళకాలసూత్ర! పద ♦ తామరస శ్రితభక్తగాత్ర! సూ।
ర్యవిధుకృశానునేత్ర! సక ♦ లాగమసన్నుతిపాత్ర! దేవదా।
నవ మనుజాది జంతుజన ♦ నస్థితిహేతుచరిత్ర! సర్వపా!॥ ౧౩౧

మాలిని॥ సకలనిగమమూర్ధ • స్థాయిపత్పద్మయుగ్మా!
వికచనిజజనాంత • ర్వేశ్మ కంజాతభృంగా,
ప్రకటమదరకేశ • ప్రాభవధ్వంస! సద్భా!
వకలితమునిమోక్షా • వాస! భూభ్రాత్మజేశా!॥ ౧౩౪

ఇది శ్రీమద్భమిడిపాట్యన్వయ ....వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీ శంకరవిజయమునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీ శంకర విజయము

పంచమాశ్వాసము

శ్రీ రౌప్యనగనికేతన।
క్ష్మారుహమూలస్థ సర్వ♦మణిఖచితమహా।
శ్రీరమ్యాసనతలగా।
గిరిరమణీహృద్వినోద! ♦ శ్రీసకలేశా!॥ ౧

గీ॥ అవధరింపుము! శంకర ♦ భువనగురుఁడు। సత్యమార్గంబునను వే
ద ♦ సమితినంగ। యుతముగా దేశికునియొద్దఁ ♦ జతురరీతి। నభ్య
సించి గడించెఁ ♦ దభ్యనుజ్ఞ॥ ౨

చం॥ గురువరునాజ్ఞ గేహమున ♦ కుంజనితల్లిని బ్రోచుచుం బురా।
పరిగత వేదసంతతిని ♦ భావనఁ జేయుచు సన్మనస్కతవి।
ధ్యురుతరరీతితో సవన ♦ యుగ్మము నర్చుచు వహ్నిసూర్యులం।
దిరము సుభక్తిఁ గొల్చుచును ♦ తింగనె శంకరుఁ డక్కయుండటుల్॥ ౩

గీ॥ యుపకుఁ డర్భకుఁ గాంచియు ♦ నూనఁ డాగ్రి। హంబు, నతివృద్ధుఁ
డైయుని ♦ జాసనమిడు। లోచనంబుల బాలుని ♦ జూచినం
త। నంజలినొనర్చు జనముహా ♦ స్త్రాబ్జములను॥ ౪

చ॥ సుతుని మృదుత్వసంయుత వ ♦ చోరచనం జరితన్నముల్లస।
న్మతికుశలత్వరీతిని శ ♦ మప్రముఖార్హగుణంబుల న్మహా।
ద్భుత బహుళప్రభాస్పదవ ♦ పుర్ద్రిఢిమం గని శంకరార్యమా।
త, తనమది న్నిరర్గళవి ♦ ధంపు సుఖంబును జెందె నెంతయున్॥ ౫

—♦ శంకరుఁడు పూర్ణానది నింటిదరికిఁ దెచ్చుట. ♦—

ఉ॥ అంతట నీతనింగనిన ♦ యంబ విశేషణరశ్మియాచు భా।
స్వంతుఁడెసంగఁ బుణ్యదివ ♦ సంబున నంబుధిగావగాహన
స్వాంతముతోడఁ గొండఱుఁ బ్ర ♦ యాతలతోఁ జనియంతవృద్ధతా।
క్రాంతయు సత్తపఃకృశను ♦ కాయయునై పథినిల్చె మందయై॥ ౬

ఉ॥ శంకరుఁ డట్టితల్లిఁ గని ♦ శంకితచిత్తసరోజుఁడౌచు ని।
ష్పంకజలార్ద్రనేత్రయభవ ♦ సంతతిఁ జేకొని చేరివచ్చి మో।
హాంకముఁ బాపియూపెను జ ♦ నావళితో సదనంబుఁ జేర్చి త।
త్సంకటమార్పఁగా హృదయ ♦ సారసమందుఁ దలంచె నివ్విధిన్॥

చం॥ అనుదినమున్మదంబికఁ బ్ర ♦ యాణమొనర్చుఁ బయోధిగామినీ।
ధునికయి నిత్యమీయమును ♦ దోఁగొని యేగెడువారు లేరుగా।
వున గృహసన్నిధానమునఁ ♦ బుణ్యధునిం బ్రవహింపఁ జేయుఁబో।
లును, జనయిత్రిహర్షమును ♦ లోఁగనలోకము సంతసిల్లఁగన్॥ ౮

కం॥ అని తనచిత్తంబున నెం। చినది న్విసుతించె సుకవి ♦ చేతోహర
స। ద్ఘనలసదలంకృతిస్థితి। ననువగు పద్యాళిసప్త ♦ దనఘుఁడు
భక్తిన్॥ ౯

ఉ॥ అంబుధిగావతంస విన ♦ యస్ఫురితుండగు శంకరార్య వా।
క్యంబులకున్ ముదంబునధి ♦ కంబుగ నందివచించు; వత్స! బా।
ల్యంబుననే జగద్ధితము ♦ నాత్మ దలంచెను గాన పౌనుక।
ల్యంబుననే భవన్మతిఁగ ♦ లట్టి నదీప్సితమేగుమీవాగిన్॥ ౧౦

గీ॥ అనిధునీవర్యవలననా ♦ మునివరుండు। వరముగైకొని యేగెనా ♦
వాసమునకు। నంత నగల్యంబుననెలోక ♦ మంతశీతి। వాతహృతశీక
రౌఘను ♦ పూతమగుచు॥ ౧౧

ఉ॥ కాంచె, రమాధవాలయన ♦ కాశధతాతలమంచునమ్మహా।
చంచలవీచికానిచయ ♦ సద్రవభాసురఁ జక్రము క్యప।
త్యంచితనీరదాచ్ఛసిక ♦ తాధికభాసురభావితాఘవ।
త్సంచయ సద్ధిగానరఁగు ♦ జప్రవిభాసితతీరసత్తటిన్॥ ౧౨

చం॥ ధునిఁ గని విస్మయంబుఁ బరి ♦ తోషముఁ గనియంత శంకరా
ర్యుని నతిలోకసచ్చరితు ♦ నుత్కటభక్తి నిషేవమాణ మ
ర్త్యనిచయ దైన్యభేదను ధ ♦ రిత్రి మహాభంగి నుతింపఁ గేరళా
వనిపతి తత్ప్రతీతి విని ♦ పంపె మునిం గొనితేఁగ మంత్రినిన్॥ ౧౩

చం॥ సచివవరుండు నంతనొగి ♦ సామజముఖ్యమహోపదాళితో
నచిరగతిన్ మునిప్రవరు ♦ నంతికముత్కటమొప్పఁ జేరి భ
క్తి చెలఁగ శక్తిభృత్సము ను ♦ తించి ప్రసన్నమంజులాంచితో
క్తిచయము విన్నవించె నిటు ♦ దీవ్యదఖండనయంబు తోఁపఁగన్॥

ఉ॥ ఉర్విని యుద్ధభూమిఁ బ్రతి ♦ యోద్ధయు భూతిని మల్యుఁ డెందమునన్
బర్విమి నిస్తులుండవగుఁ ♦ బర్వెను కేరళభూతలేశ స
త్పూర్వజనుఃకృతంబయిన ♦ పుణ్యవిశేషమునన్ మదంచితా
ఖర్వతపోవిశేషమునఁ ♦ గాంచితి మిమ్ములఁ దాపసోత్తమా!॥ ౧౪

ఉ॥ ఆతతజాతరూపవస ♦ నాంచితులాత్మను వాదఖండితా
రాతివచోనికాయులభి ♦ రామకళానికరాకరుల్ హరి
ద్వ్యాప్తవిహారశీల విశ ♦ దప్రతిభాయుత కోవిదాగ్ర్యులా
నేత్రసభన్ వసించెద ర ♦ నేకులనారత మార్యశేఖరా!॥ ౧౫

చం॥ సమరజితావనీపచయ ♦ సంస్తుతపాదుఁడు వంశదీపకుం
డమరపతుల్య వైభవుఁడు ♦ నై చెలువొందెడు కేరళావనీ
రమణి భవాబ్ధిమగ్న పరి ♦ పాలక తావకపాదకంజతో
యుమాంబులఁ గాంచుఁ గావుత న ♦ నూనతరాదృతితోడని త్తఱిన్॥ ౧౬

గీ॥ మదవిలాసితగండ యు ♦ గ్మంబు గలిగి దోషలేశంబులేని సిం ♦
ధురవరంబు నొసఁగెనిదె కాన ద్వత్పద ♦ రసజరేణు పూత
మగుఁగాత శుచిభూత ♦ ఘనగృహము॥ ౧౭

కం॥ సన్నుకరవచనరచనా వన్నుత్యవచస్కు మంత్రి ♦ వరుఁ గృత
దాత్మ్యుం గ్రన్ననఁ గని శంకరుఁడను సన్నుతరస్తుత్య వాక్య ♦
సంచయ మొప్పన్॥ ౧౮

మ॥ నిగమాఘోఘక్షయనోత్కసద్వట్టు జనా ♦ నీకంబు నెంతేని రూ
క్షగతిన్ క్షణమున్ బొనర్చు నిగమా ♦ ఘంబిట్టిలో మంత్రివ

ర్యా! గేఁకింపన్మృగచర్మమంబరముఖై ♦ ష్యంబెం భోజ్యాస్నమా।
పగలంగల్లు జలంబె సేయమగు నీ ♦ భవ్యాధ్వమే మేలిపుడ్॥ ౨౦.
గీ॥ అనుచు శాసించు వేదవా ♦ క్యములఁగనియు। నిపుడు నిజకర్మ
ముఁదొరంగి ♦ యేమొనర్తు। మిభముఖకుభోగములఁగాన ♦
నేగి రాజ! వరుసఁగనిపల్కుమిటుమంత్రి ♦ వర్య! వేగ॥ ౨౧
మ॥ జనపాలుండు మహీసురప్రభుజ సం ♦ జాతోరుసంభూతపా।
దనిధానాదుల సద్విధానమునుచే ♦ తన్నిర్గతాత్మీయులై।
మనుముఖ్యోదితశాస్త్రసక్తులగుచు ♦ న్నైశ్రితిం బ్రీవర్తిల్లఁజే।
యసగుంగానిస్వకర్మమున్విడుమునా ♦ సౌనాకర్యేం? భూజానికిన్॥
గీ॥ అనుచుఁ బల్కెడు శంకర ♦ మునిజగునుడి। చేతసకళంకుఁడై నిజ ♦
నేత్రకడకుఁ। వత్తఱంబునసరిగి త ♦ ద్వృత్తమంత। యునువచించె
సమాత్యుండు ♦ వినయముగను॥ ౨౩
కం॥ తనసచివువలన శంకరు। ఘనవృత్తిమువినిదిదృక్షు ♦ కలుగఁగ
సంతన్। జనపతియుపదౌఘంబును। గౌనిస్వయముగ నేగుదెంచె ♦
గురుతరభక్తిన్॥ ౨౪

—♦ కేరళవిభుఁడు శ్రీశంకరుదర్శించి వినుతించుట. ♦—

సీ॥ క్షితిసురార్కక సమూ ♦ వృతుఁడై ప్రవాళవ; ద్భ్రమువన్నగం
బట్లు ♦ తోఁచువాని। విధుకరశుభ్రోప ♦ వీతుఁడై స్వర్ణదీ; విల
సద్గిమాగాభఁ ♦ జెలఁగువాని। నిగమేరితంబౌట ♦ మృగచర్మ
మును బూని; నీలాంబరునితోడఁ ♦ బోలువాని। హరితలతావృతా ♦
మరతరువనహేము; సమపాంజగలకటి ♦ స్థలమువాని।
గీ॥ కరుణసముదయవిస్మేర ♦ సరసిజంబు। కరణినొప్పు సహాసము ♦
ఖంబువాని। శంకరార్యుని సద్గుణ ♦ జాలలలితుఁ। గాంచె నృప
మౌళి కన్నుల ♦ కఱవుదీఱ॥ ౨౫
గీ॥ కాంచి వరనిడ నితఁడు వి ♦ రించియనుచు। నెంచి హర్షప్రభూత
రో ♦ మాంచుఁడగుచు। భక్తిఁ బిలసిల్లఁ బలుమఱుఁ ♦ బ్రణతిఁ జేసి।
చిత్తమునఁ గోర్కె సంస్తుతిఁ ♦ జేసెనిట్లు॥ ౨౬

మ॥ చిరకాలంబును గాంక్షఁజేయఁగలభిం ♦ చెన్వేదవిద్వేట్చనా।
హరణారంభకృతావతారు, హరిను ♦ ఖ్యస్వర్గిమూర్ధోల్లస।
ద్వరరత్నౌఘువిభావిభాసితపదా ♦ బ్జద్వంద్వుఁగైలాసమం।
దిరు, భక్తార్తిహరు శంకరాభిధునిచుం ♦ దేవా! విలోకింపఁగన్॥

శా॥ సంసారాంబుధిదాఁట మీసుచరణా ♦ బ్జాతంబులన్భక్తితో।
సంసేవించుటెకాక వేఱొకయుపా ♦ యంబున్నె? ధాత్రిన్మహా।
హంసోపాస్య! దుకీహశిక్షుక! స్వభ ♦ క్తార్త్యౌఘువిధ్వంసకా।
సంసారిన్నిజపాదగుజ్జమునను ♦ న్సంరక్షఁజేయంగదే॥ ౨౮

మ॥ చెలువారుక్షేత్రమునందుఁ దొల్కరిసువృ ♦ ష్టిన్నిర్గతోష్మంబుగా।
లలితంబౌహృదనుంజెలంగఁ గను హే ♦ లం గ్రాలితాఁగర్షకుం।
డులలిన్నాగటదున్ని బీజతతినా ♦ టుందృష్టినేరీతి? న
ట్లులె యంతేవసదంతరావనిగురుం ♦ డున్విత్తబీజంబిడున్॥ ౨౯

ఉ॥ మామకచిత్తమార్యపద ♦ మాన్యయశఃపవిత్రితాద్యవృష్టిచే।
సామతసేచితంబయి వి ♦ చారహలంబున శోధితంబునై।
పామరపాలకార్యపద ♦ భవ్యదయోప్తవివేకబీజమై।
కామముఖేతిహీనమయి ♦ క్రాలుత సత్ఫలవంతమైధరన్॥ ౩౦

సీ॥ ఎవ్వాఁడుజనియించె ♦ నివ్వసుంధరనంచు; వినివాడులెల్లరు వీక
లుతైర? ఎవ్వాఁడువినుమాత్ర ♦ నెల్లవిద్యౌఘుంబు; నంతరస్థ
ముగా ♦ నలరఁజేసె?। నెవ్వాఁడురక్తయై ♦ నివ్వటిల్లెనుసతీ; మ
ణికినొసంగె ని ♦ ర్మలవిభూతి?। నెవ్వాఁడు వాహిని ♦ కేగుమా
తకుసుఖం; బునిడంగధుని ♦ నిముం ♦ దునకుఁదెచ్చె?।

గీ॥ నట్టి యమితప్రభావాఢ్యు ♦ నాశ్రితావ। నాభిరతు, ద్వంద్వ
రహితు, స ♦ హాసముఖుని। సర్గశమముఖ్యసద్గుణా ♦ వర్గనఖిల।
హితుభూతునిశంకరు ♦ నెంతునెపుడు॥ ౩౧

చ॥ అనిమిషుతించు కేరళజ ♦ నాథపునిం గుశలంపుఁబ్రశ్నతా।
మునివినుసరింప నాజనవి ♦ భుండు భవద్దయచే ననామయం।
బనఘు! యటంచుఁదెల్పిబహు ♦ హాటకకోటినొసంగి తార్చిచిం।
చినదగు రూపకత్రయముఁ ♦ జెప్పె సుధీవరునగ్రమందుచన్॥ ౩౨

సీ॥ శృంగారముఖ్య ప్ర ♦ సిద్ధసద్రసములు; సలరుట ధాత్రిని ♦ స్తుత్య
మునగుచుఁ । దత్త్రద్రసార్హ సం ♦ పత్తిఁ జెన్నొందించు; నా
ద్యగుణాళిచే ♦ వ్యాప్తమగుచు। వైదర్భికాముఖ్య ♦ వరరీతితతి
నొప్పి; మహితవిత్సంస్తూయ ♦ మానమగుచు। ముఖముఖ్యసన్
త్సంధి ♦ భూషితంబై సర్వ; సుకవిసంచయ హృద్య ♦ త్సుకద
మగుచు॥

గీ॥ నొప్పు సద్రూపకత్రయిఁ జెప్పఁగవిని। హృష్టుఁడై శంకరుఁడు
వల్కె "♦ నిర్విఘ్నముగ। భూప నీరూపకంబులు ♦ మునుముఁగూ
ర్చెఁ! గానఁ బేర్కొనుమిష్టమా ♦ కామితంబు॥ ౩౩

గీ॥ అమృతధారాసమంబునై ♦ యతిమనోహ। రంబునౌ శంకరార్య్య
వా ♦ క్యంబుఁ గర్ణ । పుటములం గ్రోలి కేరళ ♦ భూతలేశుఁ।
డాత్మసముఁబుత్రు సద్గు ఖ ♦ నభిలషించె॥ ౩౪

ఉ॥ అంతట శంకరార్యుఁడు న ♦ నాధిప! నీవిహహాటకంబు మ।
తాన్వితముదంబుఁగూర్చునటు ♦ లొంటగృహస్థులకిమ్ము, పొమ్ము, నీ।
స్వాంతగతేహితంబగున ♦ టంచువచించి రహస్యమందు భూ।
కాంతవరేణ్యుతో నఖిల ♦ కామితదేష్టినిఁ దెల్పెఁదుష్టితోన్॥

చం॥ శ్రుతివిదుఁడైన శంకరను ♦ రుండొసఁగెంచు మహోపదేశమున్।
క్షితిపతిచిత్తమందిడి వి ♦ శేషముదంబునుజెంది నిష్ఠన।
త్కృతుఁడయి యర్హతద్గుణను ♦ తింబచరించుచు ధన్యనీకుఁడై।
నతులనొనర్చి యాజ్ఞఁగొని ♦ నైజపురంబునకేగెఁ దానొగిన్॥

కం॥ శ్రుతిపారదృశ్వలోకవ। యితలెందఱొ సర్పసంచ ♦ యేశకుశ
లతన్। మతిఁగాంచనెంచి శంకరు। నతిభక్తినిగొల్చి నేర్చె ♦ నం
చితవిద్యల్॥ ౩౭

గీ॥ పరితనిద్యల నాదర ♦ భావమొప్ప। నేకరంబునఁ బలుమాఱు ♦
నాకలింపుఁ। జేసికొని శంకరార్యుంను ♦ శిష్యవితతి। నభ్యసిం
పించి యమిత సు ♦ ఖాబ్ధిముంచె॥ ౩౮

మ॥ సకలార్థంగితవేదియయ్యు వినయ ♦ షాభాసియై వేదము।
ఖ్యకలోకాధిక భక్తిచేత నుపహా ♦ రానీకముంజేసి త।

ల్లికి హర్షంబునుగూర్చుచు ద్విజవరా ♦ శీమానితుండౌచు సా
ర్థకనాముండగు శంకరుండనఁగఁ జెలఁగె ♦ దాఁగొంతకాలంబిటుల్॥

చం॥ సుతునకుమాత యాశ్రయము ♦ సూనుఁడుమాతకు నాశ్ర
యంబునై
నతివయు నాత్మజాతు విరహంబునకోర్వదు, మాతృయోగహీ
నతకు సుతుండునోర్వఁడొక ♦ నాఁడునుగాని వివాహకార్యస
మ్మతిఁగనఁడయ్యెఁ, గోరునె య ♦ మర్త్యనగస్థుఁడు దుష్ప్ర
దేశముల్॥ ౪౦

కం॥ కృతవిద్యుశంకరుంగృహ పతిఁజేయఁదలంచి యాప్త♦బంధౌ
ఘంబం చితవంశభవలసద్గుణ నతులంగన్యకలనెంచె ♦ వాత్స
ల్యమునన్॥ ౪౧

—♦ అగస్త్యాదిమునులు శ్రీశంకరుఁ జూడవచ్చుట. ♦—

గీ॥ అంత నొకనాఁడు తుర్యయు ♦ గావతీర్ణుఁ డైన శంకరుఁజూడఁ
గా ♦ నభిలషించి ఘటభవదధీచిత్రితలాత్రి ♦ గౌతమోప
మన్యుముఖు లేగుదెంచిరి ♦ మౌనివరులు॥ ౪౨

ఉ॥ వచ్చినమౌనివర్యులను ♦ భక్తి చెలంగఁగ శంకరార్యుఁడుం
బొచ్చెర మాతతోనతుల ♦ జేసి విధిజ్ఞుఁడుగాఁగ వేదజా
లోచ్చరితార్హ్య రీతిని న ♦ యోన్నతుఁడై మధుపర్కముఖ్యసే
వోచ్చయముంబొనర్చి మహి ♦ తోక్తిచయంబునఁగూర్చె
హర్షముల్॥ ౪౩

గీ॥ విరచితాంజలియై విజ్ఞ ♦ వరునిచేత వినయవచనసమర్పితా♦
సనులగుచును మోక్షసంశ్రయకథల నా ♦ మోదమెసఁగ
శంకరార్యునితో మును ♦ లపలపిరెలమి॥ ౪౪

కం॥ ఇతిహాసగోష్ఠి నఖిల జ్ఞతనొప్పెను శంకరార్య ♦ జననియు
మునివర్యతతింగని సతమై యా గతిఁబల్కె భక్తిమెసఁగఁ♦
గా మోదమునన్॥ ౪౫

మ॥ భగవత్పాదులుమీరు, గేహమునకున్ భ♦వ్యాన్వితిన్రాఁగఁజె।
ప్పఁగ రానట్టి కృతార్థతంగనితి మో♦ భవ్యాకృతుల్ భావ్యరిదో।
షగణస్థానకలి న్భవత్పదజలే♦ జాతేక్షణంబైనఁజె।
ప్పఁగ శక్యంబె పురాకృతంబయిన మా♦భవ్యంపు బుణ్యంబిలన్॥

ఉ॥ మిమ్ముఁ గలంబ్రచ్ఛఁజేసెద శ♦మిప్రవరుల్వినవర్హునైనచో।
నిమ్మెయిఁ జేస్మితోడ వచి♦యింపుఁడు బాలుఁడెకాఁడెపేఁడు బా।
ల్యమ్ముననే శ్రుతిస్మృతి పు♦రాణములన్నియును నెట్లునేర్చెలో।
కమ్ముల నద్భుతంబగు వి♦కాసమెటుల్కనెఁ? జెప్పలేదయన్॥

కం॥ దయనెసఁగు మీరలిత్తఱి। స్వయముగనరుదెంచి కరుణ♦ వరలఁగ బాలు। జ్జయమొదవఁజూచుటతి వి। స్మయమగుఁ దొలి నేమితపము♦ మహిఁజేసెనొకో?॥ ౪౮

గీ॥ అనుచు నాదరమెసఁగఁగా♦ నార్యపాద। మాతచేసీరితంబగు♦ మహితవచన। వితతినాలించి మునిసభ♦ నతివయస్కుఁ। డగు నగస్త్యుండు చోదితుం♦డై వచించె॥ ౪౯

—♦అగస్త్యుఁడు శంకరావతారపూర్వోత్తర ముగ్గడించుట.♦—

మ॥ పతిదేవా! సుతకామివై మొదట నీ♦ ప్రాణేశుఁడీశున్ రమా।
పతి ముఖ్యామరసంస్తుతుం దపముచేఁ♦ బ్రాప్తప్రహర్షుం బొన।
ర్చి తగన్సంస్తుతిచేఁ బ్రసన్నునిగఁజే♦సెన్దానఁ బ్రీతాత్ముఁడై।
స్మితపూర్వంబుగఁ జంద్రఖండధరుఁడీ♦ మేలిచ్చువాక్యంబనెన్॥

గీ॥ శతసమవయస్కులగు దుష్ట♦ సుతులఁ బల్వు। రనువరించెదో? మితజీవి♦ తుని దనూజు। నఖిలవిదు నొక్కనింజెంద♦ నభిలషించె। దో? యనినఁగోరె నఖిలవి♦దు సుతునతఁడు॥ ౫౧

కం॥ తనకంటెసర్వవిదుఁడౌ। ఘనుఁడమరులనైన లేఁడు♦ గావున సుతుఁడై। జనియించె నీదుభాగ్యం। బునఁ దానక భర్తృవాంఛఁ♦ బూరించుటకై॥ ౫౨

గీ॥ అనుచుఁ గుంభజుఁడువచింప♦ విని మునీను। గుఱిచియనె నాపెమరల నో♦ కోవిదేడ్య!। బాలునకునెంతయాయువు♦ పరఁగు నఖిల। వేదివగుటఁ గృపంబల్క♦ వేయటంచు॥ ౫౩

చం॥ కలశజుఁ డాపెపల్కు విని ♦ కౌతుకమొప్ప నిట్లువచించునో|
కులతరుణీమతల్లి! విను ♦ కుంభిని నెన్మిదివత్సరంబులా|
జలజజుఁడిచ్చె నాయువు ప ♦ జ ప్రతిముండిఁక నెన్మిదేఁడులి|
య్యిలనిటులుండి వెండియు ర ♦ హించుమహిం బదునాలు
వర్షముల్॥ ౫౪

మ॥ అని రాఁబోవుకథ స్ఫుటోక్తి ప్రపుఁడు నె ♦ య్యంబొప్పఁ జెప్పంగఁబూ
న నివారించుచు శంకరున్ మృతివిధా ♦ నంబొప్ప నామంత్రణం|
బును హాసుల్ప్రచరించి యంతఘటనం ♦ భూతర్షిఁ దోడ్కొంచు వ|
చ్చినచొప్పుంగను చేగి రుత్కటతప ♦ శ్శ్రీరాజిలంగా వెసన్॥ ౫౫

గీ॥ అంకుశముచేతఁ గరిణియు ♦ ట్లుమిసి బాధ| నందె, శుచిఁబుష్క
రిణిఁబోలె ♦ నందెశోష | గాలిచేఁగదళీతరు ♦ గతిఁజలించెఁ|
బుత్రవత్సలయగు నాపె ♦ మునివరునుడి॥ ౫౬

—♦ శంకరు నల్పాయువునకు వగచుజనని నాశ్వాసించుట. ♦—

ఉ॥ శోకపరీతచిత్తయగు ♦ చున్నిజమాతృ మెలంగి శంకరుం|
డీకరణిస్వచించు, జన ♦ నీ! భవరీతి నెఱుంగు నీకకా|
లాకులభావమేల? తను ♦ వన్న మహానిలవేగచాలిత|
ప్రాకటకేతనాంశుకవ ♦ రస్ఫురదగ్రిచలంబె కాదొకో? ॥ ౫౭

ఆ॥వె॥ నీటిబుగ్గఁబోలె ♦ నిత్యంబుగానట్టి | తనువు సతమటంచు ♦
మనుజుఁడెంత| మూర్ఖమతియునేని ♦ మోదంబునందఁడో| జనని!
శోకమందఁ ♦ జనునె నీకు॥ ౫౮

మ॥ జననీ! బాములనెన్ని తాల్చితొ? తనూ ♦ జాతాళినెంతన్నతు|
ష్టినిలాలించితొ? ధాత్రినంగనలఁబా ♦ టింపంగ నీ వెందఱి|
న్ఘనభోగంబులఁ దేల్చితో? కనుముని ♦ క్కంబవ్వియే మేమునే|
డనిలస్ సంసృతిసంగముంగసఁగబా ♦ టం బాంథసంగంబె కా॥

గీ॥ భవపథంబుననిరతంబు ♦ భ్రమఁబరిభ్ర| మించు జనరాజికిన్సుఖ ♦
మించుకయును | గాంచఁగావున భవముక్తి ♦ కై తురీయ| మగు
సదాశ్రమముంజెంద ♦ నభిలషింతు॥ ౬౦

గీ॥ శ్రుతిపుటకఠోర సుతవాక్య ♦ గతిని వినుట। చేతనర్థితశోకయై ♦
నాతిబాష్ప। కణపినద్ధసుకంఠియై ♦ గద్గదంపు। వచనముల శంక
రునితోడఁ ♦ బలికె నిట్లు॥ ౬౧

ఉ॥ ఈమతినో తనూజ! విను ♦ మింక గృహిప్రవరుండవై సుత।
స్తోమముఁ గాంచి జన్నములఁ ♦ దోరముగానొనరించి వహ్నిమ।
ఖ్యామరసంచయంబునకు ♦ హర్షము నర్పుము, పిమ్మట స్వతి।
స్వామి తనందుమియ్యదియె ♦ సజ్జనసంతతికిం గ్రమంబగున్॥ ౬౨

కం॥ ఏకాత్మజాతనగు నే। నేకరణిని నిన్ను వీడి ♦ యీ దేహంబు।
న్నోకంబున సుత! సాకుదు? । నాకము నేనంద నెవరొ ♦ నర్థురు
క్రియలన్॥ ౬౩

మ॥ తనయా! సర్వవిదుండవీ వెటుల వృ ♦ ద్ధత్వంబుతో నున్న న।
న్ననుబో ద్రోఁచి చనంగ నెంచెదు, భవ ♦ న్నత్యాంతసంగంబు జా।
లిని నేలా వహియింపదూనదెటు తా ♦ ల్మి న్మార్గుఁడై నస్స్వమా।
తనువీడంగ నెడందలంపఁడన వ ♦ త్సా! వీడనీకొప్పనే?॥ ౬౪

ఉ॥ ఈవిధి శోకమందు జన ♦ యిత్రికి మోహముఁ బొప్పుట్టి వా।
క్యావళి చేతదుఃఖము ద ♦ యంబునఁ బాపి యనంతరంబు భూ।
దేవకుమారుఁ డంచితవి ♦ ధిజ్ఞుఁడు గాపున నిర్మలాష్టమం।
బై విలసిల్లు నేటను ని ♦ జాంతరమందుఁ దలంచె నీగతిన్॥ ౬౫

గీ॥ నాదు హృదయంబు సంసర ♦ ణంబుఁ గోర। దనఘుయగుమాత
ననువీడ ♦ నభిలషింప। దాపెయే పెద్దయటులౌట ♦ నాపె యూన।
నించుక మనంబునందుఁ గాంక్షింపవలసె॥ ౬౬

—♦శంకరుఁడు సన్యసింప జనని నోడఁబఱచిన ప్రకారము♦—

మ॥ అనిలో నెంచి యశేషవేదియగున ♦ య్యార్యాగ్రణిం బ్రోధిగా।
మినిలో స్నానమొనర్పఁగా జని తదూ ♦ ర్మిం బాల్మతో మజ్జనం।
బునొనర్పన్ జలచారియూ మకరమా ♦ భూదేవు పాదంబు ధా।
త్రిని దేశంబునఁ బట్టఁ బిల్చెనతఁడీ ♦ తీరోప్పమాతన్ వెసన్॥ ౬౭

శా॥ అమ్మా! యీధునిలోన నేమునుఁగ ని ♦ య్యంభశ్చరంబిట్టి పా
దమ్ముల్ పట్టి, తటంబుఁ జేరుటకు యు ♦ త్నంబెనో నన్నుఁగ నీ
రమ్మం దెక్కుడు సత్త్వవంతమయి తీ ♦ రమ్మందు కోనీక తో,
యమ్ముం జేర్చుచునుండు నేమిపనిఁజే ♦ యన్నా కగుం జెప్పవే.

కం॥ అనుతనుజుని నుడిదారవ। మునుగేహాగ్రమైన జనని ♦ పుత్త్రగ
విని శో। కనిమగ్నయై ఘనీతట। మునుజేరితనూజుఁ జూచి ♦ మో
హాముఁ బొనెన్॥ ౧౯

మ॥ అకటా! రక్షకుఁడయ్యెఁ బూర్వమున నా ♦ కాత్మేశుఁ డాపై న
క్షకుఁడయ్యెన్ సుతుఁడట్టిపట్టి యిపుడా ♦ శర్వాజ్ఞచే నిమ్మహా
మకరాస్యంబునఁ జొచ్చి చచ్చునయనో ♦ మాయావియౌ
దైవమిం। తకుఁబూన్చెం బెనొసంగఁడయ్యె మృతిన్ ♦ ద్రాక్షి
డై నాకిప్పుడు॥ ౨౦

ఉ॥ ఈగతి శోకమందు జన ♦ యిత్రిఁగుఱించి వచించు శంకరుం
డో గుణనీయ యోగ్యగుణ ♦ యూథ! మదంబ! భవన్నిదేశము
న్వేగమె పూని సన్యసన ♦ విస్తృతిఁ నేఁగని మత్పదంబుల
న్వేగముగాఁగ వీడునిది ♦ వీలగు వో మఱిదాని నీ నెపెన్. ౨౧

చం॥ అనిసుతుఁ డాడఁగాఁ జకిత ♦ యైధృతి నూనిసకీనతం సమా
త్మను వలఁ చెందనూభవుఁడు ♦ ధాత్రిఁ జెలంగఁగ సర్వనంబునా
కుసగు, వినాశమాత్మజున ♦ కున్నమకూరిననద్దికాదటం
చు, నిటుతలంచి యొప్పెఁదన ♦ నూనుఁడు సంయమిధర్మమూనఁ
గన్॥ ౨౨

ఆ॥వె॥ జననియొప్పుఁ దలను ♦ గనిశంకరార్యుండు। మదిని సన్యసించి ♦
సదమలాప। గాతటంబుఁ జేరి మాత్రనుత్కటదుఃఖ। పతిని గాంచి
పల్కె ♦ భక్తినిట్లు॥ 23

మ॥ జననీ! శోకము వీడి భక్తునను నా ♦ జ్ఞాపింపు సన్యాసిధా
త్రిని జేయందగునట్టి కార్యమును సం ♦ దేహంబుఁ బో కార్చనేః

విజ్ఞజనమాన్యులార! పర ♦ వీనవసనాన్నముఖంబులందు నేఁ।
బజ్జఁగలట్టులీయమను ♦ శాలకు నేఁడు మీరలెప్పుడున్॥ ౮౧

॥ సత్త్రమూగ్రెసరుండు సౌ ♦ శంకరుండు। జ్ఞాతితతితోడ సిరితి ♦
మాతృకార్య। మునునయంబున సచించి ♦ ఘనతరాశు।
ధాఁగాశ్చమమూతన ♦ వ్యాదికోసఁగె॥ ౮౨

— ♦ శంకరకృతకృష్ణ విగ్రహోద్ధరణము ♦ —

మ॥ జననుత్రిపరిహితమొంచి దూరగనగ ♦ స్వర్ధాముని నెమ్మనినై।
జని వేగ్మ్రంతిమగంగానగ్చెనెపుడా ♦ సత్కాలమే యాదిగాఁ।
దనతీరంబునునానియున్న భగవ ♦ ద్ధామంబునాత్మీయ భం।
గనికాయంబునఁ గొట్ట నద్ధనియుఁడాఁ ♦ గావించెఁబ్రారంభ
ముగ౯॥ ౮౩

॥ హరి యునక్షర్ముపునవృష్టిఁ ♦ గురియుచుండ। నంబునిచయంబు
హరినుంది ♦ తంబుఁజొచ్చి। మృత్స్నఁగ్రమముగహరియింపఁ ♦
గృష్ణమూర్తి। కడఁగెఁజలియింప, నురుభీతి ♦ కతననఁగ॥ ౮౪

చం॥ తనజననయిత్రిదాచరణ ♦ తామరసద్వయిభక్తిఁగొల్చి యా।
జ్ఞనెటుఁగొకాంచియంతఁ ♦ జనఁగాఁ బరమోత్సుకుఁడై నశంకరా।
ర్యునినఘుదూరునిక్కనుజ ♦ యూథహితైకరసుంగుఱించి యి।
ట్లనియెనసంగవాక్యము ♦ నాహరివస్తుంభావమేర్పడన్॥ ౮౫

ఉ॥ అంబపయింగలట్టిఘున ♦ సహాడయచే బహుదూరగాపగన్।
సంబరమొప్పసీవుగృహ ♦ సన్నిధిఁజేర్పఁగఁ దుంగభంగహా।
స్త్రంబులనిత్యమద్దినను ♦ దాడనఁజేసెనుఁగాన విప్ర! ని।
క్కంబుగ నుండనోర్వనిటఁ ♦ గానుపాయము దెల్పియేగుమా॥

చం॥ అను నశేకరవాక్యముల ♦ నార్యవరుండగు శంకరుండు దా।
విని కనుమల్లఁగానచట ♦ నిష్ఠు భుజద్వయిచేతనెత్తి యి।
ధునివలన స్వయంశదనుఁ ♦ దోఁపనిచోట నజస్రమున్సుఖం।
బునసనిటనుండుమంచుఘన ♦ మోదమ్ముతో నిలిపెందటంబునన్॥

సీ॥ సంస్కృతవిరక్తుండై సయ్యా ♦ శంకరుండు కృష్ణుచే మాతచేనాజ్ఞ ♦
నెట్లొ పడసి యతిత్తనందంగ నతిదూర ♦ మరుగందలంచె ధరణి
నెత్తుండై భ్రాంతిబడం దలంచు శ్రీ కాలికా!! ౮౯

—♦శంకరుండు ద్వాత్రింశల్లాంఛనయుతుండై గోవిందతీర్థుసన్నిధికేగుట♦—

మ॥ ఇటులా శంకరుం డంబికాశరధిక ♦ స్వేచ్ఛకారు న్యుండై
ఘటజోద్బోధిత భావవేదియగుచే ♦ కాంతంబుననోఁభగలం
పటువస్త్రాశంబరిత్యజించి సరమ ♦ బ్రహ్మంబునో కృష్ణుపై
బటుభక్తిన్వెడలె స్వగృహంబువలనం ♦ బ్రాజ్ఞత్వ మొప్పారంగన్॥

గీ॥ త్రిగుణయనాపరరూపుండై ♦ తేజరిల్లు ఘనుసిద్ధృక్పథమందైన ♦
గానుండుంచె తేనవునుకామమూలమ ♦ లీమసభవ పాశమేరీతిం
బ్రసరించు ♦ నీశునందు?॥ ౯౦

చం॥ మునువిధిచంద్రములంగభవ ♦ మోహితులై కనిరుత్పథంబునే
మునుగటు! మోహితుండనయి ♦ నత్యతంగోల్పడి మోహినీకచ
స్తనముఖసక్తిదానిపిరు ♦ దం జనినాండనటంచు నెంచిరా
వ్యాసగనివాసియొప్పె మడి ♦ నాస్తివిసీంహయతీశరూపుండై॥ ౯౧

సీ॥ అసురులనెల్ల నే ♦ యసహాయశూరుండు; నిష్పత్రులనొసర్చి ♦
నెగడెనిలను శూరత్వ మొప్పనే ♦ ధీరుండు సురలను పత్రులం
జేసి వి ♦ భాసతంగనె విద్యాధరిగంధర్వ ♦ విబుధులనెవ్వండు;
నిష్కళులంజేసె ♦ నిష్ఠురముగ నేధనుమ్మద్వర్యుం ♦ డీనదిత్రి
నిమర్త్య; లనువహ్నికర్పణం ♦ బుచుబోసర్చి

గీ॥ తెనకే? నట్టిమహాశూరు ♦ మనసిజాతు నాత్మగాలమున నిర్జించి ♦
నట్టి శంక! రార్యసద్గుణాబృందంబు ♦ సభినుతింప వశమె? నా
బోంటికో దేవ! ♦ తత్త్వభావ!॥ ౯౨

ఉ॥ శాంతియొనర్చెంజిత్తము వ ♦ శంబుగ, దాంతియుంచిత్త ను
ష్క్రియా! సంతతినష్టా; దుర్విషయ ♦ జాలనివృత్తిరయొనర్చె;
సుస్థితిన్! క్షాంతిమమార్దవంబునిడె ♦ శ్రద్ధనసుపరిధనొప్పె

క॥ తరుజపత్రాగ్రగతాచ్ఛాయా ♦ తవిగతశ్రీ। మునుసై కాంచె గో
వింద ♦ మునివనంబు। నెచటమృగచర్మవల్కల ♦ నిచయములలిత।
శాఖలు యమరింపనికరవ ♦ పతిని దెల్పు॥

శా॥ ఆదేశంబున వ్యాసునుండి కసంగా ♦ స్వాంతంబు సంగోరి తే।
జోదీప్తానను లైన యప్పటి మునీ ♦ శుల్ సెప్ప నాలించి వి।
ద్యాదీప్తుండగు శంకరుం డనగనె హ్యా ♦ ద్యంబైన గోవిందతీ।
ర్థోదంచద్గుహానల్పసన్నివర నూ ♦ త్రోద్యత్ప్రతీహారిణిన్॥

చం॥ శ్రితపరిశోషప్రాంతక వి ♦ శేషదయాకలితార్యపాద పూ।
జితగుహాంతరాంబ్రిపతక్షణముం ♦ జేసిన పిమ్మట శంకరార్యుఁడు।
న్నతముగ ద్వారదేశమున ♦ తుండయి లోకసకాశమందు స।
న్నుతినిటు చేసె భక్తినిధు ♦ నున్యతివర్యునపాస్తశోకునిన్॥ ౧౧౧

సీ॥ పతగేంద్రకేతు స ♦ త్పర్యంకతంగన్న; ఫణిలోకనాథ! తు ♦
భ్యం నమోస్తు। అంగజారాతి పా ♦ దాంగదత్వముఁగన్న; భవ్య
గుణౌఘ! తు ♦ భ్యం నమోస్తు। వసధిపర్వతయుతా ♦ వనినెల్ల
శిరమునఁ; భరియించు దేవ! తు ♦ భ్యం నమోస్తు। అండజనాథ
వా ♦ హనకృపాపాత్రిత;పస్నక్తచిత్త! తు ♦ భ్యం నమోస్తు।

గీ॥ మణిచయోద్భాసమానస ♦ త్ఫణసహస్ర। భాసమాన శరీర!
తు ♦ భ్యం నమోస్తు। వాసుకిముఖాహివర్యవి ♦ భాసమాన।
పార్శ్వ! భక్తేడ్య! నిత్య! తు ♦ భ్యం నమోస్తు॥ ౧౧౨

శా॥ అంతేవాసిసహస్రముల్తన సహ ♦ సాస్త్య్రంబులం గాంచి తా;
నెంతో భీతిని గాంచునంచు మతినెం ♦ తే నిర్విచారించి సు।
స్వాంతంబొప్పఁగ నేకవక్త్రమున శే ♦ షుస్తోమముం బ్రోవఁగా।
శాంతత్వంబున దేవ! నీవల పతం ♦ జల్యాఖ్యతో నొప్పవే?॥ ౧౧౩

గీ॥ అతలముం జొచ్చి స్వయముగా ♦ నహిపు వలన। నమలవిద్యను
బఠియించి ♦ యమితకృపను। జగతి కుపకృతిఁ జేయఁగా ♦ శబ
భాష్య। మును సయోగంబుఁ దెల్పిన ♦ ఘనుఁడవీవె॥ ౧౧౪

మ॥ ఘనుఁడా శ్రీశుకయోగివర్యునకు సా♦క్షాచ్ఛిష్యుఁడౌ గౌడపా।
దునికారుణ్యముచేత నాత్తపరమా ♦ ర్థుస్సంస్ఫురత్సుప్రభా।
వునిష్ఠాయుతు యోగవిద్వరు సుధీ ♦ ప్రాహ్యేహ్యాహ్వయునిన్ బ్రహ్మసం।
స్థనుగాంచంగఁదలంచి పొందితి నిసం ♦ స్తవ్యా! రహస్యార్తిచేన్॥
మ॥ అమలుం డాతఁడు భక్తి నిట్లు నుతిఁజే ♦ యంగా లసద్దైవయో।
గమునన్యోగమువీడి శంకరుని బ్ర ♦ క్కంగాంచి గోవిందతీ।
ర్థముసీంద్రుం డతివత్సలత్వమున న ♦ త్సా! యేఁడవీవన్న న।
య్యమి పూర్వార్జితపుణ్యజాత్మసువిబో♦ధాంకంబుగా నిట్లనున్॥
శా॥ కానోస్వామి ధరిత్రిఁగాను జలమ ♦ న్నాస్నియు న్గాలియుం।
గానాకాశముఁగాను దద్గుణములుం ♦ గానింద్రియవ్రాతమం
గానవ్వానిని ద్రోయఁగామిగిలినం ♦ కాశించుఁదాఁగేవలుం।
డై నిత్యుండయి యెవ్వఁడట్టిపరముం ♦ డౌనాశివుండంజుఁడీ॥ ౧౦౮
శా॥ ఆగోవిందయతీందుఁడిక్కరణి న ♦ య్యద్వైతదీక్షాప్రభూ।
తాగణ్యాంచితభావ శంకరయమి ♦ వ్యాహారమాలించి యా।
త్మాగణ్యప్రమదుండునై యనె సుధీ ♦ శాగ్రణ్యా! యాశంకరుం।
డేగోత్రంజనియించె నీవగుచునం ♦ చేఁగంటి యోగేశుచేన్॥

—♦గోవిందతీర్థకడ శుశ్రూష.♦—

చం॥ అనితనపాదయుగ్మము గు ♦ హాముఖమందునుఁజూప శంకరుం।
డనుపమభక్తితోడనిక ♦ టాగతుఁడై యమిపాదయుగ్మమున్।
జనమునొనర్చినయ్యమియు ♦ శంకరమానికిఁదెల్పఁ గార్యమం।
చునుయతిదేశికుండగుట♦ సూక్తిమృదుత్వముతోఁప సత్తఱిన్॥
కం॥ గురుశిష్యసాంప్రదాయముఁ। బరిరక్షింపఁదలఁచుమతిని ♦ బ్రహ్మ
మెఱిఁగియుం। గురుకరుణఁబొందఁగా శం। కరుఁడాగురుఁ దృప్తిఁ
జేసె ♦ ఘనపరిచర్యన్॥ ౧౧౦
సీ॥ భక్తిపూర్వకతత్కృత ♦ భవ్యసేవ। వలనఁదోషితుండై యతీ ♦
శ్వరుఁడు శంక। రార్యునకుఁదెల్పఁ జతురాగ ♦ మాంతసార।
వచనములచేతబ్రహ్మత ♦ త్త్వంబునపుడు॥ ౧౧౧

సీ॥ సన్నుతుం డౌపశాశ్వర సంయమికి సత్య; వతియందు జనియించె ♦ వ్యాసమౌని। యావ్యాసునకు విస్తృ ♦ తానుభావుండైన; శుకమౌని జనియించె ♦ సకలవేది। యాశుకసన్మౌని ♦ కయ్యెగౌడపముండు; శిష్యాగ్యుఁడగుచుఁ బ్ర ♦ సిద్ధబుద్ధి। యాగౌడపాదున ♦ కంతేవసద్వర్యుఁ; డగుచు గోవిందతీ ♦ ర్థాఖ్యమౌని।

గీ॥ సకలశాస్త్రంబులామౌని ♦ నికటమందుఁ। జదివె నింకభుజంగేంద్రు ♦ సద్మఁ జొచ్చి। శబ్దశరధిఁ గనె శేష ♦ సన్నిధానఁ। బందు భువనాళిమూర్ధము ♦ నందునూనె॥ ౧౧౩

గీ॥ అట్టిగోవిందసంయమిం ♦ దాంతికమునఁ। బూర్వపుణ్యౌఘ సంప్రాప్తి ♦ ముంబరహంస। ముఖసమర్చ్యమునున్నత ♦ మహిమమునుఁ। గాంచి ధృప్తుఁబోలెనిలచు శం ♦ కరుఁడెసంగ॥

కం॥ యతిసర్వ్యుఁడై సశంకరుఁ। డతిపాటలవసనకిసల ♦ యాచ్ఛాదితుఁడై। యతులాభ నెసఁగె సంధ్యా। యతరక్తిసమోదవృతహి ♦ మాగాగ్రిమటుల్॥ ౧౧౪

సీ॥ ధూర్జటియితండ శోషసిం ♦ ధురముఁ జంపి। సంస్రవప్రవృత్తిమెస తె ♦ చ్చర్మమును స। ముద్యసరుణాంశురక్తశా ♦ టుల్లసత్ప్ర। వాశమునిసనసూనె ధా ♦ రాళముగను॥ ౧౧౫

ఉ॥ శ్రోత్రియతీ శ్రేలనుండగుట ♦ శుద్ధమునః పరహంస సంచయో। చితగతి యౌట లోకచయ ♦ సన్నిజ సత్యనివాసమందె సం। గతమతి యౌట నిశ్చయము ♦ గా బ్రహ్మధాతుగతార్థ మాత్మసం। గతమగుటన్ యతీశ్వరకి ♦ శామణి యాతఁడు బ్రహ్మనామ యంగన్॥ ౧౧౬

ఉ॥ ఉద్వృత్యంబగు నేకపాపమున లో ♦ కౌఘంబు వ్యాపించి స। ద్గోద్వృద్ధిప్రళయాంబుగంబయి యతీ ♦ తోద్యత్స హాకారమై। సద్వైరాగ్యయుతాత్మబోధమునఁ ద ♦ త్సత్త్వంబు శోభిల్లుటం। "దద్విష్ణోః పరమంపదం" బ్మనుచు వే ♦ దంబాగురుం దెల్పెడిన్॥

శా॥ భూతానంగిము, భోగవత్పరిచయం ♦ బుం భూతిసంసర్గముం।
జాతుర్యంబగు గోవిహారమును తే ♦ శంబైన లేకుంచ వి।
ఖ్యాతింబూత్రయముం బహించుట నువే ♦ దాంతుంబు శాంతుం దశా
చాతుర్థ్యం గతయుగ్మమీని శివుంగా ♦ సద్వర్ణనంజేయదే?॥ ౧౧౮

చం॥ పురుషఫలేశుఁడా? యనినఁ ♦ బూర్వమెకాదు, సువర్ణధర్మమా।
కరమురుడా, నహర్నిశని ♦ కానదరి స్ఫురితంబుఁ బాధ్రివం।
బరదము లేదు, చూడసన ♦ హాయతిగెల్చెఁ బురాష్టకంబు శం।
కరగురుఁడందుచే నిగమ ♦ కాండము లప్పర మేశుఁగాననున్॥ ౧౧౯

మ॥ ప్రతిపక్షప్రతిభావిసాంకురముల ♦ స్ఖతిరంచుహంసాగ్ర్యమా।
తతమఃఖోన్నతవర్షము న్విపులదు ♦ ర్ధాన్యాఘుమేఘుంబునై।
యతికష్టప్రదమైన సంస్కృతిసమా ♦ ఖ్యాపార కాలంబుపీ।
డి,తమోఘ్నాంచితమానసంబునను గ్రీ ♦ డించు న్ముదంబొప్పఁగన్॥

ఉ॥ దుగ్ధముబ్రహ్మమా,జగము ♦ తోయము రెంటికియోగమాచుసం।
దిగ్ధముగాఁగ దీనివిడఁ ♦ దీయఁగ దుర్ఘటమిట్టిదాని స।
మ్యగ్ధృతి మద్ద్విజాతి వర ♦ హంసవిభాగమొనర్చి దుష్టతా।
భాగ్ధరణీజశేముషిని ♦ బావనఁగానొనరించె నేఁడహో॥ ౧౨౧

శా॥ నీరక్షీరనయంబుసంగల నిజా ♦ నిత్యంబు లేకంబుగాఁ।
జేరంబండిత రాజ్యబోధములఁగా ♦ శ్రీశంకరుండెంచి స్వే।
చ్ఛారీతిన్వివరించుటం బరమహం ♦ సంబౌనికే స్తుత్యులే।
కారెవ్వారలు తిక్తనింబఫలభు ♦ క్కాకంబులవ్వారలన్। ౧౨౨

సీ॥ ఘనబాహ్యతపముచే ♦ తనుమందమూఢ్రష్టిఁ; బ్రిగుణీకరించె
నే ♦ పరమహంస?। యమనినాళీకప్రి ♦ యత్వంబునంది తాఁ;
బరఁగుచు నుండెనే ♦ పరమహంస?। సక్రియంబుగసుహ్బ్ర ♦ చ్ఛ
క్రాంబింబోఁగొట్టె; పరమిత్రమయ్యెనే ♦ పరమహంస?। ఆశ్రిత
సత్సంచ ♦ యాధీశ వృద్ధిఁబాఁ; గరుణతోఁ జేసెనే ♦ పరమ
హంస?।

సీ॥ అట్టి పరహంససేవకు మ ♦ హాత్మతతికి। విశదమాగతిశిష్యాను ♦
విషయమమిత। కరుణతో మాటిమాటికి ♦ వలయునట్లు। చేసిధ
న్యులఁగావారిఁ ♦ జేసెనహహ॥ ౧౨౩

సీ॥ సంస్కృతివిముక్తికొఱకునై ♦ హంసతఁగని। ధీమదగ్ర్యుండు గో
వింద ♦ తీర్థుఁడెలుచు। చుండె విమలయశ్శీఁ జెంచుచా ♦ ప్రత్యహా
చరణ। తనువదించఁగ నాఁగను ♦ బ్రతతి వెలసె॥ ౧౨౪

— ♦ వర్షర్తువర్ణనము ♦ —

సీ॥ వేఁడినిష్ఠురమౌ పాద ♦ వితతిచేత। మనల దాఁకినటుయట్లుండ ♦
మహికొసఁగిరి। మనవిరులఁగూడ హరియించె ♦ సనెనుకొని।
ముని సరోజాప్తునికి కట్టె ♦ ఘననిచయము॥ ౧౨౫

కం॥ జలవహనిసహమునందును। జెలఁగెను జలదమ్యకాంతి ♦ చేసచిరా
భ౧ బల, విషయవద్విదంతి। స్థ్నలమునఁగల బోధకలవి ♦ శం
నుగధాత్రిక॥ ౧౨౬

సీ॥ అబ్దనాదంబు వినుమాత్రి ♦ నఖిలజనులు। నిర్భరానందమగ్నులై ♦
నెగడుచున్న। శబ్దములు విష్ణుపదమందిఁ ♦ యాత్మమిత్రి। తతికి
బ్రహ్మత్వముం దెల్పు ♦ కతమునగును॥ ౧౨౭

కం॥ యతులెల్ల నాత్మవిద్యా। చతురులమును గర్వమూని ♦ సర్వ
సురాధీ। శితునను గొల్వరటంచుఁగు। పితుఁడై తనధనువుఁ జూపి ♦
వృత్రిహుఁ డుదివిన్॥ ౧౨౮

కం॥ సిరిమల్లికానవాంకుర। పరిబాణరజఃప్రసక్త ♦ వనపవనము వీ
చె, రజస్సత్త్వ లతమున్నఁ। కరమాహమాయిక విలాస ♦ గంధముం
బోలెన్॥ ౧౨౯

ఉ॥ చీఁకటిఁ బోలుమై పొలుపు ♦ ఘనుస్సులును స్థిరధ్వనుల్।
పాతకటవిద్యుదిక్షులును ♦ గర్జలఘనామరవైతి సంచయం।
జేకమునా బయల్వెడలె ♦ హేయభవాప్తియసంయమీశ్వ రా।
నీకళవాధ్వరంబులను ♦ నిర్మథసంబోఁగింప నేర్చు కోర్కెన్॥ ౧౩౦

గీ॥ ఆకసముఁగప్పి వాఁడా ♦ నీకమంబు। ధారల నిరర్గళంబుగా ♦
జారవిమల। నఘుఁడు శంకరుఁడాత్మలో ♦ సంతరంబు। నుండియుం
దిరియునృత్తాల ♦ నుమనలించె॥ ౧౩౦

శా॥ నిగమాంతాఖిలనీతి సాంత్వవచనా ♦ నీకంబునన్నుజ్జగిం।
పంగఁబూన్పాత్రనిజాభిమానమును స ♦ ద్భావంబునన్వీడిమొ।
ల్లంగఁబ్రేయః పరమాంసనన్నిధికిఁ జె ♦ ల్వంబొప్పఁగాఁజేరితా।
కంగన్నై నన్మతిలేమిఁబద్ధమగు, తాఁ ♦ గాంచెన్లయంబొక్కటున్॥

శా॥ స్వీయానందపయోధి, స్వచ్ఛతతిలుచ్ఛిభూతమాయుండు,వి
జ్ఞేయస్వీయమహాప్రభావుఁడును సా ♦ క్షీభూతుఁడున్నిత్యసు।
శ్రీయుక్తుండగునీశునందె పౌనరిం ♦ చెన్శంకరుండాత్మనా।
దేయంబెయ్యది? హేయమెద్దటనుచు ♦ ద్దివ్యానుసంధానమున్॥

గీ॥ విష్ణుపదమును జెందియు ♦ విద్యుదమిత। కాంత్యను స్మృతుండు
నయ్యును ♦ ఘనుఁడుపాప్ర। డాగమముచేతమలినత ♦ నందె
ననిన। నవనిలోనెవ్వఁడు విరాగ ♦ మందకుండు?॥ ౧౩౪

కం॥ సలిలాశయాఘుమిద్ధకఁ। గలుషతఁగన మానసోత్సు ♦ కంబులఁ
గలహం। సలుసెళ్ళఁగె, జీవనార్థులు। మలినాశ్రియమైనఁగనరె ♦
మానసచింతన్॥ ౧౩౫

కం॥ ఉరుజలదమగునభంబునఁ। దిరుగుట విధుఁడఖిలకలలఁ ♦ దేజ
రిలియును। మ్యరుచిఁగాఁడయ్యె, మలినాం। బరవాసియొవండు
ధాత్రిఁ ♦ బరఁగెనుఁగాంతిన్॥ ౧౩౬

చం॥ అమితపిపాసఁ జాతకచ ♦ యంబతికష్టముసందె చాలకా।
లమునకుఁజోయత్నశ్నిని జె ♦ లంగెననంగవిచిత్రమేమి? స।
త్సమయవశంబుచేతి నమ్మ ♦ తంబునుగోరియు సద్ఘనాశ్రియం।
బమరిన సద్ద్విజాగ్రణి, ప్రి ♦ హర్షముసంగను నిర్ధరాస్థలిన్॥

చం॥ ఇటులతినీలమేఘముప ♦ హీనసమీరవిధూత వృక్షముం।
బటుబలజంతుసంచరణ ♦ భావవిరోధమునగ్రిహారభా।

ఘట్టితము వర్షనామకపు ♦ ఘనస్త్రీములకమ్మహితుండు నర్మదా।
తటముననుండెవంద్యగురుఁ ♦ డాపసు గొల్చుచునిశ్చలాత్ముఁడై॥

చం॥ మనుజచయంబుభీతిఁగన ♦ మానసతృష్ణవశింపవృత్రిహుం।
డనుపమహాస్తిహస్త పృథు ♦ లాంబుదధారలఁ బంచరాత్రిము।
లునతటిద్ఘోషసంయుతము ♦ గాజగమెల్లఁజలింప నొక్కరీ।
తినివిడిచెన్నభస్థలగ ♦ తింగను శ్వేతగజంబునెక్కి-తాఁ॥ ౧౩౯

ఉ॥ తీరగతావనీజవిత ♦ తిన్ద్విజపూర్ణికరంబుతోడుతం।
గూరిచి లోనఁగొంచునురు ♦ ఘోషమొఁర్చుచుఁగల్పనిర్గమ।
స్నీరధిపూరమట్లు తటి ♦ నీలహరిప్రిచయుంబనల్పవే।
గోరుగతిన్ఁయల్వెడలె ♦ నుర్వినురుప్రిభవిూఱ నత్తఱిన్॥ ౧౪౦

కం॥ ఉరుఘోషఘనునీనిర్ఝర। గురుక్షితిమఖిలమర్త్య ♦ ఘోషము
నీరం। కరుఁ డాలకించి రాగా। స్థిరుగురుఁగనియకథనేచ్చ♦చేఁ
దుస్తిటనిలిచెన్॥ ౧౪౧

సీ॥ ఇట్లు లశంకరుఁ డుంచి వా ♦ హిని రయంబుఁ। గవిరయంబునఁగర
కంబు ♦ ననఘునీజ। లంబుఁగొరఁజేసె నభిమంత్ర♦ణంబొనర్చి।
కరమునఁబయోధినిడికట్టె ♦ ఘటజుకరణి॥ ౧౪౨

కం॥ ఆన్మృత్తాంతముఁగనినజనావళివచియింప శంక♦రార్యగురుండీ।
ధీవరుఁడచిరంబున మో। గావిర్భవసిద్ధినందె♦నని మునిమంచెన్॥

గీ॥ కొన్నిదివసంబులకుఁజూడ ♦ మిన్ను విగత। జలదమగుచుండ
గోవింద ♦ సంయమీంద్రుఁ। డనెనిట్టుల శిష్యుతోడ గ ♦ గన
ముస్వచ్ఛ। తమగనె శరత్తునన్విద్యఁ ♦ దత్త్వమట్లు॥ ౧౪౩

ఉ॥ అంబుదములవ్యతీశ్వరులు ♦ నంబుసుధారలచే మహోపదే।
శంబులచే నదస్త్రిమును ♦ సస్యములన్నిజపాదసక్తచి।
త్తంబులనొప్పునాశ్రితుల ♦ ధన్యులఁజేసిరపిమ్మట న్యథే।
చ్ఛంబుగ నేగుచుండిరదె ♦ ఛాత్రశిఖామణి! చూడుమిత్తఱిన్॥

శా॥ అజాబిల్లిచెలంగి మేఘచయము ♦ క్రాధ్వంసుతానాట వి।
భ్రాజత్కాంతిని మాయుకావరణ ని ♦ ర్వాణంబుకానంతనే।

యోజక వత్త్వపదోఘచిత్రగతమై ♦ యున్నట్టి సదోఘ వి।
భ్రాజత్తేజమునం జెలంగునిల, నా♦భంగిన్నభంబాయన॥ ౧౪౬

గీ॥ జలజనిచయంబు చనినంత ♦ జదలునందు। శుచిలస న్నోభకందా
రకా ♦ నిచయ మొప్పె। మత్స్యాదులుదయింప ♦ మైత్రిమెయి
దలు। గాంగెల గోనంబులొప్పెడి ♦ కసజనిపుకు॥ ౧౪౭

గీ॥ ఝషకమకరసంయుతయును స ♦ చ్చక్రనతియు। గర్భగాఖిలభు
వనయుఁ ♦ గంజలసిత। యును గలితలక్ష్మియునునైన ♦ధుని మ
ధుదిపు। మూర్తియటు హంసపూజ్యత ♦ బొందుచుండె॥ ౧౪౮

మ॥ చిరకాలార్జితమైన జీవనముఁ దు ♦ ష్టినొప్పెదంబుల్ద్విజో।
త్కరసంఘార్ప్యణముం బొనర్చి వెసవి ♦ ద్యత్కామినీజాలము।
స్థిరచిత్తంబలరంగవీడి ఘనవీ ♦ థీగేహసీమంబులం।
బరిశుద్ధత్వమెసంగనేగెను నదే ♦ వత్సా! విలోకింపుమా॥ ౧౪౯

గీ॥ చంద్రికాభూతి మేనుర ♦ సాంద్రముగను। గ్రాల విధుమండ
లాంచిత ♦ కరకమొప్పు। బంధుజీవసుమోత్కరాం ♦ బరమె
సంగ। నొప్పుకాలంబు యతియెనా ♦ నొప్పెఁగనుము॥ ౧౫౦

గీ॥ హంససంగతిలసితమై ♦ వ్యాకులత్వ। హీనమై విరజస్కమై♦హీ
నపంక। మైయలరె సర్వసారస ♦ మాజలంబు। నతిగభీర భవన్మ
నం ♦ బట్లువత్స॥ ౧౫౧

కం॥ శరదంబు ధరవృతంబా। హరిదశోల్లసితమైన♦హరిపథమొప్పె।
న్హరిచందనలిప్తంబా। నరకౌస్తుభవద్రమేశ ♦ వక్షముఁబోలెన్॥

గీ॥ హరివహముతోటనదెమాను ♦ మంబుజంబు। లుద్గతముకొంచు
వికసన ♦ మూనిచెలఁగె। యోగకలచేతనే బుధ!♦యున్ముఖంబు।
లైన మానులహృదయంబు ♦ లట్టులహహా!॥ ౧౫౩

చం॥ ప్రసవరజోవిభూతిని వి ♦ రాజిలి పల్లవశాటికాతతి।
న్లసితమునై ద్విరేఫతతి ♦ నాజపమాలికలంజెలంగి వృం।
తసమితికుట్మలప్రచయ ♦ ధన్యకమండలురాజినొప్పిభూ।
జసమితిసంయమిప్రవర ♦ సామ్యమునుంగనెఁ జూడుమిప్పుడున్

సీ॥ శాస్త్రశాస్త్రవ్యాసయోగ వి ♦ తానములను। శ్రవణముఖములవక్ష
ము ♦ సభలముఖంబుచ్చి। పదసరోజరజంబుచేఁ ♦ బావనముగ। నిలఁ
బొరల్చుచు మహితౌఘ ♦ మేసునాశ॥ ౧౫౪

ఉ॥ కావున నీవు సున్నిగమ ♦ కాండజమై భవనావనీరదం।
బై వివిధాఘభూధరచ ♦ యప్రవిదారణవజ్రమై యతీ।
శావళిసంస్తుత్యమై గిరిభ ♦ వాత్మవిభూస్థలమైన కాశికా।
ఖ్యావిలసత్పురింగుఱించి ♦ యద్వయమార్గమెఱుంగనేగుమా॥

చం॥ వినుమునుశీత శైలమున ♦ వృత్రహముఖ్యసురౌఘజుష్టమై।
ఘనమగుసత్త్రమత్రిముని ♦ కర్తృకమొప్పెను, దానిజూడఁగా।
మునిచయముస్సతప్రకర ♦ ముంజనుదెంచినయంత నారద।
స్సునవచియించె వ్యాసముని ♦ సొంపుగ వేదశిరోర్థముంగృపన్

సీ॥ వేదశిరోర్థము ♦ స్థాపించు నాపూజ్యు; ననఘ! సత్యవచస్కు-♦
వ్యాసమహాముని గాంచియిట్టులడిగితి ♦ ననఘ! వేదసమూహా; ముని
విభాగించితి ♦ ముదమెసంగ। భారతమునుపట్టి♦ భవ్యపురాణము;
సృచియించి యోగశా♦స్త్రంబుఁ బల్కి। బ్రహ్మసూత్రంబుల♦
రచియించి విబుధౌఘ; వినుతిపాత్రుఁడవైతి ♦ వనిశముమహి।

గీ॥ గాని యాబ్రహ్మసూత్ర సం ♦ ఘంబునందు। నిలను విప్రతి
పన్నులై ♦ యిచ్చకొలఁది। నర్థకల్పనమొనరించి ♦ రవనిఁగాన।
వానినిరసించుభాష్యంబు ♦ వ్రాయుమిపుడు॥ ౧౫౮

గీ॥ చేసనినమాటవిని వ్యాస♦మౌనియంత। నారదస్సునననుఁగాంచి♦
హర్షమొప్ప। ననెసితులఁబూర్వమేనగ ♦ యాత్మనాథ। సభసమరు
లిట్లె ప్రశ్నించి ♦ రభయునన్ను॥ ౧౫౯

చం॥ వినుసుత నీకిలన్సకల ♦ విజ్ఞుఁడు మత్సదృశుండుశిష్యుఁడై।
ఘనతటినీజలంబుఁ గర ♦ కంబునఁగూర్చి యనంతరంబు భూ।
మినిగుమతౌఘముస్భయద ♦ మృత్యువశంబుగఁజేసియుత్సుఖం।
బునొసఁగు భాష్యముల్లిఖిత ♦ ముంబొనరింపఁగలండుప్రాజ్ఞుఁడై

కం॥ శారదపరాకావిధుకర। వారమిలాస్థలికిఁ గాంతి ♦ వైశద్యంబుం।
గూరుచువిధమున మీకెపు। డారవివిధుతాక్రమద్ది ♦ యశమొన
గూర్చున్॥ ౧౬౧

శా॥ నాత్రోసిగతిఁ బల్కి వ్యాసుఁడపుడా ♦ నంబభ్రరంబందఁడా।
శీతాగపత్రిభవాధవాగమునకుం ♦ జేరె న్నిపుం జూడఁగా।
నాతం డాడినదెల్ల నీయెడ నిజం ♦ బై నాకుఁ గన్పట్టుట।
న్నితోఁ గుల్యుఁడు లేఁడు యోగ్యుఁడపుడా ♦ విశ్రేష్ఠధాత్రి
స్థలిన్॥ ౧౬౨

ఉ॥ కావుడఁ డ త్త్వవిత్ప్రవర ♦ కారుణికుండవునై జగంబులం।
బ్రోవఁగ సచ్ఛ్లోకచయ ♦ ముం బ్రచురింపఁగడంగుమచ్ఛగం।
గావిలసచ్ఛివస్థలికిఁ ♦ గాశికనేగియట న్విశాఖ్యమహా।
దేవతనీవయిన్నిపుల ♦ దివ్యకృపం బ్రసరింపఁజేసెడిన్॥ ౧౬౩

గీ॥ ఇటులఁ గోవిందతీర్థము ♦ నిందుఁ బరాత్మ। గురుపదాంబుజసేవనే♦
నిరతమాత్మ। గోరు శంకరుగురుఁడయ్యు ♦ గుణవిలసిత। వీక్ష
నీక్షించి దీవించి వెడలఁజేసె॥ ౧౬౪

—♦ యతి గురుసాన్నతిఁ గాశిఁ జేరుట. ♦—

ఉ॥ శంకరుఁ డంత నాత్మగురు ♦ సారసనన్నిభ పాదయుగ్మముం।
బంకనివారకంబు నురు ♦ భక్తినిఁ గొల్చి తదున్విద్యయోగము।
స్సంకటదంబునోర్వకల ♦ సద్గురు పాదయుగంబు నాత్మహృ।
త్పంకజమందుఁ జూచుచును ♦ దానెటు నె వెడలెఁ దదాజ్ఞ చేన్॥

చం॥ చనిచని చేరె నీవవన ♦ సంవృతసన్నిధి దేశమున్నహా।
వన దవివిషస్థనీరట సు ♦ వర్ణమహోన్నతయూపవంక్తిఁ శో।
భసతర దేశమున్నతత ♦ భద్రవిహీనభవాఖ్యపాశ నా।
శనకర దేశము న్నిపుల ♦ సంకటనాశముఁ గాశిదేశమున్॥ ౧౬౬

మత్త॥ భోగిభూషణవేణికాతట ♦ భూషణంబిత యోగవి।
ద్యోగిరాజవిరాజమానత ♦ టోల్లసత్పునిశంజను।

న్రాగి హింసభగిరి ఖ్యాఖ్య ధ ♦ రాపరోత్తమమహోత్సవో।
ఖ్యాగణేయను గంగనంగనె ♦ బ్రహ్మవిద్వరుఁ డంతటన్॥ ౧౬౭

సీ॥ పాపరాపాన్నపైఁ ♦ బవళించుఁ జేనిదా; కాలిగోళ్లనుబట్టు ♦
కతసనోక్కొ?। పులితోలుమైఁ దాల్చి ♦ చెలఁగుదేవర తలఁ; గల
చందురుని గూడు ♦ కతననోక్కొ?। మంచుగుబ్బలి తల ♦ మిం
చికొండికివేషు; కనుదాఁబడినయట్టి ♦ కతననోక్కొ?। మిన్నునన్ను
పట్టిన ♦ మెలగి చెలంగుచు; క్రోలతోడ నుండిన ♦ కతననోక్కొ?।

గీ॥ యనఁగఁ హెలిరాలను మునిబో ♦ లె నిలఁ జెలఁగి। మూఁడు
జడల నెల్లప్పుఁ ♦ బోవుచుండి। చెట్టఁగొట్టిమంచి నెటఁ జే ♦ పట్టఁ
జేయు। చట్టి చదలేటి నింగనె ♦ నవని గురుఁడు॥ ౧౬౮

చ॥ కలరుతి భృంగనాదముల ♦ గానమునుం బొనరించి వాయునం।
చలిత సరోజరాజనిల ♦ నన్నటనంబొనరించి సుర్గులం।
గలకలనవ్వుచుం జపల ♦ కాంతతరంగకరాళిచేతఁ గౌఁ।
గిలినొనుపట్టులొప్పబహు ♦ కిల్బిషహారిణిఁ గాంచెనత్తతిన్॥ ౧౬౯

మ॥ ఒకటన్వేల్పు మిటారికూటపులపాం ♦ గోద్యత్ప్రభన్యామమై।
యొకటన్నొక్క కరగు బంగరు విభా ♦ షోద్యత్ప్రభం జత్రియై।
యొకటన్నొక మెట్టుంగుఁ జన్గవలపై ♦ నున్నట్టి శ్రీకుంకుమా।
దిక వస్త్రౌఘము చేతఁ బాటలయునై దీపించె నప్పట్టునన్॥ ౧౭౦

గీ॥ అట్టి త్రిపథగిలో స్నాన ♦ మాచరించి। వెడలె శంకరుఁడగ జేశు ♦
జడలనుండి। సురనదీజలవేగంబు ♦ దొరలఁ జేయఁ। పత్తునసంగతి
పుణ్యాస్వ ♦ ద్ధవిధుఁ డనఁగ॥ ౧౭౧

మ॥ దివిషద్వాహినిలోనఁ గ్రుంకులిడి యు ♦ త్తీర్ణుండునౌ శంకరా।
ఖ్యవసుంధ్రాగురుమూర్తి తజ్జలకణో ♦ ఘాంచత్ప్రభం జెన్నుమీ।
ఱెడిఁ శ్రీకంఠసంస్రవజ్జలకణ ♦ శ్రీనొప్పచంద్రోపలో।
ద్భవ నవాబ్జామృతబాలిచామజములు ♦ త్సాహంబునన్నొగఁ గసన్॥

మ॥ నయముక్తింపగు శంకరుండు కనకం ♦ తస్నార్ధసుస్నాతుఁడై।
జయలక్ష్మ్యాలయము స్వాకింద్రవిధభా ♦ స్వన్ముఖ్యదివ్యౌఘసం।

శ్రేయమున్నాశత సంశ్రితాఘచయము ♦ న్నతాంకికావిశ్వపా।
లయమునుం దుంబురు నారదాదిమునిజా♦ లస్తవ్యసుశ్రేయముల్॥
మ॥ అవనీదేశికుఁడంతభక్తిఁగొలిచె ♦ న్వర్షంబునం గాలభై।
రవుఁగాశీ నగరీధవేశ్వర నవ ♦ వ్యాసక్తహృద్వాసినం।
భవు, విశ్వేశదిదృక్షుయాత్రికజన ♦ ప్రత్యూహఘోరాటవీ!
దవ వహ్న్యంచితవైభవు న్సకలభ ♦ క్తస్తుత్య సద్వైభవున్॥
గీ॥ అంత విశ్వేశ్వరాలయా ♦ భ్యంతరమున, కేగి మెయినిండఁబుల
కలు ♦ వీఁగుచుండ । హర్షముఁ మౌళితలమున ♦ నంజలినిడి।
వినుతినొనరించెనీగతి ♦ విశ్వనాథు॥ ౧౭౫

—♦ శ్రీ విశ్వేశ్వర స్తుతి. ♦—

సీ॥ ప్రణవరూపాయ, ప ♦ ర్వతపుత్రికామనః; పద్మమిత్రాప్రియ,
తు ♦ భ్యన్నమోస్తు। జననస్థితిలయాది ♦ సకలకార్యవితాన;
కారిణే, తే, నమ♦స్కరణమస్తు। శ్రుతిశిరోనికరశో ♦ ధితసద్గుణౌ
ఘాయ; భగవతే, సంతతు♦భ్యన్నమాంసి। రాగరోషవిహీన ♦
యోగిమానసలీన; పాదకంజాయతే ♦ ప్రణతిరస్తు।
గీ॥ వారణాసీనివాసాయ ♦ వారిజాప్త। వహ్నివిధుచక్షుషే, సంతు♦
వందనాని। అన్నపూర్ణావిశాలాంబ ♦ కాచ్ఛహృదయ । నాయ
కాయ, భవంతు మ ♦ న్నతిశతాని॥ ౧౭౬
సీ॥ తలపైన మూఁడుపో ♦ కలఁబోవుచదలేరు; సాగితానొకవింత♦
సలుపుచుండ। వలజేనిమామయాఁ ♦ దలపై జెలంగుచుఁ; దెలి
మానికపుఁజెల్వుఁ ♦ గొలుపుచుండ। నఱుతనల్లనిమచ్చ ♦ యా
ల్లానేరెడుపండు; వలెనుండి నీలంపుఁ ♦ జెలువుఁగూర్ప। ఒమ్మే
నందున వేమొ ♦ గమ్మలచిలువతా; జందెమై యొకవింత ♦
యందమొసఁగ।
గీ॥ మంచుమలపట్టి తొడపైన ♦ నంచునించు। గాలిదమ్ములపైనె
జే ♦ జేలువాండ్రఁ। జిఱునగవుపల్కుతోఁగూడి♦చెలువొసర్చఁ।
జెలఁగుమిముఁగంటిఁ జెట్టలఁ ♦ జీల్చుకొంటి॥

సీ॥ ఒకవంక నారదా ♦ దికమౌనినికరంబు; సుగుణాలసమూహంబు ♦
బొగడుచుండ। నొకట నింద్రాది ది ♦ వ్యకదంబమెల్లప్పు; వర
భక్తిఁదోడ సేవల నొనర్ప। నొకప్రక్కఁ బరమహం ♦ సకదంబ
ముపనిష; త్సమితిచే సుగుణసంచయముఁ బొగడ। నొకచాయ
గాయక ♦ ప్రకరంబు వల్లకీ; ముఖనాదవితతిచే ♦ ముదముగూర్ప।

గీ॥ సన్నపూర్ణావిశాలాక్షు ♦ లంకములను। జెలఁగఁ గణివేల్పు
సన్నిధి ♦ సలరుచుండ। నింపుపేరోలగంబున్న ♦ దండివేల్పుఁ।
గాంచినాఁ డనఘంబులఁ ♦ ద్రుంచినాఁడ॥ ౧౭౮

చం॥ నినుగనుమానవుండు జన ♦ నీకుచదుగ్ధమునానఁబోవఁడ।
న్ననినిగమశీర్షభవ్యవచ ♦ నంబులు నెమ్మదినమ్మి మిమ్ములఁ।
గనెడభిలాషయుత్కటము ♦ గాజనియింపఁగ వేగుదెంచి విభా।
ఘనపదపంకజద్వయముఁ ♦ గాంచి ప్రేమించితిఁ గాశికాధవా?॥ ౧౭౯

శా॥ పంచక్రోశవిరాజమానపురసీమా ♦ పట్టంకెక్కెడ నెట్టికిం।
జంచన్నిర్మలతుంగభంగయుతగంగా ♦ స్వీజ్ఞానపూర్ణాంగసం।
బంచాస్యప్రవిభా సమానమగు మా ♦ భవ్యాకృతింగాంచి వం।
జంచత్సంచితపాపసంచయము నా ♦ శంబందెఁ గాశీధవా॥ ౧౮౦

ఉ॥ కాశికి నేఁగియచ్చటనె ♦ కౌతుకినై వసియింతునంచు లో।
నాశయ ముద్వహించుటనె ♦ యాయవిముక్తపురీనివాసిల।
క్షేశమహాకృపుండగు స ♦ దంత మునుఁ గాదనృతంబటన్న నో।
యీశ! సుసంగమున్గొనిన ♦ నేగతిఁ బోవు పాపపుంజముల్॥ ౧౮౧

సీ॥ హాకిసంగీతసంగ! ♦ మదగజాసురభంగ; మహితకృపాపాంగ! ♦
మదనభంగ!। విధుశిరోభూషణ! ♦ విశ్వాత్మత్రిలోచన!; విధిము
ఖామరసంఘ! ♦ వినుతధిషణ!। నిజభక్తజనపాల! ♦ గజదనుజో
త్తరిచేల!; కరకంజధృతశూల! ♦ కాలకాల!। నిగమాఘుశం
ఘ్రాణ! ♦ నీరధిచయతూణ!; శరధిజాధవబాణ! ♦ వరకృపాణ!।

గీ॥ నిఖిలపశుపతిక్రియోత్కంఠ ♦ నీలకంఠ! । పారధిక్షత్రపంకేజాత ♦
జాతశీత! శైలకన్యామనోహర ♦ సర్పహార! । పాహివిశ్వేశ!
కాశీశ! ♦ పార్వతీశ!॥ ౧౮౨

చం॥ కలకుటులోకమాది గ్రమము ♦ గమ్ముగ్రమ్మియున్న యట్టిపో!
లములఁజేనికష్ట కర ♦ కమ్మగు చెల్వమొసంగుచుండఁగా!
సలకమగ దావలమ్ములగు ♦ పాములు నోదలలూచుచుండఁగా!
దుఃఖకోపగట్టుపట్టకసం ♦ ద్రోక్కుడు నిన్నుఁదలంతునిచ్చలుక॥

ఉ॥ పారుఁజంపిన స్మరును ♦ బాసముఁజేసిన మేల్మిబంగరుం।
గోరిపాలించిన సురుని ♦ కోమలిఁగూడిన బాలుఁజంపినం।
గోరమణీసహాసిమును ♦ గూల్చిననోశివ! మిహాపురంబున।
న్నాశ్రణమందుమర్త్యుఁడు యమ♦ప్రభుదండనమందఁడెన్నఁడున్॥

మ॥ అవిముక్తాభిధచే నిలంజెలఁగు నీ ♦ యావాసమందున్న జం।
తువిశానంబు నిజాంగసంచయమునుం ♦ దూర్ణంబుగా వీచుచోఁ।
జెవి నోంకారము నీవుసేరి యుపదే ♦ శింపంగ మోక్షంబునో।
శివ! తానందునటున్న శక్యమగునే ♦ చెల్వా భవత్సద్దయన్॥

మ॥ అని కాశీధవువిశ్వనాథు హరిము ♦ ఖ్యస్వర్గిసంఘస్తుతు।
ఘనభక్తి న్వినుతించి నాకజనతా ♦ కాంతాశిరఃకల్పనా।
ననివిష్టభ్రమరీఘటానవిలస ♦ న్నాదోల్లసత్పాదకం।
జననేశాత్మజ నన్నపూర్ణనిటులా ♦ సక్తిన్నుతించెన్వడిన్॥౧౮౫

—♦ అన్నపూర్ణాస్తవము. ♦—

ఉ॥ బంగరుగిన్నెఁజేతఁగొని ♦ భవ్యదయారసమొల్కునట్టి క।
న్నుంగవ నాశ్రితాళిని గ ♦ నుంగొనుచంతట, నింకనొక్కచే।
తంగలదర్విశోడ హసి♦తంబునఁ బంక్తులనెల్ల నోదనం।
బుంగరుణించునన్న పరి ♦ పూర్ణను నిన్నుఁదలంతుభక్తితోన్॥

మ॥ నతులంబెక్కులొనర్తు భక్తిమెయినే ♦ నానామరానీకమా।
ళితలోద్యన్మకుట స్ఫురన్మణిగణా ♦ లీకాంతిఫీరాజితాం।

చితపాదాంబుజ కాశ్రితావనచణ ♦ శ్రీరాజితాపాంగకు
న్నుతికంతప్రియు కన్నపూర్ణకు విరిం ♦ చి ప్రోద్భవఖ్యాతకున్॥

శా॥ అంబా! కేశలసత్ప్రసూనమకరం ♦ దాస్వాద నాసక్త రో
లంబా! సంశ్రితసంచయావన దయా ♦ లంబా! శిరస్థోడురా
డ్బింబా! రాగలసన్నిజోష్ఠజితస ♦ ద్బింబా! సముద్దివ్యపు
ల్లాంబుప్రోద్భవలోచనాంచిత కదం ♦ బా! నీకుఁ గేల్మోడ్చెదన్॥

సీ॥ మకుటస్థితానేక ♦ మణినిచయప్రభ; ల్దిక్సంతతికిఁ జిత్ర ♦ దీప్తి
నిడఁగ। ఫాలతలోల్ల స ♦ ద్బాలేందురేఖాంశు; లమరసంతతికి
మృష్టాన్న మొసఁగ। మృగమదతిలకంపు ♦ నిగనిగల్ పూర్ణేందు;
గతలాంఛపుఁగాంతి♦కరణినెగడ। నాశ్రితజనభక్త ♦ హర్షవర్ధన
మహః; కరుణారసాపాంగ ♦ గణమొసంగ।

గీ॥ నఖిలలోకావనంబగు♦ హాసమొప్ప। బంగరుంగిన్నె నొకహస్త♦
పంకజమునఁ। గొని మఱొక్క కరాంబుజం ♦బునఁ బసిండి। గరి
టెఁగొని భిక్షమిడుచునిరుఁ ♦ గంటిమంటి॥ ౧౯౦

ఉ॥ అంబుజసంభవాంగనయు ♦ నంబుజనాభునిభార్యయున్ స్వహ
స్తంబులఁ జామరంబులను ♦ దాల్చి కరంబునుభక్తితోడఁ బా
ర్శ్వంబులఁ జేరి వీవఁగల ♦ సన్మణిసంచయ భాసమాన పీ
ఠంబున నొప్పు నిన్నుఁ గను ♦ టంగనుధన్యుఁడనైతినంబికా॥ ౧౯౧

శా॥ భిక్షాపాత్రముఁ గేలఁ గైకొని క్షుధా ♦ పేతాత్ములం బోషింపఁగా
దీక్షం బూని నిరంతరంబు సుజనా ♦ ధీనాత్మవై విశ్వసం
రక్షం జేయునదీవకాదె? జననీ! ♦ రామామణీ! యీ దయా
వీక్షం జూచుచు భిక్షనాకిడుము, దే ♦ వీ! యన్నపూర్ణేశ్వరీ!॥

ఉ॥ వర్ణనఁ జేసి మ్రొక్కెద ♦ శివస్ఫురదంకతలాంచితాసనో
దీర్ణకు, భక్తకామితవి ♦ తీర్ణకు, సాధుజనానురాగ సం
పూర్ణకు, నంబుజప్రభవ ♦ ముఖ్య సుపర్వచయస్తుతాత్మ స
ద్వర్ణకు, హర్షపూర్ణకు, సు♦వర్ణసవర్ణకు, నన్నపూర్ణకున్॥ ౧౯౩

మ॥ జలజప్రోద్భవముఖ్య దివ్యజనతా ♦ సంసేవ్యమై దివ్యర
త్నలసన్నూపుర భాసురంబయి సుభ ♦ క్తవ్రాతచేతోంబుజ
స్థలరత్నంబగు నీదుపాద జలజా ♦ తద్వంద్వమో యంబ! ని
శ్చలమై మామకచిత్తపేటికవిలా ♦ సంబున్ సదా గాంచుతన్॥

కం॥ దుర్గకు, బ్రణమద్దివిష ద్వర్గకు, నాశ్రితసుభక్త ♦ వర్గమహాం
హోవర్గకు, నిజహృదయేశ్వర భర్గకు, నతిఁగూర్తుసుగుణ ♦
వర్గకు, భక్తిన్॥ ౧౯౫

గీ॥ అనుచు నీరీతి నంబిక ♦ వినుతిచేసి శ్యామలాంబుదసమగాత్రు ♦
జలజనేత్రు జలధిజాతోల్లసద్వక్షు ♦ బలవిపక్షు నాశ్రితావన
హరినిట్లు ♦ లభినుతించె॥ ౧౯౬

—♦ బిందుమాధవాభినందనము ♦—

శా॥ శ్రీకాంతాకుచకుంకుమాంకితము రా ♦ జీవప్రభూతాదినా
కౌకస్సంచయ సంతతస్తుతము వి ♦ ద్యాధ్వాంతరంభోజమి
త్రాకారంబసురఘ్నమాశ్రితజనా ♦ ఘాభీష్టదంబవ్యయా
చ్ఛాకారంబు మదీయచిత్తజలజా ♦ తావేశముంగాంచుతన్॥

చం॥ నతులనొనర్తు భక్తిమెయి ♦ నారద ముఖ్యమునీంద్రసంచయ
స్తుతునకు నాత్మనాభిభవ ♦ తోయజజాతున కాగమాంతవ
ర్ణితునకుఁ బాలితాత్మపద ♦ నీరజునుర్వగసక్త భక్తభా
వితునకువీతరాగసమ ♦ వేతునకుం గుతుకంబుతో నుతన్॥ ౧౯౭

సీ॥ శ్రీదేవి పాదరా ♦ జీవద్వయమునొత్త; నారదమౌని గా ♦ నము
నొనర్ప; గటిపైనఁ దపసియ ♦ పటము దీపింపంగ; దానిపై
హేమసూ ♦ త్రము సెలంగ; నాభికంజమునందు ♦ నలువచె
న్నలరార; నురమునఁ గౌస్తుభ ♦ మొప్పుచుండ; శంఖశార్ఙ్గర
థాంగ ♦ సాధనంబులు హస్త; వనజాతములఁ జెల్వ ♦ మును
వహింప॥

గీ॥ లలితముఖమున మృగమద ♦ తిలకమొప్ప। దుగ్ధవారాశిమధ్యమం♦దునువరాహి। తల్పమున హాసమొసఁగ ని♦త్యప్రమోద। ముందను నినుఁగంటి, మోదంబు ♦ నందుకొంటి॥ ౧౯౯

సీ॥ నీపాదకమలజ ♦ జని గాంచుటనెకాదె; లోకపావనయయ్యె ♦ నాకధునియు। నీబొడ్డుఁదమ్మిలో ♦ నివ్వటిల్లుటఁగాదె; విధివేల్పు నముకెల్లఁ ♦ బెద్దయయ్యె। నీసపర్యాసక్తి ♦ నెగడుచుంటనె కాదె; యంభోధిజాత లో♦కాంబయయ్యె। ఘనభక్తినిత్యంబు ♦ నినుమోయుటనెకాదె; పక్షికి ద్విజరాజ ♦ భావమొదవె?।

గీ॥ ననుదినంబునునీదుకీ♦ర్తనమొనర్చు। కతనఁగాదె విరోధాంధుఁ♦డతులభక్తుఁ। డయ్యె, నీదుప్రభావంబు ♦ నభినుతింపఁ దరమె? నాబోటికో దేవ! ♦ తత్త్వభావ!॥ ౨౦౦

సీ॥ తొలిపల్కులనుబ్రోచి ♦ మలనుమూఁపునమోచి; యనుగున మన్నెత్తి ♦ పుడమినెత్తి। తనపేరు రముప్రొద్దుఁ ♦ దలఁచుబుడుతఁగాచి; పొట్టియైమూఁపైనఁ ♦ బొడవుసూపి। రాచపిండులనెల్లఁ♦ గ్రాచి రెండైదుల; తలలరక్కసుఁగూల్చి ♦ చెలువఁబ్రోచి। పొగరుఁబోతులకు మె♦ప్పుగఁ జెట్టలం జెప్పి; మొఱకుల గుమినెల్ల ♦ నఱికివైచి।

గీ॥ చుట్టుకైదువ నొకకేలఁ ♦ బట్టితొంటి। మంచిత్రోవను గాపాడ♦ నెంచిపనివి। తంబులుగఁ జెల్వునీఁటిస ♦ తండ్రి నెపుడుఁ। దలఁచు గేలోక్రమ్ముఁగీలింతుఁ ♦ దగినబత్తి॥ ౨౦౧

శా॥ నాకున్ హైమవతీకళత్రునకు నె♦న్నన్ భేదమింతైన లే।
దేకత్వంబెచెలంగునంచు సుజనౌ♦ఘంబాళికిం దెల్పు నీ।
పైకాళీవుకి నొప్పుచుందునని యూ♦హింతుఁ బ్రమానాథ! నా।
ళీకప్రోద్భవరమ్య నాభిగతనా♦ళీకా! దివౌకస్నుతా!॥ ౨౦౨

ఉ॥ వందనమందుకొమ్ము సుర ♦ వందిత దివ్యపదారవింద! గో।
విందా! నమద్యమప్రముఖ ♦ విస్తృతయోగనికాయ విద్యమీ।

ద్బృంద! నవారవిందసుమ ♦ పేశల హస్తచతుష్టయోల్లస|
త్కందకశంఖచక్రముఖ ♦ నవ్యమహాయుధబృంద! నిత్యమున్||

మ|| నిగమాంతస్తుతపాదనీరజ! రజో ♦ నిత్యాహదుర్ధ్యేయధ్యే|
యగుణాసీకవిహార! హారనిచయో ♦ ద్యద్వక్ష! వక్షోలస|
త్సగరాత్మప్రభవోద్భవాత్మతనయా ♦ సంయుక్త! యుక్తాత్మవే|
దిగణాంతఃకమలస్ఫురత్పద! పదో ♦ ద్దీప్తాపగా! మ్రొక్కెదన్|| ౨౦౮

సీ|| శ్రీవత్సయుతవక్ష! ♦ దేవతాచయ పక్ష!; భక్తపాలన దక్ష! ♦
పంకజాక్ష! | నిగమాంతసంచార! ♦ నిజభక్తమందార!; యతి
మనోబ్జవిహార! ♦ యఘువిదూర! | కేయూరకలితాంస! ♦ కిల్బి
షౌఘధ్వంస!; మానిమానసహంస! ♦ మారిరంస! | జనతానుదే
శిక! ♦ జనతాపహాపక!; సద్వాగ్దేశిక! ♦ దివ్యతిలక! ||

గీ|| శంఖచక్రగదాశార్ఙ్గ ♦ శస్త్రహస్త| పతగనాయకవాహన! ♦ భవ్య
సహన!| మకుటలసదుత్తమాంగ! ని ♦ ర్మలశుభాంగ!| పరమ
కృపనాద్యమాంరక్ష! ♦ పరమపురుష|| ౨౦౯

చం|| ఇటులతిసీలదేహుని ర ♦ మేశుని శంకరమస్కరిందుప్రియు|
త్కటమగుభక్తిమేనం బుల ♦ కల్చెలరేఁగఁగ సంస్తుతించియం|
తటనటఢుంఠివిఘ్నపున ♦ తంద్రితుఁడై వినుతించెనిట్లువి|
స్ఫుటమగు భక్తితోడఘన ♦ మోదముసం బులకల్చెంగఁగన్||

—♦ ఢుంఠివిఘ్నేశ్వరవినుతి ♦—

ఉ|| వారిజసంభవాదిసుర ♦ వారమునారతభక్తి నేమహా|
దారుని సర్వకార్యములఁ ♦ దానొసరించెనుపట్లఁగొల్చి శ్రీ|
హారయ ధన్యతంగనెనొ? ♦ యామహనీయుని హస్తివక్త్రవి|
స్తారపుభక్తిఁగొల్తు విత ♦ తంబగు విఘ్నతతిన్నశింపఁగన్|| ౨౧౦

సీ|| పనులకుముందునే ♦ ఘనునెంచుమాత్రనా; పనులెల్లనిర్విఘ్న ♦
తనుజెలంగు| గురుభక్తినిడినట్టి ♦ గటికబోచలకయే; వేల్పుతా
నందున ♦ నల్పముదముఁ| గడుఁబేర్మినొసఁగెడు ♦ కుడుముల
మెక్కియు; తుస్నకపాళినొసఁగునే ♦ యకలుషుండు?| స్వాశ్రితా

ఘుంబెచ్చు ♦ నభివాదనంబుల; కేవేల్పు సెలఁగుఁ బ్ర ♦ హృష్టుఁ
డగుచున్|

సీ॥ నేమహాత్మునిముమూషకం ♦ బెక్కితిరుగున్| నగభవాచిత్తకమల
కం ♦ జాప్తుఁడెవఁడున్| శీఘ్రసంతుష్టినెవ్వఁడు ♦ సెలఁగున్ సట్టి|
సంతవిఘ్నేశుఁగొల్తు న ♦ నంతభక్తి॥ ౨౦౮

మ॥ శివగౌరీప్రియపుత్త్ర! సర్వసురరా ♦ జస్తుత్యచారిత్ర! వి|
ఘ్నవితానాగచయాగ్నిహోత్ర! నిజభ ♦ క్తస్తోమకారుణ్యపా|
త్ర! పవిత్రోద్భవతుంబురుప్రముఖగీత ♦ స్వచ్ఛచారిత్ర! పా|
వనవేదప్రణమన్మనోంబుభవమి ♦ త్రా! భక్తినిన్గొల్చెదన్॥ ౨౦౯

చం॥ సురచయపూజ్యమవ్యయము ♦ సోమకలాధరమున్నివాంక భా|
సురము మత్తహస్తిముఖ ♦ శోభితమున్ఫణిసంచయోపవీ|
తరుచిరమేకదంతలసి ♦ తంబును వామనమున్నిజాశ్రితో|
త్కరసకలేష్టదంబునగు ♦ తావకమూర్తిఁదలంతు నిత్యమున్॥

మ॥ ఫణిహారత్వమునుంగణేశతయుది ♦ వ్యస్తోమపూజ్యార్చ్యతా|
గుణమున్భూరిదయారసప్రథిత వృ ♦ క్కుల్నిత్యహార్షంబునో|
గణపా! నీపితనుండిచేరెనిచు ని ♦ క్కంబిద్దేమన్నఁగా|
గణమంచుండెడి సద్గుణప్రతతి కా ♦ ర్యంబుండగంజేరదే॥ ౨౧౧

శా॥ ఆదిన్నైమవతీషపుండు మహిలో ♦ నగ్రత్వముంజెందె యా|
మోదంబుత్కటమైచెలంగఁ దనకుం బూర్వంబుసంగున్న యా|
ద్యావిస్థానమొసంగనీకన గణా ♦ ధ్యక్షా! హరిన్నిర్జయ|
శ్రీదీపింపఁగనుండుతండ్రి సుతునా ♦ రీతింబొసర్పంగదా॥ ౨౧౨

గీ॥ తగినభక్తినిభక్తపై ♦ తావమిడిన| గతికపోఁదలకును మోద ♦
కంబులకును| ముదముఁగని సర్వకామిత ♦ ములనొసంగు| నిన్ను
భావింతు, సేవింతు ♦ సన్నుతింతు॥ ౨౧౩

కం॥ ప్రణమత్ప్రత్యూహ నివా| రణచణకరుణాకటాక్ష ♦ రంజితుఁ
జింతా| మణిపీఠనిష్టమోదక| గణకరు నిభవక్త్రునిన్ను ♦ గణు
తింతుమదెన్॥ ౨౧౪

గీ॥ అనుచు నురుభక్తి మంతిగ ♦ జాస్యుఁగొలిచి। పరమపావనమైన
యా ♦ పురమునందు। నున్న వేల్పులకడకేగి ♦ యురుతరంపు।
భక్తివిలసిల్లఁజేసె న ♦ పర్యలనట॥ ౨౧౪

చం॥ అనుదినమిట్లు నాకఘుని ♦ యందవగాహము నాచరించి భ।
క్తిని జలజాలయేశముఖ ♦ దేవసమర్చితుఁడైన విశ్వనా।
థుని పదకంజయుగ్మమును ♦ దృష్టినిగొల్చుచు సర్వలోకపా।
వనమగునట్టి క్షేత్రమున ♦ వాసమొనర్చుచునుండె నంతటన్॥

—♦ఒక విప్రకుమారుఁడు శంకరుంగోరి యతియగుట♦—

చం॥ తనవగు మేని చెల్వముహము ♦ తప్రచయూశను ధిక్కరింప న।
బ్జనిభవిలోచనంబులు వి ♦ భాసిలుచుండ నభీత సర్వవే।
దనిచయుఁడై సదయొక్క వసు ♦ ధాత్రిపశాత్మజుఁ డేగుదెంచెన।
ఘనుఁడగు శంకరార్యగురుఁ ♦ గాంచఁ బలంచియనన్యచిత్తుఁడై॥

శా॥ వైరాగ్యంబున భార్యఁగైకొనక స ♦ ర్వత్యాగముంజేసి వి।
స్తారంబై కడు దుస్తరంబయిన సం ♦ సారాంబుధిన్దేశికో।
త్కారుఁడౌ గురుపమెక్క సత్వరముగా ♦ దాఁటంగ లోనెంచి త।
ద్వారిప్రోద్ఘనతుల్య పాదములపై ♦ వ్రాలెన్వ్వజుండత్తఱిన్॥ ౨౧౭

గీ॥ వ్రాలి లేవకయున్న య ♦ వ్వటువర్యుఁ। బరమ కరుణాబ్ధియైన
శం ♦ కరగురుండు। లేపఁగానెత్తి హర్షక ♦ లితమగునట్టు। పలికె
నత్తఱిఁ జేర్మిదై ♦వారనిట్లు॥ ౨౧౮

ఉ॥ బాలుఁడవై యుఁజూడఁగవ ♦ బాలమనీషివినై యనేక వి।
జ్ఞానియునట్టుగా కక్కఁడవు ♦ నైయు నసత్తమభావపత్రివై।
బాలక! తోఁచె దెవ్వఁడవు? ♦ వాసమదెయ్యది? ధైర్యమూనినీ!
వీలలిరాఁగఁ గారణమ ♦ దెద్ది? వచియింపు నిజంబుగా. నిటన్॥

గీ॥ అనుచుఁబ్రచ్ఛించు శంకరా♦ చార్యుఁగాంచి। యుత్తరజ్ఞుండునో
భూసు ♦ రోత్తముండు। సెప్పెనురుభక్తినిట్లు దే ♦ శికవరేణ్య!।
వినుమునామకమైనట్టి ♦ వృత్తమనుచు॥ ౨౨౦

కం॥ అంచితపుణ్యోద్యద్వజ్జన। సంచయము విరక్తయోగి ♦ చయముల
సితయునై। కాంచనగర్భస్థలియును। నెంచంగా నాదరంబు ♦
నెనయదునాచేఁ॥ ౨౨౯

చం॥ శివమిడునట్లు దేవర వ ♦ చించెనుపల్కు చకోరరాజి చం।
చువుల సుధాంశుఁగ్రొచ్చుఁగవ ♦ సుంధరపైఁబడునాసుధాసుధా
రవలెఁజెలంగు నెవ్వనిసు ధ ♦ రాస్థలి నట్టిభవద్వచోరుచి।
న్న్రవణపుటంబులంగొనితి ♦ రంబుగఁగ్రొత్తెదనార్య! మాటికిన్

శా॥ ద్యావాభూమిసదంబు నుత్కట యశో ♦ వ్యాసంగికస్వస్తిపు।
ర్యావిర్భూతతపస్సుపక్వఫలమా ♦ ధ్యాకర్షకంబున్భవ।
శ్రీవైరస్ఫురితంబు దీనజన రా ♦ జీవ్రికరంబౌ భవ।
త్సేవందక్షతనంది తత్పరతమ ♦ చ్చేతోంబుజంబొప్పఁగన్॥ ౨౩౧

గీ॥ సంసరణబంధరోగ భీ ♦ శాంతికౌఁ అకు। దేవ! నేవ్యుండవీవమా ♦
కీవసుమతి। వెజ్జులకుమాళిమణివని ♦ వేదమనిన। శివునియవతార
మగుచుఁ బ్రి ♦ సిద్ధిఁగనుట॥ ౨౩౨

కం॥ అనిపల్కెడు విప్రకుమా। రునికిదొదయతోడ శంక ♦ రుండు
యతిత్వం। బును మహితులందరలవా। నినె శ్రీగురుముఖ్య
శిష్యు ♦ నిననంమునిఁగన్॥ ౨౩౩

చం॥ భవజలరాశిదాఁటియొగిఁ ♦ బారముఁజేరఁగఁగోరు నాకుఁజో।
తవణిగ నుత్తముండవయి ♦ ధన్యతఁగూర్పుమటంచు వేడు వి।
ప్రవరసుతున్సదాశ్రమవి ♦ భాస్వరనావికఁజేర్చి సత్కృపా
ఖ్యవిపులదండముంగొని సు ♦ ఖంబుగఁ బారముఁజేర్చె నాజ్ఞ
యున్॥ ౨౩౪

గీ॥ ఇమ్మహాత్ముని సేవింప ♦ నెవ్వరిలను। దేవతాంశలఁబుట్టరో ♦
యానరేష్ట। లందరీ గురుశిష్యత ♦ నటనెయతి వి। దాగుతైతా
క్యగతిఁగూడ ♦ బాగుగఁగన॥ ౨౩౫

ఉ॥ వ్యాఖ్యలయొమానము స్తక వి ♦ వర్జితులై దళదంతురాభశంఁ
కాఖ్యకళంకులైన యుప ♦ ఘాత్ములు విశ్వవవిత్రకృష్ణమహా।

పంఖ్యులు వామదేవముఖ ♦ రపరివయస్కులు శిష్యులే మహా
పర్రిఖ్యులక మ్మహాత్ముఁడు ధ ♦ రాస్థలినందె వినేయరక్షకై ॥

ఆ॥ వె॥ సకలశత్త్రిలోక ♦ సంఘోద్ధృతి నొనర్ప। నవనిఁజెందినట్టి ♦
భువనగురుని। ఛాత్రిభావమంది ♦ సకలసత్తము లైన। తజ్జ్ఞులెల్ల।
మిగుల ♦ ధన్యులుకద॥ ౨౩౭

మ॥ పురుషార్థార్థులకాయహీనుఁడు సువా ♦ క్పుంజంబుచే హర్షమే।
ర్పడుచున్నంతత కల్పితార్థముల న♦ వ్వాల్మీకియుంగూర్చెఁదాఁ
జిరకాలార్థదమైన సూత్రితతిఁ గూ ♦ ర్చెంగాదె వ్యాసుండుశం
కరసద్దేశికుఁడొక్కృతార్థతఁగనం ♦ గాఁజేయుశీఘ్రంబుగన్॥ ౨౩౮

కం॥ హరితుల్యమహిముఁడౌ శం। కరుఁగొల్చుచుఁ గాశికా న ♦
గరవాసులు వం। కరత్రోవఁబోవు తమమతి । నురువరగుణుఁగా
నొనర్చి ♦ దుర్వారలోనన్॥ ౨౩౯

ఆ॥ వె॥ కిరణవితతినొప్పు ♦ సరసిజాప్తునియట్లు। విరులనెసఁగు దేవ ♦
తరువుమాద్రి। నేత్రతతినిప్పత్ర ♦ శత్రుఁడెట్లువ్విధిఁ। జెలఁగె
శిష్యపాళి ♦ చేగురుండు॥ ౨౪౦

సీ॥ అట్టిశిష్యులు తనుఁగొల్వ ♦ నంతశంక। రుండు నొకనాఁడు త్రి
పురవి ♦ రోధిశాల। లోచనాగ్నిస్ఫులింగాధ్వ ♦ సూచనంబుఁ।
దపనకాంతశిలంగాంచి ♦ ధరనెనంగ॥ ౨౪౧

చం॥ ఉరుతరసంచయంబునమ ♦ హోదధిపూరమునున్నృజించు భా।
స్కరుఁడను నిందరిజాలికుఁడు ♦ సద్ద్యుతిమద్వివిధార్ఘ్యరత్నబ।
స్థిరసముపాంశుజాలకముఁ ♦ డా. జొరఁజేసి యనంతరంబుభా।
స్వరశిఖిపింఛమున్సకల ♦ వర్ణయుతంబుగఁ జూపుచుండఁగన్॥

ఉ॥ తమ్ములలోన హంసతతి ♦ దాఁగఁగ దివ్య సరోవరాంబుమ।
ధ్యమ్మున మీనములొప్పరను ♦ హోతరుకోటరపాళిఁ బక్షిజా।
లమ్ములు నిద్రవోవఁగని ♦ లాధరకంధరసంతతిన్మయూ।
రమ్ములుసేరిసుస్థిని ది ♦ రంబుగరావవిహీనమైకనన్॥ ౨౪౩

సీ॥ ముక్తిప్రదమైన సద్విద్యఁ ♦ బొందియున్నఁ । దుచ్ఛమైయొప్పు
జనసంగతి ♦ హేచ్ఛమహిని । నకట! మాయావివరుఁడైన ♦ య
మ్మహాత్ముని । మాయఁ జొచ్చిరెంతటి ♦ మహాత్ములైన ॥ ౨౫౨

కం॥ అనిపల్కి యంతనంత్యజుఁ । డను విరతిం జెందఁగాఁగ ♦ డం
గకు నాశ్చర్యనియతుండై సత్యవచో । ఘనిశంకరుఁ డంత్యజాతుఁ ♦
గని యిట్లనియెన్ ॥ ౨౫౩

సీ॥ ఓనపుస్కరవర్య! స♦ద్భావమొప్ప । నీవిపుడు వల్కినదియెల్ల ♦ నిజమె
సుమ్ము । వీఁడు ఖండాలుఁడను బుద్ధి ♦ విడిచితి నాత్మ । విదుఁడవగు
నీదు సద్వాక్య ♦ వితతి నిపుడు ॥ ౨౫౪

ఉ॥ అంతట నాగమాంతనిచ ♦ యంబు నెఱుంగు దురంధరుం డిద్ధియా
ళింపఁగ నెల్చి సన్మనన ♦ లీలఁ జెలంగెద రంద ఱాత్మలో ।
నంతము హృన్నికాయమున ♦ నారతము న్నమకూర్చు రందఱా
నంద ముతోన భేదధిష ♦ ణంబొనరించుచు నుందు రిజ్ఞులై ॥ ౨౫౫

సీ॥ దృఢతఁ దేహానసంగెడు ♦ నెవరికే జ । గంబు సర్వంబు నాత్మయై ♦
కనఁగనగునో? । వారు ద్విజులైనఁ గడజాతి ♦ వారలైన । నిరత
వంద్యులెయను దృఢ ♦ నిష్ఠ నాకు ॥ ౨౫౬

సీ॥ హరియె మొదలుగఁ దేరయాఁగ ♦ వఱకు నొక్క । చితిగ నెవనికిఁ
దోఁచునో ♦ సతముఁ జితియె । నేను లేదన్యమను నొయే ♦ మాన
వాగ్ర్యుఁ । డతఁడుఁ బుల్కసుఁడైన నా ♦ కగు నుగురుఁడు ॥

సీ॥ విడిగనెటనెటనయ్యయి ♦ విషయములను । జూచు నప్పుడు నే
బోధ ♦ తోఁచు? నఖిల । మును నశింపఁగ మిగులు నా♦బోధ యొ
యదె । నేననుచుఁ బల్కు నరుఁడె నా ♦ కెపుడు గురుఁడు ॥ ౨౫౭

మ॥ అని యామూలనితోడఁ బల్కుచు సువి ♦ ద్యాదేవుఁడా తం
డు మోద్రి । లను నయ్యంత్యజుఁ గాంచఁడయ్యె నికఫ ♦ లస్ఫూర్జ
దేణాంకశో । భుని రూపస్ఫురదాగమావృతుని శం ♦ భు న్దివ్య
మానిందిరిహ్యా । ద్వనజాబ్జాప్తుని విశ్వసృణ్ముఖ సుప ♦ ర్వస్తోమ
యుక్తుం గనెన్ ॥ ౨౫౮

మనియతిఁ గాంచుచు న్నబహు ♦ మానసముగా ననయ్యె మే
శేశఁ హశా॥ ౨౬౪

—♦ బ్రహ్మసూత్రభాష్యనిర్మాణమునకయి శివుఁడాజ్ఞ యొసఁగుట. ♦—

చ॥ మునివర! యస్మదాదిపద ♦ ముంగనినాఁడవు నీదునిష్ఠ శో
ధన మొనరింపఁగాఁబడియె ♦ ధన్యుఁడవైతివి వ్యాసుఁబోలె నీ
వును మదనుగ్రహంబునకు ♦ భూస్థలిఁ బాత్రమవై యనారతం
బు నెసఁగి యోసవగ్రిచర! ♦ మోదమునందెదు గాకవీకమైక॥

సీ॥ అనుశిష్టుఁడగు వ్యాస ♦ మునివర్యుఁ డాగమా; వలినిభాగించి
యా ♦ వలఁ బ్రహ్మ। మునఁ గాణభుజసాంఖ్య ♦ ముఖము నా
కుమతంబు; లను సమూలవినాశ ♦ ము నుగనంగఁ। జేసిధాత్రి
స్థలిఁ ♦ జెలఁగెడు బ్రహ్మ సూ; త్రంబులం జేసి య ♦ శంబు
నెనసెఁ। దాదృశబ్రహ్మసూ ♦ త్రములకుఁ గలిదోష; మున వేద
వచనము ♦ లూర్మఁడోనాల్గొ।

గీ॥ బలముఁ గూర్పంగ మూర్ఖులు ♦ భాష్యముల ర। చించిరా భాష్య
ములు విజ్ఞ ♦ సంచయంబు। చేత దూష్యతఁ గనె నీ ధ ♦ రా
తలంబు। నందు సద్గుణగణ్య! సం ♦ యమివరేణ్య!॥ ౨౬౬

గీ॥ అందుచే వేదశిఖరార్థ ♦ బృందవిదుఁడ। వైన నీవిప్పుడా దుర్మ ♦
తాళినొంచి। వేదసుబలితయుక్తిమ ♦ ద్విమలసూత్ర। భాష్యము
నొనర్చెదవుగాక ♦ ప్రాజ్ఞవర్య!॥ ౨౬౭

మ॥ అనవద్యంబయియొప్పునట్టి భవదీ ♦ యంబైన యాభాష్యమా
ఘనవాహప్రముఖామరప్రతతిచేఁ ♦ గాంచుంగదుం బూజనిం।
కనకోద్యత్సభఁ గూడసుత్కటవిరా ♦ గపోల్లసద్విత్సమ।
ర్చనముం గాంచుఁ జెలంగు నిద్ధరణి నా ♦ చంద్రార్క తారంబుగక॥

ఉ॥ భాష్యమునుం బొనర్చి పిద ♦ పన్నవగుప్తుని భాస్కరున్నదు।
ష్ప్రేష్యుని నీలకంఠునిన ♦ భీతుఁ బ్రభాకరు మండనార్యుని।
దాస్యమతస్థపండితులఁ ♦ దుష్టిని గెల్చి మహాద్వయేష స।
చ్ఛిష్యయుతుండవై ధరన ♦ భీతినొనర్పుము తత్త్వబోధముక॥

కం॥ పరతత్త్వమార్గరక్షణ। కొఱకట నటవిఘ్నతిమిర ♦ ఖండనమహ
రుఱా। వరశిష్యులనుంచియు వి। ద్వర యంతటనన్నుఁ జూడ ♦
వచ్చెదవుసుమీ॥ ౨౭౦

గీ॥ ఇట్లు ఘనదయనొప్ప మ ♦ హేశ్వరుండు। శంకరుననుగ్రహించి
పోఁ ♦ జదువులగుమి। తోన గోచరుఁడయ్యె నే ♦ మౌనియుఁ
జన। నభ్రగకుశిష్యతతితోడ ♦ నక్కజపడి॥ ౨౭౧

గీ॥ అభ్రగంజేరి యాహ్నిక ♦ మాచరించి। యాశుగురునెన్నగుణ
వారి ♦ రాశియైన। శంకరాచార్యుని చిత్తంబు ♦ సకలలోక। హిత
ముగా భాష్యమునొనర్ప ♦ నెంచెనపుడు॥ ౨౭౨

మ॥ అవిముక్తేశ్వరునుండి భాష్యమును వ్రాయన్సక్తినింగాంచి య
య్యవిముక్తాఖ్యపురంబునుండి వెడలె ♦ స్వార్థంబుతో నాద్విజా।
తనరుండంబుజకుట్మలాంతర నిరు ♦ ద్ధంబైనమత్తాళి యా।
య్యవరోధంబునువీడి హర్షకలితే ♦ హాంబోప్ర చందంబునన్॥

గీ॥ ఉర్విసద్వైతశాస్త్ర వి ♦ త్సార్వభౌముఁ। డైనయాశంకరుండేగు ♦
ననుచుఁగురింకు। మెట్టపిధుఁడనుగొనఁగును ♦ బట్టు దిగ్వి। నిత
యుఁజామరముంబురో ♦ ద్యుతిమిషఁగొనె॥ ౨౭౪

—♦శంకరుఁడు బదరికావనమునకరిగి భాష్యములు వ్రాయుట♦—

గీ॥ అమకమనుజంతశాంతోత్త ♦ రాశఁదక్క। నొండుదిశకేగవాంఛ
లే ♦ కుంట నచటె। తీర్థములనెల్లఁగొల్చుచు ♦ దివ్యసేవ్య। బదరి
కావనికేగఁదా ♦ నెదఁదలంచె॥ ౨౭౫

చం॥ ఒకటమహోష్ణమై మఱియు ♦ నొక్కట శీతమునై మఱొ
క్కచో।
నకుటిలమై మఱొక్కట మ ♦ హాకుటిలంబయి యొక్కచోటకం
టకయుతమౌచు వేఱొకయె ♦ డంగతకంటకమైయు మూర్ఖమ।
ర్త్యకుమతియట్టులుండెడు ప ♦ థంబునశంకరయోగితాఁజనెన్॥

మ॥ పరమాత్మప్రంగతబాధనక్రియునిఁగా ♦ భావంబులోనన్నిరం।
తరముంజూచెడు శంకరార్యుఁడు సపాం ♦ థస్తోముఁడై తాఫలో

త్కారముప్ఫక్షణఁజేసె దివ్యజలముం ♦ దాౢెంబభించోయె సే।
దరెఁగూర్చంగనె లేచెలోకగతియా ♦ త్రింజేయుకాలంబునన్

మ॥ ఇటులాశంకరుఁడెంతొ దవ్వుచని తా ♦ సీక్షించెకీర్తాచలో।
త్కటకాళిసృవమగ్గుకీతతి పరీ ♦ తంబౌచు ఖేలత్సురీ।
పటుసంఘుంబున నొప్పునట్టి దరిచే ♦ భవ్యంబునై పుణ్య సం।
ఘటకంబౌ బదరీవనస్థలము నా ♦ కస్తోమసంస్తవ్యమున్॥ ౨౭౮

సీ॥ నారాయణఁరాచ్ఛ ♦ నామంబులనుదాల్చి; శ్రీనాథుఁడెచటఁ
దాఁ ♦ జేసెఁదపము?। యమనియమాసనా ♦ ద్యమలయోగజ్ఞ
సం; యమిలోకమెచట వా ♦ సమునొనర్చు?। నంబుజప్రభవ
ము ♦ ఖ్యామరస్తోమంబు; సకునెద్ది హర్షదా ♦ యకముసతము।
వీక్షణమాత్రనే ♦ సుక్షేత్రమిలనొప్పుఁ; బాపసంతమసంబుఁ ♦
బాపఁజాలి?।

గీ॥ యెచట బదరీమహీభవ ♦ ప్రచయమొప్పు?। నెద్దిసర్వర్తుధర్మాళి♦
నెసఁగునెపుడు। వైరమునువీడి యెచటి స♦ త్త్వములుమెలఁగు?।
నట్టి బదరీవనింజేరె ♦ నవనిసురుఁడు॥ ౨౭౯

చం॥ అగణితమైన ఖేదమును ♦ నారిటనేడిటఁవొమ్మిదింటిచే।
తఁగనిపరాత్మగుర్తెఱిఁగి ♦ తద్వనిలోన సమాధినొప్పుచు।
నిగణముతోడ శంకరుఁడ ♦ నేకవిధంబుల నాగమాంతగా।
ఢగుణము నెన్నిచేసె మధు ♦ రంబు గభీరమునౌసుభాష్యముల్

గీ॥ తనదుద్వాదశమైన హా ♦ యనమునందు। భవ్యముగభీరమగు
సూత్ర ♦ భాష్యమునుర। చించిజగతీతలాంచిత ♦సంచయమున
కెల్లనుతిపాత్రుఁడయ్యె మ ♦ హీసురుండు॥ ౨౮౧

ఉ॥ హస్తతలప్రకాశిత స ♦ దద్వయతత్త్వముగాఁజిరంతనా।
శస్తదురంతమోహమును ♦ జయ్యనఁబాపెడునట్లు సద్గుణౌ।
ఘస్తుతిపాత్రమైపరఁగఁ ♦ గానటఁదానొనరించె సంయమీ।
శస్తుతుఁడాతఁడాయుపని ♦ షత్ప్రచయంబునకున్సుభాష్యముల్॥

ఉ॥ సూరినుతుండు శంకరుఁడు ♦ శోధనఁ జేసి రచించెఁ దామహా।
భారతసారభూతభగ ♦ వత్పరిగీతలకున్ సుభాష్యము।
స్థిరహితాతిదూరగము ♦ దివ్యమునైన సనత్సుజాతమా।
సిరితగీతకున్ సలిపె ♦ నెక్కుడుమాధురిఁ గ్రాలు భాష్యముల్॥

గీ॥ అంత నరసింహతాపనీ ♦ యముపకర్త్వా। భాష్యమునొనర్చె
యర్థవి ♦ ద్వరుఁడు విని ర। నజ్ఞతాపాశముక్తులై ♦ యతులు
విరతి। నందుకరణి ససంఖ్యకో ♦ శాళిఁ జేసె॥ ౨౭౪

కం॥ శ్రీశంకరగురురవిశో। భాశిలుండగుచు నువ్వి ♦ భాసిల్లఁగదు।
ష్టాశయకృతభాష్యతమో। నాశంబిలనయ్యె దుర్మ ♦ నశ్శశిరు
చితోన్॥ ౨౭౫

ఉ॥ పిమ్మట నాయతీంద్రుఁడతి ♦ పేశలమై పరతత్త్వవాక్య జా।
లమ్మునకున్దివాకరచ ♦ లత్తరుణాంశులకున్మహాసము।
దిమ్మటు లపరిశోష్యమయి ♦ రంజిలునై జనుభాష్యముంగృపా
సమ్మిళితాంతరంగుఁడయి ♦ చక్కఁగఁ జెప్పె వినేయరాజికిన్॥

—♦శంకరశిష్యుఁడగు సనందనుఁడు పద్మపాదుఁడైన విధము.♦—

గీ॥ ఆత్మశిష్యహృదంబు జా ♦ తార్యుఁడైన। శంకరయమీంద్రు
సన్నిధి ♦ శమముఖసుగు। ణములతో నొకకొంత స♦నందనాది।
ముఖ్యశిష్యౌఘమాభాష్య ♦ ములఁబఠించె॥ ౨౭౬

గీ॥ ఆవినేయులకన్నఁ దా ♦ నధికనియతుఁ। డగుచుఁబూర్వశుశ్రూ
త్మియ ♦ నిగముఁడయ్యె। గహననిగమార్థమెఱిఁగెను ♦ కౌతుక
మునఁ। దలఁచెమరలసనందనుఁ ♦ డెలమిఁజదువ॥ ౨౭౭

చం॥ తనదుపదాబ్జయుగ్మమున ♦ ద్వంద్వవిహీన సుభక్తినాసన్నం।
దనుఁడురుసత్కృపాయుతమ ♦ నంబుననాగమ మౌళిగోప్యసం।
ఘనిధిసుకోశమాతనదు ♦ గ్రంథమునంతయుమూఁడుమాఱులా।
ఘనయతివర్యుఁడొప్పెఁగఁ ♦ గ్రాఁబఠియింపఁగఁజేసె తాఁజెన్॥

గీ॥ అట్లు పలుకుచు సనందను ♦ సందు నీర్ష్య। నాకులమనస్కులగు నిత ♦
రాళి పులకు। ననుపమతదీయసద్భక్తి ♦ నప్పుడు తెలుప। నాతనిం
బిల్చె గురుఁడు భక్తి ♦ గాన్యతటగు॥ ౨౯౦

ఉ॥ పారములేని సంసరణ ♦ వారినిధిం దరియింపఁ జేసి దై।
వారెకు దేశికేంద్రపద ♦ వారిజభక్తిననుందరంగిణీ।
తీరముఁ జేర్పదా? యనుచు ♦ దింపలపోసి సనందనుండు త।
న్నీరమునందు డిగ్గినతి ♦ నిర్మలమానమతిత్రోద్రుతంబుగన్॥ ౨౯౧

గీ॥ డిగినయంత నెగంగక ♦ డిందిజలజ। తతి నిస్సృజియించె నాతని ♦
ప్రతిపదమున। నాసరోజాళిఁ గ్రమముగా ♦ నాత్మపదము। నుంచి
యాతండు గురుఁ జేరె ♦ నంచితముగ॥ ౨౯౨

చం॥ అనుపమభక్తితో మత ని ♦ జాంతికముం దగఁ జేరునా సనం।
దనుఁ గని హర్షవిస్మయయు ♦ తస్వమనస్కుఁడునై వినేయరా।
జినిగను భక్తినొప్పెడు సు ♦ శిష్యుఁడవీవని కౌఁగిలించి యా।
తనికిఁ డెఁ బద్మపాద నుప ♦ దంబును శంకరదేశికుండొగిన్॥ ౨౯౩

—♦ పాశుపత మతస్థుల యాక్షేపములకు వేదవిహిత సమాధానములు చెప్పుట ♦—

మ॥ అనివార్యాత్మసువిద్యఁ జెప్పెడు ధరి ♦ త్ర్యాచార్యుఁడా శంకరుం।
గని తత్త్వజ్ఞసభస్థురీహులు వివే ♦ కక్షోణి జాత్రోగ్రిదా।
వనిభుల్పాశుపతాఖ్యదుష్టమత సే ♦ వాసక్తులత్యంతగ।
ర్వనిధుల్కొందఱు యుక్తిసంచయము మీ ♦ ఱంజేసి రాక్షేప
ముల్॥ ౨౯౪

ఉ॥ వారి వికల్పనంబులని ♦ వార్యమనీషుఁడు శంకరుండు వే।
దేరితవాసుదావృతుల ♦ హేలగఁ దానిరసించి యంత న।
వ్వారలగర్వభారముల ♦ వంబు శమింపఁ దదాగమంబుల।
న్నీరవతంసుఁడౌచును మ ♦ ధించె బుధౌఘము సంస్తుతింపఁగన్॥

ఆ॥వె॥ అద్వితీయనిరత ♦ యవ్యయేశసమాన। తాచ్ఛలక్షణయును ♦
నైనముక్తి। పొసఁగుటెట్లు భేద ♦ మెసఁగినచో? ధ్యాన। జాత
యాగనదెట్లు ♦ భావకుండు? ౨౯౬

కం॥ ఈవసుధ భావభవకా। ర్యావళియంతయు ననిత్య ♦ మగుట
నిజంబౌ। గావున భావప్రభవం। బై విలసిల్లెడు విముక్తి♦యన
నిజమగునే?॥ ౨౯౭

క॥ మోక్షదశం బశుపతి స। ల్లక్షణములు పశువులనుజె ♦ లంగెడు,
ననఁగా। దీక్షితినవయనవర్జిత। లక్షణసంక్రమణమనఁ జె♦ లంగ
దెపుడునుర్‌॥ ౨౯౮

ఉ॥ అంబుజగంధమాశుగుని ♦ యందుఁ జెలంగెడురీతి నీశునం।
దుం బోలుపారుసద్గుణత ♦ తుల్యవిలసిల్లెడు నాత్మనన్నచోఁ।
బంబినరీతి గంధసమ ♦ వాయిజలేజము వాయువందు సూ।
క్ష్మంబుగఁజేరిగంధమతి♦సల్పునెసంగదు గంధమందునర్‌॥ ౨౯౯

గీ॥ పవికరినతర్కపాళిని ♦ ప్పగిది శిథిలి। తాత్మపక్షులునై పండి ♦
తాభిమాను। లెల్ల గర్వంబువిడిరి ద్వి ♦ జేశపక్ష। ఘాతలవిషం
బుగ్రకున్నా ♦ గంబులట్లు॥ 300

శా॥ నానాభాష్యలసత్స్వకౌశలముచే ♦ నాగేంద్రలజ్జాకరుం।
డై నానాశ్రవహృత్సరోజతతిక ♦ బ్జాప్తుండునై ప్రోద్యశ।
స్సూనాళి స్ఫగవత్పదుండు జగము ♦ నోన్నిభింపఁగాఁజేసి దు।
ష్టానీకైణగణాంతరంబునకుఁ దా ♦ నష్టాప్ప శార్దూలమై॥ 301

చం॥ నిగమశిఖామహాటవిని ♦ నిత్యమంటిచుచుఁ దీక్ష్ణయోగ్యయు।
క్తిగణనభాగ్రదంష్ట్రల సు ♦ దీప్తినెసంగుచు దుష్టవాది మ।
త్తగజచయాంతరంబులకు ♦ దైన్యభయంబులఁగూర్చు శంకరా।
ర్యగజవిరోధియొప్పెసఁగె♦నార్యచయస్తుతిపాత్రమైధరర్‌॥ 302

ఉ॥ బాలకుఁడయ్యునెక్కుడు ప్ర ♦ భావముచేసలరారు శంకరో।
క్తీలలితోపదేశకుని ♦ రీతిఁ గనుంగొని కాశికాస్థవి।
జ్ఞాలియఖండవిస్మయ చ ♦ యాంతరమూచుఁ బరస్పరంబుఁ ద।
చ్ఛీలముఖంబులంగుఱిచి ♦చెల్వముగానిటులెంచె నత్తతిర్‌॥ 303

గీ॥ సకలవిద్యలఁబలుమాఱుఁ ♦ బ్రకటనంబుఁ। జేసిచెలఁగెడు నీము
ని ♦ శ్రేష్ఠువలన। భాస్కరమురారి ముఖ్యవి ♦ ప్రచయమెల్ల।
నవమతిని బీడితాంతర ♦ మగుచుఁ గాంచె॥ ౩౦౪

కం॥ ఈతనియాత్మ సువిద్యా। రీతికి ముదమంది కామ ♦ రిపుఁడె
దురుగనై। ఖ్యాతిదశారీరకనూ। త్రాతత భాష్యమునొనర్ప ♦
నను మతినిడఁడే?॥ ౩౦౫

చం॥ కుమతి తమోరుపంకమగు ♦ గుంట జరద్గవిముద్గదాని వ్యా।
సముని బుధౌఘహర్షమును ♦ సల్పఁగ నుద్ధరణంబొనర్చెనం।
తమహితభాష్య సూక్త్యమృత ♦ ధారలచేత నపంకఁజేసెను।
క్షమనలరారునాశ్రిత సు ♦ ఖంకరశంకర దేశికుండహో॥ ౩౦౬

సీ॥ ఏజరద్గవియిచ్చు ♦ రాజత్రిక్రియాఫల; క్షీరముఁగొనుఁ ద్రిలో ♦
కియు సుఖముగ। నేజరద్గవియాగ ♦ రాజి నెప్పుడునొప్పు; వృ
ద్ధమహీదేవు ♦ వేశ్మమునను। నేవరగోదుగ్ధ ♦ మేవేళఁదాఁ త్రావిన;
నాశామయమదెల్ల ♦ నాశమగును। నేజరద్గవిరూప ♦ మెట్టివా
రికినైనఁ; జెప్పనశక్యమై ♦ యొప్పుచుండు।

గీ॥ నాజరద్గవి పంకావృ ♦ తాతినీచ। తర్కకుహరమునం దుచ్చ ♦
తములుత్రోయ। దానిభాష్యాబ్ధిసూక్తి సు ♦ ధాసుధారఁ। గడి
గినిష్పంకఁజేసె శం ♦ కరగురుండు॥ ౩౦౭

—♦ శంకరభాష్య ప్రాశస్త్యాభివర్ణనము. ♦—

సీ॥ పలుకుమిథ్యగనంచుఁ ♦ బరుషంబుగాఁగొండ; ఱురు దూరమగు
నట్లు ♦ తలమిమైన। మఱికొండఱెపుడుఁ గ ♦ ర్మనియోజ్యునిం
గొల్వ; నిదితగుననిబాధ ♦ నెపుడుఁబెట్టు। నింకనర్థాభాస ♦ నం
కితులౌకొంద; ఱతిమృదుత్వముగ వం ♦ చితనొనర్చ। మఱియు
నెందఱో దుష్ట ♦ మతులు తస్కరులౌచుఁ; గష్టంబులేవేళఁ ♦
గలుగఁజేయ।

గీ॥ నుపనిషత్సతి చిరకాల ♦ మూర్వినశరణయగుచును శంకరార్యు
నా ♦ శ్రయమునంది । కష్టజలధినిదాఁటి యు ♦ త్కృష్టమైన।
నిశ్చలానందమునుగాంచి ♦ నెగడెనిలను॥ ౩౦౮

ఉ॥ శాసకసత్సభన్ ద్రుపద ♦ శాసకపుత్రి ననజ్జనుండు దు।
శ్శాసనుఁడు త్తమాంగరుహ ♦ సంతతినూని యనాథనీశ్వ నా।
వాసవసోదరుండు పరి ♦ పాలనఁజేసినయట్లు దుష్టవా।
దాసరసోద్భవావమతి ♦ యాత్రయినియ్యమిఁబ్రోచెసత్కృపన్॥

మ॥ విలసత్సత్కవితాచయాంబువులచే ♦ వినోమ్రదదోద్గ్రంథని।
స్తులగంధంబున నాగమప్రియసువా ♦ క్త్రోనమాచ్ఛభూపాళి ను।
త్ఫలదాచ్ఛస్మృతి వాక్ప్రదీపముల దు♦ ర్వాఖండవాలంకృతిన్
ఖలబంధీకృతవాణి కర్చనమునుం♦ గావించు యోగీంద్రుఁడున్॥

సీ॥ బౌద్ధుంఘుచంపఁదా ♦ భావంబులోనెంచి; పర్వెడె వెంటఁగో ♦
పంబుతోడ। సంత నెట్టులోయయ్యె ♦ నాత్మాస్తియాకణా; ద
పశ్ఖ్యవలసని ♦ ధ్ధాత్రిలోన। నంతఁగౌమారిలా♦ ద్యనఘాళినిజ
పద; గమనంబుకొలకు మా ♦ ర్గమునెసూపె। సాంఖ్యాళిమఃఖ
నా ♦ శముఁజేసెవాయు ని; రోధార్హతనుధాత్రి ♦ రూఢినన్యు।

గీ॥ లనిరిటులఁ జాలభేదంబుఁ ♦ గనినపురుషుఁ। బరమకరుణసెలంగ
శం ♦ కరగురుండు। మూఁడులోకంబులకునెల్ల ♦ మోదమలరఁ।
జేసెఁ బరమేశ్వరునిగాఁ బ్ర ♦ సిద్ధమతిని॥ ౩౧౧

సీ॥ భూతచయగ్రస్తు ♦ రీతినొప్పెడు దేవు; నిందిలకింపనై ♦ రిందుఁ
గొంద। ఱింకఁగొందఱు ధైర్య ♦ హీనులై రాదేవుఁ; గనియును
క్షణికవి ♦ జ్ఞానులగుట । మఱికొందఱాదేవు ♦ మహితభూత
నియుక్తుఁ; గావించిరిఁకఁగొంత ♦ఘనచయంబు । సర్వవిముక్తుఁ
గా ♦ సలిపెనుగాని త; ద్భూతచయాసత్వ ♦ మునుబొనర్ప।

గీ॥ దండుచే భీతిఁబాయని ♦ యమ్మహేశుఁ। గని మహేశాంశుఁడై
న శం ♦ కరుఁడువేగ । భూతసత్త్వము నుత్సన్న ♦ ముగఁబొన
ర్చి। భయరహితుఁజేసి ధాత్రిఁదా ♦ బ్రస్తుతిఁగనె॥ ౩౧౨

మ॥ బలులై యాదినిదాచి రాత్మఁగట! చా♦ర్వాకుల్ మృషాలాపముల్
గలుగం జేయుచు నిల్చిరీశునకటా! ♦ కాణాదులాపైఁ గుమా|
రిలుఁడున్ యోజ్యగ జేసె సాంఖ్యుఁడునొన♦ర్చెన్ సాధనోత్రంతుని|
ర్మలునిం జేసియుఁ జేసె శంకరుఁడు స♦ ర్వస్తుత్యునాపూరుషున్॥

ఉ॥ సంపఁగితోడ నుమ్మెతయు ♦ సామ్యమునందినచో ధరిత్రిలో|
నింపగు సద్రసాలతరు ♦ హేలను నింబముఁ గాంచుచో సుమా|
ర్ఖ్యంపువిలాసభూతతరు ♦ వందినఁ జందనరీతి బూరుగుల్|
సొంపుగఁ గన్న శంకరుని ♦ సోయగముం గను నన్యుఁడిద్ధరన్|

ఉ॥ అంచితయుక్తి సూననిచ ♦ యంబును బెంచెను శంకరాచ్ఛభా|
ష్యాంచితముఖ్యకల్పలత ♦ లన్న శివంబొనగూర్చువాని నీ|
క్షించు బుధుల్ దురన్వయముఁ ♦ జెందిగుణంబులడించుదుష్కృతుల్
కాంచనగర్భరాణిగతి ♦ కాలిజనించినవానిఁ గాంతురే?॥ ౩౦౫

సీ॥ కామాభిధవ్యాధ ♦ కార్ముకలతనుండి; క్రమముగా వెడలు బా♦
ణములచేత| ధ్వంసితమానస♦ ధైర్యులొనర్చెను; బంధంబుఁ బా
పలే ♦ కింధనంబు| లట్లు నీరసములై ♦ యవనీతలమునందుఁ;
గరము వ్యాపించెను ♦ గ్రంథవితతి | నాచార్యముఖనిర్య ♦ దభి
ధాచ్ఛసిద్ధాంత; శుద్ధాంతరంగులౌ ♦ సూరివర్యు|
గీ॥ లనుసరింపరు, సరిగదా! ♦ యక్షియుగము| చేతనై ననుగాంచ
రు ♦ చేతమందుఁ| గాంచనెంచరు హస్తయు ♦ గంబుచేత| భా
రదములంచుఁ దాకరు ♦ ధీరులగుచు॥ ౩౦౬

చం॥ కవి, యమృతప్రవాహ మమ♦కారము నెంచెను శంకరార్యవా|
క్యవితతిరీతి నొప్పెసఁగు ♦ గ్రంథములన్ రచియించుచోఁ బురీ|
సవిధతలాదృతంబగు పరి ♦ చారము చేనలరారు కుల్య యా|
శివమకుటాపగోర్మ్ముల స్పృ ♦ జింపఁగనొసనియున్ రచించెడిన్॥
గీ॥ కనకవర్షంబుఁ గురిపించె ♦ ఘనతనేది ?| లలితముగనేది సౌంద
ర్యలహరిఁ జేసె| భయదునహినేది శ్రితభయా♦ పహునొనర్చె?|
నట్టిదేశికు వాగ్ధార ♦ హర్షమిడదె?॥

సీ॥ తనవాక్యసద్ధార ♦ ఘనకల్ప భూమిజా; త సుగంధవత్పుష్ప ♦
ధారగాఁ గ।దత్సదర్థాళి చిం♦తామణీకరణ స; రోజవేణీ నృత్య♦
రూపగాఁ గ। భంగహీనవ్యంగ్య ♦ పాళి నిర్జరధేను; కామదత్కీ
ర్తోర్మి ♦ గణముగాఁ గ। నుత్తమరసపాళి ♦ నత్తమిల్లెడు సుధా
వల్లిలసత్ప్రియూష ♦ జలధిగాఁ గ।
గీ॥ సకలసజ్జననిచయంబు ♦ సంతసిలఁ గ। భవ్యగంభీరమృదుకోశ ♦
పాళిచేతఁ। బరమకరుణాబ్ధియైన శం ♦ కరగురుండు। నాకమును
గల్గఁజేయు నీ ♦ లోకమందు ॥ ౩౧౯

మ॥ కదళీపక్వఫలంబులట్లలరు వా ♦ క్యంబుల్ శ్రీమన్ బాప నో।
ప్పుఁ దదర్థంబులు సాధురీతిన మృతం ♦ బుంబోలు నిస్తుల్యమై।
మృదువౌ వ్యంగ్యమునొక్కపద్యమె కవీ♦తృప్తిప్రదంబో యమీ
ణ్మృదువాక్యాంచిత కావ్య గవ్యములు భూ ♦ మిన్మీఱుఁ గ్లాట
చేన్॥ ౩౨౦

మ॥ కురువిందాంకుర సన్నిభంబులగు వా ♦ గ్గుభంబులన్నత్ప్రమో।
దరసావాసములౌ సరఃప్రభవరం ♦ ధ్రిస్తోమనిర్యన్మరం।
దరసాభార్థచయంబులన్నురతరూ ♦ ద్యత్సూన సౌరభ్యసం।
భరితవ్యంగ్యములం జెలంగు గురుకా ♦ వ్యంబుల్ ముదం
బీయవే?॥ ౩౨౧

మ॥ యమివరోద్ధృతవేదశేఖర సుభా ♦ ష్యంబుల్ జెవింబెట్టి గో।
తమపక్షుల్ సురవాహినీతటగ వి ♦ ద్వజ్జాలముల్ చిత్త మా।
ఖ్యముచే భావినెఱుంగకగ్నిఁదినుకాం ♦ క్షన్ వచ్చునాదుష్పతం
గములట్లక్షమతోడఁజేసి రచటన్ ♦ ఖండింపఁగా యత్నముల్॥

కం॥ కాచిననౌఁజసిన సతికిన। నేచెలువునఁ గాంతిఁగాంచు ♦ హేమం
బటులే। వాచాలవాదిమథితం। బై చెల్వముఁగాంచె భాష్య♦మవ
నిన్ మిగులన్॥ ౩౨౩

మ॥ యమివర్యుండను దుగ్ధనీరధిని భా ♦ ష్యాభిఖ్యచంద్రుండు జ।
న్మమునుంగాంచి సుధన్బుధాళికిడుచు ♦ న్మాన్యస్వగోరాజిచేఁ।

గుమతోచ్చండతమంబుఁ బాపుచు గత ♦ క్రోధోల్లసద్విప్రతా
సుమనఃపఙ్క్తిచకోరతృప్తినతి ద ♦ క్షుండై పౌనర్బ్రధ్నరక్॥

చం॥ నిగమశిరోనికాయమను ♦ నీరనిధిన్మథియింపఁబుట్టి శ్రీ
తుగుణము ధిక్కరించిన బు ♦ ధులోకులువందగి యాశ్రయించునా।
సుగుణులకున్ జరామరణ ♦ శోకభయంబులఁ బాపుచున్యతీ।
శ్వరగథరుభాష్యదివ్యసుధ ♦ మేదినిఁ జెల్వముఁ గాంచెనుప్పుగన్॥

గీ॥ సన్మనోజ్ఞవికాసంబు ♦ సలుపుచుండి। యురుతరతమస్సులను
నాశ ♦ మొందఁజేయు। చరులను నులూకతతికేమ్ప ♦ గలపిశంక।
నార్యసూర్యుని భాష్యాభ ♦ యవనినెసఁగె॥ ౩౨౬

చం॥ శ్రుతియనునీరధిన్మతిన ♦ రుంతు పరాశరసంభవాచ్ఛ వా।
క్తతియను మందరాగముఁ ♦ దద్జ్ఞులు మెచ్చమథింపఁబుట్టె న।
ద్భుతముగ భాష్యనూత్నసథి ♦ పొల్పుగ నిక్కథవిన్న సద్బుధ।
ప్రతతికొసంగు నిచ్చటనె ♦ భావ్యమృతత్వమునిద్ది చిత్రమౌ॥

ఉ॥ పంకజనాభు దివ్యపద ♦ పద్మమునుండి జనించె గంగ యా।
శాంకరభాష్యసూక్తియును ♦ శంభుముఖంబునఁ బుట్టె రెంటఁగూ
లంకషమైన యా ద్యజను ♦ లం దనవారినిముంచు నన్య ని।
శ్శంకగ నుద్ధరించు జన ♦ సంతతినిద్దియె భేదమీద్వయిన్॥

శా॥ వ్యాసుండొప్పఁగఁ జూపె సూత్రకలిత ♦ న్యాయాఘురత్నాళిన
ర్థాసంప్రాప్తినివిజ్ఞులేరుఁగనరై ♦ రద్దానినిష్ఠా? నిరా।
యాసార్థప్రదమైన దానినిలలో ♦ నవిజ్ఞులొప్పారి రా।
వ్యాసుండుంగనె ధన్యతన్యతిజనే ♦ శౌదార్యమౌనుత్యమై॥

సీ॥ తొలిపల్కునానొప్పు ♦ వెలదుకసికనేది; మల్లికాదామమై ♦
యుల్లసిల్లు?। బుధలోకమునకెల్లఁ ♦ బూర్వోత్తరస త్తపః; ఫలమహా
చు నిలలోన ♦ నలరునేది; వైయాసికాభిఖ్య ♦ వరమితుౕనకు
నేది; యురుతరాగణ్యపు ♦ ణ్యోదయంబు? । నేదివాగంగనా ♦
హీనభోగసుభాగ్య; విభవాతిశయవాస ♦ విభనెసంగు।

గీ॥ నట్టిభాష్యంబు నిలనింకఁ ♦ బుట్టనట్టి। బుధులెపకియుంచెదరు
గాని ♦ పుణ్యరహితు। లగుచు వెండియునిలఁబుట్టి ♦ నట్టిజనులు।
కానఁజాలరు దుర్బుద్ధి ♦ కలితులగుట॥ 33౦

సీ॥ నిగమశీర్షాంబు ♦ నిధికి మంధరభూమి; ధరధురంధరమహాచుఁ ♦
దనరునట్టి। సంయమీశ్వరుఁడైన ♦ శంకరాచార్యుని; సలలిత
సద్గ్రంథ ♦ సమితిఫణితి। భువిఁబరావరవిజ్ఞ ♦ బుధనివహంబున;
కానంద సంధాత్రి ♦ యై చెలఁగుచుఁ। గుమతతమస్సంచ ♦ య
మున నంధీభూత; నేత్రమౌ మానవ ♦ నివహమునకు।

గీ॥ దీప్తిఁజెన్నొందు తర్కార్క ♦ దీప్తులఁబఢ। మును దిరంబుగఁ
జూపుచు ♦ ఘనమనీషి। కోటినుతికర్త్రమగుచు న♦తుత్సితముగఁ।
జెలఁగు నిఖిలవసుంధరా ♦ తలమునందు॥ 33౧

శా॥ రామేశోదధియాదిగాస్థలితనీ ♦ రద్వైతిముదాంకుఁగా।
సోమాకర్షణతోతినమ్రశిఖర ♦ స్తోమామరాగాంతముఁగా।
శ్రీమత్ప్రాజ్ఞగమాది పశ్చిమధరి ♦ తీర్థాంత మద్వైతవి।
ద్యామేయాత్మనువిద్యయొప్పెయతివ♦ర్యప్రోద్ధృతిఁగా త్రైలోకా॥

(ఆ శ్వా సాం త ము .)

శా॥ కైలాసాచలవాస! వాసవసుర ♦ త్యాదమ! దక్షాధ్వర।
ప్రాలేయోష్ణగభస్తిమన్నిచయురూ ♦ పా! రుపవద్వేదను।
త్యాలాపశ్రవణోద్ధహాసలసదా ♦ స్యాంభస్సముద్భాత! భూ।
తాలిప్రావృతపార్శ్వ! పార్శ్వగబుధే ♦ డ్యా! మోహినీపూర్ధవా!

తోటక॥ శ్రుతిమాళికరండగ ♦ శుద్ధఃపణీ! శ్రితభక్తచకోరక ♦ శీతఘృణీ! ।
దితిజారిధునీపరి ♦ దీపితమా। ళితలా! నిజఫాలవి♦ లీనకలా!॥

ఇది శ్రీమద్భమిడి పాట్యన్వయ.............. వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీ శంకరవిజయమునందుఁ బంచమాశ్వాసము.

శంకరవిజయము

షష్ఠాశ్వాసము

శ్రీకంఠ! నిఖిలనిగమా।
నీకశిరస్సారవాక్య ♦ నిచయజ్ఞేయా।
శ్రీకా! గళభూషితద।
ర్వీకరనిచయేశ! గిరిశ! శ్రీసకలేశా!॥ ౧

గీ॥ అవధరింపుము శంకరా ♦ చార్యుఁడంత। నొకదినంబున బ్రాహ్మ
ము ♦ హూర్తకృత్య। వితతినొనరించి గంగాస ♦ వితటమున।
శిష్యనిచయంబుగొలువ నా ♦ సీనుఁడగుచు॥ ౨

మ॥ తనశారీరకసూత్రభాష్యమును మో ♦ దంబొప్పనాత్మీయశి।
ష్యనికాయంబునకు న్వచించుచుఁ దవీ ♦ యంబైనశంకాచయం
బును వారించుచు భానుఁడంబరతలం ♦ పున్మధ్యముం జేరుదా।
కనమస్త్యాపగయొద్దనుండె సుజనౌ ♦ ఘస్తుత్యచారిత్రుఁడై॥ ౩

ఉ॥ అంతఁ బఠించి శిష్యనిచ ♦ యంబు శ్రమంగనుటీక్షఁ జేసి సు।
స్వాంతుఁడు శంకరుండు సస ♦ దాశ్రిపుఁడౌచును లేచునంతలోఁ
బంత మెలర్ప వృద్ధుఁడగు ♦ పారుఁడొకం డరుదెంచి పల్కె ని।
క్లాంతయుస క్తి నీవెనఁడ ♦ వెయ్యది వీరికిఁ దెల్పెదంచొగిన్॥

—♦ వృద్ధబ్రాహ్మణుఁడై వ్యాసుఁడు శంకరుం బరీక్షించుట. ♦—

మ॥ అనునావృద్ధుని విప్రుఁగాంచియనె శి ♦ ష్యస్తోమ మీరీతినో।
యనఘా! మాకుగురుండు సర్వనిగమాం ♦ తాళి స్వతంత్రుండు నీ।

యున దూరీకృతభేదవాదమయి యొ ♦ ప్పొఫక్కిఁ దాఁ జేసెధా।
త్రిని శారీరకసూత్రభాష్యము నదే ♦ తెల్పుం గృపన్మౌకిటా॥

చం॥ ముదుసలిపారుఁడా వచన♦ము న్విని శంకరుతోడఁబల్కెఁగో
విద! నినుభాష్యకారునిఁగ ♦ వీరలు తెల్పెదరెక్కుడక్కజం।
బిదియటులుండ నిత్యము బు ♦ ధీరితసూత్రవిధుండవైనవోఁ।
గుదురుగనొక్క సూత్రమున♦కుంగల యర్థముఁ దెల్పుమిత్తఱిన్

చం॥ అనవిని భాష్యకారుఁడు ధ ♦ రామరుతో లలితంపుఫక్కిఁగా।
ననెనిటు సూత్రవేదులగు ♦ నార్యులకెల్లఁ జెలంగుఁగాత వం।
దనతతి సూత్రవిత్త్వజని ♦ తంబభిమానము నాకెసంగదై।
ననునసు దేనినీరడిగి ♦ నన్మునివర్య! వచింతునొప్పుగన్॥ ౭

మ॥ విలసద్భాష్యకృదుక్తిఁ దావినియును ♦ న్వృద్ధద్విజుండిట్టులే।
దలశారీరక సూత్రకోశగ తృతీ ♦ యాధ్యాయమందాద్యమై।
యలరున్వాసిఁదదంతరేతి ముఖదీ ♦ వ్యత్సూత్రమద్దానియం।
దలి తాత్పర్యము నించుకంతచెపుమా! ♦ తజ్జ్ఞుండవీవైనచోన్॥

గీ॥ అనుచుఁబృచ్ఛించు వృద్ధధ ♦ రామరేంద్రు। తోడ శంకరసంయ
మీం ♦ ద్రుండువేగ। సూరివరులెల్ల వినఁగఁద ♦ త్సూత్రగార్థ
మునువచింపఁదొడంగె వి ♦ బోధరమొసఁగ॥ ౯

సీ॥ తొలిఁగలతనమేను ♦ విలయంబుఁగనునెడఁ; జనునొగిభూతసూ♦
క్ష్మపరివేష్టి। తుండయి జీవుండు ♦ తాండిశ్రుతినిబంచ; మా
హుతియందున ♦ నప్పువెట్టి। కరణిఁబూరుషవచ ♦ స్కములగు
నోతెల్పుఁ; డనువినేయుని ప్రశ్న ♦ మునకు ద్యుతల। పర్జన్య
భూనర ♦ ప్రమదాభిధంబులౌ; వహ్ఝులనేనింట ♦ వరుస
మొయిని।

గీ॥ శ్రద్ధ సోమంబు వృష్టియ ♦ శనము వీర్య। మనెడునైదాహుతు
లను జూ ♦ పుచదియనెడు। దేశికవరేణ్యు నుత్తరో ♦ క్తినిమ
హీంసు! పర్వవర! యర్థమిద్దిసు. ♦ ప్రథితమునుమి॥ ౧౦

మ॥ అనుచున్సంయమి తెల్ప నట్టివరసూ ♦ త్రార్థంబు నాలించి వ|
క్తృనికాయాగ్రణి యాద్విజుండు తనవా ♦ గ్మిత్వంబు దీపింపవే|
గనెడాన్నిన్నతథావికల్పనమునుం ♦ గావించి ఖండించె వి|
జ్జనదంతావళమధ్యసీమను మహా ♦ శ్చర్యంబునుం గూర్చుచున్॥

ఉ॥ ఆవసుధాసుపర్వుఁడి ♦ సంతయుఁ దీర్థకరుండతండు వే|
దీవరమధ్యమందసు వ ♦ దించి కలంచె సహస్రభంగుల
న్నీవఫణీంద్రవాక్పటుతఁ ♦ జెన్నలరారెనువారికొప్ప వి|
ద్యావిలసద్వివాదము ది♦నాష్టకమెంతయు వృద్ధిమీఱుచున్॥

ఉ॥ ఈవిధి సంయమీశ్వర ను ♦ హీసురవాదము నాలకించి పా|
ర్శ్వావనినున్న పద్మపదుఁ ♦ డత్తఱి శంకరుతోడఁ బల్కె ని|
ట్లోవిమలాత్మ! యీవిబుధుఁ ♦ డుత్కటవేదశిఖారహస్య స|
ద్భావమెఱుంగు వ్యాసుఁడని ♦ భావమునందుఁ దలంపుమియ్యెడన్॥

ఆ॥వె॥ నీవటన్న లోక ♦ నిచయశంకరుఁడైన| శంకరుండవగుదు ♦
వింకవ్యాసుఁ| డనినఁ గేశవుండె ♦ యగునుమీకిటవాద| మెసఁగఁ
గింకరుండ ♦ నేమొనర్తు?॥ ౧౪

మ॥ అనుచుం బల్కిన పద్మపాదుని విచి ♦ త్రాలాపమాలించి వెం|
టనె యాభాష్యవిధాత సూత్రకృతుఁ జూ ♦ డంగోరి సాష్టాంగవం
దనమున్భక్తినొనర్చి యంజలిని మూ ♦ ర్ధంబందుఁ గీలించి స|
ద్వినయుండై నవపద్యరూపముగన ♦ వ్విప్రాగ్ర్యుతో నిట్లనున్॥

చం॥ తొలకరికొత్రమెఱుంగుగుమి♦తో జగడంబుపొనర్చునా జటా|
వళిమకుటంబురీతిఁ జెలు ♦ వంబెసఁగన్ దొలికారుగుంపుల|
ట్టులమెయి కీవియొప్పఁగఁ గ ♦ పుంగముఁ దెల్లనిజన్నిదంబుతో|
భిల మృగచర్మమూని కలి ♦ భీతినిబాపెను వ్యాసమౌనివే!॥ ౧౫

గీ॥ కాని సామాన్యబుధుఁడవు ♦ గావుదేవ! | నీదుసూత్రంబు ప్రతి
పాద్య ♦ తాదృగనర| పరసదర్థముఁ దెల్పుచో ♦ నురుచిరాద్వ|
యపరభాష్యంబు నీకిష్ట ♦ మైన నాదు| తప్పుసైరించి యిపుడె
ప్ర ♦ త్యక్షమగుము॥ ౧౬

కం॥ అనుచు నె శంకరసంయమి। తన ముంగిలిసై పునకు దు ♦ తం
బుగఁజూడ్కిం। జూనిపి కనుఁగొనియె మేధా। వినిచయయుత
పార్శ్వభాసు! ♦ వేదవ్యాసుఁ॥ ౧౮

ఉ॥ బంగరుతీవలంబలె వి ♦ భాసిలు కెంజెడలం జెలంగుట।
న్రింగు మెఱుంగుతీవల వి ♦ రాజిలు పర్వపయోధరంపు టా।
ప్పంగని చిత్స్వరూపమగు ♦ ముదరిత భీష్టపుటర్థముం బ్రకా।
శింగఁ జేయునట్టి ముని ♦ సేవ్యుని భవ్యవిదానభూతునిన్॥ ౧౯

మ॥ అతసీవృక్షసదృక్షరమ్య నిజదే ♦ హాభాఘరీరాజిసం।
వృతమా చంద్రశిలాకమండలము ను ♦ న్వైపూని రాగంబుఁగ।
న్నతమిం కామినిసై నకౌఁగిలిని వి ♦ న్యాణంబుసై లోకమా।
నితమా శారదచంద్రబింబమును నిం ♦ దింపంగనౌ వానిఁదాఁ॥

మ॥ సతతంబున్నిజమూర్తియొయలరు స్వ ♦ చ్ఛచ్ఛిద్రవ త్పుష్టపిం।
శతిముక్తాఫలపాళి నొప్పెసఁగు న ♦ క్షస్తుత్యమాల న్స్వజీ।
వితనాథాంచిత వంశరక్షణకు ము ♦ న్వేజేరుతాలావళి।
స్మృతమా శ్వాసితఁజేయ నాఁగరమునం ♦ దుం బూనువాని
న్మునిన్॥ ౨౧

కం॥ పులితోలుః దాల్చుటను మే। నలసితభసితంపు లేప ♦ నంబొ
నరుచుటం। దలఁజెలఁగు నక్షమాలా। వలయంబున నీశ్వరార్థ ♦
వరపీఠార్హున్॥ ౨౨

శా॥ చేతస్సిద్ధిసహంకృతి ద్విపమున ♦ క్షీణాద్వయాభిఖ్య వి।
ద్యాతీక్ష్ణాంకుశధారచే తనవశం ♦ బై యొప్పఁగాఁ జేసి వి।
ఖ్యాతింజెందినవాని నద్వయసమా ♦ ఖ్యాస్థాణునిష్ఠాత్మసూ।
త్రాతిస్పష్ట సుధామసంయమిత వే ♦ దాభిఖ్య గోసంచయున్॥

కం॥ కరుణాకటాక్షవీక్షా। స్ఫురదమృతసువృష్టిధారఁ ♦ బుడమింగల
వా। రిరుజాళిఁ బాపువాని। స్సురసంయమి చక్రవర్తి ♦ సురు
చిరమూర్తిన్॥ ౨౪

చం॥ కని పరితుష్టుఁడై యెదురు ♦ గాఁ దనశిష్యులతోడనేగి స|
ద్వినయముదోఁపఁ దత్పదర♦ విందయుగంబునకుం బ్రణామముం|
బొనరిచి యాదరంబున ఘ♦నుండగు నయ్యమిఁజేరి భక్తిని| ట్లనె
మృదుభాషణం బెసఁగ♦ నార్యుఁడు శంకర సంయమీంద్రుఁడున్॥

గీ॥ వ్యాసమహామునీంద్ర! నీకిదే ♦ స్వాగతము, ని| నుఁగని చరితార్థ
నిచయ ఘ ♦ నుండనైతిఁ| బరజనోపకృతి వ్రత ♦పరుఁడ వౌటఁ|
గ్రాలునీయందు యిదిసర్వ ♦ కాలమనఘ॥ ౨౬

కం॥ నిగమాంతగర్భములుఁ జె| ప్పఁగ శక్యంబులుగాని ♦ పదు
నెనిమిది నొ| ప్పుగ సత్పురాణములఁ జె| ప్పఁగనీకగు నెవఁడొ
సర్చుఁ ♦ బన్నము సరిగన్॥ ౨౭

మ॥ కలిలో విప్రులు మందులై జననముం ♦ గాంచంగలారట్టి వా|
రలు వేదంబులనూనఁజాలరని హృ ♦ ద్రాజీవమం దెంచి సం|
కలితామ్నాయపయోధి నచ్ఛగతి గల్గ♦ న్భాగముల్నాల్గుగాఁ|
జెలగంజేసియు వానిశాఖలుగ వా ♦ సింజేయవే? నన్మునీ!॥ ౨౮

ఉ॥ భూతభవద్భవిష్యచయ ♦ ము న్సకలంబు నెఱుంగుదీవు, నీ|
చేతనెఱుంగరాని సువి ♦ శేషము నుంతయు నేవిలేదు, ధా|
త్రీతలమందు మౌనివర! ♦ తీరుగ భూతభవద్భవిష్యను|
దీప్రితి కథాప్రబంధముల ♦ రీతినెఱుంగక వ్రాసితెట్లుగిన్?॥ ౨౯

శా॥ లీలన్లోనఁగలట్టి యంగమునునో ♦ లిందీప్తముంజేయుచున్|
స్థూలంబై లవమై బహిస్థలినిలోఁ ♦ దోఁపంగనౌదు న్తమో|
జాలంబున్నివారియించుచుం గలిగె సం ♦ స్తవ్యంపునౌ భారత|
ప్రాలేయాంశుఁ డపూర్వుఁడీవనుపమో ♦ వారాశిమధ్యంబునన్

ఉ॥ వేదములంగషట్కమును ♦ విస్తృతశాస్త్రములు న్సధర్మసం|
పాదకమౌచు నొప్పయిన భారతవారిధియు స్థదిత్రిన|
ష్టాదశసత్పురాణములు ♦ సంభవముంగనె నిన్నునుండి యో|
వేదశిరోవిదీశ! పృథి ♦ వింగలవాఙ్మయమెల్ల నీదియే॥ ౩౧

చం॥ పరతరసత్యరూపమగు ♦ బ్రహ్మమె దివ్యమునందొకంటఁబు।
ట్టిరుచిర లక్షశాఖలఁగ ♦ డిందిఁజెలంగి శుకేడ్యమానమై।
కరమలరారె మానితిల ♦ కంబగుచు న్నిజపాదభాక్సఖీ।
వరులకునెల్ల దివ్యఫల ♦ వారము నుల్లసితంబుఁజేయుచున్ ॥ ౨౨

చం॥ అనయము నార్తిహానిగొఁ ♦ కాత్మగిరీశునిఁదాల్చువాచిఁ।
తనమగు గోగణంబును స ♦ తంబు ముఖంబున రక్షఁజేయుచు।
కనరకజృంభణంబున వి ♦ ఖండదయార్ద్రనిరీక్షణంబుచే।
తనునిరసించెదేరికగుఁ ♦ ద్వద్గుణమమ్ము శక్యమే! తెల్పఁగన్ ॥ ౨౩

గీ॥ సదసదంతర్బహిస్సుల ♦ సందగదనుచు। నేపవాక్యంబు ...
లెల్ల ♦ నెంచునట్టి। సచ్చిదానందఘనుఁడును ♦సత్పరాత్మ। పైన
పూర్ణుఁడ వాదినా ♦ రాయణుఁడవు॥ ౨౪

మ॥ అనుచున్నంకరయోగిసంస్తుతినిజే ♦ య వ్యాసమహాముంద్రుఁడా
సనమందొప్పగ సంస్థితుండయి ప్రశ ♦ స్తప్రశ్రయప్రోల్లస।
ద్ఘనపూర్వాంగకుఁడౌచు నిల్చిన యతి ♦ క్ష్మానాథుఁడౌ శంకరుం
గని యీతీరుగఁబల్కె నుదయదనురా ♦ గంబొప్పఁగా నయ్యెడన్ ॥

శా॥ వత్సా! పూర్వమె యస్మదాదిపదము ♦ న్వాలాయమిానందిత
స్మతుస్సుండగు శ్రీశుకర్షిఁబలెనే ♦ మాకుమ్మదంబిచ్చితో।
విత్సం స్తవ్య! యనూనమైచెలఁగు నీ ♦ విత్త్వంబు నేఁగంటి వా।
దోత్సాహుం డితఁడంచుఁ బూర్వమటులో ♦ నూహింపకేవ్వారి
తోన్ ॥ ౨౬

గీ॥ నీవు భాష్యంబువ్రాసిత ♦ ని విధుమాళి। ఘనసభనుసిద్ధముఖ
మున ♦ విని ముదమున। నిసుఁగనుంగొను కౌతుక ♦ మునయ
మిాందరి!। యుష్మదన్యథ్వచరుఁడనై ♦ యుంటినిపుడు॥ ౨౭

కం॥ పులకలగుమియనుమిషచే। వెలికరిగెను వ్యాసవచన ♦ వితతి
శ్రవణో। ద్గలసత్తుష్టినిదాల్చిన। యలశుకమతసింధుచంద్రుఁ ♦
డగుయతియనియెన్ ॥ ౨౮

గీ॥ మహిమమహలలో నిఁ బైలసు ♦ మంత్రముఖ్యు । లగు మునీశ్వరులే
ఖనస ♦ దాశ్రివాక్యు । లట్టి మీరిప్డు తృణముతో ♦ నైనఁ
బోల్చ। లేని నను దీనుఁగంటిర ♦ నూనదయను॥ 38

మ॥ అమలార్థాఘ వివేచనంబులిలఁ జే ♦ యంజాలు త్వత్సూత్రస్థి
ష్ఠమరీచ్యోఘునకుం గడంద్యుణము క ♦ న్నంజుల్కనౌనేనుభా।
ష్యమనంగాఁబడు దివ్యచేష్టతిని స ♦ త్సంసేవ్య! నీరాజనం।
బమరంజేసియు సిగ్గునించుకయు నా ♦ హా! కాంచనైతి న్దరన్॥

గీ॥ మీరు శిష్యప్రశిష్యత ♦ నాదు నాదు। బుద్ధిచేసిన సాహసం ♦
బును క్షమించి। యీనవ సతి సమముగా ♦ నిపుడొనర్పఁ। దగు
దుమీవు కృపాళుండ ♦ వగుటదేవ!॥ ౪౦

కం॥ అనిపల్కి యూరకుండిన। ఘనయమియగు శంకరార్యు ♦ కర
గతభాష్యం। బునునాదరమునఁగరయుగ।మునఁగొనికనుఁగొనియె
వ్యాస ♦ మునిహర్షమునన్॥ ౪౧

సీ॥ సూత్రానుసారి వి ♦ స్ఫురితసన్మృదువాక్కై; వేదితార్థంబునై ♦
వెలయునదియు। సాత్మీయదివ్య ప ♦ దాళి నిరాకృత; పూర్వ
పక్షంబునై ♦ పర్వునదియు। సిద్ధాంతయుక్తులఁ ♦ జెలువుగాఁజొ
నిపిన; సిద్ధాంతరూపమై ♦ చెలఁగునదియు। గంభీరభావసం ♦
కలితమైకనఁగన; మురుతుష్టిఁగూర్చుచు ♦ నొప్పునదియు।

గీ॥ నైనభాష్యంబుఁదుదిదాఁక ♦ నామునీంద్రుఁ। డురుతరపరీక్ష
నొనరించి ♦ కరమునెడఁద। నిర్భరానందరసముఘ ♦ నీభవింపఁ।
బలికె శంకరుతోస్మితం ♦ బొలయనిట్లు॥ ౪౩

—♦భాష్యపరిశీలనానంతరమున వ్యాసుఁడు శంకరుంబొగడుట♦—

ఉ॥ దేశికుచే ననుజ్ఞఁగొని ♦ తీరుగనీవలసూత్రభాష్యముం।
బేశలరీతిఁజేసి పృథి ♦ వీస్థలినొప్పుట సాహసంబుగా।
బోశమివర్య! సూక్తులదు ♦ రుక్తిచయంబును సంస్కరింపుమా।
నీశ! యటంచునీవనుట ♦ యెంతయు సాహసమౌఁగుమారకా॥

కం॥ మీమాంసకముఖ్యుండవు। నీమహిమ వ్యాకరణవితతి ♦ నెఱుఁగు
దువు యతీ। టోపముండవు గోవింద। ప్రామాణ్యాశ్రితుఁడవెట్లు ♦
నైడలెదు దోసఁగులే॥ ౪౫

చం॥ నలినహితుండు చీఁకటుల ♦ నాశముఁజేసి యెసంగునట్లుగా।
నిలనొగి బ్రహ్మచర్యమున ♦ నేవిషయంబులనెల్ల నొంచి ది।
వ్యులనుతికష్టసాయతిత ♦ నూనిననీవు మహానుభావతన్।
జెలఁగెనుపూరుషాగ్ర్యుఁడవు ♦ సెల్లదొకానొకపాత్రకృతుండనన్॥

గీ॥ అర్థసంచయగర్భంబు ♦ లతినిగూఢ। భావములుఁజూడలఘువులు ♦
నై వఱలెను। సూత్రముల మత్కృతంబుల ♦ సుమతినీవు। దక్క
వివరింప నితరులు ♦ తగరుధరణి॥ ౪౬

గీ॥ సజ్జనవరేణ్య! బుధులుని ♦ సర్గముగనె। తెలియఁగారానిమత్సూ
త్ర ♦ ములనుసార్థ। ముగనెఱుఁగనేరికగు? నీవిఁ ♦ దగనొనర్పఁ।
గలుగుకష్టంబు వివరింపఁ ♦ గలుగునంచు॥ ౪౭

శా॥ చేయంజేయకయుండ వేఱొకగతిం ♦ జేయంగనైనట్టి యెం।
తోయైశ్వర్యము గల్గువాఁడునుమదీ ♦ యోహాజ్ఞుఁడై భాష్యముం।
జేయన్నేఁడనసాంఖ్యముఖ్యమథిత ♦ శ్రీకాగమాంతాధ్వము।
న్యాయ్యయంబొప్పఁగ నుద్ధరించునె పరే ♦ శాంశేతరుండిద్ధరన్॥

సీ॥ క్రోధానుషంగము ♦ క్షుఁడవీవుయతివర్య; రోషానుషంగని ♦
రుద్ధుఁడతఁడు। కలలఁదాల్తువు మనః ♦ కంజంబునందీవు; తల
నొక్కకలఁదాల్చి ♦ చెలఁగునతఁడు। గిరిజతోనెల్లెడ ♦ వఱలెదవీ
వెప్పు; డర్ధాంగగిరిజుఁడై ♦ యలరునతఁడు। ధనమన్నవిధకమే ♦
దినిఁజరించెదవీవు; ధనదునండనుగొని ♦ మనునతండు।

గీ॥ నీకుశివునకు నెంతయో ♦ నెగడుభేద। మవనినద్భుతశంకరుం ♦
డవటంగాన। నోయమీంద్వర! నినునుతిఁ ♦ జేయుటకును। జలువ
జేనికినేనియు ♦ నలవిగాదు॥ ౫౦

మ॥ సకలజ్ఞా! కవులెందఱో ఘనుమనీ ♦ షన్వ్యాఖ్యలన్నాదుసూ।
త్రికదంబంబునకుం బొనర్చిరిలఁ బ్రా ♦ ర్థంబెయొవర్ణంగ లా।

రిఁకఁగూడస్మృతికొందఱిట్టి కృతుల ♦ న్నైలాగతింగానిమా।
మక భావంబునెఱుంగ వీరికెటు నీ ♦ మాదిశ్రిస్మహిస్వీలగుణ్?।

చం॥ వినునిగమాంతవిద్యకుభు♦విశ్ర్ముదుభాష్యమునుంబొసర్పమో
యనఘ! విశేషవాదినిచ ♦ యంబుమనోర్చియు సానుబంధకో।
శనిచయమునశాస్త్రలిని ♦ జయ్యానవ్యాప్తముగా నొనర్పుమేఁ।
జనియెదనంచుఁబల్క విని ♦ శంకరుఁడిట్లను వ్యాసమానితోన్॥

ఉ॥ చేసితి భాష్యసంచయముఁ ♦ జెప్పితిఁజక్కఁగశిష్యపాళికో।
వ్యాసమునీంద్ర! దుర్మతచ ♦ యంబును లెస్సఁగవొంచితిస్థ్రుతిం
జేసితి మీదుదర్శనముఁ ♦ జేయునదేమిఁకఁగాననోదయా।
వాస! ముహూర్తముంసుమిట ♦ వత్సలతన్మణికర్ణికాస్థలిణ్॥ ౫౩

గీ॥ దేనికనెదేని నే బ్రియ ♦ త్నింతుదీని। కొఱకె పరమాయురగ్ర్య!
నీ ♦ వరసకాశ। మునవిపుడె హేయమైనయియా ♦ తనువునిచట।
విశుతునన వ్యాసుఁడామాట ♦ వినియనెనిటు॥ ౫౪

ఉ॥ ఈలలిఁదాత! చేయకుమ ♦ హిస్థలినిప్పుజయింపనట్టినా।
రోలినుదారవిప్యలన♦యుల ఁల రెందఱో వారినోర్పథై।
ర్యాలయ! నీవులిల్వవలె ♦ హాయనము ల్మతికొన్ని లేనివో।
నేలలిగావివృద్ధి గను ♦ నిమ్మహిసద్వయవిద్య చెప్పమా॥ ౫౫

గీ॥ పసితనంబుననే తల్లిఁ♦బాయుబాలు। సకునుసంస్థితియుల్లు వి♦న్ని
కరమునకు। నీవిలవసింపకున్నమ ♦ నీషివర! ము। ముక్షుదుల్లభ
యగుఁజామ్ము ♦ పుడమిలోన॥ ౫౬

మ॥ అకలంకత్వముసంగభీరతను నొ ♦ ప్పొప్వత్కృతాహీనకో।
శకదంబంబును గాంచఁగానయిన హా ♦ ర్షంబాత్మవిస్మృనిస।
ర్వ! కషుంబే్రితుఁజేయునీకు నవవా ♦ రంబీయఁగానన్నన।
న్న! కషుంబేర్మనొసంగెదణ్ వరముఁగా♦ నణ్ దీనిఁగై కొన్మునిణ్॥

—♦వ్యాసుఁడు శంకరునకు నింకఁబదాఱేండ్లాయువిచ్చుట.♦—

గీ॥ వత్స! విధియిచ్చె నెనిమిది ♦ వత్సరములు। నింకనాజ్ఞింపితిసు
బుద్ధి ♦ వీవుకొన్ని। యింకఁబదునాఱువర్షంబు ♦ లీశ్వరాజ్ఞ।
నగుతనీభాష్యములరుత ♦ నాయినశశి॥ ౫౭

శా॥ సీపీయూయువునంది వేగమె ధర ♦ న్నిత్యంబునద్వైతవి।
ద్యావిద్వేషతనూనుశత్రులవిరో ♦ ధప్రోల్లసద్వాదిగ।
ర్వావేశాంకురముల్పెగల్పఁదగు నీ ♦ దావాక్తతిందృక్తభే।
దావేశాత్మలఁగానొనర్పుముసదూ♦హా! ప్రాశ్రితాఘాఘహా!॥

కం॥ అనిపల్కు వ్యాసమునిఁగని। యనెఁబాలితసర్వలోకుఁ♦ డగుశంక
రుఁడో। ఘన! నీదుసూత్రిసంగం। బునమద్భాష్యంబువ్యాప్తిఁ♦
బొందెను నిలలోన్॥ ౬౦

గీ॥ అనివచించుచు సకలజ్ఞుఁ ♦ డైనవ్యాసు। కాలిదమ్ములకెఱఁగె
శం ♦ కరయతీంద్రుఁ। డంతనియతాత్ముఁడైన దైవ♦ పాయ
నుండు। దగువరమునిచ్చియంతర్హి ♦ తత్వమందె॥ ౬౧

గీ॥ తత్పదంబులఁదనదు చి♦ త్తమునఁగనుచు। నెట్లొవిరహంబునెడఁ
దస ♦ హించిగురుని। యోగమున శంకరాఖ్యధ ♦ రాగురుండు।
దిగ్విజయమంతఁజేయుమ ♦ తిందలంచె॥ ౬౨

మ॥ తగనిట్లానతినిచ్చి వ్యాసమునియుం ♦ తర్ధానముంజెందనా।
నిగమాంతావళి భాష్యకర్తవ్యధనూ ♦ నెంజాలనంతర్వ్వవే।
కగుణావాసుఁడునయ్యువిజ్ఞులకు హృ ♦ త్కృష్టాపహోవ్యాజభ।
క్తగతానూనదయారసాఢ్యులవియో ♦ గంబెట్లుసహ్యంబగున్॥

గీ॥ ఘనత భాష్యంబునకు వార్తి ♦ కమును భట్టు। పాదుచేత నొన
ర్పింప ♦ నాదరమున। నలరువయ్యతి వింధ్యమ ♦ దాపహర్త।
యగుముని వసించు దిశకుఁ బ్రి ♦ యాణమయ్యె॥ ౬౩

కం॥ నిగమాంతగోప్యవిదుఁడై। నిగమాంతానిష్టమతవి ♦ నిర్మూల
నముం। దగఁజేయు నితఁడుఁ గృతక। ర్మ్మఁ గుమారిలుగెల్వఁ జని
యె♦ మొదటఁబ్రియాగన్॥ ౬౪

—♦శంకరుఁడు కుమారిలభట్టును జయింపఁజనుట. ♦—

మ॥ అవగాహంబు నొనర్చు వారలను గృ ♦ ష్ణాభాధ్యులం గాసిత
చ్ఛవులంగా నొనరింపఁగాయమునతో ♦ సంయుక్తుఁడై పాపసం।ఘ
వినాశంబును సల్పఁగాఁదగిన గం♦గంగూడి స్వర్గార్థమా।ర్గవిధిం
బొల్చుప్రయాగమధ్యనుయతి ♦ ధర్మనాథుఁ డీక్షించెఁదాన్॥

గీ॥ ఇద్ధగంగాప్రవాహాని ♦ రుద్ధవేగ। మై విచిత్రజలంబున ♦ నలరు
యమున। నూతనస్నేహభవలజ్జ ♦ చేతనొయ్యన। నిశ్చలాత్మప్ర
వాహమై ♦ నెగడునెచట ॥ ౧౬

ఉ॥ ఒక్కట నాప్రయాగఁగల ♦ యోగ్యజలచ్ఛవిసాంప్రదాయముఁగా।
జక్కఁగ నేర్వ శిష్యులయి ♦ సన్నిధిఁ జేరిన హంసలన్మతిం।
క్రొక్కెడ యామినీప లలి ♦ తోత్సహావాససుఖంబుఁ జూడఁగాఁ।
జక్కఁగఁ గ్రమ్మ చక్రియుగ ♦ సంతతిఁ జెన్నలరారెనచ్చటన్॥

గీ॥ అచటఁ గ్రుంకినవారు ది ♦ వ్యాంగులగుచు। నాకమున నావి
ధూఁషుగ ♦ ణంబు రోగ। మనుట నెఱుఁగక భోగాళి ♦ ననుభ
వింతు। రనుచు నిగమాంతములెపల్కు ♦ ననవరతము॥ ౧౮

చం॥ శ్రుతియును దేనిసంభవని ♦ రూఢిఁ దిరోధినెఱుంగకే సితా।
సితతనె రూపవర్ణనముఁ ♦ జేయునో? యట్టి కళిందజాధునీ।
సతతనిషేవ్యమాణయగు ♦ జాహ్నవి లోనమునింగి శంకరుం
డతుల ముదంబునంది యిటు ♦ లర్థయుతంబుగ సన్నుతించెఁదాఁ॥

ఉ॥ అంబ! పురారిపూర్వము జ ♦ టావళిచేతను గట్టెనన్న రో।
షంబున నేఁటికెల్లరను ♦ శంభుసరూపులఁగా నొనర్చెద।
య్యంబరకేశులైన నిను ♦ నాత్మజటావలిఁ గట్టరొక్కొ! లో।
కంబునభావినింజములు ♦ కానఁగఁజాలరు కాదె స్వర్ధునీ!॥ ౨౦

శా॥ ఆహా! సత్పథవర్తనాపరత ని ♦ త్యంబుం బ్రవర్తించు నీ।
వాహేయాస్త్రుల నేల కైకొనెదు ని ♦ త్యంబవ్యయంబైన యు।
త్సాహంబొప్పఁగ నోసురాపగ ? భవ ♦ త్స్వాంతంబునేఁగంటినే।
ద్బాహుస్నాతుల కీయలంకృతులఁ గూ ♦ ర్పంగా నటంచంబికా

మహాస్రగ్ధర॥ అమితస్వాపానుషంగా ♦ యతజడతనెయ ♦ త్యంతమొ
ప్పారలోకా। ఘమునుత్స్వాపానుషంగో ♦ త్కటజడతనిటీ ♦
ఝ్మాస్థలింగూర్చెదా తూ। ర్ణముగా రాగాదిశూన్యాం ♦ తరుల
నిలనుధూ ♦ ర్తప్రకాండావతంస। త్వముసందంజేసెదో స్వ ♦ ర్త
టిని ! యిదియెయా ♦ దారి? నీకీధరిత్రిఁ॥ ౨౩

సీ. అనుచు సాధుని నిట్లు ♦ వినుతిఁ జేయుచుఁ దన; కటిని శాటికఁ
జుట్టి ♦ కరయుగమును। దనవేణుదండంబుఁ ♦ గొనియొత్తి యఘ
మర్ష; ణావగాహ మొనర్ప ♦ నాత్మ నెంచి। తనవినేయులఁ గూడి ♦
తాఁ గృతార్థుఁడయ్యె; జనసంగ్రహార్థమై ♦ శంకరార్యుఁ। డాసి
తాసితలోన ♦ నవగాహము నొనర్చె; నవగాహము నొనర్చు ♦
నపుడు తన్నుఁ।

గీ॥ గర్భమందున ధరియించి ♦ కాంచి పెంచి। యమితకష్టంబును స
హించి ♦ నట్టి తల్లిఁ। జిత్తమున నెంచి తనయను ♦ స్థితిని వేగఁ।
దీర్చి తాఁ జేరె నంతఁ ద ♦ త్తీరమునకు॥ ౭౪

గీ॥ అచటి కల్హారశీతవా ♦ తచయ మపుడు। తనకుఁ బరిచర్య నొనరింప ♦
ఘనతమాల। జాలవిలసితమైన యా ♦ స్థలమునందు। విశ్రమిం
పఁగ నొకవార్త ♦ వినఁగ నయ్యె॥ ౭౫

మ॥ అకటా! సత్పురుషాళి కేఁడుగడయై ♦ యామ్నాయవాక్పాళికే।
యకలంకుండు నగంబునుండి ముదితుం ♦ డై దూఁకి ప్రామాణ్యముఙ్
బ్రకటింపంగ నొనర్చె వాదమును, దే ♦ వస్తోమ మెవ్వాని ది।
వ్యకృపన్ బ్రాక్తనయజ్ఞభాగముల దీ♦వ్యద్దీప్తినిడ్డం దెనో॥ ౭౬

గీ॥ అదయారూపుఁడగు భట్ట ♦ పాదుఁ డిపుడు। గురుని రాకృతి సం
ప్రాప్త ♦ దురితముడుప। నాస్తికుండును సర్వాగ ♦ మార్థవేది।
యును నగుటఁ జొచ్చెఁ దుషగమా ♦ నవలమునను॥ ౭౭

చం॥ ఇతఁడు నధీతసర్వనిగ ♦ మేంగితమంత్రిఁడు సన్మనోవిచా।
రితనిఖిలాచ్ఛతంత్రుఁడు నె ♦ టిన్విరసీకృత దుష్టతంత్రుఁడుం।
గుతలసువర్వలోక ఫణి ♦ కోటినివాసములందు నెల్లభ్రా।
మితనిజకీర్తియంత్రిఁడు న♦మేయుఁడు నేఁడిటులయ్యె నకటా!॥

మ॥ అను నావార్తను శంకరుండు విని తా ♦ నత్యంతవేగంబుగాఁ।
జని వీక్షించెఁ దుషాగ్నిసంస్థితుని జా ♦ ప్యస్తోమయుక్తాస్యులై।
ఘనధీభాసితులౌ ప్రభాకరముఖు ♦ ల్కష్టంబునందన్నుఁ జు।
ట్టనె సంగంగను భట్టపాదుని విదీ ♦ ద్యస్తోమ సంభావ్యునిన్॥ ౭౮

క|| ఘనధూమయుతతుషానల । మునఁ దనువంతయును దాప ♦
మ్ముంగని యున్నం। గనఁబడుముఖమున నూష్మం । బునఁ జెలఁగె
ను జలజకాంతిఁ ♦ బొందెనువానిన్॥ ౮౦

చ|| అరులజయించి వేదలస ♦ దర్థముఁ బ్రోచిన భట్టపాదుఁడా।
దురితవిదూరు, యోగివిను ♦ తు న్నిజదృష్టిపథావతీర్ణు, శం।
కరగురుఁ బూర్వమెన్నఁడును ♦ గానని వాని నపాంగభంగి నా।
దరమునఁ దూరమందె కని ♦ తాఁగనెనెంతయుఁ దుష్టి నత్తఱిన్॥ ౮౧

క|| శ్రుతపూర్వవృత్తుఁడగు న। య్యతివర్యునకర్చనంత ♦ నాతఁడు
నిజశి। ష్యతతిం జేయింపఁగ నా। యతివరుఁడును నపుడు ము
దితుఁ ♦ డై కొనె దానిన్॥ ౮౨

గీ|| భిక్షఁ గొని తుష్టుఁడైన యా ♦ భిక్షువరుఁడు। భాష్యముం జూపెం
దా భట్ట ♦ పదున కమల। మయ్యు నిఖిలనిబంధంబు ♦ నవనిశిష్ట।
జనవిలోకితమై సుప్ర ♦ చారముఁ గను॥ ౮౩

చ|| కడుఁ జెలువైన భాష్యమున ♦ ఖండసుధీకలితుండు భట్టపా।
దుఁడు మదిదాఁకఁ జూచి పరి ♦ తుష్టుఁడునై యతితోడఁ బల్కె న।
ల్పుఁడుగను మత్సరాది కలి ♦ మోహితుఁడయ్యెడుఁగాని సర్వవి।
జ్ఞుఁడు కనఁడల్పభావమున ♦ కున్ ధరఁ బాత్రిత నెన్నఁడేనియున్॥

గీ|| ప్రాజ్ఞ!యీ భాష్యమందునఁ ♦ బ్రథమమున ను। రీతి నెనిమిది
వేల వా ♦ ర్తికములలరుఁ। గాని యీదీక్ష నిపుడునే ♦ నూనని
యెడ। దీనను నిబంధనమొనర్తు ♦ దృఢము గాను॥ ౮౫

కుమారిలుడను భట్టపాదుడు శంకరుతోడ స్వావస్థం దెలిపి తన్నుద్ధరింపజేయుమనుట

గీ|| ఇట్టి సమయమునందు మీ ♦ యట్టివారి। దర్శనమె దుర్లభంబగు ♦
ధరణిలోనఁ। బూర్వ సంపాదితంబగు ♦ పుణ్యవితతి। నెట్లొ నా
దృష్టి పథమున ♦ నెసఁగితిపుడు ॥ ౮౬

ఉ|| సారములేని సంసరణ ♦ సాగరమందు మునుంగువారియు।
ద్ధారవిధానమందున ను ♦ దారులునై మిముబోఁటి సన్మనో।

వారము తోడి సంగమె యు ♦ పాయముగాని ధరిత్రి దీనులన్।
బారముఁ జేర్ప వేఱొకయు ♦ పాయము లేదు సుమీ యమీశ్వరా॥

చం॥ చిరతరుణంబు నుండియును ♦ శేషముగా భగవానుని న్నినుం।
గరమిటు చూడఁగోరుదును ♦ గాని ముముక్షుపథంబు నీవు ని।
త్తరి యమివర్య! పొందితివి ♦ తల్పఁగ నీభవమార్గమందున।
న్నరతతి కిష్టయోగముఁ బ్రమ ♦ సంకుతుకత్వముచేతఁ గామగా॥ ౮౮

గీ॥ కాల మొక్కొకతఱి నిష్ఫు ♦ గలుపుచుండు। నపకృతినొనర్చు నీచునొ ♦ క్కపుడు కూర్చు। సజ్జ కూర్చి వియోగంబు ♦ న పుడె చేయుసఁగు। గాలకృతములు కష్టసు ♦ ఖంబులరయ॥ ౮౯

మ॥ సునిబంధంబునొసర్చితి స్మృతియు ని ♦ స్తుల్యంబునౌ మార్గమి।
ట్లనుచున్నిర్ణయముం బొనర్చితిని నే ♦ నాన్యాయశాస్త్రజ్ఞయు।
క్తినిరాసంబును సల్పితిన్విషయజా ♦ తీనోరుజాతంబులం।
గనితింగాని సమర్థతంగనను నీ ♦ కాలంబుఁ బోఁద్రోయఁగన్॥ ౯౦

మ॥ నిగమంబెన్న స్వతఃప్రమాణమనుచు ♦ న్వేనిర్ణయంబుం బొన।
ర్పఁగ నెవ్వానినిగూడకే సుఖముఁగూ ♦ ర్పంగాఁ బ్రపంచంబుతో।
కఁ గనంజాలదొ? యట్టిదిట్టనిగమో ♦ క్తిస్తోమసంసిద్ధు నీ।
శు గణేష్టున్నిరసించి తైనను బరే ♦ శుండాఁపనోవిద్వరా॥ ౯౧

కం॥ జగమెల్ల బౌద్ధసంవృత। మగుటయు శ్రుతిపక్షము చెలువు ♦ సందరునికియుం। దగఁగని బౌద్ధులనోర్పఁగ। నిగమ పురాణార్థవఁ జొర్రివ ♦ నేదొరకొంటిన్॥ ౯౨

మ॥ అవనీనాథుఁడు మున్నుగాఁగలుగుమ ♦ ర్త్యవారితముంబౌద్ధులా।
త్మవశస్థంబుగఁ జేయ శిష్యయుతులై ♦ తామాధరిత్రిశ గే।
హావితానంబునుజొచ్చి యీతఁడుమది ♦ యాధీశుఁడల్లాటమా।
దువిశేషాజిరముంగొనుండు శ్రుతియు ♦ న్దోషార్థ్వవర్జింపుఁడీ॥ ౯౩

మ॥ ధరలోన న్బహుమాన బాధవలనం ♦ దథ్యంబుగాఁగం బర।
స్పరవైరుధ్యముఁ బల్కనట్టిదగుటం ♦ బ్రామాణ్యమున్వేదమే।

తతినై సంగనదంచుఁ బల్కుచును బౌ ♦ ద్ధవ్రాత మెల్లప్పుడుం।
దిరుగుం దానికి నడ్డు లేశమును బృ♦థ్విన్నేఁ దయ్యెం గదా॥ ౯౪

సీ॥ వేదఘాతుకులైన ♦ యామహాత్ములతోడ; వాదించితిని గాని ♦
వారినైన। సిద్ధాంతగోష్ఠ్యాఘ ♦ సింధువులను నెల్లం; గక వారిఁ
గని పల్కు ♦ టకును శక్తిఁ। గననైతిని నిషేధ్య ♦ మును గు
ర్తెఱుంగక; తన్నిషేధమొనర్పఁ ♦ దరమె? యనుచు। మతినెంచి
యపుడు వా♦దతమస్కుఁడనౌచు; స్వాగతస్థలికి నేఁ♦జనితదీయ।

గీ॥ మైన శాస్త్రంబు వినుచుండఁ ♦ గా నొకప్డు। తీక్ష్ణమతి బౌద్ధుఁ
డొకఁడు వైదికపుఁ దెప్పు। నేవినిందించె నావెంట ♦ నేమదశ్రు।
కణము ఘనపైనఁ బడె నోగి ♦ గణవరేణ్య!॥ ౯౫

గీ॥ అస్మదశ్రునిపాతంబు ♦ నతఁడు దక్కఁ। బార్శ్వయుగ్మనివాసు
లౌ ♦ పరులెఱుఁగరిఁ। కపుడె మొదలుగ నాపయి ♦ నాస్తభావ।
మును విడిచియున్న యవ్వారిఁ ♦ బొందె శంక॥ ౯౬

మ॥ బలవంతుండు విపక్షపాతి మునునౌ ♦ పాలుండితం డస్మదీ।
యలసద్దర్శనము గ్రహించె మనమ ♦ ధ్యగ్రాహుఁడై వీనినే।
లలినైనన్ వెడలంగఁ గొట్టుఁడు దురా ♦ లంబాత్ములౌ నిట్టివా।
రలిటన్ నిల్పనర్హులంచు నిటుతీ ♦ ర్మానించి రప్డెల్లరున్॥ ౯౭

కం॥ అనియాబౌద్ధులు నిశ్చయ। మును జేసి నిపాతభీతిఁ ♦ బొందిన
నన్నుం। గని యుచ్చసౌధశిఖరం। బుననుండి ధరిత్రిపైకిఁ♦ బోఁ
ద్రోసిరొగిన్॥ ౯౮

చం॥ శ్రుతితతి సత్ప్రమాణమగు ♦ చో విషమస్థలినిచ్చటన్ నిపా।
తితుఁడను నయ్యు నేనసుత♦తిన్ విడనంచు వచించి యుచ్చసౌ।
ధతలము లెక్కుచుం బడుచుఁ ♦ దాల్చితి నేనసుసంచయంబు నే।
బ్రతుకుట చేత నే నిగమ ♦ రాజికి మాన్యతయబ్బె విద్వరా!॥ ౯౯

కం॥ అగుచో ననుచును సంశయ। ముగఁ బల్కుట మిషను శాస్త్ర♦
మును విసుటను హె। చ్చగు దేశమునుండిపడన్। దగు నాకన్నుఁ
గె విథిక్ర ♦ తంబగునదియున్॥ ౧౦౦

గీ॥ అక్షరమునొక్కఁడిడువాఁడె ♦ యగుగురుండ। టనిన శాస్త్రప
దేష్టనే ♦ మనఁగవలయు?। సుగతగురుయుండి విద్యనేఁ ♦ వగనె
ఱింగి। దానినిడితి మహాపరా ♦ ధమునతనికి॥ ౧౦౧

ఉ॥ జైమినియేయుపజ్ఞగఁ బ్రి ♦ శస్తినిగాంచిన శాస్త్రమందునా।
ద్యామతిఁజొన్పఁగాఁబడుట ♦ నార్య! తథాగతునుండి తన్మత।
స్థామితగోప్యసంగతుల ♦ నాత్మనెఱింగియుఁ దత్కులంబునే।
నేముఘాతఁజేసితి న♦నింద్యుఁబరేశుఁ దిరస్కరించితిన్॥ ౧౦౨

కం॥ ఈరెండుదోసములకు సు। ధీరాజ ప్రాయ నిష్కృ ♦ తినొనర్పఁ
గ నీ। మారుతసఖుఁజొచ్చితి నది। యూరయఁ బునరుక్తి నీవ ♦
దార్జముఁగనన్ ౧౦౩

ఉ॥ నీవలభాష్యమున్ ఘనమ ♦ నీషనొనర్చితివంచు సంయమిగ్రాం।
డా! విని దానియందున న ♦ యంబుగవృత్తినొనర్చి కీర్తినీ।
భూవలయంబునంగనెదఁ ♦ బోయనిమెంచితిమున్ను, గాని యి।
ప్లావితథోక్తి నేమియగు?♦నట్టిసుభాగ్యము నాకులేదుగా॥ ౧౦౪

మ॥ నిను, నద్వైతముబోధవనంచిత జనా ♦ నీకార్థమీ భూతలం।
బునజన్మించినశంభుఁగానెఱుఁగుదుం♦బుణ్యాత్మ! పూర్వంబెనా।
కనుఁదెన్నున్ సఫలంబుఁజేసినయెడన్ ♦ గట్టా! మదిష్టక్షయం
బున కేనిట్టిపనింబొనర్పఁగదా; ♦ పూర్ణప్రమోదంబునన్॥

ఉ॥ ఓబుధపూజ్య! యీయుగళ ♦ జోత్కటపాపముఁబాపనిష్ట దీ।
ప్తాబలమూని యీతుషక్ర ♦ శానుశిఖావళిలోనఁజొచ్చితిన్।
శాబరభాష్యమట్లు విల ♦ సద్భవదీయసుభాష్యమందు నా।
కీబహుళార్థమింతలిఖి ♦ యించి నుతింగనుభాగ్యమెట్లగున్॥

మ॥ పరమోదారుఁడు భట్టపాదుఁడిటు సం ♦ భాషింపనీషద్వికా।
స్వరమైయాననకంజమొప్పఁగయమీ ♦ డ్వర్యుండుదాఁబల్కెని
ధరణిన్ వేదచయార్థకర్మవిముఖ ♦ త్వపోల్లసద్బౌద్ధసం।
హారణార్థంబుజనించు నిన్నుగుహుఁగా♦నార్యేడ్య! యోనెర్గుదున్

గీ॥ నీదుసంభావనయుఁ బాప ♦ మీఁదు సజ్జ। నతతిశిక్షకునై నిజ ♦
వ్రతమునాచ। రించెదవు కరకజలముఁ బ్రో ♦ క్షించిబ్రదుకఁ।
జేయుము సువార్తికము దీనఁ ♦ జేయుమీవు॥ ౧౦౮

మ॥ అనుచుం బల్కెడు బ్రహ్మవిద్వరుని శాం ♦ త్యర్థాగ్రగణ్యున్ బుధా।
ర్చ్యుని నామస్కరిఁగాంచి ధర్మవిదుఁడున్ ♦ బ్రోద్యత్సు
విద్యాగను।
డునునౌ భట్టపదాభిధాన విబుధుం ♦ డున్ బ్రశ్రయం బెంతయో।
తనకుం జెల్వొనొసంగఁగాఁ బలికె హృ ♦ ద్యంబౌగతిన్ దాధృతిన్॥

శా॥ ఆహా! నాయెడఁ గూడఁ దవ్వన్మహితసా ♦ ధ్వాభిభాషణం బెన్న నెం।
తో హృద్యంబగు, వక్రమౌధనువునం ♦ దున్ శూరవర్యుల్ గుణ।
వ్యూహారోపణఁ జేయు పోలిక మహా ♦ వ్యూహంబునన్ సద్గుణ।
వ్యూహారోపణముం బొనర్చుఁ గుటిల ♦ వ్యూహంబునందుందయన్॥

మ॥ కరుణోర్మ్యుల్లసదచ్ఛతావకకటా ♦ క్షవారిప్రపాతంబులన్।
జిరకాలంబుననే మృతింగనినను ♦ జ్జీవింపఁగాఁ జేయ శం।
కర! దక్షుండవు, కానిపూనఁబడెనా ♦ మ్నాయోక్తమౌనవ్రతం।
బు, రసన్, దీనినిపీడుచో బుధచయం ♦ బున్నింద నేనందనే?॥ ౧౧౧

కం॥ కావున శుద్ధంబయ్యెను। భూవలయ విరుద్ధకృత్య ♦ మును స
ల్పఁగ మ। ద్భావంబు సమ్మతింపదు। పావనగుణజాల! భవ్య ♦
పాటలచేలా!॥ ౧౧౨

గీ॥ దేవ! నీమహాప్రభావంబు ♦ దెలియునాఁకు। భూతములనొంచి
పూర్వంపు ♦ రీతిఁదిరిగి। యును సృజింప సమర్థుండ ♦ వనిన
నన్నుఁ। బ్రతుకఁజేయుట నీకుఁజి ♦ త్రంబుగాదు॥ ౧౧౩

చం॥ శమివర! మున్నె? చిత్తజల ♦ జాతవినిశ్చితమైన యీపవిత్రా।
శ్రమమువిడ నుత్సహింపనటు ♦ గావున నాయెడఁ జేర్మి నోగురూ।
త్తమ! భవతారకాఖ్య ప్రథి ♦ తంబగు బ్రహ్మము నిష్ఠనాకుఁ జె।
ల్పి మహిఁ గృతార్థుఁ జేయుమతి ♦ పేశలమహా హృదయంబె
సంగఁగన్॥ ౧౧౪

—♦ భట్టపాదుఁడు శంకరునికి మండనమిశ్రుని జయింపఁ బనిగల్పించుట. ♦—

శా॥ నీకై మార్గముఁ జూపఁగానలయువో ♦ నేఁజూపెదన్ మండనా।
ఖ్యాకుండున్ సుమనోవరేణ్యుఁడు దిగంతాక్రాంతసత్కీర్తిభూ।
నాకౌకఃపరిభుఁడొక్కఁడొప్పుఁ జయిం ♦ పందగ్గవాఁడట్టి స।
ద్ధీకుంగెల్చినవో జగంబఖిలమున్ ♦ దేవా! జితంబయ్యెడున్॥

ఆ॥వె॥ మహితకర్మయోగ ♦ మార్గంబెముఖ్యమా। ననుచు నెపుడుఁ
బల్కు ♦ చును ధరిత్రి। వేదవిహితకర్మ ♦ వితతితత్పరతఁ బ్ర ♦
వృత్తిశాస్త్రపరత ♦ వెలయుఁ దతఁడు॥ ౧౧౬

చం॥ అతఁడు నివృత్తిశాస్త్రమున ♦ నాదరముంబొనరింపఁడీకతే।
గతిని యయినన్ భవద్వశగుఁ♦ గా నొనరింపుఁడు వానినో యమీ।
శ్వత! యటులైనమీదగు మ ♦ నోరథమానటుగాన వేగమా।
గతిని దదంతికంబునకుఁ♦గొతుకమొప్పఁగనేగుఁడీ తతిన్॥౧౧౭

శా॥ ఉంబేకుండననొప్ప మండనునిదా♦యోషాగ్ర్యయుంబాయుటం।
చుం బండ్వాఘముచేతఁ బిల్వఁబడుచుం♦దున్మనస్న వాగ్దేవి రో।
షంబుందేననొకన్న దుర్వసనుచే ♦ శాపంబునుంగాంచి ధా।
త్రింబుట్టెన్వయ భారతీపరిథితయై♦దివ్యత్వవిద్యాఘయై॥౧౧౮

కం॥ ఆవిశ్వరూపుఁ డఖిలక। లావలి ననుమించు, నిష్టుఁ ♦ డగుమ
త్సచ్ఛి। ష్యావళిఁగానఁదదంగన। నీవటసాక్ష్యమ్ముగుంచి ♦ యితని గెలుమా॥ ౧౧౯

ఉ॥ ఆతనిచేతనేభవదు ♦ దంచితభాష్యములందు నన్నిట।
న్వాతిగవార్తికంబులను ♦ గల్పనముంబొనరింపఁజేయుమీ।
వీతతి విశ్వనాథుఁబలె ♦ నిచ్చటికిం జనుదెంచినావు నా।
కీతతిఁ దారకంబువచి♦యించి కృతార్థునిఁగానొనర్పుమా॥ ౧౨౦

శా॥ ఓనిష్కారణజాయమానకరుణా! ♦ యోదేశికాగ్రేయ! నీ।
వీనాసన్నిధిలో ముహూర్తమితమై ♦ యొంతేనినొప్పారు భ।
వ్యానేహంబునునిట్లు, యోగవిద! నీ♦ కాత్మాబ్జభాగ్యంబునా
నీనీరూపముఁగాంచుచు న్మదసువు♦ల్లోలాగతిన్వీడెదన్॥ ౧౨౧

మ॥ అనుచుం బల్కెడు నా కుమారిలుని బ్ర◆హ్మంబుం దగం జెప్పి బై
టను లోనం గల మోహమంతయును నూ◆డం జేసి బ్రహ్మైక్య భా
వునిఁగాఁ జేయుచు నయ్యతీంద్రవరుఁ డు◆ర్వీమార్గముం బూని వే
గనె యామండనమిశ్రు గేహమునకే ◆ గంగాం దలంచె స్మృతిన్॥

ఉ॥ అంతట భట్టపాదుఁడమి ◆ తాదరమొప్పఁగ నైజవాక్యము
న్వాంతముగా నొనర్చి యతి ◆ సంచయనాథ విబోధితాద్వయా
త్యంతసుతత్త్వుఁడై ప్రశమి ◆ తాఖిలబంధుఁడునై మమత్వము
న్వాంతముఁ జేసి శంకరుప్ర ◆ సాదమునంగనె విష్ణుధామమున్॥

—◆ ఆ శ్వా సాం త ము . ◆—

మ॥ దరహాసోల్లసదాస్య! దాస్యచణభ ◆ క్తవ్రాతచేతోబ్జ భా
స్కర! దివ్యత్కరుణాలవాల! గిరిరా◆ట్కన్యాయుతోత్సంగ! సం
గరరంగాంతరనిర్జిత త్రిపుర ర ◆ క్షస్సంచయాధీశ! సా
దరతూణా! జగతీతలావన సుద◆క్షా! మోహినీపూర్ధవా!॥ ౧౨౮

ఇది శ్రీ భమిడిపాట్యన్వయ .... వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీశంకరవిజయమునందు షష్ఠాశ్వాసము.

శ్రీ శంకరవిజయము.

సప్తమాశ్వాసము

శ్రీదప్రియసఖ! శర్వా|
ణీదివ్యద్వామభాగ! ♦ నిర్మల! నిత్యా|
మోదా! నిజభక్తతతి|
శ్రీదా! ప్రమథావళీశ! ♦ శ్రీసకలేశా!॥ ౧

గీ॥ అవధరింపుమనంతరం ♦ బద్మపాదుఁ| డైన శంకరసంయమీ ♦
శానుఁడాప్రయాగకడనుండి వెడలెఁదా ♦ వేగమండ| నాఖ్య
పండితునింగెల్వ ♦ నభ్రగతిని॥ ౨

—♦శంకరుఁడు మండనుఁగెల్వ మాహిష్మతీపురికరుగుట.♦—

మ॥ చనుచున్ శంకరుఁడర్వ్యగంధిసుమన ♦ స్సంఘాతవిభ్రాజమా|
ననిరీక్ష్యాంచితవీధికన్ విమల ర ♦ త్నవ్రాతచిత్రోచ్ఛ్రవ |
ప్రసఖండాంబరచుంబిరమ్యశిఖర ♦ ప్రాసాదసంఘాత మం|
డనవిభ్రాజితఁ బూశ్చయప్రవరనీ ♦ ద్యంగాంచెమాహిష్మతిన్

గీ॥ కాంచి యతివిస్మితాంతర ♦ కంజుఁడగుచు| హరివిధంబుగడిగియె
నం ♦ బరపథంబు| నుండి శంకరయమిసుమ ♦ నోజ్ఞమైన| పుర
వరోపాంతగారామ ♦ మునను దుష్టి॥ ౪

సీ॥ సుమహితామోద వ ♦ త్సుమనస్సమూహంబు; చే సంతతంబు
భా ♦ సిల్లుదాని| శ్రుతిచయంబునకు స♦మ్మతములౌవాక్యులఁ;
జెప్పు సద్ద్విజరాజి ♦ నొప్పుదాని| మహితజీవనభాస ♦ మాన

మైమూడనో; సరసుల గుమితోడ ♦ వఱలుదాని। నమ్రితఫల
రాళి ♦ నానాశ్రితేష్ట సం; ధాయిభూజనులచేఁ ♦ దనరుదానిఁ।
గీ॥ పురవరోపాంతవనిని శం ♦ కరయతీంద్రుఁ। డెల్లవైపులఁ గనుఁ
గొని ♦ యుల్లమందుఁ। పురవరంబునఁ గాంచి స♦ ప్పొదువహించు।
తోరపుందుష్టి నందె బు ♦ ధుఁడుగాన॥ ౫
చం॥ వికసితకంజదీవ్యదట ♦ విన్విహరించి తరంగరంగదం।
బుకణసుశీకరావళిని ♦ ముంచుచు సాలమహీజరాజినిం।
చుక చలియింపఁజేయుచు మ ♦ నోహరమైతగు సర్మదాశుగం।
బకలుషభావ్యకారుఁ గను♦ హాయిని గూర్చుచుఁ గొల్చెవత్తతిన్
ఉ॥ ఆవని విశ్రమించి తన ♦ యాహ్నికమంతయు దాఁ దీర్చి తా।
నావనజాప్తుఁడంబరపు ♦ టంతరమెక్కుచునుండ మండనే।
లావిబుధాలయంబునకి ♦ లాగురుఁ డేగుచుఁ గాంచె వానిదా।
సీవనజాక్షులం జలముఁ ♦ జేఁగొని రాఁ జనువారి దారిలోన్॥ ౭
కం॥ కని శంకరుఁ డువిదలతో। ననెమండనపండితాల ♦ యం బెటనని
వా। రనునయ్యద్భుతశంకరుఁ। గని చెప్పిరుమత్తరంబుఁ ♦ గౌతుక
మొప్పన్॥ ౮
గీ॥ శ్రుతులిలఁ దమంతట నెతాము ♦ రూఢిఁ గనునో?। పరునిచేతనో
యనిద్వార ♦ పంజరాంత। రస్థితశుకాంగనాళితి ♦ రంపువాద।
మాచరించునో? యెటకే మండ ♦ నాలయమదే॥ ౯
గీ॥ ఫలమునిడఁగ ర్తకర్మమై ♦ యలరునొక్కొ?। బ్రహ్మమో యం
చునెటద్వార ♦ పంజరాంత। రస్థితశుకాంగనాళితి ♦ రంపువాద।
మాచరించునో? యదె మండ ♦ నాలయంబు॥ ౧౦
గీ॥ జగము సత్యంబెయగుఁ గాద ♦ సత్యమెయను। చుంజవంబున
నెటద్వార ♦ పంజరాంత। రస్థితశుకాంగనాళితి ♦ రంపువాద।
మాచరించునో? యదె మండ ♦ నాలయంబు॥ ౧౧
మ॥ అనుచీరీతిని బల్కుతొయ్యలుల వా ♦ క్యానీకముం జక్కఁగా
విని యూపిమ్మట మండనేశ్వరునిదా ♦ వేశ్మంపు బాహ్యస్థలం।

బునకు న్శంకరయోగియేగి సుదృఢం ♦ పుందల్పుచేమూయఁబ।
డ్డనివేశంబునుగాంచి తాఁజొరఁగ నా♦ టంకంబటంచెంచుచు౯॥

గీ॥ శంకరుండిట్లు వారి వా ♦ క్స్మరణఁగ్రోలి। గృహబహిస్థలికేగిత♦
దేహమునుగ। వాటగుప్తముఁగనిచోర ♦ వలనుపడద। టంచు
నెదలోనసపుడు భా ♦ వించివేగ॥ ౧౩

సీ॥ ద్యుపథమునుబూని దృఢమైన ♦ యోగశక్తి। నరిగి మండనమి
శ్రుగృ ♦ హాంగణాంత। రంబునను డిగ్గి కనెభూత ♦ లంబునకును।
మండనంబగు గృహముఁది ♦ దంశియపుడు॥ ౧౪

మ॥ కలయంగన్గొనిచొచ్చె శంకరుఁడులే ♦ ఖస్తోమపావాసపుం।
మలమైవాతచలల్లసద్ధ్వజతతిం ♦ దోరంబుగానొప్పి సౌ।
ధలసన్మౌళితలావరుద్ధసురవ ♦ ర్త్మంబై విరాజిల్లు భూ।
తలసన్మండనుఁడైన మండనునియా ♦ స్థానంబు నొక్కుమ్మడి౯॥

ఉ॥ జైమినిసంయుతుండయిన ♦ సత్యవతీతనయున్మునీష్యను।
ద్దామతపోవిశేషతయ ♦ థావిధిశ్రాద్ధమునన్నిమంత్రిణం।
బామెయిఁజేసి వారిచర ♦ ణాబ్జములంగడుగంజెలంగు వి।
ద్యామహిమార్జితప్రతిభు ♦ నబ్జజసన్నిభుఁగాంచె మండను౯॥

గీ॥ అంబరమునుండిడిగి యట ♦ యతివరుండు। వా[illegible]జైమినులం
జేరి ♦ హర్షభరితు। లైనవారలయాదృతి ♦ సర్వగతిని[illegible]గనిము
నివకద్వయాంతిక ♦ మున వసించె॥ ౧౭

ఉ॥ మండనమిశ్రుఁడంబరపు ♦ మార్గమునరుగి[illegible]నిసంచయా।
ఖండలసన్నిభింగడు వి ♦ కాసమెసంగఁగ[illegible]వాని నా।
దండినిజ్ఞానసూత్రశిఖుఁ ♦ దాఁగ[illegible]గాఁదలంచుచు।
న్మండగునాగృహంబునను♦[illegible]వృత్తిపథేషుఁడయ్యును౯॥

మ॥ అతిరుష్టుండగు నాగృహేశ్వ[illegible] ♦ త్యంతంబుఁగౌతూహలాం
చితుఁడౌ మస్కరిచక్రవర్తిని బొ ♦ ల్చెన్వాసిఁబ్రశ్నోత్తర।
ప్రతతుల్మెండుగ నుత్తరోత్తరముగా ♦ రాణించుచు౯ శ్రోతృసం।
తతికివ్విస్మయదంబులై వరుసను ♦ ద్యద్రీతినిట్లత్తఱి౯॥ ౧౯

In Memory of ... Neelakantam

—♦ శంకరమండనసంవాదము. ♦—

మం॥ గీ॥ ముండియెటనుండి?
శం॥ యాగళం ♦ బు
మం॥ భవదీయ। మైన మార్గంబునడిగితి ♦
శం॥ నట్టులేని। మార్గమేమని చెప్పె?
మం॥ నీ ♦ మాతరండ। యనుచునది తెల్పె
శం॥ నారీతి ♦ యర్థమెయగు॥ ౨౦

కం॥ మార్గమునీవడిగితివా। మార్గము నీకుత్తరంబు ♦ మండన! యొ
సంగెఁ। మార్గమునడుగనినాకా। మార్గము నీమాతయనెను ♦
మాట నెటులనుక॥ ౨౧

మం॥ కం॥ సురపీతమైనదొకో?
శం॥ భూ। సుర! యదితాశ్వేతగాదె? ♦
మం॥ సురవర్ణమునీ। వెఱుఁగుదె?
శం॥ తద్వర్ణమునే। నెఱుఁగుదుఁ
దదర్శనము నీవ ♦ యెఱుఁగుదువుసుమా॥ ౨౨

మం॥ చం॥ అకట! కలంజముందిని మ ♦ దాత్ములిటుల్ విపరీత
వాక్యముల్।
కచకగా వచింతురు వి ♦ చారముమాని;
[illegible] స్రవ బు [illegible] నా। నక సవిధపరిభూతుఁడు భ ♦ వద్గతి
నెక్కుడుగాఁగలంజ మెం।
చకతిని వాగుచుండఁ దె వి ♦ చారమదేటికి మండనాభిధా॥ ౨౩

మం॥ చం॥ ఖరమునకై నభారమగు ♦ గంతను మోదముతో వహింపఁగాఁ
బరువెి? దురీహా! నీకకట ♦ భవ్యశిఖావిమలోపవీతముల్।
శం॥ పరమదురీహ నీపితకు ♦ భారమునిచ్చెడుగంతనుక వహిం।
తును, శ్రుతికౌనుభారమని ♦ తోఁపఁగవీడితి జందెమున్ శిఖన్॥ ౨౪

మం॥ గీ॥ పాలనముచేయలేక స్వ ♦ భార్యవీడి। శిష్యపుస్తకభారేచ్ఛఁ ♦
జెలఁగునీదు। బ్రహ్మనిష్ఠత పరికటింపఁ ♦ బడియెనేఁడు। పరమ
భిక్షుకముఖ్య! శం ♦ కరసమాఖ్య॥ ౨౫

శం॥ గీ॥ గురునిఁగొల్చుచు వ్యవధిగా ♦ గురుకులంబు। ననుసమా
వర్తనముఁజెప్పి ♦యనవరతము। స్త్రీలకెప్పుడు శుశ్రూషఁ ♦ జే
యునీదు। కర్మనిష్ఠతమిగుల వ్యా ♦ ఖ్యాతమయ్యె॥ ౨౬

మం॥ కం॥ ఉంటివిగద మూర్ఖుఁడ! వా। ల్గంటులగర్భముల వారె ♦
కతసనె వృద్ధిం। గంటివిగద! యానాతుల। తొంటికృతము నక
ట! మఱచి ♦ దూఱందగునే?॥ ౨౭

శం॥ కం॥ ఎవ్వరియోనులఁబుట్టితొ?। యెవ్వరి స్తన్యమునుద్రావి ♦
యేపుంగనితో। యవ్వనితలఁ బసువట్టుల। నెవ్విధఁగ్రీడించుచుం
టి ♦ విల? మూర్ఖతమా!॥ ౨౮

మం॥ గీ॥ వహ్నులకు యత్నమూనియు ♦ ద్వాసనంబు।
వేగఁగావించికంటివి ♦ వీరహత్య।
శం॥ పరమగుపదంబు నెఱుఁగక ♦ పందవగుచు।
నాత్మహత్యనెకాంచితి ♦ వవనినీవు॥ ౨౯

మం॥ గీ॥ ద్వారపాలురవంచించి ♦ చోరుఁబోలె।
నెట్లు మూర్ఖుండ, వచ్చితి ♦ విపుడిచటికి?।
శం॥ కోరివచ్చినభిక్షుల ♦ కొఱకుఁ గూడు।
నిడక కుడిచెదవెట్లు? నీ ♦ విపుడు చెపుమ॥ ౩౦

మం॥ గీ॥ కర్మమునొనర్చు సమయంబు ♦ గాన నిపుడు।
మాటలాడనుసుమి మూర్ఖ ♦ మర్త్యతోడ।
శం॥ నహాహా! యతిభంగముగ మాట ♦ లాడు నీదు।
జ్ఞానమెంతయుఁ బ్రకటన ♦ మాయెనిపుడు॥ ౩౧

మం॥ కం॥ యతిభంగోద్యుక్తుఁడవు। యతిభంగముతనునుగాదె? ♦
శం॥ యతిభంగమునన్। క్షితిసుర! పంచమ్యంతాం! చితముగఁదలఁ
పుము సమాస ♦ సిద్ధిని బుద్ధిన్॥ ౩౨

మం॥ ఉ॥ భాసకువాస్యమైయెసఁగు♦బ్రహ్మమదేడ? దురీహలేడ? ।స
న్న్యాసమునేడఁ జూడఁగన ♦ నారతముం దురితాళికెల్ల నా।

వాసమునై చెలంగు కలి ♦ వైఖరియేడ? నహో? మహారసా।
వాసనుఖాన్నసక్తిని జ ♦ వంబుగఁ గంటివి యోగివేషముల్॥ 33

శం॥ ఉ॥ చూడఁగ నాకమేడ? నవి ♦ శుద్ధపుటాచరణంబదేడ? నా।
వేడిమివేల్పునేడఁ? బృథి ♦ వీన్ సతతంబఘ సంచయంబుతోఁ।
గూడినయట్టియాకలియుఁ ♦ గూళ యదెచ్చటఁ జూడఁ జేడెలన్।
గూడఁదలంచి కర్మరుల ♦ కుంగలవేషముఁ దాల్చితి త్రతిన్॥ 3౪

చం॥ ఘనరుషతోడ నీమొదలు ♦ గాఁగల దుర్వచనాళినిట్లు మం।
డనుఁడన వానికెల్లను ద ♦ టాలున శంకరయోగి కౌతుకం।
బునను సదుత్తరంబుఁ గడుఁ ♦ బొల్పుగనిచ్చుచునుండ వ్యాసజై।
మినులపుడంది రిర్వురను ♦ మిక్కిలియక్కజము న్మనంబులన్॥

గీ॥ చిఱునగవుగల్గు జైమిని ♦ చేతఁ జూడఁ। బడెను మండనుతో నిట్లు ♦
వ్యాసుఁడనియె। నాత్మవిదునిధు తేషణు ♦ నమలినుయమి। సం
చితులఘక్కఁగాదిటు ♦ లాడ! వత్స!॥ 3౬

కం॥ మతిఁదలఁపుమితని నభ్యా। గతునిన్ శ్రీకామినీశుఁ ♦ గావేగ
నిమం। త్రితుఁ జేయుమనుచు ఘానివి। దితవిధ నాశ్రవునిఁ జేసె ♦
ధీశిక్షితుఁగన్॥ 3౭

గీ॥ అంత నామండనబుధుండు ♦ శాంతుఁడగుచు। సంభ్రమంబున
నుదకసం ♦ స్పర్శఁజేసి। వ్యాసమునియాజ్ఞవలన స ♦ న్యాసివ
రుని। శాస్త్రవిధిఁ గొల్చికోరె భి ♦ క్షుంగొనంగ॥ 3౮

ఉ॥ శంకరుఁడప్పుడిట్టులనె ♦ సౌమ్య! వివాదపుభిక్షఁ గోరి ని।
శ్శంకగఁ దావకీనమగు ♦ సన్నిధికేఁజనుదెంచితి న్నిరా।
తంకముగాఁ బరస్పర వి ♦ ధానవిధేయతయే పణంబుగాఁ।
బొంకముఁ జెందు దానినిఁకు ♦ పూర్వపుటోదనభిక్ష నేమియా॥

చం॥ నిగమశిరఃపథంబున వ ♦ నిర్విపులంబుగఁ జేయుఁ బెంచె నె।
న్నఁగ మతిరోయెందు కామితము ♦ నాకిసుమంతయులేదు, నీవుయు।
జ్ఞగణగ తేప్సితుండవయి ♦ సంసృతి తారహిమాంశుసన్నిభం।
బగుచుఁ జెలంగునప్పథము ♦ నక్కట! వంచితముం బొనర్చితో॥ ౪౦

మ॥ ఇపుడాసర్వవివాదివైన నిను నే ♦ హీ! నిర్జితుంజేసి స।
త్యపథంబౌ నిగమాంతముంజగతి వి♦ ఖ్యాతంబుఁగాఁజేయుదుం।
గపటంబున్విడి మన్మతాశ్రితుఁడవై ♦ న న్మేలుకాదే నివా।
దపరత్వమ్మునసిల్పు, మోఁకిటినిను♦త్ర్యా!యంచువాక్రుచ్చుమా॥
గీ॥ అనుచుఁబల్కెడు యతినరు ♦ నర్థవద్వ। చనమునాలించి పాత్రి
ప్తవి। స్మయుఁడగుచును। నవపరిభవంబుతోడను ♦ న్నతయ
స్కుఁడగు నతఁడువల్కె నిజగౌర ♦ వాశ్రితుఁడయి॥ ౮౨
గీ॥ వేయిముఖములఁజెలఁగు ద ♦ ర్వీకరేశు। నెడనయిన నోడినాఁ
డనం ♦ చీతఁడనఁడు। శ్రుతిమతంబునువీడి క ♦ ల్పితమునైన।
మానిమతమునఁ బడఁడెపు ♦ డైనఁగాని॥ ౮౩
గీ॥ అవనిఁ గోవిదుఁడెప్పుడు ♦ ద్భవముఁగనునొ। సరసమగువాద
మెపుడేని ♦ జరుగునొక్కొ?। యని యనారతముంగోరు ♦ కో
నెడునాకు। స్వయముగావచ్చె నేఁడహో ♦ జయమహంబు॥ ౮౪
చం॥ అలరుతనిత్తటి న్మనల ♦ కంచితమై తగువాదగాథ; పు।
●ష్కలనిగమోత్సరిశ్రమముఁ♦జక్కఁగ దానఫలించుఁగాత; భూ।
తలమునఁ జూడఁగాన వసు ♦ ధన్వసుధావసథుండునాకె కా।
నలెననుచుం దనంతటనె ♦ వచ్చినదానినిగైకొనండొకో?॥ ౮౫
శా॥ ఈనేనాయమహంతనేనియునుమా♦యింతుంజుమీ యోసుధా।
భానుస్థామృతతుల్య దివ్యతనుశో ♦ భా! నీవభీతిన్మరా।
ళానీకాచ్ఛ కలావహంబయిన దీ ♦ న్యద్వ్యష్మ దాలాపసం।
తానంపుంగలహంబు నాకిడుము చే ♦ తఃకంజముప్పొంగఁగన్॥
గీ॥ అనుగతాఖిలదర్శన ♦ యును దురీహ। వారగర్వాటవికిని గ ♦
ఠోర పరశు। నిభయునగు నాదుపటుతయు ♦ నీదుకర్ణ। పథముఁ
జేరదొకో? వాద ♦ పరుఁడవైతి॥ ౮౭
సీ॥ వాదంబునిడెడు భా ♦ వమునీకెసంగిన; యొకల భిక్షునుగొం
దు ♦ నిప్పుడనుచుఁ। గడునల్పముగనెనీ ♦ వడిగినాఁడవుసుమ్మ;
దండివరేణ్య! వా ♦ దమునుమాట। వినినయంతనె మోద ♦

మును జెందితింజుమీ; చిరకాలమభిలాష ♦ చేతనున్న। నొక్కఁ
డేనియు వాది ♦ షక్కఁగారాకుంట; నిపుడు నీనుడిచేత ♦ నెసఁ
గె ముదము।

గీ॥ వాదమునొనర్తు సందియ ♦ మేదియిపుడు। మన జయపరాజ
యంబుల ♦ ననెడువాఁడు। వలయుఁగాక కళాహీన ♦ ఫ
లము వాద। మగు, జిగీషులుగావింతు రి ♦ తగఁగలహము॥ ౪౮

సీ॥ వాదమునవాదియుం బ్రీతి ♦ వాదియును వి। పక్షపక్షంబులం
గందు ♦ రీక్షితిఁగద। చెప్పుమ వాదించుమనకిట ♦ శపథమెది
యొ?। దానను బ్రమాణమెదియొ? మ ♦ ధ్యస్థులెవరొ?॥ ౪౯

ఉ॥ నేననగేస్తులందునుతి ♦ నింగన నర్హుఁడ నీవును న్యతీ।
శానుఁడవో వదద్వర! వె ♦ సన్మన యీవిజయాజయంబుల।
న్మానుగఁజేయుమయ్య సభ ♦ ణంబులఁగాఁ బొనరింతమంతన।
న్యానముగారహించెడు మ ♦ నోహరవాదమును న్మితంబుతోఁ॥

ఉ॥ ధన్యుఁడనైతినేఁడు వసు ♦ ధాస్థలి నార్యుఁడవీవు వాదపుం।
జన్యమునన్నుఁగోరుట, ల ♦ సద్గతిఁజేపగుఁగాత నోయతీ।
ణ్మాన్య! వివాదమిత్తఱిని ♦ మాధ్యదినంపువిధింబొనర్తునం।
చు న్యతిసంచయాధిపుని ♦ జూచి నయంబు వమండనుండనన్॥ ౫౧

చం॥ చిఱునగవంచితాస్య సర ♦ సీరుహమందుఁ జెలంగనట్టులే।
జరుగును జేపెవాదమని ♦ సంయమిసంచయపూజ్యుఁడైన శం।
కరయమివల్క మండనుఁడ ♦ ఖండముదంబున వ్యాసజైమినీ।
శ్వరులనువేఁడె వాదమున ♦ సాక్షితసందుఁడటంచు భక్తితోన్॥

ఉ॥ నుత్యులు వ్యాసజైమిని ము ♦ నుల్తగ మండనపత్నిని న్సర।
స్వత్యవతారఁగానెఱిఁగి ♦ పల్కిరి మండనుతోడనిట్టులా।
చిత్యమెసంగుచుండ, విదు ♦ షీమణిఁ దావకపత్నిని న్సుధీ।
ట్సున్నత్య! సదస్యఁజేసిధృతి ♦ తోడ వివాదమునల్పుమంచొగిన్॥

చం॥ మునియుగమన్నమాట కను ♦ మోదముఁజూపుచు వంత
మండనుం।

షను బ్రకృతంబుచేయఁగఁ గ♦షున్వడి నెంచిశుచిత్రయంబుఁ బో|
లెనెసఁగు మూఁగురన్నమనుల ♦ లేఖచయార్చ్యుల సప్తదైవయు|
క్తిని నరుదెంచువారలనొ ♦ గిన్విధిఁ గొల్చె ననూనభక్తితోఁ॥

గీ॥ విధినిభుజియించి యటనుప ♦ విష్టులగు ము| నులకు నామూఁ
గురకుఁ బార్శ్వ ♦ ములను జామ| రములఁ గొని వీచుచుండిరి ♦
శ్రమముఁ బాప| మండనాశ్రవులిరుప్పుర ♦ మందభక్తి॥ ౫౫

గీ॥ యమివరేణ్యుఁడు దైవమో ♦ గమునని తరు| లకు సుదుర్లభ
మైనదే ♦ శికులదైన| దర్శనంబున వారి సం ♦ స్పర్శవలన| భా
షణంబున మిగులసం ♦ తోషముఁ గనె॥ ౫౬

కం॥ నిగమత్రయ్యంతార్థముఁ| దగనెఱిఁగిన యామునిత్రి ♦ తయ
మంతటనొ| ప్పగ నొక్కముహూర్తము మెం| డగుతుష్టిఁ బర
స్పరంబు ♦ ననుకొని రెదియో॥ ౫౭

గీ॥ అథరామరవిధుని గే ♦ హంబునుండి| వెడలిన మునిత్రయంబు
నఁ ♦ దడయకిర్వు| రైరదృశ్యులు, మూఁడవ ♦ యమియెనఁగె
ను| భూజవ స్నర్మదాతట ♦ మునఁ గలగుడి॥ ౫౮

——♦ సూర్యాస్తమయవర్ణనము. ♦——

మ॥ వసుమంతుండ నటంచుఁ దీక్ష్ణమగు గో ♦ వ్రాతంబున న్లోక పుం|
బసఁ దూలించితి నుంతయేనియనుకం ♦ పంగాంచ నైతంచు యో|
గిసమాజేష్యుని శంకరుంగని విర ♦ క్తింబూని శాంతాత్ముఁడై
వెసమిత్రుండయి పొల్చెఁ బశ్చిమదిగు ♦ ర్వీధ్రంబున న్భానుఁడున్॥

చం॥ కలవసురాజి నిప్పగిది ♦ గాఁ గొని నన్వెడెవాసరంపుఁదొ|
య్యలిమఱి దీననేకువల ♦ యారితనక్కట! కంటినంచుఁ దా |
వలముగనందె రోషమును ♦ వాసరకామినిపై ననంగఁ బొ|
టలరుచితోఁ బ్రతీచినిద ♦ టాలుస భానుఁడదృశ్యుఁడయ్యెఁ దాఁ॥

మ॥ ఘనవైరాగ్యమునూని భాస్కరుఁడు లో ♦ కంబున్విసర్జించి వే|
గనెహంసత్వముఁ గాంచెఁ గాఁదనమదిం ♦ గాంక్షించి గోసంచయం

బుధు సుత్తంబుగఁజేసియంతగతమ ♦ న్యుండౌచు నెమ్మేనఁదా।
ల్చిన కాషాయపుటంబొకో? యనఁగఁడా ♦ల్చెన్సంజ కెంజాయ
తోన్॥ ౬౧

చం॥ అమృతముతోడఁబోల్పఁదగు ♦నమ్మునియుగ్మమువల్కినట్టివా।
క్యములను నాత్మశిష్యనిచ ♦ యంబునకున్వినిపించుచుంబ్రమో
దముతనకెంతయేఁగదురఁ ♦ దద్జ్ఞుఁడుశంకరసంయమీంద్రుఁడా
విమలపురాత్రినంతయును ♦ వేగనుబుచ్చెఁబరాత్మచింతతోన్॥

—♦ ప్రభాతకాలవర్ణనము ♦—

మ॥ అరవిందంబులఁదోఁగి యుత్పలసమూ ♦ హంబంచునన్దాఁగిక।
ప్పురపుందిప్పలఁదూఁగి, చందనపుటా ♦ మోదంబునన్మ్రాఁగిక
స్తురినింబున్గునసాఁగి, సూననిచయా ♦ స్తోకాంచితామోద సం।
భరితంబై మలయానిలంబెసఁగెనా ♦ ప్రత్యూషమందొప్పుగన్
గీ॥ వెలినిలోనున్న తమమును ♦ వేగఁదనదు। గోగణంబునవారింపఁ♦
గోరిపరమ। హంసయిదెవచ్చెమేల్కనుఁ ♦ డనుచుఁదెల్పు। బో
ధకుఁడౌనాఁగనరుణుండుఁ♦ పొలిచెఁబ్రాచి॥ ౬౨

ఉ॥ తిన్ననిపేర్మినొప్పెసఁగు ♦ దేశికవర్యుని వాక్యరాజిచే।
మున్నుగలట్టి బంధచయ ♦ మున్విడి స్వేచ్ఛఁజరించుశిష్యుల।
ట్లన్నళినాప్తసారథివ ♦ రాంశులవిచ్చినతమ్మిమొగ్గలం।
దున్నయళుల్బయల్వెడలె ♦నుత్కటఝుంకృతులంబొనర్చుచున్
సీ॥ నిగమశాఖాశిఖా ♦ నిచయంబునకునెవ్వఁ; డలరుగుత్తియసంగ♦
నలరుచుండుఁ। దగనాగతమనాగ ♦ తమువర్తమానంబు; ధర
నేనికతమునఁ ♦ బరఁగునిరత। మెవఁడుజంతునికాయ ♦ కృతక
ర్మములకెల్ల; సాక్షియైచనుఁగర్మ ♦ సాక్షియనఁగ। దినదినం
బును సద్వ ♦ రునకు నెవ్వఁడుకళా; వలిఁదానొసంగుచు ♦ నల
రఁజేయు?।

గీ॥ నెవఁడు విబుధులకన్నంబు ♦ నిడుసతతము?। తనదుగోరాజిఁజక్ర
హి ♦ తంబునెవఁడు। చేయు? నట్టియహస్కరుం ♦ డాయమరప।
తిదిశనుదయించెఁగెంజాయ ♦ గదురనంత॥ ౬౩

—♦సరస్వతీసాక్షిక శంకరమండనమిశ్రవాదోపక్రమము♦—

మ॥ అరుణాంభఃపరిభవా ప్తదీధితులచే ♦ నాకాశమెల్లన్విభా।
స్వరమైయొప్పఁగ ధ్యేయవేదియను బ్రి ♦ జ్ఞానద్వారుండైన శం।
కరుఁడాత్మీయవినేయసంచయముతోఁ ♦ గాల్యంబులందేర్చివి।
ద్వరరమ్యంబగు మండనార్యుని సభ♦న్వాదార్థమై చొచ్చెఁదాన్

ఉ॥ మండనపండితుండును స ♦ మస్తకళావలికాలయంబుగా।
నుండెడు శారదాఖ్యనిజ ♦ యోషనుసాక్షినిగా నొనర్చి తా।
నుండెవివాదముంగుఱిచి ♦ యుత్సుకుఁడై పతిదేవయైనయ।
య్యండజయానయున్స్వవిభు ♦ నానతిచేఁగొనె సభ్యభావమున్॥

కం॥ పతిచే నియుక్తయగు నా। పతిదేవతయెసఁగె సభ్య ♦ భావ
మునగృహా। శ్రితయతులతారతమ్య। స్థితినెఱుఁగఁగవచ్చుభార♦
తీదేవియనన్॥　　౬౯

మ॥ ఉరువృద్ధింగనినట్టి మండనుని వా ♦ దోత్కంఠతన్లోఁబరా।
వరవిజ్ఞుండుఁబరేంగితజ్ఞుఁడునునై ♦ వర్తించు నాసంయమీ।
శ్వరుఁడు న్మందుగనే యెఱుంగుటఁబ్రతి♦జ్ఞన్నియసందాఁబరా।
వరయొగ్యైక్యపరంబొనర్చెనిటు వి ♦ ద్వాత్రితాంచితంబౌసభన్

మ॥ పరమార్థంబును సచ్చిదచ్ఛమునునౌ♦బ్రహ్మంబుదానొక్కఁడే
వఱలున్ముక్తియె వెండియానటుల స ♦ ర్వంబౌ ప్రపంచంబుగాఁ।
గరమజ్ఞానముచేతఁగప్పఁబడి త ♦ ద్జ్ఞానంబునన్బ్రహ్మమై।
మఱలు న్విశ్వమువోవముక్తియగునా ♦ మ్నాయాంతమేమా
నమా॥ ౭౦

చం॥ నిజముగదీననేజయము ♦ నేఁగనుఁగొందునొ, యొక్కవేళనా।
కజయమయైనచో యతితఁ ♦ ద్యాగముఁజేసికషాయచేలము
న్ద్విజవర! వీడికట్టుదును ♦ దెల్లనిపుట్టమువాదమిప్పుడో।
ప్పజయమొ? యొండొ? యీయుభయ ♦ భారతియేమనకున్వి
చించుతన్ ౭౧

గీ॥ కడునుదారుఁడు యమివరే ♦ ణ్యుఁడునునైన। శంకరుండిట్లు శప
థంబు ♦ సలుపఁగేపి। మాన్యుఁడగుమండనుండాత్మ ♦ మతము
నిలుపు। నట్టిశపథంబుఁజేసెఁ దా ♦ నంతనిట్లు॥ ౭౩

సీ॥ చిత్స్వరూపముచేఁ బ్ర♦ సిద్ధమానాత్మయం; దునుశక్తినుంతలే♦
మినినిగమశి। రంబులెన్నుఁ డుఁబ్రమా ♦ ణంబులందునఁగావు;తగ
వాక్యబోధిత ♦ మగునశేష। కార్యజాతమునఁ కా ♦ గమశిఖా
పూర్వభా; గమెపమ్రమాణంబుగా♦నమరునెప్డు।గొప్పశబ్దంబుల♦
కును గార్యమాత్రంబు; గుఱిచి శక్తియునొన ♦ గూడుచుండుఁ।

గీ॥ జేయవలయును గర్మంబు ♦ నాయువున్న। యంతవఱకును దేహము
ల ♦ హర్నిశంబుఁ। గర్మములనుండియే ముక్తి ♦ కలుగునటం।
నిగమములకెల్ల నభిమతం ♦ బుగఁజెలంగు॥ ౭౪

ఉ॥ వాదమునుం బొనర్చ జయ ♦ వంతుఁడ నేనొకవేళఁగాని-చో।
నేదనితట్టిమాటకు య ♦ తీశనుతా! విపరీతరీతి,గా।
నీదు తెలంగుఁగైకొనెద, ♦ నిక్కము; సాక్ష్యమునందు మున్ననీ।
వాదరమొప్పఁజెప్పిన య ♦ దంగనయే సకలంబెఱింగెడిన్॥ ౭౫

సీ॥ గెలుపునందినవారి ♦ కలరెడునాశ్రమం;బును బరాజితుఁడుగై ♦
కొనఁగవలయు। నను చు నేకాంతంబు ♦ ననుపణంబును జేసి;
కొని శంకరుఁడును మం ♦ డనుఁడు నప్పు। డత్యుదారమనీష ♦
యాదృష్యభారతిఁ; జెలువుగా సాక్ష్యాభి ♦ షిక్తఁజేసి। యొకరి
నొక్కరు గెల్చు ♦ నుత్సుకతమెఱయ; జయదత్తదృష్టులై♦నయ
మెసంగ।

గీ॥ దండిపండితవరులతో ♦ నిండియుండు। నిండుసభనుపవిష్టులై ♦
యుండివాద। మును సమంబుగఁజేయుట ♦ కునుమొదలిడి। రఖిల
వేదులు సుస్మిత ♦ ముఖములలర॥ ౭౬

గీ॥ నయముమిగులఁగ సన్యాస్య ♦ జయముఁగోరు। మతులనుపవిష్టు
లగుయతి ♦ పతులమెడల। నుభయభారతియత్తఱి ♦ నుంచెఁ
బూల। దండలను సభ్యయాచుము ♦ దంబుగదుర॥ ౭౭

గీ॥ ఎవనిమోఁకమునందు పూర్వండ ♦ యెలమినెపుడు। తొలఁగుఁ? సర్వ
డ యతనికి ♦ గెలుపులేమి। తెల్లమాదని యాయమ ♦ తెలిపి
యరిగె। గృహియుతుల కన్నభిక్షుల ♦ నింటఁజేయ॥ ౭౮

కం॥ ఇరువురు జయఫలనిహితా। దరులై యొనరించువాద ♦ తత్త్వ
ముఁగనఁగాఁ। బరమేష్ఠిముఖులు తన్మం। దిరమున వాహనగు
లాచు ♦ దివిఁబొల్చిరటన్॥ ౭౯

చం॥ యమివర మండనార్యులకు ♦ నయ్యె సదస్యబుధోక్తసాధువా।
దము, నిజపక్షయుగ్మమని ♦ దర్శితవేదము, విద్వరప్రమో।
దము, బహుమంజులాంచితప ♦ ద్రపచయోల్లసదర్థవాక్యమూ।
హామగుటచేఁ బరస్పర కృ ♦ తామితమోదము, వాదమయ్యెడన్॥

చం॥ దినదినముం బ్రకర్షమునఁ ♦ దేజరిలెన్విదనీకసన్నిధిం।
గనుచుఁ బరస్పరంబుగనఁ ♦ గాఁబడు భంగముచేజయంబునుం।
గనుకుతుకంబు నిర్వరకుఁ ♦ గల్గ నొనర్చుచునైన సంయుగం।
బుననగు రోషముల్లవముఁ ♦ బొందక వాదముమోదదంబునై॥

శా॥ అన్యోన్యంబుఁ బ్రగల్భమానటుల న్నే ♦ రాస్యాబ్జులై పోరిరా।
ధన్యుల్బద్ధసుఖాసనస్థులయి స్వే ♦ దంబొప్ప నాకాశమం।
దన్యానంబగుచూపుఁజొన్ని ప్రతిప ♦ క్షాచ్ఛోత్తరంబు న్సుధీ।
మాన్యంబౌగతిఁద్రుంచి చూఁడఁగొనుచు ♦ న్మన్యూక్తులో
చిర్వరున్॥ ౮౨

కం॥ అనుదినమును గాల్యంబుల। నొనరిచి యుపవిష్టులగుచు ♦ నొ
నరించిరి మం। డనబుధుఁడు శంకరార్యుం। డును విద్యావాద
ముంగ ♦ తున్నబుధులెన్నన్॥ ౮౩

చం॥ ప్రతిదివసంబు నాయుభయ ♦ భారతివాసరమధ్యమందున।
య్యతి నిజభర్తృసన్నిధికి ♦ నల్లనఁజేరి వచించు మస్కరీ।
శతకును బ్రాణనాథునకుఁ ♦ జయ్యన భిక్షకు భుక్తికిన్సమం।
చితమగు కాలమప్డుకడ ♦ చె న్దివసంబులదైదునాలునున్॥ ౮౪

మ॥ యమిలోకేశ్వరుఁడా విచక్షణునిదా ♦ క్ష్యంబుందగన్ క్షోదసు
క్షమముంగన్గొని యెల్లపక్షములకే ♦ కాలంబునందైన క్షో।
భమునుంగూర్చియు శంకరార్యుని సమీ ♦ పంబందు దీపింపకు।
న్న మహాకోటులనొప్పుదానినిమహా ♦ నందంబుతోఁ బ్రోచెఁదాన్॥

శా॥ ప్రాగల్భ్యంబును వీడియుండియును స ♦ భ్యస్తుత్యుఁడౌ మండనుం।
డాగేయప్రతిభు న్యమీంద్రుఁగని స్వీ ♦ యంబైనసిద్ధాంతము।
న్ధీ గాంభీర్యముతోడ నిల్పఁగనసె ♦ న్దివ్యాగమాంత ప్రసి।
ద్ధాగణ్యోక్తులనొప్పు నద్వయిను ♦ సిద్ధాంతంబుఁ బోఁ
ద్రోయఁగన్॥ ౮౬

—♦ శ్రీశంకర మండనమిశ్రుల సంవాదము. ♦—

సీ॥ ఓసంయమీశ్వర ♦ వాసిగాజీవేశ్వ; రులకునెప్పుడు నేక ♦ రూ
పమగుట । మంచిగానంగీక ♦ రించెదరీరందు; నలరుసాక్షిగ
బ్రహ్మ ♦ మనవరతముఁ। దగశుద్ధతను బుద్ధ ♦ తను నుదాసీనత;
నొప్పుచుంటనటంచుఁ ♦ జెప్పిమరలఁ। బురుషార్థదముగఁ జె ♦
ప్పుటను వేదశిరంబు; లకునెడ్డ నప్రమా ♦ ణకతయసదె?।

గీ॥ యనియుమానాంతరావగ ♦ తార్థబోధ। కంబులగు లౌకికోక్తుల ♦
కరణి, సుప్ర। మాణవిషయంబుగాఁగ నా ♦ త్మనువచింప। కు
నికినందుఁబ్రమాణంబుఁ ♦ గనము మేము॥ ౮౭

కం॥ అనవుడు నయ్యమివరుఁడి। ట్లనిప్రత్యుత్తరముఁజెప్పె ♦ సత్తాతి
నామం। డనగేహివరునితోడం। దనవాక్కౌశలము మెఱయఁ ♦
దత్సభలోనన్॥ ౮౮

సీ॥ మండనబుధ! విను ♦ మానంబిదేసుమీ; తగశ్వేతకేతు ను ♦
ద్దాలకుండు। నాత్మనీవై తివ ♦ టంచు విజ్ఞుఁగఁజేసె; నేబ్రహ్మ
మెఱిసం ♦ చెఱుఁగుకతన। నభయంబునో జన ♦ కా! వహించి
తివీవు; బ్రహ్మంబున నెయెల్ల ♦ వఱలెఁగాన। నెల్లనీవై తివి ♦ కేవి
శుజ్ఞమహముల్?; తనయ! యైక్యములోనఁ ♦ గనెఱునీక।

గీ॥ టంచు జనకునివిజ్ఞుఁ గాఁ♦వించె యాజ్ఞ। వల్క్యుఁడిక నెందఱో
విజ్ఞ ♦ వరులు శిష్య। తతిని బరమేశ్వరుని నాత్మ ♦ తనుగ్ర
హింపఁ। జేసిరని వేదశాఖలఁ ♦ జెప్పఁబడియె॥ ౮౯

మం॥గీ॥ వేదశాఖలఁ దత్త్వమ ♦ స్యాదివాక్య। లనఘ! హంసష
ణ్ముఖంబుల ♦ యట్లులఘుము। నుతుపుజపియింప; వీనికి♦నొక్క
యర్థ। మునను లేదు వివక్షయె ♦ ప్పుడునుగాని॥ ౯౦

శం॥గీ॥ పదములర్థంబుఁ దోఁపమిఁ♦గదయభిజ్ఞు। లనిరిహంసషణ్ముఖం
బుల♦కునుజపోప। యుక్తతను బ్రాజ్ఞ; యిచటను♦వ్యక్తముగనె।
యర్థమగుచుండ నెట్టుల జ ♦ పార్థతయగు॥ ౯౧

మం॥గీ॥ తత్త్వమసియనుమాట క ♦ తమునజీవ। శివులకైక్యతయైన
ను ♦ సవనకర్త। శివుఁడెయనుప్రస్తుతినివిధి ♦ శేషమెయగుఁ।
గానియతివర్య! యైక్యంబు ♦ కలుగదెపుడు॥ ౯౨

శం॥చం॥ క్రతువులకంగ భూతములు ♦ గాఁజెలునందివ యూపము
ఖ్యవ। స్తుతతుల నెల్లకాలమును ♦ దోయుజబాంధవ ముఖ్యదివ్య
సం। తతులఁగఁజెప్పు వాక్తతిక ♦ దా! విధిశేషము? కర్మకాం
డసం। స్థితమగుచద్దియేగతిని♦జెల్వగు వేఱొకకాండమందునన్॥

మం॥చం॥ యతికులవర్య! నీవనిన ♦ యట్టులజీవునియందు నీశదృ।
ష్టితనరఁ జేయు, బ్రహ్మతను♦జెందనియన్నమనోనిలార్కులం।
దతులితరీతి నాగమచ ♦ యంబులు, కర్మసమృద్ధికై సుఖ।
స్థితినిదలిర్చు బ్రహ్మమతిఁ♦ జేయువిధంబునఁ దత్త్వమాదులున్॥

శం॥చం॥ ప్రకటమతీ! యనారతము♦బ్రహ్మవిభావనఁ జేయునాలిశా।
దికమితదత్రిఁ దోఁచెడుగ ♦ తిన్నిగమాంతగ తత్త్వమాదివా।
క్యకరమునందుఁ దోఁపదిది ♦ నిక్కమకావున నిప్పుడీవు చె।
ప్పకరణియొల్లు కూడెడిని ♦ బోధమెయింగనుఁ గొన్ననిత్తఱిన్॥

మం॥సీ॥ యతివర్య! నిగమాంత ♦ గతభాషణంబులు; బ్రహ్మాత్మతఁ
బ్రమాణ। పరతఁగనుతనై ననుసోమాధ్వ♦ రానూనపువిశేష;
ములఫలదర్శన ♦ మునకువిధిని। గల్పించినట్టులిటఁ ♦ గల్పింపఁ

దగుఁబ్రహ్మ; మే యగుఁబ్రహ్మంబు ♦ నెఱుఁగిన యను। ముక్తిఫ
లంబును ♦ బోధించు శ్రుతికిఁబ్ర; హ్మముకాదలంచెను ♦ నతఁడు
బ్రహ్మ। వేదిగావలెనను ♦ విధివట్టులైనబ్ర; హ్మమునాఁగనేమి?
యా ♦ త్మయననేమి? । యనుచులో శంకించు ♦ కొనితత్స్వరూ
పస; మర్పణచేనిత్యుఁ ♦ డఖిలవిదుఁడు। నానందరూపుండు ♦
నఖిలగతుండును; ననునాదిగాఁగల ♦ యాగమాంత। వాక్యాల
నత్తఱి ♦ వాడుకకుందెచ్చి; కొనిబ్రహ్మము నెఱింగి ♦ కొనఁగ
వలయుఁ। దదుపాసనను మోక్ష ♦ మొదవకున్న నుశాస్త్ర; దృ
ష్టంబుగానైనఁ ♦ దేజరిల్లుఁ। దిన్నఁగావిధిఁజొన్ప ♦ కున్న హానాదిశూ;
న్యమునరాజరిగెడు ♦ నవనియెల్ల।

గీ॥ ద్వీపనస్తకయనెడువా ♦ గ్వితతికిఁబలెఁ। దత్త్వమస్యాదులకునన ♦
ర్థక్యమెయగు। నిఁకఁబ్రవృత్తి నివృత్తుల ♦ నేవచింప। కున్నవానికి
శాస్త్రత్వ ♦ మెన్నసున్న॥ ౯౬

శం॥ సీ॥ అక్కట ! విధినిమీం ♦ రటుచొన్పుచోఁగ్రియా; జన్య
యాటవిముక్తి ♦ స్వర్గముఖము। లట్లువినాశంబు ♦ నందుఁగదా
మోక్ష; మునకుసాతిశయత్వ ♦ మునునిత్య। తయును లేమిని
క్రియా ♦ త్వము దానికొనరింపఁ; దగదు జ్ఞానముమనో ♦ ధర్మ
మయ్యు। వాసియథాభూత ♦ వస్తుప్రమాణాది; కమునుమాత్ర
మెఱుంగఁ ♦ గలదునుమ్మ। ఏదేవతముకైగ్ర ♦ హీతమయ్యె
హావిస్సు?! మఱిఁదల్పనొపఁష ♦ టక్కృతులదాని।

గీ॥ నదియెమానసమనఁబడు ♦ నదియుఁబురుష। తంత్రమగుటనొన
ర్పంగఁ ♦ దగునొనర్చ। కుంటకును జ్ఞానమునకట్టు ♦ లొనరదెపు
డుఁ। గానఁదజ్జన్యమగుముక్తి ♦ హానిఁగనదు॥ ౯౭

మం॥ కం॥ తత్త్వమసియనెడు వాక్యము। తత్త్వజ్ఞ! యుపాసనాభి ♦ ధావ
ర్యవసా। యిత్వముఁగనకున్నను సద్బ। శత్వముజీవునకుఁజెప్పు ♦
సర్వజ్ఞునితోన్॥ ౯౮

శం॥ మ॥ అనఘా ! జీవునకీశుతోఁ దులయునా ♦ హా తత్త్వమస్యుక్తిచే!
తనతన్ జెప్పునొ? సర్వవిత్త్వసకలా ♦ త్మత్వాదికాంచద్గుణా।
లినొ? యాద్యంబునఁ జెప్పఁదగదో ♦ లింగాంచుటన్సద్గుణా
లినెయన్నన్న మతోద్విరోధముగుట ♦ న్లేదన్న సామ్యంబటన్॥

మం॥ మ॥ అసురింబోలున విద్యశావృతినివి ♦ ఖ్యాతింగవన్లేనిబో ।
ధసుఖానంత్యముఖంబులైపరమా ♦ త్మపొల్లసత్సద్గుణా ।
ఘసమత్వాంచిత సద్గుణంబులను వ♦ క్కాణించు జీవాత్మకీ ।
శసమత్వంబును దత్త్వమస్యభిధవో ♦ షం బెన్నఁగాలేమగా॥

శం॥ ఉ॥ ఓవసుధాసుపర్వ! భవ ♦ దుక్తిమెజీవున కుంబరాత్మకే ।
డావచియింపరోషమిఁకఁ ♦ దద్విషయంబునఁ నేల? నీకవి।
ద్యావరణంబునుండిపర ♦ మాత్మకకుంబ్రతి భానశంకనీ।
చేవిదనీకవర్య! నిర ♦ సింపఁబడెంగద! చూడుమియ్యెడన్॥

మం॥ మ॥ శమిమూర్ధన్య! జగత్ప్రసూతియగునా ♦ సర్వేశుతోఁ జేతన।
త్వముచేజీవునకున్ససామ్యమునుదా ♦ వాక్యప్రిచ్ఛేముంగాతఁద।
త్త్వమసీత్యుక్తి జగంబుచేతనమునం ♦ దాఁబుట్టుటంజేసినాం।
ఖ్యముఖుల్ చెప్పుప్రధానభూతమర ♦ మాణ్వాదుల్నిరస్తంబులౌ॥

శం సీ॥ అక్కట! బుధవర్య! ♦ యటులేనిమీామతం; బునఁదత్త్వమసి
యంట ♦ చనదుగాదె?। తత్త్వమస్తియటంచుఁ ♦ దనరఁగావలె
నట్టు; లనుటవేదశిఖాళి ♦ కనభిమతము। జగతికిజడతాభి ♦ శం
కహోవఁగనిల్లె; చెప్పఁగావలెనని ♦ చెప్పదేని। వినుము ‘‘ తదై
క్షుత’’ ♦ యనుశ్రుతిలోనుండు; వీక్షణశబ్దను ♦ దక్షుతనది।

గీ॥ తెల్లమగుచుండనన్యగ ♦ తిన్జడత్వ। శంకమాన్పుట కనఁబ్రశ ♦
స్తంబుగాదు। విప్రవర! క్షిప్రముగనీక ♦ ణుప్రదాన। ముఖ్యనిర
సనకనుచుఁజె ♦ ప్పటయుఁదగదు॥ ౧౦౩

మం॥ మ॥ యమిపా! నేనుశివుండఁగా ననెడుప్ర ♦ త్యక్షుంపుజ్ఞానంబుత।
త్త్వసీత్యుక్తికిఁగల్గనైక్యపరత ♦ న్వావుప్రిచ్ఛఁగారాదువే।
దమునిత్యంబును బత్యమన్నవిధిచే ♦ తందత్త్వమస్యుక్తిజ ।
పృ్యమెయౌఁగానిఫలంబువేఱెదియుసం ♦ ప్రాప్తింపదావాక్యనన్॥

శం॥ ఉ॥ అక్షముచేత భేదమిది ♦ యానెడఁగల్గుట జేఁవేదవా।
క్యత్వతియందు యంబునకి ♦ లామర! భేదపుసన్నికర్షమే,
యాక్షితిలేమిఁగల్గదను ♦ మీా! మతిఁగాంచినభేదపుంబ్రమా।
లక్షణమందు చేభిదచె ♦ లంగదుజీవపరేశులందునన్॥ ౧౦౫

మం॥ శా॥ నేనీశానునికంటె వేఱనునుడిం ♦ దీపించుభేదంబె యో।
జ్ఞానీ! జీవునకౌవిశేషణమె, యో ♦ జంగానసంయోగితం।
దానాయత్తభిదంబులంజెలఁగకు ♦ న్నన్నన్నికర్షంబుసం।
ధానంబందు విశేషణత్వముపఁగా ♦ దా! వాదమింకేటికిన్॥

శం॥ ఉ॥ కేవలమావిశేషణత ♦ కేవివరింపకసన్నికర్షము।
న్నీవనఁబోవచ్చు ఘన ♦ నీసురవర్య! యతిప్రసక్తి, య।
భావళిసన్నికర్షముభి ♦ దాశ్రియమైన విశేషణత్వవకా।
నావిధిసన్నికృష్టతయు ♦ నాత్మకులేమిననర్హమట్లన్నన్॥ ౧౦౭

మం॥ ఉం॥ యోగివరా! భిదాశ్రియత ♦ నొప్పెడు నాత్మకు నింద్రి
యంబుతో। సాగదు సన్నికర్షమని ♦ చక్కఁగ నీవనుటొప్పు
దాత్మయు। న్గోఁగన నింద్రియంబునన♦ లుప్తపుద్రవ్యములౌట
చేత సం। యోగసమాశ్రియత్వమెన ♦ ముప్పతినాయుగమందె
సంగెడిన్॥ ౧౦౮

శం॥ సీ॥ అవనీసురాగ్రిణ్య! ♦యాత్మతాఁబ్రభునైన; నణువైననగుఁ
గాక ♦ యైననేమి? । యుక్తంబుగాదు సం ♦ యోగితనిరువంక;
లను నొక్కదానికై ♦ ననువచింప। సావయవునితోడ ♦ సావ
యవునకెసం; యోగితజగతిలోఁ ♦ దాఁగనఁబడు।మనమునింద్రి
యమను♦కొనిభిదాసంగిత; నంటిమి గాని స ♦త్యము నరయఁగ।
గీ॥ నింద్రియముగాదునుమ్ము సు ♦ ధీంద్ర! మనము। నేత్రముఖ్య
సహాయత ♦ నెగడునట్టి। దీపముంబోలు, సమమ యిం ♦ ద్రి
యములందు। మనమునేననుటుమలశ ♦ శినసునుడికి॥ ౧౦౯

మం॥ గీ॥ భేదపుంబ్రమయక్షజ ♦ గాదు, సాక్షి। రూపయగుసన్న
దానవి ♦ రోధమగుట। జీవపరమాత్మలకభేద ♦ సిద్ధిఁదెలుప।
దగఁబ్రమాణతఁగనునెత ♦ త్త్వమసిపదము॥ ౧౧౦

శం॥సీ॥ సాక్షియై తనరుఁ బ్ర ♦ త్యక్షుంబిలనవిద్య; చేనావృతుం
డైన ♦ జీవునకును। నమితమాయావృతుం ♦ డగుపరమాత్మకు;
భేదమున్నట్లుతోఁపింపఁజేసె। డినిదత్త్వమసి, వాక్య ♦ మునునవి
ద్యోరుమా; యావినిర్ముక్త జీ ♦ వాత్మపరశి। వులకభేదంబునే♦
తెలిపెడి శ్రుతియును; బ్రత్యక్షమునుభిదా ♦ శ్రియములగుట।
గీ॥ చేవిరోధంబులేదును ♦ మీ విరోధ। మున్ననాదిఁబ్రవర్తించు ♦
చున్నబలర। హితపుఁబ్రత్యక్షముతుదిం బ్ర ♦ వృత్తమైన। నిగ.
మమున బాధితంబగుఁ ♦ దగరజితమ। తిని ననంతరజాత శ♦క్తి
ప్రమయటు॥ ౧౧౧

మం॥గీ॥ అనఖిలజ్ఞుండఁగాన ఘ ♦ టాదికమటు। జీవుఁడువిభిన్నుఁడగు
సదా ♦ శివునికన్న। ననెడునను మానముననుసం ♦ యమివ
రేణ్య!। రాద్యోక్తోబాధకమభేద ♦ వేదమునకు॥ ౧౧౨

శం॥మ॥ తనరంగాఁబరమార్థభూతమె విభే ♦ దంబిద్ది? కాకున్నఁగా।
ల్పనికంబా? పరమార్థభూతమనఁబో ♦ ల్పనాన్యమ్యమేలేదు, కా।
ల్పనికంబన్నఁ బరస్పరవ్యవహృతి ♦ స్థాయుద్విభేదంబులే।
దనిమేమొప్పితిమందుచేఁజనదు వి ♦ ప్రా! నీకుసాధింపఁగన్॥

—♦మండనమిశ్ర పరాజయము.♦—

మ॥ తిరమా నీమొదలైన శంకరుని యు♦క్తివ్రాతమొప్పారెవా।
క్తరుణీదత్తపరానుమోదమయి వి ♦ ద్వద్విశ్వరూపప్రమో।
దరసస్తంభనమై నిజేశ్వరయతి ♦ త్వవ్యాజవాగీశ్వరీ।
వరసాక్షిత్వయుతంబునై సుమచయో♦ద్వర్ధాచ్ఛగంధంబుతోన్॥

క॥ యతివరోద్యుక్తినీగతి ♦ నాత్మమెచ్చి। మండనార్యుని మెడనుం
డు ♦ దండవాడి। యుండఁగని భిక్షుకిఁకనీరు ♦ లెండనిపతి। యు
తులతోఁదెల్పి మఱియనె ♦ యతికిన్నంబ॥ ౧౧౪

కం॥ కోపాతిరేకమున మును। శాపమునిడెనాకు దుర్వ ♦ సనముని
భవదీ। యాపారజయమెయవధిగ। నాపనిజరుగుటనువచ్చి♦ నటు
చనెదయతీ!॥ ౧౧౫

మ॥ అనుచుంబల్కి స్వధామ మందఁజను నా♦యంబన్యతీంద్రుండు వే।
గ నిబంధించె జయింపఁగోరి వనదు ♦ ర్గామంత్రిరాజంబుచే।
తనశంకన్స్వమతైక్యసిద్ధికొఱకై ♦ తాఁగాని సర్వజ్ఞతం।
దనకున్నాశ్రమఁబూజ్యభావమును సి ♦ ద్ధంబౌటకుంగాదుసూ॥
కం॥ శంకరసంయమివర్యుఁడ। పంకిలమైపరఁగునుభయ ♦ భారతినిటు
ని। శ్శంకగ బద్ధఁగఁజేసి య। లంకృతినయభక్తులటఁజె ♦ లంగఁ
గననియెఁ॥ ౧౧౮
శా॥ అంబా! నిన్నెఱుంగుదున్విధికి భా ♦ ర్యంగాఁదురీభేదియా।
నంబాజానికిసోదరీమణిఁగనీ ♦ హంజేసియే వేగఁజి।
త్రింబౌ శ్రీముఖరూపముంగనెడు హ ♦ ర్షస్వాంతఁగా, నిష్ఠువి।
శ్వంబుంబ్రోవఁ గృతావతారనుసర ♦ స్వత్యంబఁగానేన హా॥
మ॥ జననీ! కావుననేగుమత్తఱినెయు ♦ ష్మద్భక్తవర్యుండనై।
చను నేనెప్పుడు నీనిజంబగు నివా ♦ సంబందనంగీకరిం।
తునొ? యంచావచనంబుశారదకు నెం♦తో సమ్మతంబయ్యె మం।
డనుచిత్తంబునెఱుంగఁగోరియతియుం♦దానుండె హృష్టాత్ముఁడై
ఉ॥ నీతియుతంబులై నిగమ ♦ నిస్తులితార్థము నిర్ణయించుచీ।
భూతలమందెసంగు యతి ♦ భూపతివాక్కులచేత వేగ ధ్వ।
స్తాతిశయాగ్రహుండయిన ♦ నంతటఁ గర్మజడుండుగాన నా।
జ్ఞాతలదేవుఁడప్పుడెద ♦ సందియమందియనెన్యమీంద్రుతోన్
కం॥ యతివర! నేనిపుడీన। వ్యతరంబగు నపజయంబు♦ వలనవిషాద।
స్థితిఁగననుగాని జైమి। న్యతులోక్తులనొంచితంచు ♦ సందితిఁగ్రొ
శతఁ॥ ౧౨౨
గీ॥ ఎఱుఁగు జరిగినదానిని ♦ జరుగఁబోవు। దాని, జగమువకెల్ల
హి ♦ తంబుఁజేయు। వఱలుదక్షతనిగమ ప్ర ♦ వర్తనవిధి। నట్టి
ముని వ్యర్థపదవక్త ♦ యెట్లులగును? ॥ ౧౨౩

—♦మండనమిశ్రునకు శంకరుఁడు జైమనీయేంగితముఁదెల్పుట♦—

మ॥ అని సందేహమునందు మండనునితో ♦ నాదండితాఁబల్కె ని।
ట్లని, యాజైమినియందు లేశమును న♦న్యాయంబుచూపట్టదా।

తనచిత్తంబుననుండు భావపుయథా ♦ ర్థంబు న్విలోకింపఁగా।
ఘనమేయజ్ఞులమాటఁజాల మసుమీ ♦ మాన్యుండెయానాతఁ।
డున్॥ ౧౨౪

కం॥ కవిజనమెఱుఁగని మునిడా। ప్రవిమలవచనంబదెదియొ? ♦ పలు
కుము యమివ। ర్య! వినిసమంచితమగుచో। భవదుక్తినెరోషము
డిగి ♦ భావింతునెదన్॥ ౧౨౫

గీ॥ అనుచు మండనబుధుఁడు ప్రా ♦ ర్థనముఁజేయఁ। గరుణనొప్పారు
మతిని శం ♦ కరయమీంద్రుఁ। డుభయభారతి మొదలగు♦సభి
కులువిన ♦ జైమినీయేంగితముఁదెల్ప ♦ నామెయినిటు॥ ౧౨౬

మ॥ వినుఁడీ బ్రహ్మపరుండునైయువిషయా♦విష్టాత్ములౌవారిఁబ్రో
వనెదండాఁదలపోసియమ్మునిపర ♦ బ్రహ్మంబునందంగసా।
ధనతత్సర్వమునైన పుణ్యమును స ♦ త్కర్మాతిరేకంబుచే।
తనిరూపించె దయాపరుండగుచుఁ ద ♦ థ్యంబిద్దిముమ్మాటికిన్॥

మ॥ అమలంబైన "తమేత" మన్పదము బ్ర ♦ హ్మజ్ఞానముంగల్గఁజే
యుమహాసాధనమాట, ధర్మసముదా ♦ యంబున్విధించెన్సమో
క్షమునందుత్సుకుఁడైనమానితదపే ♦ క్షంజేసియేధర్మసం।
ఘమురూపించెనుగాని వేఱదియుదుం ♦ గాదంచునేనెంచెదన్॥

కం॥ అని శంకరసంయమిజై। మినిమునిహృదయమును సభను♦మృ
దువుగననమం। డనమిశ్రుఁడంతసంశయ। మునుగవియమివరుని
వినయ ♦ మునననిట్లడిగెన్॥ ౧౨౯

గీ॥ దమిప! సఫలంబులగుఁ గ్రియా ♦ ర్థకములగుట। శ్రుతులె,
యతదర్థకోక్తులీ ♦ క్షితినివృథలె। యనుచుఁదెల్పిన జైమిని ♦
మునిశ్రుతులకు। సిద్ధవస్తుపరత్వంబుఁ ♦ జెప్పనొక్కొ?॥ ౧౩౦

ఉ॥ ఈతెఱఁగొప్పనాఁడగయ ♦ తీశితపల్కెఁ, బరంపరాసద।
ద్వైతపరంబునైయు శ్రుతి ♦ వారమునాత్మవిబోధసత్ఫల।
ఖ్యాతసుకర్మమందు నల ♦ రారెడిఁగావునఁగర్మకాండగ।
ఖ్యాతసదుక్తిసంతతికిఁ ♦ గర్మపరత్వముఁజూపెమానితాన్॥

చం|| అనవిని మండనుండనుఁజి ◆ దాత్మపరత్వము వేదసంచయం|
బునకగుటిష్టమైనయెడఁ ◆ బూరుషభిన్నము నైన చేతకున్|
ఘనఫలదత్వముం దెలియఁ ◆ గాననిజైమినిమౌనివాసిఁబో|
ల్చినపరమేశుఁగూడనిర◆ సించుటకుం గతమేమి చెప్పుమా|| ౧౩౨

సీ|| అనిపల్కు మండనుఁ ◆ గని శంకరయమీంద్రుఁ; డనియెఁదా
నిటు సభ్య ◆ జనులు మెచ్చ| ననఘ! యీజగమెల్ల ◆ నగుఁగర్తృ
పూర్వక; మను ననుమానంబె ◆ యాగమోక్తి| తతిలేక యేప్రి
కా ◆ శితుఁజేయుఁ బరమేశు; ననువాదమాత్రంబు ◆ లాగమంబు|
లనికాణభుజులుఁదా ◆ మనిరుపనిషదేక; గమ్యునీశ్వరున నా ◆
గమవిదులెఱుఁగ|

గీ|| గుటకుఁదగరనినిగమవా ◆ క్కులెవచించు| నట్టిపరమేశునను
మాన ◆ మిట్టిదెట్టు| లెఱుఁగుననిదృఢయుక్తిని ◆ కరమునశివ|
పరపుటనుమానమునుముని ◆ శ్వరుఁడుత్రోచె|| ౧౩౩

కం|| వినుమట్టులె పరమేశా| నునివలన జగంపుభవము ◆ నున్నయ
మును నిం|కనమలమగు ఫలమునుజై|మినిమునినిరసించెమిగుల ◆
మెలకువతోడన్|| ౧౩౪

శా|| ఈనేనాడినమౌని వాక్యముననెం ◆ తేనొప్పుగోప్యంబున|
జ్ఞానుల్సుంతయుఁజూడనేరకననీ ◆ శప్రోచ్చవాదోత్సుకుం|
గానమ్మాన్యునిఁజెప్పుచుండెదరు దీ ◆ నంజేసియేయమ్మునీ|
శానుండౌననిరీశవాదిగఁ బరే ◆ శజ్ఞాగ్ర్యుఁడిమ్మేదినిన్|| ౧౩౫

గీ|| ఇంతమాత్రనె యతఁడుని ◆ రీశవాది| యగునెడ, నిశాటనా
హిత ◆ మైనతమము| నహములందున వెలిఁగెడు ◆ నహిమక
రుని| ముహితమా పరిభఁజేయదే? ◆ మలినఁగాఁగ|| ౧౩౬

కం|| అనిశంకరసంయమిచె|ప్పినజైమినిమౌనివచన ◆ విలసితభావం|
బునువినికనిరంబయుమం|డనుఁడునుసభ్యులును నుత్క ◆ టంబ
గుతుష్టిన్|| ౧౩౭

జైమిని ప్రశ్నకుఁ జై శంకరుపల్కులు సార్థకములనుట.

గీ॥ మఱడనుండంత జైమిని ♦ మతినెఱిఁగియు। నెదనుసందియమిమ
మంత ♦ కదురఁగమతిఁ। దలఁచెనాతనిపల్కుచే ♦ తనునెఱుంగ
మునిని, మానియువచ్చె మం ♦ దనునికడకు॥ ౧౩౮

కం॥ వినుసుమతీ! యనిమునిమం। దనుతోననెవిష్ణుపుమీఁద ♦ నస్సం
శయముగా। ఘనుఁడీతఁడెద్దినాసూ। త్రినికరపుంభావమనిమోఁ?♦
దథ్యంబదెయా॥ ౧౩౯

చం॥ యతిపుఁడితండు నాదుహృద ♦ యంబునెకాదనుమీ, శ్రుతి
స్మృతి।
ప్రతతిఁగలట్టిభావముఁ ది ♦ రంబుగఁదానరెఱుంగుఁజుమ్మనా
గతమునతీతము నొ్మదలు ♦ గాఁగలదెల్లనితండెఱుంగున।
ట్లితరుఁడెఱుంగనేరఁడుసు ♦ మీ, పలుమాటలతోడ నేమియా॥

గీ॥ శ్రుతిశిఖోక్తులకెల్లగు ♦ రుండు సచ్చి। దేకరసతత్త్వరణ నిర్ణ ♦
యించెనుగద। వారిశిష్యుండనగునేను ♦ వారికి విను। తముగనం
దునెయొక్క సూ ♦ త్రంబునేని?॥ ౧౪౧

కం॥ సుమతీ! మతిఁగలసందే। హమునువ్విడివినుము గోప్య ♦ మగు
పల్కు భవా। బ్ధిమునుఁగుజనుఁబ్రోవఁగరూ। పముఁగనుపరము
నిఁగనితని ♦ భావింపుమెదన్॥ ౧౪౨

సీ॥ కృతయుగంబున సజ్జ ♦ నతతికి విజ్ఞాన; మును గపిలుండను ♦
మునిఁయొసంగుఁ। త్రేతయందున నవ ♦ ధూతవర్యుండైన;
దత్తుండు విజ్ఞానదాతయగును। ద్వాపరయుగమున ♦ ద్వైపా
యనమునీంద్రుఁ; డొసఁగు విజ్ఞానంబు ♦ ను సుమతులకుఁ।
గలియుగంబునను శం ♦ కరసంయమీంద్రుండె; జ్ఞానంబు నం
చిత ♦ సంతతికిడు।

గీ॥ ననుచు శైవపురాణంబు ♦ నందు నితని। మహిమము వచింపఁ
బడెఁగాన ♦ మతిమదగ్ర్య!। యిమ్మహాత్ము సన్మతంబునీ ♦ విప్పు
డంది। భవజలధి నుత్తరింపుము ♦ భయమువీడి॥ ౧౪౩

—♦ జైమిన్యుపదేశమున నిస్సంశయుఁడై మండనుఁడు శంకరు నుతించుట. ♦—

మ॥ అనుచుఁ జైమిని మండనాఖ్యునకు దీ♦వ్యద్బోధఁ గావించి యా
త్మనె యాశంకరుఁ గౌఁగిలించికనె నం♦ తర్ధానమున్యాయుఁ జూ
కని కార్యాగ్ర్యుఁడు మండనుం డనుయతి♦ క్ష్మానాథుఁడౌ శంకరా
ర్యునకున్ భక్తి సెలంగఁగా నెఱిఁగి ని♦ర్దుష్టంబుగా నిట్లనున్॥ ౧౮౪

ఛం॥ అనఘవరా! నిరస్తసమ ♦ తాతిశయుండవటంచు నీజగం
బునకును హేతువంచు నవ♦బోధయె దేహముగాఁ జెలంగుచు
న్నన బుధసంచయోద్ధృతినొ♦నర్పఁగ నిమ్మెయిఁ దాల్చితంచు ని
న్నును మతిగుర్తెఱుంగుదు జ♦నుర్లయముఖ్యవికారహీనుఁగన్॥

చం॥ యతివర! వేదశేఖర చ♦యంబులచే నుదితంబునైన యే
కమగుపదంబుఁ “దత్త్వమసి” ♦ ఖడ్గముఁ జేఁగొని నీవు ప్రోవకు
న్నమహిఁ బుమర్థహీనులె య♦ నందగు బౌద్ధులపల్కులన్నసం
తమసపుఁగూపమందుఁ బడి ♦ తాలయమందక యుండ నేర్చునే?॥

చం॥ కలను బ్రబుద్ధుఁడైనటులఁ ♦ గన్గొని మూర్ఖుఁడొకండు లోననే
మెలఁకువఁ గంటినంచు నెల ♦ మిందలపోసెడురీతిగా మతిం
దలఁచెదరన్యలోకగతిఁ ♦ దాము విముక్తిగఁ గొందఱట్టివా
రలనిరసింత్రు దేశిక! ని ♦ రాకృతమాయులుగాన మీజనుల్॥

శా॥ ధీరత్వంబున భేదవాదులనుము ♦ క్తిందూఱెదం, జూడని
స్సారంబై తగు కర్తృతాముఖరసం ♦ సారంబుఁ బోఁదోలియమి
నీరశ్రేష్ఠ! త్వదుక్తసుస్థిరవిము ♦ క్తిన్మెచ్చెదం జాల సం
సారాతీతననంతచిత్స్వమదభా ♦ స్వత్స్ఫుర్తిన్నే సదా॥ ౧౮౮

మ॥ మును దైతేయవధూసమావృతను భూ♦పుత్రింబరేశప్రియన్
హనుమత్ప్రఖ్యుఁడు సూచుమాత్రజననున్ ♦ త్యత్వంబుఁ దానందెన
న్నవిద్యాసురనారి మ్రింగఁగ ధృతిం ♦ దత్కుక్షిఁ జీవ ప్రిచ్చి పా
వనుసర్వేశునిఁ దెచ్చు నీవవని వి ♦ శ్వస్తుత్యతం గాంచవే?॥ ౧౮౯

గీ॥ మున్న చింత్యమునీదృశ ♦ మునగునీదు। మహిమ నెఱుఁగమి నిపు
డస ♦ మంజసముగ। నేననినదెల్లఁ గరుణాబ్ధి ♦ వైన నీవు। తగ
క్షమింపుము జగదార్తి ♦ దమన! దయను॥ ౧౯౦

గీ॥ కపిలగౌతమకణభుజ్మ ♦ ఖమునివర్యు । లురుతరప్రతిభాఢ్యులై ♦
యునువిమోహా । మునుగనిరటన్న నిగమార్థ ♦ మనువచింపఁ ।
బరశివాంశమున కెకాక ♦ యొరులకగునె?॥ ౧౫౧

మ॥ అమ్నాయోద్ధారమొనర్చునట్టి భవదీ ♦ యాస్యేందునందుద్భవిం ।
చుమహాభావవదుక్తిసంచయసుధాం ♦ శుస్తోమమొప్పంగ నో ।
యమివర్యా! యిఁకనేలచిత్తమలిన ♦ త్వాపాదకంబైనకా ।
ర్దమపాదాక్షకణాదభాషితచమో ♦ ద్యత్సంతమశ్శ్రేణితోన్ ॥

సీ॥ దేవునితోడ వి ♦ ద్వేషించుచును సాధు; గోగణంబులఁజీల్పఁ ♦
గోరునట్టి । యభినవయవనచ ♦ యంబుచే నీజగం; బెల్లసంవ్యా
ప్తము ♦ య్యెనిపుడుగన । నిట్టివారలఁగొల్చు ♦ నట్టి మర్త్యుల
కెట్లు; లలరెడినో మోక్ష ♦ మవనినకట!। తెలిసె నిర్జితకలి ♦
మలుతొచువిష్ణుత; త్త్వానురక్తులునొచు ♦ నవనిఁబొల్చి ।

గీ॥ సద్వదద్వర్యునినుఁగొల్చి ♦ సద్వదగ్ర్యు । లగుచుఁదగుకౌశలిని
దగి ♦ జగతినిబ్రితి । దిక్కునందునఁదామెయై ♦ తేజరిల్లు । నట్టి
వారుండనాకేటి ♦ కట్టిచింత॥ ౧౫౩

గీ॥ అల్పబుద్ధులవివరణ ♦ లనెడుప్రబల । నాగములకాటులకునొచ్చు ♦
నాగమములు । తావకోక్తిసుధాసేక ♦ మేవఱలక । యాత్మవిధ్వ
తాశయంబులై ♦ యలరఁగలవె?॥ ౧౫౪

కం॥ తావకసూక్తిసుధాకిర । ణావళిఁగాకున్నఁదీవ్ర ♦ మైదుస్సహ
మా । నీవిపులభవఖరాంశుజ । మావిస్తృతతాపమెట్లు ♦ లార్యా!
శమించున్?॥ ౧౫౫

గీ॥ కర్మయంత్రంబునెక్కి య ♦ క్కట! తపస్వి । తగృహకాంతా
తనూజభృ ♦ త్యధనతతులఁ । గమదృఢపుమానమునుగని ♦
పడిననన్ను । విమల! యెత్తితిభవకూప ♦ బిలమునుండి॥ ౧౫౬

కం॥ తొలిబాములఁజేసితిఁదప । ములనుసుకరములను, లేక ♦ మొన
యునె కరుణా । నిలయుఁడవై జగతీశత । నలరెనునీతోడఁగథము ♦
హాత్మ ! యిపుడోగిన్?॥ ౧౫౭

సీ॥ శమమనుతోలిఁజేసి ♦ సమహితపుణ్యాబ్ధి; జమునకుమొలకమై ♦
యమరునదియు। దమసమ్ముల్లాసభూ ♦ జమునందునలరు కెం;
జిగురు నానుతిఁజేయుఁ ♦ దగినదియును। వైరాగ్యవృక్షంపుఁ ♦
గోరకంబై యొప్పి; సహనతాలతకుఁ బు ♦ ష్ప మగునదియు।
నైకాగ్ర్యసుమపుట ♦ స్తోకమరందమై; శ్రద్ధనొప్పారెడు ♦
సత్ఫలమయి।

గీ॥ చెలువుఁగాంచినమీావగు ♦ పలుకులపరి । చయమునస్మత్సుపు
ణ్యాసం ♦ చయముచేత। నేఁటికందంగఁగలుగుట ♦ దీటులేని। భా
గ్యముంగంటినిత్యవై ♦ రాగ్యనిలయ!॥ ౧౫౮

గీ॥ అమరులకునైనఁ బూరుషా ♦ ర్థములనిడుచు। భూరిసంసారపరు
లకు ♦ ముక్తినిడుచు। సత్కృపోర్మిళమైన యు ♦ ష్మత్కటాక్ష।
ఝరినిధన్యుండఁ గ్రుంకెడు ♦ గురువరేణ్య!॥ ౧౫౯

చ॥ నెలఁతలమేల్మిచన్గవల ♦ నీటగుపైటచెఱంగు గాలిసో।
కులలినెగాఁగిలింపుఁదమిఁ ♦ గూడిన చంచలులున్ననేమి? ని।
స్తులఘనకీర్తికోశులయి ♦ తోఁచు భవజ్జనులన్న, మీాదుప।
ల్కులనుసుధాపయోధిఝరి ♦ లోపలనాడెదరో గురూత్తమా!॥

సీ॥ వాసిఁబొల్చెడునట్టి ♦ వైశద్యమునవేగ; నజ్ఞానతిమిరంబు ♦ నప
హరించు। చింతాఖ్యసంతాన ♦ తంతుసంగ్రథితనూ; తనభవ
త్సూక్తిము ♦ క్తాఫలముల । హారంబులనుదాల్చి ♦ హర్షసంభ
రితులై; చూచుమాత్రనెమన ♦ స్తుష్టినిడెడు। మహితమనస్కు
లీ ♦ మహిలోన నెల్లెడ; విహరించు చుంద్రని ♦ ర్వ్యషయు
లగుచు।

గీ॥ దండివర! మండనంబెన్నఁ ♦ బండితులకు। నింతకన్నను వేఱున్నె? ♦
హృద్యమైన। విద్యయనుకాంత తనయంత ♦ వృత్రహాముఖ।
సురలవారించివారినే ♦ ధరణిఁగోరు॥ ౧౬౧

చం॥ శ్రుతులకు శోభఁగూరిచి వ ♦ సుంధరనొప్పెడు మీాదుకీర్తినం
చితులిలఁదుష్టిపుష్టినిభ ♦ జంతురుగావుతలోకబంధుభా।

న్మతతిని గూలబల్టుకుజ ♦ నుల్కకుమోహముఁగొంతుగ్రిగాతనీ।
క్షితి గురుసేవనేవిగత ♦ కిల్బిషతం బ్రమదాబ్ధిమున్గెదన్॥ ౧౬౨

సీ॥ దమివర్య! మీదుచిం ♦ తనమె కోర్కెలనెల్లఁ। గల్పనంబొనరిం
చు ♦ కల్పతరువు। గురువర్య! మీపాద ♦ సరసిజయుగళంబు;
సకు మొక్కుటయె నంద ♦ నమనువనము। శమిసార్వభౌమ!
యు ♦ ష్మత్సేవనాది సం; కల్పమే నిజముగఁ ♦ గల్పవల్లి!
జ్ఞానోపవీత! య♦త్రాంతఁబునెదమీదు; సుగుణవర్ణనమెసరాఁ♦
జుమిసురధుని।

గీ॥ యనఘ! నిరతంబు మీపద్మ ♦ జనమెకనుల। కగపడెషు సిక్ష్గరా
వాస ♦ మగుజగమునఁ। గానఁ దిరముగనెంచి నా ♦ కమును
దృణము। కన్నలఘువుగ మీవార ♦ లెన్నెదరెద॥ ౧౬౩

కం॥ కాననిపుడేఁ గుమారుని। మానినినింటిని ధనంబు ♦ మఱియును
గృహబం। ధానేకకర్మములవిడి। మానితునినుఁగొలుతుఁజూడు ♦
మా; దాసునను౯॥ ౧౬౪

మ॥ అనిసత్కీర్తిమదార్యసన్నుతగుణుం ♦ డై వేదియాశంకరుం।
డునునవ్వుపుగ్రినునుగ్రహంబునయమీం♦దుగ్రింజేయఁగానెంచియా
తని ధర్మానుచరింగనుంగొనఁగ నం ♦ తం దన్మనోనిష్ఠభా।
వనిరూఢిక్షన్నతి తానెఱింగియనె నీ ♦ వాసిన్యమీశానుతో౯॥

—♦ ఉభయభారతి శంకరునకుఁదనభావిదశను దెల్పి వాదాభిముఖయగుట. ♦—

గీ॥ యమికులశ్రేష్ఠ! నీదుమ ♦ నమునెఱుఁగుదు। మున్ననే ముని
ముఖమున ♦ విన్నయట్టి। జరుగఁబోవునదెల్ల నీ♦ తరుణమునను।
జెప్పెద సదస్యయుతుఁడవై ♦ చిత్తగింపు॥ ౧౬౬

ఉ॥ నేనొకనాఁడు నాడుజన ♦ నీసవిధంబుననుండ, మించులం।
బూని జయింపనొజడలఁ ♦ బొల్చుచుఁ దావెలిబూదిపూఁతనె।
మ్మనసెసంగఁగానపర ♦ మిత్రుఁడొ నాఁజనుదెంచెన త్తఱి।
న్మానియొకండుబ్రహ్మపర♦మానసుఁడౌచుగృహంబుచెంతకు౯॥

గీ॥ ఆర్యవర! పాద్యముఖ్య స ♦ పర్యలనపు। డామునిని దృష్టిఁజేసి
మ ♦ దంబవినయ। మునశిరమునొంచి యంజలి ♦ నొనరిచి
యడి। గెనిటు మామకమైనదా ♦ నిని ముదమున॥ ౧౬౮

కం॥ మునివర! నాసుతదాభా। వినినే గుర్తెఱుఁగ నీవ ♦ వేల తప
ముచే। తనెఱుఁగుదెల్లఁ గృపన।మునియెడ మీాబోటులందు ♦ రు
రహస్యంబుల్॥ ౧౬౯

చం॥ అనఘమతీ! మదాత్మభవ ♦ యాయువు నెంతవహించు నెట్టివా।
నిని బతిఁగావరించు నవ ♦ నీస్థలి నెందఱఁగాంచుఁ బుత్త్రిల।
న్ఘన ధనధాన్యసంపదను ♦ గాంచి యొనర్చునె యజ్ఞసంతతి।
న్ఘనదయఁ దెల్పుమంచనుగఁ ♦ గాక్షణమాత్ర నిమీలితాక్షుఁడై॥

కం॥ ఆమునివర్యుఁడు వరుసగ। నామాతకుజరుగఁబోవు ♦ నాతెఱఁ
గునమా। నామలదయతోఁ దెల్పుచు। నామెఱుఁ దెల్పెను రహ
స్య ♦ మనునిద్దానిన్॥ ౧౭౧

సీ॥ క్షితిలోఁ బ్రబలబాహ్య ♦ మతవితానంబుచేఁ; దోలిచదువుల
తెన్ను ♦ ఖిలముగాఁగ। మఱలదానినిదేర్ప ♦ నరవిందభవుఁను
మం; డనకవీంద్రాభిఖ్యఁ ♦ గని చెలంగు। నగజశంకరుఁబోలె ♦
హరిఁబయోధిజయట్లు; నీపుత్త్రియనురూపు ♦ నాపురుషునె। పతి
నిగాఁబడసియం ♦ చితులఁ బుత్త్రిఁగాంచి; యెల్లజన్నంబుల ♦
నెలమిఁజేసి।

గీ॥ ధర్మములకెల్లనిల్లయై ♦ తనహృదీశు। ననవరతమును నీడయ ♦
ట్లనుసరించుఁ। గలసతులకెల్లఁ దలమాని ♦ కంబునగుచు। నెగ
డుఁ జిరకాలమానంద నిలయమగుచు॥ ౧౭౨

గీ॥ తన్వి! ప్రబలంబులౌ కుమ ♦ తములనష్ట। మహా శ్రుతిశిఖాక్రా
ంతంబు ♦ నంతనిచట। స్థాపనముఁజేయుటకు మర్త్య ♦ తను
వునంది। శివుఁడిలకు నాత్మపదములఁ ♦ జెలువుగూర్చ॥ ౧౭౩

మ॥ శమివేషుండగు నీశుఁఁడోమత భవ ♦ త్సత్పుత్త్రికా భర్తవా।
దమునుంజేసి జయింపఁగాఁబడి యమం ♦ దంబైనభక్తిం బ్రపం।

చమునం దెల్లగను న్వరణ్యుఁడగునా ♦ సద్వర్యునే స్వీయగే।
హాముఖత్యాగముఁ జేసి తాశరణము ♦ స్వాశ్రంబునంగాంచెడిన్॥

కం॥ ఇటులామునియని చనెని। ప్పటికింతయునద్యో నాకు ♦ భవ్య!
నిజముగా। నెటులను మునిపల్కిన నీ। పటుశిష్యపదంబితని క ♦
భావముగమహిన్॥ ౧౭౫

కం॥ మతిమద్వర! మైనను నా। పతికీవు సమగ్రముగ న ♦ పజయ
ముబిడవే। నితనిమెయి సగముగాన వి। జితఁగాననుఁ జేసికొను
ము ♦ శిష్యుగనితనిన్॥ ౧౭౬

గీ॥ జగమునకు నెల్లఁగారణ ♦ ముగఁజెలఁగుచు। సర్వవిత్త్వమునఁ
దగెదు ♦ సర్వగుఁడవుఁ। బరముఁడవ్వునైయు గురుమతీ ♦ కర
మువాద। మొనర నీతోనొనర్పవే ♦ డ్కనువహింతు॥ ౧౭౭

మ॥ అనుచుంబల్కిన మండనార్యసతి డా ♦ నాయర్థవద్వాక్యరా।
జినగర్వాంచితశబ్దసంచయ విరా ♦ జిన్మంకరార్యుంపుదా।
విని సమ్మోదరసాబ్ధిలోమునిఁగి యూ ♦ విర్భూతరోమాంచుఁడై।
యనె నాసాధ్వినిగాంచి యిట్లుశరదిం ♦ దృంశుప్రభాస్మేరుఁడై॥

గీ॥ వెలఁది! నామదివాదంపుఁ ♦ గలహమును నొ। నర్పవేడుకఁగనె
నంచ ♦ నంగనీకుఁ। దగదు, మహితయశస్కలీ ♦ జగతినంగ।
నాజనముతోడ వాదమొ ♦ నర్పరెవ్వడు॥ ౧౭౯

కం॥ అనిపల్కి శంకరాచా। ర్యునిసంతేవాసినిచయ ♦ యుతునింగ
నితా। ననెనిట్టులుభయభారతి। ఘనతరసద్యుక్తులెసఁగ ♦ గాఁ
దత్సభలోన్॥ ౧౮౦

గీ॥ ఎవరునిజమతమునునొంప ♦ నెపుడెదఁదలఁ। చెదరొ? వారెన్న
నాతులు ♦ గుదురు, పురుషు। లగుదు రెవరైన నవ్వారిఁ ♦ దగు
జయింప। నాత్మమతరక్షణోత్సుకు ♦ లగుబుధులకు॥ ౧౮౧

ఉ॥ కావుననేయతిప్రవర! ♦ గార్గియనంబడు సాధ్వితోడ స।
ద్భావుఁడు యాజ్ఞవల్క్యుఁడను ♦ తాపసవర్యుఁడొనర్చెవాదము।
న్భావిభుఁడైన మైథిలుఁడు ♦ మున్నులభాంగనతో వివాదముం।
దావిధిఁజేసె, వీరువసు ♦ ధం బ్రతిభానిధులార్య! కారొకో?॥

సీ॥ ఉభయభారతిపాయుక్తి ♦ నొప్పువచన। మునువిని ప్రహృష్ట
మతియై, శ్రు ♦ తినదిజలధి। యైవెలయుయోగివాగధి ♦ దేవత
యగు। నాపెతోవాదముఁ దలంచె ♦ నాబుధసభ॥ ౧౮౩

ఉభయభారతి శంకరుతో వివాదమునకుఁ గడఁగి కళాస్థానములనడుగుట.

చం॥ జరిగెవివాదమత్తఱిల ♦ సద్గతినాబుధసత్సభం బర।
స్పరము జయంబెకోరెను వి ♦ భాస్వరబుద్ధుల నొప్పునట్టి చా।
తురినిరచింపఁగాఁబడెను ♦ దోషవివర్జితశబ్ద సంచయో।
ఝ్ఝురినురువిస్మయంబుఁగను ♦ శారదకున్యమి చక్రివర్తికిన్॥
గీ॥ తగుసుయుక్తుల నెసఁగు చి ♦ త్రపుఁబదముల। వీరలోనరించు
వాదంబు ♦ విని సభికులు। శేషుఁగమలాప్తుగురుఁగవి ♦ సీషఁ
బోల్ప। లేదననవనినేరికిఁ బో ♦ ల్చెదరువారు? ॥ ౧౮౪

గీ॥ తగునియతకాలమునఁదక్కఁ ♦ బగటజేయి। నైననువివాదకథశాంతి ♦
నందదయ్యె। ధీరమతులిట్లు సమముగాఁ ♦ బోరుచుండ। నేగెఁ
బదునేడుదినములు ♦ వేగమునను॥ ౧౮౫

సీ॥ అంత శారదనిగమాదు ♦ లైన నిఖిల। కలలనవిజేయుఁగాఁగశం
కరయమీంద్రు। నెడఁదనత్తఱి బాగుగ ♦ నెఱిఁగిమఱియు। వేగ
నిట్లనిలోనభా ♦ వించెనపుడు॥ ౧౮౬

చం॥ ఇతఁడతిబాల్యమందునె ♦ యియ్యమిభావమునందియుంటనం।
చితనియమంబులీయనఘు ♦ చెంతనె వాసముఁజేయుచుండుట
నృతిహృదయేశ శాస్త్రనిక ♦ రంబునెఱుంగఁడుగాన వీనివా।
క్చతురిమమీఱునమ్మదన ♦ శాస్త్రముతోనిపుడేజయించెదన్॥

గీ॥ అనుచు లోనెంచి శారదాం ♦ గనవివాద। మునఁగల ప్రసంగ
మునుడాఁచి ♦ బుద్ధిచాతు। రినిబ్రసంగాంతరముఁదెచ్చి ♦ ఘన
సభయమి। వరునడిగెమారశాస్త్రత ♦ త్త్వంబునిట్లు॥ ౧౮౭

గీ॥ సుమశరునికెన్నికలలొ? చె ♦ ప్పుమవియెట్టి। వి? మహినే, యే
పదంబున ♦ వెలయుఁ? బక్ష। యుగళముననెట్లు విలసిల్లు? ♦
యువతులందుఁ। బురుషులందుననెట్లై టొ ♦ ప్పును? యమీంద్ర!

గీ॥ అందఱుంజందమునకెల్ల ♦ లగుచునూటి। కెక్కుడగుతొయ్యలు
లగుమ ♦ యెవనికెనఁగు?। నట్టి యమరకభూపతి ♦ యక్కట!
శ్రీమ ! మునమృతినిఁగాంచియిలఁబడెఁ ♦ బుత్త్రి! కంటె ౧౯౭

కం॥ మృతుఁడగు నీనృపుకాయము। నతిరయమునఁజొచ్చిరాజ్య ♦
మందితనిసుతుం। బతిఁగానొనరిచియోగవు। గతిఁదిరిగియురాఁ
గవేడ్కఁ ♦ గనెమన్మతియుఁ॥ ౧౯౮

శా॥ నేనీకాలమునందు నీయవనిజా ♦ నిస్తోమమూర్ధన్య, నా।
నానీరేజదళాక్షులందలరున ♦ న్యాదృగ్భయాశ్రుప్రకో।
పానందాదులసర్వవిత్త్వమును దా ♦ ర్ఢ్యంబొగతింజేయఁగా।
సానందంబుగఁజూడఁగోరెదనెద ♦ న్సచ్ఛాత్రచూడామణీ॥ ౧౯౯

మ॥ అనుచు న్శంకరయోగిపల్కవిని శి ♦ ష్యశ్రేష్ఠుఁడౌనాసనం।
దనుఁడీతీరుగఁబల్కెనత్తఱిని సాం ♦ త్వంబెంతయేనొప్పను।
ర్వనిసర్వజ్ఞవతంస! సుంతయును భా ♦ వింపంగలేదీవెఱుం।
గనిదైనన్నఘభక్తియిత్తఱి ననుం ♦ గావించువాచాలుఁగన్ ॥

—♦పద్మపదుఁడు శంకరునకు మత్స్యేంద్రయోగి వృత్తముఁజెప్పుట.♦—

మ॥ మునుమత్స్యేంద్రుఁడనంగ నొప్పుమహా ♦ త్ముండొక్కఁడా
త్మీయశి। ష్యునిగోరక్షసమాఖ్య నంచితమనీ ♦ షున్స్వీయదే
హంబుఁబ్రో। వనియోగించిగతాసుఁడైన యొకభూ ♦ ప్రశ్రేష్ఠు
నెమ్మేనియం। దునఁదాఁజొచ్చితదీయపట్టణపునా ♦ థుండయ్యె
దివ్యన్మతిన్॥ ౨౦౦

శా॥ ఆయోగీంద్రుఁడు భద్రపీఠికనుదా ♦ నాసీనుఁడై యుండఁగా।
శ్రీమోవ్రాతమనిద్రమై ప్రజలసం ♦ సేవించెనశ్రాంతముం।
దోయధ్రంబులు వర్షాకాలములయం ♦ దుండావువర్షించెల।
క్ష్మీయుక్తంబయియొప్పెనప్పురి ఫలిం ♦ చెంబైరులిచ్ఛాగతిన్॥

గీ॥ కనుఁదెలివినొప్పునట్టి ప్రె ♦ గ్గడలునంత ♦ తేనిమేనునఁజొచ్చిన ♦
వానినొక్క। దివ్యఁగానెంచిరాట్సుద ♦ తీమణులను। జెప్పిపంపిరి
వానిన ♦ శీకృతికయి॥ ౨౦౨

—♦ నిస్సంగునికిఁ బాపపుణ్యములంటవని శంకరుఁడు తెలుపుట. ♦—

క|| సంగవిరహితునకీశ్వర! యింగామములుద్భవింప ♦ నేరవెపుడుగో!
పాంగనలతోడఁగూడియు! సంగెఱు శ్రీహరికిఁబోలె ♦ సచ్ఛాత్రమణీ!||

ఉ|| నీరజపాద! కోర్కులుజ ♦ నింపవసంగున కెన్నఁడేని నా!
ధీరవధూసఖుండగు ను ♦ పేంద్రునకుంబలె నల్యభిఖ్యనో!
ప్పారెడు నట్టియోగమున ♦ కౌఁ బ్రతిమేదినివజ్రమద్ది మా!
కీరసలోనఁజూడ నవ ♦ కీర్ణతదైన విపర్యయంబిదా|| ౨౦౦

మ|| కలకామంబులకెల్ల శిష్యవరసం ♦ కల్పంబె మూలంబు శ్రీ!
లలనేశానునకు న్నసుండనయిపో ♦ లంగల్గు నాకద్దియే!
కలుగంబోదెకఁగామమూలమగు సం ♦ కల్పంబు హానింగన!
జ్జలసంస్మృత్యపుదృష్టికైన భవపా ♦ శంబెల్ల నాశంబగున్|| ౨౦౧

చ|| జడుఁడెవఁడంగముఖ్యములఁ ♦ జక్కఁగనెంచక నేనెయంచులోఁ!
గడునభిమానముంగని జ ♦ గంబుననుండునో? చూడవాఁడెమూ!
ఢుఁడగుఁజుమీ! నిజంబుగన ♦ రోజపదా! యతనింగుఱించియే!
ర్పడెఁ బ్రతిషేధసద్విధివి ♦ భాస్వరశాస్త్రము లుర్విలోపలన్||

చ|| జగతిననాశ్రిముండుగున ♦ జాతియునేకరనుండజుండు నె!
న్నఁగనవబోధమాత్రుఁడు స ♦ నంతుఁడవర్ణుఁడునైన యాత్మ నా!
త్మఁగఁగృతబుద్ధితానెఱిఁగి ♦ ధన్యుఁడునై నిగమంపుమౌళిపైఁ!
దగనివసించుచు న్విధికి ♦ దాసుఁడుగాఁడెపుడేనిఁదానిలన్|| ౨౦౩

గీ|| మట్టినుండిజనించిన ♦ యట్టిఘటము! మున్నుగలదెల్ల మన్నులే ♦
కున్నలేని! యటులఁ బరమాత్మజన్యంబు ♦ నైయు జగము!
సఁగదు పరమాత్మలేక ది ♦ ష్టత్రియమున|| ౨౦౪

చ|| మనమునలోకమెల్ల నిది ♦ మాఱుటచేత ననిత్యమంచులో!
గనుఁగొనువిజ్ఞుఁడేగతిని ♦ గర్మఫలంబులచే విలిప్తుఁడౌ?!
నన్నృతపుబుద్ధిచే నిహత ♦ మైనదిగావున స్వప్నకాలమం!
దొనర్చుపుణ్యముఖ్యమది ♦ యుర్విఫలంబునకౌనె చెప్పుమా||

మ|| నియమంబొప్పఁగ నర్హదక్షిణలని ♦ ర్ణిద్రప్రభావంబులౌ!
హయమేధంబుల నెన్నిచేసినను బు ♦ ణ్యంబుంగనంబోఁడు ని!

ర్భయుఁడై పాటులఁజంపివంగనఁడు పా ♦ పంబున్నవకర్తృత్వమం
తయుహానిఁగనియుంటచేతఁబరమా ♦ ర్థజ్ఞుండుతానిద్ధరన్॥

గీ॥ త్రిశిరసుంజంపెరుపను య ♦ తిప్రవరులఁ। బలువురనువేగవృక
ముల♦ పాలుచేసె। దానఁగట! యిందుఁ బ్రనకులోము♦హానియైనఁ
గలుగలేదని బహుప్రచా ♦ గముపుఁబలుకు॥ ౨౧౭

కం॥ ఘనదక్షిణలా క్రతువుల। ఘనధనములజనకభూమి♦కాంతుఁడు
విబుధా। ళినిద్ప్రప్తిపఱచి యభయము। కనెఁ,దనుగతిఁగనఁడ
టంచుఁ ♦ దాణ్వనచనమా॥ ౨౧౮

ఉ॥ గురుదురితాళిచేతఁ దఘుఁ ♦ గుంగనఁడెన్నఁడుఁ ద త్త్వవేదివృ।
త్రరిపువిమాదిశ్రి, నాజనక ♦ రాజువిధంబున వృద్ధినందఁడే।
ద్ధరసుకృతాళిచేత; సుకృ ♦ తంబులనేల యొనర్పనైతి? నీ।
దురితమునేలచేసితిని? ♦ తోఁపక, యంచుఁగనండుతాపమున్॥

గీ॥ కానసీమేనితోడనే ♦ సూనశరుని। కలనెఱింగిన దోషంబు ♦ క
లుగదైనఁ। గోవిదులతెన్నుఁగాపాడు ♦ కొఱకుమతియొ। కతను
వుంగనియత్నింతుఁ ♦ గలనెఱుంగ॥ ౨౨౦

మ॥ నుతియింపందగుకీర్తినొప్పెడు యతీ ♦ నుండాతఁడీరీతిసం।
సృతిభీతింబరిమార్చు సత్కథలఁదు ♦ ష్టిందెల్పుచున్శిష్యసం।
తతితోడంబడచారులా జనులకం♦ దంజాలఁగష్టంబునా।
క్షితిభృచ్ఛృంగముఁజేరితామరలఁబ♦ ల్కెన్శిష్యవారంబుతోన్॥

—♦శంకరుఁడు స్వశరీరమునకు శిష్యులఁగావలియుంచుట. ♦—

చం॥ అలరెడుఁజూడుఁడీరలుగు ♦ హాగ్రమునన్నమదేశమౌచు భా।
సిలు శిలయొక్కఁడాశిలకుఁ ♦ జెంతనెయచ్ఛజలంబునై ఫలా।
వలిబహుభారనమ్రతరు ♦ వారమనోహరసత్తటంబునై।
చెలఁగుసరస్సకంఠసర ♦ సీరుహసంచయభాసమానమై॥ ౨౨౨

గీ॥ సూనశరవిద్యనెఱుఁగనా ♦ మేనినుండి। దర్పకునివిద్యనంతనేఁ ♦
దగనెఱుంగు। వఱకుమీరిటనుండియే ♦ మఱకనాదు। తనువునన
వద్యగుణులార! ♦ మనుపవలయు॥ ౨౨౩

గీ॥ అనివినేయులశాసించి ♦ యాగుహనురు। యోగబలుఁడగుయతి
నేత ♦ వేగఁదన శ। రీరమునువీడియమరక ♦ భూరమణు శ। రీర
మునఁజొచ్చె లింగశ ♦ రీరమునను॥ ౨౨౮

మ॥ తనయంగుష్ఠమునున్న గాఁగదశమ ♦ ద్వారంబుదాఁకన్నమీ।
రునిఁదాఁజేర్చికరంధ్రమార్గమున ని ♦ ర్దుష్టార్థయోగంబెఱిం।
గిన యాయోగి బహిఃప్రదేశమున క ♦ ళ్లేశంబునంజేరెయ।
ల్లననాతెన్నునఁజొచ్చెనామృతపదా ♦ గ్రింబేకధీకుంఠుఁడై॥

కం॥ మృతుఁడైనజేనిమెయివిచ। లితమల్లననయ్యె హృత్థ్స ♦ లివ్వరు
సగన। ల్లెతెలిచెనత్తులనాభూ। పతిలేచెంబూర్వమట్లు ♦ పరిజ
నులుకనన్॥ ౨౨౯

చం॥ మొదటఁదదంగమందలరె ♦ మోమునరమ్యత, నాసికాంతని।
ర్యదనిలమంతఁజెన్నెసఁగె ♦ నక్షి వికాసమెలర్చెనంతటం।
బదచలనంబెసంగెఁబిద ♦ పన్వెలసిల్లెబలంబునంత భూ।
మిదయితుఁడాసుషుప్తిఁగని ♦ మేల్కనునట్టుల లేచె నత్తఱిన్॥

చం॥ తిరిగియులబ్ధజీవునిఁబ ♦ తింగని హర్షభవద్రవంబులం।
గరముప్రహృష్టరమ్యముఖ ♦ కంజములన్వెలఁదుల్చెలంగిర।
త్తఱినరుణోదయస్ఫురిత ♦ తామరసంబులసారసోద్ధృతిం।
దిరముగనొప్పునట్టి నలి ♦ నీలతలట్టులనవ్వనంబునన్॥

మ॥ అమితంబై యలరారు నాసతులదా ♦ హర్షంబునుంగాంచిప్రా
ణమునుంగాంచినజేనిఁగూడఁగనియా ♦ నందాత్ములౌమంత్రిస।
త్తములుం గాహళకంబుదుందుభిముఖో ♦ ద్యద్ఘోషముంజేసిర।
ద్దిమహీవ్యోమములంబొనర్చెనవుడే ♦ దిమ్ముంగొనంగానతిన్॥

—♦ శంకరుఁడు పరకాయప్రవేశమున నమరకరాజై వెలయుట. ♦—

గీ॥ అంతఁగృతశాంతికవిధులై ♦ హర్షమునఁ బు। రోహితామాత్య
ముఖ్యపౌ ♦ రులుతగుగతి। మంగళముఁజేయ భద్రమా ♦ తం
గమువయి। నెక్కి భూపవరుం[illegible] ♦ నేగెఁబురికి॥ ౨౩౦

క౦॥ నగరంబుఁ జేరి నృపుఁడిలఁ। దగునాప్తులఁ జూచి సమ్మ ♦ తంబగు
సన్మం। త్రిగణముతోఁ జేఁసులుతన। దగునాజ్ఞను మెలఁగఁ బ్రోచె ♦
మారిదివముఁ బలెన్॥ ౨౩౧

గీ॥ ఇట్లు నృపభావము వసంతు ♦ మీశ్వరుండు। మహిని బాలించు
చుండన ♦ మాత్యులెల్ల। నతనియెడ సంశయాత్ములై ♦ యప్ప
డే। తంబునం జేసి రాలోచ ♦ నంబు నిట్లు॥ ౨౩౨

ధ్రు॥కో॥ ప్రకృతిభాగ్యవశంబుచే జన ♦ పాలుఁడీతఁడు మిత్త్రిఁగాం।
చికడు వేగమె ప్రాణముం బడ ♦ సెన్ధరాస్థలి నంత నె।
ట్లోకనంగా నటు లేయె సంగెఁగ ♦ డున్నదివ్యల సద్గుణ।
ప్రకరుఁడై తొలి మాద్రిఁగాకతి ♦ రంపు సన్నుతి పాత్రతన్॥

గీ॥ అర్థులకు ధన మొసఁగు దయ ♦ యాతియట్లు। పలుకు నగ్జుఁడై బృ
హ ♦ స్పతివిధముగ। నరి నృపాలుర గెలుచుఁ దా ♦ నర్జును బలె।
సర్వమును నెఱుంగు నీతఁడు ♦ శర్వరీతి॥ ౨౩౪

చం॥ అనిశ విస్పృత్వరంబులగు ♦ నట్టివియు న్మనులేని శౌర్యధై।
ర్యనియతి దానపూర్వములు ♦ నన్యులకుం గడు దుర్లభంబులై।
కనఁదగు సద్గుణంబులన ♦ ఖండమహీవలయేశుఁ డీతఁడా।
ప్పనుగనె నాద్యుఁడౌ పరమ ♦ పూరుషురీతిగఁ జూడుఁడీ యెడన్॥

సీ॥ ఋతువుల నేకాక ♦ క్షితిరుహంబులివెల్లఁ; గుసుమితాగ్రింబు
లై ♦ కొమరు మిగిలె। ధేనురాజియు మహి ♦ పీనికాయంబును;
జాలు నట్లొసఁగెడు ♦ పాలనిపుడు। ఇష్టమైనంత సు ♦ వృష్టిచేఁ
దగి యర్హ; సర్వసస్యంబుల ♦ నుర్వియలరెఁ। బ్రజలెల్లఁ దమ
కుఁ జె ♦ ప్పఁబడిన ధర్మంబు; లందనురాగంబుఁ ♦ బొందిరి తగఁ।

గీ॥ గలదొసంగులకిల్లైన ♦ కలియుఁ దైయు। నతిశయించెడుఁ ద్రేత
నీ ♦ క్షితిపు మహిమఁ। గాన మనతేని మెయిఁ జొచ్చి ♦ కడుసిరిఁ
గని। ధరననఘుఁ డొక్కఁడే లేడుఁ ♦ దథ్యముగను॥ ౨౩౬

ఉ॥ కానగుణాంబురాశియు న ♦ కల్మషుఁడౌ నితఁడెట్లు పూర్వపు।
న్మౌనిని జెందకుండునో యు ♦ మేయసుధీవరులార! యట్లుగాఁ।

బూనికతోడఁ జేయుదము ♦ భూజనులెల్ల సుఖింతురంచు మే।
ఘానిధులైన పెద్దలు ♦ తామొకనిశ్చయముంబొనర్చుచున్॥

—♦ మంత్రులు మృతకళేబరమెటనున్నదహింపఁజేయ శాసించుట ♦—

ఆ॥ వె॥ మహిని నెవ్వఁడేని ♦ మనుజుండు విగతాసుఁ। డైనయెడల
వాని ♦ మేనినీర । తెన్నకుండనే ద ♦ హింపుఁడనుచు భృత్య।
వరులకాననిడిరి ♦ మఱుఁగునఁదగ॥ ౨౩౮

ఆ॥ వె॥ అంత రాజ్యభరము ♦ నంతయు భూనాథుఁ। డాప్తులగు న
మాత్యు ♦ లందునునిచి। పడఁతులదరిని బెఱ ♦ వుడమిజేనికిఁ
గాని। విషయసమితి ననుభ ♦ వించెనపుడు॥ ౨౩౯

—♦ శంకరుఁడు రాజరూపమున రాణులంగూడికామశాస్త్ర పారగుఁడౌట. ♦—

సీ॥ సురుచిరమైన యు ♦ ప్పరిగలో వెన్నెల; వలెనుండు స్ఫటికం
పు ♦ ఫలకమునను। వెలఁదులతోఁ బాచి ♦ కలచే దురోదర;
క్రీడలఁజేయుచుఁ ♦ గెలుపెసఁగిన। నధరసందశనంబు ♦ నటులె
బాహూద్వహ; నంబును మహితోత్స ♦ లంబుచేత। సంతాడ
నంబును ♦ వింతయాసురతివి; పర్యయంబునునట ♦ పణముగాఁగ।

గీ॥ నేరుపాటును జేసి మ ♦ హీతలేంద్రుఁ। డతివిలాసంబుతోడన ♦
హర్నిశంబు। నంగనాపాంగ సంచయా ♦ లింగితుఁడయి। యురు
తరానందజలధిలో ♦ నోలలాడె॥ ౨౪౦

సీ॥ కెమ్మోవిఁగలయ మృ ♦ తమ్ముతోఁ గలియుట; చేతరుచ్యంబయి ♦
చెలఁగునదియు। నాననానిలముతో ♦ నమరినసంపర్క; మునఁ
జేసి పరిమళ ♦ మునఁగనినదియు। వెలఁదులకరముల ♦ వెలయు
చుండుటఁజేసి; మిగులహర్షంబు నొ ♦ సఁగెడునదియు। సితకర
చ్ఛవిపరి ♦ ష్కృతమునుం దాల్చిన; మదకరమునునౌచుఁ ♦
బొదలునదియు।

గీ॥ నైన మధువును భూమీశుఁ ♦ డాదరమునఁ। బసిఁడిగిన్నెలతో
డఁదాఁ ♦ బలుతెఱఁగులఁ। గ్రోలుచువిలాసినీజన ♦ పాళిచేతఁ।
గ్రోలఁజేయుచు హర్షాబ్ధి ♦ నోలలాడె॥ ౨౪౧

సీ॥ మధుపానసంజాత ♦ మదకలకలితంబు; జాతలేశస్వేద ♦ సంయు
తంబుఁ। జేతోహరాలాప♦చాతురీలలితంబు; పులకాంకురవ్యాప్తి♦
విలసితంబు । సంస్ఫురన్నిరేజ ♦ సౌరభరమ్యంబు; నంచితసీ
త్కార ♦ సంచయంబు। దరముకుళితరమ్య♦ తరనేత్రిలసితంబు;
లజ్జాలవవశోద్వి ♦ లాసయుతము।
గీ॥ సంచలచ్చూర్ణకుంతల ♦ పాంచితంబు। నతివిస్మృత్వరసుమశర♦
ద్యుతియుతంబు। నగువిలాసవతీముఖం♦బుఁగుతలేశుఁ। డక్షులం
గోలిమిగులఁగ్రొ ♦ త్తార్థఁడయ్యె॥ ౨౮౨
సీ॥ సందష్టసదిద ♦ చ్ఛదబింబసుఫలంబు; బాధితపీన ప ♦ యోధ
రంబు। విమృతసజ్జఘనంబు ♦ వేల్లితమణితంబుఁ; బాప్తామితో
త్సాహ ♦ భాసితంబు। శ్రీవణమంగళరణ♦దత్న మేఖలమునా;
సాదితసుకియా ♦ భేదయుతము। నటదఖిలాంగంబుఁ ♦ ద్రుటితత
నిశాహంబు; విగతాన్యభావనా ♦ విలసితంబు।
గీ॥ నైనయానందమాధరా ♦ జానికపుడు। వాక్చయంబునకునని♦
ర్వాచ్యమగుచు। దినదినంబునువృద్ధితోఁ ♦ దేజరిల్లి। మదికిమా
త్రంబు తెలియనై ♦ యొదవెఁజూడ॥ ౨౮౩
శా॥ జ్ఞాతానంగకలాసుతత్త్వుఁడు మనో ♦ జ్ఞప్రోల్లసచ్చేష్టితో।
పేతుండున్విషయాళినంతటనువ్యా ♦ వృత్తంబునౌనింద్రియ।
వ్రాతంబొప్పఁగఁదాసదానుస్మృతస ♦ ద్రామోత్తముండై కుచ
ఖ్యాతశ్రీగురుఁగొల్చిసదితవిధా ♦ త్రానందముంబొందెఁదా॥
ఆ॥ వె॥ పుడమిఱేఁడు పూర్వ ♦ మునఁబోలెఁ దానందె। భోగినులను
గూడి ♦ భోగములను। గడురమించెఁ గంతు ♦ కలలవాత్స్య
యున। విధులఁగలిసి శాస్త్ర ♦ విధమునెల్గె॥ ౨౮౪
సీ॥ ధర్మాదివర్గ త్రి ♦ తయపునద్రీతియు; విద్యాసముపదేశ ♦ వి
ధమునాగ। ఠికసువృత్తమును నా ♦ యకసహాయముఁజేయు;
దూతికకొనరింప♦ నౌతెఱఁగును। సమయభావప్రమా ♦ ణము
లను రత్యవ; స్థాపనములుఁ బ్రీతి ♦ జాతులుఁ బర్రి। రంభణ స

ద్విచా ♦ రములుఁ జుంబనభేద; ములు నఖదశనజా ♦ తులును
దశన। విచ్ఛేద్యవిధులును ♦ వివిధదేశ్యోపచా; రములును సం
వేశ ♦ నములగతులు। వివిధచిత్రరతాళి ♦ విధమును బ్రహ
రణ; పునియోగములరీతు ♦ లును దదుక్త। సీత్కారముల
దైన ♦ చెలువును బురుషాయి; తంపుతెఱంగును ♦ నింపగు
పురు। షోపసంసర్గంబు ♦ నౌ పరిష్టకమును; బ్రణయజకల
హంబు ♦ మునుగలట్టి।

గీ॥ యమలవాత్స్యాయనోదిత ♦ మైన సూత్ర। జాతమును దాని
దైన భా ♦ ష్యముఁ బటుమతిఁ। గనుఁగొని వినూత్నసద్భావ♦
గర్భమగుని। బంధమును జేసె నృపతినై ♦ పథ్యధరుఁడు॥ అరఽ

చం॥ యమికులసార్వభౌముఁడిటు ♦ లాయవనీశుని మేనఁజొచ్చి వి।
దుమతనులౌ తదంగనల ♦ తో విహరించుచునుండ నంతఁద।
త్సమయముదాఁటుటంగని వి♦ చారముతో యమిపాశ్రివుల్తదం।
గమునటఁబ్రోచుచివ్విధము ♦ గాఁబ్రలపింపఁదొడంగిరందఱున్॥

—♦శంకరశిష్యులు చింతించి గురుని వెదకుటకై వెడలుట.♦—

చం॥ మనగురువర్యులొక్కనెల ♦ మాత్రమె తామవధింబొనర్చియే।
గనదియుఁగూడఁబోయె మఱి ♦ ఘస్రములుంజనె నైదొ?
యాఱొ? యిం।
కనుదమమేనఁజొచ్చినసు ♦ నాథులఁ గామనలంబొనర్పఁద।
న్మనముననేఁటికైనను స ♦ మంజసమౌదయపుట్టదయ్యెఁగా॥

చం॥ ఇఁకమనకేమిసేయనగు? ♦ నెచ్చటికిన్వెదకంగఁబోవనౌ? ।
సకలుషుఁడిచ్చటంగలఁడ ♦ టంచుఁదగన్మనలంగుఱించి భ।
వ్యకరుణతోనుతంబలుకు ♦ వారెవరాజలరాశిభూమినో।
పికఁగనినంబరాంగగున ♦ భీతుగురుం దెలియంగనౌనెటుల్॥

తోటక॥ తిరమౌ కృపనొప్పెడు ♦ దేశికుఁడి।
త్తఱివీడితగన్నవి ♦ ధంబునకు।

స్మృతిచేర్పకయున్నెడ ♦ మాకువిప,
ద్ధరతత్పదభాక్కుల ♦ కండయెటుల్॥ ౨౫౦

సీ॥ సకలేంద్రియంబుల ♦ జాడ్యంబునిశ్శేష; ముగఁబాపినవనవ ♦
ముగఁజెలఁగెడు। నాహ్లాదమునుమాటి ♦ కమరుచునదియును;
సంతతాశ్లిష్టర ♦ జస్కములగు। సంయమీశ్వరపాద ♦ జలజాత
ములనాశ్రి; యించుట శ్రేయంబు ♦ నిచ్చునదియు। విఘ్నం
బులేకవి♦వృద్ధినందినయట్టి;దోసంబునకునును♦ద్వాసనయును।
గీ॥ హద్దుసుంతయులేక యే ♦ ప్రొద్దునెసఁగు। నదియునో దివ్యవా
సన♦ ననవరతము। నంచితమనంబుచేఁ గౌఁగి ♦ లించికొనుచు।
విపులమగు భక్తితోడ భా ♦ వింతునేను॥ ౨౫౧

సీ॥ ఫలితంబులగు సత్త్వ♦ పాదపంబులయట్లు; పరిణతయోగసం ♦
పదలరీతిఁ। జెన్నారువైదిక ♦ శ్రీలభాసలఁబోలె; మెయినొప్పు
తత్త్వని ♦ ర్ణయములగతి। నిగుడునెసంగుచు ♦నిజలాభవైభవం;
బునసుధన్యత్వంబుఁ ♦ గనినవోయన। నుపశాంతినాఁబడు ♦
నువిదతోడుతఁగూడి; గార్హస్థ్యభావంబుఁ ♦ గాంచినవన।
గీ॥ నలరియతదన్యతను నఖి ♦ లాత్మకముల। గుచునువెలసెడుశం
కర ♦ గురువరేణ్యు। ధామములనెల్లమనకుని ♦ ద్ధాత్రిలోన।
నెపుడుదయనొప్పుచు ననుగ్ర ♦ హించునొక్కొ?॥ ౨౫౨

కం॥ అజ్ఞావినయముఁబాపుచు। విజ్ఞభవాగ్న్యుపశమంబు♦వేచేయుచు
మో। గజ్ఞవరుండై తగునా। తజ్ఞుఁడు శంకరుఁడెనాకు ♦ మహి
నొసఁగుగతిన్॥ ౨౫౩

ఉ॥ మోహతమోహతింగనని ♦ పూజ్యునినెవ్వనిఁజేరిసంయము।
ల్బాహటమైనమాయనెడఁ ♦ బాసెదరో యమృతప్రదంబునే।
నోహరమున్ శ్రితాళికయి ♦ నుత్యతనందెడు నమ్మహాత్ముకా
తూహలవద్ద్రుగధ్వఁబడు ♦ తోడనెశోకపయోధిసీఁదనో॥ ౨౫౪
మ॥ మునునాకుండు ననాద్యవిద్యయనఁగా ♦ మోహైనపెంజీఁకటిం।
దనసద్గోతతిచేతఁబాపిగళిత ♦ ద్వైతంబునొనద్వయం।

బునుదీపింపఁగఁజేయుచుంబరమత ♦ వ్యూహాంధకారాధ్వహాం|
ఘనికాయంబుననుంను దుష్కథకుదం ♦ భంబూన్చుబెష్టొప్పెదో॥

శా॥ ముక్తిన్నాసినిగానొనర్పఁ దగు నో ♦ ప్పుంగాంచియున్నట్టి ర|
మ్యాక్తిన్స్వీయపదాంబుజాశ్రితహృదం ♦ హోనాశముంజేయుచా
సక్తిన్నవోగిరాకయున్నఁ బరిహా ♦ సంబున్జనుల్సేయ స|
ద్భక్తింబాల్చెడు నాకుదుఃఖముశమిం ♦ పంబోదుసద్దేశికా!॥

గీ॥ ఇట్టులురుఖేదముందన ♦ హితులుచెంద| నవగతయతీశమహి
ముఁడు ♦ నైయుఁబద్మ| పాదుఁడర్థంబుతోనొప్పు ♦ పలుకులఁ
దగ| ఖేదమునుబాపుచునుబలి ♦ కెనపుడిట్లు॥ ౨౫౮

ఉ॥ స్నేహితులార! ఖేదము ను ♦ జెందకుఁడీమనమెల్లఁగూడియు|
త్సాహమునూని గూఢముగ ♦ ధాత్రినిలావివరంబులన్వారి|
ద్వాహపథంబునందునశి ♦ వంకరు శంకరు దేవముఖ్యస|
ద్దేహానిగూహితుండంబున ♦ వెన్నునియట్టులరోయఁగావలెన్॥

భుజంగప్రయాతము॥ అనిర్విణ్ణచిత్తుండు ♦ నైతాఁబ్రియత్నం|
బునంజేయఁదుష్ప్రాప ♦ ముంబొందునర్థం|
బునున్మన్నుదివ్యోక్తి ♦ ముల్విఘ్నముంబాం|
దినంగాంచలేవేగ ♦ దివ్యామృతంబున్॥ ౨౫౯

కం॥ మఱియొకమెయిఁజొచ్చుటమన| గురువర్యుఁడు వెదకఁబడుట ♦
కుంగాఁడయిన| న్సురుచులరాహూదరశశి| ధరుఁడట్టులఁదెలియఁ
బడెడుఁ ♦ దనగుణములఁదాన్॥ ౨౬౦

గీ॥ హుతవహద్యుతియైన స ♦ ద్యతివరుండు| కామశాస్త్రంబునెఱుఁ
గన ♦ కామియయ్యెఁ| దనతనువునుండి వెడలికా ♦ మినులలీల|
లకుఁదగినజేనిమేనఁజె ♦ లంగఁబోలు॥ ౨౬౧

చం॥ అఫిరతతృప్తిమద్బుధవ ♦ రాగ్రణియాఁమనదేశికోత్తముం|
డవలిచోటమర్త్యులుక ♦ డున్సుఖియింతురు, రోగము|
ఖ్యవిపదనీకమంగనమిఁ ♦ గాలనువృష్టిదుఁడిందుఁడోట,ద|
స్యువితతిపీడఁబాయుటను ♦ మర్త్వనిస్వస్వసుధర్మనిష్ఠులై॥ ౨౬౨

గీ॥ కాన నాలస్యమునుఁబాడి ♦ కేవురయిముని । నిరవధిభవాబ్ధిసేతుఁ
  వౌ ♦ గురువరపద। సరసిజంబును వెదకంగఁ ♦ జనఁగవలయుఁ।
  గాని మనకిటఁ గాలంబుఁ ♦ గడపఁజనదు॥ ౨౬౩

కం॥ అనుచుంబల్కిన యబ్జప। మునివచనము నెల్లరునువి ♦ ధూతా
  తిశయా। త్మనిలిపి యటఁగొందఱగురు । తనువును మనుపంగ
  నునిచి ♦ తరలిరివేగన్॥ ౨౬౪

సీ॥ ఒకకొండనుండి వే♦ ఱొకకొండచొప్పునఁ; గలనగంబులనెల్లఁ♦
  గలియఁజూచి। యొకకాననూని యిం ♦ కొకకానరీతిగాఁ; గొ
  ల్లలా కానల ♦ నెల్లవెదకి । యొకగొబనుండి వే ♦ ఱొకగొబ
  మాదిగ్రా; గహ్వరంబులనెల్లఁ ♦ గాంచికాంచి। యొకదేశము
  విడి మ ♦ ఱొక్కదేశంబుగా; వివిధదేశంబుల ♦ వెదకివెదకి।
గీ॥ వేలుపులయిండ్లనిరసింపఁ ♦ జాలునట్టి । కలిమినలరారు గృహ
  ముల♦ నలరుచుండు । నమరక వసుంధరేశు దే♦ శములకంతఁ।
  జేరిరా శంకరయమీంద్రు ♦ శిష్యవరులు॥ ౨౬౫

చం॥ అట మృతిఁగాంచియు న్మరల♦నాయువునందుటఁజేఁడతండువి।
  స్ఫుటసుగుణంబులం బృథువి ♦ భుప్రితినట్లె దిలీపుసాటిఁగాం।
  చుటవిని దేశికుండెయను♦చుందలపోసి వినేయులెల్లను।
  త్కటవిరహోద్భవా ర్తివిడఁ♦ దారురుధైర్యముగాంచిర త్తతిన్॥

మ॥ తరుణీసక్తుఁగ గానలోలునిఁగన ♦ ధాత్రీశునాలించి య।
  ప్పురిలోనింకనెసంగు సంగతులనా ♦ మూలాగ్రిమున్మన్నెతిం।
  గిరికాన న్వసవారలెల్లరును సం ♦ గీతజ్ఞవేషంబుల।
  న్సరసంబౌగతిఁదాల్చి యప్పురములో ♦ నంజొచ్చిరంచద్గతిన్॥

గీ॥ అంత జేనికినాత్మవి ♦ ద్యాతిశయము । రీతిఁ దత్సంగ్రిహార్థ
  ధృ ♦ తాతిశయులు। గాన నెఱిఁగింపఁజేసి యా ♦ జేనిదైవ।
  యానతింగని తుష్టిని ♦ లోనికరిగి॥ ౨౬౮

సీ॥ కరకంకణధ్వను ♦ ల్వఱలఁ గెలంకుల; రమణీమణు ల్చామ ♦
  రములవీవ। వీనులకింపుగా ♦ గానంబు సంగీత; విదులైన కామి
  ను ♦ లెదుటఁబాడ। బంగరుంగట్టెనె ♦ సంగుసితచ్ఛత్రి; ముని

మణిమకుటమెుు ♦ ప్పనుపె విహీరింపఁ। నిందునిఁ దొరకెా ♦ బృంది
మట్టులఁదన్ను; సుదతినికాయమ్ము ♦ చుట్టికొలువ।

గీ॥ మేనిఁగని మహికిడిగిన ♦ సూనశరుఁడ। నంగ సాంతఃపురుం
డైన ♦ నాకవిభుని। మాదిరిగ నర్వాకేళీ వి ♦ నోదములఁగొ।
లువునలరున్నృపున్వార ♦ లు కనుఁగొనిరి॥ ౨౧౯

—♦ శంకరశిష్యులు పాటకులై దర్శించి రాజరూపధరగురుని మేల్కొలుపుట. ♦—

గీ॥ కాంచితద్భోగములకు న ♦ క్కజమునంది। తేనికనుసన్న నుప
విష్టు ♦ లై నితాంత। సుస్వరంబుగ మూర్ఛనా ♦ సుపదవిదులు।
సభవిమోహంబుగనఁ బాడి ♦ రభయతనిటు॥ ౨౨౦

లయగ్రాహి॥ భృంగవర! నీదయిన ♦ సంగతినివీడి గిరి; శృంగము
నరమ్యభవ ♦ దంగముసెలంగ। స్సంగమునుగాంచె శిశు ♦
భృంగతతి దానిమను; పంగఁ గలుపాంతరము ♦ లంగనుటచేసి।
పుంగటకటా! యిటుల ♦ నంగ సమయంబు నెఱుఁ; గంగను
బ్రపంచముదొ♦ లింగలుగుదానిం। బొంగుచునువీడి నిజ ♦ ముం
గనఁగలేకిటఁజె; లంగుచునువంచనము♦ నుంగనితివేలా?॥ ౨౨౧

గీ॥ శమదమాదిక పూర్వగు ♦ ణములవీడి। గర్వముంగనియిప్పుడ ♦
పూర్వమనము। ననుసరించుచు నావస్తు ♦ వనుచుఁదలఁప। నేల?
రోలంబ! మానూట ♦ నిఁకదలఁపుము॥ ౨౨౨

గీ॥ నేతినేత్యాది వేదవా ♦ గ్రీతినిపుణ। ముగను మూర్తంబులన
మూర్త ♦ ములనుదొ్రసి। తోర్రియఁగారానిదేని బు ♦ ధులును
స్వాత్మ। తనుదలంతురొ; యట్టి సు ♦ తత్త్వమీవె॥ ౨౨౩

ఉ॥ మిన్నది మున్ను గాఁగల య ♦ మేయజగంబును సృష్టిఁజేసి వి।
ద్వన్నిచయంబు గూఢముగ ♦ దానను జేరి సుయుక్తిసంచయం।
బన్న ఘనావఘాతనిచ ♦ యంబునఁ గోశతుషాళియందునం।
దిన్నఁగదేని బియ్యమటు ♦ తీయుదురట్టి సుతత్త్వమీవళీ!॥ ౨౨౪

చం॥ అతివిషమంబులైన విష ♦ యంబులనిచ్ఛఁజరించు నింద్రియా।
శ్వతతిని దోషదర్శనక ♦ శానిహతిన్మరలించి యంతనం।

చితనిజచిత్తరశ్మితతి ♦ చే నెట ధీరులుగట్టియుంతురా।
తతధృతితోడ నట్టి పర♦తత్త్వమపీవసుమీ! ద్విరేఫమా!॥ ౨౭౫

గీ॥ జాగ్రిదాదులునౌ నవ♦ స్థలనునేది। తాననుస్యూతమగుచున్న♦
సూనములను। దారమట్టులుపాధిని ♦ దాకకలరు। నట్టిపరతత్త్వ
మీావె తి ♦ వళివతంస॥ ౨౭౬

గీ॥ హాటకంబునకును సుకి ♦ రీటముఖ్య। వస్తుతాదాత్మ్యమట్టుల ♦
వరుసశ్రుతులు । పురుష ఏవేదమిత్యాదు ♦ లరయ నిఖిల।
కారణతఁజెప్పు దేనికా ♦ సారమీావె॥ ౨౭౭

ఉ॥ ఈమెయినొప్పు నేనెదివ ♦ సేశ్వరమండలవాసి నాగ్రిహ।
గ్రామణి మండలంబున వి ♦ రాజిలుచుందునటంచు వేదవి।
ద్గ్రామణు లాత్మశిష్యులకుఁ ♦ గావ్యతి హారముతోడ దేనినిం।
దాముపచింతురట్టిపర♦ తత్త్వమపీవసుమీ;ద్విరేఫమా!॥ ౨౭౮

కం॥ వేధానువచనసద్దా। నాదికముల శ్రిద్ధఁజేసి♦ యమలాంతరులౌ।
భూదేవవరులకెఱుఁగఁగ। నైధీపించెడుసుతత్త్వ ♦మళివర! నీవే॥

సీ॥ శమదమోపరమ ము ♦ ఖ్యముల్తైన సాధనం; బులచే నిజాత్మ
నె ♦ విలసదాత్మ। యందు విద్వద్వర్య ♦ సందోహ మెద్దాని;
వెదకి సుశ్రిద్ధఁద ♦ ద్విధమెఱింగి। యూత్తోరుతర నచ్చి ♦ దా
నందరూపమై; సంసృతిఁదిరిగియు ♦ జన్మమృత్యు। లక్షణక్లేశం
బు ♦ లనెపుడు చెందక; నిత్యసౌఖ్యంబుల ♦ నెగడుచుండు।

గీ॥ నట్టి పరతత్త్వమీావౌదు ♦ వళివతంస! । తలఁచికొనుము మన
మ్ములో ♦ పలనిజమ్ముఁ। దెల్లముగ మాడుపలుకులఁ ♦ దెలిసి
కొనుము। మోహము వహింపఁబోకుమీ ♦ వైహికమున॥

శా॥ నై పుణ్యంబలరార నిప్పగిది పీ ♦ ణాతంతునాదంబుచే।
నాపృథ్వీశునిమోి్రల వారు నిజకం ♦ ఠాలాపముంజేర్చియా।
త్మ్యపార్థమెసంగఁ బాడవినిచే ♦ యందగ్గకార్యంబు నా।
భూపాలుండునెఱింగి వారలఁ దగం ♦ బూజించిపంపెన్వడిన్॥

ఉ॥ సాధువరేణ్యుఁడైవఱలు ♦ సంయమి వారలచేతనిట్టులు।
ద్బోధితుఁడౌచు మెల్లఁగనె ♦ మూర్ఛనుదాఁగనియంతనాధరా।

నాథుని మేననుండి సుమ ♦ నస్కులు మెచ్చఁగనిర్గమించి యా।
భూధరగహ్వరంబునకుఁ ♦ బోయె స్వదేహములోనఁ జేరఁగన్॥

శంకరుఁడు రాజదేహమువిడిచి భటులు దహింపఁజేయుచున్న తనదేహమునఁజేరి
తాపోపశాంతి నొనుట.

ఆ॥ వె॥ పూర్వదృష్టమైన ♦ భూధరగుహఁజేరి। నృపతివర్య భృత్య ♦
నిహితవహ్ని। చేదహింపఁబడెడు ♦ స్వీయమౌ మెయిఁగని।
వేగదానఁజొచ్చె ♦ యోగవిదుఁడు॥ ౨౮౩

కం॥ అంతట నవ్వైశ్వానర। శాంతికి నయ్యాత్మవేది ♦ చంద్రుఁడు
నృహరిం। గాంతవదనుతుల నిటుల। శ్రాంతశరణ్యుని నుతించె♦
సలలితభక్తిన్॥ ౨౮౪

—♦ శ్రీలక్ష్మీనరసింహస్తుతి పద్యరత్నములు. ♦—

శా॥ శ్రీమద్వారిధివాస! చక్రధర! శౌ ♦ రీ! భోగిరాడ్భోగ సం।
స్థామేయాభమణి ప్రభాసితశుభాం ♦ గా! యోగిపూగేశ! ని।
త్యామోదా! శ్రితభక్తసంతత శర ♦ ణ్యా! దుర్భవాంభోధిపో।
తా! మానాథ! నృసింహ!నాకిడు మనం♦తా!నీకరాలంబమున్॥

మ॥ అజరుద్రేంద్ర మరున్నభోమణి సుధాం ♦ శ్వగ్న్యాదికానేకది।
వ్యజనానీక శిరస్స్ఫురన్మకుట దీ ♦ వ్యత్కోటిసంఘట్టితాం।
ఘ్రిజలేజామలకాంతికాంత! వరల♦క్ష్మీ సత్కుచాంభోజ హం।
స! జగద్భద్ర! నృసింహ!నాకొసఁగుమీ♦శా! నీకరాలంబమున్॥

మ॥ నగధారీ! భవకాననంబునదుమన్♦న్మార్గ్యంబున న్సంచరిం।
పఁగ మారోగ్రమృగంబుబాధనొనరిం ♦ పంబూనెఁదానందుచే।
తఁగఁడుంగష్టమునంది పర్విడఁగమా ♦ త్సర్యాభిధగ్రీష్మమె।
చ్చఁగఁబీడించెడుఁగాన నిమ్ము నృహరీ!♦స్తుత్యా!కరాలంబమున్॥

మ॥ అవనింజూడనగాధమూలమునున ♦ త్యంతంబు ఘోరంబునౌ।
భవకూపంబునఁజేరి దుఃఖశతస ♦ ర్పవ్యాకులాత్ముండనౌ।
చు వడిందీనతనాశ్రయించితి బుధ ♦ స్తోమార్చితా! నిన్నుఁగా।
నవెనన్ శ్రీనరసింహ! నాకిడుమనం ♦ తా! నీకరాలంబమున్॥

శా॥ మానాథా! ఘనపాపబీజమున జ ♦ న్మంబందికర్మోఘశా।
ఖానీకంబుననొప్పి యిందిియనికా ♦ యంబన్నపర్ణావళిం,
జానై మన్మథదుఃఖసూనఫలమా ♦ సంసారవృక్షంబుపై।
నేనిప్డెక్కి పడంగనుంటినృహరీ! ♦ యిమ్మాకరాలంబముల్॥

మ॥ అజ! సంసారమహాహివక్త్రిభయదా♦త్యంతోగ్రదంష్ట్రాంతర
స్థజగన్నాశకకాలకూటవిపద ♦ గ్ధంబయ్యె నారూపమో।
భుజగాదీశవిరోధివాహన! సుధాం ♦ భోరాశివాసాస్వభ।
క్తజనార్తిఘ్న! నృసింహ! నాకిడుమనం♦తా! నీకరాలంబమున్॥

మ॥ శ్రితసంరక్షణ! యీభవంబనెడు కా ♦ ర్చిచ్చిప్డునన్మట్టి వి।
ఘ్రితమాభీతినిఁగొల్పు హేతులఁదనూ ♦ రుట్నంతతింగాల్చిబా
ధితకాయుంబొనరించెఁగావున యమి♦ ధ్యేయాభిదా! నిన్నుఁజే
రితి లక్ష్మీనరసింహ! నాకిడుముతం ♦ డ్రీ! నీకరాలంబముల్॥

శా॥ నారావాస! భవంబునాఁబరఁగునా ♦ నాయంబునంజేరిదు।
ర్వారాక్షార్థములన్నగాలములఁగూ ♦ ర్పంబడ్డయర్థంబులం।
జేరఖండితతాలుమస్తకమునై ♦ చింతించుమీనంబనో।
శ్రీరామేశ! నృసింహ! నాకిడుముపే ♦ ర్మింద్వత్కరాలంబమున్

మ॥ భయముంగొల్పెడు నీభవంబనుమదే ♦ భంబోసమస్తార్తిసం।
చయనీహారపతంగ! నాదయినవ ♦ క్షంబున్సమర్మంబుగా।
నయముందావిడివేగఁదొండమునఁబిం ♦ డంబొనటుల్సేయన।
వ్యయ! నింజేరితిఁగాననిమ్ము నరసిం ♦ హా! నీకరాలంబముల్॥

శా॥ భూనాథా! యొకచోటనంధతనుని ♦ ర్మోదుండనై యున్ననా।
జ్ఞానాభిఖ్యధనంబునింద్రియముల ♦ న్సత్త్వాధ్యులౌచోరుల।
త్యానందంబునదొంగిలించినను మో ♦ హాంధోరుకూపాంతర।
స్థానుంజేసిరికాననిమ్మునృమృగేం ♦ ద్రా! నీకరాలంబముల్॥

మ॥ ఘనసంసారపయోధిలోనఁగడున్ను ♦ గ్రింబుంగరాళంబునౌ।
ఘనవక్త్రింబునువిస్తరించినను నీకామాఖ్యనక్రింబుమై।
త్రిని దామిఁగిరమేశ! రాగరసనో ♦ ర్మిబాధితుంజేసెఁగా।
వున లక్ష్మీనరసింహ! యిమ్ముసుగుణ ♦ వ్యూహా! కరాలంబముల్

శా॥ శ్రీకాంతాధవ! పద్మనాభ! హరి! నీ ♦ రేజాతనేత్రా! సురా।
నీకేనా! మధుసూదనా! మురరిపూ! ♦ నిత్యప్రమోదాంతరా!
వైకుంఠేశ్వర! వాసుదేవ! కరుణా ♦ వార్ధీ! జగన్నాయకా!।
నాకారిఘ్న! నృసింహ నాకిసుమనం ♦ తా! నీకరాలంబముల్॥

మ॥ అనుచున్భక్తిని శంకరుండునుతిఁజే ♦ యంగాదయాంభోధియై।
ననృసింహప్రభుసత్కృపేక్షణముచే ♦ నాకిప్రకాండాస్యమం।
తనెశాంతిఁగనెనంత సంయమియునా ♦ ధాత్రీధరోద్గహ్వరం।
బునరాహ్వాస్యబిలంబునుండితుహినాం ♦ శుండట్లు తావెల్వడెన్

—♦శంకరుఁడగ్నినుండివెడలి మండనునింటికరిగి శారదనోడించుట.♦—

చ॥ చిరతరమౌ వియోగమునఁ ♦ జేసి వివృద్ధినెసంగుప్రేమచే ।
వఱలెడు శిష్యులెల్లరును ♦ వహ్నిముఖంబుననుండి వచ్చుశం।
కరయమిఁజుట్టిరప్పు సన ♦ కప్రదునార్య సనందనాదుల।
ట్లురహినెసంగు నయ్యమియు♦లోఁగనెమండనగేహగేహఁదాన్॥

సీ॥ చిరవియోగమునఁజే ♦ సి వివృద్ధమైన స్నే; హార్ద్రంబుతోనొప్పి♦
నట్టిశిష్యు। లందఱుఁజుట్ట స ♦ నందనాదులచేత; సంవృతుండై
నట్టి ♦ సనకయోగి। యట్టులనలరు సం ♦ యమిచంద్రుఁడగు
శంక; రుండు మండనమిశ్ర ♦ పండితావ। సథమునకునువేగఁ ♦
జననెంచి యాకాశ; పథమును గైకొని ♦ బయలువెడలి।

గీ॥ మునుకనినయా ద్విజావాస ♦ మునకునేగి। గళితకర్మాభిమాని
యు♦ ఘనతరవిష। యవిషవినివృత్తతర్షుండు ♦ నైన మండ। నా
ర్యధర్మసతీసాహ ♦ చర్యఁగనియె॥

ఉ॥ మండనమిశ్రుఁడు న్నగగన♦ మార్గమున న్మహికేగుదెంచు నా।
దండివరేణ్యునింగని ప్ర ♦ ధానసదంగముఁ బ్రశ్రయంబున।
న్నిండుగనొంచి యంజలిని ♦ నిత్యసుభక్తిని బట్టి పూజల।
న్మెండుగఁజేసియుండెనని♦ మేషనిజాక్షులఁ బ్రావువాఁడొనాన్॥

ఉ॥ సత్యవచస్కుఁడంచురు య♦శంబును గాంచిన మండనార్యుఁడా।
యత్యధినాథుపాదముల ♦ యందుఁబడె న్గృహము న్శరీరమ్మా।

మర్త్యమరేశదేశిక! శ ♦ మప్రముఖార్హగుణాకరా! సుధీ।
స్తుత్య! మదీయమంతయును ♦ జూడఁగనీదెయటంచుఁదానొగిన్॥

గీ॥ మొదటఁ దనవిభుచేఁబూజఁ ♦ బొంది యాస। నమున విబుధు
నితోనొప్పు ♦ యమివరేణ్యుఁ। జేరి వినయావనతమూర్తి ♦ యై
రుచిరవ। చనవిశారద, శారద ♦ యనియెనిట్లు॥ ౩౦౨

గీ॥ ఎల్లవిద్యలకునునీవె ♦ వల్లభుఁడవు। సకలదేహులకార్య? శా ♦
సకుఁడవీవె। బ్రహ్మకధిపతియగు పర ♦ బ్రహ్మమీవె। శివము
భక్తులకిడు సదా ♦ శివుఁడవీవె॥ ౩౦౩

కం॥ మనసిజవైరీ! సభలో। నను గెలువక యేతగమన ♦ నకలనె
ఉంగ। ఘ్ననయత్నంబానరించుట। మనుజకథానుసరణమె సు ♦
మా మహిలోనన్॥ ౩౦౪

ఉ॥ ఈవు మమున్వివాదమున ♦ నిత్తఱిగెల్చుటచేత సిగ్గుమి।
మ్మావసుధాతలంబున య ♦ తీశ్వర! యేగతినావహించు ఛా।
యావిభుచేతనైన మహి ♦ తాభిభవంబెపుడేనినానె? తా।
రావిభు ముఖ్యదివ్య ♦ నికరంబునకు న్విపులాపకీర్తికై?॥ ౩౦౫

కం॥ మునునాకుఁగలుగుభావం। బునకుంజన నానతీయు ♦ ము బుధ
వరేణ్యా!। యనిపల్కు నుభయభారతిఁ। గని శంకయమియు
నిట్లు ♦ గానపుడనియెన్॥ ౩౦౬

అవతారముచాలించియేగు శారదను శృంగగిర్యాదులందు శంకరుఁడు నెలకొల్పుట.

చం॥ ఎఱుఁగుదునేనునిన్ను జన ♦ నీ! విధికింబ్రియపత్నిఁగా మహే।
శ్వరుని సగర్భ్యఁగాఁగసువ ♦ చః ప్రచయంబునకాద్యయౌనధీ।
శ్వరినిఁగఁ జిత్స్వరూపఁగనె ♦ సంగియు విశ్వముఁబ్రోవనిందిరా
దిరుచిరమూర్తులంగని ను ♦ తింగనుమాతనుగాఁగభారతీ!॥ ౩౦౭

గీ॥ జ్ఞానమూచేత నెలకొల్పఁ ♦ గాఁబడియెను। శృంగగిరిమున్నుగాఁగల ♦
క్షేత్రములను। శారదాభిధవైకోరు ♦ కోరికలనొ। సంగుచు వ
సింపుము బుధులు ♦ సన్నుతిఁగని॥ ౩౦౮

మ॥ అనుచుం బ్రార్థనచేయు శంకరునితో ♦ నారీతి నాఁగాకయం
చునుదాఁబల్కి యమీంద్రు వీడ్కొనిపరం ♦ జ్యోతిస్స్వ
రూపంబునై
తనధామంబునకేగెభారతి; తదం ♦ తర్థానమున్సభ్యులె
ల్లను నాకస్మికజాతముంగనుచుఁ జా ♦ లంజెందిరాశ్చర్యముల్॥

సీ॥ యతివరేణ్యునిచేత ♦ జితుఁడైన తనపతి; దగుయతిత్వముచేత ♦
నైనయట్టి వైధవ్యశోకంబు ♦ చేధారుణిందాక; నిసతిదానంత
ర్థి ♦ నింగనుఁగొని ఘనమోదముఁగనె మం ♦ డనమిశ్రుఁడును
సాధు; వగుదానినింగని ♦ యమివరుండు సంతుష్టుఁడయ్యెనా ♦
సభలోనిబుధులును; బలుతెఱంగుల నాపెఁ ♦ బ్రస్తుతించి

గీ॥ రంత మండనమిశ్రుండు ♦ నపుడువిధివి హితముగాఁగఁ బ్రజా
పతీ ♦ యేష్టిఁజేసి ధనమునంతయుఁనిడి ♦ యాత్మదహనునిల్పి
యాయమింగొల్చెనస్వామి ♦ దాసుఁడగుచు॥ ౩౦౦

—♦మండనునియతింజేసి శంకరుఁడు సర్వసంశయములు వాపుట.♦—

గీ॥ అంత శంకరగురుఁడు స ♦ న్న్యాసగృహ్య విధిని మండనబుధు
నకు ♦ విహితకృత్య ములనొనర్చి భవధ్వంస ♦ మునకుసూచ
కమగు "తత్త్వమసీ" త్యుక్తిఁ ♦ గఱపెఁజెవిని॥ ౩౦౧

గీ॥ బుధుఁడుసవిధిగ సన్న్యాస ♦ పూర్వముగను భిక్షుగొనెనంతగురు
వరుఁ ♦ డాక్షితిసురు నకునిగమమౌళినిష్ఠమై ♦ నపరమాత్మ
తత్త్వవాక్యమునకిటు ల ♦ ర్థంబుఁదెలిపె॥ ౩౦౨

ఉ॥ జాతినిరూపముంగని మె ♦ సంగుటచే నగుమేనుభాండపు
న్రీతినాత్మమైమఱి శ ♦ రీరమునాదనుమాటలోన నో
భూతలదేవ! భేదమను ♦ భూతమెయాటనభేదరూపవి
ఖ్యాతివిపర్యయోద్ధమగుఁ ♦ గావుననీవదికాదునమ్ముమీ॥ ౩౦౩

మ॥ అగుధాత్రాదులయట్లు సాధనములై ♦ యక్షంబులోసన్మతీ!
తగురీతింగన నింద్రియంబులకు నా ♦ త్మత్వంబులేదార్య! నా
దగునేత్రంబనుచో విభేదమదితా ♦ నొటన్స్పుష్టాదికం
బగుభావాళిని లేమిఁజేసిఘటసా ♦ మ్యంబేయగుంజూడఁగన్॥

తుండురు కృపఁ బొ । ల్చిన మనమలరఁగ ననియెను । ఘనతర
సంశయము వాయఁ ♦ గానీరీతిన్॥ ౩౨౩

సీ॥ వినుమొక్కసాయాహ్న ♦ మున నొక్క వేషంబు; ననెసంగు
పురుషునిః ♦ గనిమఱునటి । దినమున నినజను ♦ దృష్టమందున
నన్య; వేషంబుచేఁ గడు ♦ భూషితుఁడగు । నాపూరుషు నె
చూచి♦నప్పుడు గుఱుతెఱిం; గిన వాఁడతండితఁ ♦ డనుకొను
గతి । దేశకాలాదుల♦ తెఱఁగులు మాఱుట; దొసఁగు వాచ్యా
ర్థమం ♦ దెసఁగియున్న ।

గీ॥ ననఘ! లక్ష్యార్థమది బాధఁ ♦ గనదు, గాన । మునుపెకడు
ధృతి నార్జించు♦ కొనుటఁ జేసి । కర్మశతులకు వీడంగఁ ♦ గష్ట
మైన । దేహముఖమే నె యనెడు బు ♦ ద్ధిని విడువుము॥ ౩౨౪

గీ॥ ఘనవివేకాన నెసఁగు బు ♦ ద్ధిని సతతము । నాత్మభావనము నె
చేయు ♦ మయ్యదాన । భూరిదుఃఖదమైన సం ♦ సారబంధ
ములను విడిముక్తభావంబుఁ ♦ బొందెదీవు॥ ౩౨౫

గీ॥ ధ్వాంక్షగోమాయు వహ్నిసా ♦ ధారణమగు । మేన దుఃఖద
మైన పే♦ ర్మిని విడువుము । విడుమటులె బైటఁగలయట్టి ♦
విషయమమత । ననఘ యవిశంకమతిఁ బర♦మాత్మనిడుము ౩౨౬

ఉ॥ తీరముఃనుండి యింకనొక ♦తీరమునంజరియించు మీనమా ।
తీరముకంటె వేఱయిత ♦ దీయగుణంబుల నందకుండునా ।
తీరున జాగ్రదాదులను ♦ దేహిచరించుచు వానికంటెఁదా ।
వేఱగు వానిధర్మముల ♦ విద్వర ! చెందఁడుసుమ్ము నమ్మమీ ।

మ॥ సుమతీ! త్రాటిని గాంచి భ్రాంతిఁగనుచో♦క్షోణీతలచ్ఛిద్రదం
డ మహాశీవిషముఖ్యమేగతిని జూ ♦ డంగల్పితంబౌనొ! భ్రాం
త మనస్కుండగు వానికాగతినె ని ♦ ద్రా స్వప్న జాగ్రన్ముఖం
బమరుం; గావున బ్రహ్మమైతివిఁక నా♦ ద్యభ్రాంతినిన్వీడుమీ ॥

గీ॥ ప్రాజ్ఞ! పరిత్యక్తమంబగు ♦ పరమపదము । బుధునకగుఁ జేరు
వగ దూర ♦ ముగ నదియగు । మూఢునకు లోనవెలిఁజిత్తు♦
మొనసినను బ । యటవెదకి కానరేరహో! ♦యాత్మమహిమ॥

గీ॥ పలువురొక్క నీరశాలలోఁ ♦ గలిసియుత్త। రక్షణమునందు భిన్న
మా ♦ర్గముల నేగు। విధముగాఁ బెక్కుపేరుల ♦ వేశ్మములను।
బెరిఁగి దేహులు మృతినందు ♦ దురు చివరకు॥ ౩౩౦

గీ॥ పవలు రేయిని సుఖమును ♦ బడయఁజేయఁ। బడునది సుఖంబు
సుంతయు ♦ నిడదుదుఃఖ। కరమెయగుఁ గారణము లేక ♦ కలు
గదు సుఖ। మిలను హేతువునకునొండు ♦ హేతువుండు ౩౩౧

ఆ॥ వె॥ ఒక్కమాఱువినిన ♦ నొదవించుఁ బరిపక్వ। మతికినాత్మ
మతిని ♦ శ్రుతివచనము। నిరతమందమతికి ♦ గురుపదాంబుజ
సేవ। నల్లనల్లననిడు ♦ నల్లదాని॥ ౩౩౨

కం॥ క్షితిఁబ్రణ వాభ్యసన సమా। రితకృత్యముఁ జేయుటను
బ♦రి స్ఫుట వినయా। న్వితమతిగురుఁగొల్చుట ని। రతమగు
హృన్మలము; బోధఁ ♦ గనఁదగునంతన్॥ ౩౩౩

చం॥ పగలును రేయియున్ బరమ♦భక్తిని దేశికునందుఁ జిత్తమా।
నఁగవలయున్ బ్రసన్నుఁడును ♦ జ్ఞానవిదుండును నైన దేశికుం।
డగ తనయావిభుండెయగు ♦ నాతఁడు తన్నతి భక్తిఁగొల్చుర।
మ్యగుణుని శిష్యునింగనున ♦ మండద యాకలి తేక్షణంబునన్॥

గీ॥ కల్పలత యట్టులని జేష్ట ♦ కామితము ఫ। లింపఁజేయును గానఁ
బా ♦లింప వలయు। గురుని యానతి; దానికి ♦ ధరనసాధ్య।
మేదియును లేదు సుమ్ము ప్రి ♦ మోదదమది॥ ౩౩౫

తే॥ గురువు సెప్పిన చొప్పునఁ గొలుచుతలని। దేవతా కృపకల్గమి
దిద్దునతఁడె। గురువెదయతప్పు దిద్దనా ♦ దరువెలేదు। కాన
నాతని నలిగింపఁ ♦ గాదెవండు॥ ౩౩౬

కం. చెడుగుఁడిగి తగిన నడవడిఁ। బడు జనుఁడు కృతార్థుఁడౌను
మతి బాగోగుల్। విడవెడఁదగురుఁడెకఱపెడి। నడఁగ ననిష్టం
బునిష్ట♦ మందికకాఁగన్॥ ౩౩౭

తే. హితము గూర్చునుపాస్య దైవతమెయైనఁ। గొలువ వలెనెదొ
తెల్పఁగా ♦ గురుఁడెవలయుఁ। గానియెడ నెటనిష్టదుఁ♦డౌనతీంద్రి।
యునిఁ దెలియ నెట్టులజ్ఞున ♦ కౌనరదెపుడు॥ ౩౩౮

గీ॥ గురుఁడు హర్షింప హర్షించు ♦ సురగణంబు । నతఁడు కోపించు
నెడరుష ♦ నందునదియు । నెపుడును సదాత్మ భావన ♦ నెదఁ
గనియెడు । నొజ్జయున్నను విశ్వమ ♦ యుండఁ గాఁడె॥ ౩౩౯

చం॥ ఇటు పరమాత్మ తత్త్వమున ♦ హీనమనస్కుఁడు శంకరార్యుఁడు
త్కట మగు పేర్మితోఁ దెలుపఁ ♦ గావిని మండన మిశ్రుఁడంతవి।
స్ఫుటదయఁ బొల్చు మీఁదయిన ♦ చూపును నా పయి దేశికాగ్ర్య
కొల్పుటఁ గృతినైతి నంచు యతి ♦ భూపతి పాదయుగంబునం
బడెన్॥ ౩౪౦

గీ॥ అతనికి సురేశ్వరాభిఖ్య ♦ నఖిలదిక్ప్ర । తీకృతప్రఖ్యఁ జేసె
యు ♦ తిప్రవరుఁడు । జగతిఁ దుచ్ఛీకృత విధాతృ ♦ సౌఖ్యమైన
భాష్యకృన్ముఖ్యశిష్యతఁ ♦ బడసెనతఁడు॥ ౩౪౧

చం॥ ఇటుల సురేశ్వరాఖ్యను మ ♦ హింగని నిర్మముఁడౌచు నర్మదా
తటమున నొప్పునట్టి మగ ♦ ధ ప్రథితంబగు దేశమందు వి।
స్ఫుట సకలాగమాంతచయ ♦ మున్నతతంబును జింత సేయుచుం।
తట విధిలోక సౌఖ్యమునె ♦ దంగణుతింపక యుండె నాతఁడున్॥

మండనుని సురేశ్వరాచార్యుఁడు మగధను నిచి శంకరుఁడు వెడలుట.

సీ॥ ప్రణతబుధ శ్రీక ♦ రణముల దండించి; చెలువుగ వర్తింపఁ
జేయువాఁడు । మణిపాళి నెసఁగు భూ ♦ షణమట్లు సుగుణసం;
చయముచే సతతమొ ♦ సంగువాఁడు । కుమతంబులను వర ♦ న్యా
ములను క్తి కుఠార; ఖండితంబులఁ జేయు ♦ చుండువాఁడు ।
వరగుణ తచ్ఛిష్య ♦ పరివృతుండై యిట్లు; జితమండనుండయి ♦
చెలఁగువాఁడు।

తే॥ నగుచు శంకరయమివర్యుఁ ♦ డలరులగుమి । వటులు పాడుగు
చెట్లపైఁ ♦ దిరుగు నళుల । మధురగీతంబుతో నొప్పు ♦ మహిత
వనముఁ । గనుచు వెడలెను దక్షిణ ♦ కాష్ఠగుఱిచి॥ ౩౪౩

తే॥ సనకసన్నిభుఁడైన యా ♦ శంకరయమి । పతి, మహారాష్ట్ర
దేశమం ♦ దతులకోశ । ములఁ బ్రచారముఁ జేయుచు ♦ నలరి
శమిత । కుమతుఁడై యంతనరిగె శ్రీ ♦ కుధరమునకు॥ ౩౪౪

మ॥ వికసత్కుందవన ప్రసంగలసదు ♦ ర్వీజాత సంగప్రిశ।
స్త్రకనద్రమ్య సుగంధ గంధవహధూ ♦ తత్సూనజసంఘంబు మ
త్తకరి వ్రాతవధాతి శూరమృగనా ♦ థస్తోమమున్ సర్పరా।
ట్ప్రకరాచ్ఛాభరణప్రియంబునగు శ్రీ ♦ గ్రావంబుఁ దాఁగన్గొనెన్
తే॥ కలికలుషభంగయు, గిరిస ♦ కాశచలత। రంగయును నధరీకృత
తుంగయునగు। ఘనరసాతలగామిగం ♦ గనువినేయ। వరుల
తోడుతముక్నెశం ♦ కరగురుండు॥ ౩౮౬
సీ॥ పరిణతజనానీక ♦ పటుతరమోహాంధ; కారంబుఁ బాపి యొ♦
ప్పారునదియు। నాదిత్యవర్త్మనా♦స్వాదించుచుండెడు; తుంగ
శృంగాళిఁ జె ♦ లంగునదియుఁ। జూచెడుమనుజుల ♦ పాచితంబుల
నెల్ల; నిర్మూలములఁ జేసి ♦ నెగడునదియు। స్ఫుటగతినుత్కట
రటనంబొనర్చుభృం; గములఁ బక్షులఁగడుఁ ♦ గాలునదియుఁ।
గీ॥ కూలయుగరమ్యమైన పా ♦ తాళగంగ। చే ఘమాశ్లిష్టమై
పరిశ ♦ స్త్రిఁ గనినదియు। నైన యాశ్రీనగంబున ♦ య్యతివ
రేణ్యుఁ। డెక్కి శివలింగముంగని ♦ యెనతిభక్తి॥ ౩౮౭

శంకరాచార్యుఁడు శ్రీశైలమున విడియుట.

మ॥ ఘనహౌదంబునఁగాంచె శంకరుఁడు మో♦క్షప్రఖ్యసత్సంపదా
ర్జనుఁ బాదాబ్జనతార్జునుం బరిణత సం ♦ సారాఖ్యదుర్భీజభ
ర్జనుఁగా మాది విరోధి షట్కఘనతా ♦ సంతర్జనున్మల్లికా।
ర్జును శ్రీమద్భ్రమరాంబికాసచివుఁగా♦రుణ్యాబ్ధినార్యాధవున్॥
కం॥ తృష్ణారహితయుఁ దట భూ। జోష్ణవినాశకయుఁ గార్ష్ణ్య
యోగాంతకయా। కృష్ణాధునితటమున। నిష్ణాతుండనయ్యా
నతఁడ ♦ నేకాశ్రిపుఁడై॥ ౩౮౮
మ॥ అతిచిత్రాచ్ఛచరిత్రుఁడంచితయశో ♦ వ్యాప్తాఖిలాశాంతుఁడా
శ్రితవిద్వద్విపులార్థదుండునగు నా ♦ శ్రీశంకరాచార్య స।
ద్యతివర్యుండటఁ దావసించి యతిర ♦ మ్యాంచత్ప్రదానీకశా
సిత కోశాళిన సద్గృహాంతమునకై ♦ చెప్పె నృపధీరాజికిన్॥
చం॥ గురువరుఁడా సదాశ్రిపుల♦కుం జిర శాస్త్రయుతా స్థిరస్ఫూర్తిం

దిరముగఁ జేయునానిగమ ♦ దివ్యశిఖావర భాష్యజాతము।
స్వరదయఁదెల్పఁబాశుపత ♦ వైష్ణవశైవులు గెల్వరాసురే।
శ్వరముఖులైన యాశ్రిపులు ♦ వారిజయించిరి వాదమందునన్।
ఉ॥ అందులఁగొంద ఱాత్మ్యమగు ♦ నట్టిమతంబుఁ బరిత్యజించియా
నందము తోడుతన్గ తస ♦ నాతనమత్సర మానదోషులై।
చెందిరి శంకరార్యునకు ♦ శిష్యతఁగొందఱు కోపవశ్యతన్।
బొందితదంతకాములయి♦పృచ్ఛిరికాలముఁగల్మషాత్ములై॥ 3౧౨
సీ॥ కలుషాత్ములైన నీ ♦ చులు పల్కు-పల్కుల, నిగమాంతములె
యని ♦ నిక్కు-చుండి। తాముకల్పించిన ♦ నీమంబుల నెవేద;
ముల నీమములుగాఁ ♦ దలఁచుచుండి। శ్రుతిశిఖా ప్రతిపాద్యు♦
నతిశుద్ధుఁ బరమాత్ము;నామ్నాయమార్గంబు ♦ నకట!తఱచు।
గాదహించుచును సా ♦ తౌద్భ్రిహ్మమై యొప్పు; శంకరునందు
నీ ♦ శ్లాఘ్య విశిష్ట॥
గీ॥ బుద్ధిఁజేసెదు ఖలులెల్ల ♦ మున్నుకృష్ణ। నందుశత్రుతత్వమతి
నూని ♦ నట్టిపౌండ్ర। కాభిధుఁడుఁ బోలెనీధాత్రి ♦ యందుఁ
జరమ। గతిని బొందకయేల సు ♦ స్థితులగుదురు ?॥ 3౧3
మ॥ యతిలోకేశ్వర సూక్తి సక్తుల లర ♦ న్వ్యాధింగనెన్ గాణభు।
క్మత మెచ్చోటనోడాఁగెఁగా పిలము శ♦ ర్మంబు న్విడెన్ శైవమ
ర్మాత ముంగర్మపదంబు నందెఁగనె దా ♦ ర్గంబెన్నఁగాదుర్గతిన్।
క్షితిలో వైష్ణవముల్ సమర్థులయి పో♦షింతెవ్వరంచద్దయున్॥

—♦ఒకకాపాలికుఁడు శంకరుని శిరమును దనకీయ నొప్పించికొనుట♦—

మ॥ ధృతిఁగాపాలికుఁడొక్క-నాఁడుకననే♦తెంచెన్ స్వకీయోరుదో
షతతిండాచియు సాధువేషమున భా ♦ స్వద్దీప్తి మందోదరీ।
పతియట్లొప్పఁగఁ దాల్చివేగముగనా ♦ పాతాళగంగాతట।
స్థితునిన్ సంయమి సార్వభౌమునమలున్♦శ్రీశంకరాచార్యునిన్
సీ॥ వశ్యేంద్రియాశ్వులా ♦ వరసంయములచేత; ననిశంబును విమృ
గ్యుఁ ♦ డైనవాని। గామోరు రోషాది ♦ కామితత్రిసంతతి;
కక్రాంతమునవశ్యుఁ ♦ డైనవాని। సిద్ధాంతసూక్తిప్ర ♦ సిద్ధం

బును బ్రశస్య; మున్నైన సద్భాష్య ♦ మును సుధీనిధాను
తాశిష్యుల ♦ కానందమలరార; నుపదేశ మొనరించి ♦ మోగ
మూని॥

గీ॥ యమలపాతాళగంగా త ♦ టమున నేక। తమున నాసీనుఁడగు
వానిఁ ♦ గుమతవిపిన। నికరశాత కుఠారవా ♦ ఙ్నిచయునియతి।
పతిని శంకరుఁగనిమెంగా ♦ పాలికుండు॥ ౩౫౬

గీ॥ కనిముదంబంది చిరకాల ♦ మున కభీష్ట। మమరునటులోన
నిర్ధార ♦ ణమును జేసి। శిష్టు నిజలాభమునను సం ♦ తుష్టునియతి।
పతి గుఱిచి కృత్య శేషంబుఁ ♦ బలికెనిట్లు॥ ౩౫౭

చం॥ యమివర! సర్వవిత్త్వముద ♦ యాళుతయున్ ఘనశమా సుశీలభా।
వము మొదలైన యట్టియన ♦ వద్యములై తగుమీగుణంబులు।
న్విమలమతు ల్వచింపవిని ♦ వేడుకఁగూడిన మానసంబుతో।
మిముఁగననేగు దెంచితిన ♦ మేయమతీ! విదితప్రవృత్తినై॥ ౩౫౮

ఉ॥ ఈమహిలోన నీవొకఁడ ♦ వేసుమి మోహముఁద్రుంచి ద్వైతవా।
క్స్తోమము ధిక్కరించి కడు ♦ దూరముగాఁగ శరీరమానము।
స్థిమహితా! యొనర్చి యతి ♦ నిర్మలమైన సదద్వయంబు నం।
దే మహిత ప్రమాణముల ♦ నెల్లను గూర్చినవాఁడ వెన్నఁగన్॥

చం॥ ఒరులకు మేలుచేయుకొఱ ♦ కూనితివీమెయి నెల్లవేల్పులుం
దిరముగ నీయశంబునె ను ♦ తింతురు సంతతముందివంబునన్।
గరుణఁగటాక్ష వీక్షణము ♦ నందొలఁగించెదు సజ్జనార్తుల।
న్ధర నెవరీడు నీకు సత ♦ తప్రియభాషణ! దీనపోషణా॥ ౩౬౦

కం॥ సుగుణాల యుండవగుటను। జగదేకేడ్యుఁడవు సర్వ ♦ సంవే
దివిగా। నగళిత మానుఁడవు విజయి। వగుటంగళ హస్తితారి ♦
వాత్మజ్ఞవరా! ॥ ౩౬౧

గీ॥ అఖిల శుభగుణ నిలయులు ♦ నైపరావ। రజ్ఞులగుమిమ్ముబోఁటి
వా ♦ రలను జేరి। పొందఁగారాని కామిత ♦ ములనయినను।
బొందకూరక కార్యార్థు ♦ లెందుఁజనరు॥ ౩౬౨

ఆ॥వె॥ అనఘ! సర్వవిదుఁడ ♦ వైన నీవొనరించి। నఘనకార్యమును

గ♦ని ఘనకరుణుఁ డగు కపాలిఁ దృప్తు♦నిఁ గఁ జేయ యత్నించు
నను గృతార్థుఁ జేసి ♦ కొనఁ దలంతు॥ ౩౬౩

సీ॥ ఈమేనితో రాప్య ♦ భూమిధరముఁ జేరి యీశుతో విహరింప ♦
నెదనుగోరి శతవత్సరములు దు ♦ ష్కర తీవ్రతపముల; శివుఁ
గూర్చి నేఁ జేయ ♦ శివుఁడు విపుల । మగు తుష్టిఁ గని యిట్టు ♦
లనియె నాతోడుత; నా మెప్పునకు సార్వ ♦ భౌముశిరము నేని
సర్వజ్ఞుని♦డైన మూర్ఖముఁ గాని; హుతవహునందు వే♦ల్చితివ యేని॥
గీ॥ సమరు నీకోరుకొని నపు ♦ మర్థమనుచు నభవుఁ డంతర్హితుం
డయ్యె ♦ నంతనుండి తాదృశశిరంబులం గొను ♦ తలఁపుగలిగి
తిరుగుచుంటిని నాకవి ♦ దొరకవయ్యె॥ ౩౬౪

గీ॥ లోకహితమునఁ దిరుగు♦దయాకరునినుఁ । గంటి నఖిలజ్ఞ
దైవయో ♦ గమున నిప్పు । డింక నాయనుబంధ ము ♦ య్యెడు
నిజముగ దర్శనాంతంబుగాదె బం ♦ ధము జనులకు॥ ౩౬౫

గీ॥ సార్వభౌముని శిరమైన ♦ సర్వవిద్య తివరుశిరమైన నాదు సి ♦
ద్ధికి సుహేతు వందు మొదటిది నామది ♦ కందరాదు నీవె
యింకఁ బ్రమాణంబు ♦ కోవిదవర!॥ ౩౬౬

చం॥ స్థిరమగుకీర్తి నీకెసఁగు ♦ శీఘ్రమొసంగిన చో ధరిత్రిను
ద్ధురమగు సిద్ధిలాభమునఁ ♦ దుష్టియు నాకగు మేనికున్నన
శ్వరత గుణించి లోఁగడు వి ♦ చారము నుంబొనరించి యంతవి
ద్వరనుత! యిచ్చవచ్చిన వి ♦ ధంబునఁ జేయుము చెప్ప నేటికిన్॥

గీ॥ స్వేష్ట దాయకమా మెయి ♦ నెవరువీడ రనుచు నేనొడ్డుశీర్షంబు♦
నడుగనొల్ల నీరస విరాగయుతుల శ ♦ రీరమాను లితరులకు
మేలుఁ జేయను ♦ నితిరిమేని॥ ౩౬౭

గీ॥ ఆత్మఁ జిత్తంబు స్వార్థంబు ♦ నందుఁ గూర్చి కొనినవాకొటని
తరార్తిఁ ♦ గనరు జనులు వైరిఁ బరిమార్ప నింద్రుండు ♦ వజ్రము
కొఱకై దధీచిది వెన్నెముకఁ ♦ గైకొనఁడొకొ?॥ ౩౬౮

చం॥ ధరను దధీచిముఖ్యులగు ♦ ధన్యులు నిత్యముగాని మేనినిన్
బరులనిమిత్తమై విడిచి ♦ భవ్యము సర్వగతంబు సంతతు

స్థిరమును నొయశస్తనువుఁ ♦ జెంది జగంబులకెల్లనోయతీ।
శ్వర! పరితృప్తిఁగూర్చిర ని ♦ శంబునమూల్యలసద్గుణంబులన్॥

కం॥ పసులకు ముదమొనరుపఁ గొం। దఱు శాంతులు కరుణ
వఱలఁ♦దాల్తురు మేని। స్థరనాభోఁటులునుందురు। కరుణా విరహి
తులు స్వార్థ ♦ కాంక్షులునగుచున్॥ ౩౭౧

గీ॥ ఈషణంబులఁ బాసి మ ♦ హిం జరించు। చుండు మీకుండ
దొండు ప్ర ♦ యోజనముష। రోప కృతితక్క నా
భోఁటు। లుర్విఁగామ ♦ పరత యుక్తమయుక్తంబు ♦ నెఱుఁగ
రకట॥ ౩౭౨

మ॥ తనదౌజీవమునర్థికిచ్చెమును ను ♦ ద్యద్భక్తిజీమూతవా।
హనుఁడశ్లేయొసఁగెన్దధీచియనుము ♦ న్యగ్రుఁయిండువెన్నెమ్మునిం।
దుగినకు స్వీరలపాయశూన్యయశము♦దూర్ణంబుగానావిధూ।
డునళినాస్త్రముఁ గాంచిరంచు విబుధే♦డ్యుల్ మీరలాలింపరే?॥

గీ॥ మేనుతాల్చిన బుధులకు ♦ నేనడిగిన। దతివినింద్యమున ప్రదే♦
యంబునగును। నైనవిజ్ఞాత పరమార్థు ♦ లగు విరాగ। యుతు
లకు నొసంగరాని దీ ♦ క్షితినిగలదె?॥ ౩౭౪

చం॥ సకల సుధీవరేణ్యులును ♦ సంయమివర్య! వచించి రెల్లసా।
ధకులకు సిద్ధిఁగూర్పవసు ♦ ధాస్థలి నస్థలి తోర్థపీర్యము।
స్తకమె పశిశస్తమంచును వి ♦ చారమొనర్చిన మీరెకాశనా।
శొకరును గానుపింపరు మ ♦ హోదధివేష్టిత భూతలంబునన్॥

ఉ॥ భూరికృపార్ద్ర దృష్టినను ♦ బ్రోవుము శీర్షమొసంగుమీనమ।
స్కారమిదేయటంచుఁబద ♦ కంజములంబడినట్టివాని వి।
స్తారదయంగనుంగొని య ♦ తంద్రుఁడు శంకరమస్కరీంద్రుఁడో
తీరుగఁ బల్కెవానిదగు♦దీనతఁజేతములాఁగఁగాఁబడన్॥ ౩౭౬

ఉ॥ సోయగమైన నీనుడిక ♦ సూయనుబొందను లేశమైననో
ధీయుత! తుష్టితోడుత మ ♦ దీయశిరంబు నొసంగుదున్మహా।
పాయవిశిష్టమీమనుజ ♦ పాళిశరీరమటంచెఱుంగు వి।
ద్యాయుతుఁడర్థ్యధీనముగ ♦ నంగమునుంగడు తుష్టిఁజేయఁడే?॥

గీ॥ మహితయత్నంబునను రక్ష్య ♦ మాణుఁడయ్యు। హానిఁగాలసమా
కృష్ట ♦ మైకనుమెయిఁ గానసీమేనను బరార్థ ♦ మైన యెడల।
నదియెనరునకుఁ బరమార్థ ♦ మగు నిజముగ॥ ౩౭౮

గీ॥ కానన్నోసిద్ధి విదుఁడ! యే ♦ కాంతమునస।
మాధినుండెదరమ్ము నీ ♦ మతముఁజేయు।
దును బ్రికాశంబుగను శిరం ♦ బునిడనుత్స।
హింపనటుగాన విజనత ♦ నేకొనుమిఁక॥ ౩౭౯

చ॥ అనఘమదేక సంశ్రియులై ♦ యాటమదాశ్రవు లెల్లనిప్పుడెం।
చిన కృతి సుంతయేనిఁ దమ ♦ చేతములందు నెఱింగిరేనిహా।
నినిబొనరింతురింతయును ♦ నిక్కువమీ తనదైన మేనిఁబా।
యను నిజదేశికోత్తముని ♦ దాతను హానికి నోర్తురేరిలన్॥

గీ॥ అనుచునిటువారు సంకేత♦మును బొనర్చి। రంతఁగాపాలికుండు
హృ ♦ ష్టాత్ముఁడగుచు। నరిగె శంకరుఁడును దన ♦ దైనధామ
మునకుఁజనిచెప్పఁడయ్యెలోఁ ♦ ద నరుదాని॥ ౩౮౧

కం॥ వైదికులగు శిష్యులు స్నా। నాదికములకొఱకు దూర ♦ మరు
గఁగఁ గరుణా। మేదురుఁడౌగురుఁ డంబుజ। పాదునిభీతిని వివిక్త
పదముననుండన్॥ ౩౮౨

సమాధినున్న యాచార్యశిరము ఖండింపఁ గాపాలికుఁడు తలపడుట.

ఉ॥ కేలఁద్రిశూలమున్ గొనుచుఁ ♦ గీకటుఁడై భసిత త్రిపుండ్రము
న్ఫాలమునందు దిద్దిన్పక ♦ పాలమయంబగు మాలఁదాల్చికం।
కాలచయంబుచేఁ దనదు ♦ కాయము నెల్లనలంకరించి కా।
పాలికుఁడంతవచ్చె యతి ♦ వర్యుని చెంతకుముందుచూచుచున్

మ॥ కరము న్భైరవమూర్తియై పరఁగునా ♦ కాపాలికుంగాంచిశం।
కరుఁడంతందనదైనమేనిని విడం ♦ గాలోనఁగాంక్షించితాఁ।
గరుణాసీకమును న్సమాహితమనః ♦ కంజుండునైసంహరిం।
చిరహిక్స్వాత్మఁబరాత్మయందుననుగూ♦ర్చెందాఁబరార్థార్థియై

సీ॥ జతుప్రిదేశమునందు ♦ నత్రస్తుఁడైచుబు; కంబును నిల్పి ముః♦
ఖంబునెత్తి। జానుదేశముల ను ♦ త్తానంబులగు హస్త; ములు

నుంచి సగముక♦న్నులను దెఱచి। నాసికాగ్ర నిరీక్ష♦ణ మొనర్చు
వానిని; సిద్ధాసనమున శే ♦ షిత విబోధ। మాత్రుఁడై యుండి
చి ♦ న్మాత్రంబున హృషీక; వర్గంబునుంచి వి ♦ శ్వంపు సర్గ।
క॥ మునుసమాధిని మఱచి య ♦ మూల్యసౌఖ్య। మునదివంబును
నిరసించు ♦ బుధసమర్చ్య। యోగివర్యుని సనకాది యోగిస
ముని। శంకర యమీంద్రునిం గనెఁ ♦ బంకిలుండు॥ ౩౮౭
గీ॥ స్వమతి పూర్వార్జితోరుదో ♦ షసము పేతుఁ। డైన యానీచుఁ
డును శంక ♦ నవలఁ ద్రోసి। ఖడ్గముం గొని శంకరుఁ♦ గని వధింప।
దగ్గఱకు వచ్చునపుడె ప ♦ ద్మ పదుఁడెఱిఁగె॥ ౩౮౮
చం॥ అమలుఁడు పద్మపాదుఁడు య ♦ తాత్ముని శంకరదేశికుం
ద్రిశూ। లముఁ బయికెత్తి చంపఁ గఁద ♦ లంచెడు పాతకినా
కపాలిఁగాం। చి మిగులదేశిక ప్రియముఁ ♦ జేయఁదలంచెడు
వాఁడు గానఁగో। పముఁ గడునందితా నచట ♦ భాసిలెఁ బ్రో
జ్వల దగ్నికల్పుఁడై॥ ౩౮౯

పద్మపాదునుండి నృసింహాకృతి వెడలి కాపాలికుంగడతేర్చుట.

మ॥ పరమంబు న్స్మరదార్తి భంజకమునుం ♦ బ్రహ్లాదవశ్యంబునౌ
నరహర్యత్ము నిద్రైన సన్మహిమ దూ ♦ ర్ణంబాగతి న్వారిరు।
ట్స్ఫురణుండౌ వర మంత్రసిద్ధిఁ గనుట ♦ న్సద్భక్తి నంతస్స్ఫురదం।
బురుహాంబందుఁదలంచి మానవహరిం ♦ బ్రదుండయ్యెఁ దానత్తఱిన్
చ॥ తనదు సటాచయంబుజల ♦ దప్రభయంబున గ్రమ్ముచుండఁ బూ
తనిచయమెల్లఁ దీవ్రనిన ♦ దంబున భీతిఁగనంగ నుద్రియం।
బున సకల ప్రజాప్రతతి ♦ మూర్ఛనుగాంచఁగ నేమొకో యిదం
చును సురలాకులాత్ములయి ♦ చూడఁగ నంతయు దుర్నిరీక్ష్యుఁడై॥
క॥ అతివివృద్ధస్వమన్యు వి♦ స్మృతమనుష్య। భావుఁడును ద త్ర్రణత్సు
ద్ధ ♦ పటునిజస్వ। భావుఁడును నత్యుదగ్రన్ఫ ♦ పంచవక్త్రి।
భావుఁడును నౌచు నుఱికెఁ గా ♦ పాలికుపయి॥ ౩౯౦
శా॥ అంభోధుల్కడు క్షోభముంగవఁగ రౌ ♦ ద్రాకార మొప్పారఁగా।
నంభోదాధ్వము ఖారనద్రినిచయం ♦ బాకంపమున్ జెందఁగం।

గుంభిన్యగ్రముసంచలింపఁగ జనా ♦ ఖ్యుల్బ్రంశముం జెందఁగ
న్నంభీతిక్షణదాచరాదులఱవ ♦ న్నర్వాశలున్నిండఁగన్॥
మ॥ ఉరువేగంబునఁబైకిదూకి శతకో ♦ ట్యుగ్రంబునౌ నైజస।
త్కరజాగ్రోల్లసి త్త్రిశూలుఁడగునా ♦ కాపాలికుంబట్టిభీ।
కరుఁడైవానియురంబుగ్రచ్చె మునుర ♦ క్షస్సంచయాధీశువి।
స్తరవక్షంబును వ్రచ్చినట్లు సురసంతానస్తుతుల్పర్వఁగన్॥ 3౯౨
గీ॥ అబ్జపదుసందు నావిష్ణుఁ ♦ డైన నృహరి। యట్లు భయదోగ్రసిం
హుఁడై♦యాదురీహు। దేహమును దంష్ట్రలనుగ్రుచ్చి♦దివిజపట్టి।
కాట్టములఁగూలఁ జేసెఁదా ♦ నతిహసితము॥ 3౯3
ఉ॥ ప్రాకటమైన యాధ్వనిని ♦ బాహ్యగతుల్విని యందఱన్ గడున్
వ్యాకులచిత్తవృత్తులయి ♦ యాతురతంజను దెంచి కాంచిరి।
వ్యాకులచిత్తుఁడైన గురు♦ వర్యుని దత్సవిధంబునన్మృతుం।
డైకనిపించు భైరవుని ♦ నాత్తనృసింహరయున్ననందనున్॥
గీ॥ అంత నామర్త్య సింహుఁడ ♦ జాండభాండ। మును దనదుభూరి
తేజంబు ♦ ననువిదళిత। ముగ నొనర్చుచు గర్జించె ♦ భూరిగతిని।
బ్రతిరవంబెల్ల దిక్కుల ♦ బ్రబలు నటుల॥ 3౯౫
ఉ॥ పాటిలు స్వాత్మబోధనుద్యో♦పాధులను న్మథియించి శాస్త్రవా
చ్పాటనఁజేసి యొప్పెసఁగు♦శంకరసంయమివర్యుఁడుందదా।
ర్పాటచలత్సమాధియయి ♦ పద్మదళంబులఁబోలు కన్నులం।
గాటపువేడుకందెఱచి ♦ కాంచెఁగరాళముఖు న్నృసింహునిన్॥
సీ॥ చంద్రాంశు సమసటా ♦ జాలజటాలు భా; స్వన్నయనాంబుజ♦
వన్నిటాలు। నుద్యద్రవి సహస్ర ♦ సుద్యుతిభాసు వి; ధ్యండ
విస్ఫోట కృ♦ దట్టహాసు। కరజనిర్భిన్న భీ ♦ కర భైరవోరస్థ; లో
చ్ఛలద్రుధిరసి ♦ క్తోచ్చశరీరు। గళవైజ యంతీసు ♦ కౌస్తుభ
సంస్పర్ధి; కాపాలికాంత్ర మా ♦ లాపరివృతు।
గీ॥ సురదితి తనూజ విత్రాస ♦ కరసుఘోరతర నిజాకారవివ్యధి♦
తజగ దండు। నిరత దంష్ట్రాకరాళాస్య ♦ నిర్యదగ్ని। కీల సం
లీఢగగను యో ♦ గి వరనుతుని॥ 3౯౭

సీ॥ నిజరోమ కూపవి♦నిర్గత విస్ఫులిం; గముల దీపించు లో♦కముల
వాని। జృంభిత జంభారి ♦ శంభుదంభ స్తంభ; నారంభరద పేషుఁ
డైన వాని। లయమునకిద్ది కా ♦ లముగాదు కోపంబు; నుపసం
హరింపుమీ ♦ వో మహాత్మ। యనుచు ససాధ్వసు ♦ లును
గృతాంజలులును; నతను కంపులునైన ♦ శతధృతిముఖు॥
గీ॥ లైన దివిజులచే నర్ఘ్య ♦ మానుఁడైన। ఘనుని విద్యుచ్ఛలోగ్ర
జి ♦ హ్వు; నరసింహుఁ గాంచి మోదాశ్రులఁబినద్ధ ♦ కంఠుఁ
డగుచు। యతినరుఁడు చెంతగత భయుం♦డై నుతించె॥ ౩౯౮

శంకరాచార్య కృతనృసింహస్తవము

ఉ॥ ఓనృహరీ! యనర్థదము ♦ నుగ్రముసౌరుష సంహరింపుమీ।
ప్రాణికతోడఁ దావక రి♦పుండు హతుండయి ధాత్రినున్నవాఁ
డీ నిఖిల ప్రపంచమున ♦ హీనభవదుగ్రమనయ్యె భీతమై।
కానసనాతనంబునధి♦కంబునుసౌదయఁ గొల్పునాపయిఁ ౩౯౯
చ॥ నరహరి నీదు మేనిసుమ ♦ నస్కలు సత్త్వగుణాఢ్యమంచుఁ జె।
ప్పిరి కద కోపమించుకయుఁ ♦ బృథ్విని నీకుచితంబుగాదుగా।
న రుచిరశాంతిఁ బొందుమ ఘ♦నంబగు శర్మములోకమందఁగా।
హరివగునీవునాహరుని♦ దాగుణమున్వహింయించి తెట్లుగన్ ౪౦౦
గీ॥ సకలభయముల యందు ని ♦ న్నకలుషమతిఁ। దలఁచు పురు
షుండు భయములఁ ♦ దొలఁగి సుఖియగు నన నేమందు? మీ
దు దర్శనమగు నెడఁ గానదుర్లభమే మిముఁ♦గనుట దేవ॥ ౪౦౧
కం॥ మనమున మీపదకంజం। బును దలఁచినవాఁడు మృతిని ♦
బొంది విముక్తిన్। గనునినన మీకరాభిహా। తిని మృతుఁడగు
నితఁడు భవముఁ ♦ దిరిగియుఁ గనునే॥ ౪౦౨
ఆ॥వె॥ అత్యుదార గుణుఁడ ♦ వైనీవు వ్యసనార్దితుని హిరణ్య
కశిపు ♦తనయుఁ బ్రోచి ।త్రివి, సమస్తగతను♦ దితిజుండువలుకఁగ।
స్ఫుట ముదానిజేయ ♦ ముందెసఁగితి॥ ౪౦౩
సీ॥ అజ!రజోవృతుఁడవై♦ సృజియింతువని శంభుస్సకలమ్మానీ ప్రపం♦
చంబు దేవ। స్థితి విధియందున్న ను ♦ ద్వృత మహాయుధుఁడవై

ప్రోచెదు సత్వంబుఁ ♦ బూనిదాని। సంహారమున రుద్ర ♦ సం
జ్ఞుండవై తమో; గుణమున నఖిలంబు ♦ నణచెదీవు। జగదను
గ్రహణార్థ ♦ మగు జన్మగుణములు। గాని; నీకవియుని ♦
క్కముగ లేవు।

గీ॥ దేవనీదు పదంబు వా ♦ గ్ధ్యానములకు। నతిశయించి చెలంగు
దా ♦ ననవరతముఁ। ప్రాఁజదువులెల్లనో యోగి ♦ పూజితపద।
చకితములయి నినుందెల్ప ♦ జగములోన॥ ౪౦౪

శా॥ నీచేతన్విగతాసుఁడయ్యెఁగద యా ♦ నీచుండు తాఁగానవో।
వాచాగోచర! సంహరింపుము రుష ♦ న్వర్ణ్యాభయంబుం గృపా।
శ్రీ చెన్నారఁగనిమ్ము విశ్వమునకు ♦ న్బృందారకుల్వీరసీ।
దాచెల్వొంగని భీతులై శమముఁదా ♦ రక్షించుచున్నారిటన్॥

ఉ॥ హీనజనాళికి న్భవద ♦ హీనదయం గనఁ గా నశక్యమౌఁ।
గాన నేకోటి శంపలను ♦ గాదనిపొల్చెడు నీదుమూర్తినో।
మానవ పంచవక్త్ర! పర ♦ మ ప్రథితా! యుపసంహరింపుమ।
న్యాన! యతీతసీమయయి ♦ యొప్పు త్రిలోకిని బ్రోవుమి త్తఱిన్॥

శా॥ కల్పాంత ప్రవిజృంభితాంబుధర సం ♦ ఘాతస్థదంభోళిజా।
నల్పారావగ గర్వనాశక మహా ♦ ర్యక్రీడ దుద్ఘోణిపా।
నల్పఘ్రాణపుటోరు రంధ్రయుగని ♦ ర్యద్ఘోరఘూర్జారవా।
నల్పంబౌ భవదట్టహాసము నృహ ♦ ర్యఘౌమముం బ్రోచుతన్॥

సీ॥ ప్రళయ కాలమునందు ♦ గళితకారుణ్యుఁడై; జృంభించి నటి
యించు ♦ శంభునిదగు। ఫాలాక్షుమండలి ♦ పావకజ్వాలల; నా
లీఢమైనట్టి ♦ యఖిలలోక। ములఁ బుట్టినట్టి య ♦ ద్భుతమహా
భయారావ;మును ధిక్కరించుచొ ♦ ప్పౌగనినదియు! బ్రహ్మాండ
భాండోద ♦ రకుహరమధ్యమం;దలియనేకాంత్యదు ♦ స్థమగునునికి

గీ॥ కగ్నిరూపమౌచు ♦ ననవరతంబొప్పు।
నట్టి శ్రీనృసింహు ♦ నట్టహాస।
మిదివినుత్యమగుచు ♦ నేనొనర్చినయట్టి।
దురితములను దొలఁగఁ ♦ ద్రోచుఁగాత॥ ౪౦౫

చ॥ నియతుఁడనౌచు నుండఁగవ ♦ నేచరబాలుఁడొకండువచ్చియే।
లయమివరేణ్యదేనినొ త ♦ లంచుచునొంటరివౌచునిచ్చట।
న్భయమును వీడియుండెదవు ♦ బాగుగఁదెల్పుమటన్నవానిదా।
నయమునుగాంచి విస్మితమ ♦ నస్కుఁడనైయిటులంటివానితోన్

కం॥ కంఠమువఱకు నరత్వముఁ। గంఠీరవరూపమవలఁ ♦ గల మృగ
మును నుత్కంఠమున నివ్వనమునన। కుంఠితగతివెదకెద దొర ♦
కొనదదినాకున్॥ ౨౧౫

మ॥ అనినేఁబల్కుచునుండ నవ్వనచరుం ♦ డాకాననాంతంబునం।
దునఁదాఁజొచ్చి నృకేసరిన్ దృఢలతా ♦ స్తోమంబునంగట్టివెం।
టనగణ్యంబగుపుణ్యసంచయముచే ♦ నామ్రోలకుందెచ్చియుం
చిననేనానరసింహదేవుఁగడుఁ దుష్టిన్భక్తి సేవించితిన్॥ ౨౧౬

గీ॥ దేవదేవ మహర్షుల ♦ భావములకు। నైనఁదోఁపనినీవెట్లు ♦ కానన
చరు। నకు వశుఁడవైతి వనుచు వి ♦ నయమెసఁగఁగ। నేనడుగ
నిట్లుచెప్పెనా ♦ నృహరినాకు॥ ౨౧౭

మ॥ ధరనేకాగ్రమనస్కతన్వఱలి యు ♦ ద్యద్భక్తితో నీవనే।
చరబాలుంబలెఁ బూర్వులైన జలసం ♦ జాత ప్రభూతాదిని।
ర్జరులెవ్వారును బూర్వమెన్నఁడునువ ♦ త్సా నన్నుధ్యానింపరై।
రరహింగాన నుపాలభింపకుము ని ♦ ర్విణ్ణాత్ముఁడౌ వీనినిన్॥

క॥ అనియిట్లుతెల్పిభూరిద। యనునాపైఁ బఱపెనృహరి ♦ యంతర్ధానం।
బునుగనెననిజలజపదుం। డనవినిమోదరసమగ్ను ♦ లైరందఱటన్॥

ఆశ్వాసాంతము.

కం॥ యక్షేశమిత్ర! దితిజజ। నక్షయకర! భక్తరక్ష ♦ ణప్రియ! ఘన
మే। రుక్షితిధరకార్ముక! నిట। లాక్ష! మహాయోగిమాన ♦ సా
వాస! శివా! ౨౨౦

స్రగ్విణి॥ భూరికారుణ్య వి ♦ స్ఫూర్జితాపాంగ! సు। స్మేరరమ్యాస్య
రా ♦ జీవ! జీవస్వరూ। పా! రమేశాంబకా! ♦ పర్వతాపత్య
హృ। త్సారసానందకా! ♦ సర్వలోకాధికా!॥ ౨౨౧

శా॥ సర్వామ్నాయశిఖావిమృగ్యపదకం ♦ జా! కంజసంజాతదు।
ర్గర్వాధిక్యతిరస్క్రియాకరణద ♦ ఝా! దక్షిణామూర్తిరూ।
పోర్వీదేశికవర్య! వర్యమునిరా ♦ ట్ప్యూధాశ్రీపోదంచదం।
తర్వేద్యావసథా! సదాశివ! శివేం ♦ ద్రా! మోహినీపూర్ధవా!॥

గద్య॥ ఇది శ్రీమద్భమిడిపాట్యన్వయ......... వేంకట
సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్రీకృతంబైన
శ్రీశంకర విజయమందు సప్తమాశ్వాసము

శ్రీ శంకర విజయము

అష్టమాశ్వాసము.

శ్రీ ఫలదళార్చ్య! నిగమశి।
ఖాఘశిత విమృగ్యపాద కంజ! సమర్చా।
సాఫల్యద! నగదితిజా।
రీ! ఫణిభూషణ! మహేశ! శ్రీసకలేశా!॥

ఆ॥ వె॥ అవధరింపుమంత ♦ నయ్యతి సార్వభౌ। ముండు సకలతీర్థ♦
ములవినేయ। సంచయంబు వెంటఁ ♦ జనుదేరఁ జరియించెఁ।
గరము వేడ్కమదిని ♦ గడలుకొనఁగ॥ ౨

శంకరాచార్యుఁడు గోకర్ణేశుని దర్శించుట.

గీ॥ ఘోరకలినుండి కాపాడు ♦ కొనఁగఁబడిన। ధర్మమార్గంబు చేఁ
గడుఁ ♦ దనరునదియు। నంతికచలత్పయోధిర♦ యముకలదియు।
నైన గోకర్ణమున కంత ♦ యతిపతిచనె॥ 3

చం॥ అనిశము విశ్వనాట్యమున ♦ కద్భుతసూత్రధరుండు నంబుజా।
సన జలజాక్షముఖ్యసుర ♦ సంచయవంద్యుఁడు నర్ధవామభా।
గనియత కామినీకుఁడును ♦ గామముఖార్యవలేపభంజకుం।
డునగుమహేశునింగని యి ♦ టుల్వినుతించెఁగృతప్రణాముఁడై॥

గీ॥ వాదిదముతోడ నొకటన ♦ ద్వైతవాద। పుం జెలువుఁగాంచి
వేఁబొక్క ♦ టంజపలల। తా సుసాధిత జలదైక్య♦ తాసమర్థ।
నాగురుతనొప్పశివుమేని ♦ నేగణింతు॥ ౫

చం॥ సుమహిత వామదేహమను ♦ క్షోణిజనించినయంశుహాసనం।

ఘమునఁ జెలంగుచుండెడు మృ♦గంబుననొప్పెడుదక్షిణంపుహా।
స్తమున నెసంగి, దక్షిణాల ♦ సత్తనుభాకలమాగ్ర భక్షణో।
త్కమగుశుకంబునన్యకర ♦ కంజమునంగొను తేజమే నెకా॥ ౭
కం॥ మలపట్టి యచుతఁగలమం। గళసూత్రమెవని గళస్థ ♦ గతమున
కుంతా। తులశక్తిఁగఁజేసెనో, యా। విలసన్మహామే నె ధైవ♦
విధమునన్ త్రిశ॥ ౮
మ॥ అని యీరీతిగుణత్రయాతిగ సుధీ ♦ శావాప్య, గోకర్ణనా।
ధుని వాక్సూనచయంబుచేతనపుడెం ♦ తో భక్తినర్చించిమూఁ।
డునిశ ల్తాఁదిజగత్పవిత్రమయి దీ♦టుంగాంచకున్నట్టి యా।
ఘనపుణ్యస్థలినుండె శంకరయతి ♦ తన్మోభక్తశిష్యాళితోన్॥ ౯
గీ॥ అంతఁదీర్ఘప్రవాసియౌ♦ నాయతీందుఁ। డరిగెవైకుంఠకైలాస♦
వరసురూప। వహమును నతాఘహరమునై ♦ నహరిశంకరాఖ్య
దివ్యస్థలంబున ♦ కచిరగతిని॥ ౯
గీ॥ భేదవాదుల భ్రాంత్య ప ♦ నోదము కొఱ। కద్వయపు ముద్ర
నిలలోననగ♦ పఱచెడు। హరిహరుల భక్తిఁగొల్చి శం ♦ కరుఁడు
ద్వ్యర్థ। లగు వచనముల నవ్వారిఁ ♦ బొగడెనిట్లు॥ ౧౦

ఆచార్యకృత హరిహరస్తుతి.

ఉ॥ సోమకలావిలాసమును ♦ శుద్ధముఁ బాపవినాశకంబునా।
నాముని సంచయేడ్యమున ♦ నాదియు వంద్యమునైనమైనవి।
ఖ్యామిత తేజముంగొని ను ♦ హాద్భృతిగోకలనంబొనర్చుని।
ష్కామవిమృగ్యుఁడౌవిభుఁడ♦ఖండసుఖంబులమాకొసంగుతన్
గీ॥ మంధరాగంబునూని య ♦ మర్త్యులనమృ। తాదులనొసర్చెఁ
దా నవి ♦ పాదియగుచు। నెవఁడు భూధరలీలోచి. తవిమలతను।
నైనయవ్వేల్పు స్వదయనా ♦ పైననిడుత॥ ౧౨
కం॥ క్షితి హృదయోల్లాసకమా । ప్రితిభందీపింపఁజేయ ♦ భద్ర
వరాహీ। శిత్రువిగ్రహుఁడగు విభునకు। సత మ స్తమయాబ్జ
సామ్య ♦ శయుఁడనగుదునేన్॥ ౧౩
శా॥ ఏదేవుండు స్థురద్విషద్గజవధ ♦ న్లైలాగతింజేసెని।

తోయదంచత్కరుణారసాకరుఁడు నై ♦ యుత్కసరిత్కుండునై।
యాడీవ్యద్ఘన కేశునింబరము స ♦ ర్వారాధ్యుఁ బ్రాచీనుఁబ్ర।
హ్లాదోల్లాసకు సంస్తుతించెదము పం ♦ చాస్యన్లసద్భక్తితోన్॥

గీ॥ ధాత్రిబల్యాహరణరతిఁ ♦ దానవాము। నతఁగొనివహించె నెవఁడ
జి ♦ నంబును, దప। ములను గాంతారహితుఁడయి ♦ పొనరి
చెనెవఁ। డాశ్రములకాద్యుఁ డతఁడో ము ♦ ననిశముమము॥

మ॥ అధికోద్యత్తర వారిమైన యెవఁడు ♦ద్యత్సంగరంబందుఁదాఁ।
బ్రథితాస్త్రజ్ఞవరేణ్యు నర్జునునిఁ దూ♦ర్ణంబాగతింగెల్చెనో?।
విధువిభ్రాజితుఁడున్నరేద్యుఁడునుసం♦విద్రూపుఁడౌనాదయా।
నిధిచేనిష్ఫసనాథభావమును గం ♦ టిన్ముక్త బంధుండనై॥

మ॥ కననాళీకభవంబునై వెలయుద ♦ త్కంబైన ధామంబుచే।
తనువేగన్దశవక్త్రుఁ గాముకువిరో ♦ ధగ్రస్తునిన్సంహరిం।
చిన దేవుండు ధరాత్మజాకుచములం ♦ జెన్నారు నుష్ణంపుసా
త్త్వినితాంతాత్మ సుఖానుభూతినిడుతం ♦ జెల్వొదయన్మాకిలన్

ఉ॥ హాలహలంబుఁగైకొనియు ♦ నగ్ర్యగళంబున నొప్పువాఁడును।
త్తాళ సుకేతుఁడుంబరమ ♦ ధర్మమయుండును రోహిణీశుచే।
నోలివిచుంబ్యమానమయి ♦ యొప్పెడుమాళినెసంగు నాదయా
శీలుఁడు మమ్మనోముతన ♦ శేషసుధీనుతుఁడెల్లకాలముఁ॥

ఉ॥ ఆకలితాహితాపుఁడయి ♦ యంకమునందు వినాయకుండుదాఁ
బాకటభంగిఁగూర్పఁగ శి♦ రస్థలమందుఁ గలాపభూషయై।
పైకడువేడ్కఁగూర్పఁగఁ♦బ్రహర్షమునొందుచు నెప్డుఁబూతనా
మాకలనైహికప్రియము ♦ మాయుతభూమముమమ్మనోముతన్

గీ॥ విదితసర్వజ్ఞ భావంబు ♦మదనజయియుఁ। దఱచుగఁ గ్రతుద్వి
షత్కృతా♦దరముఁ జేర్మి। కేకసీపూంబుఁ బరమ బో♦ధైకధామ।
మునగు భూమంబుఁగనఁ జిత్త ♦ మునఁదలంతు॥ ౨౦

గీ॥ సకల జనముల చిత్త వి♦షయముదాఁటి। వెలుఁగునదియుఁ ద
మంబును ♦ దొలఁగఁజేయు। నదియుసద్వాసకృత హృద♦యం
బునునగు। భూమమునకేనమశ్శత ♦ ముంబొనర్తు॥ ౨

గీ॥ హరిహరుల నిట్లుయమివర్యుఁ ♦ డరఁటిపండ్ల। రుచి నతిశయించి
వఱలెడు ♦ వచనములనుఁ। బూజితులఁ జేసి చనెనంత ♦ ముదిత
చిత్త। యైన మూకాంబిక వసించు ♦ నచటికపుడు॥ ౨౨

శంకరుని శక్తిచే మృతబాలుఁడు సజీవుఁడగుట.

చం॥ అచ్చట నొక్కబాలుని గ♦తాసుఁదదేక తనూజుఁలాట చే।
నుచ్చతరంపు ఖేదమున ♦ నూరుల యందిడి యేడ్చువారి ను।
ద్యచ్చరితాఢ్యులైన ద్విజ ♦ దంపతులంగని శంకరార్యుఁడుం।
బొచ్చెము లేనియట్టిదయఁ♦బూనుటఁ దానును బొందె ఖేదమున్॥
గీ॥ యమివరుండిట్లు ఖేదంబు ♦ నందనంతఁ। "బ్రోవఁజాలని నరుని
కా♦రుణ్యమెన్న। ఘోరతరమైన ఖేదంబు ♦ కొఱకె యగు"న।
టంచు నతనూక్తి యొకఁడు వి♦న్నించెనపుడు॥ ౨౪
కం॥ అతనూక్తి దాని విని విజ్ఞతఁ బొల్చెడు శంకరుఁడు త్రిజగద
వనచణ। ద్భుతశక్తి నెసఁగునీకే। శక్తి నిజముగనట్టికరుణ ♦ చెలఁగు
ననియనె॥ ౨౫
గీ॥ అంత బాలుండు నిద్దుర ♦ నందిలేచు। వాని తెఱఁగున నసువుల♦
వఱలికడు సు।ఖముగ లేచెను సర్వజ్ఞ♦గద్ధితకర।మగు యతిచరిత్రఁ
గని జన ♦ మక్కజపడె॥ ౨౬
ఉ॥ సాలతమాలతాలసుర ♦ సాలముఖాఖిలతుంగ భూమిరు।
ట్పాళికృతార్ద్రమూలమున ♦ భంగురభద్రిచయాక్షతంబుఁ బ్రి।
క్షాళితభక్త కల్మషము ♦ సాధకసంపదనీకసిద్ధికి।
న్నాలయమౌనుమానిలయ ♦ ముంగని సంయమిలోని కేఁగెఁ దాన్॥
కం॥ ఆనందాశ్రువులొలుకఁగ। మేనఁబులకలెసఁగ సంయ ♦ మిప్రవ
రుండ। న్మానమగు భక్తినమితకృ। పానిలయన్దేవినిట్లు ♦ పరిస్తుతి
చేసెన్॥ ౨౮

ఆచార్య కృతమూకాంబికాస్తవము.

మ॥ త్రిదశేడ్యా! జననీ! త్వదంఘ్రిజలజో ♦ ద్దీప్తప్రభారార్ద్రంబుపై।
నఁదలిర్చుంగడు వానిలోన మహితా♦నరదాత్మ! మునున్నటయ।

ర్వాది దీపుల్రవిచంద్ర వహ్నులను దూ ♦ ర్ణంబాగతింజొచ్చిరా।
ల్పదివారాత్ముల నందులోకముల కా ♦ లోకంబు నెక్కాలమున్।

గీ॥ దేవి! యావాహనాసనా ♦ దికము లైన। యఱువదియునాల్గుభేద
ము ♦ ల రహిమీఱు। నట్టి యుపచారముల చేత ♦ ననిశమంత।ర
మున నీసేవఁ గావింతు ♦ రు మహితులిల॥ 30

శా॥ అంబా నీకు ముదంబొనర్పఁగ విశు ♦ ద్ధాజ్ఞాను చక్రింబుల।
దుంబత్రింబుల వేయిటం జెలఁగున ♦ ర్ణోజంబునన్ధన్యవా।
రంబాయర్వదినాల్గు సేవల నహో ♦ రాత్రిల్మహాభక్తితో।
డంబూజించును వేఱువేఱుగ నిరా ♦ టంకంబుగా నెప్పుడున్॥

ఉ॥ ప్రాకృతుఁడంబ! తావక స ♦ పర్యనొనర్చెడుఁదా బహిస్థలి।
స్థికలితుండు మధ్యముఁడు ♦ నింగొలుచున్నహిరంతరంబులం।
బ్రాకటభంగిను త్తముఁడ ♦ నారతమున్నినుఁ గొల్చులోననీ।
యేకతయందె సక్తులయి ♦ యేమియుఁ జేయరిలన్మహోత్తముల్

గీ॥ కలవు ముప్పదియెనిమిది ♦ కలలు వాని। లోనబోధినీముఖ్యంబు ♦
లైన యైదు।నగు నివృత్తి ప్రధానంబు ♦ లంబ! బంధులు వాని
పై నొప్పనీపదా ♦ బ్జము భజింతు॥ 33

చం॥ జగముల నన్నిటన్లయకృ ♦ శానునిరూపమున న్దహించి పొ।
ల్పుగ నమృతాకృతిం దడిపి ♦ భూధరరాట్తనయా! సృజింతువీ
జగములనా సుధాకృతినె ♦ సత్కృపఁ బ్రోచెదవట్టినిన్ను హే
చ్ఛగనుతిఁజేయువారగుదు ♦ రంబ! సృజించెడునట్టివారలై॥

ఉ॥ హైమవతీ! గురూత్తముని ♦ దానుడిచేమును జ్ఞాతవైనని।
న్నామెయెమైతి నేననుచు ♦ వంచితమైన సమాధియోగవి।
ద్యామతిఁ బ్రత్యభిజ్ఞకు మ ♦ హావిషయంబుగఁ జేయు ప్రత్యభి।
జ్ఞామత సార వేదులని ♦ శంబు కృతార్థతఁ గాంతురిమ్మహిన్॥

శా॥ అంబా! హైమమునుంజతుర్దళమునా ♦ నాధారచక్రంబునం
దుంబొల్పారెడు షడ్దళంబులను నెం ♦ తోవిద్రుమాభంబ్రికా।
స్త్రింబూర్ణంబుగనంది యొప్పెసఁగుస్వా ♦ ధిష్ఠానమందైహికా।
ఘంబుం బొందఁగఁ గోరువారు కొలువుం ♦ గావింతు నీకుందగన్

గీ॥ దశదళంబులనొప్పియౌ ♦ తల్లి! ధూమ్రవర్ణమౌ మణిపూరక
వరరథాంగ మున నిను సతంబు భజియించు ♦ జనులకెపుడు
నీపురబహిస్థలంబునఁ ♦ గాపురమగు॥ ౩౮

చం॥ సతతము పింగళాకృతిని ♦ సంగి ద్విషట్కదళాఢ్యమానమా
హాతమను చక్రమందు నిను ♦ నంబ! భజించెడువారికిన్ భవ
ద్విततపురంబులోపల ని ♦ వేశమెసంగెడు; వారలందు సు
స్థితులయి భూరిసౌఖ్య విత ♦ తింగనుచుందురు తుష్టినెప్పుడున్

గీ॥ తొమ్మిదియు నేడు దళముల ♦ తోడ ధూమ్ర శోభనలరారు
చుండు వి ♦ శుద్ధచక్రమున నిను భజించువారికా ♦ మోదద
మగు నీదుసాన్నిధ్యమౌ జన ♦ నీ! కననగు॥ ౩౯

గీ॥ ఘనసహస్రదళంబునై ♦ కప్పురంపు ఛాయనలరారు నాజ్ఞాసు ♦
చక్రమందు భక్తి నినుఁ గొల్చునట్టి స ♦ ద్భక్తవరుల కంబ!
త్వద్భోగతుల్యభో ♦ గంబాదవును॥ ౪౦

సీ॥ మున్ను గశ్రీచక్ర ♦ మునకు షట్చక్రంబు; నకుఁ జింతితైక్యంబు ♦
నకలుషమతి నెఱుఁగుటయును ననం ♦ తరము శ్రీచక్రంబు;
నకును దన్మంత్రంబు ♦ నకున భేద మును గుర్తెఱుంగుట ♦ యును
నంతఁ జక్రంబు; నకు మంత్రమున కభి ♦ న్నత నెఱుఁగుట
యును నంతటఁ ద్వదైక్య ♦ మును దలంచుటయును; ననఁ నాల్గు
విధములై ♦ యలరు నేక

గీ॥ తానుభవములఁ దనరు మో ♦ హంబుఁ దుంచి యంబ! ధ్రువ
మండలాఖ్య స ♦ హస్రపత్త్రకమలమున నిన్ను నిల్పి ధ్యా ♦
నము నొనర్చు చుండు సాధకవరుఁడు సా ♦ యుజ్యముఁగను॥ ౪౧

శా॥ ఆమూకాంబిక నిట్లు శంకరుఁడు స ♦ ద్వ్యాహారసూనాళిచే
నామోదంబునఁ గొల్చి సాధకని కా ♦ యంబెల్లఁ గీర్తింపఁ భి
క్షామాత్రోదనతృప్తుఁడౌచునుగడు ♦ న్యాంతాత్ముఁడై కామము
ఖ్యామిత్రౌఘము ద్రుంచి కొంతసమయం ♦ బచ్చోటబుచ్చె ధృతిన్

సీ॥ నిజకర్మనిష్ఠులై ♦ నిత్యంబును నిషిద్ధ; మును దూరముగ విస ♦
ర్జనముఁ జేసి యప్రమత్తతనొప్పు ♦ నవనీసురులఁ గాంచి; కల

దేశముల నెల్లఁ ♦ గలియఁదిరిగి । యును బ్రదేశంబును ♦ నగ
లేమి యుపమృత్యు వెట బైటినుండియే ♦ యేగుమరల । శ్రుతి
పాఠకులు ననా ♦ హిత వహ్నులునునైన; ద్విసహస్ర విప్రు
లు ♦ వెలయుదురెట ।

గీ॥ మధ్యమణిహార ముందిరియా ♦ నూపతి నగనాథరూఢుండు
నైరాత్రి ♦ నట్టిదేని నగజతో మధ్య గేశ్వరుం ♦ డలరఁ జేయు
బ్రీతి గృహాహుతాగ్ని వరగంధ ♦ భవ్యమెద్ది ॥ ౪౩

గీ॥ అట్టి శ్రీబలిసంజ్ఞమా ♦ నగ్రహార మునకుఁ దనశిష్య సంచ
యము ♦ వెనువెంటఁ । గొలిచిరానేగె శంకర ♦ గురువరుండు
సకల విబుధులు మిగుల సం ♦ స్తవ మొనర్ప ॥ ౪౪

ప్రభాకరుఁడు తనమూగకొడుకు నాచార్యునకుఁ జూపి యంగలార్చుట.

ఉ॥ ప్రాకటసన్మనస్కుఁడు ప్ర ♦ భాకరనాముఁడుం బ్రవృత్తిశా
స్త్రైకరతుండునుం గ్రతుచ♦యప్రవిజృంభిత కీర్తియున్బుధా
నీకనుతుండు శాస్త్రవిద ♦ నీకపుఁడుం బ్రథితానుభావుఁడున్
శ్రీకలితుండు నానాకథ♦రిత్యప్రమరాగ్రణియుం డెనచ్చుటన్ ॥ ౪౫

ఉ॥ ఆతనికి న్హిరణ్యమును ♦ దగ్రధరిత్రియును న్సుబాంధవు
జ్ఞాతులు గోవులున్మొదలు ♦ గాఁగల సంపదలెన్ని యున్నఁడా
చ్చేతమునందు నుంతవిల ♦ సిల్లదు సంతసమెన్నఁడుం దనూ;
జాతుఁడు ముగ్ధచేష్టుఁడయి♦సన్నిధినుండెడు కారణంబునన్ ॥ ౪౬

ఉ॥ మారునిమీఱు రూపమున ♦ మందమరీచి సమాన తేజము
న్ధారుణిఁబోలు తాల్మియును ♦ ధానిధితుల్య ముఖంబుగల్గి యో
ప్పారియుఁ బల్కఁడించుకయు ♦ నాదృతిమై వినఁడేవియున్మన
స్సారసమందు దేనినొవి♦చారము బాలుఁడు సేయుమందుఁడై ॥ ౪౭

మ॥ గ్రహమే దేనియుఁబట్టబాలుఁడిటు మూ♦కత్వంబునుంగాంచెనో
మహితంబౌ తొలిసేఁత చేతఁగనెనో♦ తత్తానుఁడిమ్మాద్కనం
చహముల్ రాత్రియు నా ప్రభాకరుఁడు లో♦నాలోచనం జేయుచు
న్బహువిద్యాపటులౌ బుధోత్తములసం ♦ ప్రశ్నింపఁగాఁగోరెఁ
దాన్ ॥ ౪౮

చం॥ బహువరకోశభారులగు ♦ పల్వురు శిష్యులునుం బ్రశిష్యులు।
న్మహితసుభక్తిఁ గొల్చుచు స ♦ మంజసమాగతిఁ దోడరా
మహా। మహుఁ డొక సంయమీశ్వరుఁడ ♦ మానుషుఁ డాపురిఁ
జేర వచ్చెనం। చు హితవరుల్వచింప విని ♦ సూనునిఁ దోఁగొని
యాద్విజాగ్రుఁడున్॥

గీ॥ జనని గురు నిష్టదైవంబు ♦ రిక్తహస్తుఁ। డగుచుఁ గనఁ జనరాదంచు ♦
ఱుఁగునుగాన। ఫలములం గొని యాయమి ♦ పరివరుఁ జేరి।
వానిముందిడి తత్పదా ♦ బ్జముల కెఱఁగె॥ ౫౦

ఉ॥ భస్మనిగూఢవహ్నిఁ బలెఁ ♦ బైకి జడాకృతినున్న పుత్త్రినా।
ర్యస్మరణీయ నాముఁడగు ♦ నయ్యమివర్యుని కాలిదమ్మికిన్।
శస్మృతితో నమస్కృతిని ♦ ఫల్పఁగఁ జేసె ద్విజుండు; బాలుఁడు।
న్విస్మృతగాత్రుఁడై పడి పరి ♦ విస్తృతజాడ్యుఁడునయ్యె లేవమిన్॥

కం॥ దయశంకరుఁడును ద్విజుని త।నయునినవాఙ్ముఖుని హ ♦ స్తనళి
నంబుల నె। త్తియతని నేకనుచుండ వి।నయమెసఁగఁ బ్రభాకరుం
డు ♦ నతినిడియని యెన్॥ ౫౧

గీ॥ అరిగనితనికిఁ బదుమూఁడు ♦ హాయనములు। లేదు సుంతయు
నవబోధ ♦ వేదములఁ బ। ఠింపలేదక్కరముల లి ♦ ఖింపలేద।
యిన నొనర్చితి సదుపన ♦ యనము నెట్లొ॥ ౫౩

కం॥ పలువురు బాలురు వీనిం। బిలిచెద రాడుకొనగనై న ♦ వీఁడరుగ
డు, శుంఠలు వారలెల్లరప్పుడు। కలిసి తనుం గొట్టుచున్నఁ ♦ గనఁ
డొడఁదరుషన్॥ ౫౪

కం॥ తినునొక్కప్పుడొకప్పుడు। తినఁడు, నిజేచ్ఛానుగతిని ♦ దిరుగు
నితఁడుసె। ప్పినఁ జేయఁడైనరుషఁగొ। ట్టను; బెరిఁగెడి నిత్యము
త్క ♦ టమగు నిజకృతిన్॥ ౫౫

కం॥ యమివర! వీనికిఁ గలజా। డ్యమునకుఁ గతమెద్ది? తెల్పు ♦
మనివిప్రుఁడు పరి। శ్నము చేసి యూరకున్న। న్యమివరుఁ డా
బాలు నప్పు ♦ డడిగెనిటులటన్॥ ౫౬

కం॥ బాలక! తెల్పఁడవీవిటు। లేల జడునిభంగి నుంటి ♦ వింతయు

నాకుం బోలవచియింపు మనవుడు । బాలకతనువౌ మహి
తుఁడు ♦ పలికె గురునితోన్॥ ౫౮

ప్రభాకరపుత్రు తత్త్వవేత్తృత బయల్పడుట

గీ॥ జడుఁడనేఁగాను; జడము మ ♦ త్సన్నిధాన। మునఁ బ్రవర్తించు
సంశయ ♦ ముంగననిట । గురువర ! షడూర్మి షడ్భావ ♦ విర
హితమును। బరమసుఖతానమైనత ♦ త్పదమెయేను॥ ౫౯

ఉ॥ భూమిని నాకెసంగునను ♦ భూతియి దేవిబుధా! ముముక్షువి।
త్స్రేమముచే నెఱుంగఁబడు ♦ చు న్విలసిల్లుత మంచు బాలక ।
గ్రామణిద్వాద శామలత ♦ రంబులఁ బద్యములం జిదాత్మతా।
త్త్వామలరూపముం దెలిపె ♦ నాస్యలు మెచ్చధుత ప్రపంచమున్॥

గీ॥ రవిజగచ్చేష్టలకును గా ♦ రణమగునటు। చిత్తనేత్రాతివృత్తిని ♦
మిత్తమగుచు । దూరితోపాధియైన భ ♦ స్తుల్యమైన । యట్టి
నిత్యోపలబ్ధిరూ ♦ పాత్మ నేనె॥ ౬౦

గీ॥ ఉష్ణమనలంబుఁ జేరితా ♦ నొప్పుపగిది। నిత్యబోధ స్వరూపత ♦
నెగడు నెవని। నద్వయు నబోధరూపేంద్రి ♦ యములు చేరి ।
యలరు నిత్యోపలబ్ధిరూ ♦ పాత్మ నేనె॥ ౬౧

గీ॥ ఆననాభాసకంబె యూ ♦ నద్దమందుఁ । గాంచఁబడునట్టి దా
స్యత ♦ కన్నవేఱు । గాఁగ నెద్దియు లేదట్టి ♦ కరణి జీవుఁ। డుండు
మతులఁ జిదాభాస. ♦ కుండగుచును । నట్టినిత్యోపలబ్ధి రూ ♦
పాత్మనేనె॥ (పంచపాది) ౬౨

గీ॥ ముఖ మొకఁడు కల్పనాహీన ♦ ముగఁదలిర్చు । నద్దమది లేమి
నాభాస ♦ హాని నట్లు। మతిలయింపనిరాభాస ♦ కతనగు నెవఁ।
డట్టి నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౬౩

గీ॥ చిత్తనేత్రాదికవియుక్తిఁ ♦ జెలఁగియెవఁడు । చిత్తనేత్రముఖ
మునకుఁ ♦ జిత్తచక్షు । రాదియైచిత్తముఖముల ♦ కనవగమ్యుఁ
డట్టి నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౬౪

గీ॥ ఎవ్వఁడు స్వతః ప్రకాశత ♦ నెంతయును వి । శుద్ధచిత్తుండు

నయ్యును ♦ బుద్ధుల బహు। భంగిగాఁదోఁచునీరస్థ ♦ భాను
పగిది। నట్టి నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౯౫

గీ॥ స్థిరములఁ జరంబులను నొక్క ♦ తిగ్మకరుఁడె। పలుతెఱంగులఁ
దోఁచెడు ♦ పగిదినెవఁడు। చలములుఁ బ్రభిన్నములునొాధి♦షణ
లనొకఁడె। యలరు? నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౯౬

గీ॥ అంబుదచ్ఛన్నదృష్టి క ♦ బ్జాప్తుఁడబ్ధ। పిహితుఁడుగ నిష్ప్ర
భుండుగఁ ♦ బ్రత్యేఁదోఁచు। పగిదినతిమూఢదృష్టికి ♦ బద్ధుపగిది
నలరు నిత్యోపలబ్ధి రూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౯౭

గీ॥ సకలవస్తువులందు నె ♦ సంగియున్న। నెవని నద్వయునిఖిలవ ♦
స్తువులు దాఁకి। వెవఁడు నభమట్లలచ్ఛుండు ♦ ను విమలతను।
వట్టినిత్యోపలబ్ధిరూ ♦ పాత్మనేనె॥ ౯౮

గీ॥ మణులకును పాధులందునే ♦ మాడ్కిభేద। భావమగు విష్ణుఁ
డాభేద ♦ భావమట్లె। నీకుధీభేదములనగు ♦ నీటఁ జంద్రు।
కలకుఁబలెనీకునగును జం ♦ చలతయెన్న॥ ౯౯

గీ॥ పాణియందుండు నుసిరిక ♦ పండు పగిదిఁ। బరమగు పరాత్మ
తత్త్వంబు ♦ వఱలఁజేయు। కతన హస్తామలక సంజ్ఞ ♦ గలిగి
శ్లోక। ములుచెలఁగెఁ దత్కవికిఁబేరు ♦ వెలసెనదియె॥ ౧౦౦

చం॥ ద్విజనరుపట్టికి న్నదుప ♦ దేశమెలేక పరాత్మతత్త్వమా।
ద్యజననమందెసంగు సుకృ ♦ తాతిశయంబునఁ గల్గెనంచున।
క్కజమును సంయమీశ్వరుఁడు ♦ గాంచి స్వకీయ కరాంబు
జంబునా। ద్విజవరుబాలునొదల న♦వేల దయామతితోడ
నుంచెఁదాన్॥ ౧౦౧

మ॥ ఇటులాబాలుఁడు వల్కి యావలకుఁ దా ♦ నేగ న్యమీం
ద్రుండు తా। నిటులాబాలుని తండ్రితోఁ బలికెనీ ♦ కీ పట్టి
తోడాచునుం। డుటకున్యోగ్యుఁడుగాఁడువిప్ర!జడిమా ♦ ధ్యుం
డైన యాబాలుతో। నిటనీకయ్యెడు లాభమెద్దియునులే ♦ దిం
కేల నీకీతఁడుఁ॥ ౧౦౨

గీ॥ పూర్వజన్మ భవాభ్యాస ♦ మున నఖిలము। నెఱుఁగుఁ జెప్పఁ

డితండు తా ♦ నించుకయును। నట్లుగాకున్న నకట! ని ♦ రక్షు
రుండు। స్వానుభవముఖ్యతత్త్వ ప ♦ ద్యముల ననునె?॥ ౭౩
గీ॥ లేదితనికించుకేని గృ ♦ హాదివిషయ। సక్తి; స్వశరీరమందునె ♦
సంగడు భ్రమము। కతనఁదాదాత్మ్యత; యదిస్వాం ♦ గమునఁ
గల్గ। దన్నఁ జెప్పఁగ నేల బా ♦ హ్యాములయందు?॥ ౭౪

తత్త్వజ్ఞహస్తామలకు న్వెంటఁగొని శంకరుఁడు శృంగగిరికిఁజేరుట.

చం॥ అనివచియించి యయ్యమి వ ♦ రాగ్రణి విప్రతనూజువెంటఁ
గై। కొని తనయిచ్చవచ్చునెడ ♦ కుంజనెనంతట నాప్రభాకరుం।
డును నొక కొంత దూరముగ ♦ డు న్వినయంబున నయ్య
మీాందుత్రో। డ నరిగియింటికిం జనెది ♦ టంబగు బుద్ధిని
బూని యెట్టులో॥ ౭౫
సీ॥ ఆత్మభృదంతరుం ♦ డగు ఋశ్యశృంగుఁడి; ప్పటికిఁ దపంబు
నె ♦ చ్చట నొనర్చు। నెటఁ బ్రివహించుఁదాఁ♦ కుటనె సందా
పిత; భద్రదీవ్యత్తుంగ ♦ భద్రయలరి। సాంగవేదాధ్యేత ♦ ల
భ్యాగతార్చాల్పి;తసురభూజులు మహా ♦ ధ్వరకరులును,
శాంతాంతరాయుల ♦ శ్రాంతశాంతులువిజ్ఞు; లెటఁ దుష్టితో
వసి ♦ యింతురెలమి।
గీ॥ నట్టిశృంగ గిరికినిసం ♦ యమివరుండు। జలజపదముఖ్య శిష్యులు♦
గొలువనంబు। జాహ్నవిబుధేంద్ర ముఖులచే ♦ నభినుతింపఁ। బడు
చుసమవాప్తకాముఁడై ♦ పయనమయ్యె॥ ౭౬
గీ॥ శృంగగిరిఁ జేరియచట వ ♦ సించుచు విను। టనెపుమర్థంబుల
నొసంగు ♦ టకు సముచిత। ములగు నిజభాష్యముఖకోశ ♦
ములు మనీషి। వరులఁ బఠియింపఁజేసె శం ♦ కరగురుండు॥ ౭౭
గీ॥ శేషులజ్ఞావినమ్రిఁగాఁ ♦ జేయుచుజన। దురితములమీాఱకుండఁ
బోఁ ♦ ద్రోయుచుగురు। నిర్విశేషముగా జీవ ♦ శర్వులకెపు।
డగు నిరస్త విశేషంబు ♦ యమివచించె॥ ౭౮
చం॥ యమివరుఁడా నగంబున సు ♦ రాధిపరమ్యవిమానకల్పహా।
ర్మ్యమును సమస్తశిల్పముల ♦ రంజిలఁ గల్పనఁ జేసివిఘ్నధా।

తృముఖ సురేడ్యమైన పర ♦ దేవతకున్నతతంబు పూజఁదా।
నమిత వినీతితో జరుగు ♦ నట్లుగ యోజనచేసెన త్తఱిన్॥

ఉ॥ తీరుగఁదా నొనర్చిన ప్ర ♦ తిజ్ఞను బ్రోవఁగ శారదాంబయు।
న్బైరును బూనిభక్తుల క ♦ భీష్టవరంబుల నిచ్చుచుండి శృం।
గేరి పురంబునందఖిల ♦ కిల్బిషహారిణి య్యాచునిప్పు నా।
ప్పారెడు దేవిఁగొల్చుటకు ♦ నత్తఱినుంచె సురేశ్వరార్యునిన్॥

కం॥ చిత్తానుసారియున్నై। జోత్తమ ధర్మౌఘచారి♦యును భూత
దయా। యుత్తుఁడు మితవచనుఁడునౌ। సత్తముఁడొక శిష్యుఁ
డుండె ♦ శంకరయమికిన్ ॥ ౮౧

సీ॥ వెలికేగుగురునకు♦సలిలాదికము నిచ్చుఁ; దనుమార్జవస్త్రమి ♦
చ్చును గురునకు। బాగుగాఁగని దంత ♦ పరిశోధనమునకుఁ
దగుకాష్ఠ మొసఁగును ♦ దమివరునకు। ముందుగనే స్నాన ♦
ముంజేసి నిత్యంబుఁ; గంబళ ముఖ్యవ♦స్త్రంబులఁ దగ। సమ
ముగ మృదుమహా♦సనమును గల్పించు; గురునకు సంతుష్టి ♦
వఱలునట్లు।

గీ॥ శ్రీయుతయమీంద్రి పాదవా ♦ రి జయుగళము। నొత్తునేర్పు
గ నీడయ ♦ ట్లుద్వనీతి। ననుసరించుచు నన్వహం ♦ బును
ప్రమోద। భరితుఁ డానంద గిర్యాఖ్య ♦ వఱలునతఁడు॥ ౮౨

గీ॥ తావిజృంభింపఁ డొజ్జచెం ♦ తను నెప్పుడును। గూరుచుండఁడు
శాల్నాంచి ♦ గురునియెదుటఁ జెప్పఁదగుదాని నసకు పే ♦ క్షిం
పఁడెక్కు। దుగఁ బలుకఁ డొజ్జకుం బృష్ట♦మగపఱచఁడు॥ ౮౩

చం॥ గురుఁడొకచోటఁ దావిడియ♦గొబ్బున నాగెడు నేగనేగునా।
దరమున నాలకించు విత ♦ తంపుఁగృపం గురుఁడానతిచ్చుదా।
ని, రహీనను క్తుఁడైయు నువి ♦ నీతుఁడునై హితముంబొనర్చున।
గ్గురున కనిష్టమౌపనిని♦గూళతనంబునఁ జేయఁడెన్నఁడున్॥ ౮౪

గీ॥ శిష్యవరుఁడాతఁ డొకనాఁడు ♦ స్వీయశాటి। కాళిమదుకధునిం
దూర్చి ♦ యెఱుగవాని। రాకకై వేచుచును శంక♦ర యమి, భక్త
వత్సలతఁ జాతముల విలం ♦ బము నొనర్చె॥

గీ॥ శాంతిఁ బాఠముఁ జేయన ♦ సంఖ్యులైన । ఛాత్రులుద్యుక్తు
లగుచుండ ♦ శంకరార్యుఁ। డుండఁడు క్షణంబులో గిరి♦ యను
సమాఖ్య। తుండగు నటంచుఁ బలికె న ♦ ఖండదయను॥ ౮౬

చం॥ గురువరుఁ డాడినట్టి పలు♦కున్విని శాస్త్రమునందనర్హుఁడున్।
గరమును మందబుద్ధియు న♦నందగు వాని నిమిత్తమేటికో।
గురువర! వేచియుంటయని ♦ కూడనిభీతిని జూపెన త్తఱి।
న్నరసి జపాదమానియను♦ఛాత్రుఁడు దేశికవర్యముంగటన్ ౮౭

గీ॥ అతనిగురుతర గర్వంబు ♦ నపనయింప । స్వాశ్రితుల యందె
నంగు ద ♦ యన్యతివరుఁ। డొసఁగె నానందగిర్యాఖ్య♦ నెసఁగు
శిష్యు। నకుఁ బదియునాల్గు విద్యల ♦ నకలుషమతి॥ ౮౮

ప్రియశిష్యుఁడైన యానందగిరిని శంకరుఁడు సర్వజ్ఞుఁ జేయుట.

ఉ॥ ఆతఁడు తత్క్షణంబున నె♦యగ్ర్యగురూత్కరుణా న్వహించివి।
జ్ఞాత సమస్తవిద్యుఁడయి ♦ సత్పరతత్త్వముఁ దెల్పుతోటక।
ఖ్యాతసుసాధు వృత్తముల ♦ న త్తఱిభక్తి పరాత్ముఁ డౌచునీ।
రీతిని దేశికోత్తము బ♦రిస్ఫుటమానుతిఁ జేయుచున్వెసన్॥ ౮౯

తోటక॥ జనిమృత్యు జలంబును ♦ సౌఖ్యవిప। ద్ఝష మీనము నైన
యు ♦ గాధ భవా। బ్ధిని పాతితుఖిన్నుఁద్వ♦ దీయపదం। బును
జేరననుంగృపఁ ♦ బ్రోవుగురూ! ॥ ౯౦

తోటక॥ కరమున్విషయంబునఁ ♦ గష్టమునా । తఱిని న్మరలించి
స ♦ తంబుఁదను। స్థిరబుద్ధినివీడి సు♦ధీక ! పరా। త్మరతింగను;
మోహముఁ ♦ దాల్పకుమీ ॥ ౯౧

తోటక॥ విదితాన్నమయాదుల ♦ వీడుము నా । యది యిద్దదనే
నను ♦ నెట్టిమతి। హృదయస్థునజుంగుణ ♦ హీనుఁబరా । త్మఁ
దలంపుము నేనని ♦ ధన్య ! సదా ॥ ౯౨

తోటక॥ జలభేదముచేత వె♦సర్క నవివికిం । బలెనే ఘటికాదిన♦
భంబునకుం । బలె బుద్ధి విభేదము ♦ నం గలదీ । యిల నీకు
బహుత్వ మ ♦ హీనునకుఁ ॥ ౯౩

తోటక॥ దినకృత్ప్రథమా స్వచి ♦ తిన్సతతం। బును లోకమనో

గత♦మున్నకలం| బున నీవవికారివి ♦ బుద్ధి నెఱిం| గినహేతు
వు నన్నద ♦ నిందుడవే ! ॥ ౯౪

సీ॥ శ్రీ శంకరయమిరాట్ ♦ శిశపాద నీరజ; యుగమూలమైకడు ♦
నొప్పియుంత | శంకర గురువరా ♦ శ్రయము నంతటఁగాంచి;
తత్ఘన కరుణామృ ♦ తంపుసేక | మున నెంతయు వివృద్ధిఁ♦
గనినయయ్యానంద; గిరి మహాభక్తివ♦ ల్లరి వరుసగ| బుధులను
బంభరం♦బులకుఁ జేరందగు; నామోదసుమమున♦ నలరియుంత

గీ॥ సకలసత్తమకీర సం ♦ చయము చేత | మాటి మాటికి నాస్వా
ద్య ♦ మానములగు| హృద్యతోటక వృత్త స♦త్పద్యములను|
లలిత ఫలములనెంతయు ♦ నలరెనపుడు ॥ ౯౫

చం॥ హితమగునట్టి యున్నతిని ♦ నెవ్వనిచేఁ గని ధాత్రిలోనఁ దాఁ|
గృతపదయాచు సత్పధము ♦ గింగన నెంచెడువానికభ్రి సం|
గతమగునిచ్చనాచు భువ ♦ నత్రియమెల్ల నధఃకరించు స |
ద్యతివరుసేవయట్టిగిరి ♦ దాతమమున్వరశంబొనర్పదే ? ౯౬ ॥

గీ॥ వరసుపర్వోక్తి నెఱుఁగని ♦ వాఁడునైయు | గురునిదయఁజేసి
యానంద ♦ గిరియు నంత | నమలతోటక వృత్త ప♦ద్యముల
శృతి శి | ఖార్థముందెల్పెఁదాసవ ♦ యుక్కులుకన ॥ ౯౭

గీ॥ అమృతరసమాధురీ ధురీ ♦ ణ మగుచు నెసఁ| గునలయానంద
గిరివాక్య ♦ గుంభమువిని| జలజపదముఖ్యశిష్య సం♦చయము
గర్వ | మున్ను విడిచి కాంచి రక్కజం♦బును మనముల॥ ౯౮

ఆనందగిరియే తోటకాచార్యుఁడని పేరందుట.

గీ॥ ఘనతరంబగు భక్తి నీ తని వలనను| దోటకాభిధ వృత్తసం ♦
దోహ మిట్లు| లుద్భవించుట శిష్టవం ♦శ్యుఁడగునితని| నార్య
మునెల్లఁ దోటకా ♦ చార్యుఁడనిరి॥ ౯౯

చం॥ ధర్మనిగమాంత వేద్యపర ♦ తత్త్వనివేదన మాయతీట్వరం|
దరకృత భద్రితత్ప్రకర ♦ ణంబది నేఁటికి నింజెలంగెవి|
ద్వరచయ సంగృహీతమ్మయి ♦ వాసినెసంగు పదాళినొప్పిభా|
సురమగు నీతితో నలరు♦చుం బ్రథితంబయి తత్సుసంజ్ఞతోన్॥

కం॥ క్షితిలోన నతఁడు శంకర। యతివలననికంతఁదోట ♦ కాభి
ధఁగనివి। శ్రుతుఁడయ్యెనబ్జపదసద్మ। శత నలరియమీఁదఁద్రి
ముఖ్య ♦ సచ్ఛిష్యుండై ॥ ౧౦౧

చం॥ అలరెడు ధర్మముఖ్యపురు♦షార్థములో కొక్కొబుగాది కాగమం।
బులో? జలజోద్భవాస్యములో?♦ముక్తివిభేదములో! యటంచువి
జ్ఞులుకరమువ్విమర్శనము ♦ నుంబొనరించి యెఱింగిరంతని।
ష్కలుషులఁ దోటకాదులను ♦ శంకరశిష్యులఁగామనంబులన్॥

శా॥ స్ఫారద్వారల సత్త్వఘూర్ణగ మహా ♦ భవాత్రిగండస్థలీ।
వాకోల్లోలమదప్రవాహమధులి ♦ డ్వారోరుసంగీతభం।
గీరావధ్వనితాశ సంపదను నిం ♦ దింతెప్పుడున్లోననా।
త్మారామార్యపదస్థిరోక్తి పరసం ♦ పత్సౌఖ్యలాభోత్సుకుల్॥

మ॥ ఉరుమంథాసకులాచలోన్మథిత సిం ♦ ధూద్భూతపీయూషఫే।
నరుచిం బోలెడు కీర్తినొప్పుచునస ♦ న్మార్గానరోధంబుని।
ర్ధరణిం జేయుచు నపథ్రృష్యమతులా ♦ ధన్యేద్రృగం తేవస।
ద్వరులంగూడిరహిం జెశంకరయమీ♦ ద్వర్యుండు సన్మూర్త్యుఁడై

ఉ॥ ధీరుఁడునౌ సురేశ్వర సు♦ ధీవరుఁడంతట నొక్కనాఁడువి।
స్తారపుభక్తి నాత్మద బు ♦ ధప్రవరుంగురుఁజేరి మ్రొక్కిగం।
భీరతరార్థ్యభావమయి ♦ పృథ్వినవారతముం జెలంగుశా।
రీరకసూత్రభాష్యమున ♦ వృత్తినొనర్పఁదలంచి యిట్లనున్॥

శంకరభాష్యమున వార్తికమొనర్ప సురేశ్వరుఁడనుజ్ఞ నొందుట.

సీ॥ గురువర! భవత్ప్రమోదంబు ♦ కొఱకు నాకుఁ। జేయఁదగు
దాని నిపుడు శా ♦ సింపుఁడు దయ। నొజ్జయెడ భక్తిమంతుఁ
డై ♦ యొప్పనెవ్వఁ!డతని జీవితమే ధాత్రి ♦నంచితమగు॥

చం॥ అనుచు సురేశ్వరుండడుగ ♦ నార్యపదుండెదఁదాఁ బ్రమోద
మున్। గనివచియించెనిట్టుల నే ♦ ఘా! ముదముందగ నాకొన
ర్పనీ। మనమున నెంచెదేని మహి ♦ మామకభాష్యమునందు
వార్తికం। బనెడునిబంధనంబునుబు ♦ ధావళిమెచ్చఁగఁజేయు
మిమ్మగన్॥ ౧౦౭

చం॥ ఇటు భగవత్పదుండన సు ♦ రేశ్వరుఁ డగ్గురుమూర్తి కంతను ।
త్కటముగు భక్తి మ్రొక్కి యనుఁ ♦ దర్కయుతాతిగభీరవాక్యసం।
ఘటిత భవత్సుభాష్యమును ♦ గాంచన శక్తుఁడనైనమీకృప।
న్దిటముగ నాదు శక్తి కొలఁ ♦ దిన్గమకింతు నిబంధనార్థమై॥ ౧౦౮
గీ॥ అని సురేశ్వరుఁ డల్లె యా ♦ న నెడు నార్య। పాదుని సదభ్యను
జ్ఞఁ దా ♦ నొదలఁ గొని। యరిగె; నేకతమున నంబు ♦ జాంఘ్రి
హితులు। చిత్సుఖాదులు గురునంతఁ జేరియనిరి॥ ౧౦౯
సీ॥ గురువర్య! తానొసం ♦ గును గర్మమే నాక; నరకాది కంబుల ♦
నరుల కెపుడు। గాని ఫలప్రదుం ♦ డైన జగత్ప్రభుం; డన్న
మతోక్కండు ♦ సున్నయనుచు । సార్వకాలికుఁడైన ♦ సర్వేశ్వ
రునిఁ గూడ; యుక్తిచయంబుచే ♦ నుత్తరజ్ఞుఁ।డై కర్మతత్పరుం
డై బోద్ధయై యెవ్వఁ; డెంతయు నిరసించె ♦ నిర్ధరిత్రి।
గీ॥ నట్టిమండనుచే నిప్పు ♦ డఖిలలోక। హితము కొఱకీరు సేయుంచు
నెంచు యత్న। మది హితంబునకై తాక ♦ రొదవఁ జేయుఁ।
బటుతరానర్థ రూపమౌ ♦ ఫలముఁ జెందు॥ ౧౧౦
గీ॥ లయముఁ బ్రత్యేకముగ నఖి ♦ లంబునకుఁ బు। రాణవార్తతి
యనె, బాద ♦ రాయణుండు । జానికిం గర్త; జైమిని ♦ మాని
వ్యాస। పక్షుఁడుల యావలంబిత ♦ చ్ఛిక్షితుండు॥ ౧౧౧
గీ॥ పృథ్విగురు శిష్యులకుఁ బక్ష ♦ భేదమొదవు। నెడల గురుశిష్య
తయు వారి ♦ కెట్లు పొసఁగుఁ? బొసఁగినను నాళ్రిపోక్తంబు ♦
పూర్వపక్ష। మగు గురూక్తంబె సిద్ధాంత ♦ మగు నిజముగ॥ ౧౧౨

సురేశ్వరుని నమ్మరాదని యితరశిష్యులు పట్టుపట్టుట.

మ॥ జననంబందిన దాదినేఁటివఱ క ♦ శ్రాంతంబుఁ గర్మంబున।
న్మనముంగూర్చి యొనర్చుఁ గర్మమును గ ♦ ర్మంబుం గడున్సక్తి
మీఱ నునుఁ జేయుండు కడుం బ్రయత్నమున నా ♦ ద్యల్స్వర్గ
ముఖ్యోత్సుఖం। బును జెందుండని యాతఁడన్యులకుఁ దా ♦
బోధించు చుండుం గడున్॥ ౧౧౩
సీ॥ మునుకర్మసక్తుఁడై ♦ యును నేఁడు సన్యాసి; మును కెందు

కారణం ♦ బున నివృత్తి। తత్పరుండగునంచుఁ ♦ దలఁపఁబోల
దదెట్లు; లనిన సన్యాసంబు♦ నైనవాద। మున నీతఁడో డితాఁ ♦
బూనెను గానిస్వ; బుద్ధిపూర్వకముగాఁ ♦ బూనెనో కొ- ?
కానసీతఁడు నమ్మ ♦ కమున కనస్మఁడం; చును మాదునెద
లఁదో ♦ చును సతతము॥

గీ॥ నట్లగుటనీనిచేత భా ♦ ష్యంబునను ని। బంధనంబును జేయించి♦
భవ్యసూత్ర। నిష్ఠపరమార్థమునకు హా ♦ నినిబొనర్ప। కుఁడు
పరి వ్రాజకాగ్రణ్య ♦ గురువరేణ్య!॥ ౧౧౪

చం॥ యమివర!యిట్టివాఁడు భవ ♦ దాజ్ఞనుబూనినిబంధనంబు భా।
ష్యమునసొనర్చెనేని యని ♦ శంబును గర్మపరంబుగాఁగ భా।
ష్యము నొనరించుఁ గానఁదద ♦ జ్ఞసవివృద్ధిని గోరుమీరుమా।
లమునను గూడ విచ్యుతి నిరలంబొనరింపక యుండుటొప్పగున్

చం॥ కరము నభీష్టమైయలరు ♦ కర్మము నెవ్వఁడొనర్పనోపునో।
నరుఁడతఁ డెప్డుఁ గర్మమను ♦ నామము నున్విడఁగాఁదగండు మ
స్కరవిధియందు నాగ్రహమె ♦ సంగినచో జనుపాంధమూకభూ
సురులుతదాశ్రమార్గముల నుఁచున్వచియింతురు భాట్టసంస్థితుల్।

గీ॥ ఇతఁడు తద్భట్టమత పక్ష ♦ రతుఁడుగాన। మీకుసమ్మతుఁడైన
సు ♦ ధీకలితు వి। ధి పుఁడీ సూత్రభాష్య వా ♦ ర్తికమొనర్ప।
మాదు నిర్బంధ లవమును ♦ లేదిటఁజుడి॥ ౧౧౭

మ॥ గురువర్యా!మునుమేము వేడ్కఁదివిష♦త్కూలంకషాగ్రణ్య దా।
పరతీరంబున సంచరింపఁగను మా ♦ భక్తిప్రకారంబున।
త్వరమేలోఁదెలియంగ నాఁగఁగరుణా♦ధామాత్మలామీతుసా।
దరులైపిల్చిరి కాదె రండనుచు ను ♦ ద్యత్ప్రీతి మమ్మందఱన్

గీ॥ అప్పుడాపల్కునువిని మే ♦ మందఱమును। దరణికాఁజకాకులుల
మాచుఁ ♦ దిరుగుచుండ। నీసనందనుఁడ మర ఖా ♦ హిని దగు
రయ। మునకు నెదురుగ వెడలెఁదాఁ ♦ బూర్ణధృతిని॥ ౧౧౯

గీ॥ ధాత్రి నాచార్యవర్యులా ♦ తమ యెదఁగల। యస్యయమును
జాతపాశ్యసా ♦ మాన్యమైన। యితని భావంబుఁగని తుష్టి♦

నెనసి గంగ । బంగరుందమ్ముల సృజించెఁ♦బ్రతిపదమున॥ ౧౨౦

చం॥ అడుగుల నాజలేజముల ♦ యందుననుంచి సనందనుండు, దాఁ
గడురయ మొప్పఁ దావకస ♦ కాశముఁ జేరుటచేత బద్మ పా।
దుఁడనెడు పేరు నీరు పిబు ♦ ధుల్వినుతింపఁగ వానికిచ్చి రా।
తఁడె తగుసూత్ర భాష్యమునఁ ♦ దజ్జులు మెచ్చఁగ వృత్తిఁ
జేయఁగన్॥ ౧౨౧

గీ॥ ఎపుడు మీ కాలిదమ్ముల ♦ నే కొలుచుట । నెల్లభేదంబులం
దోఁచి ♦ యుల్లసిలుటఁ । జెలఁగెడు స్వభావమున నెతా ♦ సిద్ధుఁ
డగుట । నతఁడె తగునంచుఁ బల్కితి ♦ మార్యవర్య!॥ ౧౨౨

ఉ॥ ఎందును దీటులేకెసఁగు ♦ నెవ్వని కుగ్రతపంబుచే శతా। నం
దుని ధర్మపత్ని కరు ♦ ణామతితోడఁ బ్రసన్నయౌచుని।
చ్చెం దమ పౌ్రప్రబంధములఁ ♦ జెల్వుగ వాఖ్యలఁ జేయుశక్తి। నా
నందగిరి ప్రథుండు బుధ♦నమ్రుఁడతండును దీనికిందగున్॥ ౧౨౩

గీ॥ క్షితిని సతతంబుఁ గర్మైక♦రతుని విశ్వ। రూపు నమ్మకుమయ్య
గు ♦ రువర! పద్మ। పాదుఁడే చేయఁగావృత ♦ భాష్యమునకుఁ।
టీకనని పల్కిరి వినేయు ♦ లేకతమున॥ ౧౨౪

చం॥ సరసిజపాదుఁడంతట వె ♦ సంజను దెంచి వచించు నిట్లు శం।
కరగురుతోడ హస్తమునఁ ♦ గల్గిన యామలకంబుఁ బోలె నో।
గురువర! యద్వయంబు నెఱుఁ ♦ గుంగడుఁ గావున వేగ మీరలే।
కరుణ మెయిన్ గరామలకుఁ ♦ గానని కెవ్వని నాతఁడుందగున్॥

కం॥ అనిపల్కినట్టిపద్మ పాదునిఁ గనుఁగొని లేఁ తనవ్వు♦ తో ముఖ
మెసఁగన్। దన శిష్యులెల్ల వినఁగా। నని శంకరసంయమీంద్రుఁ
డతికృపనిట్లుల్॥ ౧౨౬

మ॥ వినుమో పద్మపదా! కరామలకుని ♦ ద్వైతృత్వమన్యాదృశం।
బననౌనైనసమాహితుండగుట శా♦స్యంబయ్యె బాహ్యప్రవృ।
త్తినరానీకమునందు నాతనికి ♦ సద్ధీమంతుఁడైనట్టితం।
డ్రిని యోగింపఁగనొక్కయక్కరము నే♦నిందాఁ బఠింపం డవా॥

కం॥ ఉపనీతుఁడైయు నీతం । డెపుడును బరమార్థసక్తి♦ నెసఁగు

టచేవే। దపతనము గురుని కడ ధీ । సుపరిణతిని జేయఁడయ్యె
సుంతయు నేనిఁక॥ ౧౨౯

ఉ॥ ఆతఁడు బాలురంగలిసి ♦ యన్నము నుందినఁ గాఁదలంపఁడే।
నాఁడును నైన సాధువచ ♦ నంబు నొకండును నోటినుండి రా।
నీఁడితఁడట్టి పీనినవ ♦ నీస్థలిభూతనిపీడితాత్ముఁగాఁ।
బాడిగనిశ్చయించికొని ♦ వచ్చిరి మాకడకుం దదీయులుఁ॥

కం॥ మముఁగాంచి బాలుఁడాతం। డమితంబగు భక్తిఁ బల్మి ♦ రా
నతులంజే। సిముకుళిత హస్తుఁడగుడు జానముతా నక్కజముఁగ
నెఘ ♦ నంబుగ నపుడే॥ ౧౩౦

ఉ॥ అత్తఱిమేము పీనిఁగని ♦ యర్భక! యెవ్వఁడవీవు? నీకు నే।
సత్తముఁడయ్యెఁ దండ్రిగ? వి ♦ సన్నవదాగమ మేడనుండి? నీ
వి త్తఱిఁ జెప్పుమంచన న ♦ హీనసుపద్యమయోక్తులన్ సుధీ।
సత్తముఁ డుంబ్రమోదఘన ♦ సత్త్వనిఁ గాముని తన్నుఁ జెప్పఁడే॥

కం॥ తనవీనుల నేనాఁడును । వినఁబడని తనూజవచన ♦ విభవంబును
నీ। తని తండ్రి యపుడు విని తుష్టిని జెంది వినయమెసఁగ వ ♦
చించె నిటులఁ దాఁ॥ ౧౩౧

గీ॥ జడుఁడని జనంబు చేనెంచఁ ♦ బడియు నీతఁ। డుర్విఁ బ్రజ్ఞోన్న
తులకైన ♦ దుర్విభావ్య। మైన పరమాత్మతత్త్వంబు ♦ నెఁద
మకడ। ననననఘ! మీ ప్రభావమే ♦ మనఁగవచ్చు॥ ౧౩౩

చం॥ యతివర! జన్మముం గనిన ♦ దాదిగ సంసృతి పాశముక్తుఁడై।
నితఁడు నజడ్డురుఁడవయి ♦ యెంతయు నొప్పెడు నీకె శిష్యుఁడై।
సతతమెసంగుఁ గాతవిక ♦ సజ్జలజాతవనంబునందు సం।
తతముఁ జరించు హంసయెటు ♦ తాఘ్రురకాటవిలోరమించెడిఁ

గీ॥ అనుచు నీరీతి విన్నప ♦ ముసు బొనర్చి। యతఁడరుగ నీతఁడిట
నుండె ♦ నది మొదలుగ। శైశవమునుండి పరమాత్మ ♦ సక్తచిత్తుఁ।
డటు ప్రవర్తించెడుఁ బ్రబంధ ♦ ఘటనమునను?॥ ౧౩౪

మ॥ అనుచు న్శంకరదేశికుండనఁగఁ దా ♦ మాలించి శిష్యుల్గడు
న్వినయంబొప్పఁగఁ బ్రచ్ఛ చేసిరిటులు ♦ ర్విద్దేశికాగ్రిణ్యా! తా।

ఘనవిజ్ఞానము నీతఁడున్శ్రవణము ♦ ఖ్య ప్రిస్ఫుటోపాయరా।
జనౌకం డేనియు లేక యెగతిని గాం♦చెం దెల్పుఁడీ బాగుగన్।

కం॥ అనవుడు వారలఁగనుఁగొని। యనఘుఁడు యమిసార్వభౌముఁ♦
దర్హాకృపంబా। ల్చినమన మలరఁగ వినుఁడీ। వినిచెదనని చెప్ప
నిటుస ♦ విస్తరఫణితిన్। ౧౩౭

చం॥ అమలతరంగయున్నపాలు వి ♦ ధాఘవిపాటనపాటవప్రసి।
ద్ధమహితసుప్రవాహయు బు ♦ ధప్రకర స్తవనీయతోయయున్।
గమలహిత ప్రభూతయును ♦ గంసనిషూదనపాదకంజచి।
హ్నామ హితసుప్రభావయును ♦ నాయమునాధుని యొప్పు
ధాత్రిలోన్॥ ౧౩౮

చం॥ యమివర వాసయోగ్యమగు ♦ నయ్యమునా తటమందు
సాధువృ। త్తమున నెసంగువాఁడును స ♦ దాశివ వేదియునంగ
యోగవి। త్ప్రముఖుఁడును న్నబధేద్య గుణ ♦ భవ్యుఁడుసంస్మృతి
సన్నివృత్తుఁడు। న్నమకలితుండు నైన యొక ♦ సంయమివర్యుఁ
డసంగుసిద్ధుఁడై॥ ౧౩౯

మ॥ ఒకనాఁడొక్కధరాసుపర్వసతియ♦యోగీంద్రమూర్ధన్యునం।
తికమందుంద్రిశరద్వయస్కుఁడగు నా♦త్మీయాత్మజుం డించియ।
ర్భకునిస్వని నిమేషమాత్రము ద్విజా♦గ్రణ్యా! ప్రతీక్షింపుమం।
తకు నేవచ్చెదనంచు నెచ్చెలులతో♦ స్నానార్థమైయేగెఁదాన్।

ఉ॥ యోగివరుండు నల్లియని ♦ యోగముఁబూనుచుఁ గన్మొగు
డ్చుచో। నాగకయంతలోపల నె♦ యల్లననల్లనఁబోయి బాలుఁడా।
సాగరగామినింబడి నె ♦ సన్నిడెఁ బ్రాణములన్ దదీయుల।
యోగికి ముందుపట్టిమొయి ♦ నుంచికడు న్విలపించిరందఱున్।

కం॥ అమ్మునివారల యాత్రో। శమ్మును వినిఖిన్నుఁడై వె♦సందనదా
యో। గమ్మున నాబాలుశరీ। రమ్మునఁ దాఁజొచ్చెనంత ♦ రాణాడ
లిర్వన్॥ ౧౪౦

ఉ॥ ఆయన యేకరామలకుఁ ♦ డయ్యెను గాననెచెప్పఁబూనుండనా।
ఘ్నాయనికాయమున్ స్మృతి స ♦ మాజము శాస్త్రతతిన్బుధా

ఘమా! రాయనఁదా నెఱుంగను ది ♦ రంబుగ నింతవచింప
నేల? యో! శ్రీయుతులార! లేదిక నీ ♦ చే నెఱుఁగంబడనట్టి
దుర్వ్యలోక౯॥ ౧౪౩

ఉ॥ కాన బహిఃప్రవృత్తి యయి ♦ కాదిలెదు భాష్య ప్రవృత్తి
యందు నుం। బూనికతో నియోగమును ♦ బొందఁ దగండిలఁ
దాదృశాత్మకుం । డైన యితండు; ధాత్రృహరి ♦ ణాక్ష్యుర
సాత్త్విక సర్వవిత్త్వుఁడో । ధీనిధిమండ నుండో జగ ♦ తిందగు
బుద్ధ సుతత్త్వుఁడౌటచే౯॥ ౧౪౪

గీ॥ సకల శాస్త్రాంబునిధి పార ♦ సమవలోకి। యును సముజ్జ్వల
సత్కీర్తి ♦ యుతుఁడు నమల। ధర్మరతుఁడును నైన యీ ♦
తఁడె యనర్హుఁ। డైనయెడ వేఱొకండు జ ♦ గానఁ గలఁడె?॥ ౧౪౫

గీ॥ నేను బలువుర కిష్టంబు ♦ కానిచేఁత। నీప్రబంధంబు నందుఁ
జే ♦ యింపను సుఁడి। యేకకార్యము నందున ♦ నేకవిఘ్న।
ములు జనించుట సంశయ ♦ ము కలుగునిట॥ ౧౪౬

పద్మపాదుఁ డింకొక నిబంధనము వ్రాయ ననుజ్ఞాతుఁడగుట.

చం॥ అనవిని యావినేయులిటు ♦ లాడిరి దేశికుతోడఁ దావకా।
జ్ఞనుగొని యానందనుఁడె ♦ సల్పెడు భాష్యమునందు వార్తికం
బును గురువర్య! యిమ్మహితు ♦ బుద్ధిబలంబు నెఱుంగులోకమీ
యనఘుడు బ్రహ్మచర్యమున నందెయమి ప్రవరాశ్రమంబు దా౯

మ॥ అన నాచార్యుఁడు పల్కు సజ్జనచయం ♦ బానందమందన్ సనం।
దనుఁడీ భాష్యములోన వేఱొక నిబం ♦ ధంబుం దగంగూర్చుఁగా।
తనితాంతంబుఁ బఠప్రతిజ్ఞమగు ను ♦ ద్యద్వార్తికం బెవ్వఁడా।
ని నొనర్పంగ సురేశ్వరుండతఁడు పూ ♦ నెం దీక్షుఁ దా గ్రోత్తర౯

కం॥ శ్రీశంకరార్యుఁ డిటులా। దేశంబును శిష్యసంత ♦ తికి నొసఁగి
రహో। దేశంబుఁ జేరి యంతసు। రేశుని గనుఁగొని వచించె ♦
నీతీరుగఁదా౯॥ ౧౪౭

ఆ॥ వె॥ ఓ వినేయవర్య! ♦ యొనరింప కీవు భా। ష్యంబు నందు వార్తి
కంబు నీకనుమిగుల దుర్విదగ్ధు ♦ లగుచు పేర్లెల్లరు। నీవాన

ర్పుటకు న ♦ హింపరైరి॥ ౧౫౦

సురేశ్వరాచార్యునదిమాని సతీర్థ్యులు విశ్వసించకోశము వారించుమనుట.

చం॥ అనిశము గేహిధర్మముల ♦ యందున నీదగు భావమున్ గనుం
గొనుటఁ దదీయసంస్కృతిని ♦ గూర్చితిరంబగు శంకనంది తీ
తని రిటువార్తికంబును ద్వ♦దాజ్ఞను భాష్యమునందొనర్చి కూ
ర్చుని తఁడు స్వీయధర్మమగు ♦ చుందగ భాష్యమునార్య !
యంచొగిన్॥ ౧౫౧

సీ॥ వేదప్రసిద్ధంబు ♦ కాదు యత్యాశ్రమ; మనుమాట నీదు సి ♦
ద్ధాంతమనియు। వాకిట మెలఁగెడు ♦ వారిచే వారింపఁ; బడి
నిగృహంబులో ♦ పలికిఁ జేర। లేరైరినిగమాంత ♦ సారవిద్వరు
లైన; భిక్షాటకులు దామ ♦ పేక్షతోడ। ననియు నిదాదిగా ♦
నగువాడు కనువిని; విశ్వసింపరు నిన్ను ♦ వీరలనఘ! ॥

గీ॥ కానఁ బాత్రముఁ గాంచుమా ♦ త్రానవమ్మ। కంబు వీరలకెల్లను ♦
గలుగునట్లు। నియతినధ్యాత్మ నిష్ఠమై ♦ నెగడు కోశ। మును
ధృతి రచించి నాకుఁజూ ♦ పుము వినేయ! ॥ ౧౫౨

ఉ॥ అయ్యెడ శిష్యవాక్యవిధిలి ♦ తాత్మ మనోరథుఁడై సురేశ్వరుం
డయ్యనఁ దాస్వతంత్రకృతి ♦ సల్పఁగనిట్లు నియుక్తుఁ జేసి లే
దయ్యెనుసూత్రభాష్యమున ♦ నక్కట! వార్తికమంచు దుఃఖితుం
డయ్యె నొకింతకాలమెద ♦ నా భగవత్పదుఁ డేకతంబునన్॥

గీ॥ అంతట సురేశ్వరుండాజ్ఞ ♦ యానతిఁదన। శిరమునంబూని
నైష్కర్మ్య ♦ సిద్ధియనెడు। గ్రంథమును వేగఁజేసి శం ♦ కరు
న కొసఁగి కనె సురేశ్వర దేశికా ♦ ఖ్యను వసుమతి॥

సీ॥ అవని నిష్కర్మత ♦ త్త్వవిషయబోధ ప్ర; ధానమై సతతంబుఁ ♦
దనరునదియుఁ। బూర్వపక్షాలాప ♦ ములనెల్ల నొంచెడు; నిరవద్య
యుక్తుల ♦ నెగడునదియుఁ। గడు హృద్యములయి యొ ♦ ప్పె
డుపదంబులడంబు; చేఁదుదివలకును ♦ దెలఁగునదియు।
ఘనతర దీక్షను ♦ గొని పఠించెడువారి; కురుతరానందంబు ♦
నొసఁగునదియు।

గీ॥ నైన నైష్కర్మ్యసిద్ధ్యభి♦ధానకోశ । మును మొదటినుండి
తుదిదనుకఁ♦ గని ప్రహర్ష । భరిత చేతస్కుఁడౌచు శం♦
కర గురుండు । చూపె నద్దానిఁ దనదు శి♦ష్యులకు నెల్లఁగగ॥

కం॥ అమ్మెయి వారల కెల్లను । నమ్మకము సురేశునందు ♦ నంగ్కలి
గెసుత । త్వమ్ము నెఱింగిన వారౌరు । లిమ్మహి లేరేరు ననుచు♦
నెడఁదలలోన౯ ॥ ౧౫౬॥

శా॥ నిష్కర్మాత్మము నేఁడు నెచ్చటను దం♦డి శ్రోత్రియులాలింతురో
నైష్కర్మ్యంబది దేని నెప్పుఁ గనుట ♦ ద్ధన్యాళికిం బొందనా ।
నిష్కాముండగు నా సురేశ్వరుఁడుదే ♦ నిం జేసెనా కోశమా ।
నైష్కర్మ్యజ్ఞ వరోత్కృపం బరఁగెఁదా♦ నైష్కర్మ్యసిద్ధ్యాఖ్యచే౯

సురేశ్వరుఁడు తా రచించిన నైష్కర్మ్యసిద్ధికి శాపమిడుట.

గీ॥ దేశికానుజ్ఞ చేత వా♦ర్తికముఁ జేయఁ । గడఁగ విఘ్నంబు నిత
రులు ♦ కలుగఁ జేయు । కతన బుధ రచితంబయ్యు ♦ క్షితిఁ జె
లంగ । దిదియనుచు శాప మొసఁగె సు♦రేశ్వరుండు ॥ ౧౫౮॥

గీ॥ ఇట్లు నైష్కర్మ్య సిద్ధినా ♦ నెసఁగు కోశ । మును దగ రచించి
యాచార్యపా ♦ దునకు భక్తి । తో సమర్పించి యపుడు వి ♦ శ్వా
సముఁ గని । మరల నిటులాజ్ఞతో సురే ♦ శ్వరుఁడు వల్కె॥ ౧౫౯॥

శా॥ గుర్వాదేశము మీఱరాని దనియు ♦ న్గుర్వాజ్ఞ నున్మీఱుచో ।
నుర్విన్దేశిక శిష్యభావమది తా ♦ నొప్పారదం చెంచియో ।
సర్వజ్ఞా! భవదాజ్ఞఁ జేసితిని గో ♦ శం బింత యే కాని యీ
యుర్విన్నా భయశోర్చనంబులకుఁ గా ♦ నూహించి
శాదేమియు౯ ॥ ౧౬౦॥

చం॥ యమికులవర్య! పూర్వము గృ ♦ హస్థుఁడనైయును నేఁడు
తత్స్వభా ।
వముగలవాఁడఁగాను సుమి ♦ వంజుల యావననిష్ఠునెప్డు భా ।
ల్యమనుసరించునే? మునలి ♦ యాశకుఁ జేరునె యావనంబు కౌనే ।
గుమనుజుఁడల్లెవీడి యరు ♦ గుందవ పూర్వపురీతి నిమ్మహి౯ ।

గీ॥ నేను గృహినంచు యమివర్య! ♦ మానసమున నఁ । దలఁపఁగా

రాదువారుమా ♦ త్రంబుమున్ను । కారె? బంధంబుననుముక్తి ♦
గారణంబు । మనమె గృహిరైన యతిరైన ♦ మస్కరివర ।

గీ॥ శ్రుతులందుర్యాశ్రమము లేని ♦ చో మనలకు । గురువర! తదా
ప్తివినివృత్తి ♦ పరశపథము । లల్ప సమయంబులో నెట్టు ♦ లగుఁ
బ్రతిజ్ఞ । నెటు నిరోధింపకుండు న ♦ నిష్టమైన?॥ ౧౬౩

గీ॥ భిక్షమాణులు నాదగు ♦ వేశ్మపుంబ్రి । వేశముంబొందకున్న
నో ♦ దేశికవర! యెట్లుమీరందితిరి? భిక్ష ♦ నెట్లునేనో । నర్చితిని?
మాయలో కాన ♦ నము నెవఁడిల॥ ౧౬౪

గీ॥ దేశికవరేణ్య! తత్త్వోప ♦ దేశమునఁబ । రాత్మతత్త్వంబు నెఱిఁగి
స ♦ న్యాసమునిల । నూనితి విరాగమునఁగాని ♦ తోడికాదు।
తత్త్వనిర్ణయమునకు వా ♦ దంబగుఁగద॥ ౧౬౫

మ॥ మునుగేహస్థుఁడనౌచుఁగర్మముల సం ♦ బోధింపనైయాయితా
దిని భూరిత్వర్థములో ప్రబంధముల బు ♦ ద్ధి ప్రాభవంబొప్పఁగా
తిరినేఁజేసితినైన నిత్తతి భవ ♦ ద్దివ్యాంఘ్రిసేరేజసే ।
వనముంబాసి యమీంద్ర! నామనమొన ♦ ర్పంగోరదెద్దానిని॥

సీ॥ అద్వైతవస్తుబ ♦ ద్ధాదరులైనట్టి; విబుధులబుద్ధుల ♦ వెలయు
చుండు। దుర్వాది సంచయ ♦ గర్వవైశ్వానర; జ్వాల మాలా
సమా ♦ సాదితమగు। భూరితరశ్రద్ధఁ ♦ గూరిమితోడ సూ;క్తా
మృతసుప్రవా ♦ హమునఁ దడిపి । నీ వహోయప్రుడెయు ♦
జీవింపఁజేసెద; వానరంబునఁబరి ♦ తోషమలరఁ॥

గీ॥ గాన సంసారమనియెడు ♦ కడలిఁగడవ । సాధకంబైన నీకరి ♦
చర్యఁజేయు । నెవఁడెదఁదలంపకుండునో ♦ యోనెఱుంగఁగోవి
దచయాగ్రిగణ్య! స ♦ ద్గురువరేణ్య! ౧౬౭

ఆచార్యుఁడు సురేశ్వరుచే శ్రుతిభాష్య భాష్యవృత్తి నొనర్పించుట.

చం॥ ఇటులని యూరకుండెను సు ♦ రేశ్వరుఁడత్తఱిశంకరాద్యుఁడ
కృటు! తగువార్తికంబిచటఁ ♦ గాదుగ వాయనుపట్టిలోనియు ।
త్కటమగు శోకశుమ్మమును ♦ జ్ఞానిజలంబున వార్పి యొంచెనం
తట శ్రుతిభాష్యవృత్తుల నొనర్పు సురేశునియుక్తుజేయఁగా

సీ॥ భావానుగుణ మృదు ♦ భవ్యవాక్యంబుల; విలసదర్థంబును
దెలుపునదియు। హృదయంగ మాత్మీయ ♦ పదముల గుమి
తోడఁ; బూర్వపక్షముఁదోఁసి ♦ పర్వునదియు। సిద్ధాంతయుక్తు
లం ♦ చేఁ జొన్పఁబడినట్టి; సిద్ధాంతరూపమై ♦ చెలఁగునదియు।
ఘనతరాసక్తితో ♦ డను గాంచువారల; కానందదాయకం ♦
బైనదియును।

గీ॥ నైననైష్కర్మ్యసిద్ధ్యభి ♦ ధానకోశ। మునపుడాశంకరార్యుండు
మొదటినుండి। తుదివఱకుఁ గాంచి మిగుల సం ♦ తుష్టినంది।
చిఱునగవెసంగనిటు సురే ♦ శ్వరుని కనియె॥ ౧౬౯

సీ॥ ఓవినేయవరేణ్య! ♦ నీవిప్పుడాడిన; యట్టిపల్కు నిజంబె ♦ య
గునుగాన। యాజుషామ్నాయశా ♦ ఖాంతస్థితంబైన; మత్కృ
తభాష్యనా ♦ మకనిబంధ। మునకీవు వార్తిక ♦ మును నాదు
కోఱకు వేఁగ రచింపుము బుధసం♦ ఘమునుతింప। నట్టులె భవ
దీయ ♦ యగు కాణ్వశాఖయం; దును నొప్పుమద్భాష్య♦ము
నకు వేగ।

గీ॥ బుధవరులుమెచ్చ వార్తికం ♦ బును రచించి। ప్రమదమును
నాకుఁ గూర్పు మా ♦ పరహితైక। ఫలమగునుగాదె సజ్జనా ♦
వళికృతంబు। క్షితితలంబున మఱిఁ బరి ♦ కించిచూడ॥

ఉ॥ అర్థిలఁ బాపువార్తికము ♦ నాయుగళంబున వేగఁ జేయుమా।
వార్తికచంద్రికాభనధ ♦ కంబగునున్నతిచే జయించు న।
త్కీర్తిగడింపుమా! మొదటి ♦ తీరుగదుశ్శ్రుతవాక్యరోధము।
వ్వర్తిలునంచు నెంచకుము ♦ నావచనంబు నెనమ్ముమా శ్రీవా!॥

చం॥ అని భగవత్పదుండు తన ♦ కాజ్ఞనొసంగఁగ నాసురేశ్వరుం।
డును దనశేముషీగత ప♦ టుత్వము నార్యచయంబుమెచ్చఁగా।
ఘనతరభాష్యయుగ్మమునఁ ♦ గల్పనఁజేసెను వార్తికద్వయం।
బును; గురులిచ్చునానయది ♦ భూస్థలిలోనపాచార్యమాఁగదా॥

చం॥ అనుచరులాత్మదేశికుని ♦ యానతిమీఱఁగరాదటంచు నెం।
చినిగమశేఖరద్వయికిఁ ♦ జెల్వుగవార్తికయుగ్మముందగం।

బానరిచి నిస్తులంబయిన ♦ బుద్ధినెసంగు సురేశ్వరుండొసం।
గెను దనదేశికాగ్ర్యునకొ ♦ గిందగు కానుకగాఁగన త్తతిన్ ॥

గీ॥ పంచపాదికనాఁబూర్వ ♦ భాగముప్ప। వృత్తినాఁదద్విశిష్టం
బు ♦ విస్ఫురితిఁగనఁ। జేసె భాష్యంబునకుఁటీక ♦ నానవంద।
నాభిధుఁడు దేశికుని దైన ♦ యానఁజేసి॥ ౧౭౪

గీ॥ ఆసరోజాత పాదుండు ♦ వ్యాససూత్ర। చయ వివేచనమునకు
నై ♦ స్వయశమునకు। విజయడిండిమ మనుటీక ♦ విపులయుక్తి
కలితకొజ్జకు దక్షిణఁ ♦ గా నొనర్చె॥ ౧౭౫

గీ॥ దినకరాదిగ్రహాళి గ ♦ తిని మతిఁదగ। నంతయోజించి వేగనే♦
కాంతమున సు। రేశ్వరునిఁ జేరి యామస్క ♦ రీశ్వరుండు। పలికె
విపులతర ప్రేమ ♦ మలరనిట్లు॥ ౧౭౬

మ॥ వినువత్సా! చరణంబులైదెయిచట ♦ న్విఖ్యాతినింగాంచుసం।
దనుసూత్రిద్వయయుగ్మమే వసుధయం♦దున్బ్బారివిఖ్యాతిగాం।
చును నీవుందొలిసేఁత జాపరిణతి ♦ న్బోధించి మద్భాష్యటీ।
కను వాచస్పతివై యొనర్తువది సం ♦ కాశించు నెల్లప్పుడున్॥

ఆచార్యుఁడు శిష్యులందఱిని భాష్యముల నిబంధములువ్రాయుమనుట

మ॥అనుచున్శంకరసంయమీంద్రుఁడుసురే♦శాభిఖ్యుతోఁబల్కిమీ
రును నద్వైతపరంబులౌ నటుల నా ♦ ర్యుల్సంస్తుతింపంగఁబె।
క్కునిబంధమ్ములఁజేయుఁడిమ్మహిని మీ♦కూలంకమప్రజ్ఞచే।
ననిహస్తామలకాది శిష్యులకుఁదా♦నధ్యానతిచ్చెందగన్॥ ౧౭౭

గీ॥ వారలెల్లరునగ్గురు ♦ వర్యునానఁ। జేసిచేసిరి వసుమతి ♦ వాసి
మీఱ। నాత్మతత్త్వజ్ఞమునకు సూ ♦ ర్యాభములగు। విశద
బహుకోశములనుగో ♦ విదులుమెచ్చ॥ ౧౭౮

గీ॥ పద్మపదుఁడంత సత్తీర్థ ♦ పర్యటనముఁ। జేయఁగాలోఁ దలం
చిదే ♦ శికున కెఱిఁగి। పలికె బహుతీర్థయుత దేశ♦ములనుజూడ।
నెంచెద ననుజ్ఞగురు...
...
...వినిమే। ణాంకసమాన మునస్మిత। మంకురితవ...

నతిచయునిట్లుల్॥ ౧౮౧

చం॥ గురువరు చెంతనుంటమె యఁ ♦ గుంజమిక్షేత్రనివాసమెన్నన
గ్గురుపద కంజతోయమెంతు ♦ గున్నహితంబగు తీర్థమౌసుధీ।
వరుని మహాఘదేశమున ♦ వాసినెసంగు పరాత్మదృష్టియే।
ధరణిఁబ్రశస్తమానిఖిల ♦ దైవత దృష్టియగున్నదాత్రశవా!॥

గీ॥ ఒజ్జచెంగటనే శిష్యుఁ ♦ డుండవలయుఁ గాని వేఱొక్కయెడ
కరు ♦ గంగరాదు। విరతమార్గ శ్రీమాతిక ♦ శ్రితున కెపుడు।
నిద్రక్రమ్ముటచేఁ జింత ♦ నీయము న్న?॥ ౧౮౩

శా॥ సన్న్యాసంబది రెండు తీరులుగ వి♦శ్వంబందుఁ జెన్నారు వి।
త్సన్న్యాసంబును నట్టులేవి విదిషా♦సన్న్యాసమున్నిష్యమూ।
ర్ధన్యా! వీనిని బూనునిర్వరకునుం ♦ దత్త్వంపదార్థైక్యమే।
యనుధ్యానంబగునట్టియత్నమునఁజిం♦త్యంబౌఁజుమీయెప్పుడున్

చం॥ కనఁబడునొక్కచోటనుద♦కంబు;మఱొక్కటఁగానుపింపదిం।
కనొకటఁగానరాను శయ ♦ నస్థలమొక్కటఁగానరాదుగా।
పునఁగనఁజాలఁడధ్వమునఁ♦బోయెడుమర్త్యుఁడుశర్మముస్థరి।
త్రిని శయనస్థలీజలగ ♦ తృష్ణను దాఁగలుషీకృతాత్ముఁడై॥

మ॥ అతిసారజ్వరముఖ్యరోగచయమ ♦ త్యంతంబు బాధించుచో।
ధృతివారించు నుపాయమెద్దియును నం♦ తేవాసివర్యా! యసం।
గతమాఁదోవ్రజరించు వానికిఁ జనం♦గానిల్వఁగా లేఁడువాఁ।
డతని న్వేగ సహాయుఁడైననుబరి ♦ త్యాగంబుగావించెడున్॥

ఉ॥ వేకువఁ గ్రుంకు లేడను ల♦భింపదు; దేవసమర్చనంబు శి।
ష్యా! కడుదుర్లభంబగును ♦ శాస్త్రసమీరితశౌచమేమియు।
న్లేకమెపోవు; మిత్రతతి ♦ నింగనరాదు; సమాధిశూన్యమా।
నాఁకలిగొన్న పాంథునకు♦ నక్కట! కూరయు దుర్లభంబగున్॥

కం॥ అని శంకరసంయమిపాం। థునకున్మార్గంబునడుమఁ♦దోఁచెడు
కష్టాళిని దెల్పఁబద్మపాదుఁడు। వినిగురుఁగనిఖల్కెనిట్లు♦ విన
యమెసంగన్॥ ౧౮౫

పద్మపాదుఁడు తీర్థయాత్రల కనుజ్ఞఁబడయుట.

చం॥ గురువరులాడువాక్యముల ♦ కుంబ్రతిలేదిల నైనఁ దెల్పుదుం।
బరమసుఖంబుఁగూర్చుగురు ♦ పార్శ్వనివాసమటన్న మీఁదువా।
క్స్వరణియె నిక్కమౌనయిన ♦ సంయమిశేఖర! దేశరాజిఁదా।
నరయక నామనంబకట! ♦ వ్యాకులత న్వడదేమి చేయుదున్?॥

గీ॥ ఉండదుదకంబదంతట ♦ నొక్కటియును। వెనుకముందువి
దిక్కులఁ ♦ దనరదెపుడు। త్రోవయును సువ్యవస్థమై ♦ తోఁచ
దనఘ!। పుణ్యమెపుడేని సుఖమునఁ ♦ బొందనగునె?॥ ౧౯౦

చం॥ యమివర! పూర్వజన్మమున ♦ నార్జితమైన యఘంబె ధాత్రిజ।
న్మముఁగను వ్యాధియాచును ఘ ♦ నంబగువట్టి ఫలంబొసంగన
న్నమహిని వాదముండదు, స ♦ నాతన కర్మముభుక్తమై స్వదే।
శమునఁ బరస్థలంబునను ♦ జంతువునంటి చరించుచుండెడిన్॥

గీ॥ ఇటవసించిన నింక నొ ♦ క్కటవసించి। నను విడఁడు మర్త్యుఁ
గాలుండు ♦ తన సమయము। వచ్చునెడల మృతుండయ్యె ♦
వాఁడిచటికి। నరుగుటనటంట జనులమో ♦ హంబుననగు॥

కం॥ మనుముఖ్యమునులు శౌచం। బును గ్లప్తముగాఁ బ్రివృద్ధ ♦
ముగ దేశాదిం। గని చేయుఁడనిరి శాస్త్రం। బునఁ దద్గతిఁ
బోవుమమ్మఁ ♦ బొందవఘంబుల్॥ ౧౯౩

గీ॥ పడయునీశుని దయయున్న ♦ యెడల నడవి। నున్నను నరుండు
కోరిన ♦ యన్నముఁదగఁ। గోలుపోవును విధిప్రీతి ♦ కూలుఁడైన
యెడ నెదుటనున్నదాని మ ♦ ర్త్యుఁడు రయమున॥ ౧౯౪

గీ॥ తన గృహముఁబాసి తీర్థద ♦ ర్శనమొనర్పఁ। గా విదేశగుఁడై
యు సౌ ♦ ఖ్యముగ నరుగు। దెంచు, గేహగతుండును
గాంచు మృతిని। నిట్టలగుటకు గురువర్య! హేతువెద్ది?॥ ౧౯౫

గీ॥ దేశకాలస్థితంబైయు ♦ దేశకాల। ముక్తమై యొప్పు బ్రహ్మ
ప్రమోదమునట। నటఁగనెదు వారికంతరై ♦ కాగ్ర్యమున్న
యెడ సమాధి పొసంగునె ♦ ల్లెడల ననఘ! ౧౯౬

గీ॥ చిత్తమునుదేర్చు సత్తీర్థ ♦ సేవ, దేశ। ముఁగనుటఁగుతూహ

లము చిత్త ♦ మునకునగును । సుజనసంఘము నర్థాళిఁ ♦ జూర
గానును । గాన భ్రమణ మభీష్టంబు ♦ గాదెవసుధ॥ ౧౯౭

శా॥ విద్వాంసుఁడు విదేశ సంతతినని ♦ ర్వేదుండునై యుండితా।
విద్వన్ముఖ్యునిదైన సంగతినె కా ♦ వించుంజూఁడీ! విజ్ఞుఁడే।
విద్వత్సంతతికెల్ల మిత్త్రుఁడగు ను ♦ ర్వీంద్రుష్టుతో మైత్రి; యో
యద్వైతజ్ఞ! చిరంబు నిల్వదు వెస ♦ న్నానింగనుంజుమ్మిలన్॥

గీ॥ తావిదేశగతుండైయు ♦ భావముననుl గురు నిలుపుకొంటయే
గురు♦వరసమీపl వాసమగు; భక్తిలేమి భా ♦ వమునఁనొజ్జఁl
జేరఁడే నంతికగుఁడైయు ♦ దూరగుఁడగు ॥ ౧౯౮

చం॥ తనదగు బుద్ధిదేర్చువసు♦ ధన్బుధుతోడ బుధుండుకూడిబు।
ద్ధిని దగఁదేర్చుకొన్నయెడ ♦ దివ్యవివేకముఁగాంచుమెల్లఁగా
ఘనతరమా వివేకమును ♦ గాంచినచో విదుఁజుండి యల్లన ।
ల్లనఁదనహెంతుమాగుణము♦లౌల్యముఁబాయునుదేశికోత్తమా॥

కం॥ ఉరునయమున నిటుతోయజl చరణుండు వచించువాక్య ♦
చయమును వినియుl ద్ధురమగు దయఁబొల్చెడుశంl కర యమి
వరుఁడనియెనిట్లు ♦ కంజపదునితోన్ ॥ ౨౦౦

చం॥ అమలమనస్క! నీకిటుల నాగ్రహమేటికిఁ? దీర్ఘసేవనా।
ఖ్యసుహితపూరుపార్థమునఁ ♦ గైతవమున్వహించినీకు వి।
ఘ్నము నొసరింపలేదెడఁదఁ ♦ గల్గిన దార్ఢ్యమెటుంగఁగానిషే
ధమున నినాఁడఁ బోకుము వె♦ తంగలిగించెదునంతదూరముల్॥

మ॥ నలినాంఘ్రీ!యొకతెన్నెకాదు సుమి నా♦నాక్షేత్రతీర్థప్రియా।
తలకుం గావునఁ జోరమార్గముఁ బరిత్యాగంబుఁ గావింపుని।
స్తులసౌఖ్యంబున నొండుతోవఁ జనుమా! క్షోణీసురాగారము
ల్కలవేన్నిలు; లేనిచో హితులతో ♦ గమ్యస్థలించేరుమా॥

సీ॥ సలుపఁగవలయు స ♦ జ్జనులతోడుత మైత్రి; సుఖతలినదియె
కూర్పునుసతతముl ఘటితోరు రసములై ♦ గ్రాలుచు ధ్యాత్మైక్య
కథలు ప్రశాంతసం♦ఘంబు చేతl శ్రావ్యమ్మాణమ్ములైవే♦షణదన
క్లేశంబుl ...అనుభవింపఁ మిత్రాలన... ప్పునుడె... గానదే

యాకథల్లన భవభయవార; కములును బ్రశాంత సం♦ఘ
మునకెల్ల॥

సీ॥ విశ్రమ మహీజములును జి♦త్రశ్రవఃప్రి। మోదకరములుఁ
దృష్ణాప♦నోదకములు। క్షుత్క్లేశకాంతకములును ♦ జుమ్ము దేశి।
కాంఘ్రిసేవోత్కటామోద! ♦ యబ్జపాద!॥ ౨౦౮

శా॥ తోఁ్రివంజాల దినంబులం జనుచుఁ బా ♦ థోమాత్రముంగూడ
నం। తేవాసిప్రవరా! గ్రహింపఁ దగదా ♦ తీరెన్నఁగా దోషమా।
నావిఘ్నంబభిగమ్య దోష తతిక ♦ ప్లాటన్మనోద్దిష్టదే।
శావాప్తింగనియుండు సౌఖ్యముగఁగా♦ర్యప్రాప్తియానంతరున్॥

ఉ॥ చేరఁగ నాస్థలంబుఁదగఁ ♦ జేరక మార్గమునందె యున్నఁ జో।
గారియనందు నబ్జపద! ♦ కర్జము; సిద్ధికి మూలహానియాఁ
గోరినయట్టిస్థానమున♦కుం జన కుంటయు నానుగావున।
న్దారినయుండకేగఁ దగు ♦ స్థానముఁ బాంధుఁడు వేగఁ జేరనా॥

మ॥ తమదోషంబుల సాధువేషములచే ♦ తంగప్పి వెన్వెంటమా।
ర్గమునం జోరులు దైవమున్వసనమున్ ♦ గ్రంథంబునుందస్కరిం
చుమతిందామ చరింతురిగాన గుణసం♦ దోహంబు చేతంబ్రయ
త్నమునన్శోధ్యులు సుమ్ములుంగనిశరు:న్నమ్మంగరాదెన్నఁడున్॥

ఆ॥వె॥ త్రోవనడుమనైనఁ ♦ ద్రోవకునామడ । లోననైనభిక్షు♦లు
వెలయునెడఁ। జేరికొలుముచారి ♦ మీటితివేనిఁ దవ్వ। కార్య
ములమ జెరుపఁ ♦ గాఁదగుదురు॥ ౨౦౯

మ॥ క్షితిలో నెద్దియనాపదంబగుచుఁ దాఁ♦జెన్నారునో? దానిదా
మతముంజేరి భజింపు మెన్నఁడును దు♦ర్మార్గస్థులైనట్టికు।
త్సితులన్లోనఁ దలంపఁ బోకుము ధరి ♦ త్రిం గల్మష స్వాంత వి।
కృతిచేత న్సుఖివై చరింపుము సఖ ♦ స్థంబాఁజమీమాతుష్టియున్॥

చం॥ అనఘగురూత్తమాననమహా♦ప్రభవంబగు వాఙ్మయామృతం
బునిటులఁ గ్రోలి యెంతయుఁ బ్రి♦మోదమయాంతరుఁడై ప్ర
యాణమమ్యొనలినపాదుఁడంతట సు♦ రేశ్వరముఖ్యులతోఁ వ
సించెశృం। గనగమునందుఁ గొంత దను ♦ శ్శన్గురువర్యుఁడు

వానిఁ బంపితాన్. ౨౧౦

శంకరుఁడు యోగదృష్టిం దెలిసి మాతృసందర్శన మొనర్చుట.

ఆ॥ వె॥ అప్పుడాత్మశక్తి ♦ దగునను భావంబు। చేతఁ దనదుతల్లి ♦
రీతి నెఱిఁగి। ఛాత్రతతికిఁ దెల్పి ♦ చదలు తెన్నునుబూని।
జననికడకుఁ జేరె ♦ శంకరుండు॥ ౨౧౧

ఉ॥ ఆతురయైనమాతఁ గని ♦ యార్యపదుండుఁ దదీయపాదకం।
జాతసమీపమందపుడు ♦ సాఁగిలి మ్రొక్కెసుభక్తితోడన।
న్నాతియుసన్నిధింజెలఁగు ♦ నందనుఁగాంచి శరీరబాధఁదా।
నాతఱిఁబాసె గ్రీష్మసమ ♦ యార్దితుఁడబ్దముచేత నెట్లటుల్॥

మ॥ అవనిస్సంగ విహీనుఁడై యును విమో ♦ హాధ్వాంతముం
బాపు యో। గివరేణ్యుండు నిజాంబపై నలరుభ ♦ క్తిం జెం
తకుం జేరి యి। ట్లువచించె న్ఘనయుక్తితో; జనని! యా ♦ లో
కింపుమీ నన్ను; వే। గ విసర్జింపుము ఖేదముం దెలుపుమేఁ
గావింపఁగా నాపనిన్। ౨౧౩

చం॥ అనవిని చాలకాలమున ♦ కంతికముం గుశలంబుతోడఁ జే।
రిన సుతునాపెతాఁగని ప ♦ రిస్ఫుట హర్షమయాంతరంగయై।
కనుఁగవసమ్మదాశ్రువులు ♦ గారమెయిం బులకల్నెలంగఁబు।
త్త్రునికనె మందమానెలుఁగు♦తో నిటుల త్తఱినార్తితోఁ పఁగన్

మ॥ సుత! నీవి దశయందునుంగుశలివో ♦ చున్నాకిటుల్గానిపిం।
చితి,పింకెయ్యదియింత కెక్కుడయివా♦సింబాల్పుకృత్యంబు?వృ
ద్ధతచే జీర్ణతఁగన్న యీమెయిని నే ♦ న్ధాత్రిన్భరింపంగ లే।
ర; తగందీని దహించి చేర్పుమిఁకఁ జే ♦రంబుణ్యలోకంబునన్॥

సీ॥ అనియిట్టులనుతన ♦ జననిదా వచనంబు; నాలించి యాశంక ♦
రార్యుఁడంతఁ। బరమసుఖ స్వరూ♦పమును మాయామయా;
శేషవిశేషదు ♦ ర్దోషరహిత। మును బ్రమాణాతిగం ♦ బును
నేకమును స్వప్ర; భంబునున ప్రమే ♦యంబునగుచుఁ। దనరు
నెయ్యది సనా ♦ తనమౌను, నెటవాస్త్ర; పదముఖ భాగక ♦
ల్పనముతేదొ।

గీ॥ మిన్నుఁబలెలోన వెలినెద్ది ♦ సన్నిహితము। గానెపుడు దాన
నాద్యంత ♦ మైనిరామ। యంబునై యొప్పుఁ బరమగు ♦ నట్టి
బ్రహ్మ। మును జననికి నెఱుకపఱ ♦ చెను బ్రియముగ॥ ౨౧౬

మ॥ తన యుండిట్లుపదేశమున్నలుప నం ♦ తన్నాధ్వయానాపవు
త్రునితోనిట్లను; సౌమ్య! నిర్గుణమునం ♦దున్నిల్వఁగా లేదునా।
మనమట్లాట గుణాఢ్య నీశుని వచిం ♦ పంబూనుమస్మాలమా।
చునసూక్ష్మంబు నగోత్రిమాచు నెటుని♦ ల్చుంద త్త్వమాత్రం
బెదగ॥ ౨౧౭

గీ॥ ఇట్లుపల్కెడు తన జన ♦ యిత్రివచన। మును గృపంబాల్చి
నయ్యతి ♦ ముఖ్యుఁడువిని। యా త్రిసంచయహారు నష్ట♦మూర్తి
నపుడు। భక్తివిలసిల్లనిట్లని ♦ ప్రస్తుతించె॥ ౨౧౮

ఆచార్యకృత శివస్తవము.

మ॥ పరతత్త్వార్థమునై చిదాకృతియునై ♦ బ్రహ్మేంది రేశాదిని।
ర్జరమృగ్యంబునునైతురీయమునునై ♦ స్వాంతో క్త్యతీతంబునై
పరమాద్యంబున నాదిహానియుఁ బర ♦ బ్రహ్మస్వరూపంబునై
కర మొప్పారెడు శైవమామహమును♦త్కంఠంబునంగొల్చెదన్

మ॥ నిరతంబుంగడుభక్తిఁ గొల్చెద భవా ♦ నీనాథ సంసారసా।
గరపోతంబునుసేవనాగత మహా ♦ త్కంఠాఢ్యబృందారకా
సురసంతాన వినమ్రశీర్ష విలస♦చ్చోభాఢ్యమందారసుం।
దర సూనప్రచయాభిషిక్తమునునా ♦ త్వత్పాదరాజీవముగ॥

శా॥ గౌరీశాన! జగత్రయాధిప! విరా ♦ గప్రోల్లసద్యోగిరా।
డ్వారాంతస్థలవాస! సంశ్రిత జన ♦ వ్యాప్తోరుకారుణ్య! సం।
సారాపద్వినివారకా! విపులతే ♦ జఃపుంజమూర్తీ! నమ।
స్కారమొన్మసకలైక బాంధవ! తగం ♦ గావింతు నీకెప్పుడున్॥

శా॥ దేవాధీశ్వర! యాదిదేవ। మదన ♦ ద్వేషీ! పురారీ మహా।
దేవా! బాలసుధాంశుశేఖర! యమి♦ధ్యేయస్వరూపా!యుమా।
ధీవిశ్వేశ! హరాయటంచు నిను న ♦ ర్థిన్లోన నెల్లపుడు।
న్భావింతుం గృపనింపు మట్లగుట నా ♦ పై సత్కృపావారిధీ॥

మ॥ ప్రమథాధీశ్వర! దానకాల మిది; పా ♦ త్రంబెన్న నే; నీవెదా
నమును బాత్రునకిచ్చు దాత; వటుగా ♦ నన్నెన్ని యాచించినా,
డ; నతే వారిని వేడఁ బోవను దయా ♦ ధ్యా! సుస్థిరం బౌ భవ
త్పమహద్భక్తిని నాకొసంగుమిల నా ♦ దుస్థన్యుం డెక్కుడై
మ॥ పశువుంగా నను నెంచెదే నియదియే ♦ భవ్యాశ్వవాహాఁగా దెనీ
కుశివా! నన్నుఁ గళంకిఁగా ననని నభ ♦ స్తున్నాశుఁగాఁ దాల్చెదీ
వు శిరంబందున వానినే; ననుద్వి ♦ జహ్యుంగాఁగ భాషించెదే
ని శుభక్రియమ కాదె? యెల్లరు నెహా ♦ నీవొప్పినస్థన్యులే॥
మ॥ మృడ! నీకన్నమహిం బ్రపన్నునకు నా ♦ ర్తిం బాపఁగా నాశర
ణ్యుఁడు లేఁడంచుఁ దలంచు మమ్ములఁ గృపా ♦ యుక్తుండవై
యోము; మిప్పుడ మా దైన్యముఁ బాపుమయ్య; దివిష ♦ త్పూ
జ్యాత్మకా లేనిచోఁ, జెడు నిక్కంబుగ భక్తవత్సలతల ♦ క్ష్మిం
పంగ నీకియ్యెడన్॥ ౨౩౫
మ॥ శివ! నే నొజ్జకు ద్రోహలేశమయినన్ ♦ జేయంగలేనైతి నె
ట్టి విధిం బ్రీతుఁడవయ్యెదో? యెఱుఁగఁ దం ♦ డ్రీ! స్త్రీస్వపిత్రాత్మ
సంభవవిద్రోహులకైన నీవుదయసె ♦ మ్పంగాఁ బ్రసన్నుండవై
తివి; నాకేటికిఁ గావు? తెల్పుము యము ♦ ధ్యేయప్రభావాదయా॥
శా॥ ధ్యానంబున్నుతి నర్చనంబును యథా ♦ న్యాయంబుగా సల్పనీ
శానా! నాకెఱుఁగంగరాదయినను ♦ త్వన్నామంబునం గొల్తుని
త్యానుస్మృతియుతుంబు రక్షితుని మా ♦ ర్కండేయు నిం బ్రోవదు
ర్మానాథ్యాంతక భంజకంబయిన యు ♦ ష్మత్పాదరాజీవముల్
మ॥ గళమందంకము మేనునందున భుజం ♦ గవ్రాతముం జేతిలో
పల వేధస్సు కపాలమున్నుదుటిపై ♦ భవ్యానలాక్షంబు, నా
దల బాలేందుని; వామభాగమునఁ గాం ♦ తారత్నముం దాల్చి శో
భిలు దేవోత్తముఁ దక్క వేల్పు నొరు నే ♦ వేడంగఁ బో నెన్నఁడున్॥
ఉ॥ శంకరసంయమీంద్రుఁ డిటు ♦ సంస్తుతిఁ జేయఁగ దుష్టి నందియే
ణాంకవిభూషుఁ డంత వికృ ♦ తాస్యుల శూల పినాకపాణులం
గింకరులన్ వికీయులన ♦ నిందుల నాపతి చెంతకంపెనా

శంకరుమాత వారిఁగని ♦ చాల భయంబునఁ బుత్త్రితోననున్

క॥ తనయా! వీరలఁ గనినం । తనె భీతి జనించె నా యె ♦ దం
గంపిత మ । య్యెను మేనుగాన వీరల । మునుకొని చనఁజాలఁ
దెల్పు ♦ తు మతియొకగతిగా ॥ ౨౩౦॥

క॥ అనుచుం గడుభీతిని దన। జనయిత్రి వచింపనంత ♦ శంకరయతిభూ । ర్యనునయమున నాశివదూ। తనిచయముం బంపియంతఁ దల్లికొఱకునై ॥ ౨౩౧॥

ఆచార్యకృత విష్ణుస్తుతి.

సీ॥ భోగిరాట్పర్యంక ♦ మున లచ్చి తొడలపై; కొమరారు పాద
కం ♦ జములవానిఁ । గరములభక్తిఁ జా ♦ మరములఁబూని
భూ ♦ నీళలు వీవఁగా ♦ నెగడువానిఁ । బటుభక్తినంజలి ♦
ఘటియించి యెదుటఁబొ; ల్చెడు తార్క్ష్యుచేఁ గొల్వఁ ♦ బడెడు
వాని । ధృతమూర్తులగు నస్త్ర ♦ దేవతలేవురుఁ; జుట్టఁగానదు
మఁ జూ ♦ పట్టువాని।

గీ॥ ఘనతమాలాభకోమల ♦ తనువువాని। మహితరత్నప్రభాస్ఫుర ♦
న్మకుటుఁడగుట । బాల భానుమదగేంద్ర ♦ నీలనగముఁ ।
బరిహసించు హరిస్భక్తిఁ ♦ బ్రస్తుతించె ॥ ౨౩౨॥

చం॥ తన తనయుండు దెల్పిన వి ♦ ధంబున నొప్పెడునంబుజాక్షునీ।
శుని నపుడాసతీమణి వి ♦ శుద్ధ మనంబునఁదాధరించి భ ।
క్తిని మృతికాలమైనను మ ♦ తి స్మరినంబుజనేత్రు నెంచుచుం।
దనయునిమోలియోగులవి ♦ ధంబునస్వామలదేహమున్విడెన్ ॥

గీ॥ అంత శరదైందవమరీచి ♦ కాంతియై వి । చిత్రవిచలద్ధ్వజాఢ్య
మై ♦ చెలఁగుచుసుమ । నోజ్ఞమా హ్యమయానంబు ♦ నుం
గొని తగ। విష్ణుదూతలు. ప్రాదుర్భవించిరపుడు ॥ ౨౩౪॥

చం॥ కనుఁగవకింపుఁగొల్పుచును ♦ గ్రాలెడునాహరిదూతలంగనుం।
గొని పరితుష్టయైసతిత ♦ నూజుఁబ్రశంసనొనర్చి నంత నా ।
పెను బహుమానపూర్వముగ ♦ విష్ణునిదేశగులావిమాన మం ।
దున నుపవిష్టఁజేసివెసఁ ♦ దోడ్కొనిపోవఁ దొడంగిరత్తతిన్॥

గీ॥ అగ్నిదినశుక్లపక్షోద • గయనమూన । వత్సరదినేశవిధుతటి •
ద్వరుణ జిష్ణు । కమల సంభవముఖ్యలో • కములనాపె । వరు
నగా దాఁటి తానందెఁ • బరమపదము ॥ ౨౩౬॥

శంకరుఁడు తల్లి కినుత్తరక్రియలు చేయుట.

మ॥ యమివర్యుండునిజాంబకంతఁజరమం • బౌ సేఁతఁదా నేయున।
ర్చు మతిన్బంధులనెల్లరంబిలిచె, వా • రున్శంకరుంగాంచి సం।
యమి వౌనీకధికారమీజనని దే • హంబుందహింపంగనో।
కుమతీ!యున్న దె?యంచుదూరిరికదు • న్కోపంబుదీపింపఁగన్
గీ॥ తననుబంధుగులెంత దూ • రిననుగోప । మును రవంతయుఁ
జెందక • యనలమునిడఁగోరి । సంయమితనబంధు • గాలనునెమ్మి
నెంతవేడిన వహ్నిఁదా • మీయరైరి ॥ ౨౩౮॥
గీ॥ దానఁబటురోష సంవృతాం • తరుఁడగుచును। మిగులనెండిన
కట్టెలఁ • దగఁగడించి । చేతఁగరకంబుఁగొనియింటి • చెంత
మాతృ। దక్షిణ కరంబునను వహ్నిఁ • దామథించె॥ ౨౩౯
కం॥ ఆదహనంబునఁ దనజన । నీదేహంబును దహించె • నిర్మమి
వర్యుం। డైదీపించెను భగవ। త్పాదుఁడు దివిజులు నుతింప •
బంధుగులు కనన్॥ ౨౪౦

శంకరుఁడు స్వజనులకు శాపమిచ్చుట

చం॥ అడిగిన నగ్నినీయమిని • నార్యపదుండు సరోషుఁడౌచున।
ప్పుడు శపియించె బాంధవస • మూహమునీగతి; నింతనుండియు
య్యెదుజడులార! స్రుచ్ఛ్రుతిబ • హిష్కృతిమీకు; భవద్గృహంబులం
దుడుగును భిక్షుసంయముల • కుండెడు నిండ్లకడ శ్మశానముల్॥
గీ॥ అనుచు సంయమిశాపమి • చ్చిన కతమునఁ। జదువరచ్చటి ద్వి
జులుపాసెఁ • జదువునిండ్ల। యతులు భిక్షులుగొనరు; గృ • హం
బుల కడఁ। గట! శ్మశానంబులయ్యె ని • ప్పటికి నచట॥ ౨౪౨
గీ॥ కలిగెఁ గాలటినున్న వి • ప్రులకు నెల్ల; నిట్టి కష్టంబు శంకరు •
నెడలఁ దామొ। నర్చిన మహాపరాధము • నను। మహితుల!
యెడలఁజేసిన యపరాధ • మిదునె శుభము? ॥ ౨౪౩

మ॥ కడుశాంతుండని బాధసద్బుధునకుం ♦ గావింపఁగారాదు; శాం
తుఁడు దానయ్యును బాధనందునెపఁ బూ ♦ నుగ్రోషముం
జల్లనై కడుసౌఖ్యంబునొసంగుచందనపు వృ♦క్షంబైనసంఘృ
ష్టమై యిడు నత్యుగ్రకృశానుకీలలను గా ♦ దే! భూతలం
బందునన్ ॥ ౨౮౮

శా॥ తేజోవంతులొనర్చుకార్యములశా ♦ స్త్రీయంబులైతోఁచినన్
భ్రాజత్తత్కృత కార్య సంచయముదూ ♦ ర నాద్రిదు; నింద్యం
బనం గాఁ జిత్తంబులఁ దోఁచు భార్గవుని దా ♦ కర్మంబు;
స్వీయప్రజా రాజిన్మానులు కొందఱేయరో కా కూర్రి ♦ రంబౌ
వృకాస్యాళికిన్ ॥ ౨౮౯

సీ॥ కరుణాళుఁడైన శం ♦ కరసంయమీంద్రుండు; మునిజనులును
గోరు ♦ కొనెడు నదియుఁ బెంపైన సౌఖ్యప♦రంపరచేనొప్పి;
వితమున్కమై పునః♦ పతన రహిత మగునదియునునగు ♦ సు
గతికిఁ దనతల్లి; నిం జేర్చి దుర్మత ♦ పుంజమునుమహీతలం
బున నంత ♦ శాతనంబునొనర్చి; స్వమతంబు నిల్పఁ జి ♦ త్త
మునఁ దలఁచి

గీ॥ దానికిందోడుగా నర్హుఁ ♦ డైన వాఁడు దనకు శిష్యుండునగు
సనం ♦ దను సమాగ మనఘునకునై నిరీక్షించు♦ చునుమతిని
దలంచిన సుకార్యమున నాల ♦ సించెనచట॥ ౨౯౦

పద్మపాదుఁడు దక్షిణదేశయాత్రిచేయుచుఁ గాళహస్తి కరుగుట.

చ॥ అనఘుఁడు పద్మపాదుఁడును ♦ నంతగురు ప్రవరాజ్ఞచేనుదీ
చ్యనిఖిలతీర్థసేవనము ♦ సల్పిపదంపడిఁ జేరెఁ గుంభమం
దున జనియించి వార్ధినొక ♦ తోయకణంబుగఁ గ్రోలినట్టిస
న్మునివరుఁడుండు దిక్కునకు ♦ మోదమెదన్విలసిల్లనల్లనన్ ॥

ఉ॥ ఆదిశరొప్య భూమిధర ♦ మైకనువారికనారతంబు స
మ్మోదదమై సమాశ్రితస ♦ మూహవిమోహనివారకంబునా
నాదురితేంధనాగ్నియుఁబ ♦ నాకినివాసముఁ గాళహస్తినా
గాఁదనరారుక్షేత్రమును ♦ గాంచె సరోరుహపాదుఁడంతటన్ ॥

చం॥ కమలపదుండు దేవధుని ♦ కన్నను నెన్నఁగ మిన్నయౌ సువ
ర్ణముఖియనం జెలంగుధుని ♦ స్నానమునుం బొనరించి చొచ్చె దే
వమునిజనార్తిహారియు శి ♦ వాధవుఁడైతగు కాళహస్తినా
థుమహితమౌ గుడింబిదప ♦ ధూతకళంకు నుమేశునింగనెన్॥

మ॥ కనిసద్భక్తిని సంస్తుతించెను భుజం ♦ గ వ్రాతసంకాశితాం
గుని; బాలేందుకలా విభాసిత శిర ♦ స్కున్ స్ఫారికారుణ్యతో
యనితాంతార్ద్రమనస్కుఁడౌ నగజచే ♦ నాలింగితుండైన వా
ని నమర్త్యస్తుతులింగ సన్నిహితునిన్ ♦ శ్రీకాళహస్తీశ్వరున్॥

చం॥ పలుమఱుభక్తి మ్రొక్కుచును ♦ భావసుమంబులచే భవానితో
నలరెడు కాళహస్తిపతి ♦ నర్చితునింబొనరించి యంతనా
జలజపదుండు వేడ్కవిల ♦ సత్పృథుభక్తిని దీర్ఘయాత్రలన్
న్నలుపఁగ వేడియందుకొనె ♦ శంకరదేవుని యానఁదానొగిన్॥

సీ॥ పార్వతియనుపేరఁ ♦ బరఁగెడు నాదిమ; ప్రకృతి కడుంబ్రహ
ర్షమునఁజూడ। నవిరతంబును సదా ♦ శివుఁడు సాయంతనం; బున
నటించెడు నెట ♦ ఘనులు నమల। హృదయులునైన మా ♦
నీంద్రులు దివ్యదృష్టిని శివుతాండవం ♦ బు నెటఁ గనెదరో?
జన్మమృతి ముఖో ♦ రుతర భీతిని బాపి; యెవకుఁ గంటికిఁ దుష్టి ♦
నెద్ది సేయు।

గీ॥ నట్టి యురుతర మహిమచే ♦ నలరుపుండ। రీకపురమున కాపుండ ♦
రీక పాదుఁ। డరిగియిటఁగల తీర్థపుటభిధయెద్ది। టంచునటఁ
గలవారిఁ బ్ర ♦ శ్నించెవేడ్క॥ ౨౫౨

ఉ॥ వారలలోన శంభుపద ♦ వారిజభక్తుఁ డొకండు వల్కెనీ
తీరుగ; నోయతీశ్వర! సు ♦ ధీవరులెల్లగు మున్ను వేడఁగా
వారలపై నెసంగెడు కృ ♦ పన్శివుఁడిచ్చట సంస్మరించె బ్రం
దారక వాహినిన్మనియుఁ ♦ దానిటఁ గూరిచె భవ్యతీర్థమున్॥

గీ॥ శివుని యాజ్ఞను నీతీర్థ ♦ ము వఱలెనను। కతన దీనిబుధుల్
శివ ♦ గంగయందు। రిందుఁగుఱించిన వారల ♦ య్యిందుధరుని।
తాండవముఁ గాంతురఘములఁ ♦ జెందుదురిల॥ ౨౫౩

కం॥ భువి నాట్యశ్రాంతుండగు। శివునకు శ్రమముడుపలోనఁ ♦ జింతించుచు నా। శివ; గంగనాఁగ నిటన। య్యె; వెలసె నకృతనక్షేత్ర ♦ మిద్దిత దాఖ్యన్॥ ౨౫౫

సీ॥ సాయంతనమున ధూ ♦ ర్జటి నాట్యమును దివ్య; సంతతి వినుతింప ♦ సలుపుచుండ। నటనంబొనర్చెడు ♦ తటముచే నిహతమై; చలియించుచుండెడు ♦ జలగతిఁదగ। స్వనికేతనంబునై ♦ వఱలు చంచజ్జటా; వలినుండి యిరుపార్శ్వ ♦ ముల వినోద। వశమునఁ ద్రిపథగా ♦ వారి, పర్యాపతద్బిందుకం బయిజారి; నందువలన।
గీ॥ సారసంవేద్యులైన స ♦ జ్జనులుకొంద। ఱిమ్మహాతీర్థమును వచి ♦ యింతురు; శివ। గంగయని; దీనఁగ్రుంకి శం ♦ కరపదాబ్జ। ములఁగని విశుద్ధమతి నాట్య ♦ మునఁగనుబుధుఁడు॥ ౨౫౬

మ॥ కదుభక్తిన్శివగంగమున్గి హిమ వ ♦ త్కన్యామనోనాథుఁగాం। చెదుమర్త్యోత్తముఁ డందుపుణ్య గరిమం ♦ జెప్పంగ నీశుండుఁజా। లఁడన న్విశ్వములోనఁ దద్విభవ మె ♦ ల్లన్సంస్తుతింపంగ నె। వ్వఁడు శక్తుండగు? నార్యపాదజల జ ♦ ద్వంద్వద్విరేఫోత్తమా।
చం॥ అని తనతోడ నిట్లుటను ♦ మాధిప భక్తులలో నొకండు తె। ల్పిన ముదితాంతరుండయి చ ♦ లింపని చిత్తము నీశునందుఁ జే। ర్చి నలినపాదుఁడంత విధు ♦ శేఖరజాహ్నవిలోనఁ గ్రుంకిలో। కనిచయగోప్యమైన శితి ♦ కంఠపదాబ్జముల న్భజించె దాన్॥
గీ॥ తామరసపాదుఁ డంతట ♦ రామసేతు। వునకు నేగఁగఁదలచి చిత్త ♦ మునఁదలంచి। పలువురు వినేయులెంతయుఁ ♦ గొలిచిరాఁగఁ। బ్రయతమానసుఁడౌచుఁ దా ♦ బయలువెడలె॥
సీ॥ క్షీరాబ్ధివాస ర ♦ సికుఁడు, హేమాంబరుం; డు నిఖలవ్యాపకుం ♦ డునగు పద్మ। నాభ ముఖ్యాభిధా ♦ నవిరాజితునకిలఁ; బూతమై తగుదేని ♦ పులినతలము। కరము సమ్మతమౌచుఁ గ్రాలెనో? యట్టికా; వేరి నాఁ బూతమై ♦ వెలయుధునిని। జనుచు మార్గంబునఁ ♦ గని దానిలోఁ గ్రుంకి; తత్పుణ్యజలాభిషి ♦ క్తంబునైన।

గీ॥ కమల నాభు పదాబ్జయు ♦ గ్మమును భ_క్తి నెదను ధ్యానించి యంభోజ ♦ పదుఁడు విమల మతిఁ యుతవినేయ నిచయసం ♦ యుతుఁడగుచును వెడలె నుచితస్థలింగూర్చి ♦ వేడ్కతోడ॥

పద్మపదుఁడు మేనమామ యూరవిడియుట.

గీ॥ అంబుజపదుండు మార్గమ ♦ ధ్యంబునందు వఱలు మాతులు నింటికి ♦ నరిగెఁ జనుచు ధీయుతుఁడు మాతులుండును ♦ తో యజపదు సాశ్రుపుని బాగుగాఁగని ♦ యలరెను గడు॥ ౨౬౧

కం॥ కలబందుగు లెల్లను మా తుల గేహగతుని గాఁగఁ ♦ దో యజపదునిం దెలిసి చనుదెంచి కనుఁగొని యలరిరి కనుఁగవల సమ్మ ♦ దాశ్రులుగారఁగ॥ ౨౬౨

ఉ॥ ఒక్కఁడు మోదమునఁగనె మ ♦ ఱొక్కఁడు రోదనముం బొన ర్చెనిం కొక్కఁడు లేఁతనవ్వొలయ ♦ నొక్క మెయిం గనె వేఱొకండు తానెక్కుడు పేర్మి మున్ను చరి ♦ యించిన తీరు వచించె, వేఱొకం డెక్కుడు తుష్టితోడ వచి ♦ యించె; స్థల ద్గతి మొక్కొక్కఁడున్॥ ౨౬౩

కం॥ అంబుజపాదునిఁ జిరకా లంబున కగపడిన నిర్మ ♦ ల మన స్కుఁ బ్రేమా దంబలరఁ జూచి బంధు జ నంబెల్ల వచించె నిట్టు ఘ ♦ నంబగు వేడ్కన్॥ ౨౬౪

కం॥ చిరకాలమునకు మాకను తెఱఁగును జేరితివి; నిన్నుఁ ♦ దిల కింపఁ దలం తురు; మైత్రి నెల్లబంధులు కరుణాకర! మైనఁ జూడఁ ♦ గారావుగదా!॥ ౨౬౫

కం॥ తనయులుఁ జుట్టలు నెచ్చెలు లును లేరు మహీసుబాధ ♦ లోపించును జోరనిచయ భయముండదు కా వున ధన్యత్వా స్పదంబ ♦ వు న్యతితమహిన్॥ ౨౬౬

ఆ॥ వె॥ పూలబండ్లగుమిని ♦ బాడుగు కొమ్మలనొప్పు పెద్దతరువుఁ జేరి ♦ పీడసేయు రీతి; ధనికు దరుద ♦ రిద్రులు బాధింతు రను దినంబు సద్బుధాగ్రగణ్య!॥ ౨౬౭

చం॥ అమితకుటుంబ పాలనప ♦ రాత్మతనుండెడు మాకునన్పుసౌ
ఖ్యమొసఁగ దల్లె నిద్దురయుఁ ♦ గల్గదు; దేవసమర్చనంబునె
ట్లమరుసు? తీర్థయాత్రయెటు ♦ లయ్యెదు? సంయమివర్య!
మిమ్ముఁబోలు మహాత్ములైనవారి నిల ♦ లోనెటు గొల్చెదు
భాగ్య మబ్బెడిన్॥ ౨౬౮

కం॥ అంచితుఁడవీవు యతితం। గాంచుట నెఱిఁగితిమి మాదు ♦
గ్రామంబునకే। తెంచిన యొక పాంథునిచేఁ। బంచనయాత్రా
చ్ఛలమున ♦ బ్రహ్మమిటకునిన్॥ ౨౬౯

సీ॥ పరవివర్ధితములౌ ♦ తరువులపైఁజేరి; సుఖమిడువానిఁ బ♦ క్షులు
విడుగతి। నన్యప్రక్లృప్తంబు ♦ లగు మఠదేవాల; యంబులఁజేరి
సం ♦ యమి వరుండు। నిజముగాపీ డు వా ♦ నిని దేటులెల్లఁ
బు; వ్వంబులఁజేరి సా ♦ రంబనఁ దగు। రసమునే కోరిలు
క ♦ రణిని సంయమియు సౌ; ఖ్యమునంది యింటింట ♦ నన్న
మెకొనుఁ॥

ఆ॥ గాయమే దేహమగు నాత్మ ♦ గతికళత్రి। మగును; సంయ
తమే సౌఖ్య ♦ ముగరహించు। ఘనవిరాగయుతాశ్రవ ♦ త్తన
యులట్టి । యమివరునికున్నె? యింకఁ గా♦మ్యము మహాత్మ॥

చం॥ మనుజ మనోరథాళికి స ♦ మాప్తియెసంగదొకండుగల్గఁగో
రును మఱియొండుకామ్యమున♦రుండు దివానిశలంబ్రియత్నముం
బొనరుచు భార్యఁగైకొనఁగ ♦ముద్దియచేకుతెనేనిఁగోరుఁదాఁ।
దనయులనట్టి కామిని క♦తంబునఁగాంచఁతలంచునొండుదాన్॥

ఉ॥ కోరిన వాంఛితంబులొన ♦ గూడకయున్నయెడన్నరుండు వి
స్తారపుదుఃఖముంగనును♦ తామఱియిష్టవియోగమందు;లో।
నారసిచూడఁగామవశు ♦ డందును దుఃఖమునెట్లు కావున।
న్భూరివిరాగము న్నతత♦ముంబురుషుండు వహింపఁగావలెన్॥

గీ॥ క్రాఊ హృదయ విశుద్ధి వి♦రాగమునకు। మూలమై; దానికిని।
మూల♦ముబుధసేవ। యని ఘనులు తెల్పి; రనఘ నీ।యట్టివార♦
లొరుల మేలునకై దానఁ♦దిరిగదరిల॥ ౨౭౩

చం॥ తిరిగెదరార్య లీవసు మ♦తీస్థలినెల్లెడ స్వీయగోత్రముం।
బరులకుఁ దాచుచు న్జడుల♦ భంగినిలోకపుఁజూడ్కిఁ దోఁచుచు
న్గురుకృపభూతకోటికయిఁ♦గొల్పుచునోయనఘా!యథేచ్ఛఁ జే।
కుఱిన పదార్థముంగొను చ♦కుంఠితమాగతిజ్ఞానతత్త్వులై॥

మ॥ అమలంబైతగునాత్మవిద్యను మహాం♦హస్సం హరింగాల్చిరు।
ద్ధమతుల్రాఁకలఁ జరింతురిలోక తతిఁదీ♦ర్థవ్రాతమున్సంగ్రహిం
ప మహాత్ముల్యతి సంచయుపవర!త♦ద్భవ్యాత్మ సంజుష్టతో
యమునే తీర్థముగాఁగఁ దెల్పుదురు వి♦ద్యావంతులెక్కాలముల్

చం॥ ముదమొనగూర్చెభవ్యమయి♦ పొల్చెడు నీదగు దర్శనంబు; కొ
న్నిదినములుండు నీవిటమ♦ నీషివరాగ్రణి! యింక నెప్డొ యే।
గుదువని యీజనప్రతతి♦ కుందెడు నన్ను ననంగి వైననీ।
వు దయనుపీడి యేగునెడఁ♦ బొందెడు దుఃఖముఁ జెప్పశక్యమే?

సీ॥ అలజడి గుమియను♦ మలమునకుం గోశ; మతిసాహసంబున♦
కాలయంబు; । బరదోషసూచక♦ త్వమునకు నాధార; మనృత
భాషావిశే♦ షాశ్రయంబు। లమితహింసా మాంస♦ లము
దుష్టసాంగత్య; యుక్తంబును ద్యజింప♦ నుచితమునయి। యతి
నింద్యమగు గేహ♦ మాశ్రయించుటఁ జేసి; ఘనధనాశంసఁ
గూరి♦ రనియతులము॥

గీ॥ దురితయుక్తుల మట్టి మ♦ మ్మురుతరదయ। నెసఁగెడు నపాంగ
ములఁ జూచి♦ వెసవిశుద్ధ। మతులఁ గావింపుమిటనుండి♦
నుతులఁ బెక్కులాచరింతుము యతిసంచ♦యాగ్రగణ్య!॥ ౨౭౭

కం॥ అనిదైన్యమంది బాంధవ। జనమెల్ల వచించినట్టి♦ సద్వాక్య
ములు। న్విని యలరి పద్మపాదుం।డను వారలతోడ నిట్టు♦ లధిక
కరుణతోన్॥ ౨౭౮

బంధువులకుఁ బద్మపదుఁడు ధర్మోపదేశమొనర్చుట.

గీ॥ వరహృదయులార! వినుఁడు దై♦ వమె నిఖిలముఁ। గూర్చు విడఁ
జేయుఁగావవి♦ జ్ఞులకు నిష్ట। సంగతి నివృత్తులొందవిన♦ సమ
యములను। నిర్వికార మనస్కత♦ నెగడుటొప్పు॥ ౨౭౯

గీ॥ మిట్టమధ్యాహ్న మప్పుడు ♦ బెట్టిదంపు। టాఁకలిని దప్పికందూలి
నాకు నెవ్వ। రొకగిరముఁ బెట్టెదురొ ? యంచు ♦ నేగుదెంచు।
మనుజుఁదేర్చిన గృహిపుణ్య ♦ మన నలవియె॥ ౨౮౦

చం॥ అనుదినము ధునీజలము ♦ నందునఁ గ్రుంకుచుఁ గేలదండము।
గొని హరిణాజినంబు మెయిఁ♦గూరిచి మాపును రేపు వహ్నియం
దునఁ దగ వేల్చుచున్నయతి ♦ తో శ్రుతి వాక్యములం బఠించుచే
చిన క్షుధతోడఁ దావచ్చు ♦ సేరురయంబున గేస్తునింటికిన్॥

కం॥ అధ్యాత్మ వేదియై పరి। వాధ్యయనముఁ జేయుచును య ♦
తాత్ముండగు చు। న్మధ్యాహ్నమునకు గృహి గృహ। మధ్యము
నకుఁ జేరు నెపుడు ♦ మస్కరియు నొకన్॥ ౨౮౧

గీ॥ జడలతాలుపు నింటికేఁ ♦ డి డినయోగి। రమున మెయిఁ బెంచి
కొనుచు (దీ ♦ ర్ఘమగు తపముఁ। జేయుటను దత్ఫలం బెన్నఁ♦
జెందునిర్వు। రనని సత్స్మృతి ఘోషించు♦ననఘులార! ౨౮౨

గీ॥ తెలిసినలరెడు నిల్లుజేఁ ♦ డలయ కుండ। దెంకినుండియె తీర్థ
యా ♦ త్రికులఁగొల్చి। పడయనగుఁ జుండు పుణ్యంబు ♦
బహుళకష్ట। సాధ్యయాఁ దీర్థముఖ సేవ ♦ జగములందు॥ ౨౮౩

మ॥ ధనికుండొ నిలుజేఁడె యెల్లరకు నుం ♦ దా నెక్కుడం చేఁదలం।
తునుదాస్యంబుననొక్కఁడింకొకఁడు బం♦ధుత్వంబున న్వేఱొకం
డునుజౌర్యంబుననింకొకండుఁ బ్రణయా♦ధుర్యం డైమఱొకండు మై।
త్రిని నన్యుండు బలంబుచే నతని దా ♦ శ్రీనంది జీవించుటన్॥

మ॥ నిగమజ్ఞుండగు విప్రునందెది విజా ♦ నీకంబులొప్పారు నం।
చుఁ గడుస్వేదమె తెల్పుఁగాన నిగమ ♦ జ్ఞుండైన భూదేవు నె।
చ్చుగుభక్తిన్ న్భజియించి హార్ద్రకలితుం ♦ డౌనట్లుగా నల్పు భ
వ్య గుణుండెల్ల సురాళిఁదన్పినఘనుం ♦ డౌఁజుండు ధాత్రీస్థలిన్॥

సీ॥ నియతాత్ములు స్వకర్మ ♦ నిష్ఠులునిఖిలార్థ; విదులు, జితేంద్రియ
వితతులు; నని। శమ నొడ్లకుపకృతి ♦ సలుపుటయే ఘన;
వ్రతముగాఁగొనినట్టి ♦ వారలైన। మహితులెల్లరును ని ♦ ర్మ
ములై గృహస్థుని; తెంకిఁగూర్చియె యెల్ల ♦ తీర్థములను। దగఁ

గొల్చియే తెంచె ♦ దరు; వారిఁదన్పెడు; గృహియింటనున్న న♦
కిల్బిషుఁడయి।

గీ॥ కమనఖిల తీర్థసంసేవఁ ♦ గలుగుఫలము। గాన నతనికిఁ దీర్థ
మొ ♦ క్కండె తీర్థ। మని వచించిరి బుధులు; ధ ♦ నాఢ్యుఁడైన।
యిల్లుతేఁ డొండెడకునెప్డు ♦ నేగరాదు॥ ౨౮౭

కం॥ ఎలుకలు మొదలగునవి; లో। పల మెలఁగుచు బ్రిదుకు; ధే
ను ♦ పక్షిమృగముఖం।బులు బ్రిదుకు బయటఁగావున। నిల
యిమొఘనుఁడెల్లరకు న ♦ ని తలంచెద నే॥ ౨౮౮

మ॥ పురుషార్థంబుల కెల్లమూలమయి యొ♦ప్పు న్మేనుసూ; దానికిన్
గిరమేమూల మటంచు వేదముల ల ♦ క్షింపంగనౌ; నద్దియు।
న్వలులు న్గేసుహితంబునందె; యటుగా ♦ నన్నత్ఫలంబెల్లసా।
దరగేహాధిప భూరువాశ్రియమె యా♦దధ్యంబుగానిమ్మహీ॥

చం॥ మఱియువచింతు నాదరము♦మైవినుఁడీరలు సుక్రియాదుమం।
దిరములఁ జేరినట్టి యతి ♦ థింగొలువుండు; సముద్ధరించు వి।
స్ఫురితభవత్కులంబును సు। పూజితుఁడైన; నతండుఁదానిరా
కరణమునందె నేనియుగు ♦ కష్టముఁ జెప్పను దెల్పరామిచే॥

గీ॥ చేయుఁడు ఫలాభిసంధివ ♦ ర్జించి శ్రుతిస। మీరితంబగు కర్మం
బు ♦ మీరలెప్డు। జగదధీశుఁడు సంతుష్టుఁ ♦ డగుతమంచు।
దానమీమానస విశుద్ధి ♦ దనరెడునొగి॥ ౨౯౧

చం॥ చెవులకునింపుగాఁ బలుకు ♦ చేడెలనక్కునఁ జేర్పవారిచ।
న్గవలపయిన్విరాజిలు సు ♦ గంధమహాగరుపంకయుక్తిమా।
దు విమలచిత్తకంజమతి ♦ దూషితమైనను సంయమీంద్రపా।
దవనజసేవఁ జాసెదురి ♦ తంబులు ధన్యతఁగంటి మీఘెడన్॥

గీ॥ బంధుగులకిట్లు బోధించి ♦ పద్మపదుఁడు। సలిపె భిక్షను మా
తులు ♦ సదనమున నె। యడిగె భుజియించు యమిని శి ♦ ష్య
కరమందు। నలరుకబ్బమిడేమటం ♦ తపుడు మామ॥ ౨౯౩

స్వయంకృత శంకర భాష్య టీకను పద్మపదుఁడు మేనమామకిచ్చుట

మ॥ ఇది భాష్యంబునకైన టీకనుమిసూ ♦ రీశాన! యుంచంబురు।

నఁ గడున్వేగమె యిద్ధిదగ్ధమయిన ♦ న్నద్దేశికాంచన్మతం|
బాగిఁదాఁగాంచుమహా ప్రచారమును; గా♦దు క్షింద్రోలఁగింపఁగన్

గీ॥ స్వమతనాశంబుకన్న వే ♦ శ్మమిది హాని| నందుటమేమేలు;
గాన గృ♦ హంబుతోడఁ| గబ్బము దహింతుననియెంచి ♦ కడు
నాగినలు| గడల నింటికిఁ జిచ్చిడి ♦ యడలెనతఁడు॥ ౩౦౧

సీ॥ నలుకెలంకులమహా ♦ నల మంటుకొనిసాదు; భవనంబు నఖిల
వ♦స్తువులతోడ|దహియించుచున్నది ♦ త్రితకి నక్కటకట! నా;
కివియెల్ల నెటులభి♦యించునిఁకను| నావస్తువులువోయి ♦ నను,
గుందకుండుదుఁ! గాని కంజాంఘ్రి నా♦ కడ సువచన| రచనల
మిగుల వి ♦ రాజిల్లుచుండెడు; గ్రంథంబు నొకఁడుంచి ♦
పాణితుల్య|

గీ॥ మిదిసుమీ; భద్రముగనుంచు ♦ మేనుమరలి| వచ్చికైకొందు
దీనినం♦ చిచ్చఁజనియె| నతఁడిటకు నేగుదెంచి "యో ♦ యన
ఘ! కోశ| మి"మ్మనిన వానికెటువచి♦ యించువాఁడ?॥ ౩౦౨

చం॥ జనులు వినంగ నిట్లతఁడు ♦ సంతతమూ కడుఁ బేర్మిఁబోలెరో|
దనమునొనర్చెఁ, బల్కుదురు ♦ ధాత్రి జనుల్విననట్టిదానినే;
కొని; యిదెమూలమే యనుట♦కుం బొనరించిన వారికన్న ధా
త్రిని బ్రకటించువారికిరు ♦ రెట్టులఁ బాచితముంచు నెంచుచున్॥

చం॥ కమలపదుండు స్వాశ్రవని ♦ కాయముతో నరుదేరభూరిపా|
పములను గాంచుమాత్ర నొగిఁ♦ బాపెడుపుల్లమహామునీంద్రు
నాశ్రమమునుజేరి శిష్యనిక ♦ రంబునకెల్లను దన్మహాస్థలం|
పుమహిమ మెల్లఁ దెల్లముగ ♦ బోధపడన్వివరించెనీగతిన్॥

పద్మపాదుఁడు శిష్యులకు రామేశ్వరమహిమకై రామకథచెప్పుట.

మ॥ వినుఁడీ రెల్లరు; మున్నురావణుఁడు సా♦ ధ్వీశిర్షమాణిక్యభూ|
తను సీతన్హరియించి పట్టణపుటు ♦ ద్యానంబునందుంచెనం
చును శ్రీరాముఁడు వానిఁజంపఁబ్లవగ♦ స్తోమంబునునోదరుం
డును దోడ్రాజనుదేరరాఁగడలియె ♦ డ్డుంజేరెనుత్కంఠతోన్|

చం॥ పుడమినె పర్వతెత్తుఁగ♦ పుల్గడుఁ గాని మహాసముద్రమున్|

గడవఁగఁ జాలరే గతిని ♦ గాంతును సీత? నటంచు రామచం
ద్రుఁ డెదఁ గడుంగడుం దలఁచి ♦ తోయధి దాఁటి మహీజఁ గాంచన
య్యెడు సదుపాయముం గనక ♦ నీచలపర్ణపుఁ జెట్టు క్రిందఁ దాన్

గీ॥ తనదు వింటి నొకటనైచి ♦ దర్భలపయిఁ। గూరుచుండఁగ నంత
వి♦దూరగతము। ముని సురార్ఘ్యము సుఖ శీత ♦ మునగు తేజ।
ము ర్వినెల్లను వ్యాపించు ♦ చొకఁడగపడె॥ ౩౦౭

గీ॥ తనకు నభిముఖముగ వచ్చు ♦ దానిఁ జూచి। యురుపరాక్రము
లైన యం♦దఱును లేచి। రంత నాసుప్రభామండ♦లాంతరమున।
నలరు పురుషాకృతిఁ గనంగ ♦ నయ్యె నొకఁడు॥ ౩౦౮

గీ॥ ఆ ప్రభామండలంపు మ♦ధ్యంబునను ని। ఖిల తపోమయ మహా
శివాకృతి యగపడె। దానిలో పాదిముద్రితోఁ ♦ దనరు కుంభ
సంభవమునీంద్రుఁ గాఁగ పి ♦ చయ మెఱింగె॥ ౩౦౯

ఉ॥ ఆకలశోద్భవుం గనిన ♦ యంతనె రాఘవుఁ డంతరోద్ధమా।
ప్రికటమైన ఖేదమును ♦ బాసె; మహాజన దర్శనంబె చిం।
తాకులులైన దేహుల మ ♦ హామతి దైన్యముఁ బాపుఁ గాదె?
పెం। జీఁకటినిం బ్రభాకరుఁడ ♦ శేషముగా నొగి మాపునట్లుగన్

చం॥ రవివంశోద్భవుఁడైన రాఘవుఁడు భా♦ర్యాయుక్తుఁడై కుంభసం।
భవ మానీంద్రుని బాద్యముఖ్యములచే ♦ భక్తిన్ సమర్చించి త।
త్పవిరాజత్పద నీరజానతశిర ♦ స్కుండై చునొక్కింత సే।
పు విచారాంబుధినుండి పల్కె ధృతినిం♦బూర్ణంబుగా నూనితాన్

మ॥ మునివర శోకమన్పృథుస ♦ ముద్రమునందున నున్న నన్ను మీ
రనుపమ సత్కృపం గనుట♦కైయరుదెంచుట మిమ్ముఁ గాంచి మా
జనకునిఁ గాంచినట్టు లెద ♦ సందియమందితి; నన్న వాప్తకా।
మునిఁ గఁ దలంచుకొందునిఁకఁ♦బూర్ణశుగర్ణవముం దరించెదన్॥

ఉ॥ నాదగు సత్కులంబు వలి ♦ నపిప్రియునుండి జనించె నందున।
న్మాదృశకష్టభాజనులు ♦ మానివరా! జనియింపలేదు; నే।
నాదిఁ బదచ్యుతుండనయి ♦ యంగన తోనను జన్మతోడని।
ర్మోదుఁడనై యరణ్యమును♦ బొందితిఁ దాతనియుక్తికై యొగిన్॥

శా॥ మారీచుండను రక్కసుండొకఁడు దా♦ మాయాకురంగాకృతి
న్దారస్థున్నముఁ జేసె నాసతికి; నం♦ దుంగూడ నాపైనదు
ష్ప్రారంభుండగు రావణుండు మునివే♦ షధ్యంబునన్వచ్చి మా
న్నారీరత్నమునున్హరించుకొనిలం♦ కాపూర్గతుండయ్యెఁదా॥

గీ॥ సహజముగఁ దన్వియైన యా♦ సాధ్వియిపుడు। నాదగువియో
గమునను దై♦న్యంబునంది। చిక్కిపోయినమేని తోఁ♦ జెలు
వుఁ బాయఁ। దన యశోకవనమ్మునం♦ దనఘ! యుంచె॥ ౩౧౧

చం॥ కడలినిదాఁటి దుష్టదశ♦ కంధరునిం బరివారయుక్తునె।
క్కుడగుభుజాబలంబునను♦ ఘోరరణావనినుక్కడంచినా।
పడఁతిని దెచ్చునట్టి సదు♦పాయముఁ దెల్పుఁడిటన్హితంబుఁదె।
ల్పెడు ఘనులీరుతక్క నిఁక ♦ లేరొరులేతును నన్మునీశ్వరా॥

కం॥ అనుచుం బల్కెడు శ్రీరా। ముని గనుఁగొని యయ్యగస్త్య♦
మునివర్యుఁడు సాంత్వన పూర్వకముగఁ గడుఁ జే। ర్మినిదావచి
యించె నిట్లు ♦ స్మితవక్త్రుండై॥ ౩౧౨

శా॥ రామా! శోకవశంబు నందకుము దు♦ర్వారోరు దుఃఖావళి।
న్భామిం దైవవశంబునంగని యొగి♦న్దుఃఖౌఘనిర్ముక్తులై।
ధీమద్గీత చరిత్రులై నెగడు ధా♦త్రీనాయకుల్తిగ్మరు।
క్సోమాద్యంశములందునంగలరు సం♦శోధింపఁగా నెందఱో॥

చం॥ ఘనమతి! మేటిపీవెకడ ♦ కార్ముకధారులలోన; నీదుత।
మ్మునకుఁ బరాక్రమంబునస♦ముండొకఁడేనియుఁగానరాఁడు; కీ
శనికరవేష్టితుండయి ల♦సత్పృథు భక్తిని భానుసూనుఁడు।
ప్తును దగఁగొల్చునిన్ను రఘు♦పుంగవ! నీకిటులేఁడ బాడితే ?

ఉ॥ ఇట్టి సహాయ సంపదయ♦హీనపరాక్రమ! నీకెసంగు ని।
ప్పట్టున నేహితంబుఁగల ♦ పందగియుంటినీకేమొనర్చునీ।
బెట్టిదమైన వార్ధినిను ♦ భీతిని వీడుము దీనిగోష్పదం।
బట్టులఁ; లోఁదలంపు మిపు♦డందుము పోదము; జానకీపతీ!॥

చం॥ మునువటులీ సముద్రజల♦ ముం(దుటికాలములోనఁగ్రోలెదం।
జనుమిది యొండినంతఁగపి ♦ సైన్యముతోనాగలంకకేవ్వ దీ।

ననుమహిలోన సద్యశము। నా కెయు సాగతమాఁ; బయోధిఁగ।
ట్టిన యెడ నీకె రాఘవ! ఘటించెదునయ్య దయయుత్కటంబుగన్॥
చం॥ ఘనతర సేతువుం జలధిఁ గట్టి రఘూద్వహా! సీతఁ దస్కరిం।
చిన దురితాత్ము రావణునిఁ జెచ్చెరఁ గీటడఁగించి యా విధూ।
డునలిన బాంధవాంబును గదుంధ్రువమా యశముం గడింపు; కీ।
శనిచయ సంయుతుండవయి సత్వరమివ్వానరింపుమీ పనిన్॥
ఉ॥ ఈగతి నాఘటోద్భవముసింధుని ప్రేరణఁ జేసి రాముఁడీ।
సాగరమందునం బ్లవగ సంఘముచే నురుభూధరంబుల
న్బాగుగ సేతువుందగ నొనర్పఁగఁ జేసి పయోధిదాఁటి ఘో।
రాగసమాను రావణుర ణావనిఁ గూల్చి మహీజఁ దెచ్చెఁదాన్॥
ఉ॥ అనుచు న్శిష్యుల కెల్ల నీరజపదుం డాక్షేత్రమాహాత్మ్యము।
న్వినికిం జేయుచునట్టి తీర్థమున నా విఖ్యాతరోమాంచుఁడా।
చును స్నానంబును జేసి భక్తిని సురస్తుత్యుండునౌ రామనా।
థుని సేవించి నుతించెఁ దన్మహిమనం దున్నద్ధదీపింపఁగన్॥
శా॥ శ్రీరామేశ్వరు వైభవంబుఁ దన సచ్ఛిష్యాళికిం దెల్పునా।
వారి ప్రోద్భవపాదునొక్కఁడిటు దా ప్రశ్నించె నీక్షించియో।
య్యా! రామేశ సమాఖ్య కంచితముగా నానే సమాసంబటం।
చా రాజీవపదుండు తెల్పెఁ ద్రివిధంబౌ ఫక్కిగా నంతటన్॥ 3౨౭
సీ॥ వినుఁడుమీ రెల్లరు వీనులకింపుగా; రామేశపదవివరణము నిపుడు
శ్రీరామచంద్రుండు సెప్పె రామేశాఖ్య; వాసిఁ దత్పురుష స
మాసముగను। శ్రీకంధరుఁడును వాసిగఁ దెల్పె నీపదంబును
బహువ్రీహియం చును మొదమున। నింద్రాది సురవరులెల్లరీ
యాఖ్యకుఁ గర్మధారయమయి ప్రకాలునని రి॥
గీ॥ మనకు నెల్లరకీ యాఖ్య యనఘులార। త్రిప్రకార సమాస
రీతిని చెలంగు। దీని నెద నిట్లు తలఁచెదు మానవులకు। నాత్మ
తత్త్వంబు తుదిలోన నలవడుఁ జూఁడి॥ 3౨౮
గీ॥ కరము నిశ్చితమగుచు నిక్కరణిఁ దెల్పఁ। బడిన వరతత్సమా
సంబు బాగుగ విని। యెల్లరును హృష్టులైనతి యుంచుచుం

డఁగడపెనటఁ గొంతకాలంబు కంజపదుఁడు॥ 3౨౬

మ॥ వరతీర్థప్రకరావగాహ సమవాప్తస్వాంతనైర్మల్యుఁడై
సరయుండై యటనుండి తా వెడలె సచ్ఛాత్రాళితో నంబురు
ట్పురణుం డంచితదేశములు గనుచు విశ్వాసంబున న్మాతృసో
దరగేహంబును గూర్చి స్వీయమగు గ్రంథశ్రేష్ఠముం గైకొనన్

స్వకీయగ్రంథనాశమును బద్మపదుఁడు వినుట.

శా॥ కర్ణాకర్ణిగఁ ద్రోవలోనె నిజగ్రంథంబుతో మాతులో
దీర్ణావాసముఁ గాల్చివైచె హుతభుగ్దీప్తార్చులం జెల్లాయ
యర్ణోజాతపదుండు తా విని తదీయం బైన గేహంపుట
భ్యర్ణస్థానముఁ జేరఁగాఁ జనియె ఖిన్నాంతర్యుఁడై యంతటన్॥

ఉ॥ వచ్చిన యబ్జపాదుఁ గని బందుగుఁ డత్తఱిఁ బల్కె నిట్టులో
సచ్చరితాగ్రగణ్య! విల సత్సుధుకోశము విశ్వసించి నా
కిచ్చియ తేచ్ఛ నేగి తొగి నింటను డాఁచితి దాని గాలిదా
నెచ్చలి యెట్లొ లోనఁబడి నిక్కముగా దహియించె గేహమున్॥

గీ॥ నాదు సదనంబు దగ్ధమై నను మనంబు నొందుఁ బరిదేవనం
బును జెందనంత తావకగ్రంథ మదివహ్ని దగ్ధమగుట
కుఁగడు వగచెద నెద నిజంబు గయతీంద్ర॥ 33౦

మ॥ అనునామాతులు పల్కు వంబుజపదుం డాలించి చిత్తంబునం
దున ఖేదంబు నొకింత గాంచి ధృతినిం దోనంది యామాతులీ
యనివేశంబు విదగ్ధమాటకుఁ గృపాధ్యాంతర్యుఁడై మామనుం
గని యూరీతిగఁ బల్కె నెల్లరు వినం గాశక్తి దీపింపఁగన్॥

గీ॥ దగ్ధమయ్యెఁగదా! ప్రమాదమునఁ గోశ మది; యనఘ!
దానికే మొనర్చెదవు నీవు। గ్రంథము వినష్టమైనను గలదు
నాకు బుద్ధి; దీనను దానినే బొనరుతు నొగి॥ 333

గ్రంథ పునస్సృష్టికై పూనిన పద్మపాదుని మందమతిగా మామ చేయుట.

ఉ॥ ఈకరణి న్వచించి సుయమీంద్రుఁడు తా మఱి వేగ భాష్యపుం
డీక నొనర్పఁగా మొదలిడెన్ జను లక్కజమంద; మాతులుం
డాకమలాంఘ్రిమేధకు మహోభయముం గని పెట్టె భుక్తిఁ బిం

తాకులుఁ ద్వైతదీయమతి ♦ హాని నొనర్పఁగ నంత నేదియో। ౩౩౪

గీ॥ దాని నెఱుఁగక నీరజా ♦ త పదుఁడు భుజియించెఁ; దీక నుదానర
చించుటకును। జాలఁడయ్యెను బూర్వంబు ♦ వోలె నతఁడు।
పుడమిఁ గొందఱు సెప్పుకోఁ ♦ దొడఁగి రిట్లు॥ ౩౩౫

గీ॥ అంతలో నాశ్రితుంబుచే ♦ నవరులుఁ గడు। దయితులు సతీ
ర్థ్యులనగు కొం ♦ దఱు ద్రుతగతిఁ। దీర్థయాత్ర నొనర్చుచుఁ ♦
దెన్ను నజల। జాంఘ్రియమిఁ గాంచి రోగి యదృ♦చ్ఛాగతులయి

చం॥ క్రమముగ వారలెల్లరు స ♦ రఃప్రభవాంఘ్రికి మ్రొక్కి తత్పదా
బ్జములఁ గడుం జెలంగెదుర ♦ జంబును మాళులఁ దాల్చి రంతశీ।
ఘ్రముగనె యేక కాలమునఁ ♦ గల్గిన యోగము చేత నొనమ।
స్సముదయముం బరస్పరము ♦ సల్పిరి; కైకొని రొక్కసారిగన్॥

గీ॥ తీర్థములనెల్లఁ గొలిచి య ♦ దృచ్ఛను దమ। చేరువకు నేగు
దెంచిన ♦ పాఱునలన। సుఖము నొసఁగ స్వదేశీయ ♦ సుప్ర
వృత్తి। నావినేయుల గుమియాట ♦ నాలకించె॥ ౩౩౬

గీ॥ గురువరేణ్యునిఁ గానకె ♦ క్కుడుగ వ్యధిత। చిత్తులై యొల్లొ గురు
సత్ప్ర ♦ వృత్తి నెఱిఁగి। కేరళ సుదేశములకు నే ♦ గిరి గురుఁ
గన। సత్వరంబుగ నంత నా ♦ ఛాత్రవరులు॥ ౩౩౭

కేరళ*తమహాసురాలయేశ్వరమున శంకరాచార్యశిష్యులు దర్శించుట.

చం॥ జననికి నంత్యకృత్యమును ♦ శంకర సాయమి నేతయంతలో।
నొనరిచి మిన్నుదాఁటఁ దగు ♦ నున్నతిఁ గ్రాలెడు కేరవృక్ష వా।
జినెసఁగు కేరళంబున వ ♦ సించి చరించెను దా స్వధర్మపా।
లననిరతుండునై కసుఁ జె ♦ లంగి స్వశిష్యుల రాకఁ గోరుచున్॥

గీ॥ అంత నిరుపమ మహిముఁడౌ ♦ నయ్యతీంద్రుఁ। డిట్లు కేరళమునఁ
జరియించుచున్నట। నలఱెడు మహాసురాలయే ♦ శ్వరుని వారిని
భక్తిఁ బ్రణమిల్లి యీగతిఁ ♦ బ్రస్తుతించె॥ ౩౪౧

చం॥ జగదధినాథ! నీవు సద ♦ సత్ప్రవిముక్తగఁ తుండు మాయచే।
నొగిఁ జిదచిత్స్వరూపమును ♦ నుత్కట చిత్రమునై చెలంగు నీ।
జగమును లీలఁ జేసెదు వి ♦ చారణ చేయఁ బ్రయోజనేచ్ఛయె

ష్ఠ్రుంగలుగం బోదునీకుఁ; బరి ♦ పూర్ణతఁ జేసి రవంత యేనియుఁన్

చం॥ చెలువుగ ముజ్జగంబును సృ ♦ జించెదవీవురజంబుతోడని।
స్తులపృథుసత్త్వవృత్తివగు ♦ చుందగఁ బ్రోచెదు దానినిందమః।
కలితుఁడవై హరింతువటు ♦ కావున నొక్కనినట్టి నిన్ను భ।
క్తులు వినుతింతు రెక్కుడుగఁ ♦ దోయజజాత హరీశ్వరాఖ్యలన్॥

చం॥ మడుగులఁ బెక్కిటంగిరణ ♦ మాలియొతాఁ బ్రతిబింబితస్వభా
వుఁడయి యొకండె యొప్పెసఁగు ♦ పోలికగా బహురూపమాచునో।
ప్పెడు నిఖిల ప్రపంచమునఁ ♦ బ్రీతిని జొచ్చి యొకండవైయుసుం
గడునలరారుచుండుదువు ♦ కాదె యనేకుఁడవై జగత్ప్రభూ॥

ఉ॥ ఈగతినయ్యమీంద్రుఁడు ర ♦ మేశు విశేషముగానుతించియా
దేవళమందె యుండఁ గడు ♦ దీర్ఘ వియోగజదైన్యచిత్తులై।
వేవరశిష్యులెల్లరును ♦ విస్ఫుటభక్తిఁ దదీయపాదరా।
జీవయుగంబునందలలఁ ♦ జేర్చినమస్సులఁ జేసిరేకమై॥

క॥ గురువర్యుఁడువారలనురు। కరుణాంగుశలాదికంబు ♦ గాఁబ్రి
శ్నింప। న్సరసిజపదుఁ డతిదీనాం। తరుఁడై గద్గదికదోఁపఁ ♦
దానిటులనియెన్॥ ౩౮౬

చం॥ గురువర! రంగనాయకున ♦ కుంఠితభక్తినిగొల్చియంత నే।
మరలఁగమత్పురాశ్రిమపు ♦ మాతులుఁడధ్వమునందుఁ గాంచి సా
దరముగ ముచ్చటించి తన ♦ ధామముఁగూర్చి వినీతియెంతయో
వలలఁగఁ దోడఁ బెట్టుకొని ♦ భవ్యమతింగొనిపోయెనన్నొగిన్॥

పద్మపదుఁడు గ్రంథనాశము నాచార్యులతోఁ జెప్పి తన మందమతిత్వకై వగచుట.

గీ॥ నేను దొల్లిటి దావాస ♦ నానుబంధ। మున భిదావదుఁడైన
యూ ♦ తని యెదుట భాష్యదవభిజ్ఞతనుభవద్భాష్యటీకానించుక
యుశంక లేక ప ♦ఠించినాఁడ॥ ౩౮౭

ఉ॥ ఆతనిపూర్వపక్షముల ♦ నన్నిటి దాపిత ముద్రవక్త్రసం।
ఘాత పిధానమంత్రములు ♦ ఖండిత గౌతమముఖ్యతంత్రము।
ఖ్యాతిద వేద సారమహి ♦ తామృత సిక్తములౌ భవత్సువా।
గ్రీతులచేత దేశికవ ♦ రేణ్య; దురితంబుగ నొంచి నించితిన్

సీ॥ కాణభుక్సేవాము ◆ ఖమున ఖడ్గాఖడ్గి; విహరణకల్పిత ◆ మహితరు
జను। నక్షపాదపదంబు ◆ నందు శస్త్రాశస్త్రి; నావవినవిషమ
మా ◆ నుచ్ఛ్రయంబుల బృథుతరంబైన కా ◆ పిల మతంబందు
యు; ష్టాయష్టి కల్పితో ◆ చ్ఛ్రయంబు। ఘనతరంబైన జై ◆ మిని
మతంబునఁ గచాకచిఁ గల్గినట్టియు ◆ గ్రశ్రమంబు।
గీ॥ నందఁ డెన్నఁడు విపుల స ◆ ద్యుక్తికశత। పర్వమౌక్తికమయ
ములై ◆ పరఁగుమీఁదు। సూక్తముల రక్షితుండైన ◆ సూరివరుఁడు।
కుమతభంజనగణ్యా! స ◆ ద్గురువరేణ్యా!॥ ౩౧౦
గీ॥ అంత; మునుపోలెననుమెచ్చి ◆ యతఁడుగూఢ। హృదయుఁడై
సత్కృతునిఁ జేసె ◆ హితునియట్లు। లక్కఁ తవశంక లేక భా ◆
ష్యంపుఁడీక। వానినిలయంబునందుంచి ◆ యేనరిగితి॥ ౩౧౧
గీ॥ విలయమప్పుడు నృత్యంబు ◆ సలుపురుద్రు। ఫాలమునయున్న
జ్వలనుని ◆ కీలలట్లు। భయదమై వహ్ని మామక ◆ భాష్య
టీక। వానినిలయంబుతోఁ బూది ◆ గానొనర్చె॥ ౩౧౨
కం॥ అహితగ్రంథంబును విని। సహియింపఁగలేక యతఁడు స్వక
గేహమువే। దహియింపఁ జేసె సద్బుద్ధి హారంబగుగరముఁ గలిపె
దివ్యాన్నమునన్॥ ౩౧౩
మ॥ అనునీవార్త యొకండు దేశికవరే ◆ ణ్యా! తా విజృంభించెమే।
దినిలో; నిప్పుడు నాదు బుద్ధితొలిమా ◆ ద్రిన్నిశ్చయుండైయెసం
గిననైర్మల్యమునందదక్కట; త్వదంఘ్రిద్వంద్వముం గొల్చుమా
కును వ్యర్థంబాకొ యిట్టిదీనదశ ద ◆ త్తుల్మేకపేక్షింపఁగన్॥
చం॥ గురువర! మీదుభాష్యమనఁ ◆ గూర్చితినేల? తంపువృత్తి; స్ఫు।
స్ఫురిత సుయుక్తి జాలమునఁ ◆ బొల్చెడునయ్యది త్రోవలోనను।
ద్ధురహుత భుక్శిఖాళిఁబడి ◆ తోనకటా! నశియించె దానికై।
తిరమగు యత్నమున్నలిపి ◆ తిన్మరలంబొనరింప నత్తఱిన్॥
కం॥ గురువర! నామతి నాపటు। తరఘున సద్యుక్తి వితతిఁ ◆ దగఁ
దొల్లిటి మా। దిరిఁ దానుపక్రమింపదు। విరచింపఁగ నిప్పు
డేమి ◆ విధిచెద మీకున్॥ ౩౧౪

మ॥ అనుకంపాంబునిధీ! గురూత్తమ! త్వదీ◆యంబౌ పదాగ్రింబుఁ జే
రిన వారెందఱు దీనులై యు మునుధా◆త్రింజూడ సర్వోత్సవం
బునుదామందఁగ లేదు? సంతతము మి◆మ్ముంగొల్చునా దోషమే
మి? నమద్దేవ! యఘాంశమన్న నదియు◆న్మీ పాదసేవాంతమా॥

చం॥ ఉరుతర భక్తినిట్లనుప◆యోజపదుం గరుణాకరం బితాం
తరుఁడయి యార్యపాదుఁడు సు◆ధాజలధిప్రతిమంబులౌ విభా
స్వర రచనాయుతంబులు న◆పాస్తవిమోహములు న్సుధీమనో
హరములునైన వాక్యముల◆నత్తఱిసాంత్వనముంబొనర్చెఁ దాన్॥

కం॥ కమలపద! వినుము దుర్వా|ర్యము విషమంబునగు నీధ◆రం
గర్మ విపాకమిది; కట! మున్నే యీవిమలయము నెఱిఁగి వచిం
చితిని సు◆రాధిపయమికిన్॥ 3౫౯

తానుమును విన్నతద్గ్రంథమెల్ల నాచార్యుఁడు చెప్పి వ్రాయించుట.

మ॥ మును శృంగాద్రిని నాదుచేత నిపుణ◆ప్రౌఢభక్తిన్ నీవు సె
ప్పిన యాపంచసుపాది మామకమనః◆పేటింగనుం గుప్తమా
చును రాజిల్లెడు నేఁడు శందువలన◆న్శ్లోకంబునుం బాసి దా
నినిసమ్మోదముతోడ వ్రాసికొనుమా◆నీరేజపాదా! యోగిన్॥

మ॥ సరసీరుట్పదునిట్టులార్య పదుఁడా◆శ్వాసించి తానంతఁ జె
ప్పెరయంబొప్పఁగఁబూర్వమైనయనుపూ◆ర్వింబ్రాలు నాపంచపా
దిరసాంచత్కృతినిం ద్రిలోకగురుఁడు◆స్స్వవ్యత్కలా మూలమా
పరమాఖండ విబోధుఁడీగతిని జె◆ప్పంజిత్ర మున్నే మహిన్॥

గీ॥ పద్మపాదుండు నంతన◆ప్పంచపాది| రయమున లిఖించుకొని
పరిహా◆ర్షపు భరమున| లేచునాసీనుఁడగు; హర్ష◆లీనుఁడగుచు|
విడుచు బాష్పంబులను బాడు◆గడునటించు॥ 3౬౦

ఉ॥ అంతట రాజశేఖర స◆మాఖ్యనెసంగెడు కేరళక్షమా
కాంతుఁడఖండభక్తియెసఁ◆గంజనుదెంచి సదాశ్రితావృత
ప్రాంతుని నంతరంగ రిపు◆భంజను శంకర సంయమీంద్రున
త్యంతవిభాశ్యనైజమకు◆టాగ్రనిఘృష్టపదాగ్రుఁ జేసెఁ దాన్॥

కం॥ యమి సార్వభౌముఁడా భూ|రమణుంగని నీవుమున్ను◆రచి

యించిన భావ్యములగు రూపకములు భూప! మహీంద్రభక్తి
ములెఱియనుచుఁ బ్రశ్నింపంగన్. 3౬౪

చం॥ నయమునఁబల్కెఁ గేరళజ నప్రభుఁడంజలిమౌళిఁ జేర్చియి
ట్లు; యమిసమాజశేఖర! పటుజ్వల నార్చులయందు నాటక
త్రయమదిమత్ప్రమాదపతితంబయియాహుతిభావమందె వెం
డియునొగిదానిఁగూర్చెదమ నీపమొసంగదునాకుసుంతయున్

గీ॥ పావకవిదగ్ధమైన య ప్పంచపాది నలినపదునకు దయచేసి
నారనివిని మీకడకు నేగుదెంచితి నాకమల పదుఁబలెఁ
గృతిఁజేయుఁడీ కృతా ర్థునిఁగనన్ను. 3౬౬

కం॥ అనుచుంబలు తెలుఁగులనా జనపతి ప్రార్థింపనంత శంకర
గురుఁడు స్తనదయనాటకములమూఁటిని నామూలాగ్రము
గవ డిన్వచియించెఁ॥ 3౬౭

కేరళేశ కృతనాటకత్రయమునట్లె శంకరుఁడు చెప్పివ్రాయించుట.

ఉ॥ కేరళనాథుఁడుంగడు నొగింబ్రమదంబలరార శంకరా
ర్యేరితనాటకత్రయము నెంతయు విస్మితుఁడై లిఖించి వి
స్తారపుభక్తిఁ దచ్చరణ సారసయుగ్మమున న్న్వమౌళికో
టీరమణిప్రభాతతి ఘటింపఁగ మ్రొక్కి-వచించునీగతిన్. 3౬౮

చం॥ యతికులవర్య! తావకద యామృతసిక్తుఁడనౌట నేఁడు ధ
న్యతముఁడనైతి మద్రచిత నాటకము ల్మహిలోనఁ గోవిదా
దృతిఁగనునింకఁ గింకరు వి ధింపుఁడు నన్నని వేడ నాయతీ
శిత; నృపుతోడ నీగతివచించెని దేశముగాఁగ నత్తఱిఁ. 3౬౯

చం॥ అమలమనస్క! నేమును మహోరుమఁ గాలటినామకాగ్రహా
రమున వసించువిప్రుని కరంబును సద్ద్విజబృంద శర్మ బా
హ్యముగ శపించినాఁడనిక నట్టులె నీవునొనర్పుమన్న భూ
పమణియమీంద్రునానతిని భక్తినినోఁదలఁ బ్రమొక్కి-పూనెఁదాఁ.

శా॥ నష్టవ్యాఖ్యను వెండియుంగురుకృప న్గంజాంఘ్రితానందిసం
తుష్టింజెందఁగఁ గేరళాధిపతి యుం దూర్ణంబ యోగీంద్ర ప
త్త్రాసష్టాంగ ప్రణతింబొనర్చియతిరా డాస్యంబున నూత్రపక

శ్రేష్ఠావాప్తినిబొందితుష్టిఁబులకించి ♦ జాతించు చేగెన్గురుల్ ॥ ౩౭౧

ఆశ్వాసాంతము.

ఉ॥ మోక్షనిదాన! దానవరి ♦ పుప్రికరార్చిత పాదకంజ! కం
జాక్షశరా! శరా శరాసనకృ ♦ తాంబునిధీ! నిధినాథమిత్ర! మి
త్రాక్షణదాధిపానిలహి ♦ తప్రథితాక్ష! కృపాకటాక్షసం
రక్షితమోహినీపురవ ♦ రస్థిత మానవ! పార్వతీశ్వరా!! ౩౭౨

కం॥ వేదాంత పంజరాంత! ర్వేదిష్టోంకార కీర ♦ వివిధేప్సితసం
పాదక! సత్తత్త్వమసీ। త్యాదిక సద్వాక్యలక్ష్య! ♦ యతి
హృల్లక్ష్యా!! ౩౭౩

మాలిని॥ శ్రుతిశిఖరసుదీపా! ♦ శుద్ధబోధస్వరూపా!।
హృతవినతజనార్తీ! ♦ హర్షసంపూర్ణమూర్తీ!।
క్రతుచయ భజనీయా! ♦ కంజజాతాండకాయా!।
సతత భసితలిప్తా! ♦ సర్వచేతఃప్రదీప్తా!॥ ౩౭౪

ఇది శ్రీ భమిడి పాట్యన్వయ .... వేంకట సుబ్రహ్మణ్య శర్మాభిధేయాంధ్ర కృతంబైన శ్రీశంకర విజయమందష్టమాశ్వాసము.

శ్రీ శంకర విజయము.

నవమాశ్వాసము.

శ్రీ షణ్ముఖజనక ! యహీం
ద్రభూషణ ! ఫాలోల్లసత్త్రి • పుండ్ర ! బుధమన
స్తోషక ! వికారరహిత ! య
శేషజనాంతర నివేశ ! • శ్రీ సకలేశా !॥

సీ॥ అవధరింపుము యమి • ప్రవరుఁడౌ శంకరా; చార్యుఁ డంతట
మహా • దార్యకలితుఁ డగుచు దిక్కులనెల్ల • నొగి జయిం
చెడు వేడ్కఁ; దామరసాంఘ్రి హ • స్తామలక సు । రేశ్వర
తోటక • కృష్ణదర్శన బుద్ధి; వృద్ధి సమిత్పాణి • విష్ణుగుప్త ।
భానుమరీచి వి • జ్ఞానకంద విరించి; పాదశుద్ధాంత శు •
భ్రతరకీర్తి॥

గీ॥ చిద్విలాస ప్రముఖులైన • సద్వినేయు లెల్లరు; సుధన్వుఁడ
నెడు ధా • త్రీశ్వరుండు భక్తిఁ దనవెంట వేడ్కరాఁ • బయన
మయ్యె మొదట మధ్యార్జునముఁ గూర్చి • ముద మెదఁ దగ॥ ౨

గీ॥ అజముఖ సురార్చితాంఘ్రివా • రిజుని దృష్ట్వ పూర్వ మధ్యా
ర్జునేశ్వరు • శర్వు నచటఁ గనిమతి మహోపచారము • లను
భజించి పలికె నద్దేవు గుఱిచి యి • ప్పగిది నతఁడు॥ 3

శంకరాచార్యుఁడు మధ్యార్జునప్రాంత జనులనెల్లఁ దనశిష్యులఁ జేసికొనుట.

శా॥ ఓ మధ్యార్జుననాథ! నీ వఖిలవే • దోత్తంస సూక్తి ప్రకాం
డామేయార్థముఁ దత్త్వవేదివియునై • దర్శాట నీమానవ।

స్తోమంబెల్ల వినంగఁ దెల్పు మఖిల ♦ శ్రుత్యంత భావంబు లన్
బ్రాముఖ్యంబుగ గోచరించునదియ ♦ ద్వైతంబొ? ద్వైతంబొకో?॥

మ॥ తిరమౌ భక్తిని శంకరార్యుఁ డిటు ప్రా ♦ ర్థింపంగ మధ్యార్జునే
శ్వరుఁ డాలింగ శిరంబునుండి జనులా ♦ శ్చర్యంబునం జూడ భా।
స్వర సర్వావయవాకృతి న్వెడలి య ♦ ద్వైతంబె సత్యంబటం।
చురు నాదంబున మూఁడుమారులని తా ♦ నూనెం దిరోధానమున్

సీ॥ అంతట మధ్యార్జు ♦ నాధీశుభక్తులై; వఱలెడు తద్దేశ ♦ వాసు
లెల్ల। శ్రీశంకరార్యస ♦ ద్దేశికుఁ గాఁ జేసి; కొని యుమా భాను
నై ♦ కుంభగణప। శర్వసంపూజనా ♦ సక్తమనస్కులు; నై ప్రా
తరవగాహ ♦ నాదులఁ బరి। శుద్ధులునై వేద ♦ చోదితాచారస్థ;
లై పంచ యజ్ఞప ♦ రాంతరులయి।

గీ॥ నిర్మలాద్వైతరతులునై ♦ నెగడి రచటి। వారి నెల్లర నిట్టుల ♦
ద్వైతవాదు। లగు గతినొనర్చి శ్రీశంక ♦ రార్యుఁ డంత। సేతు
వున కేగె శిష్యసం ♦ సేవితుఁడయి॥ ౬

శా॥ ఆ రామేశ్వరమందున న్గిరితనూ ♦ జార్చామిషం బొసరన్।
క్షీరంబుం బలెఁ గ్రోలి మత్తులగు శా ♦ క్తేయాళితో నయ్యె వి।
స్తారంబు న్నికటస్థ దత్తఘన మో ♦ దంబున్ స్ఫుటోద్యుక్తి పా।
శీరమ్యంబును నావివాద మిటులో ♦ లిన్మస్కరి స్వామికిన్? ౭

రామేశ్వరగత వివిధశాక్తేయు లెల్లను శంకరాచార్య శిష్యులగుట.

గీ॥ అచట నివసించు శాక్తేయు ♦ ల[illegible]। మొగిని యతికడ
కేతెంచి ♦ మూర్ధములను। వినతుల నొనర్చి యనిరిటు ♦ వినుఁడు
మాదు। పరమపావన మతము మ ♦ స్కరివర! యని॥ ౮

గీ॥ ఎల్లకర్జంబులకు జన ♦ యిత్రి యాద్య। కరము శంభుని గొన
ముల ♦ కంటెను బర। శక్తియే మహాదాద్యమా ♦ జగమిదెల్లఁ
దన్మహామాయచే గాంచెఁ ♦ దథ్యముగను॥ ౯

కం॥ ఆపెనునోవాఙ్ముఖ్యదు। రాపయగుటఁ గొలువరాము ♦ యమి
కుల వర! మే। మాపె వరాంశయె యగానా। శ్రీపార్వతిభక్తి నెద
భ ♦ జించెద మెపుడున్॥ ౧౦

కం॥ శ్రీవిద్యోపాసకులకు। జీవన్ముక్తియగు దేని ♦ చేనట్టియుమా
సౌవర్ణాంఘ్రులబద్ధ। గ్రీవా బాహువులమయి చ ♦ రించెద
మెపుడున్॥ ౧౧

ఉ॥ విద్యనవిద్య నుందగభు ♦ విన్మదిలోన నెవండెఱుంగునో।
వేద్యభివంద్యుఁడాతఁడెయ ♦ విద్యను మృత్యువునుందరించి స।
ద్విద్యను బొందునెప్పుడున ♦ విచ్యుతమా నమృతంబుగానన।
య్యాద్యనె కొల్వఁగావలయు ♦ నచ్యుత మోక్షమునందఁగోరినన్

గీ॥ విమలమైన కటాక్షలే ♦ శమునముక్తి। దయును, నీశ్వరసద్రూపి ♦
ణియు నగుపర। దేవతనె యత్నమునను ము ♦ క్తిరతులెపుడుఁ।
గొలువఁగావలెఁ జూఁడి యమి ♦ కులవరేణ్య!॥ ౧౩

గీ॥ వఱలు యతివర్య! ప్రకృతీ కీ ♦ శ్వరునకు శ్రుతి। వలన నెయభేద
సంసిద్ధి ♦ విలసనంబు। గన సదేవేతి ముఖ్యవా ♦ క్యములు తత్ప।
రములవియె ముఖ్యసత్ప్రమా ♦ ణములుసుండు॥ ౧౪

గీ॥ క్షీణవసంస్థితమగు నకా ♦ ర ప్రముఖము। నకు సముత్పత్తియే
విధా ♦ నమున నగునో। యట్లైతచ్ఛ్రుత్తులగును మా ♦ మాద్య
లకును। సత్తమ! యెసంగునాసము ♦ త్పత్తియెన్న॥ ౧౫

గీ॥ అనఘ! స్వాధీనవల్లభ ♦ యని వచింపఁ। బడిన శక్తియెరుద్రుని
కడ భవాని। యనఁ జెలంగెడు ననువిశ్చ ♦ యమున మేము।
నియతిసేవింతు మాభవా ♦ నినె సతతమ్ము॥ ౧౬

గీ॥ మనుజవర్యులకైన మీ ♦ రు నొగివేడ్కఁ। దన్మహాచిహ్నములఁ
దాల్చి ♦ తల్లిదైన। యట్టి పరమేశ్వరినె కొల్వుఁ ♦ డామె
యొసుఁడీ। శ్రేయము యమీంద్ర యొసఁగున ♦ మేయదయను॥

సీ॥ అనిపల్కు శాక్తేయు ♦ లను గూర్చి శంకర; యమివర్యుఁడని
యెఁదా ♦ నంతనిట్టు। లయ్యాది నిక్కంబె ♦ యనినను శ్రీప్రజ్ఞ;
తనె ముక్తిపురుషున ♦ కొనరునంచు। శాస్త్రంబులెల్లను ♦ చ్చ
ముగఁ బల్కుటనాత్మ; నాత్మచేధ్యానించి ♦ యంతముక్తుఁ।
డగుఁ గాని మానవుఁ ♦ డన్యమౌతెఱఁగునఁ; గాఁడెన్నటికిని
ని ♦ క్కమిది సుండు।

గీ॥ కనఁ"దమేవే"తి ముఖ్యవా ♦ క్యములు పెక్కు। లిటఁబ్ర
మాణంబులగును మొ ♦ దట "నజా"మి। తిముఖమంత్రంబు
నందజ♦ తీరుసెప్పి।ముక్తికిఁ బరేశుతత్త్వంబు ♦ ప్రోక్తమయ్యె॥
కం॥ మఱియును సాంఖ్యులు ప్రకృతికిఁ। బరుఁడునునవికారియునగు♦
పరమేశ్వరు గు। ర్తెఱుఁగుటనె ముక్తి యని తె। ల్పిరిగానఁ
బరాత్పరునిఁ దె ♦ లియ ముక్తియగున్॥ ౧౯
శా॥ బ్రహ్మైకత్వాది క వేదవాక్యమునఁ జె♦ప్పంగాఁ బడెంగాఁబర।
బ్రహ్మంబుందగఁగుర్తెఱుంగుఘనుఁడే♦బ్రహ్మంబెయౌఁగానియౌ।
బ్రహ్మత్వంబును జెందఁడచ్యుఁ"డనిని ♦ ర్వ్యాజంబుగాజ్ఞానికిన్
బ్రహ్మైక్యంబె, యచేటమీరునిఁక సం♦పాదింపుఁడాజ్ఞానమున్
కం॥ వినుఁడు భవాని యటంచీ! రనిన జగజ్జనని యెన్న ♦ నద్వైత
విబో। ధిని యగు విద్య యెసుఁడి యౌ। పెనుగొల్చుటఁ జిత్త
శుద్ధి ♦ విలసిల్లు నొగిన్॥ ౨౧
గీ॥ కానఁ గుంకుమపుండ్ర జాం ♦ బూనదపద। ముఖ్యచిహ్నము
లను వీడి ♦ మోదమెదను। వెలయు "బ్రహ్మాఽహమని" యెడు♦
విద్య నెరతి। నంది ముక్తులరగుఁడేటి ♦ కన్యపథము॥ ౨౨
మ॥ అనుచుంబల్కెడుసంయమిప్రవరువ్యా♦హారంబునాలించి వెం।
టనెవారెల్లరుత్యక్త చిహ్నులయిగా ♦ ఢంబైన సద్భక్తినా!
ఘనునేదేశికుఁగాఁ దలంచుచుఁ దదు ♦ క్తస్నాన సంధ్యానుర।
క్తిని బంచార్చన ముఖ్యసక్తిని సము ♦ ద్దీవ్యత్సదద్వైతభ।
క్తినివేగంగని పొందిరంతటఁ దదం♦తేవాసి భావంబునన్ ౨౩
గీ॥ అంతఁగంజాక్షమాలిక ♦ లఱ్ఱు లందు। వెలయు భుజములయం
దర ♦ విందచిహ్న। ములు సెలఁగఁగుంకు మాంకిత ♦ ముఖము
లెనఁగఁ। గొందఱునిరయ్యతీందుప్రవ ♦ కు వినతుఁడి॥ ౨౪
మ॥ వినుఁడీసంయమివర్య ! మాదుమతము ♦ న్విస్తారమానాదరం।
బున; విశ్వంబునకెల్లఁ దల్లి సకలం ♦ బుంగూర్చు కల్యాణి భ।
వ్య; నతార్తిఘ్న; సనాతనం బ్రకృతిసే♦వ్యస్త్రీమహాలక్ష్మినే।
మనిశంబున్భజియించుచుండెదముమో♦క్షావాప్తికైభక్తితోన్।

మ॥ "అస"దిత్యాదిక వేదవాక్యముల చే♦నశ్రాంతమో సంయమీం!
ద్ర "సదేవే"తి ముఖశ్రుతీరితమున ♦ నాగ్జీవజాతాదులు!
ల్లసితంబౌ పరమేశు దేహమున నే ♦ లక్ష్మీమహాదేవినుం!
డి సముత్పత్తిని జెందిరట్టి రమ దం♦ డి శ్రేష్ఠ! సంసేవ్యయా॥ ౨౬

కం॥ భావింప సతతమంత! ర్భావంబు పరేశునకు వి ♦ రాజిల్లెదు నే!
దేవేశియందు నాశ్రీ! దేవియె సంసేవ్య మోక్ష ♦ ధిషణుల కెల్లన్॥

చం॥ గళములఁ గంజమాలికలు♦ గ్రాలఁ; భుజంబులఁ బంకజాంకము
ల్వాలయఁగఁ గుంకుమంబునుసు♦విస్ఫురదాస్యము లొప్ప లక్ష్మిసం
గొలువఁగఁ గోరువారి కెసఁ ♦ గుంజుఁడి ముక్తికరంబునందె కే!
వలము గనెప్డుఁ గానయమి♦వర్య! భజింపుఁడు లక్ష్మినీరునుర్॥

కం॥ అనుచుం బల్కెడువారిని! గని శంకరయమి వచించెఁ♦ గడునక్క
జమ్మై! కనుపట్టునిదియటుంచియు! వినుఁడీ రెల్లరును దత్త్వ♦విష
యంబునిటుల్॥ ౨౯

మ॥ సదసద్రూపపరాత్మయా నొకఁడె ♦ శ్వసిష్టయా నేరుఁగా!
రిదినిక్కంబు "సఆత్మ" యంచు శ్రుతియం♦దే బోధితంబయ్యెఁ; దా
బృథులానందసురూపుఁడై సతతము♦న్విభ్రాజమానుండగు౦
దదధీనత్వముఁ గన్నయీ ప్రకృతికె♦న్నన్మోక్షతత్త్వం బెటౌ?॥

గీ॥ అనవరతమాత్మనెవఁడు "బ్ర♦హ్మాహ" మనుచు! ధ్యానము
నొనర్చునో ముక్తి♦యలరువాని! కరమున ననిత్యసముపాస♦
కప్రతతికి! నట్టిదౌ లోక సంప్రాప్తి ♦ యగునుజు ఁడు॥ ౩౧

ఉ॥ కావున మీరలెల్ల నిఁకఁ ♦ గంభవకుంకుమ ధారణాదులు!
న్వీడియాశ్రయింపుఁడు; ప♦ విత్రతరాద్వయవిద్య; దానమీ
కౌవెస ముక్తియంచు నిటు♦లార్య పదుండు వచించవారు; స!
ద్భావములొప్ప భక్తికలి ♦ తంబగు శిష్యత నందిరందఱున్॥

గీ॥ అంతఁ బుస్తక పుండ్రచి♦హ్నముల నెసఁగు! ఛాందోపాసకులు
యమి♦సార్వభౌము! నికడ కరుదెంచి విపులవి♦నీతితోడఁ! బ్రణ
తుల నొనర్చి నిలిచి యి♦ప్పగిదిననిరి॥ ౩౩

సీ॥ ఓయతివర్య! యా♦మ్నాయంబు నిత్యమా; టనదిజగత్కర్త్రి♦

యనియునిత్య। యనియు వాక్కను దెల్పు ♦ టను వాక్క
నంగళా; రదయాటవిద్యావి ♦ రాజితయగు। నాపెయే నిత్య
స్వ♦రూపిణి యెల్లలో; కమ్ములకుంగార♦ ణమ్ముఁబరుని। కన్నను
బరతత్త్వసన్నుత, బ్రహ్మవిష్ణ్వీశాత్మ ముఖ్యంబు♦లాశుభపద
గీ॥ ములవిరత్వమాపెనే తెల్పు; ♦ నలరునాపె। యేగుణాతీతమై
మోక్ష♦ధీగరిష్ఠు। లైనవారికిసేవ్యయాఁ♦ గానసింక। శారదో
పాసనమెసల్పుఁ ♦ డీరుభక్తి॥ ౩౪
శా॥ నావేదేతిముఖోక్తి లేదెననికా♦మ్నాయార్థవిత్త్వంబు; వాఁ।
డావాగ్భాసురదివ్యరూప మెఱుఁగం ♦డంచుంగడుం దెల్పఁగా।
దా? విద్వజ్జనవంద్య! గాననిగమా ♦ ర్థజ్ఞానపూర్వంబుగా
నేవిప్రుండెదవాక్స్వరూపమునుదా ♦ నేప్రార్థనిల్పన్వలెన్॥
మ॥ అనుచున్వారువచింప సంయమి వసుం ♦ డాలించితాఁ బల్కని
ట్లనిశంబున్గళతాలుముఖ్యములదే♦యూ సంగతిం జేసిపు।
ట్టిన వేదంబది నిత్యమెట్లగును? బా♦టింపంగ నిత్యత్వముం।
దునఁదావర్ణమెయొక్క! వర్ణములసం♦దోహంబొ? తెల్పుండిటన్॥
సీ॥ సకలలయమునవా ♦ నికివిలయముగల్గు; టను వర్ణములు నిత్య♦
తనుగనవిల। నిగమంబులీశుని ♦ నిశ్వసితంబను; నుడినిజన్యత
గానఁ ♦ బడెడుకతన। నేదిజన్యమొయది ♦ కాదు నిత్యంబను;
సత్ప్రమాణమునన♦ శాశ్వతంబె। యావేదతతియును♦ భావింప
మఱియును; గాంతసమయమున♦నంత మొందు।
గీ॥ నట్టి సాంగశ్రుతిని నఖి♦లాధిపుఁడగు। కమలబంధుండుసృష్టికా♦
లమునఁదెలిపెఁ। బరమమౌనుల కొఱకని♦పలుకఁబడియె। భాను
సిద్ధాంతమున వేద♦వర్తనంబు॥ ౩౫
కం॥ శ్రుతులే ప్రళయమునంబుజ। హితువలనం జెందినష్ట♦ జేరీతిని
నిత్యత శారదకుంబొసఁగునో మతిఁబరికింపుఁడిపుడీరు ♦ మంజుల
రీతిన్॥ ౩౬
చం॥ అమరులనిత్యులైనను స్వ♦యంభుఁడాద్యుఁడునిత్యుఁడౌనజ।
స్రము; నటుగాన శారదకు♦రాజిలు నిత్యతయున్న; నిద్దర।

మ్యమగునొకో యనిత్యుఁడగు♦నా చతురాననుఁడట్టి వానియా
స్యమున వసించుశారదకె♦సంగు నెనిత్యతబుద్ధిఁ జూచినన్?॥
సీ॥ పరమప్రకృతియాచుఁ♦బరఁగెడు నాసర; స్వతియెమహాన్మఖ్య
సకలమునకు। హేతువంచునువచి♦యించెద రేనియో; ప్పదుపర
మాత్మకుఁ ♦ బరము లేమి। వాగాద్యతీతుఁడై ♦ వఱలెడు పర
మాత్మయే; సదాది విబోధ్యుఁ♦డౌ సతతముఁ। గానియాప్రకృతి
తాఁ♦గా దెప్డుఁ దద్వాచ్య; యక్కతంబున నెస♦దాద్యములగు।
గీ॥ శబ్దముల నాపరాత్పర♦ జ్ఞానమెకడు। సాధనీయంబుసుండు;
మో ♦ క్షపదమునొగి। నందుటకు మార్గమాపర ♦ మాత్మ
నెఱుక। తక్క లేదెద్ది, యుననివే ♦ దంబు తెలిపె॥ ౭౦
సీ॥ కానమీారలు శుద్ధ♦మైన యద్వైతంబు; నందునాసక్తిని♦బొంది
జ్ఞాన। ముఖ్యంబులౌ కర్మ♦ములఁ బొనర్చుచుఁ దత్ఫ; లముఁ
బరమున కర్ప♦ణముగఁ జేసి। దురితంబులను గడు♦దూరంబుగాఁ
దోలి; శుద్ధచేతస్కులై♦సుఖఘనుఁడగు। పరమాత్మ నెఱుఁ
గుట♦వలన ముక్తిని బొందె; దరుగాని వేఱొండు♦దారినిగన।
గీ॥ రనుచు శంకరయమిపల్క ♦ నాలకించి। సుస్వభావము లెసఁగ
సా♦రస్వతమత। నిష్ఠులగు వారలయ్యతి♦ నేతకంత। నుండిసచ్ఛి
ష్యులైరి వే ♦ దండమఘన!॥ ౭౧
కం॥ అంతట వామాచారులు। నాంతేవాసియయి వెలయ ♦సఁయ
మిఁగనియా। చెంతకరుదెంచి యిటులు। త్యాంతక్రోధమునఁ బల్కి
రందఱువినఁగన్॥ ౭౨
గీ॥ ఈవుసంవిత్స్వరూపంబు ♦ నెఱుఁగకుండ। వ్యర్థవేషుండవైతి
వం ♦ ధ్యాతనూజుఁ। బోలునద్వైతమునసక్తిఁ ♦ బొందుకతన।
లయమునను భేదముంటన ♦ ద్వయమె లేదు॥ ౭౩
చం॥ అనిశమునుంబ రేశునెడ ♦ నైనవిమర్శము వేఱుగా నెయుం।
డును సుమి యేది లేమిని న ♦ ణుప్రతిమక్రియయైన నాశరే।
శునకును దుర్లభంబౌ వరి♦శుద్ధ యునిత్య జగద్విధాత్రి,యీ
శునకును బీజరూపయయి ♦ శోభిలునయ్యది శక్తియేయగున్॥

కం॥ విద్యారూపిణియును జగ। దాద్యయునగు నాపెయెడల ♦ ననిశము నిరతి। బ్రోద్యన్మతులగు జనులకె। సద్యస్కాలమున ముక్తి ♦ శయనిష్ఠమగున్॥ ౪౫

మ॥ సతతంబాపరశక్తి పాదజల జా ♦ ర్చానక్తులౌ వారికి। క్షితిలో లేదు సుమీనిషేధము కడు ♦ న్సిద్ధాత్ములౌ వారికా। గతినే సంవిహిత క్రియాళి సలుపం ♦ గాలేదు నిర్బంధమో। యతి! భృగ్వాదివిశుద్ధచిత్తులకుఁగా ♦ ర్యాకార్యముల్లేవుగా॥ ౪౬

గీ॥ కాన మీరును వేగన ♦ కలమునువిడి। పరయు విద్యాత్మికయు నౌచు ♦ వఱలుశక్తి। నాత్మమోక్షంబు కొఱకున్నై ♦ యాశ్రయింపుఁడో యతీ! యననిటుపల్కె ♦ నాయతిపతి॥ ౪౭

సీ॥ మీదుపల్కు నిజంబు ♦ గాదేలయన "యతి"; యనెడునామ్నాయవా ♦ క్యమున నాది। బోధకాలమున నా ♦ త్మ్మవకు వేఱగు నది; పరికింప లేదని ♦ పలుకఁబడియె। నీఁకను విమర్శంబు ♦ నకు లేదు నెలవున; త్యత్వంబు లేదనాత్మకును జూడఁ। గావున నిత్యంబు ♦ గాని యాప్రకృతిదా; సేవనమున ముక్తి ♦ చెందరాదు।

గీ॥ చూడ "మాయాభిరింద్ర" య ♦ న్స్మృతివచనము। వలన బహురూపత వినంగఁ ♦ బడియెనాత్మ। కట్లుగావున నెపుడుఁజి ♦ దాత్మయుఁ బ్రకృ। తికిఁబరుభజింపవలయు ము ♦ క్తికొఱకునయి॥

గీ॥ భూతిభవ్యేషుఁడని వేద ♦ ము పరమాత్ముఁ। జెప్పుచుండంగ మీరకిం ♦ చిత్కరుఁడని। పలుకు టెన్నంగ మౌఢ్యంబు ♦ వలననెయని। తోఁచె మాడెందమున కిప్డు ♦ దుష్టులార!॥ ౪౮

కం॥ అనిశము కళంజ భక్షణ। మునొనర్చుచు మద్యపాన ♦ మును జేసెడు మీ। కు నెగడపు బ్రాహ్మణత; గా। వున నిష్కృతిఁ జేసికొనఁగఁ ♦ బోలును మీకున్॥ ౫౦

గీ॥ భృగువు విష్ణునిఁ దన్నెన ♦ బ్ధిగతజలము। నెల్లఁగ్రోలెను గుంభజుఁ ♦ డెన్నఁదగిన। లీలఁదుత్రిటిలోన; నెందుచే ♦ లేదుమీకు। నట్టి సామర్థ్యమిపుడు మీ ♦ కది తెలుపుఁడు॥ ౫౧

గీ॥ కాన బ్రాహ్మణ్యమున భ్రష్టు ♦ లైనమీరు । మూర్ఖతనువీడి
నిగమసం ♦ ప్రోక్తమైన। తెఱఁగునను వేగముగ నిష్కృ ♦ తిని
బొనర్చి। కొని విశుద్ధుల రగుఁడని ♦ గురుఁడు తెల్ప॥ ౬౨

మా॥ విని వారెల్లరు నయ్యమీశ్వరునకు ♦ న్విస్తారమాభక్తి వం।
దనముల్చేసి తదుక్త నిష్కృతిని నా ♦ మ్నాయోరితంబౌ తెఱం।
గునఁ దూర్ణంబుగ సేయొనర్చికొని యో ♦ గ్యుల్మెచ్చ శుద్ధాద్వయం
బునసక్తిన్వరకర్మరక్తిఁగని ర ♦ ప్పూజ్యాంఘ్రి సచ్ఛిష్యులై ॥

చం॥ యతివరుఁడిట్లుయుక్తినిచ ♦ యంబున వేగన నార్యచిత్తులై ।
సతతమయోగ్యవృత్తిద్విజ ♦ జాతి బహిష్కృతిఁ గాంచినట్టిదు।
ర్మత గతులైన శాక్తులను ♦ మాఱువచింపఁగ శక్తిహీనులౌ ।
గతి నొనరించి లోక హిత ♦ కాంక్ష నొనర్చెను గర్మసేతువుల్

ఉ॥ రామకృతప్రతిష్ఠుని ధ ♦ రాధరరాట్తనయోల్లసన్మహా ।
వామవిభాగు; శక్రమణి ♦ వార లసన్మకుటున్విధీంద్రము ।
ఖ్యామరవంద్యు; నీశ్వరుని ♦ నయ్యమివర్యుఁడు భక్తినాశ్రవ ।
స్తోమ సమేతుఁడై కొలుచు ♦ చున్వసియించెను రెండుమాసముల్॥

లింగధారు లాచార్యునితో వాదించుట.

సీ॥ అంతలోన భుజద్వ ♦ యంబున లింగాంక; ముల శూలలాంఛ
న ♦ ములను ఫాల ౹ ములఁ దాల్చి కడు రౌద్ర ♦ మూర్తులై
యద్వైత; మత వైరులౌ శైవ ♦ మతగతులును । నంసంబు
లను డమ ♦ ర్వంకంబులును; శూల; చిహ్నంబు లురముల ♦
శిరములందు । లింగ చిహ్నములుఁ ద ♦ లిర్పఁగనురుభీతి; జను
లకుఁ గూర్చెడు ♦ జంగములును ।

గీ॥ భుజహృదయనాభిసులలాట ♦ ము లననేక । శూల చిహ్నంబు
లెసఁగఁ బా ♦ శు పతమతులు । నేకమై దేశికునికడ ♦ కేగు
దెంచి । ప్రణతులనొనర్చి పలికి రి ♦ ప్పగిదినపుడు ॥ ౬౬

గీ॥ సకల కారణభూతుఁ డీ ♦ శ్వరుఁడు శివుఁడ । కాన సేవింపవలయు
మో ♦ క్ష రతు లెపుడుఁ । దత్సుచిహ్నములఁగొనియా ♦ తనిన
భక్తి। నిటఁ బ్రమాణంబులగును వే ♦ దేరితములు ॥ ౬౭

ఉ॥ నాకము మూర్ధగా నభము ♦ నాభిగ సూర్యుఁడుఁ జంద్రముం డునా।
లోక యుగంబుగాఁగ దిశ ♦ లు శ్రవణంబులుగాఁగ నాగమా।
నీకము వాగ్వివృత్తముగ ♦ నిత్యము నెవ్వని కొప్పు వేదముల్।
వాకొను నట్టి శంకరు శి ♦ వం గరుఁ గొల్చెద మోక్షకాంక్షినై॥
గీ॥ ఋతుఁడు సత్యుఁడుఁ బరుఁడును ♦ కృష్ణపింగళుఁడును బ్రహ్మంబు
నూర్ధ్వరే♦తుఁడు విరూప। నయనుఁడును నైన విశ్వాత్ము ♦ న
కె యొసఁగుత। భక్తి యుక్తంబులైన మ ♦ త్ప్రణతు లెపుడు॥
కం॥ ఇవి మొదలుగఁ గలిగి యొసం। గు వచనముల నవిరతంబు ♦
నుం దేహముల। న్శివచిహ్నంబులఁ దాల్చిన। శివభక్తులు నిలు
తురనఘ! శివలోకమునన్॥ ౯౦
సీ॥ ఇదిగాక వినుఁడీవు ♦ చదలునందున శంక; రు నిగని మీరెవ్వ♦
రని సుపర్వ। లడుగఁగాఁ దొల్లియొ♦ల్లెడల నే నొక్కఁడ; నై
రాజిలితిఁ గాని ♦ వేరొరులిఁక। నిత్తఱి నెల్లజ ♦ గత్తేలు నేత నై;
సద్వితీయుఁడనై యొ ♦ సఁగుదు నేనె। సురలార! యనుచు
శం♦కరుఁడా సుపర్వుల; కానతిచ్చెఁ గృపాతి♦మానసుఁడయి
గీ॥ కాన సామాన్యుఁడును శివుఁ ♦ గర్తఁగాఁగఁ। బలుకు బ్రహ్మ
త్మ ముఖ్య శ ♦ బ్దముల చేతఁ। దనరు నతఁడే యుపాదాన ♦
తను బ్రభువయి। సర్వకాలములందునో ♦ సంయమీంద్ర।
సీ॥ వాసుదేవుఁడె మున్ను ♦ వఱలెఁగాని విరించి; యును శంకరుఁ
డునుగా ♦ దనెడునుడికి। వినుఁడు ప్రత్యుత్తరం ♦ బును జగం
బెల్ల నీ; తనియందు వసియించు ♦ టనగు వాసుఁ। డట్టివాఁడీ
దేవుఁ♦డగుట చే వాసుదే; వుఁడనఁగాఁ జెల్లె శ♦ర్వుఁడె యతఁడగు।
సుఖజీవనంబును ♦ నిఖిలంబునకుఁ జేయు; టను శంకరుండనఁ ♦
దనరె శివుఁడె।
గీ॥ పాలకుఁడు విష్ణుఁడనుఁ నెడఁ ♦ బాల్యుఁడైన। వాఁడె లేకున్న
బాలక ♦ త్వమె పొసఁగదు। వ్యాపకత దాని కర్థమై ♦ వఱలు
ననిన। నీశుఁడే విష్ణుపదవాచ్యుఁ ♦ డౌ శమీంద్ర!॥ ౯౧
గీ॥ సంయమివరేణ్య! శివరహ ♦ స్యంబునందు। దుర్వాసన మౌని

గుఱిచి యిం ♦ దు ధరుఁడువచి। యించిన సువాక్యముల నాల
కించుటకగు। సావధానతతోఁడ; ని ♦ దేవచింతు॥ ౬౩

సీ॥ అద్వితీయుండను ♦ నక్షరుండనుబరాఁ; త్పరవరుఁడను, శుభ ♦
ప్రదుఁడశివుఁడ। సద్రూపినాత్ముండఁ ♦ జతురాస్యవిష్ణుల; కెల్ల
లోకములకు ♦ హేతు భూతుఁ। డనుఁ బురాణుఁడ బూర్ణుఁ ♦
డను బూర్వగుఁడఁ బూర్వ; గజ్యేష్ఠుఁడను నేనొ ♦ కండనె
సుమి। ఘనమదిచ్ఛారూప ♦ యును జగత్సంహార; కర్త్రియునగు
శక్తి ♦ కలియునన్నె।

గీ॥ సృష్టికిని మున్ను మరల సృ ♦ జింతు నాపె। నదియుఁ ద్రిగు
ణాంకుర నిదాన ♦ మై చెలంగఁ। దగుమహత్తత్త్వము జనింపఁ ♦
దానొనర్చి। యొగిన హంకారమును నంత ♦ టఁ గలిగించె॥ ౬౪

గీ॥ సత్త్వమురజంబుఁ దమమునాఁ ♦ జనుగుణములు। మూఁటినంత
సృజించి యొ ♦ ప్పుగగుణత్ర। యాత్మకులరుద్రుల సృజించె ♦
నంతఁ బదియు। నొక్కటియునైన సంఖ్యచే ♦ నొప్పువారి॥ ౬౫

ఉ॥ వారలలోరజోగుణుని ♦ వాసిగ సృష్టికిఁ గర్తఁ జేసె, వి।
స్తారవయన్నసత్త్వుల వె ♦ సన్బరిపాలకులం బొనర్చె, సం।
హారముఁ జేయఁ దా మసగు ♦ ణాఢ్యులఁ దానియమించె నాపె,యీ
తీరుగ సృష్టివృద్ధి విర ♦ తి క్రియ లేర్పడియె జగంబులన్॥ ౬౬

చం॥ క్రమముగ సంభవించెను న ♦ కారము; దావనుకార; మయ్యుకా।
రము వలనన్మకారమును; ♦ బ్రహ్మయు, విష్ణువు,రుద్రుఁడన్న నా
మముల నెసంగి యాప్రణవ ♦ మంత్రిసదక్షరనిష; వారియం।
దు మహితులైరిమూఁగురిఁకఁ ♦ దోఁచిరొగుల్ల దనుప్రయాతలై

సీ॥ సకలదివ్యులు చరా ♦ చరము లా లోకంబు; లును వారలవిభూతు ♦
లుసుమి; మానిని విన్ముఁడ! వారెల్లను ♦ వేర్వేఱు పేరులఁ; గాం
తురా యాగుణ ♦ కర్మములను। ననుసరణంబున ♦ వినుమంత్య
కాలంబు; నందు వీరెల్లరు ♦ న స్తమయము గను, రాజసమును
ర ♦ క్తమునైన బ్రహ్మతే; జమున బ్రహ్మయు సమ ♦ స్తంబు దాల్చి

గీ॥ కృష్ణుఁడై విష్ణుతేజ మం ♦ దేలయుంచు। విష్ణుఁడును శుక్లవర్ణ

నై ♦ వెలయురుద్రు। తేజమున నస్తుఁడగుఁ బ్రకృ ♦ తినిరయ
మునఁ। జొచ్చురుద్రుండు శుక్ల వ ♦ ర్ణోచ్చయుతుఁడయి॥ ౧౮

గీ॥ శుక్లవర్ణంబుతో నొప్పు ♦ చును మదిచ్ఛ। యైన ప్రకృతిల
యించె నా ♦ యందె కాన। నేననంతుఁడనైతి న ♦ న్నానిగ
మము। లేనియెఱుఁగవు మన్మాయ♦యెఱుకపడదు॥ ౧౯

సీ॥ కానవిభూతిని ♦ మేననెల్లనుబూసి; యఱుతరుద్రాక్షభూ♦ షా
ళిఁదాల్చి। నిరతంబుమద్ధ్యాన♦ నిరతులై పంచాక్ష; రీజపపరులు
నై ♦ తేయిఁబగట। భద్రదాయకములౌ ♦ రుద్రసూక్తములజ;
పించుచునీశ్వరు♦ విమలు, వ్యక్త। రూపతీ్రజగతి,ని♦రూపింపనవ్య
క్తుఁ;డైన వానిని రుద్రు♦ నమితభక్తిఁ।

గీ॥ గొలుచునరవర్యులకుఁ జెలం♦ గును విముక్తి। హస్తమునఁ;గాన
నీవును♦ ననిరతంబు। భసితరుద్రాక్షధారివై♦ భక్తిశివుని। పూజ
నమొనర్పుము; విముక్తిఁ♦ బొందుమనఘ ॥ ౨౦

మ॥ అనిదుర్వాసునకానతిచ్చి యతివ ♦ ర్యా! యామహాదేవుఁడం।
డెన దృశ్యత్వమునుం; దదాదిఁగను భ♦క్తిప్రోల్ల సచ్చిత్తుఁడౌ।
చును దత్రోక్తప్రథావలంబియయియా♦శున్మానితాఁగొల్చు
చుండె నజస్రంబును గాన ముక్తినిగన♦న్సేవింపనానీశునిన్ ॥

గీ॥ "ప్రజలసృజియింతు" ననుచు నా♦రాయణుండు। తలఁచెఁదాన
ద్వితీయుఁడం♦తటనురుతర। భూతములు పుట్టెఁ గనిరి వి♦ ధాత
యుంబ్రజాపతియు జన్మమున నిప్రోఁ ♦ జదువువల్కు॥ ౨౨

గీ॥ చూడనారాయణ పదవా ♦ చ్యుండిటనుమ। హేశుఁడేయగుఁ
జుండు బ్ర ♦ హ్మేంద్ర విష్ణు। ముఖనరచయంబెనారంబు ♦ నిఖిల
బుద్ధి। గుఁడగు నీశునకయనమ ♦ గుటనదెపుడు ॥ ౨౩

చం॥ యతివర! యమ్మహేశ్వరుని ♦ యంశము లేయగు నెల్ల వేల్పులు
న్స్మృతియె యిటంబ్రమాణమగుఁ♦ జండు;ధరాదినిరుద్రు లేరుసం।
తతముఁ జెలంగుచుందురో? ప్ర♦ణామమువారికి నెల్లనంచున।
ద్ధితెలిపె; భూరియత్నమునఁ ♦ దృప్తిబుధాళికిఁ గల్గఁజేయఁగన్

గీ॥ కారణంబాటఁ జేసియు ♦ గ్రియత ఘటిల్లు। నట్టులెకనిష్ఠయును

గా ♦ ర్యాత్మతంబో। సంగునీశునకనుచువి♦స్పష్టముగను। జెప్పె
నాద్యామ్నాయము బుధరా ♦ జికిఁ దెలియఁగ ॥ ౨౫

కం॥ మహితుం బ్రభు; సత్యు, గుహా। నిహితు జ్ఞాన స్వరూపు♦ ని
న్బ్రహ్మముని। మ్మహి నెఱుఁగఁగవలెననుచు। న్స్పృహఁభంగులఁ దె
లుపు శ్రుతులు ♦ పరమథాధిపునే ॥ ౨౬

సీ॥ నిర్గుణుం డైన యా ♦ భర్గుండెమునుజిర; కాలంబు సృజియింతుఁ♦
గాక యనివి।చారించి తనదు తే ♦ జమును సూర్యాకార;ముగఁ;
జంద్రుఁగామనం♦బును సుసత్త్వ।మును భౌముఁగాఁగ సౌ♦మ్యు
నిఁగాఁగ వాఙ్మయం; బును గురుఁ గాజ్ఞాన♦ మునొగి శుక్ల।మును
శుక్రుఁగాఁ గ్లేశ ♦ మును శనైశ్చరుఁ గాఁగ; సృజియించె సర్వే
శుఁ ♦ డజుఁడు తాను।

గీ॥ సూర్యముఖమండలము లెల్ల♦ సోమధరుని। దైన తేజంబునం జేసి
యలరుచుండుఁ। గాని తమ యంత నలరవు ♦ మానమెన్నఁ।
గా "నతత్ర" యటన్న నై ♦ గమవచనమె ॥ ౨౭

గీ॥ కర్మమున నేజనించిలో ♦ కంబు కర్మ। మున నెలయమందునను
వాక్య ♦ మునను గర్మ। మే జగద్బీజమని పచి ♦ యింపఁజన
దు। జడమిడదు కర్మము ఫల మీ ♦ శ్వరుఁడు లేక ॥ ౨౮

గీ॥ కాన నీశ్వరుఁడే జగ ♦ త్కారణమగు। నట్టి యీశ్వరు నెఱుఁ
గని ♦ యట్టివానిఁ। గని "యసన్నేవ" యనెడు నై♦గమశిఖోక్తి
దూఱెఁగడు; నట్టి బ్రహ్మవి ♦ దుం బొగడను ॥ ౨౯

గీ॥ కానఁ బరమాత్మయును జగ ♦ త్కర్తయునగు। నమ్మహేశుని
నైన చి ♦ హ్నమ్ములమెయిఁ। దాల్చి యప్పరమాత్మునిఁ ♦
గొల్చుటతగు। ననిశమును ముక్తిఁ గోరెడు ♦ జనుల కెల్ల ॥ ౩౦

ఆచార్య బోధవిని వారామోదమునఁ దచ్ఛిష్యులగుట.

మ॥ అనిభాషించెడు శైవసంతతికి న ♦ య్యాచార్యవర్యుండు తా
నను; సృష్టిస్థితినిన్నయంబుఁదగ బ్ర ♦ హ్మాదిస్వరూపాళిచే।
తనుగావించెడు దేవుఁడొక్కరుఁడె; వే ♦ ద్యంబైన యర్థంబిదే।
యనవా; నాతనభీష్టమైన దిదితో ♦ యాఁజండజనస్రింబునున్

గీ॥ మూల శూన్యంబెయగులింగ ♦ ముఖ్యధార । ణంబు; వీడఁగ
వలయు నె♦ వ్వఁగనిఖల సు। పర్వమయమైనమెయికిఁదా ♦ పం
బులేశ । మైన శ్రేయంబునిడదు సుఁ ♦ డీ; నరులకు॥ ౪౨

కం॥ నాభికిఁ బయిసోమపులును । నాభికధస్థలమునందు ♦ ననసోమ
పులు । న్శోభిలెదరు; నిగమజ్ఞుం । డౌభూసురునందునమరు ♦
లశ్రాంతంబున్ ॥ ౪౩

సీ॥ శిఖను శీర్షంబునఁ ♦ జెలువౌ లలాటంబుఁ; గర్ణంబులును నా
సి ♦ కయుఁగపోల । కంబును జిహ్వనో ♦ ష్ఠంబును జుబు
కంబుఁ; గంఠంబునం సయు ♦ గంబు భుజయు। గంబు బాహు
ద్వయిఁ ♦ గరములునురమును; నాభిని గటిని లిం ♦ గమును వృ
షణ। ములఁ దొడలను జాను ♦ వులగుల్భములఁ బాద; ముల
నాశ్రయించి మ ♦ న్ముఖ్యులైన ।

గీ॥ వేల్పులెల్లను, మునులును♦బితరులును వ। సించిస్నానాది భుక్తి
మి ♦ శ్రితములైన। నిత్యకృత్యములను దృప్తి ♦ నింగనియెద।
రనుచు బుణకేతు గుఱిచి చె ♦ ప్పెను శివుండు ॥ ౪౪

గీ॥ వేల్పులెల్ల వసింతురు ♦ విప్రుమేన। ననుచు వేదంబెపల్కఁగా♦
వున శరీర। తాపమొనరింపఁ బడునెడఁ ♦ గోపముఁగని। యాసు
పర్వులు మెయినుండి ♦ యరిగెదరొగి ॥ ౪౫

కం॥ తాపమొనర్చెడు నరునకు। శాపమునిడి శీర్షముఖ్య ♦ సంస్థిత
దివిజా।ల్కోపమున నరుగనతఁడగుఁ। బాపియుఁ జితికాష్ఠమట్లు♦
పరిహార్యుఁడునై॥ ౪౬

ఆ॥ వె॥ కర్మయోగ్యమగుచుఁ ♦ గ్రాలు విప్రునిమేన । వ్యాధిలేశ
చిహ్నం♦ మమరఁజూచి। లోకనాథుఁడౌ ది♦ వాకరుఁజూడవ। లెను;
హ్రదమునన్నైన ♦ మునుఁగవలయు ॥ ౪౭

గీ॥ కలవు శ్రుతులందుఁ బెక్కువా♦క్యంబులిట్టివి; కడు "యోన్య"
మనంబడు♦ వేదమేవి। భేదయుగుపాసనంబును ♦ బెక్కుగతులఁ
జెప్పె నింద్యంబుఁగాఁగఁదా ♦ నొప్పిదముగ ॥ ౪౮

ఉ॥ తొన్మొడి విషజ్వరుండు నిజ ♦ కర్మచితంబయి కాలుసత్యనా

నాదికలోక పుంజమును ♦ హానియుతంబుగఁ జూచిలోనని।
ర్వేదమునంది యంతఁగడు ♦ వేగ ననన్యమతిం బరాత్మ వి।
ద్యాదయితుండగం గొలిచి ♦ యందు విముక్తినిర్వికారుఁడై॥
శా॥ వేదార్థజ్ఞుని బ్రహ్మబోధమునకై ♦ వేచేర నానంచు న।
వ్వేదం బేయనుఁ; గానముక్తిఁగనసం♦వేద్యంబు బ్రహ్మంబె యాఁ।
గాదొండొండగు చిహ్నధారణము మో♦ ఘం బేయగు నుమ్ముక్తియు।
న్నాదైవారెడుఁ జెండు కేవలము నా ♦ త్మజ్ఞాన సంపత్తినే॥ ౯౦
చం॥ అనిశము గహ్వరేష్టునిగు♦హాహితు; గూఢు; ననుప్రవిష్టుఁ బూ।
ర్ణునిబరుని౦ బురాణుని ఘ ♦ నున్నివు ధీరుఁడు తాహృదబ్జమం।
దున మహితాత్మయోగగతి♦ తోడుత భావనముంబొనర్చి వీ।
డును బ్రిమదంబు శోకముఁగ♦డున్ స్థిరచిత్తమునం జెలంగుచున్॥
గీ॥ ఘనతరాధ్యాత్మయోగాను ♦ గతిని ధీరుఁ। డనిశముఁ బురాణు
గూఢుగు ♦ హాహితు విభు। దుర్దశుని గహ్వరేష్టు; ని ♦ త్యు
నిననుపరి। విష్టుఁదలఁచి విడున్సుఖ ♦ క్లేశములను॥ ౯౨
గీ॥ ప్రవచనము చేతనైనను ♦ బహుతరశ్రు। తంబు చేనైన; రుచి
రమే ♦ ధనయినఁ బర। మాత్ముఁడు లభింపఁడె; వ్వని♦ వాత్ముఁ
డువరి। యించు నవ్వాని కేలభి ♦ యించు నాత్మ॥ ౯౩
కం॥ ధీరుఁడు శోకముగవఁగశ। రీరుని ననవస్థమాశ ♦ రీరాఘమునం।
దారయ నిలిచెడు నాత్మన। నారతము న్విభు మహితు ♦ నము
నఁ దలఁచి తాన్॥ ౯౪
కం॥ చదలును జర్మముఁజుట్టు ప। గిది నెప్పుడు భువిమనుజులొ♦గింజు
ట్టెదర। య్యదనున దేవు నెఱుంగక। యొదవెడు దుఃఖమున కం
త ♦ మూర్వరలోనన్॥ ౯౫
గీ॥ శానగురుని కృపా కటా ♦ క్షమునఁ బ్రాప్తమైన యట్టి పరాత్మ
వి ♦ ద్యనొగిఁ జేరి। యద్వయామృతపాన తృప్తాంతరంగు। లరయి
సుఖమును జెందుఁడు ♦ ర్వరనుమీరు॥ ౯౬
మ॥ అనుతుంబట్కొడు దేశిక ప్రవరు స ♦ ద్వ్యాహార మాలించి స।
ద్వినయంబొప్పఁ గనమ్రశీర్షుఁడగుచు ♦ న్విద్వేష సీయుండునాఁ।

జనులింగిప్రవరుండొకండు పరితు ♦ ష్టస్వాంతుండై యంతని।
ట్లను సంయమ్యధినాథునిం గుఱిచిదీ♦వ్యద్భక్తి తోడన్వడిన్।
మ॥ యతివర్యా! శరణంబు నీవసుమినా ♦ క్రాంత ముంగానసం।
సృతిదుష్టాహి విషాగ్నిదగ్ధతనునం ♦ జెల్వాభవత్సత్కృపా।
మృత వర్షంబునఁ బ్రోవుమింకఁగదు పే♦ర్మిన్యుష్మదుక్తశ్రుతీ।
రిత సందోహమున♦న్నశించె భిదయు♦ర్వి న్నేనయీశానుఁడన్।
కం॥ శివపూజకు ఫలమీవై। తి విఁ కద్వైత సుధనిడి ను ♦ తింగ
నెడుగురు। ప్రవరా! నీవుమహోత్తముఁ। డవురుద్రునికన్న నీవు♦
డమిఁ బరికింపన్॥ ౯౯
మ॥ స్తుతినీరీతిగ శంకరార్యు నుతిపా ♦ త్రుంజేసి యాశైవుఁడా।
నతులంబల్మరుచేసి తత్పదరవిం♦దద్వంద్వనీరంబుఁ దా౹
వి; తదుక్తాచరణోత్సుకుండగుచుఁ దా♦వేస్వాన్వయగ్రామసం।
స్థితులౌవారలనెల్లనద్వయగులం ♦ జేసెన్గురుంగొల్చుచున్॥
గీ॥ లింగచిహ్నితులును భస్మ ♦ విస్తతనులు।భవ్యరుద్రాక్షధరలు,
వి♦పక్షశూల। ముఖ్యులగునన్యులయ్యతి ♦ ముఖ్యుఁజూచి।
పటుతరక్రోధముననంతఁ ♦ బలికిరిట్లు॥ ౧౦౧

పరలఁ గొందఱు శైవులు మఱింత వాదమొనర్చుట.

శా॥ మాయావేషధరుండ వీవెవఁడ? వి ♦ ప్రాద్యున్నధీరాజికిన్
శ్రేయోదాయకమైప్రమాణమునునై♦చెల్వామతాగ్ర్యంబునం
దేయొప్పారెడు వీని భ్రష్టుఁగఁగడు ♦ న్హేలాగతింజేసి వే
పోయోజించెడువంచకుండవయి దు♦ర్బుద్ధీ! యిటన్నిల్వమీ
శా॥ భవ్యంబై కడుఁబొల్చు నీ ధరణిలో♦ బ్రాహ్మణ్యమెన్నంగవై
ష్ణవ్యంబోసుత! దానికన్నను గరి ♦ ష్ఠంబంతకన్నన్ గడున్
శైవ్యంబెన్నఁగనుత్తమంబనుచు న ♦ బ్జప్రోద్భవుండార్య నం।
స్తవ్యంబాగతిఁబల్కెనారదము నీ♦ శానుస్నమీక్షించితాన్॥
ఆ॥ వె॥ అట్టులౌట నేఁటి ♦ కారూఢశతనంబు। నీ వొనర్చినాఁడ ♦
విపుడితనికి। శ్రుతినినమ్మహేశ్వ ♦ రుఁడు నసుస్థైయంచు।
నభినుతింపఁబడియె ♦ నధికముగను॥ ౧౦౪

సీ॥ సర్వభూతసుగుహా ♦ శయుఁడు సర్వాననా; శీర్షకంధరుఁడున ♦
శేషభువన। సంవ్యాపియమ్మహే ♦ శ్వరుఁడు కావున సర్వ;
గతుఁడు శివుండంచు ♦ ఘనతరముగ । శ్వేతాశ్వతరినిని ♦ శ్చిత
ముగానాయుప; సూక్తంబు వచియించి ♦ యుపరమించెఁ ।
గాననాసూక్తిచే ♦ నైనసర్వాత్మకుం;డు శివుఁడేయని తేలె ♦
డుంగద! కన।
గీ॥ స్కాందమున యామళంబున ♦ గంగహ్రీయ । నియును బార్వతి
లక్ష్మి య ♦ నియును శివుఁడె। వారలకు భర్తయనియును ♦ నా
కానంగఁ। బడియెఁ దద్వాక్యవితతిని ♦ వ్వాదు ముని! విను॥
సీ॥ మునుహిమాచల శీర్ష ♦ మునసుండి యురువేగ; ముగగంగశివు
శీర్ష ♦ మునఁబడనతఁ । డంతఁదద్భార సం ♦ భ్రాంతుఁడైయుఁక
నింత; నుండి హ్రీమతివయి ♦ యుండుము ననుఁ। బొంది యా
చ్ఛైర్గతిఁ ♦ బోకుమీవనిగంగఁ; గనియానతిచ్చె శం ♦ కరుఁడు
గంగ।యును నదిమొదలుగా ♦ నురుభక్తిఁ బూరుష; శ్రేష్ఠునిం
బ్రహ్మహా ♦ రిప్రముఖుల ॥
గీ॥ కల్లఁగారణమైన య ♦ య్యాశ్వరునకు। నెఱఁగి హ్రీతోడఁ
గలియుట ♦ హ్రీయనంగ। బడియె విబుధులచేత న ♦ ప్పరమ
శివుఁడు। హ్రీవిభుండనునామంబు ♦ నెనసెదాన।
కం॥ పరశక్తి; సర్వచేతో।హార; మాహేశ్వరి; హిమాల ♦ యాత్మ
జ; శ్యామ । త్వరుచిర; యిత్తతినయ్యీ । శ్వరుతోడఁజెలఁగు
టనుదాన ♦ సఁగెలక్ష్మియన। ౧౦౭
శా॥ తత్తేజఃకణజాతులైరిమును ప ♦ ద్మాశారదాకోటులీ।
శో త్తేజంబుననందెఁగేశవసరో ♦ జోద్భూతకోటుల్సతుల్।
త్పత్తిస్వీరు లయింబుశందిమరలం ♦ దామీశుచేతన్సమ।
త్పత్తింగాంచదరచ్చటచ్చటఁ దద ♦ ధ్యక్షుండుశర్వుండయా।
గీ॥ నిర్మల స్ఫటికాభమై ♦ నెగడు దక్షి । ణంపుఁబార్శ్వంబునందు
ది ♦ నత్వమునకెు। వామపార్శ్వంబు నందున ♦ శ్యామవర్ణమైన
రాత్రిత్వమీశున ♦ కలరు నెపుడు। ౧౦౮

గీ॥ తనదుసర్వాత్మ, రూపత్వ ♦ మును శివుఁడును। పర్వలగుటెంచి
చెప్పె, న ♦ థర్వవేద।మున; జగద్ధేతు భూతత్వ ♦ మునటె;
శివర। హస్యమువచించుశివునిధ్యే ♦ యత్వమహిమను॥ ౧౧౦

సీ॥ ధ్యేయుండుశివుఁడని♦ తెలుపుటకునుమీకుఁ; గరుణాఢ్యులౌమహా
ని ♦ వరులెసాక్షు। లీశ్వరుండే జ్ఞాన♦మిచ్చెడువాఁడన; నెన్నంగ
శతకమౌని ♦ యేసుసాక్షి। సంవేద్యుఁడగువాఁడు ♦ శర్వుఁడే
యనిపల్కు; టకు వేదతతియుత్క ♦ టతరసాక్షు । లాత్మ
భక్తాహిత ♦ హర్షసూదనుఁడీశుఁ; డనుటకు యమముఖ్యు
లధికసాక్షు।

గీ॥ లీశుఁడేనిత్యుఁడనుటకు ♦ నెన్నదుహిణ। మూర్ధపృథుమాలి
కాబృంద♦ము, గురుసాక్షి। మృడుఁడెయాద్యంత శూన్యుఁడ♦
నెడు నుడికిల। సాక్షులు వరాహహంసలౌ ♦ హరియువిధియు॥

గీ॥ ఇట్లు వేదంబులందెల్ల♦ నెంచిచూడ। విశ్వమునకెల్లఁగారణ♦మీ
శ్వరుఁడగు। రుద్రుఁడేయగుఁ గారెవ్వ♦రునని బుధులు। తెలిసి
కొందగు నంచును ♦ దెలుపఁబడియె॥ ౧౧౨

గీ॥ తప్తలింగ విభూతి రు ♦ ద్రాక్షముఖ్య । ములను ధరియించు
టను బీర ♦ ముఖ్య పూజ । నమున సదుద్రసూత్రజ ♦ ప
మున నిఖిల। పాపనిర్ముక్తుఁడై శివ ♦ రూపముఁగను॥ ౧౧౩

శా॥ స్తేయంబుంబొనరించియుం గురునినా ♦ తింజెందియున్మద్యము।
న్బీయుక్తింగనకెప్డుఁ గ్రోలియును నీ ♦ పృథ్వీస్త్రీజాంజంపియున్
శ్రేయంబుంగను భూతిలిప్తుఁడయి హా ♦ సీన్మభస్మాశయ్యాస్థితుం।
డైయుత్కృష్టతరాఘముక్తుఁడగురు♦ ద్రాధ్యాయితానిమ్మహిన్

సీ॥ కనకంబు హరియించి ♦ యును గురుతల్పగుని; బొందియు బ్రా
హ్మణుఁ బొలియఁజేసి। యును మద్యముంగ్రోలి ♦యును భస్మ
సంఛన్నుఁ। డై భస్మశయ్యాశ ♦ యానుఁడునయి। యెవ్వఁడు
రుద్రాధ్యాయ♦జపమొనర్చెడు మర్త్యుఁ; డఖిలాఘనిర్ముక్తుఁ ♦
డగునటంచు। రుద్రకాండమున ని ♦ రూఢిగాఁ బలుకంగఁ;
బడియె శంకరునెడ ♦ భక్తియనిన॥

సీ॥ లింగచిహ్నిత తనుఁడైనమె ♦ లంగు వానిఁ । దప్తశంఖరథాం।
గాంక ♦ తతనునిగని। న యెడ నప్పుడస్నాన మొ♦నర్పవలయుం
సూర్యునేనియుఁ గడు నొగిఁ ♦ జూడవలయు॥ ౧౨౨

గీ॥ తప్తలింగాంక సంయుక్తుఁ ♦ డప్తశంఖ। చక్రచిహ్నితుఁ బతితుఁ
బా ♦ మండసంచ। యాచరణ తత్పరు నరు వా♦ క్యమున నైన।
గౌరవింతంగఁ జనదు ని ♦ క్కముగఁ బుడమి॥ ౧౨౩

చం॥ అవనినిదప్త చిహ్నధరు ♦ లౌనరులం బరికింపఁ బాపవ।
చ్ఛవ సదృశాకృతుల్పుఁడియ♦ జస్రముసంత్యజరాజి పోల్కివీ।
డవలయువారి; వారలకి ♦ డంబడు హవ్యముఁగవ్యము న్వితే।
యవు;మనుమంత్రితంబయిన♦నన్నముత్యాజ్యమువారుచూచినట్

కం॥ క్షితిసురునకుఁ దగుశూద్రే। క్షితమగు నన్నంబును న్మ ♦ ణం
పఁగ; లింగాం। కిత చక్రాంకిత జనవీ। క్షిత నుదికాకున్న యెడ
నొ ♦ గిన్మహిలోనన్। ౧౨౪

కం॥ వేదాంగ తత్పరుండును। వేదాచార రతుఁడునగు ♦ విప్రుం
డును లిం। గాదిక చిహ్న ప్రకరము। వేఁదానొగిఁబతితుఁడైన ♦
శించు నిజముగా। ౧౨౬

ఆ॥వె॥ అనివచింపఁబడె బ్ర ♦ హన్నార దీయంబు। నందునఁగడు
నిశ్చ ♦ యంబుగాఁగ। మఱియు సావధాన ♦ మతిని మార్కం
డేయ। మునఁగలట్టి సంగ ♦ తిని వినుండు॥ ౧౨౭

సీ॥ కలిగెను మునుబ్రహ్మ♦ణులకునుగాయత్రి; కిని భూరిసంవాద♦
మనుపమమయి।యందుఁగడుంగ్రుద్ధ ♦ యై యమ్మహాదేవి; యా
పాఱులంగని ♦ "పాపులార!। కలియుగంబున నబ్ద♦ములుమూఁడు
వేవేగ; వసుధఁ బాషండ దే ♦ వతలరగుచు । శ్రుతిసమీరిత
కర్మ ♦ శూన్యులరై కడుఁ; దాంత్రికాచారత ♦ త్పరులునగుచు।

గీ॥ భ్రష్టులయ్యెద"రంచు శా♦ పంబునొసఁగెనంత వారెల్లదీనులై ♦
యాభగవతి। నంతయును వేఁడ సత్కృపా ♦ స్వాంతయగుచు।
నాపె యాపాఱులకు నిట్లు ♦ లానతిచ్చె॥

శా॥ మీఠీశాపముచేత నెల్లరును భూ ♦ మిన్వేదసంశూన్యులై।

భూరిక్రోధముఖ ప్రపీడితులరై ♦ మూర్ఖతత్వసంయుక్తులై।
సారజ్ఞాన సుకర్మ సుస్థితుల భ్ర ♦ ష్టత్వంబునుం గాంచి లిం।
గారంభాంకితులై కలింజెడదరా ♦ ర్యానీకదూరస్థులై।
గీ॥ ఇట్లు నిశ్శ్రేమతఁగలి మీ♦రెల్లరుఁగని।యంతటసదద్వయార్థాను♦
చింతకులును। సత్యధర్మ పరులునయి♦జగమునందు। వెండియుఁ
జెలంగెదరుసుఁడీ ♦ విప్రులార॥ ౧౩౦
గీ॥ అనుచుగాయత్రి మున్నుతె ♦ ల్పిన కతమున । లింగముఖ ధా
రణంబు సే♦యంగఁజనదు। మానుజులకు వాక్కులెటనుండి♦ మన
ముతోడ । మరలునో యట్టి పరమాత్ముఁ ♦ దరమెకొలువ?॥
సీ॥ కావున శ్రుతిని బ్ర♦హ్మవతారుండగు; శివుని యుపాసన♦ము
విపులముగ। వాకొనంబడియె ని♦రాకరింపఁగరాద; దేరికైనను
భూతి ♦ ధారణంబు। రుద్రాక్షధృతియును ♦ భద్రప్రదము
తాటఁ; గావింపఁజను భూసు♦రావళికిలఁ। గాని లింగాద్యంబు♦
లైనచిహ్నంబుల; ధరియించుటకు నెట♦ దొరకదుతగు।
ఆ॥ వె॥ నట్టిమానమనుచు ♦ గట్టిగాశంకర। యమివరుండు దెలుప♦
నాలకించి। భక్తవర్యుఁడొ వి ♦ పక్షశూలుండిట్లు। పరమగురుని
గుఱిచి♦ పలికెనంత॥ ౧౩౨
చం॥ యతివర! వేల్పులెల్లఁ ద్రిపు♦రాసురులం బరిమార్పలేక మే।
శితృహుతభుక్సుధాకరుల♦చే నిషువున్మను జేసిరందున।
న్నుతవహుఁడాది; మధ్యశశి♦ యుందుదివిష్ణువునుందగంబ్రతి।
ష్ఠితులయిరంత, దీనిని బ్రి♦సిద్ధుఁ డెవండువహింపనోపునో॥
సీ॥ అనుచును వారెల్ల ♦ రును విచారించుచో; నందుఁగొందఱు
వల్కి♦రప్పుడిట్లు । దీనిని వహియింపఁ ♦ గానోపురుద్రుండు
వహ్నేందులతని నే ♦ త్రంబులగుట। సాత్వికంబైన తే ♦ జము
సనాతని దేహ; మునునుండి హరి సము ♦ ద్భూతుఁడగుట భా
రంబుగాఁ దోఁపఁ♦ దారుద్రునకునిద్ది; యనవిని వేల్పులె♦ల్లను
గడునోగి।
గీ॥ వెండికొండకునేగి యా ♦ ఖండపరశు। నింగని మహేషువును

వహిం ♦ పంగభక్తితోడఁ బ్రార్థింపరుద్రుండు ♦ తుష్టినంది।
పలికెనిట్టుల నాసుప ♦ ర్వుల గురించి॥ ౧౩౪

గీ॥ నేనె పశువులకెల్లఁ బ్ర♦ ధానపతిని। గాదె? కావునమీరు వే♦
గముగఁ బశుత। నెనయవంగీకరించిన♦ యెడలనిమ్ము। హేయమువును
లీలఁబోలె వ ♦ హింతు నేను॥ ౧౩౫

గీ॥ అనవుడు న్వేల్పులెల్లబ్రి ♦ హృష్టులమగు। మేమెపసులముమా
కెల్ల ♦ స్వామివీవె। ఫాలలోచన! యనిలింగ ♦ శూలముఖ్య।
చిహ్నములఁ దాల్చిరురుభక్తి ♦ చెలఁగనపుడు॥ ౧౩౬

శా॥ అంతన్వాసుకిఁద్రాడుగా ధనువుఁగా ♦ హైమాచలంబున్ధరం।
శాంతంబైన రథంబుఁగా శశినిసూ ♦ ర్యుల్ చక్రంబులంగాఁగవా।
క్కాంతున్సారథిఁగా శ్రుతిప్రతతివే ♦ గస్ఫూర్జదశ్వాళిఁగాఁ।
గంతుద్వేషి యొనర్చి యయ్యసురుల ♦ న్ఖండించెదేవేడ్కఁడై॥

గీ॥ కానయుక్తంబులింగాది ♦ కంబులైన। చిహ్నములను ధరించు
ట ♦ న్సేవ్యుఁడైన। శివునివౌచిహ్నములనుద ♦ త్సేవకులమ।యి
యలరారెడు మాకు వ ♦ హింపఁదగదె॥ ౧౩౭

కం॥ ఇలలోన సేవ్యచిహ్నం। బులనోయమిసంచయాగ్ర♦ పూజ్య!
యజస్రం। బులసితభక్తిని సేవకు। లెలమిమెయిందాల్చుటెన్న
నిపుడేర్పడనే?॥ ౧౩౮

ఆచార్యకృతబోధనీ లింగధారులు సామోదించి తచ్ఛిష్యులగుట.

చం॥ అనెడు విపక్షశూలుఁగని ♦ యయ్యమినంచయవర్యుఁడంతఁబ
ల్కెనిటుల; మానహీనమెయ ♦ గుంజఁడియీనుడి; వేల్పులందు నెం।
దునుగలయట్టుచిహ్నధృతి ♦ తోఁపదు;భూతినిదాల్చుటెన్న నా।
పనిమదవాక్యమక్కతన ♦ భస్మముధార్యము మానవాళికిన్ ।

మ॥ దమమేపారనెఱుంగనయ్యెదవు శ్రీ ♦ ద్ధాభక్తిసుధ్యానయో।
గముచే నాత్మనుగాని లింగముఖల ♦ క్ష్మావ్రాతసంధారణం।
బమలజ్ఞానమొసంగఁజాలదని వే ♦ దాంతోక్తియాఁగాన జ్ఞా।
నమునందంగఁదలంచువారలకుఁ జిహ్నవ్రాతమగ్రాహ్యమా॥

చ॥ అమృతతఁబొందఁగానగున♦కాత్మ నెఱుంగుటతక్క నొండుమా
ర్గము మహిలేదటన్న శ్రుతి♦కాండవచస్సులచేముముక్షు సం।
ఘమునకు దేహతాపనము ♦ నందగునర్థమదెన్న సున్న; శా।
స్త్రములనుదానినిందయుఁది♦ రంబుగఁగానఁగనయ్యెడింజుఁడీ ॥

గీ॥ భూపతికిఛత్రలాంఛన♦ ము విలసిల్లు।కరణిలింగాదిధృతియును♦
నరునకలరు । ననినచోరోషమేల? తా♦మామగుదానిఁ। బూనఁ
దగు భారమదిమీకుఁ ♦ బుడమిఁగాదు ॥

చం॥ భువిశివభక్తుఁడౌజనుఁడు ♦ పూనవలెన్భుజగాదికంబు బా।
హువు మొదలైన యంగముల♦నుత్కటభక్తినవన్యచిత్తుఁడౌ ।
చువిమలభూషణావళిఁగఁ ♦ జూతఁగసర్పభ్రాంతిచేతనై ।
నవెఱపుచేవికంపితమ ♦ నస్కనకియ్యదికాదుపూజ్యమై౧౪౪॥

కం॥ కావునఁబామరబుద్ధని । వేవిడిచిహ్నములఁదొరఁగి ♦ వేదేరిత
క । ర్మావలిశివునందిడి శివ । జీవులకైక్యానుచింతఁ ♦ జేయుమె
డందన్ ॥ ౧౪౫

కం॥ శివ జీవైక్యవిబోధము । నవెసన్నాశంబుఁగనుమ ♦ నస్థాజ్ఞా
ఘం । బు; విముక్తియంతనగు నీ । కువెలయదింకొండగు తెఱఁ♦
గున భువిలోనన్ ॥ ౧౪౬

సీ॥ అనుచిట్లు శంకర ♦ యమివర్యుఁడువచింప; నాలకించివిరక్తు ♦
శూలుఁడంత। ఘనభక్తినయ్యతిం ♦ ద్రునకుద్రమొక్కి సపుత్ర;
మిత్రబాంధవముగా ♦ నత్రపుఁడయి । లింగాది చిహ్నంబు ♦
లంగడునొగివీడి; యద్వైతమతసున ♦ క్రాంతయుఁడగు।శిష్యుఁడై
యలరె; దే ♦ శికునిదా సత్ప్రసా; దమున నన్యులు నవ్వి ♦
ధంబుగానె।

గీ॥ సురుచిరాద్వైత శరులును ♦ సుఖనిరతులు। నైతదాశ్రవతం
గాంచి ♦ యలరిరంత। యమివరుండు ననంత శ ♦ యన మనఁ
బడు। దేశముంజేరె శిష్యత ♦ తి తనుఁగొలువ ॥ ౧౪౭

శంకరాచార్యులనంతశయనమున వైష్ణవుల వశపఱచికొనుట.

చం॥ అటనిరతంబెసంగు నిఖ ♦ లామరసన్నుతుఁ బద్మనాభుని।

త్కటమగు భక్తియొప్పెసఁగఁ ♦ గాంచిభజించివసించె వేడ్కన
చ్చటనొకమాసమాత్రముని ♦జపిరియశిష్య గణంబుతోఁడుతం।
బటుమతియైనసంయమిన్న ♦పాలుఁడుశంకరుఁడార్యవంద్యుఁడై॥
గీ॥ భక్తులును బాంచరాత్రులు ♦ భాగవతులు। వైష్ణవులుఁ గర్మ
హీనులు ♦ వైఘనసులు। నసఁగనాఱుతెఱంగుల ♦ నలరువైష్ణ।
వులపుడే తెంచి యయ్యతి ♦ పులగనిరంత ॥ ౧౪౯
గీ॥ వారలంగని యయ్యతి ♦వర్యుఁడపుడు। మీదగుమతంపు లక్షణ♦
మేదొ చెప్పుఁ। డనుచునడుగఁగభక్తుల ♦ య్యతివరువకు। మొ్రి
క్కి పలుకంగఁ దొడఁగిరి ♦ ముందుగనిటు॥ ౧౫౦
మ॥ జగదీశుండగు వాసుదేవుఁడొకఁడే ♦ సర్వజ్ఞుఁడాతండెయో।
ప్పుగరామాద్యవతారధారియయియో♦ప్పుందానజుండైయునుం
దగమూఢాగుర్యిలమైనయెల్లరము నుం ♦ దత్సేవఁగావించుచో।
నొగి నయ్యాశుసలోకతం గనెద మా ♦ ర్యల్క్ష్మిరలాలింపుఁడీ॥
కం॥ అనికౌండిన్య మునీంద్రుఁడు । వినిపింపఁగ నెల్లరమును♦వినితగ
ననిశం। బునవంతుఁడా విభునిసే। వనమున నిరతింగనెదము ♦
వసుధాస్థలిలో॥ ౧౫౨
కం॥ నిర్మమివర! యాచారము । కర్మజ్ఞానభిధద్వివిధ ♦ గతిఁగ్రాలు
సిలం। గర్మతులు విష్ణుగుప్తసు। శర్మాదులగుదురు; విష్ణు ♦ శర్మా
దులమై ॥ ౧౫౩
గీ॥ మేము జ్ఞానులమై యుట ♦ నేముతమున । నుందుమన వినిమీ
జ్ఞాన ♦ మందలివిధ। మెట్టిదియొ తెల్పుఁడ నిమవ్క ♦ రీశుఁ
డడుగ। విష్ణుశర్మ యిటులఁబల్కె ♦ వినయమెసఁగ॥
చం॥ "వఱలుఁ గరంబనంతభగ ♦ వత్పదపాద సరోజమేసదా।
శరణముగా" నటంచునని ♦ శంబును మానమునూనుటేయతీ ।
శ్వర! యగు జ్ఞానమై, జగతి♦స్వాంతమునంగనఁగాఁ దృణాదిసం।
చరణము నారమాధవు ఘ♦నంబగు నానతిలేమిఁగామిచే।౧౫౪
చం॥ అనియెదు విష్ణుశర్మఁగని♦యార్యపదుండిటుపల్కె;జుర్యుఁడా
జననముచేత శూద్రుఁడు; ద్వి♦జన్ముఁడుఁ గర్మముచేత;నెష్ఠసం

ధ్యనుగొలువన్వతెన్మనుజుఁ ♦ డట్లొనరింపమిఁబ్రత్యవాయియౌ
నవఘుఁడు ప్రాతరాదికము ♦ లౌసమయంబుల వహ్నివేల్వనౌ॥

గీ॥ అట్టులొనరించు విజ్ఞుఁడై ♦ నట్టి బ్రాహ్మ। ణుండఖిల ధర్మము
లనుగ ♦ నునని వేద। వచనములు నిత్యమును గర్మ ♦ నిచయ
ముఁదగఁ। బొగడుచుండుఁగదా వైష్ణ ♦ వగణవర్య!॥ ౧౫౭

ఉ॥ కావున నెల్లరు న్నకల ♦ కాలముల న్నిగమోక్తమైన క।
ర్మావళిఁ జేయఁగావలయు ♦ నవ్విధిఁగర్మములం దొలంగుచో।
వేవెతలన్వహింత్రినుచు ♦ విద్వరుఁడౌ మనునన్న; జీవితుం
డై విడుఁగర్మరాజి నెవఁ ♦ డందెడునాతఁడు నారకార్తులన్॥ ౧౫౮

గీ॥ స్నానదేవార్చనాది క ♦ మైన యట్టి। కర్మమనిశంబె సంగును ♦
నిర్మములగు। యతులకైనను; బ్రాహ్మ్య వి ♦ చ్యుతులగుచుని।
ల నిటు మీరుంట యెంతకా ♦ లంబునుండి॥ ౧౫౯

చం॥ అనియమిశేఖరుండడుగ ♦ నాతఁడు పల్కెడు 'నాకుపప్తముం
డునరుఁడు నన్నుఁబోలిన య ♦ టుల్తగెనించుక వానితండ్రి క।
ర్మనిరతుఁడంచు బాల్యమున ♦ మస్కరిశేఖర!వింటి'నంచునం।
తనెయతి నేత'యేగు ముద్రి ♦ తంబుగదూరముగా'గనంచనెౕ॥

చం॥ అనవుడు విష్ణుశర్మ విపు ♦ లార్తిని బొందిసబంధుఁడౌచుఖ।
క్తిని యతినేతకంతటనొ ♦ గి౦బ్రణతింబొనరించిదేవ! న।
న్ను నుక్షమియింపుమంచనఘ ♦ నుండగు నార్యపదుండు తన్ను జే
రిన యతనిందయన్బధవ ♦ రేణ్యులశిష్యులఁగాంచి యిట్లనుౕ॥

కం॥ ఓ యాశ్రివాగుర్వులార! ధ। యాయుతులయిమీరువీరి ♦ నధిక
రయమునం। బ్రాయశ్చిత్త విశుద్ధులఁ। జేయుఁడు బ్రాహ్మణ్య
సిద్ధి ♦ సెలఁగననుచనౕ॥ ౧౬౨

శా॥ ఆయంతేవ సదగుర్వులున్గురునిదా ♦ నానందలందాల్చివే।
పాయశ్చిత్తమునుంగురాక్తగతిఁదీ ♦ ర్పన్ధానసంశుద్ధులై।
యామోగీంద్రునిఁజేరివారు'గురువ ♦ ర్యా! మీదయన్బుద్ధిమా।
కామెన్ముక్తిమెటానొతెల్పుఁ'డనయ ♦ త్యగ్ర్యుండు తానిట్లనుౕ॥

పంచాయతన పూజ నాచార్యుఁ డుపదేశించి యనేకులఁ జక్కఁబఱచుట.

మ॥ క్షితిగౌరీ గణపత్యహస్కరశివ ♦ శ్రీశుద్ధవిష్ణ్వాచారదే।
వతలై క్రాలెడ రేవురుండదురు సే ♦ వానక్తులౌ విజ్ఞులం।
చితకర్మంబులఁ గామ్యహీనులయి వా ♦ సింబాల్చి బ్రహ్మార్పణా।
వ్రితులై సంతతముం బొనర్చెదరు ధీ ♦ రస్వాంతులౌచుండగన్
సీ॥ ఇటు నిత్యకర్మంబు ♦ నిల నొనర్చినయెడ; నిర్మలమై క్రాలు ♦
నెమ్మనంబు। మనము నిర్మలమౌచుఁ ♦ దనరిన యెడజీవ; శివ
విభేదాభావ ♦ ము వెలయునొగి। జీవశివైక్యంబు ♦ సిద్ధించు
నేనియు; నాజ్ఞానవినివృత్తి ♦ యగును జుండు। అజ్ఞానవినివృత్తి
యేజ్ఞానహేతువౌ; లింగదేహము దాన ♦ భంగముఁగను।
గీ॥ లింగదేహంబు భంగంబు ♦ నుంగను నెడ। నొదవు మోక్షంబు
గాని వేఱొండుగతి నె। నఁగదనుచు భూరికరుణ యె ♦ సంగ
నిట్లు। నిర్మమి వచింప వినివిష్ణు ♦ శర్మయంత। ౧౬౪
ఉ॥ అంచితభక్తి నాతఁడొగి ♦ నయ్యతినేతకు వందనాళిఁగా।
వించి గురుండలంచుచును ♦ వేదసమీరితకృత్యమున్నుహ్యా।
త్నంచయయుక్తుఁడౌచుఁ దగ ♦ సల్పుచు స్మార్తసుకృత్యసక్తుఁడై।
పంచసమర్చనంబును స ♦ బాంధవుఁడై కడుఁ దా నొనర్చుచున్॥
గీ॥ స్నానముం దగఁ జేసి మృ ♦ త్స్నను సదూర్ధ్వ। పుండ్రమును; భూ
తిఁ జందనం ♦ బున ద్రిపుండ్రి। ముసొనరించుచు సత్కర్మ ♦
ముల ఫలేచ్ఛ। విడిచి బ్రహ్మార్పణముగఁగా ♦ వించుచుండె॥
గీ॥ ఇట్లు వారల నమ్మస్క ♦ రీశ్వరుండు। తనకు వశులుగఁ జేయ
నం ♦ తనొగి బ్రహ్మ। గుప్తముఖులేగు దెంచి మి ♦ క్కుటపు
భక్తి। నయ్యతీంద్రున కెఱఁగియు ♦ ట్లనిరి తారు॥ ౧౬౫
కం॥ నిర్మమిచయవర! మేమును। గర్మము నొవరించుచును ద ♦ గ
న్బ్రహ్మపరం। బర్మిలిఁ గావించుచు ఘన। శర్మము నవసించెదమిట
♦ సారెపున్నలమై॥ ౧౬౬
చం॥ అవపుడు వారిఁ గాంచి యిటు ♦ లార్యపదుండను నింతసుండిపా।
వనమతులౌచుఁ బంచసుస ♦ పర్య నొనర్చుచుఁ దాన భేదవా।

ననునొగిపీడిమీరలు వె ♦ సన్న్వపరాత్మవిబోధస్థూలమా ।
తనువుముబాసిచేరెదరు ♦ తథ్యనిఁజిద్ఘనునీశునద్వయుఁ ౧౭౦॥

కం॥ ఘనుఁడార్యపాదుఁడాదర। మునవిటులనబ్రహ్మగుప్త♦ ముఖ్యు
లు విని భ । క్తినిధత్పదంబులకు మ్రొ। క్కినెగడిరత్వయ
పరతన ♦ కిల్బిషమతులై ॥ ౧౭౧॥

ఆ॥ వె॥ అంత విప్రదేవుఁ♦డనియెదుభాగవ । తుండొకండు వేగ ♦
దండివర్యుఁ। జేరి మ్రొక్కి యిటువ ♦ చించె సంయమివర్య !
వినుము మామతంపు ♦ విధమునను చు ॥ ౧౭౨

సీ॥ ఎల్లవేదములందు ♦ నెల్లతీర్థములందు; నెట్టిఫలమొసందునట్టిఫల
ము । మనుజుఁడందునుజనా ♦ ర్దనునినుతించుచో; ననునిది
మొదలుగాఁ♦దనరునుడులు। నెగడుటచేనహా♦ర్నిశమును హారి కీ
ర్తనమునవాసక్తిఁద♦నరుచు శంఖ। చక్రాది సచ్చిహ్న ♦ చయ
చిహ్నతుండనై; ధృతవిమలోర్ధ్వపుం ♦ డ్రితతి నగుచు।

ఆ॥ వె॥ నిటవసింతు మోక్ష ♦ మొసఁగు నాదగుకేల । దనుచు
నాతఁడిట్టు ♦ లాడ వినియ।తిపరుఁడంత విప్ర ♦ దేవుని గనుఁజెచి
యిక్కరణిఁగరముయుక్తి ♦ వఱలఁబలికె । ౧౭౩

కం॥ చక్రాదిచిహ్నధారణ। మక్రమమగు నరుల కనుచు ♦ నఖిల
శ్రుతులం। దీక్రమముగఁ దన్నిందో।పక్రమ మొసఁగుటను జిహ్న
పాళితగనిదా॥ ౧౭౪

ఉ॥ ఇంతయొకాకయాభగవ ♦ దీడ్యసుమూర్తిరహించుఁజుమ్మితా।
నెంతయు నాల్గురీతులుగ ♦ నేకపరాంబరరూపయాచువా।
శ్వాంతయుగానవాప్యయును♦ నైరహియించెదునాద్యవానిలో
నెంతయునా"యతో"ఇతిము♦ఖేద్యతరశ్రుతులిందుమానముల్

గీ॥ రెండవదికూడనట్టిదై ♦ యుండితనరు। సర్వలోకాత్మక యనంగ
నిర్వికంక। మతిని నావిష్ణుచిహ్న సం ♦ ధృతిని వేగఁ। జేసికొను
ముసమర్థతఁ జెంగదేని॥ ౧౭౫

గీ॥ తేనిమెడఁ దప్తమహానొక ♦ దానిచేత। నైనగాటంబుగా నొగి ♦
నంఘ్రిముద్ర। గాశితముగాఁకమేని సం ♦ కనమొనద్ర। వైష్ణ

వలెఁ జెందెదవు మేనిఁ♦ బాసిదాన॥ ౧౭౭
సీ॥ మత్స్యముఖమూర్తులెల్లర♦మహాపతికను। మూఁడవదియైన మూర్తిసు ♦ మ్ము తగఁదప్తలోహమయి తత్సుమూర్తుల ♦ దేహమం॥ తమ్మునర్పుము శంఖాది♦కమ్ములేల? ॥ ౧౭౮
కం॥ శ్రీహరియట్టులనీవును। లోహములగు చక్రముఖము ♦ లందాల్పుమునీ। కౌహరిత దానవెస; సో। త్సాహమనస్కుండవయి యె ♦ సంగెదవెపుడున్॥ ౧౭౯
సీ॥ నాల్గవదిగాఁగ హరికి నె ♦ న్నంగఁబడును। భాసనెసఁగు శిలామయా ♦ ర్చాసుమూర్తి। దానిమేని నొగింజిహ్వ ♦ తంబొవర్చి। కొనుము మూఢుఁడ, దానము ♦ క్తినిగ నెదవు॥
గీ॥ ఇట్టిపాషండమతివేద♦హించి విధివి। హితమయిన స్వీయకర్మసం ♦ తతినొనర్చి। తత్ఫలంబును వేగఁ బ♦రాత్పరునకుఁ। దగ సమర్పింపుమిదియొక్క ♦ త్యంబుజగతి॥ ౧౮౧
గీ॥ దానశుద్ధుండవగుచున ♦ ద్వైతనిరతుఁ। డైన గురునంతఁ జేరుమీ♦యమ్మహాత్ము। సదుపదేశంబునను విన ♦ ష్టస్వకర్ము। పాశుఁడవయిఁవిముక్తిని ♦ బడయఁగలవు॥ ౧౮౨
ఉ॥ ఒందుతెఱంగు ముక్తిఁగన ♦ నుండదటంచు వచించు వేదమే। దండిగఁగాన బోధఁగన ♦ ధారుణి మోక్షముఁగోరుశుద్ధచి। త్తుండగు మర్త్యసత్తముఁడు ♦ తోరపుయత్నమొనర్పఁగావలెం। బండినదా ప్రియత్నమున ♦ భవ్యవిముక్తి లభించునంతటన్॥
మ॥ అనియాదండివరుండు వల్కవిని తా ♦ నవ్విప్రదేవుండు భక్తిని నెన్నని నమస్కృతుల్సలిపి ♦ శక్తైన్యమ్మదంఘ్రిబ్జద। ర్శనలాభంబుయతీంద్ర! నాదు సుకృత ♦ వ్రాతంబునంగానధ। న్యునిఁగాఁ జేర్మినినన్నొనర్పుమనిదీనుండౌచుఁ బ్రార్థింపఁగన్॥
చం॥ యమివరుఁ డాతనింగురు ద ♦ యాకలితంబగుదృష్టిఁజూచియా స్యమునను శేఁతనవ్వొలయ ♦ నాడునిటుల్ద్విజ దేవ! యింకశీ ఘ్రముగనె చిహ్నముల్తొరఁగి ♦ కామ్యములన్విడి కర్మపాళిఁజే, యుముతగఖ్రిహ్మమైలినని♦ యూహఁదళంపుము మోక్షమబ్బెడిన్

కం॥ అనుచు యమీంద్రుఁడు దెల్పఁగ। ననఘమతిన్విప్రదేవుఁ ♦ డా
లించి వెస। న్ఘనభక్తినంతఁ బంచా । ర్చన పరుఁడును సద్వ
యార్థ ♦ సక్తుఁడునయ్యెన్॥ ౧౮౬

సీ॥ అంతట శార్ఙ్గపా ♦ ణ్యభిధానుఁడగుమఱొ; కండిటులనియె
మ ♦ స్కరివరుఁగని। సారజ్ఞవర! "నమో ♦ నారాయణాయ"
య; నెడుమంత్రమును నేము ♦ నిరతముఁ దగ। జపియించుచు
ను శంఖ ♦ చక్రముఖ్యములైన; లక్ష్మీశులక్ష్మంబు ♦ లనుదనువునఁ।
దాల్చి సంసార బం ♦ ధమునుండి ముక్తుల; మై శాశ్వతంబయి ♦
యలరునదియు।

గీ॥ నిఖిలభూత ప్రతతికిని ♦ నిలయమగుచు। గురుసుఖదమును నైన
వై ♦ కుంఠమునొగిఁ। జేరెదము సుమ్మ వినుమిఁకఁ। జిహ్నధార
ణమునకుఁ గలట్టి సత్ప్రమా ♦ ణంబు నిపుడు॥ ౧౮౭

చం॥ చెలువుగఁ గంఠమందుఁ దుల ♦ సీనలినాక్షసుమాలికల్భుజం।
బులఁ దగ శంఖచక్రములుఁ ♦ బొల్పగునట్టి లలాటసీమయం।
దెలమిని నూర్ధ్వపుండ్రముర ♦ హించెదు నెవ్వని కాతఁడే యమీ।
ట్కులవర! వైష్ణవాగ్రణియ ♦ గున్ క్షితిఁ బూతఁగఁ జేయునాతఁడే॥

కం॥ అనెడు పురాణవచోబల। మునఁ దాల్తుము మేనఁ జిహ్న ♦ ముల
యతివర! మీ। రును నట్లొనర్చి మోక్షం। బును గనుఁడని
యతఁడన యతి ♦ పుండిటులనియెన్॥ ౧౮౯

సీ॥ ఓ శార్ఙ్గపాణిసీ ♦ కుచితంబుగాదిటు; పలుకఁగ నామ్నాయ ♦
మలరమినిటఁ। బరికింపఁగా "నత ♦ ప్తతనుఁడౌ నరుఁడు మో;
క్షమునందఁడను" శ్రుతి ♦ కలదటన్నఁ। గిట్టి మహానిష్ఠ ♦ కృచ్ఛ్ర
తపోముఖ్య; మానిజ కర్మంబు ♦ గాని యీశ్వ। రధ్యాసఁగాని
తి ♦ రంబుగఁ జేయక, కనఁ జాలఁడు విముక్తి ♦ మనుజుఁడంచు।

గీ॥ దానికర్థమగుంగాని ♦ తప్తచిహ్న। ధారణము కార్యమని కాదు ♦
తథ్యము గను। గానఁ జిహ్నంబులను దాల్పఁ ♦ గాఁ దగదిల।
మోక్షముం గోరునట్టి స ♦ త్పూరుషులకు॥ ౧౯౦

కం॥ "కనుబ్రహ్మంబు నెఱింగిన। మనుజుండె విముక్తినెందు" ◆
మహితశ్రుతిఁ జే। సినెగడు బోధయె మోక్షం। బునకు న్హేతు
వయి నిరత ◆ మును శార్ఙ్గశయా!॥ ౧౯౧

కం॥ ఒగిఁ జేరుదురు సుకృతముల। ఱేఁగిన యెడ న్మానవులు ధ ◆
రిత్రికి ననువాక్య గతిం జేసి మఱొందుతె। అఁగునవ నగుంజుమ్మ
నంస ◆ రణమునరునకుఁ॥ ౧౯౨

గీ॥ కడుబృహన్నారదీయ ము ◆ ఖ్యంబులగు పు। రాణములఁ దప్త
చిహ్న ధా ◆ రణ నిషేధ। మగపడెదుఁ; జిహ్నధృతిని నే ◆
హారి సముండ! నగుదునను ట మనోరాజ్య ◆ మగు నిజముగ।

గీ॥ వినుమవని శూద్రుఁడు శిఖోప ◆ వీతముఖ్య। ములధరించిన
మాత్రి వి◆ప్రుండుగాని। యట్లుగాఁ దప్తశంఖచ ◆ క్రాదిచిహ్న।
ములఁ గొనినమాత్రి విష్ణుస ◆ ముండుగాఁడు॥ ౧౯౪

కం॥ బ్రహ్మాత్మ బోధమున నే। బ్రహ్మప్రాప్తి యగున నెడు ◆ ప్రా
మాణ్యమునన్। "బ్రహ్మాహమస్మి" యనుచిటు। బ్రాహ్మణ!
చింతింపు మెపుడు ◆ భావమునందున్॥ ౧౯౫

కం॥ అనవరత బ్రహ్మవిభా। వనఁ జేసి నశించు భేద ◆ వాసన వెసనం।
తన శార్ఙ్గపాణి! జీవుఁడె। తనరుం జుమ్ము శివుఁడగుచుఁ ◆ దథ్య
ముగాఁగన్॥ ౧౯౬

గీ॥ అనిశము "శివోహమస్మి" యం◆ చనుకొనియెడు। మనుజు నెవ్వ
నినైనఁ జే◆ర్మిని శివుండు। వేగఁ దనతోడఁ దాదాత్మ్య ◆ భాగిఁ
గాఁగఁ। జేయునని శివగీతలఁ◆ జెప్పఁబడియె॥ ౧౯౭

సీ॥ అనుచిట్లు పలుకు సం ◆ యమివర్యునకు శార్ఙ్గ; పాణివిప్రాణామ
ము◆ల్భక్తిఁ జేసి। పలుకునిట్టులయతి◆ప్రవర! ధన్యుఁడనైతి; దివ్యమౌ
భవదుప◆దేశమునను నద్వైత నిష్ఠుఁడ◆నయ్యెద నిప్పుడు; నాపుడు
ముక్తుఁడ◆నై వెలసెద। వటులేని యనుచు సం ◆ యమిసార్వభౌ
ముండు; పలికె నాతనిఁ గూర్చి◆పరమకరుణ।

గీ॥ నతఁడు స్మార్తసదాచార ◆ రతుఁడుఁ బంచె। యజ్ఞకరుఁడును।

బంచార్చి నానురక్తుఁ। డునయియంత స్వదేశీయ ♦ జనుల నెల్ల।
భాసురాద్వైతనిరతులఁ ♦ జేసె నట్లు॥ ౧౯౮
సీ॥ అంత మాధవనామకుం ♦ డైన వైష్ణ। వుండొకఁడు సంయమీం
ద్రుని ♦ దండకరుగు। దెంచి సాష్టాంగనతినిగా ♦ వించి తనదు। మత
పుఁదెలుఁగునిటుల వచిం ♦ పం దొడంగె॥ ౧౯౯
ఉ॥ శ్రీగుగఁద ప్రశంఖముఖ ♦ పాళులఁ దాల్చి నమర్త్యుఁడందుఁదా।
వేగమె విష్ణులోకమును ♦ విష్ణుని దాకృపనంచుఁ బాంచరా।
త్రాగమమందుఁ జెప్పఁబడె ♦ నట్టిప్రమాణము తావకోక్తిచేఁ।
దాఁగనె నాశమిత్తతి య ♦ థార్థముగా యమివర్య! నావుడున్॥
మ॥ యమివర్యుండిటు పల్కు నాగమశిఖో ♦ క్తాచారమానందగుం।
జమియామ్నాయ వచోనుకూల్యమునసం ♦ చున్వేద వాక్యానుకూ।
ల్యము లేకుండిన నానరాదని యుఁదె ♦ ల్లం బాగతింబోక్రమ।
య్యె మహోచ్చంబుగఁగాన వేదవిహితం ♦ బేయాచరింపన్వలెన్
సీ॥ సంతతమతీంద్రియార్థ వి ♦ జ్ఞానమునఁబ్ర। మాణమై యొప్పునట్టి
దా ♦ మ్నాయ మొకద। శ్రుతిసదాచారమే మను ♦ జులకు నానఁ।
జెల్లుఁ దగదాగమాచార ♦ ముల్లఁగనిల॥ ౨౦౨
కం॥ ఎట వేదవిరుద్ధంబగు। నటమానమొకప్పుడైన ♦ నలరదుగానం
గుటిలంపుఁదెన్ను విడుమం। తట బ్రాహ్మణ్యాప్తికై యొ ♦ న
ర్పు నిజకృతిన్॥ ౨౦౩
కం॥ దానన్వృద్ధుఁడవై సు। జ్ఞానముఁ బడసెదవు దానఁ ♦ గలిగెడు
నీకు। న్వైనిశ్రేయస, మొండొక। దానం గలుగదు విముక్తి ♦ తథ్య
మిదిసుమా॥ ౨౦౪
ఉ॥ ఈవిషయంబునం గల శ్రు ♦ తీరితము న్వినుమీవు సర్వభూ।
తావళియందు నాత్మనన ♦ యంబును నట్టులె యాత్మనందు భూ।
తావళిఁగాంచుచున్మనుజుఁ ♦ డందుఁ బరంబగు బ్రహ్మముం ద్దరి।
త్రీవిబుధుండు వేఁబోకగ ♦ తింగనఁ జాలఁడు మాధవాభిధా!॥
గీ॥ కావఁబాషండ చిహ్నాళిఁ ♦ గడునొగివిడి। మోక్షసంసిద్ధికై జను
నా ♦ వృగసదద్వై। యావిరతనిష్ఠతాసము ♦ పార్జనంబుఁ। జేయు

యత్నింపుమింక వి♦శేషముగను॥ ౨౦౬

చం॥ అనుచు యమీంద్రుఁడాడఁగర♦యంబున మాధవనాముఁడంతఁ
దిన దగు వేడ్కచే స్వపర ♦ దేశకులస్థులతోడ నద్వయ। [జెం
త్వనిరతినూని సాంధ్యనతి ♦ వహ్నిసమర్చన ముఖ్యకర్మపా।
ళిని బొనరించుచుంగనె ల ♦ లిన్యమివర్యు కృపన్విశుద్ధుఁడై॥

వైఖానసమతాచార్య బోధవలనఁ జిక్కఁబడుట.

ఆ॥ వె॥ అంత వ్యాసదాసుఁ♦డనెడు వైఖానస। మతగురుండొకండు ♦ మస్కరీంద్రు। చెంత కరుగు దెంచి ♦ యెంతయురుపతోడ। నిట్లు పలికె సంయ ♦ మీంద్రుగుఱిచి ॥ ౨౦౭

కం॥ ఓ యతి! నాదగుమతమును। నాయజుఁడును మరలుపంగ♦
నసమర్థుఁడు నా। రాయణుఁడే పరదైవం। బైయనిశము నామ
నంబు ♦ నందుండుటచేన్ ॥ ౨౦౯

కం॥ కవ"తద్విష్ణోఃపరమం। పద" మిత్యాది శ్రుతిని వి ♦ భాస్వ
ల్లక్ష్మీ। ట్పదపువరిష్ఠత్వమె కో। విదవర! చెప్పంగఁబడియె♦
విశ్రుతరీతిన్ ॥ ౨౧౦

గీ॥ బ్రహ్మయును రుద్రుఁడుజని నా ♦ రాయణువల। న నేకనిరటం
చుఁ దెలుపు నా ♦ మ్నాయమహితః। వచనములఁ జేసిహరియె
స ♦ ర్వంబునకును। హేతువని తెల్లమౌనుయ♦ తీంద్ర! జగతి॥

కం॥ కావున నంతర్యామియు। నై విశ్వోత్పత్తివృద్ధి ♦ హానికృతి
చణుండై వెలయునట్టి మాధవు। నే విడువక కొల్వవలయు ♦
నెపుడు వరునకున్ ॥ ౨౧౨

గీ॥ అట్టి భక్తున కర్హమై ♦ నట్టిలక్షణంబు వైఖానసమతంబు ♦
నఁ దెలుపఁబడె। విపులముగ; శంఖచక్రప ♦ విత్రతనుతయు
ను ధృతస దూర్ధ్వపుండ్రత ♦ యును నటంచు ॥ ౨౧౩

చం॥ అనుచిటులాతఁడాడవిని ♦ యార్యపదుండువచించునిట్లు పా।
లన మొనరించువాఁడు కమ♦ల ప్రభవుండగుఁగాక విష్ణుఁడై।
ననునగుఁగాక యెవ్వరయి ♦ నం గలహంబిటనేల? తత్త్వబో
ధనె ధృవమాపదంబమరుఁ♦ దామతియొక్కటఁగల్గ దెప్పుడున్।

గీ॥ విష్ణుభక్తుండవగుచో న ♦ విరతము పలు। పు మిలఁదత్ప్రీతికొఱ
కుఁ గ♦ ర్మముఁదగుగతిఁ। గాని త ప్తరథాంగశం♦ఖముఖచిహ్న।
ధారణంబు నొవర్పంగఁ♦దగదునీకు ॥ ౨౧౪

మ॥ హరికిన్భక్తుఁడవౌచు నీవెసఁగుచో ♦ నశ్రాంతముంగర్మమా।
హరి సంప్రీతికినై రొయివర్పుమ యన♦ ర్హంబౌఁజుమీ తప్త శం
ఖరథాంగాదికచిహ్న ధారణము మా ♦ నంబెన్నఁగాలేమి భా।
స్వరవేదోక్తివిరుద్ధమాగమమిలం♦ బ్రామాణ్యముంగాంచమిన్॥

గీ॥ ఆగమాచార సక్తుఁడ♦వయ్యెదేనిఁ। గలుగు విప్రత్వమున కెభం♦
గము నిజముగ। ననుచు యమివర్యుఁడు వచింప ♦ నాలకించి।
వ్యాసదాసుఁడు మరలఁదాఁ♦బలికెనిట్లు॥ ౨౧౬

ఆ॥ వె॥ ఓయమీంద్ర! పూర్వ ♦ యుగమునఁ బంచము। ద్రావి
ముద్రితుఁడయి♦తనరె ధరణిఁ। గరముఁ బరుఁడు యోగి♦వరుఁడు
దత్త్రాత్రేయుఁ। డనుచువిజ్ఞులాడ♦వినమె మనము॥ ౨౧౭

ఉ॥ కాన ముముక్షులౌబుధులు ♦ గైకొని నట్టితెఱంగు నేనరు।
ల్పానవలెంజుమీ మఱియు ♦ భూరిగతిన్విననౌఁ బురాణసం।
తానమునందుఁ జక్రముఖ ♦ ధారణ మట్లులఁగానిచోనగు
న్హానిరొ వైష్ణవత్వమున ♦ కల్లగుటన్హరిచిహ్నమూననౌ॥

చం॥ అనవుడు సంయమి ప్రవరుఁ ♦ డాతనితోననునిట్లులోయి! నో।
మనఁదగు నీవివేకమిల ♦ నవ్భకులేనియఁదత్త్వదర్శి; యో।
గినిచయమాన్యుఁడున్మహాత ♦ భేదుఁడునై తగుదత్తయోగికం।
కనమున సుప్రయోజనము ♦ కల్గునొ కల్గదొగుర్తెఱుంగఁగన్॥

కం॥ పుడమిన్మను దత్తాత్రే। యుఁడు ముద్రాంకితతనుఁడయి ♦
యుండెననుచు మర్త్యుఁడెవండుఁ జెప్పవినమొ। న్నఁడుఁగావున
మూషమా ము ♦ నంబును విడుమా॥ ౨౨౦

కం॥ వినఁబడుఁ బురాణతతియం। దునఁజిహ్నపుధారణంబు ♦ తోరం
బుగఁగా। వునవదె షూకనిశము మహి। ఘనతరవిధియంచుఁ
బల్కుఁ ♦ గాఁదగదుసుమా॥ ౨౨౧

మ॥ ధరఁబ్రహ్లాదునకున్ విభీషణునకు ♦ న్దంతావళస్వామికి।

స్సరయుంబొగతి బాలుఁడొ ధ్రువునకు ♦ స్వామిూరికిన్ ద్రౌపదీ
తరుణీశేఖరకున్ వ్రజౌకసులకుం ♦ దథ్యంబుగానోయి మో।
వ్వరుచక్రాంకనముం బొనర్చిరి విభా ♦ స్వద్వైష్ణవత్వాప్తికై॥

మ॥ శానన్నివొగినిట్టి మూఢమతిని ♦ ఖండించి పాషండచి।
హ్నానీకంబుఁ బరిత్యజింపుమిఁక బ్రీ ♦ హ్మాంబైతినంచెప్పు డెం।
దావన్నావనముం బొనర్చికొనుమా ♦ దానన్సుఖంబొప్పఁగా।
వేనిర్వాణపదంబుఁగూర్చి చనుమా ♦ విద్వద్గణేడ్యుండవై॥

సీ॥ అటుగాక నీకవ ♦ శ్యము చిహ్నములఁదాల్పఁ; వలసినమొదఁ
చెక్క ♦ ళులఁగళమున। శేషునిచేతఁబ ♦ క్షిపతివరునిచేత; శంక।
సుంతయులేక ♦ యంకనమ్మఁ। గావించికొనుమయ్య ♦ కర్ణేంద్రి
యప్రథా; నమగునట్టి భుజద్వ ♦ యముఁదగుగతి। జ్ఞానేంద్రియ
సమీప ♦ గతమూకపోలద్వి; తయమునుకటు చిహ్ని ♦ తమ్ము
గునకఁ।

గీ॥ బశువునుంబోలెనీవు వి ♦ బంధనుండ। వైచరింపంగ నర్హుఁడ ♦
వగుదువనుమి। యిట్టినిజకర్మహీనుఁడై ♦ నట్టి వైష్ణ। వునకు దు
గూలునుసితపటం ♦ బుల ధరణమె॥ ౨౧౫

కం॥ అనుచిటుయమివర్యుఁడువ। ల్కినవిని యాతండువేగఁ ♦ గేల్మో
యివిమోడ్చి నితాంతభక్తితోనిటు। లనువయ్యమివరునిఁ గుఱి
చి ♦ యపుడా ర్తిమెయిన్॥ ౨౧౬

శా॥ స్వామీ! మీకృపచేవివేకమొదవె ♦ న్ఙక్రాదిచిహ్నంబులు। న్నే
మేనన్వహియింపలేదుమును మ ♦ న్నింపుడు లక్ష్మంబులం।
దామున్నొజ్జవహించెనంచు వినియే ♦ తదీతినున్నాఁడన।
న్నేమాన్యాద్వయనిష్ఠఁజేయఁగమిము ♦ న్నేమాఱుప్రార్థించెదన్।

మ॥ అనుచున్విన్నతముంబొర్చుచునుసా ♦ ష్టాంగంబుగా మ్రొక్కి మ్రో।
లనుగేలుంగవమోడ్చి భక్తిఁదలద్రా ♦ లంగ్రాలు నావ్యాసదా।
సునివీక్షించి కృపాబ్ధియై తగుయతీ ♦ శుండానవాబ్జంబునం।
దునఁ లేనవ్వలరంగఁ బల్కెవిబుధ ♦ స్తుత్యంబుగాఁ దానిటుల్॥

గీ॥ వ్యాసదాస! వచింతునా ♦ యాసరహిత। మాతెలుంగున మోక్షం

బు నందువిధము। సావధానమనస్కుండ వైవినుమిఁక। సర్వ
వేదాంత సారమా నుర్విని దియె॥ ౨౨౯

సీ॥ అరయ సంసారిఁగాను బ్రహ్మంబ నేను। ముక్తుఁడనటంచు భావ
న మునొనరించు। కొనుమనిశమట్టివిధినశ క్తుఁడవగు నెడ। వా
కొనుచునుండు మెప్పుడునీ వాక్యమెతగ॥ ౨౩౦

సీ॥ ఇట్టుల భ్యాసవశమున నీమణిత్రి। కంబుద్వంద్వాళినూర్మిమ
ట్కమును విడిచి। సత్యుఁబరమాత్మనెఱిఁగి మో తుంబుఁగ
నెదు। గాని వేఱొండు తెఱఁగునఁ గావలేవు। ౨౩౧

గీ॥ యమివరుండిట్లు బోధింప వ్యాసదాసుఁ। డేనుధన్యుఁడననివచి
యించుచు దృఢ। గతిని "బ్రహ్మేవా" మనెడు వా క్యమె
తలఁచుచుఁ। జనియెనిజభృత్యయుక్తుఁడై సదనమునకు॥ ౨౩౨

ఆ॥ వె॥ అంతనామతీర్థుఁ డనువైష్ణవుఁడుకర్మ। హీనుఁడొక్కఁడయ్యు
తీంద్రు చెంత। కేగుదెంచి సంయ మీశ్వర। నామతం। బును
వినుండటంచు ననియెనిట్లు॥ ౨౩౩

శా॥ "సర్వంవిష్ణుమయం జగత్తు" నెడుభా స్వద్వాక్యసంపత్తినీ।
యుర్విం దీనిని ద్రోయ శేషునకుఁగా దూహింపఁగా నొజ్జయో।
సర్వేశాన! మదీయశిష్యునొగియు న్మత్పాదకంజాతము।
న్నిర్వేదంబును బాపిచేర్చుమనియెం తే వేడ్కఁ బ్రార్థించుఁదా॥ ౨౩౪

కం॥ గురుఁడిట్లు వేడ జగదీ। శ్వరుఁడట్లె యొనర్పుఁగాన జనివెండి
యునీ। ధరనాకుంగలుగదు, యతి। వర! జీవన్ముక్తుఁడనయి
వఱలెద నెపుడున్॥ ౨౩౫

సీ॥ ఇట్లు వేమోక్షరతులగు నీరుఁ గర్మ। ములఁదొరఁగి సర్వమ
యము నివి భుంబ రేశు। విష్ణునెదనూనుకొనునెడ వెసవిముక్తి
నందెదరు నిక్కువంబుగా యమివరేణ్య! ॥ ౨౩౬

చం॥ అనవుడు వానిఁగాంచియిటు లార్యపదుండువచించు;నీమతం।
బు నిజముగా వచించితివి ముక్తుఁడ వేసుమి జీవితుండవ
య్యునునిలఁగర్మముందొరఁగి యొప్పుట,నింద్యమనింద్యముద్మ
నం। బునఁగన కే పిశాచమటు భూమిఁజరించెదులజ్జఁబాసియే।

సీ॥ కర్మమార్గంబు నా♦గను జ్ఞాన మార్గమ; నంగఁ దెన్నులు రెండె♦
సంగునవని। ఫలమునకై శ్రుతి♦ విహితసత్కర్మ; గణము
నొనర్చుట ♦కర్మపథము। వేదోక్త సత్కర్మ♦ వితతి నొనర్చి త;
త్ఫల సమర్పణమెప్పు ♦ బ్రహ్మమందె। చేయుటయే సుప్ర♦
సిద్ధమై క్రాలెడు; జ్ఞానమార్గంబనఁ ♦ గాఁదగుఁగడు।
గీ॥ రెండుపథములనుండి భ్ర♦ ష్టుండవగుట। నుర్వినిజముగ దండ
నీ ♦ యుండవైతి। ప్రకట కపటాకృతివిగాని ♦ యకుటిలమతి।
నెన్న శ్రీవిష్ణు భక్తుండ ♦ వీవుగావు॥ ౨౩౮

మ॥ అమలంబౌ నిజవర్ణ ధర్మమును బా♦ యం డెవ్వఁ డశ్రాంతము।
స్సమబుద్ధి స్స్వసుహృద్విపక్షజనప♦ క్షద్వంద్వమం దెవ్వఁడో।
ష్ఫా మహింసనొనర్పఁ డెవ్వఁ♦ డెవఁ డెప్పుం జౌర్యముం బూనఁడో।
దమియా నాస్థిత మానసుం డెహరిభ♦ క్తశ్రేష్ఠుఁ డౌ నిమ్మహిన్॥
గీ॥ చెలఁగెడు మదాజ్ఞలే శ్రుతి ♦ స్మృతులు వాని। మీఱియెవఁడు
చరించు భూ ♦ మిని మదాజ్ఞఁ। ద్రోహియువాఁడగు? నతఁడె వి♦
ద్రోహి నాకు। వైష్ణవుఁడతండు కాఁడు మ ♦ ద్భక్తుఁడయ్యు॥
గీ॥ చెలఁగెడు మదాజ్ఞలే శ్రుతి ♦ స్మృతులు వాని। మీఱియెవఁడు
చరించు భూ ♦ మిని మదాజ్ఞ। ద్రోహియువాఁడగు నతఁడు వి ♦
ద్రోహి నాకు। నరకముం బొందు నాతఁడ ♦ నారతంబు॥ ౨౪౧

కం॥ ఇత్యాదివచనములఁగ। ర్మత్యాగము విప్రునకు స♦మంజసమె య
గున్। క్షిత్యమరుఁడు కర్మంబును। నిత్యముఁ జేయంగవలెన ♦
నెడు నిగమోక్తిన్॥ ౨౪౨

శా॥ భూగీర్వాణుల కెన్నఁ డుండదిలనె ♦ ఘ్రుంజుమ్ము దేవాంతర।
త్యాగం బేనియు; "వహ్నిర్యే ద్విజాలకుం♦ దైవం" బటన్నట్టి వే।
దాగమోక్తిని జేసి; కావున నకా ♦ ర్యం బేయగుం గర్మసం।
త్యాగం బిమ్మహి బ్రహ్మచర్యముఖనా♦మాధ్యాశ్రమౌఘంబునన్॥
కం॥ విను సంధ్యాతిక్రమణం। బున నైన యఘంబు కృచ్ఛ్ర♦ములఁ
దొలఁగునుగా। వున నాకర్మత్యాగం। బునఁ దనరదిలం ద్విజ
త్వ♦ముజనావళికిన్॥ ౨౪౪

సీ॥ యతిసార్వభౌముఁడీ ♦ గతిఁబల్కఁగా విని; నామతీర్థుండు ప్ర
ణామశతము। చేతనయ్యమిని సం♦ప్రీతుని గాఁజేసి; ప్రాలెనెంత
యుఁ గర్మ ♦ శీలుఁడగుచుఁ। దమపక్షపువిఖండ ♦ నము నెల్ల
రుంగని; యట్లె నిష్కృతినిన ♦ ష్పట్టఁజేసి। భూతిత్రిపుండ్రస ♦
మేతులై పావనా; ద్వైతావలంబులై ♦ పూతులునయి।

గీ॥ వేదవిహిత సదాచార♦ సాదరమతు। లై సతతమయ్యతీంద్రుని♦
భాసమాన। దయకుఁ బాత్రతఁగాంచి మెం♦తయునుభక్తివిను
తిఁగావించి రార్యపాదునిఁ గరంబు॥ ౨౮౫

హైరణ్యగర్భ మతనిబర్హణము.

సీ॥ అంతట శంకర ♦ యతిసార్వభౌముఁడం; తేవసచ్చయముభ♦క్తి
మెయిఁ దన్నుఁ। గొలిచి రానటనుండి ♦ గుహాసముద్భవభూమి;
యైనసుబ్రహ్మణ్య ♦ మనెడు పుణ్య। భూమి నేను దివసం ♦ బు
లకుఁ జేరికుమార; ధారనాఁజనుధునిఁ ♦ దగనశిష్యుఁ।దగుచుఁ
గ్రుంకి సుభక్తి ♦ యలరఁగ శేషరూ;పియగు షడాస్యునో ♦
పికభజించి।

గీ॥ భవ్యకాషాయవసనస ♦ భాజితుండు। దండకరకల సత్కర♦ద్వ
యుఁడు భూతి।భూషితాఖిలతనుఁడునై♦పొలుపుమీఱె। నపరరు
ద్రునిఁబోలెఁ దా ♦ నటుఁగరంబు॥ ౨౮౬

మ॥ పలుదేశంబులనుండి విప్రతతి సు ♦ బ్రహ్మణ్యముం గూర్చివ।
చ్చిలసజ్జ్ఞానమహాధనుండయిన యా ♦ శ్రీశంకరాచార్యనా।
స్థలమందుంగని విస్మితాత్ములయి వి ♦ స్తారంపుభక్తిన్నమ।
స్సులఁగావించివచించి రత్తటియతీ ♦ శుంగూర్చి తారిగతిణా।

గీ॥ యమికులవరేణ్య! మేము బ్ర♦హ్మన్వయప్రభవులమగు విప్రు
లముమను ♦ ప్రముఖ విహిత। కర్మనక్తులము హిరణ్య ♦ గర్భ
సేవ। నాత్తహృచ్ఛుద్ధులమయి స్థై♦ర్యముఁగనితిమి॥ ౨౮౭

సీ॥ కడునెసంగె హిరణ్య ♦ గర్భుండు జగదాది; నాతఁడొక్కఁడె
భూత ♦ నేతయయ్యెఁ। దవిలియాద్యావాప్ర♦ థువుల రెంటిటి
ధరిఁ; యుంచె సంతతమా వి ♦ రించియొకఁడె। యట్టిబ్రహ్మను

వీడి ♦ హావిరాదికంబునే; దేవుని కొఱకు వి ♦ ధింతు మింక! నను
నివి మొదలగు ♦ మనుబలంబున జేసి; యఖిలంబునకుఁ గర్త ♦
యజ్ఞభవుఁడె!

గీ॥ పాలకుఁడు నాతఁడే మహా ♦ ప్రళయమును న। తండె కావిం
చు సర్వోత్త ♦ ముండతండె! రూఢి సర్వాధికావంద ♦ రూపుఁ
డాతఁ। డేయగు నటంచుఁ బ్రామిన్క ♦ లెపుడుఁ బల్కు॥

ఉ॥ ఈసకలంబునా జగతి ♦ నెక్కుడు వేదుకతో సృజించితా।
నేసకలాత్మతంగదుర ♦ హించెదు నాతఁడెదానఁ జొచ్చియం।
చాసు "తదైక్షతే" తిముఖ ♦ రాధిక వేద శిఖోక్తిసంఘము।
ల్లాసముతో వచించెఁ బ్రబ ♦ లంబుగ నంతతము న్యతీశ్వరా!॥

కం॥ అతఁడె యొనర్చెదు లక్ష్మీ। పతినింబళు పతిని గూడ ♦ శా
హ్నుల నని న। ష్మృతులు వచించెదుఁ గాన జ। గతి శాతఁడె
యతివరేణ్యా! ♦ కారణతఁగనుణ॥ ౨౧౧

గీ॥ జ్ఞాన నిష్ఠులమును గర్మ ♦ సక్తులమును। గూర్చు కరక శ్రితులమున ♦
జార్చనపరు। లము నయిన మేము నిన్నుసం ♦ యమివరేణ్యుఁ।
గాంచి మిగులఁ గృతార్థతఁ ♦ గంటిమనఘ!॥ ౨౧౨

ఉ॥ ఐనను సంయమీంద్ర! వినుఁ ♦ డాదర మొప్పఁగ మానుడిన్లవం।
బైనఁ బ్రయోజనంబుఁ గన ♦ నద్వయ విద్యను; గల్గదంబురు।
ద్యోనికతంబున న్లయము ♦ నొందుచు జీవగణంబు దుఃఖదం।
బైన భవంబు మాటికిని ♦ నందు స్వకర్మము చేతఁ గావున న్॥ ౨౧౩

మ॥ సువిచారార్థ్య! విరించి కుక్షిఁ దగఁ జొ ♦ చ్చుం దాలయంబందుఁ బ్రా
ణివితానంబుల యంబునందు; విలయా ♦ నేహంబునన్మోక్షము।
బ్బువెసన్ బ్రహ్మవిదగ్ర్యుఁ డవ్విధిపదం ♦ బున్ముక్తుఁడై చేరుఁ బ్ర
హ్మవిదాప్నోతి పరమ్మటన్న నిగమ ♦ వ్యాహార మేమానమా

కం॥ కానందండముఁ గరకము। నూని నెగడు మస్కరిని చ ♦ యో
త్తంసులు న। ద్ధినిధులునయి వెలఁగుమీ। రానలువ జగంబుఁ
జేర ♦ నర్హులరుసుఁడీ॥ ౨౧౫

చం॥ అనవుడు వారలం గుఱిచి ♦ యార్యపదుండు వచించు బ్రహ్మము।

ఖ్య నిఖిల భూతముల్లనిని ♦ గాంచెడు నెవ్వనినుండి యట్టివా।
నిని ఘనబోధమై నెఱుఁగ ♦ నిత్యవిముక్తి లభించునంచువా।
కొనఁబడె సర్వవేదచయ ♦ కోటులచే నవని ష్ఠునంబుగన్।

గీ। కాన నెవ్వఁడు నెఱుకకుఁ ♦ గారణమయి వఱలు। వేదాంత వాక్య
శ్ర ♦ వణముఖంబు। ననిశము నొనర్పవలయు లక్ష్యంబుముక్తి।
యనఁ బడదుసుండు నిజముగ ♦ వినుఁడొకండు॥ ౨౯౭

గీ। కార్యమైయుండిన హిరణ్య ♦ గర్భునిభజి। యించుటను నిత్య
ముక్తి ల ♦ భింపదుసుఁడి। కాన మాధ్యంబుఁ దొరఁగియిం♦
క నొగిశుద్ధ। మైన యాత్మవిబోధంబు ♦ నందుఁడీరు॥ ౨౯౮

గీ। అనుచుయమివర్యుఁడు వచింప ♦ నాలకించి। వారలాత్మీయ చి
హ్నము♦ త్రైవళమవిడి। ప్రవిమలాత్మ విబోధత♦ త్పరులగుచును।
శిష్యులై కొలిరయ్యతి ♦ శ్రేష్ఠునకును॥ ౨౯౯

వహ్నిమతనిషూదనము.

గీ। అంతవహ్నిమతాసక్తు ♦ లగు సుహోత్రి। ముఖ్యులరుదెంచి
యయ్యతి ♦ ముఖ్యునకును। వందనంబులొనర్చి యా ♦ చంద
ముగను। బలికిరంతయు వినయ మొ ♦ ప్పంగఁదారు। ౩౦౦

సీ। సృష్టికంటెను బూర్వ ♦ దిష్టమందున వేల్పు; లకునెల్లనొక్క
పా ♦ వకుఁడె ప్రథముఁ। డై యొప్పినయ్యగ్ని ♦ వనుసరించి
జనించి; నట్టి సుపర్వుల ♦ యందు విష్ణుఁడుత్తముండమ్యె నా♦
హుతవహుండుయజమా; నునికొఱకై యజ్ఞ ♦ మునరయదుస।
నాజ్యాదికహవిస్సు ♦ ననురక్తిని గ్రహించి; చేర్చుతవిబుధరా♦
జినిగుణించి।

గీ। యనెడు నిగమవచోబలం ♦ బుననలుఁడె। సర్వకారణమగుట
ని♦జంబు మఱియు। నగ్నిద్విజాలకు వేల్పను♦ నట్టివాక్య। బలము
వంజేసి యతఁడె వి♦ ప్రులకు వేల్పు। ౩౦౧

గీ। జాతవేదుండు మిగులఁ బ్ర♦జ్వరిలినాఁడు। పాపపురుషునిద్రుంచి
కృ♦పంబశువుల। సుఖవసతి జీవనంబుఁ గూ ♦ ర్చుతటన్న।
శ్రుతి వచనమునఁ బాపహా ♦ రుండతండె। ౩౦౨

ఉ॥ కావున నెల్ల విప్రులుఁ ద ♦ గన్నతతంబును వీతిహోత్రసం।
సేవనముం బొనర్చుచుని ♦ షిద్ధము వేవిడి విస్ఫులింగవి।
ఖ్యావిలతావిహీన శక ♦ లాంచి తఘాలతలాఢ్యులైన చో।। గేవ
లమున్వి మోక్షమునొ ♦ గింగన నొదు రిలం ధ్రువంబుగాన్॥

చం॥ యతివర! మేము వేదనిచ ♦ యప్రతిపాదితుఁడౌటఁ జేసి యా।
హుతవహునే యనారతము ♦ నుత్కటభక్తిఁ దగ న్భజించితి।
వ్రతముల నైతి మీరు నీక ♦ నట్టులె యాతని భక్తిఁ గొల్చితి।
వ్రత వెసనందిము క్తిఁ గనుఁ ♦ డంచు వచింపయమీంద్రుఁ డిట్లనున్

చం॥ వినుఁడిపుడీర లెల్లరును ♦ వేల్పులలోన వముందు వహ్నియం।
చును బరముందు విష్ణువను ♦ చున్నరలెల్లరుఁ దద్యగాంతరం।
బున నెపుడుందురంచు శ్రుతి ♦ మూర్ధము వాకొను చుండ నెట్టుల।
య్యనలుఁడు సర్వహేతువగు ♦ నారసి చూడ జగంబులో పలన్?॥

ఉ॥ పావకుఁ డెల్ల వేల్పులకు ♦ భాగముఁ జైతగు కర్మ దైవతం।
బైవిలసిల్లుఁ గానికన ♦ నాద్యుఁడుగాఁడు; కృశాను హేతు వా।
క్యావళి సర్వభూతనిచ ♦ యాత్మ కృశాను పరంబగుం జుమీ।
కావున వహ్న్యధీనముగఁ ♦ గర్మ మొనర్చుచు విష్ణుఁ గొల్చుచున్

కం॥ శుద్ధాద్వయమం దెప్పుడు। బద్ధాదరులగుచు మీరు ♦ బ్రహ్మం
బును సం। శుద్ధయగు బుద్ధి నెఱుఁగుఁడు। సిద్ధంబగు దానముక్తి ♦
శీఘ్రమె మీకున్॥ ౨౬౭

గీ॥ యమివరుం డిట్టుల వచింప ♦ నాసుహోత్రి। ముఖ్యులాలించి
యయ్యతి ♦ పునకు భక్త్యు। పేతముగ మ్రొక్కి స్వీకృతా ♦ ద్వైత
నిష్ఠు। లై మిగుల ధన్యతఁ జెలంగి ♦ రంతనుండి॥ ౨౬౮

సౌ ర మ త దూ రీ క ర ణ ము.

గీ॥ అంతర క్తసుమాళిచే ♦ నలరిపూర్ణ। మండలాకార తిలకంబు ♦
మానుగఁ గొని। కరము రవిభక్తులాదివా ♦ కరముఖులపు। డ చటి
కరుదెంచి యతిపుఁ గు ♦ ఁడిచి యనిరిట్లు॥ ౨౬౯

చం॥ ధ్రువమగు మామతంబును య ♦ తిప్రవరా! వినుమీ సమస్తలో
కవితతికిన్ సుచక్షువయి ♦ క్రాలెడు భానుఁడె యన్న యట్టివే।

దవచన స్తత్ప్రమాణమునఁ ♦ దామరసోద్భవముఖ్యరూపుఁడై;
యవిరతముద్భవస్థితి ల♦ యంబులకారవికారణంబగున్॥

కం॥ వేదంబకృతన "నసా। వాదిత్యో బ్రహ్మ" యంచు ♦ యమికు
లవర! యా। మోదము రహింపఁగానని। భూదేవప్రతతి దండ♦
మున నెఱుఁగంగన్॥ ౨౭౦

గీ॥ కన "ఘృణిస్సూర్య ఆదిత్య" ♦ యనెడుమనువు। కలదు వేదము
నందాని ♦ ఘనులు రక్త। గంధమును ఫాలమునఁ బెట్టి ♦ కంధర
ములు। రక్తసుమమాలికలఁ దాల్చి ♦ భక్తి నెంత్రు॥ ౨౭౧

సీ॥ ధండివరా! తూర్పు ♦ కొండయందుదయించు; తరణిమండలముఁ
గొం ♦ దఱు సుహోతు। వగుబ్రహ్మరూపమం ♦ చుగణించి
భజియింత్రు; మఱికొంద ఱాకాశ ♦ మధ్యనిష్ఠుఁ। డౌరవిసంహార♦
కారణుండనుచు; సంహారబలమున ♦ జగదుపకృ। మణాకార
ణుండనౌ ♦ స్మరహరుఁగా నెంచి; కొలుచుచుందురుమఱి ♦ కొంత
ఱవని।

గీ॥ నస్తమయ భానుబింబంబు ♦ నఖిలపాల। కుండు జనివృద్ధిలయకా
ర ♦ ణుండును బర। తత్త్వరూపుఁడు నౌరమా ♦ ధవుఁడటంచు।
నెంచి కడు భక్తితోడ సే ♦ వించుచుంద్రు॥ ౨౭౨

సీ॥ ముఖ్యప్రద్ధునందుఁ దిరి ♦ మూర్త్యాత్మకుండౌటఁ; దరణి బింబ
మును గొం ♦ దఱు భజింత్రు। మఱికొంద ఱపుడుఁద ♦ న్మం
డలేక్షణదీక్షు; నూని హేమశ్మశ్రు ♦ యుతుఁడుఁగనక। కేశ
భాసితునద్ది ♦ నేశమండలమందె; సఁగుపూరుషుని భక్తిఁ ♦
దగభజింత్రు। వారిలోఁ గొందఱా ♦ సూరమండలవీక్షణముఁ
జేసి పాద్యాది ♦ కములఁ గొల్చి।

గీ॥ రేభుజింతురు; కొందఱు ♦ హీనభక్తిఁ। దప్తలోహంబుచే
ఫాల ♦ తలమున భుజ। ములనురమునందు మంతల ♦ లలిత
చిహ్న। ములనొనర్చి భజింతురు ♦ పూషునెడను॥ ౨౭౩

ఉ॥ యతివర! వీరికెల్లరకు ♦ నారయఁగా ననిశంబునీసమీ।
రితమువవేయుపాస్యము త ♦ రింపఁగ నెల్లరకిద్దియే యనా।

రతము నుపాసనీయము తి ♦ రంబుగఁ దద్రవిమండలంపు సం।
స్తుతి నెవచించు సచ్ఛ్రుతులుఁ ♦ దోరముగావలరారెడుం గడున్॥

గీ॥ పురుష సూక్తంబు నందును ♦ గరము భానుఁ। డేనిరూపింపగాఁ
బడి ♦ యెను మఱియును। "ఋతగు" మనురుద్రమంత్రమం ♦
దెసఁగు పురుష। శబ్దమును సూర్యపరమై యె ♦ సంగుఁజుండు॥

గీ॥ అరుణుఁడును సూర్యుఁడును భానుఁ ♦ డర్యముఁడును। రవి
యు విష్ణుండు నజ్లైహి ♦ రణ్యరేతుఁ।డుఁ దపనుఁడుఁ జం
డు్రఁడును మిత్రుఁ♦ డును దివాక। రుండు విష్ణుండు ద్వాదశ
చండకరులు॥ ౨౭౬

ఉ॥ సత్యముగాఁగ వీరలనె ♦ సంగెడు విష్ణుఁడె విష్ణుఁడెన్న నా।
దిత్యులయందు విష్ణుఁడన ♦ "దీప్తివహింతును జ్యోతిరాశిలో।
నత్యధికాంశుమంతుఁడన ♦ నౌర వినాఁగ రహింతు" నంచునో।
యత్యధినాథ! కృష్ణుఁడుద ♦ యున్మనువర్జునుఁ గూర్చి తెల్పెఁ దాఁ।

చం॥ జననము సూర్యునుండియె య ♦ జప్రముఖుల్గ నిరెల్లరున్నమ।
స్తనిగమసన్నిరూప్యత నె ♦ సంగుట సర్వసుహేతుభూతుఁడౌ।
టననిశము న్విము క్తికిఁగ ♦ డంగెడు నెల్లరకీర్త యీామయుం।
డనఁబడు సూర్యుఁడే కొలువ ♦ నర్హుఁడగుం జుమి సంయమీశ్వరా!॥

చం॥ అన నిటు సంయమిప్రవరుఁ ♦ డాడు "దివాకర! మూఢ! నానుడి।
న్వినుము మనంబునుండి జని ♦ నింగ నెఁ జంద్రముఁడియ్య భాస్కరుం
డును నయనంబునుండి యెజ ♦ నుస్నమవాప్తిని గాంచె నంచుఁ బ।
ల్కెను నిగమంబు దీని బరి ♦ కింపుము డెందమునందు బాగుగాన్॥

గీ॥ ఏది జన్యంబగునో? యది ♦ యే యనిత్య। త యగునను
తర్కవాక్య సి ♦ ద్ధాంతమునన। నిత్యునం దెట్లు బ్రహ్మత ♦
నెగడె? నిగమ। బలమున నటన్న వినుఁడీర ♦ లలుకఁ దొఱఁగి॥

మ॥ సకలామ్నాయ నికాయమెన్నఁగ వివ ♦ స్వన్నిష్ఠసద్బ్రహ్మబో।
ధక మౌఁజుమ్ము నిజమ్ముగా మఱియువా ♦ తమ్ముం గృశానుండును।
ష్ణకరుండు న్బలవైరి మిత్రియును వి ♦ శ్వస్వామి చౌనానఁ జూ।
వె కడున్ భీతిని వీచుఁ బొల్చుఁ దిరుగు ♦ న్వీక్షించు వెన్నాడడున్॥

మ॥ అనుచున్స్పష్టముగావచించె నిగమం ♦ బర్కుండు దానన్బ్రిమిం।
చును విశ్వేశునియాన నెప్పుడు నటం♦చుం డెల్లమాఁ గాదెఁ యీ
శుని భానంబుననే రవిప్రిముఖులై ♦ చ్చుంగా విరాజిల్లుచుం।
ద్రను వేదోక్తిని జేసి సూర్యునకు వే♦ దాత్మీయమా భానమున్॥

ఉ॥ స్రష్ట్రుదినాది యందున ని ♦ జంబుగ సర్వవియచ్చరాళికి।
న్సృష్టియగుం; దదంతమునఁ ♦ జేటగువారికి నెల్ల నట్టిదా।
దిష్ట పుటాదియుందుదియు ♦ ధీయుతులందురు కల్పమంచునా।
స్రష్టకుఁగల్ప యుగ్మమున ♦ రాత్ర్యహమాదివసంబగుంజుమీ॥

కం॥ అనుచు జ్యోతి శ్శాస్త్రం। బున రవిముఖ్యులకు నిక్క ♦ ము
గ నిత్యత లే। దని తెల్పఁబడియె నిట్టిత। పనునకు నజముఖ్య
జనక ♦ భావమెటులగుఁ? ॥ ౨౮౪

ఉ॥ అంబుజగర్భనిష్టుఁబర ♦ మాత్మని నొక్కని నేవచించు వే।
దంబులు గాన మీరలెడ ♦ ధన్వ్రతి నింగొని వేగఁబూర్వచి।
హ్నంబుల నెల్లమున్వ్వడి స ♦ దాచరణోత్సుకులై కడున్వ్విశు।
ద్ధంబగునట్టి యద్వయవి♦ధంబు నెఱింగి విముక్తినందుఁడీ॥ ౨౮౫

కం॥ అని శంకరసంయమితె। ల్పినవిని వారెల్లరపుడు ♦ పృథుతర
మా భ। క్తిని గురున కెఱఁగి వినుతిం। చి నెగడి రమ్మహితు
నకు సు ♦ శిష్యులయికడుఁ॥ ౨౮౬

శ్రీ శంకరసంయమి గణవరమునకు సశిష్యుఁడై పయనమగుట

గీ॥ అంత శ్రీశంకర యమీంద్రుఁ ♦ డచట నలరు। విప్రవర్యులచే
గౌర♦వింపఁగఁబడి। యాశ్రివచయంబు తోడరా♦ నచటినుండి।
యేగెఁబవనాశగుఱిచి జ ♦ యేచ్ఛతోడ॥ ౨౮౭

మ॥ త్రిసహస్రాత్రవులెల్లఁ గొల్చిరురు భ ♦ క్తిన్శంఖరావాళిచే।
త సువాద్యంబులచేతఁ దాళముల హృ♦ద్యస్తోత్రివాక్యంబుల।
న్లసదచ్ఛవ్య జనానిలంబులను ఘం ♦ టారావపాళి న్నిర
స్త సుఖ క్లేశుని నయ్యతి ప్రివరు హ ♦ ర్షంబొప్ప వేర్వేఱుగన్॥

శా॥ తత్తద్దేశ సమాగతుల్ద్విజులు వి♦ ద్వద్వంద్యుఁడౌ నయ్యమీ।
శోత్తంసున్భగవత్పదుంగని సుధా ♦ ర్ధోపేత విజ్ఞానసం।

పత్తింగూర్చెదు తత్సదుక్తి గతమా ♦ భావంబు నాలించివే|
చిత్తస్థైర్యమునందిపొల్చిరటఁ ద ♦ చ్ఛిష్యాగ్ర్యులై యెల్లరున్|

శా॥ ఆదండ్యగ్రణియిట్టులాశ్రవసమా ♦ హంబెల్లఁ దోరాఁగనా|
యాదేశంబుల కవ్వహంబుఁజని యం ♦ దందుంగడుందుర్మతి|
స్థా దీనాత్ములఁ బాలులన్నిజ శుభ ♦ వ్యాహారరాజింబరా|
మోదోపేతులఁగానొనర్చుచునుస ♦ మ్మోదాత్ముఁడైయంతటన్

గీ॥ ఆశ్రిత శుభదమునుగణే ♦ శాశ్రమంబు| నైన గణవరమను
పురి ♦ కరిగియచటి| కౌముదీధునిఁ గ్రుంకి వి ♦ ష్ణుపతినవ్య|
యుని భజించుచు నొకనెల ♦ యుండెనచట॥ ౨౯౧

సీ॥ గణనీయసద్గుణ ♦ గణులును బరపక్ష; వారణోద్యుక్త భ ♦
వ్యవచనులును| బౌద్ధవాదులుఁ బర ♦ పటుతర విద్యా ప్ర;
భేదులుఁ బంచార్చ ♦ నాదరులును| నగు పద్మపాదముఖ్యా
శ్రిపుల్దిగ్గజం; బులను విఖ్యాతిని ♦ బొందిరికడు| గురువాక్య
మును మౌళిఁ ♦ గూర్చి శిష్యుండను; డు నియతుండై యాశ్ర ♦
వనిచయమున|

గీ॥ కెల్లఁ బాకాదికముసల్ప ♦ నుల్లమందు| మోదమెసఁగంగవారి
జ ♦ పాదుఁడుఁబర| మాత్ముఁడగు దేశికునిఁగొల్చి ♦ యంత
నమ్మ| హాత్మునకు భిక్షమిడు భక్తి ♦ నవ్వహమును॥ ౨౯౨

కం॥ పిమ్మట సద్రసనంయు| క్తమ్మగునో గిరముశిష్య ♦ తతికెల్లను
ని| త్యమ్మును బ్రహ్మార్పణమని| నెమ్మదిఁదలఁచుచును దుష్టి ♦
నెగడఁగ నొసఁగున్॥ ౨౯౩

మ॥ యమివర్యుండగు నార్యపాదునకుసా ♦ ష్టాంగంబుగాఁగన్ప్రణా|
మములన్నాయమునందుభక్తిమెయిన ♦ మ్మాన్యాశ్రిపుల్సల్పిహ్మా
త్కమలమ్ములవీక్షసింప హస్తములఘ ♦ క్కాతాళములూనినృ
త్యముఁ గావింతురుసచ్చిదద్వయ శివుం ♦ దారిట్లుకీర్తించుచున్|

మ॥ పరిపూర్ణంబయి నుత్యమత్యసు ఖరూ ♦ పంబై చిదానంద మై
కరమునాశ్రిజలు బ్రహ్మమేనగుదు లో ♦ కంబిద్ధినాయందునన్|

వ్వలు న్ము క్తిని రొప్పమట్టులటుగా ♦ నన్నిధ్యాయిద్దంచునే।
దిరమారీతిని నిశ్చయించితిని బు ♦ ద్ధిపౌభవం బొప్పఁగ॥

గీ॥ నింగియటు స్థూలకారణ ♦లింగతనువు। లందు నన్ప్రష్టఁడనయి
నే ♦ నుండు నెపుడు। నట్టినాయందుఁదారసు ♦ తాదికమగు।
నట్టి సంబంధమేరీతిఁ ♦ బుట్టఁగలదు?॥ ౨౯౬

సీ॥ జలకణావళిచే న ♦ జస్రంబునంటఁగాఁ; బడనట్టి వారి జ ♦
పత్త్రిమట్లు। నేనుందు నెపుడును ♦ నానుండి పుట్టెన; నంత
యా ప్రకృతి యు ♦ నంతరంబు। పుట్టెను దద్గర్భ ♦ మున మ
హత్త్రొగి దాని; కి సగుణయా నహం ♦ కృతిజనించె। నయ్య
హంకృతికి బ్ర ♦ హ్మయు విష్ణుఁడునురుద్రుఁ; డును జనించిరి
గుణా ♦ ధ్యులయి వరుస।

గీ॥ సృష్టిసంస్థితిలయములా ♦ స్రష్టృవిష్ణు। రుద్రులవలనఁగడునయ్యె♦
రూఢిగాఁగ। మేను కార్యార్థులగువీరి ♦ చేనయినను। దద్దృద
యగుఁడనగు పర ♦ద్రష్టనేను॥ ౨౯౭

గీ॥ లోనవెలినెల్లమెడలను ♦ నేనయుంటి। నురుతరజ్ఞాన ఫలమును
♦ నొసఁగుదేన। నేనెసర్వమయుండను ♦ జ్ఞానమేనె। సర్వ
మునవుండు ♦ బ్రహ్మంబు సత్యమేనె॥ ౨౯౮

శా॥ సర్వాధారుఁడ సర్వసంగతుఁడ నే ♦ సర్వైక హేతుండ నే।
సర్వాతీతుఁడ సర్వవాసుఁడను సు ♦ జ్ఞానస్వరూపుండ నే।
సర్వంబే నిలమండలాంతర విరా ♦ జత్పూరుషుండన్నదం।
తర్యేవదిస్థుఁడ నద్వయుండ విగత♦ద్వంద్వుండ నేవాద్యుఁడన్॥

గీ॥ ఈశ్వరుండను నిత్యుండ ♦ శాశ్వతవిభు। వుండ సదుపాసక
విముక్తి♦ దుండనేన। శ్రుతులు నధ్వరములునవా ♦ రతము
నన్నె। తెలుపు నద్వైతునజునిఁగాఁ ♦ బలుతెఱఁగుల॥ ౩౦౦

కం॥ వేదాదులచే నెఱుఁగం। గాఁదగు ననుసత్యు నెదఁద ♦ గ నన్ని
తతము నీ। మేదినిధ్యానించు సుధీ। మేదురులకు ముక్తియణువు♦
మెయిలభియించున్॥ ౩౦౧

మ॥ సమమన్నింటను నద్భుతంబును బ్రశ ♦ స్తంబున్నదద్వైతమా

ద్వము నుత్కృష్టమునై యెసంగెడుమదీ♦యంబైనసంవిత్స్వరూ।
పమునున్లోన యమూదియుక్తుఁడగుచు ♦ న్భావించునాతండు శ్రీ।
ఘ్రిమెసర్వాత్మకుఁడై సమత్వమున సం♦కాశించునెల్లప్పుడుꣳ

గాణాపత్యమత విపాటనము.

మ॥ ఇటుల న్బాడుచు నృత్యమున్సలిపి వా ♦ రెల్లన్సమంబందియం।
తట నాచార్యసమీప భూమినిఘనా ♦నందాధ్యులై విశ్రమిం।
చుటయు న్వారలఁగాంచి దేశికుడు తు♦ష్టుండౌచు నిత్యంబునో
ప్పటయున్నన్గోని తత్పురీ నిలయ వి♦ప్రుల్వల్కిరీ రీతిగꣳ॥ 303

సీ॥ అంబరంబటు నిరా ♦ లంబమానద్వయ; బ్రహ్మంబువాఙ్మనః♦
ప్రముఖవృత్త్య। గోచరంబిలను న ♦ గుంగాదె యజ్ఞబో; ధముఁ
జేయ నిట్టి మ ♦ తమెటు యోగ్య। మగుఁగాన మీామతం ♦
బార్యుల కున్బాగు; గాఁదోఁపదింతని ♦ క్కంబుసుండు। వెన
దాని విడిపోటు ♦ విధముల నలరిగా; గాపత్యమనఁగఘ ♦
నత్వముఁగని।

గీ॥ యెల్లవేదార్థములచే వి ♦ హితమునై మా। నుజులకురుశాంతి
మోక్షంబు ♦ నుంద్రుతమగ। నొసఁగికడుఁ గ్రొలుమూదగు ♦
ననదృశమత। మును శుభావాప్తికై గ్రహిం ♦ పుఁడిపుడీరు॥

గీ॥ అవనిఁదుండైక దంతచి ♦ హ్నద్వయాంకి। తుఁడును శక్తియు
తుండునై♦తోఁచెడుగణ। పతిని దన్మూలమంత్రి జ ♦ పము సలు
పుచు। భక్తిధ్యానించు పాటుండె ♦ పడయుముక్తి॥ 30౫

మ॥ కమలభ్రాజిత హస్తయాచు సదలం♦కారాఢ్యయై స్వీయయా।
రమణీశేఖరఁ గౌఁగిలింపఁగఁ గడు ♦ న్రంజిల్లి విశ్వంపుస।
ర్గము వృద్ధిన్విలయంబుఁజేయుటకున♦శ్రాంతంబుఁదాహేతువౌ।
చు మహాభీష్టదుఁడైన విఘ్నపతి నీ♦శుస్భక్తి ధ్యానింపనౌ॥

చం॥ అనువచనంబునందునమ ♦ హాగణనాథుఁడె సృష్టిముఖ్యకా
ర్యనిచయ కర్తయంచును ది ♦ రంబుగ నీరితమయ్యె నంబుజా।
ననముఖహాని యందునను ♦ శాశ్వతుఁడై తగునీగణేశునం।
దున నిధియుక్తమేయగు శు్రి ♦ తుల్వినుతించెదు నీగణేశునే॥

చం॥ తగుగణనాథుఁడొక్కఁడె బు♦తంబుగ మున్నని తెల్పు వేదవా
క్యగతినిజేసి యీగణపుఁ ♦ డయ్యజముఖ్యుల కాదికారణం।
బగు జగదీశులౌ విధిము♦ ఖామరులెల్లఁ గ్రమంబుగా సృజిం।
చఁగఁబడి రమ్మహామహుని ♦ మాయనెనిక్కముగా యతీశ్వరా!

కం॥ అని పల్కెడు గిరిజాసుతుఁ। డనుగాణాపత్యునినుడి♦ నాలించి
సుధీ। ఘనుఁడార్యపాదుఁ డిటుప । ల్కెను వానింగుఱిచితానో♦
గిన్యుక్తముగాన్॥ ౩౦౯

కం॥ ఓగిరిజాసుత గజముఖుఁ। డాగణపతిరుద్రపుత్త్రుఁ ♦ డగుటను
నగుఁదా। నేగతిఁగారణముగ సుతుఁ । డేగతిఁ దనజనకుజనికి♦
హేతుతఁ గనెడిన్? ॥ ౩౧౦

ఉ॥ కావున బ్రహ్మమే నిఖిల ♦ కారణమైతగు భవ్యవేదవా।
క్యావళి సత్ప్రమాణమున ♦ నారయనీవనినట్టి పల్కుఁదా।
బావనమైన బ్రహ్మమునె ♦ బాగుగఁదెల్పెడు 'బ్రహ్మవే'తిము।
ఖ్యావిల హీనవాక్యనిచ ♦ యంబునఁజేసి ♦సునిశ్చితంబుగాన్॥

చం॥ అనియనునార్యపాదుఁగని ♦ యగ్గిరిజాసుతుఁడిట్లుపల్కెమీ
దునుడియమీంద్రనిక్కముగఁ♦దోఁచెదునైననునంకశూన్యుడౌ
జనుఁడు నిజేష్టదైవతము ♦ సన్నిధికింజన నెట్లు యోగ్యతం।
గనునో వచింపుఁడంచనఁద ♦ గన్యతివర్యుఁడు పల్కెనీగతిన్॥

మ॥ వినుమోమూఢమనస్క! బ్రాహ్మణకులా♦విర్భూతివేదోక్తకృ।
త్యనికాయాచరణోత్సుకత్వము శిఖా ♦ యజ్ఞోపవీతాదిధా ।
రణముల్విప్రతఁగూర్చు విప్రుఁడుఁగృతా♦ర్థత్వంబుఁదానింతమా
త్రనెకాంచున్గమిధాత్రిఁబ్రహ్మవృతిచేఁ♦దానందుఁబామండలిన్

గీ॥ వేదబాహ్యంబునౌ బురాణ ♦ వితతినింది। తంబునగువట్టి కర్మం
బు ♦ ధాత్రిలోన। ముక్తిపదమునఁ గల యర్థ ♦ మును నెఱుంగు।
బుధున కొనరింపఁ జనదుసు ♦ మ్ము నిజముగను॥ ౩౧౪

సీ॥ దళచతుష్కమునరా ♦ జిలి హేమనిభమైన; యట్టి మూలా
ధార ♦ మనెడు చక్ర। మునగణేశుఁడు వసిం ♦ చును విద్రుమా
కార; మైన స్వాధిష్ఠాన ♦ మనఁగనెసఁగు। షడ్దళ భ్రాజిత ♦

చక్రంబునందునఁ; జతురాస్యుఁడెసఁగు ద♦శదళ మగుచున్
నీలవర్ణంబునఁ ♦ గ్రాలెడు మణిపూర; కాఖ్యచక్రమునందు ♦
హరివసించు।

సీ॥ ద్వాదశ దళాఢ్యమగుచు నెం ♦ తయును బింగి। శోభనొప్పున
నాహత ♦ మనెడు చక్ర। మందు నిరతంబు భూతచ య♦ప్రభుఁ
డగు। రుద్రుఁడు వసించుఁ జుమ్మని ♦ ర్నిద్రుఁడగుచు॥ ౩౧౫

సీ॥ షోడశదళాఢ్యమై ధూమ్ర ♦ శోభతోడఁ। గ్రాలెడు విశుద్ధ
మనెడు చ♦క్రమున జీవుఁ। డలరుఁ గర్పూరరుచియాప ♦ హప్రి
దళయు। తమగునాజ్ఞాఖ్యమున నొప్పుఁ ♦ దాఁబరాత్మ॥ ౩౧౬

ఉ॥ మేననెలావసించెదుఁ జు ♦ మీగణనాథుఁడు దానఁజేసి సం।
తైనఁ బ్రయోజనంబు మహి ♦ నంకమున న్లభియింపదెన్నఁడున్।
దానివసించుఁ జుమ్మసత ♦ తమ్ముఁ బరేశుఁడు వేయిరేకులం।
జానగునట్టి చక్రమున ♦ సర్వనియామకుఁడయ్యుసాక్షియై॥ ౩౧౭

గీ॥ నిర్గుణుఁడు సచ్చిదానంద ♦ నిత్యరూపుఁ। డు నఖిలాతీతుఁ డఖి
లాత్ముఁ ♦ డు నఖిలోత్త। ముఁడు నఖిలవేద సంవిహి ♦ తుఁ
డగు నప్పు। రేశుఁ జింతింపుడు విముక్తి ♦ నెనయఁగలవు। ౩౧౮

చం॥ యమివరుఁ డీగతి న్దెలుప ♦ నగ్గిరిజాసుతుఁ డాలకించి శీ।
ఘ్రమె నిజచిహ్నమున్విడిత ♦ గన్గణ సంయుతుఁడౌచు నగ్గురూ।
త్తముఁడగు శంకరార్యునకుఁ ♦ దావరశిష్యతనంది పంచయు।
జ్ఞములను బంచపూజనము ♦ సక్తినొనర్చుచు నుండెనచ్చటన్॥

హరిద్రాగణపతిమత నిరసనము

గీ॥ వేగముగ నంతటనుహరి ♦ ద్రాగణపతి। మతవివాది యగు
గణకు ♦ మారుఁడనెడు। మఱియొకండరుదెంచి యు ♦ మ్మాస్కు
రీంద్రుఁ। గాంచి కడురుష్టుఁడగుచు నీ ♦ గతివచించె॥ ౩౨౦

సీ॥ ఓయతివర్య! మీ ♦ రోపికతోడఁగా; గాణపత్య మతమిదె ♦
న్నఁగన యుక్తమని తెల్పి చిరకాల ♦ మునను౦డి సుమతస్థ;
స్థుఁడగు ♦ గిరిజాసుతుని దదాశ్రి। తులఁగూడ నిపుడు భ్ర ♦
ష్టులఁగానొనర్చితి; రిదిమీకుఁదగునొకొ ♦ యుక్త మేగు। దెంచిన

నన్నువా♦దిగణగర్వఘ్నుని; గణకుమారాభిధుఁ♦గా నెఱుఁగుఁడు॥
గీ॥ గణపతి మతంబునందునఁ ♦ గలదె న్యాస। భావము వినుండు
తత్ప్రీతి ♦ పాదకమగు। మంత్రమునకుంగలట్టి స ♦ మంజస
మగు। నర్థమును సావధానమై ♦ యలరుమతిని॥ ౩౨౨
సీ॥ బ్రహ్మేంద్రవిష్ణు రు ♦ ద్రము ఖామరగణంబు; లకుఁ బతియు
నుపదే ♦ శకులయితగు। భృగుగురుశేష ప్ర ♦ భృతులకు
నుపదేశ; కుఁడు నొక్కమాఱు బా ♦ గుగవినుటనె। విద్యల
నెల్ల స ♦ విస్తరంబుగ నెఱిఁ; గెడి వారిలో నుత్త ♦ ముఁడును
విశ్వ। కర్తలకెల్ల ని ♦ క్కముగ జ్యేష్ఠుండును; బ్రహ్మలకుం
గూడఁ ♦ బ్రభువయితగు।
గీ॥ నట్టి గణపతి ధ్యానింతు ♦ మమితభక్తి। నతఁడు మానంస్తు
తులనెల్ల ♦ నాలకించి। వేగమాకార్య వితతి ని ♦ ర్విఘ్నముగ
నొ। నర్పుఁగావుతఁ బ్రీతిన ♦ నారతంబు॥ ౩౨౩
మ॥ ఇదిమంత్రంబునకైన యర్థమగుదం ♦ డీశాన! శానన్మహేం।
ద్రదివౌకః ప్రముఖాఖిల ప్రజకు నీ ♦ దేవుండెకార్యాళి నా।
ల్లఁదగన్నెన్వ్యఁతుసక్కందమందెసఁగుఁదె♦ల్లంబాగతిన్ధ్యానమీ
త్రిదశాగ్రగణ్యుని దిద్దియేసుఁడి విము♦క్తింగూర్చునిక్కంబుగన్।
ఉ॥ పచ్చని పుట్టమున్మొయిని ♦ బాగుగఁదాల్చినవాని నాద్యునిం
బచ్చని జన్నిదంబుగల ♦ వానిఁ జతుర్భుజునింద్రినేత్రుని।
న్విచ్ఛయవంద్యు నావనవ ♦ నేజవిలిప్త హరిద్రునంకుశా।
త్యుచ్చసుదండపాశు నభ♦యోజ్వలువిఘ్నపు నెన్నముక్తియా।
సీ॥ పీతవాసోధరుఁ ♦ బీతయజ్ఞోపవీ; తునిఁ జతుర్భుజుఁద్రినే♦త్రుని
హరిద్ర। చూర్ణవిభ్రాజన్ము ♦ ఖార్ణోజుఁ బాశాంకు; శధరు దం
డాభయ ♦ శయసరోజు। నిఖిలబుధస్తవ్యు♦నిఖిలామరాగ్రిణ్యు;
నిత్యునింగణపతి ♦ ని నవిరతము। భక్తితో నెవఁడెద♦ భావించి
పూజించు; నతఁడు ముక్తుఁడసంశ ♦ యముగఁ బుడమి।
గీ॥ నీతఁడే విశ్వమునకెల్ల ♦ హేతువగును। జముఖులంశస్వరూపులై
సంభవంబు। నితనినుండియె కాంచి ర ♦ క్కతనవిఘ్న। పతిని
సర్వ పితామహు ♦ భక్తిఁగొలుఁడు॥ ౩౨౬

గీ॥ ఏకదంతమురీతిఁ దుం ♦ డాకృతిఁ దగ(ఁ)। ద ప్తలోహంబుచే భుజ♦
ద్వయమునందుఁ। జిహ్నితుండగు వానికే ♦ చెలఁగునిక్క-।
ముగ విముక్తి మహోడ్లకుఁ ♦ బొసఁగదద్ది॥ ౩౨౮

చం॥ అనవుడు సర్వవేదియు ద♦యాబ్ధియునై తగునార్యపాదుఁడా।
తనిఁ గనిపల్కె నిక్కరణిఁ ♦ దథ్యమునీవనినట్టి దప్పరా।
త్మునకె సమస్వయించెను వి ♦ భుండతఁడాతఁడె విశ్వకర్తయా
ననిశము సర్వనాముఁడు గ♦ ణాధిపవాచ్యుఁడు నమ్మహేశుఁడే

గీ॥ అంశకంశికిని విభేద ♦ మమరకునికిఁ। జేసి సర్వాత్ముఁడగు తా న♦
చెలఁగురుద్రి। సూనుఁడై సర్వవిఘ్నని ♦ షూదనుండు। సర్వ
దుండును సర్వ సం ♦ స్తుత్యుఁడు నయి॥ ౩౨౯

చం॥ ఇలగణనాథ ముఖ్యులగు ♦ నేవురుమోక్షము నందఁగోరువా।
రలకు భజింపనర్హులు తి ♦ రంబుగఁ గానిశ్రుతుల్పురాణముం।
దలియునుదూ తెడిజ్ఞమిషు ♦ నంబుగఁదుండముఖాంకసంచయం
బెలమిమెయింధరించునయ♦ నెప్పుడుఁగానఁపొఁ అంగుమంకముల్।

గీ॥ పంచపూజా పరత్వంబుఁ♦ బంచయజ్ఞ। తత్పరత్వమునందియ♦
ద్వైతనిరతుఁ। డవయి 'బ్రహ్మాహమస్మి' యం ♦ చవిరతంబు।
నెదను భావింపుము విముక్తి ♦ నెనసెదీవు॥ ౩౩౧

చం॥ కడుదయ నిట్టులయ్యతి శి ♦ ఖామణిపల్కఁగ నాలకించి[illegible]
తఁడునురుభక్తి నగ్గురు ప ♦ దద్వయికింబ్రణమిల్లితాఁ బవి।
తుఁడు నిలఁబంచ పూజనప ♦ రుండును దత్కృపనై విశుద్ధ
మా। నెడఁదనునయ్యమిాశు భజి ♦ యించుచునందె సుఖంబు
నెంతయున్ ౩౩౨

గీ॥ గణకుమారకుఁ డిట్లు మ ♦ స్కరివరేణ్యు। చేత నిరసింపఁబడి
చన ♦ క్షిప్రముగఁ బ। రమగురునిఁ జేరి యంతహే ♦ రంబ
సుతుఁడ। నెడు మహోత్కుండు పల్కెన♦ ప్పుడిటుతాను। ౩౩౩

ఉ చ్ఛి ష్ట గ ణ ప తి మ త ని రా స ము.

సీ॥ యతివర్య! హేరంబ ♦ సుతుఁడను వాఁడనేఁ; జనుదెంచితిని
గణే ♦ శమతమునిట। నొంచితీరనుచు నా ♦ లించినిన్ను

జయింప; గణపతి మతమయు ♦ క్తనును చెట్లు। గాఁబల్కెఁ—తివి
మహా ♦ గణపతి మతమొక్కఁ; డును హరిద్రాగణే ♦ శుని
మతము మ। ఱొక్కండు మఱియును ♦ నుచ్ఛిష్ట గణపతి;
మతముమఱొక్కండు♦ మఱియునునవ।

గీ॥ నీతగణపమతంబు వె ♦ డియు సునర్ణ। గణపమతమును సంతా
న♦ గణపమతము। ననఁగ నాఱుతెఱఁగులనై ♦ వాగమమున।
గణపమత మొప్పునని చెప్పఁ♦గా బడేఁదగ ॥ ౩౩౮

గీ॥ ఇవియుఁ బదిరెండు తెఱగుల♦ నెసఁగెడుఁజూమి। వామదక్షిణ
ములనెడు ♦ నామములను। వామమనజ్ఞానమార్గమై ♦ వఱలు
దక్షిణామనఁ గర్మపథంబు సం♦యమివరేణ్య!॥ ౩౩౯

శా॥ నేనుచ్ఛిష్ట గణేశు సన్మతము స ♦ న్నిష్ఠన్భజింతున్యమీ।
శానా! దక్షిణ వామమార్గము లజ ♦ స్రంబొక్కఁడౌ తీరు గా
దీనం గ్రాలుటఁ జేసి ధాత్రినిస ము ♦ ద్దీపించెనుచ్ఛిష్ట వి।
ఖ్యానంబాదిని దీనికి న్సతము సే ♦ వ్యంబిద్దియేసున్మిలన్॥

గీ॥ పాశమంకుశమును గదా ♦ భయములుఁగర। వవజములనొప్పఁ
గ్రాలువా ♦ నిని ద్రిణయను। మహిత తుండాంచలనిపీత ♦
మధుకు భుజచ। తుష్టయుగణేశుని భజియిం ♦ తునెపుడేను॥

గీ॥ మహితమణిపీఠ నిష్ఠవా♦ మమగు నంక। మునరహించెను దేవి
నిం ♦ పుమెయిఁగౌఁగి। లించి తుండమున భగము స్పృ♦శించు
వాని। భక్తినశ్రాంతమును గణ ♦ పతిని గొలుతు॥ ౩౩ర

మ॥ అనుచుం దక్షిణవామమార్గములను♦ధ్యానంబు ధాత్రిం గ్రమం।
బునఁ జెప్పంబడె నంగమంగియునునై ♦ పొల్పారు నీరెంటనె।
ప్పును వామాతిశయంబె క్రాలుటనుపొ♦ ప్పారజుమ్మీజీవేశులం
దునఁ బొలెన్మతత్రైక్య సిద్ధి యతిసం♦దోహాగ్రి! వీక్షింపఁగన్॥

ఉ॥ కావున నిట్టి సన్మత యు ♦ గంబును గైకొని కుంకుమంబునా।
దౌవర ఫాలమందలఁది ♦ యాత్మకధీనముగా నెసంగు క।
ర్మావళి నాచరించుచు గ ♦ ణాధిపుఁగొల్చుచు నిట్టి సన్మతం।
బీవసుధం జెలంగదను♦ చెంతయు సంతసమున్వహించెదన్॥

గీ॥ మఱియు నీమతమందు ధ ♦ ర్మమొకఁడెసఁగుఁ। బురుషులెల్లను
నొకజాతి♦యు రమణులిల। నెల్లనొక జాతియౌట చే♦ నెల్లనాతు
లును♦ బురుష సంతతికి భోగ్య ♦ లన యతీంద్ర॥ ౩౮౧

చం॥ పురుషుల కంగనాతతికిఁ ♦ బొందువియోగమును న్మహీన్వతీ।
శ్వర! దురితంబుఁ గూర్పవు ని ♦ జంబుగనీఫికితండెనాథుఁడం
చరయఁగ లేదు సుమ్మొక ని♦యామకమెన్నఁడుగానియుంబర
స్వరవరసంగ ళంబయి యొ♦సంగు ముదా ప్తియె ముక్తియైతగుౕ

శా॥ ఆనందాత్మకుఁగాగణేశ్వరుని బ్రి ♦ హ్మాదుల్లదంశోద్భవు।
ల్గానాహ్నాయమునందుఁ దెల్పఁబడెను♦ త్కృష్టంబుగాఁగన్గణే।
శానుల్యాఖ్రి గణస్వరూపులు నజ♦ స్రింబైన మీకుంబ్రిణా।
మానీకం బని యంశకంశికిని భే♦దాభావమానానుడిౕ॥

చం॥ యమికులవర్య!రుద్రుఁడుగ ♦ ణాధిపరూపుఁడెకానియొండుగా
దు మహి“నకర్మణా” యనెడు ♦ తోరపువేదసదుక్తిచేతఁగ।
ర్మమునకు మోక్షహేతుతవి♦రాజిలుఁ ద్యాగసహిష్ణుతాదిచి।
హ్నములనుగూడువృత్తియుఁద♦నర్చు విముక్తికిఁగారణంబుగౕ।

కం॥ ఈదృగ్వృత్త్యవలంబన। మోదండీశ! యనుకూల ♦ ముచ్ఛి
ష్టగణేట్సాధుమతంబున కగుటను। మేదినినిదె ముక్తిరతస♦ మి
తికిఁగొనఁదగుౕ॥ ౩౮౨

సీ॥ అనిపల్కు హేరంబ ♦ తనయునితోనిట్లు; పల్కు సంయమి
సార్వ♦భౌముఁడంత। సురఁగ్రోలఁగారాదు ♦ పరనారిఁగవయ
రా; దనునివి మొదలైన♦యట్టి బహుని। గమవాక్యములచేఁ ♦
గడునింద్యమగుదాని; నూనిన మతమును ♦ నొగిసుఖంబుఁ।
గోరువారలు కడు♦ దూరంబుగాఁద్రోయ;వలయును మఱియుఁ
ద♦త్త్వవిదుఁడగుయ।

గీ॥ శివరున కెతా ‘నకర్మణే’ ♦ తి శ్రుతివచి। యించు మోక్షంబుఁ
గాని మ ♦ హిన్నురాపుఁ। డుఁ బరనారీరతాత్మకుం ♦ డునగు
పాప। కలితునకుఁగాదు సూవె ని ♦ క్కముగ నెన్న॥ ౩౮౩

సీ॥ మద్యపానాదులౌ ♦ నుద్యమంబులచేత; ముక్తిఁగాంతు మటం

చు ♦ మురిసిపలుకు। బెన్నదౌష్ట్యమెయ్యాన ♦ హీనదుఃఖము
నిచ్చు; గాన నీమతము శీ ♦ ఘ్రముగ వీడి। భూ సుపర్వుల
వాక్య ♦ ములవారిదయచే వి; నిష్కృతిఁ జేసికొ ♦ ని నిగ
మాఢ్య। గాములఁ బంచపూ ♦ జామనస్కులఁ బంచ; యజ్ఞాది
నిరతులు ♦ నగుచుమీర।

గీ॥ లనిశమాధార ముఖ్యంబు ♦ లైన చక్ర। ముల గణేశాదుల
నుధ్యాన ♦ మునొనరించు। చునజపామంత్ర నిరతులౌ ♦ చును
విముక్తి। నందుఁడీడెందముల నంది ♦ యంబువీడి॥ ౩౮౭

గీ॥ అనుచు యమివర్యుఁడు వచింప ♦ నాలకించి। రయమున ద్విజాను
మతిని హే ♦ రంబసూను। ముఖులు కృతనిష్కృతులయి యొ ♦
ప్పుచు యమీంద్రుఁ। గొలిచితద్దయ విప్రతఁ ♦ జెలఁగిరపుడు॥

నవనీతసువర్ణ సంతాన గణపతి మతక్రియ విధమునము

గీ॥ అంతమిగిలిన మూఁగుర ♦ య్యతివరేణ్యు! చెంత కేతెంచి
మ్రొక్కి-వ ♦ చించిరిట్లు। దేవ! జగమెల్లను గణప ♦ తి స్వరూప।
ముగను భావింతుమెపుడు వి ♦ ముక్తిగుఱిచి॥ ౩౮౯

గీ॥ ముక్తినిరతులకెల్ల సం ♦ పూజ్యమైన। యీమతక్రియమును
నెట్టు ♦ లీరలు నిర। సించితిరొ తెల్పుఁడనఁగ వ ♦ చించెసం
య। మీశ్వరుఁడు వారిగుఱిచి తా ♦ నివ్విధముగ॥ ౩౯౦

సీ॥ కడుమాధురీరల ♦ క్కారణంబుననిశ్చి; తంబగు శాస్త్రత ♦
త్వంబు వినుఁడు। పుట్టెఁ బూర్వంబునఁ ♦ బూరుషాధిష్ఠిత;
యగు సత్త్వకృతికి మ ♦ హత్తుసుండు। కలిగెదానికి నహం ♦
కారంబుఁ త్రిగుణాత్మ; కమగు నద్దియెరుద్ర ♦ కంజజహరి।
రూపమై తగెనందు ♦ రుద్రపుత్త్రులుగణేశ; శుఁడుఁ గుమారుఁడు
భైర ♦ వుఁడు ననంగ।

గీ॥ ఖ్యాతినింగని స్వస్వాధి ♦ కారనిర్వ। హణ నిరతులౌచు ధాత్రిఁ
బూ ♦ జ్యతమగాంచి। రందుగణపతికమరన్ను ♦ బృందసాధ్య। కార్య
ములనాదిపూజ్యత ♦ క్రాలుఁజుండు॥ ౩౯౧

గీ॥ కాననాధారముఖములు ♦ గణపతిపిధి। విష్ణుజీవపరాత్ములు ♦ విప్రు

లనిశ। ముదగుభజియింపఁదగు జ్ఞాన◆ముపాసఁగనియొ। డనిను
హరి గణపు శివు మృ◆డానిఁగొలువ॥ ౩౫౭

మ॥ అనుచున్సంయమివర్యుఁడాడవినితా◆రవ్వీరభద్రాదులా। య్యె
వఁ జిహ్నంబులనెల్ల వీడియమి శి◆ష్యత్వంబునుం జెందితు।
ష్టినిన ద్వైతమతాభిమానమునన◆క్షీణంబుగానందిథా।
త్రిని బంచామరపూజ నాదిరతులై◆ దీపించిరెంతేనియున్॥

శా॥ శ్రీమచ్ఛంకర సంయమీంద్రుఁడిటు కాం◆చీమండలస్థప్రజా।
స్తోమంబున్స్వవశంబుఁ జేసి విబుధ◆స్తుత్యంబుగాఁ గాంచిపూ।
ర్ణామోదప్రదమై తనర్చు పరవి◆ద్యాంఘ్రివృక్షామహాచిత్రము।
న్శ్రీమీఱనర్చియుంపఁ జేసియటఁ జే◆సెం దేవి కర్చన్విధిన్॥

మ॥ యమివర్యుండు నిజాంఘ్రివారిరుహసే◆వార్థాగతాంధ్రప్రజా।
సమితిన్సత్కృపఁజూచి వేంకటనగే◆శానుంగడున్భక్తిధ్యా
నముఁ గావించి విదర్భరాణ్ణగరికా◆నందంబుతోఁ జేరిభూ।
రమణార్చ్యంగొని భైరవార్చకులన◆ర్హాప్రజ్ఞులం జేసెఁదాన్॥

దిగ్విజయార్థ మాచార్యుని కర్ణాటదేశ గమనోద్యమము.

కం॥ కర్ణాటదేశయాత్రా। నిర్ణయుఁడగు సంయమీంద్రు◆ నింజూచి
విద। ర్భార్ణోధిమేఖలాపతి। తూర్ణంబుగ మ్రొక్కిభక్తి◆తోనిటు
పల్కెన్॥ ౩౫౮

చం॥ యమికులసార్వభౌమ! వినుఁ◆డాదృతితోఁడుతనానుడింబ్రియా
ణము నిపుడీ రొనర్పఁగ మ◆నంబున నెంచిన దేశమద్దితా।
నమిత కపాలిభక్తయుత◆మైతన రారుటమీఁకగమ్యరూ।
పమగున టెట్టుతా ననినఁ◆ బల్కెద నేఁగనినంత పట్టనున్॥

చం॥ శ్రుతులయెడన్వహించెదర◆సూయజగంబులకెల్లఁదామనా
రతమును హానిఁగూర్పఁగఁగ◆రంబుసముత్సుకతన్వహింతురం।
చితుల యెడన్విరోధము వి◆శేషముగా నెదఁబూనుచుందుర।
కృతమున మీఁదుసద్యశముఁ। గాంచిసహింపరటంగపాలికుల్॥

గీ॥ ఇట్లుధాత్రీధవుఁడు వచి◆యింపఁగవిని। యొగినధిక్యసుధన్వ
డై◆తగుసుధన్వుఁ। డనె యతీశ్వర! త్వద్భక్తుఁ◆డనయి నేనె।

సంగనెటుదుష్ట భీతినొ ♦ సంగుననుచు॥ ౩౫౯
కం॥ సకలాశ్రవయుతుఁడైతీ। ర్థకరాగ్రిణియంత వెడలెఁ ♦ దగ
నొగిఁ గాపా। లికజాలము గెలువఁగనది। క్రకచాఖ్యకపాలిదే
శి ♦ కవరుఁడు విసితొక్॥ ౩౬౦
ఆ॥ వె॥ వల్లకాటిభూతి ♦ నెల్లమేననలంది। కేలశూలముంగ♦ పాల
మూని। తన్నుఁబోలురీతి♦నున్నపల్వురతోడ। వచ్చిపలికెదండి
వర్యుఁగాంచి॥ ౩౬౧

క్రకచుఁడను కాపాలికునితోడి వివాదము.

ఉ॥ మేననుభూతిదాల్చితిరి ♦ మీరిదియుక్తమెకాని పావనం।
బైనకపాలముంగరము ♦ నందునఁ బూనక హేయఖర్పరం।
బూనితిరేల? యెక్కరణి♦ నుర్విఁగపాలిభజింతురీరు? మీ
పైనదయాపయోధియగు♦భైరవుఁడెట్లు కృపన్వహించెడిక్॥
గీ॥ రుధిరయుత మానవశిరస్స ♦ రోజములను। మద్యమున భైరవ
సపర్య ♦ మహితభక్తిఁజేయకున్న యెడం బ్రహా♦ర్షించునెట్లు?
స్వసమయాను మతోనొప్పు♦భవ్యుఁడతఁడు॥ ౩౬౩
మ॥ అనుచున్భైరవతంత్రితత్త్వమునన♦ య్యత్యగ్ర్యసాన్నిధ్యమం
దున నాతండు వచింపఁగావిని సుధన్వుండాతనిం "దుష్ట" యం।
చును నిందించి నిజాధికారి పురుషస్తోమంబుచేఁ ద్రోయఁజే।
సెనొగిన్సత్సభనుండి దూరముగ వి♦స్తీర్ణంపుఁగ్రోధంబునక్॥
కం॥ దానన్భ్రుకుటీభీతిక। రాననుఁడయి పెదవులదుర ♦ నతఁడు
పరశువుం। బూనియొగిమీశిరంబుల। నేసఱకక పేరనుందు ♦ నే
యనుచరిగెక్। ౩౬౫
చం॥ ఇటులతఁడాత్మవాసమున ♦ కేగిలయాంబుద భీకరార్భటు।
ల్పటుగతితోనొనర్చుచుఁ గృ♦పాణముఖాయుధధారులౌచు నెం।
చుటకుసనంఖ్యలౌచునున ♦ నూనరుపాంతరులౌకపాలురం।
బటురుషఁబంపె భూసురుల ♦ పైకిరయంబునఁదజ్జిఘాంసచే।
ఉ॥ వారలఁగాంచి భూసురుల♦ వార్యభయాకులు లౌటఁగాంచి వే।
దాశ్రయున్నిషంగియును ♦ ధన్వియుఁగంకటియున్మహారథ।

ఘోరమణోత్తముండనఁనె ♦ సంగుసుధన్వుఁడు సాశుగుండునై।
భూరితరంపురోషమునఁ ♦ బోయికలంచెశరాళివారలన్॥

చం॥ అరితతితో సుధన్వుఁడుర♦యంబుననొక్కటఁబోరుచుండభూ।
సురహననార్థమింక నొక ♦ చోఁ క్రకచుండవినీతుఁడంపస।
త్వరముగనే గుదెంచిరని ♦ వార్యులు వేవ్రురుసాయుధుల్యతీ।
శ్వరునెదఁ గొల్చుచుండెడు ద్వి♦జన్ముల చెంతకురోషయుక్తులై॥

గీ॥ శమివరానీకినీసకా♦శమున కేగు। దెంచునట్టి కపాలభృ ♦ త్సంచ
యంబు। దూరముగఁ గాంచి వ్యథితచి ♦ త్తులయివిప్రు। లెల్ల
శంకరగురునాశ్ర ♦ యించిరపుడు॥ 3౭౯

చం॥ అసిముసలాదికంబులగు ♦ నాయుధపాళినిబూని పాణుల।
న్వసవధియింపఁగాఁ దలఁచి ♦ విస్తృతమారుషతోడనట్టహా।
ససమితిఁజేయుచుండనదు ♦ సన్నిధిఁజేరినయాకపాలుర।
న్బసితముఁగానొనర్చెయతి ♦ వర్యుడు రోషభవాగ్నిచేనొగిన్॥

గీ॥ పుడమిజేఁడును నొగిహేమ ♦ పుంఖములగు। తనశరంబులచే
ఖండి♦తములగునరి। వదనజలజపఙ్తిచేతఁ♦గదనమహిన।
లంకరించియతికడక ♦ లరుచువచ్చె॥ 3౮౧

గీ॥ అంతఁ క్రకచుండు దనవారు♦ హతులగుటయుఁ। జెక్కు చెదరక
ద్విజులెల్లఁ♦జెలఁగుటయును। గనికడువిషణ్ణచిత్తుఁడై ♦ చూనొగి
మస్క। రివరుచెంతకు మరలన ♦ రిగె నతిరుష॥ 3౮౨

చం॥ ఒగిఁగనె దీవుసమ్మిచట♦ నోకుమతాశ్రియ! నాప్రభావము
న్బగఁగొని తిప్పెయిప్పనికి ♦ బాగుగనర్హఫలంబునందె దం।
చుఁగరమునంగపాలమును ♦ జోద్యముగాఁగొని తాక్షణంబుక
న్నుఁగవనుమూసిచేసెనుఘ♦నుండగుభైరవుఁగూర్చిధ్యానమున్॥

ఉ॥ భైరవ తంత్రవేదియుఁ గ ♦ పాలియునొక్రకచుండుధ్యానమా।
తీరున సల్పఁగానొగి సు ♦ ధీవరులక్కజమంద మద్యసం।
పూరితమై కపాలమది ♦ పొల్పెఁద దర్థము కోలిశిష్టమా।
వారుణినుంచి లోఁదలఁచె ♦ భైరవునాక్రకచుండువెండియున్॥

ఉ॥ మోళిలఁబ్రిసన్నుఁడయ్యెహుత♦ భుక్షునహేతి సమస్ఫురజ్జటా।

జాలి పృథుత్రిశూలి నర ♦ సంచయశీర్షకపాలమాలి మ
ర్త్యాలి భయప్రదాతి విశ ♦ టారవయుక్ప్రకటాట్టహాససం
శాలి మహాకపాలి క్రకి ♦ చప్రథితుండు తలంచుమాత్రలోన॥

గీ॥ క్రికచుఁ డవ్వేల్పునకు బ్రహ్మ ♦ క్షమున నెఱఁగి। త్రుంపుడు
భవత్సుభక్తి వి ♦ దోహినితని। దేవ! యన నాదు నాత్మయం ♦
దేవిధినపరాధి వైతని యతనిశి ♦ రం బెత్రుంచె॥ ౩౨౭

గీ॥ పరమగురుఁడంత సంహార ♦ భైరవునకు। నమితమగు భక్తితోఁ
బ్రణా ♦ మములసల్పి। వినయమెసఁగంగ నెల్లరు ♦ వినుచునుండఁ
బలికె నవ్వేల్పుతో యుక్తి ♦ కలితముగను॥ ౩౨౮

సీ॥ స్వామి! యిమ్మహి వేద ♦ సంచయంబునఁ బురా; ణములందు
నెట్టి క ♦ ర్మము వచింపఁ। బడెనో దానినె మాన ♦ వుఁడువిధి
గాఁ జేయ; వలె నెప్పుడును భక్తి ♦ కలితముగను। గర్మంబు చేతనే ♦
ధర్మంబు ద్విజులకు; సాధ్యమౌనని వాదు ♦ సన్మతంబు। ధర్మంబు
చేదురి ♦ తంబులెల్ల నశించు; నఘహాని జిత్తంబు ♦ నమలి
నమగుఁ।

గీ॥ చిత్తము విశుద్ధమగు నెడఁ ♦ జెలఁగువేగ। నాత్మసాక్షాత్కృతి
తగన ♦ టంచు నెల్ల। విప్రులసదస్సులందేను ♦ విపులరీతిఁ। దెలి
పితిని ఘల్లరకుఁదగఁ ♦ దెలియుభంగి॥ ౩౨౯

ఉ॥ అంతట నీదుభక్తుఁ డన ♦ నొక్కకచుండు దుమన్దురుక్తులన్
వ్వంతముమీఱఁ బల్కుచు న ♦ భాజనభాజన మిద్ది కాదటం
చెంతయుఁ గోప మొప్పఁగన ♦ హీనతఁ గొట్టిరి మామకాశ్రవు
ల్పుంతయు మేల్మి లేమిఁ గ్రిక ♦ చుండును నాగతుఁ జేసె నిన్నుఁదాన

కం॥ ఈ కయి సత్య మసత్యము। నోపరమ దయానిధాన! యోగి
నీవ మది। న్గోపింపక తగనారసి। యాపయి శాసింపుము నను
నందఱు నెఱుఁగన్॥ ౩౩౦

చం॥ ఇటుయమిచంద్రముందువచి ♦ యింపఁగ భైరవుఁడిట్లు పల్కె నీ
విటకుయతీంద్ర సత్తమ! మ ♦ హీసురులన్ని యమించి వేగఁ బ్రో
చుటకరుదెంచినట్టి సువి ♦ శుద్ధదయాంతరంగ శంకరుండవై

ప్పటికిని బూజనీయుఁడవు ♦ భాసుర వేదపదార్థగుండవుర్‌॥
కం॥ నీచేఁగృతమగుకర్మము। నా చేతంగూడఁదగనొ ♦ నర్పఁబడినయు
ల్లోచెలఁగుఁగాన బొర్హస్మా । ద్యాచారతఁగూర్పుమీాద ♦ య
న్నోరికొఁగిఁ॥ 3౮౨
గీ॥ వికలమగు కలియుగముద్భ ♦ వించినంత। నేయతీశ్వర! వారల ♦
కిచ్చువచ్చు। మాదిగినయ్యొను వృత్తినే ♦ మంత్రబద్ధు। డనయి
తోఁచితిఁగాని బాధ ♦ విధిగాదు॥ 3౮3
సీ॥ అనుచు సంయమివరే ♦ ణ్యుని తోడఁబల్కి భి; రవుఁడ త్తఱిన
గోచరత్వముఁగనె। నమ్మహామునివా ♦ క్యమ్ములనాలించి;
కాపాలికమతాను ♦ గతులగువటు । కముఖులెంతయుభీతిఁ ♦
గని శంకరయమీాంద్రు; పదకంజయుగళికిఁ ♦ బడియు రెండు।
తెలుఁగులనెలుఁగిరో ♦ దేవ! మూాఢులమైన; మముఁ బ్రోవుఁడీ
రాదరమునననుచు॥
గీ॥ దీనులై వేడఁగాఁ గృపా ♦ ధీయుఁగు శంకరయమివరయుఁ బావ
నులఁగవా ♦ రలనొనర్చు। శిష్యులకునాజ్ఞనిడె; నర ♦ సిజపదా
ది। శిష్యులునుదేశికానుజ్ఞ ♦ శిరములఁగొని॥ 3౮౪
ఉ॥ వేకువఁ గుంకఁగోరునటు ♦ విప్రసదధ్వగుణొనటు త్రిసం।
ధ్యాకరణ వ్రతంబు సతి ♦ తంబుదృఢంబుగ నూనునట్లుగ।
రీకమలాక్షవిష్ణుపహ ♦ రిప్రముఖేశులఁ గొల్చునట్టుల।
వ్యాకులచిత్తులై నటుల ♦ వారినొనర్చిరివత్తురైకదుర్‌॥
కం॥ వారును శంకరగురుపద। నీరజయుగమునకుభక్తినింబావను
లై। మాానసతులఁ జేసివెస। న్నారుఁడు రెల్ల శిష్య ♦ తంగని
రెలమిఁ॥ 3౮౬
గీ॥ అంతనచటికిఁగముదారు ♦ నాకృతియుగు। నట్టికాపాలికుండొక్కఁ ♦
డరుగుదెంచి। శిష్యసర్వులనడుమనా ♦ సీనుఁడైన । శంకరయ
మిఁగనియనెని ♦ శ్శంకనిట్లు॥ 3౮౭
సీ॥ ఖరికింపఁగలదెకా ♦ పాలికమతమందు; న్యూనత్వమునుమాటి ♦
యొక్కమతము। నందునాధిక్యంబు ♦ నక్కటవటుకాదు; లుని

జమతభ్రష్టు ♦ తనుగనిరిటు। జాత్యభిమాన సం ♦ సక్తులౌటను
నాకు; జాతితోఁ దత్ప్రయోజనము లేదు। దేహంబు లెల్లభౌ ♦ తిక
ములౌటను జేసి; జాతిభేదముఁ జెప్పఁ ♦ జాలఁ డెవఁడుఁ॥

గీ॥ గానమాకుఁ బ్రమాణము ♦ లౌను బ్రాహ్మ। ణత్వముఖ జాతు
లెపుడు నె ♦ న్నంగ రెండె। జాతు లెసఁగెడుఁ జూడ స్త్రీ ♦ జాతి
యనఁగఁ। బురుషజాతి యనఁగ నీ ♦ పుడమిలోన॥ 3౮౦

మ॥ ప్రకటానందము దేనిఁ గూడుటను సం ♦ ప్రాప్తించునో యట్టిభా
వుకమా హేతువుఁ బట్టి శ్రేష్ఠమయి యొ ♦ ప్పం గామినీజాతి యిం।
చుకయుం గమ్యయి దిద్దగమ్యయనుచీ ♦ క్షోణిన్విచారింపనే।
రికినిం గూడదు సమ్మతింపము పర ♦ స్త్రీసంగనిందోక్తినిన్॥

ఉ॥ ఎల్లరు స్వీయలే యగుదు ♦ రిక్షితిలో యమివర్య! కూడుట।
న్గల్లయఘంబు కల్గుట త ♦ గన్బ్రమదంబును బొందజీవుఁడుం।
దెల్లముగాఁ గఁ జర్మమును ♦ నిత్యముఁ జర్మముతోడఁ గూర్చియే।
యల్లరి నందుఁ? దృప్తియిదె ♦ యాఁజుమి జీవునకెన్నముక్తిగన్॥

శా॥ నారీపూరుషసంగతిం గలుగు నా ♦ నందంబె యాత్రైరవ।
శ్రీరూపంబగు దేహపాతమునఁ దు ♦ ష్టింజీవుఁ డవ్వేల్పునే।
చేరున్మోక్షమనంగనిద్దియె యమి ♦ శ్రేణ్యగ్రణీ! కావున।
న్నీరుం గైకొనుఁ డీమతంబు నొగిఁ బే ♦ ర్మిన్శిష్యసంఘంబుతోన్॥

చం॥ అనవుడు సంయమీంద్రుఁ డిటు ♦ లాతనిఁ గాంచి వచించు నో నిజం।
బు నెవచియించి నాఁడవిటఁ ♦ బొందికతోఁ బడఁగ నీదుతల్లియో।
వ్వనిసుత యోవచింపు ముధృ ♦ వంబుగ నావుడు "దీక్షితుండు నా।
జననికిఁ దండ్రి" యంచ తఁడు ♦ సంయమికిన్ వినితోడఁ జెప్పఁగన్॥

కం॥ అతఁ డెట్టు లిమ్మహీనిదీ। క్షితుఁడయ్యెనో నీవు గిన్న ♦ చింపు
మనుచున్ యతిపుం డతనిఁ నడుగఁగ నీ। గతివాతఁడు దెల్పఁదొడఁ
గెఁ ♦ గౌతుక మెసఁగన్॥ 3౮3

ఉ॥ తాళముఖావనీరుహాగ ♦ తంబగు మద్యము నాహరించి తాఁ।
గోరిలఁదుసుంత దానిఁదన ♦ కునప్రసవిత్వము దెంతయున్న మా।
ర్వాలికి నమ్మునెప్పుడతఁ ♦ డక్కట వమ్మహిదీక్షితుండునాఁ।

గాలలిఁ గాంచెఁ జన్మమున ♦ కాండము తన్ను నుతింప నెంతయున్॥

గీ॥ యతికులవరేణ్య! యాతని ♦ సుతమొనాదు। తల్లి యానంద
ముంబొందఁ ♦ దలఁచి చెంత । కేగుదెంచిన వారికి ♦ నెల్లమేని।
నిశితనుపుచుండునాపె మె ♦ ప్పొదునువారి॥ ౩౯౫

గీ॥ అవని నన్నునన్మత్తభైరవుఁ డటంచు । జనులుపలికెదరనఘ!
నా ♦ జనకుఁడును సు । రాశరుండనఁ బరఁగు ది ♦ వౌకసు
లును మద్యగంధమునఁ జలాయ ♦ మానులగుట॥ ౩౯౬

గీ॥ కాకఁ బూజ్యుఁడఁ జూడి సత్కు ♦ లీనుఁడనగు। నేను మీకెల్ల
రకు నమితా ♦ చీనమైన। యీమతంబు నెకైకొని ♦ నీమము విడి।
నిశ్చరానందముఁ గనుండు ♦ నిర్భయులయి॥ ౩౯౭

గీ॥ అనుచుఁ బల్కెడు కాపాలి ♦ కుని గుఱించి। పలికె సంయమి
వర్యుఁడి ♦ ట్టులిఁక నింత। నుండి చరియింపుమీ మహీ ♦ మండ
లమున। మూఢ! కాపాలిక! యథేచ్ఛ ♦ ముగను నీవు॥ ౩౯౮

గీ॥ రసనుదుష్ట మతస్థులా ♦ బ్రాహ్మణులను । దండనమొనర్ప నే
నాగ ♦ తుండనైతిఁ। గాని యొరులను శాసింపఁ ♦ గాదు కాన।
దూరముగఁ బొమ్ము తగదు నీ ♦ తోడఁ బలుక॥ ౩౯౯

చం॥ యమివరునోటనీనుడి [illegible] ♦ యల్వడు నంతనె శిష్యులెల్ల దు।
ష్టమతిని వానినెంతయు ని♦సన్గడు దూరముగాఁగఁ బట్టి లా।
గిమహిఁ బడంగఁ ద్రోచిరతి ♦ కిల్బిషమౌ మతినంత పీడి యు।
య్యమివరశిష్యవస్త్రనిచ♦యంబువహించుచునుండె నాతఁడున్॥

చార్వాక మతఖండనము.

గీ॥ అంత నాశ్రవ వితతి త ♦ న్నావరింపఁ। బ్రమథ సంవృతుఁడౌ
ఖండ ♦ పరశుఁబోలె। వఱలు సంయమి వసునిఁ జా ♦ ర్వాకుఁ
డొకఁడు। దూరమునఁ గాంచి తలఁచెనీ ♦ తీరుగనెద॥ ౪౦౦

సీ॥ అక్కట! దేహము ♦ ఖ్యాతీత శూన్యాత్మ; వాదుతౌ మూర్ఖ
లీ ♦ వసుధనెల్ల। నావరించిరి వారి ♦ దౌ సంగతిని జేసి; యన్యు
లుఁ గడు మూర్ఖు ♦ లైరి కాన। మూకుఁ గూడను దుష్ట ♦ మతి
యగుఁ జేరిన; నైనను వారిలో ♦ వగ్రిచారి। యగునట్టి సన్యాసి ♦

యాటనుండెనొక్కఁడ; య్యతిమెట్టెఁడో యిప్పు♦డరయవలయు।
గీ॥ నాకతఁడు లేశమేని వి ♦ వేకవంతుఁ। డైనటులఁదోఁచె నేనియు♦
వ్వానియెదుట। నుండి భాషింతుసుంత లే♦ కుండెనేని। ఇనెద
వచ్చిన తెఱఁగున ♦ సత్వరముగ। ౪౦౨
కం॥ అనుచిటులాతఁడు డెందం। బునఁ గడు యోజించి వేగ ♦ మున
మస్కరి నా। థుని సభఁజొచ్చి యతీశా। నునితో వచియించె
నిటు ♦నుల్వనిమెచ్చన్॥ ౪౦౩
సీ॥ యమివర్య! నీవు త ♦ త్త్వము నెఱింగితివేని; మోక్షలక్షణముఁ
దె ♦ ల్పుము తగుగతి। ముందు నాదువివేక♦ మును దెల్పెదను
వినుము; మహదాదిరూపియై ♦ యలరుజీవు। నకు దేహాలయమె యొ♦
న్నఁగ మోక్షమగుఁగాని; వేఱద్దియుంగాదు ♦ వెజ్జులు మృతి।
నందిన దేహియి ♦ లందనువును వెండి; యును బొందిచేరు నం♦
చును వచింతు।
గీ॥ రద్ది నిక్కంబుగా దబ్ధి ♦ యందులయముఁ। గనినధునులకు
మరల నా ♦ గమనమొదవు। నెడలమృతుఁడగు వాఁడును ♦
బుడమిఁబుట్టుఁ। గాన దేహికి మృతియె మో ♦ క్షంబుసుండు॥
ఉ॥ చచ్చిన యట్టివారికిల ♦ శ్రాద్ధముఖంబుల నాచరించుచో।
హెచ్చుగఁ దృప్తికల్గునని ♦ హీని దొలంగివచించు మూర్ఖుల।
న్మెచ్చఁగవచ్చు స్వర్గమును ♦ నిర్భరమౌ నరకంబుఁ బుణ్యుల।
త్యుచ్చతరాఘముల్వరుస♦నొందెదరంచును బల్కుచుంద్రహా
గీ॥ పుణ్యులును బాపులును స్వర్గ ♦ మును నరకము। బొందిని
దొలంగి నంతనే ♦ పొందితదను। రూప సుఖ కష్టములను వ ♦
రుసనటఁగని। యవి తలఁగధాత్రిఁ జేరుదు ♦ రందురహహ!॥
గీ॥ స్వర్గసుఖమును నరకక ♦ ష్టంబనంగ। గలదె యిటకంటె
నింక నొ ♦ క్కట సుఖంబు। వసుధఁగనువాఁడు పరఁగుఁదా♦
స్వర్గియనఁగ। గ్లేశ భోక్తయె సుమి నార ♦ కియనఁగనిల॥
ఉ॥ వృక్షమునుండియింక నొక ♦ వృక్షముఁ జేరెడు పక్షిఁబోలదే।
మోక్షముఖంబులెల్ల నుల♦ యంబునుభూతములందుఁబొందఁగా।

నాక్షణమందె జీవుఁడుర ♦ యంబున నేగెడు నొండుచోటికి।
న్దక్షత నంచువాకొనుట ♦ తప్పగునట్లు ప్రసంగ దెన్నఁడున్॥

గీ॥ రూపయుతమాటచే నేగ ♦ నోపుఁబక్షి। గాని జీవుఁడనష్టటా ♦
కాశమట్లు। రూపహీనుండగుటఁ జేసి ♦ యోపఁడరుగఁ। గాన
మాదుమతంబె యు ♦ క్తమగుఁజుమ్ము॥ ౮౦౯

కం॥ అనుచుం బల్కెడు చార్వా। కుని నవలోకించి యోగి ♦ కుం
జరుఁడీరీ। తిని బల్కె నెల్లరును విన। ఘనమగు సద్యుక్తివళులఁ ♦
గాఁ దానచటన్॥ ౮౧౦

సీ॥ శ్రుతిబాహ్యమగు నీదు ♦ మతమట్లుగావున; వినుమిావు నా
మతం ♦ బును దగుగతిఁ। బరమాత్మ నాఁగఁబె ♦ ల్పబఁడు
జీవుఁడు దేహ; ముఖ్యంబుల విభేద ♦ ముంగనుఁగడ। నాతండె సర్వ
భూ ♦ తాంతఃకరణ సాక్షి; యై యొప్పి కూటస్థుఁ ♦ డనఁగఁ
బరఁగు। నంతఃకరణవృత్తి ♦ యందుఁగూటస్థుని; దగు భాసమే
జీవుఁ ♦ డన నెసఁగు।

గీ॥ నెప్పుడంతఃకరణవృత్తి ♦ యెంతయునువి। శుద్ధమై లింగదేహం
బు ♦ పోలఁజేయు। నపుడె జీవత్వవిభ్రాంతి ♦ హాని జీవు। నక
గునని తెల్పునెల్లనా ♦ మ్నాయములిల॥ ౮౧౧

గీ॥ దేహపాతముననె వినుము ♦ క్తియగు ననెదు। నీవునుడియప్ర
మాణమా ♦ వేదమువచి। యించె జ్ఞానంబు ననెముక్తి ♦ యం
చుఁగాన। నసుఁడుయత్నింపవలయు జ్ఞా ♦ నంబు నంద॥ ౮౧౨

సీ॥ జ్ఞానాగ్ని యెవ్వరి ♦ కర్మంబులను నెల్ల; దహియించునో సనా
తనమయితగు। బ్రహ్మంబు వేగ వా ♦ రలు చేరుదురటన్న;
నుడియమానంబంచు ♦ నుడివెదేని। నీనుడిమాత్ర మె ♦ న్నిక
నెట్టులందెవు?; మిగులఁగుచ్ఛితమనఁ ♦ దగునుగాదె। యగ్నిచే
స్థూలదే ♦ హము దగ్ధమైనను; జీవుండు లింగ వి ♦ శిష్టుఁడగుచు

గీ॥ నరుగుఁ బరలోకమును గూర్చి ♦ యరయమాన। ముగఁదన
రెడి జ్యోతిష్టోమ ♦ ముఖ్యవాక్య। గణము చటుల జీవుఁడేగుఁదా ♦
గడ్డిజలగ। పగిది నింకొక మెయిఁ కంచుఁ ♦ బలికె శ్రుతియె॥

ఉ॥ వానికినైనసుతాదులగు ♦ వారలు శ్రాద్ధముఖార్ధకృత్యసం।
తానమొనర్పఁ గానలయు♦దారుణమై తగుప్రేతతన్వడం।
గానుపుణ్యలోకములఁ ♦ గాంచఁగఁబిండములన్నయాదిని।
ర్వాణమునందనీదగుఁ బు♦రాణములందిటు తెల్పఁగాఁబడెన్॥

గీ॥ అక్కతంబునఁ బదునేడు ♦ నంశములనె। సంకలింగతనువ్రతో
వి ♦ హంగమట్లు। చనును జీవుఁడు పరలోక ♦ మునకటంచు।
రూఢిగాఁదెల్పఁబడెఁగాన ♦ మూఢ! చనుము॥ ౪౧౫

చం॥ యమివరుఁడిట్టులాడవిని ♦ యాతఁడు వేసముబాసనంతవే।
గముగఁ బరిత్యజించి యవి ♦ ఖండదయాంతరుఁడైన యగ్గురూ।
త్తమునిపదద్వయంబునకుఁ♦దానురుభక్తిని మ్రొక్కితత్సకో।
శముల భరమ్ము మోసెడుల ♦ సన్మతి రాజిలెనంతనుండియున్॥

సౌగతునితోడి వాగ్వాదము.

గీ॥ అంత బలిసిన మేనితో♦వింతదోఁప। సౌగతుండొక్కఁడయ్యతి
సత్తముకడ। కరుగుదెంచి పరిణామమ్ము ♦ లాచరించి। పలికె
నెల్లరు వినఁగని ♦ ట్లిగిది నపుడు॥ ౪౧౭

చం॥ యమివర! మూఢభావమున ♦ నక్కట! యీజనమెల్లఁగర్మశీ।
లమగుచు నుండెఁ జూడఁగఁజె ♦ లంగదుభౌతికమైనయీశరీ।
రమునకు స్నానదానముఖ ♦ రంబులచేత విశుద్ధియెప్పుడు।
న్విమలుఁడుజీవుఁడౌ మెయిభు♦వింబడుమాత్రనెముక్తుఁడౌఁజుడీ॥

చం॥ తనువుఁదొలంగిపెండియును ♦ ధారణిజీవుఁడుపుట్టు దారుణం।
బున ననికొందఱందు రతి ♦ మూఢులు వారు ధనంబనంగమే
దినిఁ దనుముఖ్యజంబగున ♦ దృష్టముచే నొగిలభ్యమౌనుగా।
వునఋణభీతిఁజెందమునఁ ♦ బొందఁగనక్కఱలేద యేరికిన్॥

కం॥ తనుహానికలుగనవల। క్షణమైననులేమి ఋణము ♦ సలిపియు
నాజ్యంబునుగ్రోలవలయున నెడువ। చనమేమానమగుఁజుమ్ము
సంయమివర్యా!॥ ౪౨౦

ఉ॥ కావునమేనిఁ బెంచికొనఁ ♦ గావలయుంజామిసంతతమ్ము మే।
ధావికిలన్ ఋణంబున సు ♦ కారముగా నఖిలాదనోత్సుకుం।

డా విమలాత్ముఁ డేసుఖము నందుసుఖా ప్తియొసూ విముక్తినా
గావిలసిల్లుఁగావున సు ఖంబును బొందునరుండె ముక్తుఁడా॥

మ॥ అనుచుం బల్కెడు సౌగతుం గని యతీ శాగ్రేణ్యుఁ డిరీతిఁ బ
ల్కెను నీవాడిన దెల్ల వ్యర్థము నున శ్లీలంబు నా ధాత్రిఁజే
సిన దా కర్మఫలంబునంద నిగమ స్మృత్యాదులం జొ క్తమ
య్యె నిరాఘం బరలోక యానముఖ మా యీ దేహభృత్పాళికిన్॥

గీ॥ శాన ఋణముఖ్యములఁ జేయు వానికి జన | నము మరల ధాత్రినగుట ని క్కము దురిత పి హితమయినయట్టి యజ్ఞాన మలినొగివిడి। నిలుము సత్పథమునననఁ బలుకు నతఁడు॥ ౮౨౩

సీ॥ మునుసుగతుం డను మునివర్యుఁ డిలనెల్లఁ; గనుఁగొని మిగుల న క్క జమునంది। జగమున కెల్లలో న త్త్వంబుఁ జింతించి; ప్రా ణిసేవా తత్ప రత్వముగాని। ధర్మంబులందు ను త్తమ ధర్మ మనఁ బొప్పుఁ; జామ్మ ప్రాణ్యవిహింస నమ్మనంగ। నట్టి ధర్మంబుఁ జే పట్టి కపాలవి; వర్తనంబునఁ దగ వఱలెడేని।

గీ॥ నొగివిముక్తుఁడవగుదంచు నురుకృపనుప దేశ। మొనరించె నాకు న ది మొదలుగను। నమ్మహాత్ముని యానతి రమ్ము గాని। దేహులందెల్లఁ గరుణ వ ర్తింతు నెపుడు॥ ౮౨౪

చం॥ అరయ నహింస కన్న ఘన మైతగు ధర్మము లేమిఁ జేసి యా। ధరణిని నెల్ల వారికి స తమ్మను నాదగు నీమతంబె సా। దరముగ నూనఁగాఁదగుఁదిగ్దండివరేణ్య! యటాటనీవు స। త్వరముగ దీనినూనికడు ధన్యత నందుము శిష్యపాళితోన్॥ ౮౨౫

కం॥ ఇటులా సౌగతుఁడు వచిం। చుట వినిసంయమివరుండు చో ద్యంబుగ నం। తట నాస్య మెఱుపుఁగన పి। స్ఫుటముగ వచియించె నిటుకు బుద్ధివిడంగన్॥ ౮౨౬

ఉ॥ వే్రిలకు మూఢ! సౌగత! ధ రిత్రిని ధర్మము శానహింస నే। దాలివచించె "జన్నముల నాపశుహింస సుధర్మ" మంచు నె। చ్చొలలి సోమముఖ్య సవ నావళిలోఁ బశుహింసనాకరం। బీలలి వేదవాగ్గతుల కేయగు నొడ్లనవేత్త్యువిత్తుహిం॥ ౮౨౭

మ॥ శ్రుతినిందాపరులై సదాచరణ సం♦శూన్యాత్ములౌ వారలీ।
క్షితిఁబాషండులనంబరంగెదరు ల ♦ క్షింపంగవారెల్ల స।
త్కృతిదేవోద్భవులయ్యును న్నరకముం ♦ జెందంగలారబ్జజ।
క్షితిదాకన్వసియింతురందని మను ♦ క్ష్మాభర్తమున్నాడఁడే?॥
గీ॥ కాన బ్రాహ్మణ ముఖ్యంబు ♦ లైన వర్ణ। ములకునెల్లను నా మ్నాయ ♦ ముఖ్యములని। రూపితంబగు నాచార ♦ మేపరమ ను। మానమధముండగునునది ♦ లేనినరుఁడు॥ ౪౨౯
కం॥ యతివరునుడివిని యూసా। గతుఁడభిమానముఁదొలంగి♦ కదు భక్తియతీ। శితకెలఁగికరముఁదచ్చి। వ్రతతి న్సేవించుచుండె ♦ నదిమొదలుగఁదాన్॥ ౪౩౦

క్షపణకునితోడి జైనమత ఖండనము.

గీ॥ గోచి మాత్రంబు దాలిచి ♦ గోల యంత్ర। మొక్క కేలను బూని వే ♦ ఱొక్కచేతి। చేఁ దురీయాంత్రముఁగొనియ ♦ చ్చెరువుగ నొక। క్షపణకుండంతవచ్చి శం ♦ కరయమికనె॥ ౪౩౧
సీ॥ యమివర్య! వినుము చిత్రిమ్మునై పరమశోభ; నమ్మునై వెసంగెడు ♦ నాదుమతముఁ। బూర్ణసమయనామ ♦ మున నొప్పునే నీను;యంత్రింబులను సమ ♦ యప్రవర్త।కుండయిగ్రాలుమా♦ర్తాండుని బంధించి; కాలమెఱిఁగి ముజ్జ♦గంబునందు। శుభము నశుభము విస్ఫుటముగాఁదెల్పెదఁ; గాలంబుదైవమై ♦ కాలు నాకుఁ।
గీ॥ జాలఁడీశుండు నాదు ప ♦ క్షంబునొంప। ననవుడు యతీంద్రుఁడాతనిఁ♦గనితగ వచి।యించితి వహైగనిను ఁఖరీ ♦క్షింపవలయు। నంతవఱికిటనుండుమీ ♦ వనివచించె॥ ౪౩౨
కం॥ దానికి క్షపణకుఁడునునటు। లేనిలిచెదనిచట సంయ♦ మీశ్వర!మీదౌ। నానతినని యంగీకృతి। నూనియతీశాంతికమున ♦ నుండెనయమునన॥
సీ॥ మెయిమెల్లఁగడుమల ♦ మయమహాచుఁదోఁపఁగా; పీనమాత్రిముఁదాల్చి♦జైనుడంత। శూన్యలాంఛనుఁడును ♦ శూన్యపుంద్ర

కుఁడున్నై; బిందుపుండ్రమునాస్య • మందుఁబూని। చూచునెల్ల
రకుఁబి • శౌచమట్లురుభీతి; గొలుపుచు శిష్యులఁ • గలిసిసతత।
గర్హితకర్ముఁడై • "యర్హాన్నమ" యటంచు; బిగ్గరగాఁగడు •
మ్రగ్గడించు॥

గీ॥ చునుయతీశ్వరునంతిక • మునకువచ్చి। యెదుటనిలఁబడి ప్రణ
తులఁ • బాదలఁజేసి। యతికులవరేణ్య! వినుమునా • మతవిధంబు।
ననుచునీరీతి నెల్లరు • వినఁగఁ బలికె॥ ౮౩౪

సీ॥ జీవాత్మతనుజన • దేవుండౌ సకలదే; హములడెందములయందు •
నొప్పుముక్తి। మండయి యతఁడు ము • క్తుండగు జ్ఞానమా; త్రి
ముచేత దేహపా • తమగుపిదప। జీవుండు శుద్ధుఁడై • చెలఁగు
నెప్పుడు దేహ; మనమలపిండమా • నట్టిమేను। స్నానాది
కృత్యసం • తానంబుచేనెప్పు; డును విశుద్ధినిగాంచ • దునిజ
ముగను।

గీ॥ గానస్నానాదికముఁ జేయఁ • గాఁదగదిల। నించుకయు సార్థకత
లేమిఁ నేరికేని। ననుచు నాజైనుఁడు వచింప • నాలకించి। పలికె
శంకరసంయమి • పరివరుఁడిట్లు॥ ౮౩౫

మ॥ కుమతీ జైన! యసంగతంబులు త్వదుక్తుల్ సుమ్ము స్నానంబు సూ
క్ష్మమునుంగారణ నామకంబునుననం • గానంగములూర్మిఁదుని।
కృ...మొగాజీవునకుండెడి స్థిరముగాఁ • గాంచున్నయం బెప్పుడే।
హముల్లీమూ...డును నస్సైజీవుఁడగుని • త్యానంద చిద్రూపుఁడై॥

గీ॥ ఈశ్వరునికంటె భిన్నుఁడ • నేననుమతి। యేయవిద్యయగు
న్నద్ధుఁ • జేయునదియె। యదితొలఁగ ముక్తియొదవు శ్రీ •
యమిటుదుర్ల! భమగుఁ గావునఁదీరదం • గము పడుటనె॥ ౮౩౬

మ॥ యమివర్యుండిటువల్క నానుడులఁడా • నాలించి వేశిష్యసం।
ఘముతో బాసనువేసముందొలఁగిరా • గత్యాగముంజేసిని।
త్యమునుం దేశికపంచయంబునకు భా • న్యాకర్షణంబజ్జపా।
దముఖానుజ్ఞఁ దదాదిజైనుఁడు వణి • గ్ధర్ముండునై చేసెడున్॥

శబలుండను బౌద్ధనితోడివాదము.

కం॥ అంతట నయ్యమివర్యుని। చెంతకుశబలుండనుపేర ♦ జెలఁగెడు
భౌద్ధుం। డంతే వాసియుతుండయి। యొంతయు వేగముగవచ్చి ♦
యీగతిఁబలికెన్॥

సీ॥ యమివర్య! నీదుబో ♦ధమునిరర్థంబగు; మనుజశృంగముతోడ ♦
మహిమనభేద। మెన్నఁగాసామ్యంబు ♦ నెనయును సర్వోత్త;
ముఁడ వేటికిట్టు పరివ్ర ♦ త్తుఁడవయితివి?। చూడఁబడుఫలంబు♦
వీడితానఁగరాని; ఫలముఁగోరెదవుని ♦ విలనుదృష్ట। విద్రోహి
వైకటా! ♦ వెలయదు సూపరో; క్షమున ఫలంబులే♦ శమును
నీకు।

ఆ॥ వె॥ నరయశూన్యమైన ♦ యట్టి పరోక్షంబు। ఫలముకొఱకుఁ
గాదు ♦ తలఁపనీదు। మతమిదెన్న జీవ ♦ యుతముగామినిరర్థ
కమ్మెయగు నిదిమెని♦ జమ్ముసుమ్ము॥ ౨౨౦

ఉ॥ నాదుమతంబునందున స ♦ నాతనుఁడే కుఁడునయ్యు నాత్మచి
త్తాదులకెల్లఁ జేరికత ♦ నందు ననేకుఁడుఁజేతనుండునై।
తాఁదనరారు, ద్వైతరహి ♦ తత్వమున న్సుఖరూపియుంబరా।
మోదుఁడు శాశ్వతుండుఁబరి ♦పూర్ణుఁడునై కడునిత్యముక్తుఁడై॥

గీ॥ నేనె కర్తను భోక్తను ♦ నేనె; నేనె। గాపరానందమయుఁ
డనై ♦ గాలుదు; నని। తలఁచుచు నభీష్టమొసఁగునం ♦ తకుఁ
దనువులు। నాడుచు విముక్తుఁడగును దే♦హాంబుఁదొఱఁగి॥ ౨౨౨

కం॥ అనుచాశబలాఖ్యుఁడువ। ల్కిన విని సంయమివరుండు ♦ లేన
గవుననా। ననమలరఁ బలికెనపుడా। తనితో నీతిరుగాను ♦
తంబగు ఫణితిన్॥ ౨౨౩

గీ॥ సత్యశౌచపరుండునై ♦నిత్యమెవఁడు। దేవతాతిథివిప్రాజ భ ♦ క్తి
మొనసల్పు। నతఁడు విధిలోకమునకేగి ♦ యటవసించు। బదు
నలుగు రింద్రులుండెడు ♦ వఱకుఁజుమ్ము॥ ౨౨౪

శా॥ దేవప్రీతిదమై శతంబెలఁగుజ్యో ♦ తిష్టోమముం జేయుభూ।
దేవుండందును నాకలోకమును దృ ♦ ప్తిన్పౌండరీకంబునా।

గావిశ్వంబున ఖ్యాతినింగనినయా ♦ గమ్మొందగంజేయుచోఁ।
దావిభ్రాజిత సత్యలోకమునకు ♦ ద్వ్యద్రీతిగా నేగనా॥ ౨౨౫

కం॥ స్ఫుతదురుభక్తిని ధరలో। నరుఁడేయే వేల్పుఁగొల్చు ♦ నయము
మెయిందా। దురితములఁ దొలఁగి యాయా। సురవర్యునిలోక
మునకు ♦ సొంపుగనరుగున్॥ ౨౨౬

శా॥ ఏయేభక్తుఁడు శ్రిద్ధతో నెసఁగియే ♦ యేవేల్పునర్చింప నెం।
తోయుక్తంబుగఁగోరు నిర్మలహృద ♦ ర్ణోజంబు నంజూడనే।
నాయాభక్తునకుంబొనర్తునచలం ♦ బైన్ద్రాలఁగా శ్రిద్ధఁజు।
మ్మాయా వేలుపునందు నిక్కముగ జా ♦ డ్యంబెల్లహానింగనన్

కం॥ ఇవిమున్నుగ నెసఁగెడు వచ। నవితతినింజేసి జీవు ♦ నకుఁ బర
లోకా। ప్తి వలులఁగావునరాదు త। నువువడుట నమోక్షమగు
జ ♦ నుమ్మత్తతికిన్ ౨౨౮

సీ॥ తనయందునఖిల భూ ♦ తములఁదన్నఖిలభూ; తములయందున
నార ♦తంబుఁగనుట। నేపరబ్రహ్మంబు♦ నొప్పుఁబొందనరుండు;
గాని యొండొక్క మా ♦ ర్గమునఁజెందఁ। గానోపఁడనుటాది♦
గానొప్పుశ్రుతివచో; నీకంబుజ్ఞానంబు ♦ లేకముక్తిఁ। గాంచ
రాదంచువ♦ చింతఁగావునఁగల్పి; తమగుజీవత నన♦త్వరమెవీడి।
గీ॥ తన్నుఁబరమాత్మఁగ నెఱింగి ♦ ధాత్రిలోన। సచ్చిదానందతఁ
గడు నె ♦ సఁగుట ముక్తి। యగును గావునమూఢత ♦ నొగిఁ
దొలంగి। నిత్యముక్తుండవగుచును ♦ నీవెసఁగుము॥ ౨౨౯

కం॥ తగసంయమివరుఁడిటు వ। ల్కఁగ నాశబలాఖ్యుఁడువిన♦ కడు
భక్తియెల। ర్పఁగగురున కెఱఁగితద్యశ। ముగణించెదువంది వేమ♦
ముంబూనె వెసన్॥ ౨౩౦

మల్లపురంబున మల్లారిభక్తుల మర్దించుట

సం॥ యమివరుఁడంత శిష్యయుతుఁ ♦ డైచనిమల్లపురంబుఁజేరివా।
సమునటనిర్వదొక్క దివ ♦ సంబుల దాఁక నొనర్చియందువా।
సముగలవాఱులంగని ప్రి ♦ శస్తపువేరువనీరొనర్చుక్రి।
త్యముఁదగఁదెల్పుఁడంచడుగ సంతఱు మొక్కివచించిరీగతిన్॥

ఖ్యులుపలుమందిరౌద్రమయి♦యొప్పెడునంశమునందుఁబుట్టినా
రలు మహిఁవారినందఱిఁది ♦ రంబగురీతి నెఱుంగము క్తిఁతాఁ।
జెలఁగెడు నంచనంజనదు♦జీవశివైక్యమె ముక్తియఁటచేన్ ౭౫౭

సీ॥ శ్వానవాహారూఢుఁ♦డైన మల్లారి నాఁ; బడు వేల్పు రుద్రాంశ♦
భవుఁడు శ్రుతిస। మీరితుండౌటచే ♦ ధారుణిఁదన్మత; బూన
నౌననెడు మీ ♦ దైన నుడియు। మంచిదిగాఁదోఁప ♦ దెంచ
నేకాదశ; రుద్రసంస్తుతి నౌన ♦ స్ఫుటకుపత్ర। మించెడు నమ
కము♦దెంచెనా మల్లారి; "శ్వపతిభ్య"యను నెడ♦వఱలు బహుత।
గీ॥ రుద్రబాహుళ్యతంజేసి ♦ ప్రోక్తమయ్యెఁ। బూర్వవాక్యంబు
నందునఁ ♦ బర్వ"శ్వభ్య"। యనెడునుడియందుఁ దద్వాహ ♦
నతికలద। టన్ననద్దియునైన గ్రా ♦ హ్యంబుగాదు॥

సీ॥ రుద్రులకెల్ల ని ♦ రూఢంబుగా జగ; ద్వ్యాపకత్వంబు తా ♦
వఱలుకోఁలకు। గ్రాలెనా వేదవా♦క్యముసుండ దెట్లైనా; ననిన
"నమశ్శ్వభ్య" ♦ యనఁగ శ్వాంత। రగతు లెయొప్పరు ♦ ద్రి
క్షుఖ్యులకు నమ; స్కారమటంచును ♦ శ్వపతులనఁగ। శ్వాము
శబలముఖ్యు ♦ లైన వైవస్వత; వంశసంభవులును ♦ శ్వానవిక్ర।
గీ॥ మాత్తమాంసాదులును శ్వమా ♦ సాశనులగు। నట్టి చండా
లురగుదు ♦ రట్టివారి। డెందముల నొప్పరుద్రుల ♦ కందఱకు
న। మస్కృతి యటంచు నర్థమా ♦ మ్నాయమునకు॥

కం॥ వేసిందాఁకి నచోమ్ర। త్యాన్నముపిప్రిలకునీరి ♦ తంబయ్యెనో
యీ। శ్వానముల వేషముఖముల। నానుటచే మిగులదోష ♦
మగుర్వరఁగాదే? ॥ ౭౬౦

చం॥ ఇటులఁగుల ప్రవృత్తిని మ♦హీతలమందు శ్వవేషముఖ్యమౌ।
నుటయునునిత్యముఖ్యముల♦నుత్యసుకృత్యములందొలంగియుం
డుటయును మూఁడువేళలఁగ♦ముంగడు నాట్యసుసక్తితోఁ మెలం।
గుటయును నెల్ల మీకతల♦గుంజుఁడి బ్రాహ్మణ్య ఘాతుకంబులై
ఆ॥ వె॥ కానినట్టి మీముఖంబులఁ గాంచుచో। భానుఁగనుట సెప్పఁ♦
బడియె శాస్త్ర। మందు జగతిమాన♦ మందుఁ బే కర్తవ్య। మగు

బుధులకు నిక్క ♦ ముగనుజుండు॥ ౨౬౩

మ॥ యమివర్యుండిటుపల్కనానుడులఁదా♦మాలించి వేశ్వృత్తమూ।
లములౌవృక్షములట్లు భూధవుని మ్రో♦లందప్పఁగావించిన।
ట్టి మనుష్యావళిపోల్కి నమ్మహితదం ♦ డి శ్రేష్ఠపాదాబ్జమూ।
లము నందుంబడిరెల్లరుం గరుణాగ్రా♦లన్ప్రోవుఁడంచాడుచున్॥

కం॥ కరుణాయుతుఁడై శంకర । గురుఁడవ్వారిఁగని 'నిలుఁడు♦ కుం
దకుఁ'డనివే। పరిశుద్ధులఁ జేయుటకిఁడె। సరసిజపాదాది శిష్య♦
చయమునకానన్॥ ౨౬౪

సీ॥ అంతటఁబద్మపా♦దాది శిష్యులుదేశి;కాజ్ఞచేవారల♦కంఠకుశి।
రోముండనము నబ్ధి ♦ గామినియందయు; తస్నానములును
సం♦తనొగిమృత్స్న। చేముండనము మృత్తు♦చే వెండియునుశత;
స్నానమ్ములునిఁక నా♦మ్నాయవిహిత। మగునట్టిరీతిఁ బ్రా♦
యశ్చిత్తముఁ దగఁ జే; యించి బ్రాహ్మణ్యాద్య ♦ నెనయఁ జేసి।

గీ॥ రంతగురునకుఁ గడువిన ♦ యముఁనవారు । నెఱఁగి సచ్ఛిష్య
భావంబు ♦ నెనసిశౌచ। ముఖనిరతిఁ బంచపూజాభి ♦ ముఖత
వేడ। సక్తి గురుదయ ముక్తిభా ♦ జనతగనిరి ॥ ౨౬౫

మరుంధాపురముసేరి విష్వక్సేన భక్తులకు సద్బోధ కావించుట

గీ॥ అంతనటనుండి పశ్చిమా♦ధ్వానుగామి।యై యతీంద్రుఁడుసేరె
ఘ♦కాద్యవాద్య। కలితకరులును జితరిపా♦ గ్లలితపద్యు।లైన
శిష్యులతో మరుం♦ధాఖ్యపురము॥ ౨౬౬

సీ॥ ఆపురినున్న తం♦బైన విష్వక్సేన; గోపుర మొకఁడె సం♦గులలి
తమయి। దానికి ముంగలఁ♦దనరు నెంతయునువి; శాలమూచును
బ్రపా♦శాలయందు।యతివరుండంతర్గ్ర♦ హాదికల్పనమునో;నర్చి
సద్దర్భాస ♦ నస్థుఁడై మ। నోన్మనీ నామకాం♦ గుష్ఠమాత్రిసు
లక్ష్యుఁ; బూర్ణమండల సుహా♦పుఁబరమాత్ముఁ ।

గీ॥ గాంచిపీయూషబిందుసం♦ఘాతపాన। తృప్తమతియాచు వెండి
యు♦దివ్యకుండ।లినొగి నాధారమును జేర్చి ♦ ఘనుఁదదీశు।
గణపతినుతించి యుండెసు ♦ ఖంబుగనట॥ ౨౬౭

మ॥ శమిలోకేశ్వరుఁజేరి పల్కెనిటు విష్వక్సేనభక్తుల్భుజా
గ్రములన్శంఖరథాంగచిహ్నములెసంగన్నోత్రములందూర్ధ్వపుం
డ్రములొప్పన్గరపాళిఁదోత్రమును దండంబున్విరాజిల్లవా
సమునాయూరనొనర్చువారలు నమస్సంఘంబుముందొప్పఁగన్॥

మ॥ వసుధన్మాదుమతంబె మంచిదగు విష్వక్సేనుఁడేదైవమా
ట సతమ్మాతఁడు విష్ణులోకమున దండస్వామియైనట్టివే
ల్పు సమీచీనపుభక్తిఁగొల్పుమమునల్పుండైయమందించుకే
నిసెదంబెట్టఁగజాలఁడెప్పుడును దండిశ్రీశిరోన్మణీ॥

కం॥ మేమువడమమ్ము విష్వక్సేనుఁడు వైకుంఠమునకుఁ జేర్పఁగభట
సంతానమున కాననిడుదండీనా! చేర్చెదరువారు నెంతయుఁ
గరుణన్॥

కం॥ కానన్మీరును విష్వక్సేనుని చిహ్నములనిఁకనొగిన్భక్తిమెయిం
బూనిభజింపుఁడు మోక్షమ్మానిజముగఁ గరతలస్థితామలక
మటుల్॥ ౪౭౧

సీ॥ అననిట్లుపల్కినయ్యతినేతవారితో; మహిమీఁదనుసులస
మంజసములైయగునేకతంబున ననినవిష్వక్సేనుఁ; దన[illegible]ధ
వుని భక్తుఁడంచునుడువఁబడెనట్లె శ్రీహరిభక్తులుఁగలరువై;
కుంఠంబునందుఁబెక్కురుతలంపఁ దద్భక్తులును మహిఁదద్భ
క్తులకుఁబూజ్యులను ననుజ్ఞామాత్రమున నెవారి

గీ॥ కెల్లస్వాతంత్ర్యముగ మానమెసఁగమినిబో సఁగునెటులఁ
బూజ్యభావంబు సగుణుఁడగుట హరియెతల్లోకజిగమిషులగు
జనులకు పాస్యుఁడు విముక్తిదుఁడుఁబరంపరతనతఁడు॥ ౪౭౨

ఉ॥ పాయనిభక్తిఁజెందమునఁ బ్రీత్యగభిన్నునిఁగాన తమ్మునా
రాయణునొక్కనింబరుఁదిరంబుగ ధ్యానమొనర్చునట్టి స
ద్ధీయుతుఁడందుముక్తిసుదతీపరిరంభణకార్యమందునా
రాయణుఁడేయుతండయికరమ్మురహించు నసంశయమ్ముగన్॥

గీ॥ కానమీరలువేగ మోక్షంబునందఁదలఁతురేని వఖండునద్వ
యునిసద్గురువరశాస్త్రోపదేశంబున విపులముగ నెదనుధ్యా

నింపుఁడోగిముక్తి నెనయఁగలరు॥ ౪౭౪

మ॥ అనుచుం బల్కిన సంయమీశ్వరుని వ్యాహారంబు నాలించి వెం।
టనె వారెల్లరుఁ జిన్నెలం దొలఁగి గాఢంబైన భక్తి న్యతీ ।
శునకున్ మ్రొక్కి తదీయమైన దయ సంశుద్ధాత్మవిజ్ఞానముం।
గని యొప్పారిరి సాధువృత్తినిగ మోక్షస్వచ్ఛకర్మచ్ఛటై॥

కాంచాదిమన్మథభక్తులఁ బంచపూజనపరుల నొనర్చుట.

కం॥ అంతట నాసంయమివరు। చెంతకు మదను నెడభక్తిఁ జెలఁ
గెడువార ల్వంతమున వచ్చి వందన। సంతతిఁ గావించి ముదమె
సంగ ననిరిటుల్॥ ౪౭౬

చం॥ యతివర! మామతంబు వినుఁ డద్భుతమైనది సర్వచిత్తసం।
గతుఁడును సర్గవృద్ధిలయకర్తయుఁ గామితదుండు సర్వస।
మ్మతుఁడును నాటి నెల్లరకు మన్మథుఁ డేయనిశమ్ము సేవనీ।
యతముఁడుఁ జుండతం డెపరమాత్ముఁడు మోక్షమొసంగు నాతఁడే॥

గీ॥ హృదయసంస్థితవర్తులా కృతివిభూష। ణద్వయము చేతనొగిన
ధీనముగ జగముఁ। జేసికొనఁగ సుదతులదర్పించుటను స్పృ।
శించుటను సౌఖ్యమొదవులభించు ముక్తి॥ ౪౭౮

కం॥ కావున నీరును మదనుని। దావిపులోత్సవమునందు నంచిత
తచ్చి। హ్నవళిఁ దాలిచి సౌఖ్యము। తో వెలసి విముక్తిఁ గనుఁడు
తోడఁగడంక॥ ౪౭౯

చం॥ అనవుడుఁ బల్కె నయ్యతికులాగ్రణి యిట్లిటులప్రమాణరీ।
తినుడువఁ బోకుఁడీఁకను తింపబడెన్జగదాఘసృష్టిపా ।
లనలయకార్యరాజికి జలప్రభవోద్భవవిష్ణురుద్రులే।
యనిశముఁ గర్తలంచు నెటులాజనురాదులకర్తలాముఁడౌ? ॥

చం॥ సుమశరుఁ డన్న విష్ణునకు సూనుఁడె కావునఁ బాలనాధికా ।
రము సతతమ్ము నాతనికి రాజిలు నంచువచింపఁ జెల్లద।
ర్యముని మహత్తరప్రభతదాత్మజుఁ డౌశనియుందె సంగునే?
సమధికమైన తండ్రిదగు శక్తి తనూజునకున్నె? చూడఁగన్॥ ౪౮౧

మ॥ అవనీమండలిఁ గామినీప్రకరవశ్యంబుండ గన్నల్పఁజా।

లువసంతోత్సవకాలసంభృతఘనా♦లోకాఢ్యభూపాళిఁదా।
ల్పవలెంజు"మ్మనఁజెల్లదంగనలలో ♦ లత్వంబుతత్సంగిమా।
నవసంగంబునుగూడ దూరముగసం♦త్యాజ్యంబులౌనంట చేన్॥
సీ॥ శివఫాలవహ్ని భ♦స్మీభూతుఁడైనట్టి; యతనుఁడేగతినని♦ర్వృతిని
గూర్చుఁద్రిపురాంతకునిరతీ♦దేవివేఁడఁగఁదద్వ; రంబుననొకమా
ద్రి♦రాణనందినట్టిపద్యుమ్నన♦కమరునే తెలఁగున; సృష్ట్యా
దికర్తృత♦చేఁజెలఁగుట। మీదుమతంబెన్నఁ ♦ గాదుష్టమగును
బ్రత్యక్షాదికివిరుద్ధ♦మగుటఁజేసి।
గీ॥ యనుచుయుమివర్యుఁడు వచింప♦నాలకించి। క్రౌంచవిన్ముఖ్యు
లౌఁజహ్న♦రాజవీడి। నిగమవిహిత సదాచార ♦ నిరతిఁబంచ।
పూజనాసక్తినింబొంది♦రాజిలిరిల॥ ౨౬౨

మాగధపురమునఁ గుబేర భక్తుల నద్వైత సక్తుల నొనర్చుట.

గీ॥ అంతనటనుండి శిష్య చ ♦ యంబుతోడ। నుత్తరపు మార్గ
మున యతి ♦ సత్తముండు। వెడలి మాగధ సంజ్ఞచే ♦ వెల
యు పురముఁ। జేరిగుడినుండె శిష్యసం ♦ సేవితుఁడయి॥ ౨౬౩
మ॥ నవనిధ్యాత్మక హేమతత్పదకసం ♦ తానంబు కంఠంబులం।
దువిరాజిల్లఁ గుబేర ముఖ్యులగు శ్రీ♦దుంగొల్చునేతత్పురీ।
నివసద్బ్రాహ్మణులయ్యమి ప్రవరుసా ♦ న్నిధ్యప్రదేశంబుఁజే।
రివెసన్వండనములొనర్చి యనిరీ ♦ రీతి న్స్వకోత్కర్షమున్॥
చం॥ నిధులనుఁ దొమ్మిదింటికిని ♦ నేతకుబేరుఁడెయాటఁజేసిన।
ర్వధనివరేణ్యులందును గ ♦ రమ్మును నాతఁడెమేటి యట్టివా।
నిధర భజించుమాకొదవ ♦ నేరదురిక్తతయెప్పుఁగాననో।
బుధవరబ్రహ్మరూపమగు♦పూర్ణసుమోదముమాకెసంగెడున్
ఉ॥ కర్మములర్థమూలములు ♦ గావున నర్థపుఁడౌకుబేరునే।
కర్మకులెల్లరుంగొలువఁ ♦ గావలయున్నుఁడి ముక్తికాముతా।
నిర్మముఁడున్నతమ్మనత ♦ నిన్భజియించుట మంచిదాతఁడే।
శర్మదమాధనమ్మిడుట ♦ సర్వజగద్విభుఁడున్బధేంద్రుఁడున్॥
కం॥ నిరతముఁ గుబేరసేవా। పరయాయక్షిణియొకర్తు ♦ భాసిలు

సురసుం దరియనఁగ నాపెఁ గొల్చిన । నురుసంపల్లబ్ధిఁ గల్గు♦నుర్వి
జనులకున్ ॥ ౪౮౭

ఉ॥ వారలు మందభాగ్యులు ధ్రు ♦ వంబుగ నర్థపుఁడౌ కుబేరునే।
వ్వారు భజింపరే న్యసుర ♦ వారముఁ గొల్చుచు ముక్తి నందఁగాఁ।
గోరెదరో యనారతము ♦ క్షోణిని గావున మోక్షకాంక్షులౌ।
మీరుఁ గుబేరసేవనమె ♦ మేలని సల్పుఁ డనన్యచిత్తులై॥

సు॥ అనుచు న్వారలు వల్కసంయమివరుం ♦ డాలించి తానిట్లు ప।
ల్కెను మీ రాడౌ మత మప్రమాణమగున ♦ క్షీణంబు నానాధనం।
బునకున్నే తకుబేరుఁడౌ తనోరుఁడౌ ♦ ష్పుంగాత నెవ్వాఁడు తృ।
ప్తిని దానంగ నెడి న్నిధిస్థధనరీ ♦ తిన్గల్గు మోదమ్మొటుల్ ॥

శా॥ హెచ్చౌగర్వము నూనియుంతు నెపుడు ♦ న్నైచ్చెధనమ్మున్నవాఁ।
డుచ్చుంబౌ నధికారమన్యమనుజ ♦ వ్యూహంబు పైఁ జూపుచు।
న్వచ్చున్నోఁదలఁ పండు మేలు దోసఁగు ♦ న్నంపాదనంబందెతా।
నిచ్చున్జ్ఞాన్పు నొసంగఁడర్థులకు సుం ♦ తేనింగ డున్లోభియై॥

శా॥ ఖర్వంజేయు సదీహఁ బాపభయముం ♦ గాంచంగ నీదెప్డునా।
శర్వప్రీతిదమైన భక్తిలవము ♦ న్నల్పంగ నీదర్థులై।
యార్విన్గ్రాలెడు పెద్దలం గనఁగ నీ ♦ దూనంగ నీదీవిని।
న్సర్వజ్ఞేయద కార్య కార్యమతి న ♦ ప్రఖ్యాతిదార్థం బహో॥

శా॥ కామంబుం గలిగించు రోషము నెసం ♦ గం జేయు లోభంబును।
న్వ్యామోహంబును గల్గఁ జేయు మదము ♦ న్నైవ్శంబ చేకూర్చు నెం।
తో మాత్సర్యముఁ గూర్చెడిన్ధనమదెం ♦ దుంగాన సౌఖ్యంబు లే।
దేమాత్రంబును నిందనర్థమగుఁజు ♦ మ్మెన్నం ధనంబిమ్మహిన్॥

గీ॥ ధనమునకు ముక్తికిని జాల ♦ దవ్వు గలదు। గావునఁ బ్రియత్న
మున విమో ♦ క్షమతులకున । నర్థరూపమనందగు ♦ నర్థ
ముం దొలఁగఁదగు వియోగహీనమూ ♦ నఁగఁదగునో గి॥

చం॥ తలఁపఁదగు న్ధనమ్మనుస ♦ తమ్మననర్థముగా నెదన్ధన।
మ్మలవడినట్టి మానవున ♦ కాత్మజునుండియు నున్భయమ్మఁదాఁ ।
గలుగుటఁ జేసి సుంతయుసు ♦ ఖమ్మనిజమ్ముగ దాన లేమిని।

స్తులమగునీసునీతి యెవ♦సుంధర నెల్లవచింపఁగాఁబడెన్॥ ౪౯౫

గీ॥ ధర్మమైనను నర్థసా♦ధ్యమగుననిన। యెడలనగుఁగాత ధనముఁ
గో♦రెడునరునకు। సేవ్యుఁడుకు బేరుఁడే కాఁదు♦భవ్యపూర్వ। పు
ణ్యమునమర్త్యులకు ధనం♦బుఁగఁదగుట॥ ౪౯౬

సీ॥ గణ్యుఁడౌ బ్రహ్మహి♦రణ్యగర్భుండనఁ; గేశవుండౌసఁగులఁ♦క్ష్మ
శుఁడనఁగ। నార్యాపతిహిరణ్య ♦ వీర్యుఁడైయొప్పునిం; దుఁడు
హేమశైలగ♦తుఁడయిరాలు। నిట్టివారాయతు♦రాట్టుదాధనము
న; నెసఁగెదరనుట సా ♦హసమగుఁగదు। నిఁకమీఁదమీఁకుఁబ ♦
లుకఁగాఁజనదుమహా; న్నిందార్థకోక్తుల♦ నెందు నేని।

గీ॥ నంకముల నెల్లఁదొలఁగిమీ♦రింక నుండి। స్నానసంధ్యాదితత్పరు♦
లైనిరతముఁ। బంచపూజానిరతులరై ♦ యంచితమగు। నట్టియ
ద్వైతవిద్యఁ జే♦పట్టిమనుఁడు॥ ౪౯౮

కం॥ అనవినివారగ్గురుపాద్యనిపాదాంబుపరిభూత♦యుగళమునకుభ।
క్తినెఱఁగిచిహ్నంబులవిడి। తనరిరిపంచార్చనాది♦తత్పరులగుచున్॥

ఇందిరప్రస్థమున నింద్రి మతస్థుల సత్పథస్థులఁజేయుట.

ఆ॥ వె॥ అంత శిష్యయుక్తుఁ♦డగుచునింద్రప్రస్థ। మనఁగఁదనరు పు
రికి♦యమివరేణ్యుఁ। డేగనచటనుండు ♦ నింద్రిమతస్థుల। ఘ్యాన
ఘుఁజేర్చి మొక్కి♦యనిరిటులరాగి॥ ౪౯౯

శా॥ ఓ సంయమ్యధినాథ! యెల్లరకుసే♦వ్యుండింద్రుఁడేసుమ్మతం।
డేసర్గాదివిధాతధాతయనుల♦ క్ష్మశుండు రుద్రుండునాఁ।
దాసంకాశిలునెప్పునొక్కరుఁడౌత♦ త్పచ్ఛబ్దసంవాచ్యుఁడై।
యాసద్వేదమెచెప్పెసర్వదతస♦ర్వాధీశతస్వీనికిన్॥ ౫౦౦

ఉ॥ ఈతనితేమ్ముఁడేసుమియ♦మీశ్వర! వామనుఁడాసుధాదివి।
ఖ్యాతసమస్తవస్తునిచ♦యంబు నుసీతనియింటనెప్పు నీ।
నేత నెవేల్పులెల్లరుని ♦ నీతిభజింతురు నిర్వశేషుఁడా।
నీతఁడె యాత్మసర్వమున♦కీతఁడధీశుఁడతీతుఁడంతకున్॥ ౫౦౧

గీ॥ ముక్కధికమైనరుమనరు♦న్ముఖ్యులైన। యతుల సాలావృకంబుల♦
కైయొసంగె। యతుల కెల్లను శిక్షకుం ♦ డగుటనితఁడె। శ్రేయ

ముంగోరు మీఁకు సం♦సేవ్యుఁడు సుఁడీ॥ ౫౦౨

కం॥ అనుచుం బల్కెడు నయ్యం। దుని భక్తులను దుల యతివి ♦ ధుఁడు
వినియాస్యం । బున లేనగ వలరఁగ నిట్లని యెన్వారలగు టెంచి ♦
యంచిత రీతిన్॥ ౫౦౩

సీ॥ ఇంద్రశబ్దంబుర♦హించెఁ దానింతయు; బ్రహ్మాదిశబ్దాంత♦రస్థమ
గుచుఁ। గానసౌజగము పా♦దాన కారణమింద్రుఁ; డే యనుమీఁను
డి♦యెన్న నప్రి। మాణంబగుటనస ♦ మంజసంబగు సదే; వేత్యా
దివాక్యాళి♦సెద్ది సెప్పుఁ। బడియెనోయాపర ♦ బ్రహ్మంబు సత్య
మా; నదియె జగద్ధేతు♦వదె పరాత్ముఁ।

గీ॥ డాతఁడిచ్చను జగముఁ జే ♦ యంగఁ జేసెఁ। బ్రకృతినానొప్పునది
మహా♦త్ప్రముఖతత్త్వ। పూర్వకంబు గజగముఁ బొ♦ల్పుగ నొనర్చె।
నందుఁ ద్రిగుణాత్మకం బౌన♦హంకృతిత గు॥ ౫౦౪

ఆ॥ ఆయహంకారమందు బ్రి♦హ్మహరిరుద్రు। లేర్పడిరి వారిలో సృష్టి ♦
నేర్పరించు। బ్రిహ్మవలనఁ గలిగె నింద్ర ♦ పావకాది। సకలనా
కౌకసులదైన ♦ సంభవంబు॥ ౫౦౫

ఉ॥ సృష్టికిఁ గర్త యింద్రుఁడని ♦ చెప్పినఁ దక్కినలోక పాలురున్।
స్రష్టలిఁ కేల కారితని ♦ సర్వద భావము నట్టిదా విని।
దృష్టసుధాసుపానమునఁ♦దోఁచెడు బ్రహ్మతయన్న బ్రహ్మలున్।
వ్యష్టిన నేకులౌదురిఁక ♦ వ్యర్థమెయా నొకఁడన్న వేదమున్॥

సీ॥ కృతమాదిగా నెసం ♦ గెడు నాల్గుయుగములు; నొకమహాయు
గమునా ♦ నొప్పునమ్మ। హాయుగంబులు వేయి ♦ యగు నెడఁ
జతురాస్యుఁ; డగు బ్రహ్మకొకపగ ♦ లనఁగఁబరఁగు। నట్టిపగ
టిలోని ♦ దగు పదునాల్గవ; పాలుకాలము దాఁక ♦ బ్రదుకు
నింద్రుఁ। డట్టివాఁడెన్నఁ దా♦నెట్టుల నశ్వరుం ; డగు పరమేశ్వ
రుం♦డనరహించుఁ॥

ఆ॥ గాన ఖర్వంబులయమందఁ ♦ గామిగులుచు। సర్వమునకును
నాదినాఁ♦బరుస్వ విశ్వ। హేతువైనట్టి బ్రహ్మంబు♦నేభజింప।
వలయు వేదప్రమాణంబు ♦ వలుకుతన॥ ౫౦౭

మ॥ అని సంయమ్యధినేత సెప్పవిని తా ♦ మావీర భద్రాదులో
య్యనఁ జిహ్నంబులవీడి యగ్గురువరే ♦ ణ్యాంఘ్ర్యబ్జయుగ్మాభివం।
దనముల్ భక్తినొనర్చి తత్కరుణసా ♦ ర్ద్రప్రక్రియాసక్తిఁ బా।
వన పంచార్చనముఖ్య రక్తిఁ గనిభా ♦ స్వచ్ఛిష్యులై రెల్లరున్॥

యమిశేఖరుండు యమప్రస్థంబునకేగి యమభక్తుల మఱలించుట.

గీ॥ అంతనటనుండి శిష్యచ ♦ యంబు వెంట। రా వెడలి దండి పతి।
యమ ♦ ప్రస్థమననె। సంగుపురమున కరిగియ ♦ చ్చటవసించె।
మాసమితకాల మమిత స ♦ మ్మదమెసంగ॥ ౧౦౯

గీ॥ అత్త త్రిభుజాగ్రముల మహి ♦ పాత్మతప్త। లోహచిహ్నంబు
లూని పొ♦ల్పుగనటించు। చయ్యతిపుచెంత కుంగింక ♦ రాఖ్య
ముఖ్యు। లు యమభక్తులువచ్చి మ్రొ ♦ క్కియనిరిట్లు॥ ౧౧౦

కం॥ యమిశేఖర! యముఁడేవిల। యమునకు హేతువగుఁగాన ♦
నాతఁడె సృష్టి। ప్రముఖములకుఁ గర్తయుని। క్కముగానగు
నతనివారె ♦ శాంతురుముక్తిన్॥ ౧౧౧

సీ॥ యమునికై మీరుసో ♦ మముఁగూర్పఁడీ హవి; స్సునువేల్వఁ
డీరుశ ♦ మనునికొఱకు। ననిశంబు యముసె పొం ♦ దునునిక్క
ముగను శ్రౌ; తస్మార్తరూపమై ♦ తనరుముఖము। దూతవై
యయ్యము ♦ చేతనొనర్పఁగాఁ; బడెఁ జూడ వీతిహో♦త్రుఁడు
సతమ్ము। ననియిట్లు ప్రామిను ♦ లందుఁ జెప్పంబడె; యజ్ఞ
భోక్తృత్వమ ♦ య్యమునకె తగఁ॥

గీ॥ గాననీతండె సృష్ట్యాది ♦ కఘనహేతు। వౌపరబ్రహ్మమగు
నట్టి ♦ యమునిమూర్తి। శ్వేతకృష్ణ విభేదంబు ♦ చేతమిగుల।
రెండుతెఱఁగుల రాణించు ♦ చుండువినుఁడు॥ ౧౧౨

గీ॥ ఎద్ది శుక్లంబగుచు నొప్పు ♦ నద్దినిక్క। ముగఁ బరబ్రహ్మమని
యెడు ♦ నిగమవాక్య। బలమునంజేసి శుక్లమై ♦ చెలఁగుమూర్తి।
యాఁ బరబ్రహ్మ మదె నిర్గు ♦ ణాఖ్యయముఁడు॥ ౧౧౩

సీ॥ నిర్గుణరూపమై ♦ నెగడెడు యమునుండి; మహదాదితత్త్వసం♦
భవ ముఖముగఁ। దగఁబుట్టె రుద్రాభి ♦ ధానయమావతా;

రము దానఁగృష్ణవ ♦ ర్ణయుతుఁడగుచు। జనియించెఁదావిష్ణు♦
సంజ్ఞుఁడై యవిష్ణు; నాభికంజమున ర♦క్తాభుఁడగుచు। బ్రహ్మ
నాఁబుట్టెనా ♦ బ్రహ్మనుండిజనించి; రష్టదిక్పతులు గ్ర ♦ హ
ప్రకరము॥

గీ॥ వ్యక్తమయ్యె జనించె స్థా ♦ వరచరాత్మ। కముగు జగమెల్ల
నిట్లు త ♦ గంబొనర్చి। దండపాణియు మహిమని♦ష్ఠుండునగుచు
దక్షిణదిగీశుఁడయ్యెఁదా ♦ శిక్షకొఱకు॥ ౧౧౪

ఉ॥ ఆరయసాత్వికాంశతాహరిహ ♦ యాదులమధ్యను భస్మమధ్యనం।
గారముఁబోలెవాయువునఁ♦గ్రాలుహుతాశనుమాడ్కి నంబుభృ।
ద్వారసమావృతుండగు ది ♦ వాకరుపోలిక సృష్టిముఖ్యకా।
త్కారణమయ్యె దానవవ ♦ గమ్యతనుండు యముండతండిలన్

సీ॥ కావున నిఖిలజ♦గత్కారణసువాక్య; తాత్పర్యరూపమైతత్పదార్థ
మైశుద్ధబుద్ధము ♦ క్తాదిరూపంబునాఁ; బ్రహ్మంబునాగుణ ♦
రహితయముఁడై। యగు సంయమీశ! త♦దంశుఁడౌసగుణుండు;
నిర్గుణుండౌయము ♦ నిర్ప్రజింపఁ। గాశక్తులేరును ♦ గామిమే
మనికంబు; నీలాభుఁడౌయము ♦ నింగొలుతుము॥

గీ॥ దానవేగహాని ♦ నూనుమూలాజ్ఞాన। మంతయముఁడెసర్వ ♦
మనెడుబోధ। మెసఁగు శుక్లయమముని ♦ యెఱుకయా పిమ్మట
మోక్షమొదవు నిక్క ♦ ముగను బిదప॥ ౧౧౫

గీ॥ కాన మోక్షార్థులగుట నిం♦కనోగిమీర। లెల్లరు ననన్యచిత్తులై
యెసఁగుభక్తి। నయ్యమోపాస్తి సలుపుఁడీ ♦ యముసెఱుక నే।
పొందెదరు మోక్షసామ్రాజ్య ♦ మును నిజముగ॥ ౧౧౬

కం॥ అనుచుంగింకరముఖ్యక। మనమతనిష్ఠులు వచింప ♦ మస్కరి
పతితా। వినిపల్కెనిట్టు లత్తఱి। ఘనతరసద్యుక్తు లెసఁగఁగావా
రలతోన్॥ ౧౧౭

కం॥ మీదనుడు లియ్యవెల్లను। వేదవిరుద్ధంబులగుట♦ విజ్ఞావళికా।
మోదంబెపుడునుగూర్పం। గాదక్షంబులిలలోనఁ♦గావెన్నంగన్

నాచికేతోపాఖ్యానము

సీ॥ మునునాచికేతాఖ్యుఁ ♦ డనరెడు విప్రుండు; జనకప్రదత్తమహా♦
శాపమునను । యమునిపురంబున ♦ కరిగి యయ్యమునింట;
నశనశూన్యతమూఁడు ♦ నిశలవలఁకు । వసియించెఁ గడుబ్రహ్మ♦
వర్చస్సుదీపింప; నట్టి యతిథివర్యు♦ యముఁడుసూచి । తానెంత
యును వేప ♦ మానుఁడై యర్థరా; మరుఁజేరి మిగుల న♦
మ్రత్వమెసఁగ ।

గీ॥ బలికెనిటు తీవ్రమూఁడు రా♦త్రులు నిరశనుఁ । డవయియుచ్చట
నిష్కృపుఁ♦డవగు చతిథి । వైవసించినకతనభూ♦దేవ! మ్రొక్క ।
దనువరత్రియమును గోరు ♦ కొనుమటంచు॥ గీ-౨౦

కం॥ నతిపూర్వకముగ శమనుఁడ♦కితవతనిటు వల్క-నాచి ♦కేతుఁడు
వినిము । దృతుఁడయి మనోహారంబగు ♦ గతినయ్యమునాగ్రి
జాతుఁ ♦ గనియిట్లనియెన్॥ గీ-౨౧

ఉ॥ అల్పముగాని మీఁదగు ద ♦ యన్విలసిల్లుత నింక శాంతసం।
కల్పుఁడుపీత భీతియు వి ♦ నాశితమన్యుఁడు సన్మనస్కతా।
నల్పుఁడు నాచుమజ్జనకుఁ♦డై తగు గౌతముఁడిద్ధరిత్రిలోఁ।
బొల్పగు ఖ్యాతితోడ సత ♦ ముందాలి యశావరమాతనిద్దియే॥

ఉ॥ నావుడుఁబల్కె-నిట్లు యము♦నాథునిసోదరుఁడార్యవంద్య! మీ।
దావిమల ప్రభావమున ♦ నార్యుఁడు మీజనకుండు నిర్భయుం
డై విగతస్వమన్యుఁడయి ♦ యుంచితచిత్తుఁడునై యనీహుఁడై
దేవచయేష్యుఁడై మహిన♦తి ప్రమదంబున నొప్పునెప్పుడున్

కం॥ కావున రెండవ వరమును । వేవరియింపుమిఁకనీవు♦ విప్రోత్తమ!
యం। చావేలుపుతగఁ బలుకం। గావినియిటుపలికె ద్విజుఁడుఁ♦
గడువినయమునన్॥ గీ-౨౪

గీ॥ నీవెఱుంగుదు స్వర్గ్యవ ♦ హ్నినిగరంబుఁ। దద్విధముఁదెల్పు
మొగిశ్రద్ధ ♦ ధానుఁడనగు । నాకొఱకుఁ జేర్మితో; స్వర్గ ♦
లోకమునను। నమృతతనుదానఁగనెదరు ♦ శమన! బుధులు॥

మ॥ అనుచుంగోరెను నాచికేతునకుఁ దా♦ నగ్నిస్వరూపంబుఁ జే

ర్మని గాలుండువచించె నంతట ధరి ♦ త్రీదేవుఁడాధర్మజే।
వునితో దేవ! పరేతుఁడౌనరునకు ♦ నొప్పొందుఁజూడన్గ్ని కే।
తన నితాంతమ్మని కొందఱాడెదరు స ♦ త్యంబందురింకొందఱిలన్

కం॥ ఈవిద్య నాకుఁగూరిమి ♦ దైవాఱఁగ దెల్పినన్ను ♦ ధన్యుఁగ
జేయం। గావేడెనిద్దె మూఁడవ । దావరమగుఁగాత మనుచు ♦
నర్థితఁబలుకన్॥ ౨౨౮

చం॥ వినియముఁడవ్వరంబుఁ బృథి ♦ విన్గడుగోప్యముగాఁదలంచియా।
తనికి ధనాధులన్నువిత ♦ తంబగులోభముఁగల్గఁజేయఁజా।
లునుడులఁబల్కి యాతనిని ♦ లోభవిముక్తుఁగ విద్యఁగోరువా।
నినిగ నెఱింగియర్హ్వుఁడని ♦ నెమ్మదినెంచివచించె గోప్యమున్॥

ఉం॥ అనిశము నెల్లవేదముల ♦ నారసిదేనిఁదలంచు సంతతం।
బనువచియించునెల్లతప ♦ ముల్గడుదేనిని బ్రహ్మచర్యము।
న్ఘనులొనరింత్రుదేనిఁగనఁ ♦ గాననయంబును నప్పదంబుపా।
వనియెద సంగ్రహమ్ముగసు ♦ గోప్యమునీకు ధరామరాగ్రణీ!॥

సీ॥ బ్రాహ్మ్యమును క్షత్త్రమును నజ ♦ స్రంబునోద। నముగునెవనికి
నుపసేచ ♦ నంబుమృత్యు। వెవనికౌనట్టి విభునిన ♦ హీనునతను।
సర్వతనుగతునాత్మనెం ♦ చనగుముక్తి॥ ౨౩౦

కం॥ ఇవిమున్నగఁగలనుడుల। నవివితనయుఁడుసెప్పనద్ధ ♦ రాదేవత
నూ।భవుఁడువినిధన్యుఁడగుచుని। జవసతికిం జనియెఁదావె ♦ సన్న
ద్ధుఁడై॥ ౨౩౧

మ॥ ఘనుఁడైనట్టియముండువిప్రునకువ ♦ క్కాణించె"బ్రహ్మోపసే।
చనమామృత్యువటంచునిట్లుశ్రుతిఁగాం ♦ చంగానగుంబమ్ముతాఁ
దనకున్నభక్ష్యముగాఁగఁజెల్లమిని ప ♦ త్యంబౌపరబ్రహ్మమే।
యనిశంబున్నకలాదిహేతువుఁబరం ♦ బౌఁగాలుకంటెన్గడున్।

చం॥ అనిశమునట్టిబ్రహ్మమె వ్రి ♦ యాత్నమునన్వ్యధివిష్ణుశర్వము।
ఖ్యనిఖిలరూపతంగొలువఁ ♦ గాఁదగునెల్లరకైననౌపనే।
చనికములైనచిహ్నముల ♦ సంతతముద్ధరియింపముక్తికే।
ల్గుననుట సాహసంబనన ♦ గున్గడుఁగాతవబోధలేశమున్।

కం॥ వినుఁడీమార్కండేయుం। బనెడు పురాణమునను క్త ♦ మగు కత
భక్తావనుఁడైన మహేశ్వరుఁడు యముని దండించి నిజభక్త♦
పోషణుఁడయ్యెన్ ॥

సీ॥ సుందరుండనఁగవ ♦ సుంధరఁగలఁడతఁ; డురితాత్ముఁడైనమ♦
ర్త్యుండొకండు। ధనవాంఛఁజేసి యా♦ తఁడు జాగరణమొకట;
శివరాత్రియందొన♦ర్చెం దెలియక । కొంతకాలంబున ♦ కుంగ్ర
తాంతుని దూతలరుదెంచి మెయి నుండి ♦ యతని లాగి। పాశ
బద్ధుఁగ జేసి♦ వేశమనుని ప్రోలి;కిం గొనిపోవుచుం♦డంగనంత।
గీ॥ శివునికింకరులరుగుదెం♦చి వెసవారి। నెల్లరను బారఁ ద్రోలిమ♦హే
శులోక। మునకు నాసుందరాఖ్యుఁగొం♦పోయిరతఁడు। గ్రాలె శివ
భక్తులందున♦ గణిగనచట॥ ౧౩౫

చం॥ మఱియునజామిళాఖ్యుఁడుస♦ మంజసమైతగు విప్రకృత్యము ।
న్డొఱఁగియు నీచజాతియగు♦ తొయ్యలితోడుత సంచరించియే।
పురఁడనుజన్ములంగనిక ♦ పుంగిట వారలఁ బేర్మిఁ జేర్చుచు।
న్నిరతముఁదన్మనస్కతన♦ నేహము నెంతయుఁ బుచ్చె నీచుఁడై॥
ఉ॥ ఆయఘమూర్తియున్మరణ♦ మాతఁడుఁ బాఁగడ సారిపట్టినా।
రాయణ! యంచుఁ బిల్చుచును♦ బ్రాణములన్విడ యామ్యులాభటు
లీయుతు వానిఁ బట్టికడు♦ బీడితుఁ జేయుచునుండ నంతనా।
రాయణదూతలచ్చటికి♦ నాగతులైరి రయంబు మీఱఁగన్॥
గీ॥ వచ్చి యమకింకరులనునా♦ వలకుఁ ద్రోసి। కూర్మినవ్విప్రువారువై♦
కుంఠమునకుఁ। దోడుకొనిపో నిరయ్యమ♦దూతచయము। భగ్న
సంకల్పమైయేగె♦ భవనమునకు॥ ౧౩౬

శా॥ కానన్మీరిఁకఁ బూర్వచిహ్నముల వే♦ గన్విడి యద్వైతవి।
ద్యానిష్ణాతులరై యనారతము వే♦ దప్రోక్తసత్కర్మసం।
తానంబుం బొనరించి శుద్ధులయి యం♦ తస్సౌశికోద్యత్కృప।
న్జ్ఞానంబూని సుశాంతులై కనుఁడు మో♦క్షంబున్సుధీయుక్తులై॥
చం॥ యమివరుఁడిట్టు తెల్పఁగర♦ యంబున వారలు భక్తితోఁ బ్రణా
మములనొనర్చి చిహ్నధృతి♦ మానియతి ప్రవరోక్తమైనమా।

ర్గమునఁ జరించుచున్న విగత ♦ కల్మషులై సతమయ్యమీాట్పుదా।
బ్జముల నెదందలంచుచుల ♦ సన్మతులై విలసిల్లిరెల్లరున్॥

సంయమీాంద్రుండు ప్రయాగలో వరుణభక్తుల నద్వైతులఁగావించుట.

చం॥ యమివరుఁడంతశిష్యునిచ ♦ యంబొగిఁ దోనరు దేవగంగకున్।
న్యమునకును సరస్వతికి ♦ నారయసంగమదేశమాప్రియా।
గము నెడిపుణ్యదంబగుచుఁ ♦ గ్రాలెడు క్షేత్రముఁ జేరి యందువా।
సమునొనరించెశిష్యచయ ♦ సంయుతుఁడై ప్రమథేశుఁ డోయనన్॥

ఉ॥ అంతటఁ బాశచిహ్నధరు ♦ లౌవరుణప్రియులున్ధ్వజాంకులౌ
చెంతయుమీారు వాయుభజ ♦ నేప్సితులు న్మృతపూర్ణచిహ్నులై
వింతగనొప్పునట్టి పృథి ♦ వీభజనేహులు బిందుచిహ్నసం।
కాంతశరీరులైనయుద ♦ కప్రియులు న్ఘనుదెంచిరొయ్యనన్॥

ఉ॥ వారలలోపల న్వరుణ ♦ భక్తులఁ బెద్దవచించెనయ్యమీా।
డ్వారవరేణ్యుతోడ యమి ♦ వర్య! విచిత్రముఁ బుణ్యదంబునై
మీాఱెడు మామతంబె పుడ ♦ మిన్వరుణుం డఖిలోత్తముండు బృం
దారక ముఖ్యవంద్యుఁడు స ♦ తమ్మును జీవనదేశుఁడౌటచేన్

ఆ॥ వె॥ అంతఁ బ్రాణనాథుఁ ♦ డను వాయుభక్తుండు। నతులసంయ
మీాశు ♦ నకుఁ బొనర్చి। పలికె నఖిలమునకుఁ ♦ బ్రాణమైయె
సఁగు న। మీారుఁగొలువఁ గలుగు ♦ మేలటంచు॥ ౧౮౮

కం॥ అంతట భూమ్యర్చ్యాని ద । తాంతరుఁడై తగుననంతుఁ ♦ డను
వాఁడు నమ। స్సంతతి యతిపతి కొనరిచి । సంతత మఖిలోత్త
మేల ♦ సంసేవ్య యనెన్॥ ౧౮౯

ఉ॥ జీవనదాభిధుండు యమి ♦ శేఖరుతోనిటుపల్కెఁ బ్రొక్కియో
దేవ! భజింపఁగావలయుఁ ♦ దీర్థము నెప్డు సుఖంబుఁ గోరుమ।
ర్త్యావళికిన్ద్రివేణిగత ♦ మైతగు తీర్థము బిందుమాత్రమం।
హావితతి న్వెసన్ను నుమ ♦ నోపును భక్తిమెయిన్భజించినన్॥

ఉ॥ చూచినమాత్రఁ దీర్థమది ♦ శోషణముంగనఁ జేయు సర్వమా।
పాచితమున్దలంచి యని ♦ పల్కుచు రాదన్నలుకొంద అంబ! నిం
జూచిననే విముక్తియగు ♦ చోఁ బరిశుద్ధమతి న్మనుంగఁగాఁ।

దోఁచు ఫలం బెఱుంగనని ♦ తొల్లి వచించెను నారదుండు తాన్॥

సీ॥ తనరు "నాహోవా ఇ ♦ దం సర్వ" మనునట్టి; వేదోక్తిఁ జేసి భా ♦
వింపఁ జలమో! సర్వాత్మకం బైయు ♦ జ్రసంబుఁ గావున; బ్రహ్మాత్వ
మొసఁగుఁ దీ♦ర్థమున కెపుడు! నట్టితీర్థంబు నే ♦ మనిశంబు సేవింతు;
మిటఁ బరంబునను లే♦ దించుకయు వి! చారంబు మదిని మో ♦
క్షంబు మాకమరు హ! స్తామలక ప్రాయ ♦ మైరయముగఁ!

గీ॥ గావున ననారతము మోక్ష ♦ కాంక్షులైన! మీరలెల్లరు నిఁక
భక్తి ♦ మెయి నిదీర్థ! సేవన మొసల్పుఁడీ దానఁ ♦ జెలఁగు మీకు
మోక్షసామ్రాజ్యవైభవం ♦ బు తిరమగుచు॥ ౫౪౮

కం॥ అనుచిట్లు వారునలుపురు । ననశంకర సంయమీంద్రుఁ ♦
దాలించి రయం! బున వారి నెల్లరఁ గను! గొని యుక్తి మెలర్పఁ
బలికెఁ ♦ గోవిదులలరన్॥ ౫౪౯

సీ॥ వినుఁడు నానుడులీరు ♦ విశ్వహేతూక్తి వి ♦ రుద్ధంబులగుటని ♦
రూఢముగను! మీమతంబులివెన్నఁ ♦ గామానములు గావు;
తవకు జగద్ధేతు ♦ త వెలయమిని! మొదలవ్వరుణు నెసం ♦ పూ
జింపఁగారాదు క్షరమైన భూతపం♦చకములోనఁ! జేరుటఁ జేసిన ♦
మీరునకుఁ బరము; త్వమ్ము లేదు జన్యభా ♦ వముగలుగుట॥

గీ॥ నప్లైధరకును జన్యమహా ♦ నదియనిత్య! మనెడు ననుమానమునఁ
దీర్థ♦మునున నిత్య! మగునిఁకేమన భూతచ ♦ యంబునడుమఁ!
దీర్థముత్తమమను చాశ్రు♦తివచియించె॥ ౫౫౦

మ॥ క్షరవిజ్ఞానము చేతనక్షరవిరా ♦ జద్బ్రహ్మసంప్రాప్తి లే!
మిరహించెం దెడి మోక్షమబ్బదుసుఁడీ ♦ మీకెప్పునే నైహికా!
ద్ధరలాభంబున నిత్యసేవనము చేఁ ♦ దోఁపంగఁ బోదట్లుగా!
నరయం బోగతి మోహముద్రా ♦ ఱఁగి యూ ♦ నంగోరుఁ
దద్వైతము॥ ౫౫౧

కం॥ విశ్వసుఖాతి క్రాంతము । నశ్వరమున మేయమునయి ♦ యల
రెడు బ్రహ్మం! బోశ్వ్రశేయస మొసఁగుట । శశ్వన్మతినూని
ముక్త ♦ సంగులరగుఁడీ॥ ౫౫౨

క॥ అని శంకర సంయమితే । ల్పినవిని వారెల్లహృన్మ ♦ లినత విశ
రయంబునఁ జన్నెలఁదొలఁగికదు।న్దనరిరి శుద్ధాద్వయపర ♦ తఁ
దతాత్త్విపులై॥ ౧౨౩

ఆచార్యుండు శూన్యవాదితో వాదించుట.

ఆ॥ వె॥ అంత నయ్యతీంద్రు ♦ చెంతకు శూన్యవా । దియరుదెంచి
మొక్కి ♦ దేవ! తొల్లి । యందుఁగంటినొక్క ♦ యక్కజమద్దానిఁ
దెలియఁ మంచునిట్లు ♦ పలుకఁదొడఁగె॥ ౧౨౪

మ॥ మృగతృష్ణన్విలసిల్లు శుద్ధమగు వా ♦ రిన్స్నానముం జేసివే।
గగనోద్భూత సుమాళి శీర్షమున సం ♦ కాశింపఁగాఁ జేసివిం।
నగఁగేలన్నశశృంగమూని చనువం ♦ ధ్యాపుత్త్రునిన్ దేవబు।
ద్ధిఁగదున్భక్తి భజించివచ్చితినొగి ♦ న్థీ వర్య! మీ చెంతకున్ ।
ఉ॥ సంబర మొప్పనిప్పగిది ♦ శంకఁదొలంగి వచించువానివా।
క్యంబులనాలకించి విబు ♦ ధాగ్రణినీకుఁగలట్టినామధే।
యంబెటువంటి దంచడిగె ♦ నయ్యతినేతయతండు నేనిరా।
లంబనసంజ్ఞతోడుతఁజె ♦ లంగుదు మత్పితల్లప్తనాముఁడా।
క॥ కదుఁగీర్తితోఁ జెలఁగునా।తఁడెచెప్పెయతీంద్ర!మన్మ ♦ తంబును
నిలనా।పుడు నవ్వియయ్యమీశా।నుఁడువల్కెను వానిఁదాఁగ ♦
నుంగొనియిట్టుల్ ॥ ౧౨౭
ఉ॥ నీదుమతంబిదెన్నఁగదు ♦ నిందృముశూన్యముగానశూన్యమా।
నేదదికాదుబ్రహ్మము మ ♦ హీస్థలిలోనద తవభార తే।
త్యాదిక వేదమానమున ♦ నక్కతనన్విడు మూఢతన్నుఖా।
పాదకమైన యద్వయవి ♦ భాస్వరవిద్య నెయూనుమిత్తతిన్ ॥
సీ॥ అనియమీంద్రుఁడు వల్క ♦ విని వెండియునతండు; యమివరేణ్య
నితోడ ♦ వనిమెనిట్టు।లాకాశమునకు బ్ర ♦ హ్మత సెప్పఁగాఁదగు;
వ్యాపకమౌట సం ♦ యమివరేణ్య!। కదుఁబెద్దయన్నిటి ♦ కన్న
నాకాశంబె; యాకాశమేపరా ♦ యణముసతము। నాకాశము సె
చొచ్చు ♦ నఖిలంబునను శ్రుతిఁ; గాలు బ్రహ్మత్వమా ♦ కాశమున కె॥

ఆ॥ వె॥ కాననీమతంబె♦యైనంగఁదగు నెల్లరకును ముక్తినందు♦
టకుఁదలంపు। కలుగునెడలననుచుఁ ♦ బలుకంగనయ్యామి। ప్రి
వరుఁడంతనగుచుఁ♦ బలికెనిట్లు॥ ౫౫౯

శా॥ ఓయీ నీవిటులాడకింకగుణసం♦యుక్తంబగునన్నంతత।
మ్మాయాకాశము కానదానికిని బ్ర♦హ్మత్వంబు లేదెన్నఁగా।
వాయూత్పత్తికిహేతువయ్యుజనిభా♦వంబద్ధియూనెంబర।
మ్మెయ్యొప్పారునుమిన్ను నాఁగఁజనున♦య్యాకాశశబ్దంబిలన్॥

చం॥ నిగమములెల్ల లెస్సగ గ ♦ ణించెడు ఖాదులకన్న దేనిఁబె।
ద్దఁగ నెది ద్వైతవర్జితముఁ♦దత్పదరూప మనాదిహానికం।
బగణిత భూరిహర్షమయ ♦ మైతగు బ్రహ్మమదాకసంబునాఁ
గఁగరముఁ గ్రాలునద్దియగుఁ ♦ గాదెనభస్సిటనాకసంబునన్॥

మ॥ అనుచు న్నాయమి నేత తెల్పఁగనతం ♦ డాలించి సంతుష్టుఁడై
యనునా దేశికవర్యుఁ గాంచి యధికం ♦ బౌభక్తితో నిట్లు పా।
వనతంగంటిని మంటిఁదొంటిదగుదు♦ర్వార్యాఘముం గెంటికొం।
టినిమిమ్మంగనుఁగొంటుముక్తిఁగనఁదు♦ష్టిన్దెల్పుఁడీబ్రహ్మమున్

ఉ॥ పేశలమైన పేర్మిభవ ♦ భీతిని బాపియపావుఁ జేయుమో।
దేశికవర్య నన్ననయ ♦ తిప్రవరుండను నిట్టులెప్పునా।
కాశసమాఖ్యనద్వయము న♦ ఖండునిభక్తి భజింపు మీవునీ।
కాశివమోసుధీ! యనుడు ♦ నయ్యమిశిష్యత నందెనాతఁడున్

లక్ష్మణుండను వరాహభక్తుని విదేహముక్తిఁ గఱపుట

శా॥ అంతస్తక్ష్మణ సంజ్ఞకుం ♦ డగు వరా ♦ హస్వామిభక్తుండనే।
కాంతేవాసియుతు న్యతీందుఁగ నిసా♦ష్టాంగంబుగా మ్రొక్కియ
త్యంతంబు న్రినుణేయమాసుఁడి మదీ ♦ యంబౌమతంబిద్ధవి।
న్నింతు న్నీకు యతీంద్ర! విన్మనుచుఁ జె♦ప్పెన్దానుదత్సన్నిధిన్

చం॥ ప్రిళయజలప్రితీనను ధ ♦ రన్మను దక్షత నుద్ధరించెని।
ర్మల కృప నెవ్వఁడా దిమవ ♦ రాహుని సర్వభుభక్తితో భుజం।
బులనొగిదంష్ట్రిచిహ్నములఁ♦బూనిభజింపుఁడుముక్తిఁ జెందమీ
రలు తగనెల్లరున్బరుఁగ ♦ రంబును నింక సమాహితాత్ములై॥

చం॥ అనవుడుసంయమీంద్రుఁడిటు ♦ లాతనితోననుఁ, లక్ష్మణాఖ్య! నీ
వనుడివినట్టి పల్కుఁడియ ♦ వుం గదు నింద్యము విప్రవర్యుచే।
తనొక తపంబెనేయుఁగ స ♦ దాతగుఁ జిహ్నధృతి బ్రమాణతే।
చ్ఛనెగడనేని మేనను ఘు ♦ మప్రముఖాంక ములన్ధరింపుమీ॥
మ॥ వినుమీ లేదు ప్రయోజనంబులవము ♦ న్వేదోక్తకర్మంబుకం।
టెనునన్యంబగుదానిచే సగుణత ♦ స్థీపించు బ్రహ్మంబుఁగా।
ల్వనగుంజుమ్మనెదేనిఁజిహ్నముల న్నె ♦ ల్ల నీవ్వడిసేవింపు తు
ష్టిని శ్రీవిష్ణుశివాది రూపమగుచుం ♦ జెన్నారు నాబ్రహ్మమున్
ఉ॥ మేదినిదండ మండఁదగు ♦ మిక్కిలి భూదివిజుండుఁద్యక్తసం।
ధ్యాదికకర్ముఁడైన మెడ ♦ నట్లగుట న్వైసమూఢబుద్ధి నీ।
వాదె షఁదోర్ధ్రిలిచిహ్నముల ♦ నన్నిఁకవీడి కులార్హకర్మమే।
యాదృతి సల్పశుద్ధిఁగని ♦ యందెదుభవ్యముమోక్షలబ్ధిచేన్॥
కం॥ అనియతివర్యుఁడు దెల్పఁగ । వినిదేశిక ముఖ్యువలన ♦ విమల
జ్ఞానం । బును గనియతఁడు దదాశ్రిప । తనెగడె నిరతంబుఁ
బరమ ♦ తాపసుఁడగుటన్॥ ౧౬౯
సీ॥ అంతటఁగామక ♦ ర్మాభిఖ్యుఁడగులోక; సేవకుండరుగుదెం ♦ చి
యమివర్యు। నకు్రమొక్కి యనియెన ♦ నారతంబు నెసంగుఁ;
గడుఁ బరేశుండు లో ♦ కములగుమి నె। కానమోహాసక్తు ♦ లైన
మీరలనన్య; మతులౌచుదానినే ♦ సతముఁ గొల్వఁ। డగుముక్తి
సత్యలో ♦ కాత్మక తత్సేవ; నమున నేకానియ ♦ న్యముకఁగాదు।
గీ॥ నావుదున్దండి నేతయో ♦ ధీవిహీన। సత్యరూపవిముక్తి యు ♦
నిత్యసేవ। వలనఁ గలుగదటంచన ♦ వాఁడు గురున। కెఱఁగి
యద్వైతవృత్తిర ♦ హించెఁగరము॥ ౧౭౦
సీ॥ అంతటగుణసేవ ♦ నాసక్తులయ్యతీ; శ్వరునకు మ్రొక్కి ప ♦ ల్కిరి
టు లపుడు। సంయమీశ్వర! యెవ్వి ♦ జగములకెల్ల హే; తువు
లెవ్వికర్తలు ♦ ద్రుహిణముఖులు। కట్టిగుణంబుల ♦ ననిశంబు
సేవింపఁ। దలఁచెదుమేమతి ♦ ధన్యులమిల। సర్వమయము ♦ లై యె
సంగుట నవియెమోః క్షముఁ గోరుమీకు సే ♦ వ్యములు సతము।

గీ॥ ననుడు మోక్షప్రాప్తికి ముముక్షు ♦ న్యభజనంబ । దెంతయును యుక్త
మని సంయ ♦ మీంద్రుఁ డాడ । వినికు మతిపీడి వారెల్ల ♦ విమల
భాస్వ । దద్వయాసక్తిఁ గనిరి త ♦ దాశ్రితులయి ॥ గీ౨౧

సాంఖ్యు నద్వైతమతావలంబుఁ గావించుట.

గీ॥ అంతటఁ బ్రధాన సంవాది ♦ యైన సాంఖ్యుఁ । డెంతయు రయమ్ము
బున నీయిన నట ♦ కేగుదెంచి । యతికుల శ్రేష్ఠునకు నమ ♦ స్కృ
తులఁ జేసి । పలికె స్వమతాభిమాన మొ ♦ ప్పంగ నిట్లు ॥

గీ॥ దండివర! విశ్వమునకు పా ♦ దానకారణమయి రాణించుఁ జుమి
ప్రధా ♦ నము ప్రమాణ । మగును మన్వాదిక స్మృతు ♦ లట్లు
స్మృతిమ । హాన్మఖ సు హేతుగుణ సామ్య ♦ మగునదనఁగ ॥

గీ॥ పరఁగు నవ్యక్తమన వ్యక్త ♦ భావమనఁగఁ । బరము నక్షరఁ బరమొ
కఁడు ప్ర ♦ పంచమందు । దాని సేవించుమాత్రనే ♦ మాన
వులకు । సన్నిహితమయి కాలిలు మో ♦ క్షము నిజముగ ॥

కం॥ ఇత్యాది స్మృతులనిశము । యత్యధినాయక! రహించు ♦
నకృతమునస । న్మత్యంచితులగు బుధులకు । సత్యంబుగ నీమ
తంబె ♦ చనుఁ గైకొనఁగ ॥ గీ౨౪

కం॥ అన విని సంయమీంద్రుఁ డిటు ♦ లాడెదు, వేదవిరుద్ధమాటని
ట్లనఁ జనదెప్డు, సాంఖ్య! విను ♦ మారయ శ్రుత్యనుకూలమైన తం
బును విలసిల్లు సత్స్మృతియె ♦ పొందుఁ బ్రమాణతఁ జూడగా జగం
బునకుఁ బ్రధానమెప్పుడును ♦ బొందదు కారణతత్త్వంబుగన్ ॥

చం॥ జడమనన ప్రధానమిద ♦ శబ్దమునాఁ బడు నీక్షితృత్వమా ।
న్నదుఁ గనరామిఁ బ్రాఁజడవు ♦ నంగన నానిటు కారణత్వమున్ ।
బడయదిదట్లుగానఁ బర ♦ మంబు సదాత్మక మవ్యయంబు నాఁ ।
బడియెడు బ్రహ్మమే సతము ♦ భాసిలుఁ గారణమౌచు నంతకున్ ॥

గీ॥ కావున విమూఢమతి నివే ♦ గము గపీడి । ప్రవిమలాద్వైతనిష్ఠఁ
గ ♦ రంబు నెనసి । సుఖివి నీవిపుడను మట్టం ♦ చు యమివర్యుఁ । డాడ
విని సంయమీంద్రుతో ♦ నతఁ డిట్టులనె ॥ గీ౨౫

చం॥ దమికులవర్య! చూడఁగఁ బ్ర ♦ ధానము శబ్దము గాదు సుమ్ము వా ।

సిమొనయు వేద మేయిటన ♦ చింత్యమరూపమనంతమవ్యయం।
బుమహాదభిఖ్యత త్త్వపర ♦ మునస్రిసహీనమగంధ్యనాది వ్య।
క్తమనంగరాని ద్వైతగుప♦దంబు నెఱింగితో ఁ అంగు మృత్యువుల్॥

మ॥ అనుచున్వేదమునం బ్రధానమిటులే ♦ యవ్యక్తశబ్దంబుచే।
తను జెప్పంబడెనంచు నాతఁడననా ♦ దండించుచ్రిఁడాలించితా।
ననునవ్వానికి నీగతి న్ప్రికరణా ♦ ద్వ్యవ్యక్త శబ్దంబుచే!
తను బ్రాజ్ఞుం డెవచింపఁగాఁబడియెనూ♦తథ్యంబుగా వెండియున్॥

మ॥ ధరలోన న్గుణసామ్య సేవనముచే♦ తన్నుత్త్వవిస్తారభా।
స్వరరూపంబగు జ్ఞానమెప్పుడుమ నెం ♦ చంగల్గదఖ్యాటఁ బా।
మరబుద్ధీ! యొగినీమతంబు విడి ని ♦ ర్మాలిన్యమై గ్రాలునీ।
పరమాద్వైత సువిద్యనూని సుఖవై♦భాసిల్లు మీ వెంతయున్॥

కం॥ అనియమివరుఁడాడరయఁ। బున సాంఖ్యుండతఁడుఁ దనదు ♦
పూర్వమతముపిఁ। డి నెగడెనద్వైతాస । క్తినియమి పాశ్రివత
చేసు ♦ దీకలితుండై॥ గీ॥ ౨

కాపిలాఖ్య యోగితోవాదించి కృమతించుట.

ఆ॥ వె॥ అంతఁగాపిలాఖ్యుఁ ♦ డగు యోగవిత్తముం । డయ్యు
మీఁదుచ్రెంత♦ కరుగుదెంచి। వినయమెసఁగ నెఱఁగి ♦ విజ్ఞావ
ళికి వింతఁ। గొలువు విధముదోఁపఁ ♦బలికెనిట్లు॥ గీ॥ ౩

కం॥ యమివర! యోగమునను మో। క్షము సేకుఱు సాధకులకు ♦
సత్యంబుగనం। చునుదీయ ప్రామాణిక । విమల మతంబు
సుమిదాని ♦ విధముఁదెలిపెదన్॥ గీ॥ ౪

సీ॥ విమలమై చెలఁగు వి ♦ విక్తదేశమునందు; శుచియగుసుఖాసన♦
స్థుండునగుచు। సమకంఠశీర్షదే♦హమహితుండై యూర్ని; మా
తిగుండైయింద్రి♦యములనెల్లఁ। దగనిరోధించి యెం♦తయుభక్తిఁ
దనగురు;ముఖ్యున కెఱఁగిహృ♦త్పుండరీక। మునురజో విరహితం♦
బుగవిశుద్ధముగభా;వించి తన్మధ్యను♦విశదునివిభు।

గీ॥ శాంతునవ్యక్తునాదిమ♦ ధ్యాంతరహితు। నమృతునినచింత్యు
శివు నేకు♦నఖిలభూతు। యోనివఖిలేక్షితను బ్రహ్మ♦యోనినద్భు।

తునిఁజదానందునిబ్రాహ్మణయ♦నునినరూపు ॥ ౯౮౮

గీ॥ మహితుఁబరమేశునభవును♦ మానహాయు। నీలకంఠునశోకు
ధ్యా♦నించిమునివరుఁడుఁదమఃపారమునొగిఁజే♦రుననుటాది!య
గునిగమవాక్ప్రతతిఁబ్రమాణ♦మగుమతమిది॥ ౯౮౯

చం॥ మఱియుయమీంద్ర!యోగపుస♦మాజమునందజపాఖ్యవిద్య
వి।స్తరముగఁజెప్పఁగాఁ బడియె ♦ దానవిధానమునన్బుధాళికిం।
గరమున జక్రషట్కముఁద ♦ గన్మహిభేదనముంబొనర్చుచో।
వఱలు విముక్తిముక్తిరతి♦ భాసిలు మీకిదెయానఁగాఁదగున్॥

చం॥ అనవుడు సంయమిప్రవరుఁ♦డాతనితోనను నిట్టులోయి!నీ।
దునుడియిడప్రమాణమయి♦తోఁచుఁజుమీదహరాభిధానవి।
ద్యనెవచియించెనాశ్రుతివి♦తానము ముక్తిదమట్లకానినీ!
వనిశముఁబల్కుయోగమెద♦నారయహేతువుకాదు ముక్తికిన్॥

మ॥ అజపాభావుకమూలమంత్రమునకో♦యప్రాజ్ఞ!"సోహ"మ్మటం
చుజగన్మండలి నర్థమొప్పెసఁగుటం♦జూడండజీవేశభే।
దజమాగంధలవమ్ములేదుగద పం♦తంబొప్పఁగానెట్టుల।
య్యజపావిద్యయెయోగమంచనఁగశ♦క్యంబయ్యెడిన్దెల్పుమీ॥

సీ॥ సక్రమంబుగఁజక్ర♦షట్కంబునుంగుండ; లినిచేతభేదించు♦ట
నెవిముక్తి। యగుననునుడియను♦నప్రమాణంబగుఁ; దగఁదన్ను
సర్వభూ♦తములయందుఁ। దనయందు సర్వభూ♦తములనీక్షించు
నేఁ;ర్పరియెచేరునుబర♦బ్రహ్మమునొగిఁ।గానియన్యంబగు♦ కార
ణంబునఁగాద;టన్న యామ్నాయవా♦క్యమునఁజేసి।

గీ॥ శాంతిదాంత్యుపరతితితి♦క్షులనెసంగు। శుద్ధమతియైనయధికారి♦
చూడవలయు।నాత్మయందాత్మఁగేవల♦మనుశ్రుతివచ। నములఁ
దావకమతముపే ♦ క్ష్యమిఁకసుమ్ము॥ ౯౯౦

కం॥ అనుచుంబల్కెడుయతివ।ర్యున కాపిలసమాఖ్య♦ యోగమ
తస్థుం। డనె"నపరిజ్ఞానవశం। బునఁబల్కెదుదండి!నిక్క♦ ముగ
వినుమనుచున్॥ ౯౯౧

సీ॥ పుడమినిఖేచరీ♦ముద్రనెఱుంగక;యునుధునీత్రితయసం♦యోగ

ముందిరి|కూటంబటంచెదఁ♦ బాటింపకయు నుశృం;గాటకంబును
లోఁద♦గఁ దెలియకయుఁ| బూర్ణమండలమార్గ ♦ మనమనోన్మని
దాస్వ;రూపంబు నెఱుఁగు నే♦ర్పుంగనకయు| నంగుష్ఠమాత్రుఁ డై
యలరెడు పురుషుని; యునికి గుర్తెఱుఁగక♦ యునవిరతము।
గీ॥ నెవఁడు "బ్రహ్మాహమస్మి" యం♦ చెచ్చుగనను| నతని నాల్కను
వేగఁ గో♦యంగవలయు| నిలనవస్థాత్రిక స్థాన♦ మెఱుఁగకే నె♦బ్రహ్మ
మనువానిశిరముధ♦రంబడు వెస॥ గీ. ౨
మ॥ లయయోగజ్ఞుఁడుఁ దాఁబరంబనఁగఁ జె♦ల్వంబందు బ్రహ్మంబు నెం
తయు వేగంబుగఁ జేరెడిన్వ్రతమనం♦గానొప్పు యోగంబుబు।
ద్ధియుతుం డెవ్వఁ డెఱుంగునో యతఁడుఁ దా♦ దివ్యద్గతిం జేసున|
వ్యయమై క్రాలు సనాతనంబయిన బ్ర♦హ్మంబున్వరంబు న్వెసన్॥
కం॥ అనునివి మొదలగునట్టివ| చనముల బలమునను జేసి♦ సంయమివర
మో| క్షునిరతులగుమీకిదె కై| కొనఁదగు యాత్మమున యోగి ♦
కోటినుతింపన్ ॥ గీ. ౪
మ॥ యతివర్యుండిటులంతవానికను "నీ ♦ వయ్యా రెయజ్ఞానమో.|
హితచేతస్కుఁడ నొచువ్యర్థముగనే♦ హెచ్చైగతిన్వాగదీ।
ష్టితినష్టాంగిక యోగమెన్నఁగవిము♦ క్తింగూర్పదెప్డున్విశు|
ద్ధతనై కాగ్ర్యము శౌత్రమార్గమిదుశు♦ ద్ధంబొక్క వేదంబెయా॥
సీ॥ ఆమ్నాయమెవ్వడు బ్ర♦హ్మజ్ఞానమునము క్తి;కలుగునటంచును♦
బలుకుచుండ| మోక్షంబు ఖేచరీ♦ముఖ్యవిజ్ఞానఁబు; లేనిమానవు
లకు♦ లేదటంచు| ననుటయత్యంతసా♦ హసమున నేకాని; కాదుమ
హో కృఁడో♦ కారణమునఁ| గాన వేదప్రోక్త ♦ కర్మనిష్ఠుండవై;
చిత్తశుద్ధిని నెన♦సి సువివేకి|
గీ॥ వైవిరక్తినిగనిశమా♦ద్యములనొప్పి। యొగిముముక్షుండవగుచు
నం♦త గురుముఖము| వలనఁ దత్త్వమసియనుస♦ద్వాక్యమువిని।
యాత్మగతిని విచారింపు♦మధికముగను ॥ గీ. ౬
ఆ॥ వె॥ అంతనీవుసచ్చి♦దానందమయపర| మాత్ముఁ డద్వితీయుఁ♦డ
తఁడ యేన| టంచు నెఱిఁగి యపున♦రావృత్తికంబగు| ముక్తిఁగ

నెదునిక్కముగనుసుమ్ము॥ ౫౯౭

కం॥ అనియత్యుత్తంసుఁడు పేర్మిని దెల్పఁగ వినియతండు మిగులఁ జెలఁ
గుభ। క్తినిదత్పదాబ్జయుగ్మం। బున కెఱఁగి తదాశ్రవత్వ ముం
బొందె వెసన్॥

పరమాణువాదులతోడి వివాదము

సీ॥ అంతఁబరమాణువాదసమాశ్రితులగు। ధీరశివనామకాదులే
తెంచి సంయ। మీంద్రపదకంజయుగమున కెఱఁగి వేగ। స్వీయ
మతరీతిఁగడఁగి రిచెప్పనిట్లు॥ ౫౯౯

ఉ॥ ఎన్నఁగఁగర్తనాఁబడు పరేశుఁడు సర్గమునందు నిత్యతం।
జెన్న గుభూముఖాణువులఁ జేర్చు లయంబున వానివేఱుసే।
యున్ని పుణత్వమొప్పఁగ నోయమి! లోకగురుండు లోకముల్।
చెన్నుగఁ జేసి జీవులసృజించి చెలంగును సాక్షియట్లు తాన్॥

చం॥ అనవుడు వారికయ్యతి వరుండిటుపల్కె నెన్నమీ।
దునుడు లివప్రిమాణతను దోఁచెడు వేదవిరుద్ధరీతిచే।
వినుఁడిఁక ఖాదిసర్గమొద వెన్నరతాత్మని వల్లనంచు వా।
కొనె నిగమంబటన్న నొన కూడెడు నిత్యతఖాదులందెటుల్

మ॥ అగునిత్యుండు పరేశుఁడొక్కరుఁడె జన్యంబైనయీవిశ్వమె।
ల్లఁగనుంగొన్ననినిత్యమేయగును వాలాయంబజన్యత్వమా
జగదీశానునికంటెఁ గొన్నిట విరాజద్రీతిమై నున్నఁజె।
ప్పఁగ రాదెప్పుడు నంతకు జ్జనకత న్యాపిల్లమిన్వానికిన్॥

కం॥ గౌతమశాస్త్రముఁజదివిన। యాతఁడు సృగాలయోని నం
దున నెడు వి। ఖ్యాతవచనమున మీరొగి। నాతెఱఁగుందొఱఁగి
యానుఁ దద్వైతంబున్॥ ౬౦౩

గీ॥ అంతగురుభక్తి సంజాతమై యెసఁగెడు। ఘనవిశుద్ధాత్మ
విజ్ఞానమున విముక్తు। లగుఁడనుచుఁ దెల్ప ధీరశివాదు
లార్య। పాదునకు మ్రొక్కిశిష్యులై పరఁగిరపుడు॥ ౬౦౪

యమివరుండు కాశికిఁజేరి కర్మవాదులకుఁ గర్మమర్మముం దెల్పుట.

చం॥ యమివరుఁడంత వేకువఁ బ్రహర్షమెసంగఁ ద్రివేణిలోనస్నా

నము నొనరించి యాశ్రవణ♦నంబులతో నటనుండి ప్రాక్సమా।
గ్రమునను విశ్వనాయక చ ♦ కాసికిఁగాశికిఁ బత్సమాత్రది ।
ష్టమునకు శిష్యసంస్తుతులై ♦ సంగఁగనేగి యటన్వసించెఁదాన్

గీ॥ మూఁడుమాసంబులవఱకు ♦ నాడశిష్య। నేవితుండౌచు సం
యమి♦ శేఖరుఁడు వ। సింపఁ గొందఱు కర్మసం ♦ సేవకులరు।
దెంచి యతిపతి కెఱఁగి వ ♦ చించిరిట్లు॥ ౯౦౬

సీ॥ యమికులవర్య! క♦ ర్మమున నేకలుగు లో; కములకు సర్గము ♦
ఖ్యము నిజముగ। రమ్యమై యెసఁగు క♦ర్మముచేత రమ్యమౌ;
విప్రాదియోని భు ♦ వింగనెదరు। పాపకర్మంబునఁ ♦ బాప
రూతంబగు; శూద్రాది యోనులఁ ♦ జొరనగుదురు। జనక
ముఖ్యులు కర్మ♦ముననె సంసిద్ధిని; గనిరనుటాదిగాఁ ♦ గలుగు
నుడులఁ।

గీ॥ జేసి యనిశంబుఁ గర్మమే ♦ సేవ్యమగుము। ముక్షువుల కెల్లఁ
గడుయత్న ♦ మున విమోక్ష। మనఁబడు సుఖాప్తియే కాన ♦
ననిశముఁదగు। కర్మమునొనర్చి కనుఁడు మో♦క్షంబునీరు॥ ౯౦౭

చం॥ అనియిటు కర్మవాదులన♦నార్యపదుండు వచించెవారితో।
డనిటు,భవద్వచస్స్తతి క♦టా!కడుఁజూడఁగనప్రమాణతఁ।
గను;నిగమంబువాకొనె జ♦గంబఖిలంబును బ్రహ్మకార్యమం।
చనిశమునట్టికారణమె♦యార్యులకున్భజనీయమౌఁగడున్॥

గీ॥ స్థూలమును సూక్ష్మమునయితోఁ♦చుజగమునకు। నెల్లఁగారణ
మైబ్రహ్మ♦ముల్లసిల్లు।నని“ఋతం’చేతిముఖ్యవే ♦ దనిగదితము।
లుఁదగవచియించెడిన్బెకు ♦ లుగడునెపుడు ॥ ౯౦౮

ఉ॥ కావునసర్వవిజ్ఞుఁడయి♦కాళ్లిలుపరేశుఁడొకండెకారణం।
బైవిలసిల్లు విశ్వమున♦కంతకుఁ, గర్మముతాజడంబగు।
జూవె;యచౌటఁగారణత♦నుంగనదెన్నఁడునద్ది; దానిసం ।
సేవనమేలొనర్చెదరొ♦ సిద్ధమువారలుమందులిమ్మహిన్॥

కం॥ అనియతినేటవచింపఁగ।విని వారెల్లనునుదొల్లి ♦ విధముఁదొఱఁ
గివే।గనె పరమాద్వైతసువి।ద్యనుబూని తదాశ్రవాగుర్వై♦లై

చెలఁగిరిలన్॥ ౬౧౧

చంద్రిసేవాచరణుండగు శివాభరణు నద్వయజ్ఞుఁజేయుట.

ఉ॥ అంతయతీంద్రు చెంతకు శి♦ వాభరణాభిధుఁడా శ్రితాళిత।
న్నంతయుఁగొల్చిరాఁగఁడుర♦హించుచు వే చను దెంచి ధీరశీ।
స్వాంతరభాసమానుఁడగు♦నయ్యతినేతకు భక్తితోనమ।
స్సంతతినాచరించికడుఁ♦జాతురిమీఱఁగఁబల్కెనీగతిన్ ॥

శా॥ దండి శ్రేష్ఠ! సుధామయాంశువుల చే♦తన్సర్వవిశ్వంబుఁజం।
ద్రుండాకల్పముఁడెరహింపఁజేయుసురస♦దోహాత్మసంతృప్తినా।
తండేకూర్పుస్వగాత్రనిష్ఠసుధచే♦తంగావునన్భక్తిమ।
ర్త్యుండా వేలుపుఁబూర్ణిమాదిఁగొలువ♦న్మోక్షంబుగాముక్తుఁడౌ।

ఆ॥ వె॥ కానవింక మోక్షు♦కాంక్షులౌమీరలు। సదమలామృతాంశు
సాంద్రుఁజంద్రుభక్తితోడఁగొల్చి♦ముక్తులరగుఁడన। నాలకించి
పలికెఁయమివరుఁడిటు॥ ౬౧౪

శా॥ ఓపాండిత్యవిహీన! మోక్షమిదని♦త్యోపాసనన్గల్గది।
ష్టాపూర్తాదికకర్మముల్సలిపిన♦ఁడుర్వేశలోకంబుఁబు।
ణ్యోపేతుండయి చేరికొంతవడికా♦ర్యాల్మెచ్చఁగానుండితా।
నీపృథ్వీస్థలికేగు దెంచుమఱల♦న్స్వీయ నస్వపుణ్యుండునై ॥

గీ॥ ధూమము నిశయునసితమై ♦ తోఁచునట్టి పక్షమును నాఱు
మాసము♦దక్షిణాయ। నంబుఁజాంద్రమసముగులో♦కంబు నట
కు। యోగిచనిధాత్రికిని వెండి♦యుమఱలుఁజూమి ॥ ౬౧౬

చం॥ దివిజులకింపుఁడన్న మని♦ తెల్పఁబడెన్శ్రుతియందుఁ గానము।
క్తి వెలయనెప్పు నట్టియుడు ♦ దేవు భజించుటఁజేసి ధాత్రిమా।
నవులకు వానిసేవనము ♦ నందగునంచితలోకనిష్ఠగా।
న నెసఖిమూఢతన్విడి య ♦ నశ్వరతంగనుమద్వయజ్ఞతన్ ॥

కం॥ గురువరుఁడిటు తెల్ప శివా। భరణాభిధుఁ డాలకించి ♦ భక్తిఁ
దదంఘ్ర్యం। బురుహములకెఱఁగియెంతయు। వఱలెఁద దాదిగఁ
ద దాశ్రి ♦ వత్వమున మహిన్॥ ౬౧౮

ఆంగారకాది గ్రహార్చకుల కద్వైత బోధసల్పుట.

సీ॥ అంతభౌమాది గ్ర ♦ హభజన పరులరు; దెంచివినతులఁగా ♦
వించి గురుకృ । పానిధియగు నార్య ♦ పాదున కనిరిట్లు; యమి
వర్య! యంగార ♦ కాది కగ్ర। హోపాస్తి నేమోక్ష ♦ మొదవు
నంచును వేద; మునఁ జెప్పఁబడియెఁ గా ♦ వునముముక్షు।
వులగు మీరలిఁకను ♦ బూనికను భజింపుఁ డవ్వారినే భక్తి♦
యలరఁగఁగడుఁ।

గీ॥ నావుడు విమూఢమతులార!♦ నరులకు గ్రహ। పీడ తొలఁగుట
కొఱకుఁ జె♦ ప్పెను గ్రహార్చ। నంబు వేదంబుగాని మో♦క్షంబు
కొఱకుఁ । గాదు చైతన్యబోధనే ♦ కలుగుముక్తి॥ ౬౧౯

గీ॥ అది "సదేవేతి" ముఖ్య వా ♦ క్యంబులఁగడు। వేదమునఁ జెప్పఁ
బడె"నన ♦ వినిసమాదృ। తి నొగివారెల్లఁ దొల్లిఁటి♦ తెఱఁగుఁ
దొఱఁగి। సంయమీంద్రున కెఱఁగి శి ♦ ష్యతనుగనిరి॥ ౬౨౦

చం॥ క్షపణకుఁడంత వందనము ♦ సంయమివర్యునకుంబొనర్చియి।
ట్లుపలికె నోయమీశ్వర! యె ♦ టో నెలఱాఁటిమిమ్ముఁ జేరియి
ట్టిపగిది వెళ్ళఁజేసితి గ ♦ డింపను సుంతయుఁ గాలమిద్దియే।
యపరిమితంబు బ్రహ్మమగు♦ నర్ఘ్యముమీకిఁక వృద్ధినందఁగన్।

గీ॥ అనుడు యతినేత నచియించె ♦ నతనికిట్లు। ధన్య! "సంవత్సరో
జాయ ♦ త" యనుశ్రుతి వ। చనమునం జేసి కలదు ది ♦ ష్టము
నకు జని। సజనియగు దానిఁ గొలువమో ♦ క్షము గలుగదు।

గీ॥ కావునఁ గుబుద్ధిఁ దొఱఁగి యిం♦క నొగినీవు। విమలమైయొప్పు
నద్వైత ♦ విద్యనాశ్ర। యించి ముక్తిఁగను మనవా ♦ లించి
యాతఁ। డద్వయబ్రహ్మరతుఁడయ్యె ♦ యతిపుఁగొలిచి॥

సత్యశర్మాదులగు పైతృక వ్రతుల మోక్షగతుల నొసర్చుట.

ఉ॥ అంతట సత్యశర్మముఖు♦లౌ పితృసేవకులేగుదెంచి భ।
క్త్యంతరులై ప్రణామముల ♦ నయ్యతి వర్యునకుంబొనర్చి యి।
ట్లెంతయు వింతదోఁపవచి ♦ యించిరి సంయమివర్య! యామినీ
కాంతునిమండలంబు పయి♦గాఁ బితృదేవతలుందు రెప్పుడున్।

కం॥ ఓదమివర! యగ్నిష్వా। త్తాదులువారేడ్వురు సుమీ♦యవ్వా
రలలో। నాదిఁదగు ముగురుఁ బరమా। మోదులమూర్తులును
నిత్య♦ముక్తులుఁదలఁపన్॥ ౬౨౮

చం॥ మిగిలినయట్టినల్వురును ♦ మేలగుమూర్తులనొప్పుచుందు ప్రా।
రిఁగడుఁ బ్రపత్తిఁగొల్చుట ధ ♦ రిత్రినిధర్మముఖోత్ఫలప్రదం।
బగును నజస్రముక్తిదము♦నౌనని వేదములంగడున్వచిం।
పఁగఁబడెఁగానయత్నమున♦మర్త్యులకర్చ్యులుసుమ్మవారిలన్॥

చం॥ జగతిని శ్రాద్ధకర్తయును ♦ సత్యవచస్కుఁడునైన గేస్తుము।
క్తిఁగనును జాంద్రమానపుమి♦తింబితృపాళికి మధ్యవాసరం।
బగునమఁగాననద్దినము♦నందునఁదత్ప్రముదార్థమైయొన।
ర్పఁగఁదగు శ్రాద్ధముఖ్యముతి♦రంబగుభక్తినిమర్త్యపాళికిన్॥

కం॥ అనుచుంబల్కెఁ-డువారలఁ। గనియమివర్యుండుఁజిఱున ♦ గప్రవె
న్నెలనా। ననచంద్రబింబమెంతయుఁ। దనరఁగవచియించెనిట్లు♦త
ద్జ్ఞులుమెచ్చన్॥ ౬౨౯

మ॥ వినుఁడీమీనుడులివ్వియుక్తముగ భా♦ వింపన్మదిం దోఁపవెం।
దును గర్మంబువిముక్తినందుటకు హే♦ తుత్వంబునుంగాంచదం।
చునునాత్మజ్ఞుఁడె బ్రహ్మతంగనునటం♦చున్గట్టిగాఁదావచిం।
చెనునమ్మంగ "నకర్మణా" యనుశ్రుతి♦శ్రేష్ఠంబుసుమ్మెంతయున్

గీ॥ కానఁగర్మముతెల్లవే♦గముగఁదొఱఁగి। యకలుషమనస్కుఁడగు
చు దే♦శికుని మోము। నుండి పరమేశునివినియ♦నూనరీతి। మైవిచా
రించిముక్తుఁడౌ♦మనుజాఁడుచుఁడీ॥ ౬౩౦

మ॥ యమివర్యుండిటు తెల్పగాథముగఁదా♦ మాలించియాసత్యశ।
ర్మముఖుల్శంకరదేశికేంద్రునకు సా♦రంబైనభక్తిన్నమ।
స్సమితింజేసి తదీయమైనయుపదే♦శప్రోల్లసత్సూక్తిచే।
తమహింగాంచిరి సత్వరంబుగఁగృతా♦ర్థత్వంబు నెంతేనియున్॥

గరుడానంతభక్తులకు సద్బోధ గావించుట.

శా॥ ఆభిక్షుప్రవరాంతికంబున కనం♦తార్చేచ్ఛుఁడౌశంఖపా।
లాభిఖ్యాకలితుండుసుం గరుడపూ♦జాసక్తుఁడౌకుబ్జపీ।

డాభిఖ్యుండనునంతవచ్చియొగిసా♦ష్టాంగంబుగాఁ బ్రొక్కి యి|
ట్లాభాషించిరి సక్రమంబుగను దా♦మాసంయమీశానుతోన్

క౦॥ యమివర్య! యెవఁడు భూమిత| లమునెల్లవహించునోఁ ద♦ లన్వి
ష్ణుఁడజు|(సము నెవనిపంపుఁ బరుండెడు| సుమహితుఁడా శేషుఁడో
కఁడె♦సుమి సేవ్యుఁడిలన్॥ ౬౩౩

గీ॥ కుక్షిసంగతసర్వలో♦కుఁడయియలరు| నట్టినారాయణునకువా♦
హనమయియని|శము నెసంగుటఁ జేసి సం♦ యమివరేణ్య!|గరుడుఁ
డే సేవ్యుఁడుసుఁడి మో♦క్షంబునంద॥ ౬౩౪

చం॥ అనవిని వారితోడ నిటు♦లార్యపదుండనుమీఁదు పల్కెలె|
న్ననవని నప్రమాణముల♦ నంజనువెన్ను నకు న్సుతల్పవా|
హనతలఁ గన్నపన్నగగ♦ణాధిపతార్క్ష్యులఁ గొల్చుటన్లభిం|
చునొగి విముక్తి నానను టీ♦ చోద్యముగాఁ గనిపించె నెంతయున్॥

ఉ॥ ఏయనఘుండు విశ్వమున ♦ కెల్లను గారణమైతనర్చు నిం|
కేయములుండు బ్రహ్మమున ♦ కెన్నఁగ నంశతనొప్పునట్టి నా|
రాయణునే భజింపుఁడు వ ♦ రంపరగా నెదశుద్ధినంద వే|
ధీయుతుఁడొగు రూత్తముఁడు ♦ తెల్పగ తింజనిముక్తినందుఁడీ॥

క౦॥ అనుచున్నసుకారిపతి తె | ల్పిన వినియిర్వురునువారు ♦ పృథు
తర మాభ| క్తిని దత్పదాబ్జ యుగ్మం | బునకెఱఁగి తదాశ్ర
వత్వ♦ ముంబొందిరొగిన్॥ ౬౩౫

సిద్ధార్చనాసక్తుల మఱల్చుట.

క౦॥ అంతట వయ్యమి వర్యుని | చెంతకుఁ జరకీర్తిముఖ్య ♦ సిద్ధా
ర్చనస| క్తాంతరు లరుదెంచి నమ | స్సంతతిఁ జేసియనిరిట్టి ♦
చండము వోఁవన్॥ ౬౩౬

సీ॥ సంయమివర్య! శ్రీ ♦ శైలాది గిరులందు; భవ్యమంత్రౌదులఁ ♦
బడసి సత్య| నాథాది సిద్ధులెం ♦ తయుఁ గృతార్థులఁ జిర;
జీవులునై విరా ♦ జిల్లిరికడు| నమ్మహాత్ములదారి ♦ నమ్మగు
నుపదేశ; మునసట్టి పగిది నే ♦ మునిలమిగులఁ| జెలఁగెదము
మఱియుఁ♦జిత్రాంజనాదివి;ద్యలఁ జేసి మొఱఁగెద♦మఖిలమునుఁదగఁ|

ఆ॥ వె॥ గాన మామతంబుఁ ♦ గలఁచుట కేరును। గారు శక్తులెన్నఁ♦
గానెపుడును। గాన మీరలిఁకన ♦ కల్మషమైకా్రిలు। మాదు
మతమునూని ♦ మనుఁడుచిరము॥ ౬౩౯

మ॥ అనుచున్వారలు వల్క మస్కరివరుం♦డాలించి యిట్లాడె "దో।
షనిదానంబు ఘలేప్సు లౌజనులతో♦సంభాషణంబాఁ బ్రయో।
జనమావంతయు లేదుచిత్రితర వే♦ షస్వీకృతిస్తోష మే ।
కననొఁజుండు పరార్థలాభమున ని ♦ ష్కర్షంబుగా నిమ్మహిన్॥

చం॥ అనిశము మేనుదుఃఖమయ ♦ మౌట మహింజిరకాల జీవనం।
బునలవమైనయట్టి ఫఁ ♦ లున్లభియింప దొకప్పుడేనిఁ గా।
వునననుసుబుద్ధియూ మనుభ ♦ వుండు శరీరము వీడుటన్విము।
క్తిని గననొనుపాయమునొ ♦ గింబొనరింపవలెన్ధ్రువంబుగన్॥

ఆ॥ వె॥ యతివరుండు యుక్తి ♦ యుతముగా నిటుపల్క । నాల
కించి వార ♦ లంత నెంత। యేనిభక్తిసం య♦ మీనునకెఱఁగితే
చ్ఛిష్యులగుచుఁ గరముఁ ♦ జెలఁగిరవని॥ ౪౨

గంధర్వార్చన పరులకు బ్రహ్మంబుఁ గఱపుట.

ఆ॥ వె॥ అంతనయ్యతీంద్రు ♦ చెంతకు గంధర్వ। భజననిరతమతుల♦
గు జనుఁడుగు। డెంచ యతిపునకు న ♦ తి ప్రతతింజేసి। మెల్ల
రపుడు పలికి ♦ రివ్విధముగ॥ ౬౪౩

మ॥ వినుఁడోసంయమవర్య! యీవసుమతి ♦ న్విశ్వావసూపాసనం।
బున నాదజ్ఞతచేత బిందుసుకలా ♦ బోధంబునస్థన్యత।
న్గనఁగాఁ జాలితిమేము గావున నిఁక ♦ న్గాంధర్వ విద్యాశ్రిమం।
బునుగావింపుఁడుము క్త్యపేక్షులగుచుం♦బొల్పొందుమీ రెప్పుడున్

ఉ॥ నావుడువారికి న్యతిజ ♦ న ప్రవరుండను న ప్రమాణమౌ।
మీవచనంబు దాశ్రుతికి ♦ నెందు విరోధమునందుటన్గనం।
బైవిలసిల్లు వేదనిచ ♦ యంబున బ్రహ్మము శబ్దమాదిగా।
నావిషయాళికెల్లనన ♦ యంబు నతీతమటంచుఁగాన నొ ॥

గీ॥ శబ్దముఖ్యంబులకు నగో ♦ చరము నాద। బిందుకళల కతీతమై♦
వెలయుబ్రహ్మ। మెఱుఁగునాతఁడె వేదజ్ఞుఁ ♦ డెన్ననను చు ।

స్మృతిని గడురూఢముగను వ ♦ చింపఁబడియె॥ ౬౮౬

గీ॥ కాన నాదాద్యగోచరం ♦ బైన బ్రహ్మ। మును భజింపుఁడు
మీరును ♦ ముక్తిదానఁ। గను డని యతీశ్వరుఁడు తెల్ప ♦ విని
రయమున। వారలెల్లరు శిష్యభా ♦ వంబుగనిరి॥ ౬౮౭

భూతభేతాళ భక్తులఁ బంచార్చనాసక్తులఁ గావించుట

సీ॥ అంతఁ జితాభసి ♦ తానులిప్తాంగులు; లాక్షాతిలకకజ్జ ♦ లయు
తులస్థి। భూషులౌ భేతాళ ♦ భూతసేవారతు; లయ్యతీంద్రుని చెంత ♦
కరుగుదెంచి। మస్కరీంద్రునకున ♦ మస్కృతులంజేసి; భూత
నేతలు జగం ♦ బునకు నెల్లఁ। బ్రభువులవ్వారల ♦ భక్తితోడ
భజింప; నగు శత్రుజయము స ♦ ర్వార్థసిద్ధి॥

గీ॥ మేము తదుపాసనమున శ ♦ మిపరిశస్త। సర్వలోక వశీకృతి ♦
సలుప దక్షు। లమని వచియింప నాలించి ♦ యమివరుండు।
పలికె వారలతోడ ని ♦ ష్ఠగిదినపుడు॥ ౬౮౮

మ॥ వినుఁడీమీఁదు మత బయుక్తమగు నః ♦ ద్వింజాడ భూతాద్యుపా
సనవిప్రాళికిఁ జెప్పఁగాఁ బడమి వే ♦ సర్వంసహానిష్ఠభూ।
తని కాయంబుఁ దొలంగుఁగాత నొగినం ♦ తంబందుఁగాతన్నివా।
జ్ఞను విష్ణుపరిద భూతరాజియను భా ♦ స్వద్వ్యక్తిం జేసియున్

శా॥ కానన్ భ్రష్టతఁ గూర్చునాచరణమిం ♦ కన్వీడి మీరెల్లనెం।
తేనిన్ శుద్ధతఁ గ్రోలునద్వయము భ ♦ వ్యేషాస్యులై చేరి భూ।
ర్యానందంబున సల్పుఁడయ్య నిజవ ♦ ర్ణాశ్రాంబులౌ కర్మము।
ల్కానందెత్తపు స్వకర్మహీనుఁడు గతిం ♦ గాదేధరామండలిన్॥

మ॥ అనుచున్ సంయమినేత తాఁ దెలుప వా ♦ రాలించి యాశంకరా।
ర్యుని పాదాంబుభవద్వయంబునకు భ ♦ క్త్యార్ద్రస్వాలంబైన బు।
ద్ధిని నంతంబ్రణమిల్లి పొల్పిరి వెస ♦ ద్వివ్యత్స్వకర్మానుర।
క్తిని బంచార్చనసక్తి నెంతయును నం ♦ తేవాసిమూర్ధన్యులై॥

ఆచార్యుండు పశ్చిమాంభోనిధి ప్రాంతముం జేరుట.

శా॥ ఆయాచోటులనుండు భూసురుల న ♦ త్యంతంబుఁ బాషండులన్
ధీయుక్తుండగు నయ్యతీంద్రుఁడిటు వా ♦ దివ్రాత దర్పఘ్నుఁడా

త్స్రియంబా మతమూనఁగా సలిపి యం ♦ తేవాసి సంసేవితుం।
డై యంత న్వెసఁ జేరెఁ♦ బశ్చిమమహా♦యాదోధిసాన్నిధ్యమున్॥
గీ॥ దుందుభిధ్వని గెల్చును ♦ ధ్ధురరవమునఁ। జలదురుతరంగములను
హా♦ స్తములచేత। నతిని గూఢపుటర్థంబు♦నభినయించు। చలరెఁ
బ్రతివాదిఁ బోలెనా ♦ జలధియపుడు॥ ౬౫౩
మ॥ ఇతఁడెన్నన్బహుళభ్రమాన్వితుఁడు నెం♦ తేనిజ్జడాత్ముండునౌ
నితనిన్మన్నె బుధుల్మథించిరి కడు ♦ న్నైలాగతింగాన నీ।
క్షితినీమూఢునితోడ నేమనుచు లోఁ♦జింతించియాసంయమీ।
శితగోకర్ణముఁగూర్చి వేచనియె యా♦సింధుంగృపంజూచినాన్।
చం॥ యతివరుఁడచ్చటజ్జలధి♦యందు మునింగి హిమాలయాత్మజే।
శితనొగినద్భుతార్థసువి♦చిత్రమునున్న జగప్రియాతప్ర।
త్తతతివిభాస్వరంబునయి♦ధాత్రిఁజెలంగు స్తవోత్తమంబుచే।
నుతినొనరించెఁదన్నుసుజ♦నుల్గడుమెచ్చఁగఁ జేరిభక్తితోఁ॥
సీ॥ అంతశిష్యులకాగ♦మాంతవిద్యను దెల్పు; శంకరసంయమీ♦
శానుఁగాంచి। హరదత్తుఁడను పేరఁ♦బరఁగు పండితుఁడు వేఁ;గఁదన
దేశికునీల♦కంఠపండి।తునిఁ జేరి గురువర్య! ఘనులైన మిము గె
ల్వఁ;గోరి శంకరసమా♦ఖ్యుఁడగునొక్క। యతివశీకృతమండ♦
నాదిశిష్యులతోడఁ;నరుదెంచిగిరిశాల♦యముననుండె।
గీ॥ ననుచు విన్నపమొనరింప ♦ వినితగబహు। కోశమణులనుహార
ము♦ల్కూర్చువాఁడు। శంభుతత్పరసూత్రభా♦ష్యప్రణేత। యున
గునాతఁడునగియిటు♦లనియెనపుడు॥ ౬౫౬
చం॥ ఇతఁడు వెసన్మహాజలధి♦నింకఁగఁ జేసెడుఁగాక మింటినుం।
డితపనుభూతలమ్మునవ♦డిన్బడఁగొట్టెడుఁగాక వస్త్రసం।
తతిఁగొనిచుట్టునట్లుడుప♦థంబును జుట్టెడుఁగాక నన్నుని।
ర్జితునొనరింపనాశ్రవవ♦రేణ్య! సమర్థుఁడుగాఁడునమ్ము మీ॥
కం॥ పరపక్షతమోర్కమఃలయి। పరఁగెడు మత్తర్కములను♦ బలు
తెఱఁగులను। త్వరముగ శిథిలీకృతమా। చురహింజెడుతనమత
మ్మున♦జూచుతనిపుడే॥ ౬౫౮

కం॥ అనుచిట్టులతఁడుహరద। త్తునితోఁ బల్కుచుఁ గడుఁగుపి॥ తుఁడ
యి వెడలెఁ దాఁ। దనయింటికినుండి యమివ। ర్యునిదగునద్వైతమత
ము॥ నొంచెదమతితోన్ ॥ ౬౫౮

మ॥ సకలాంగంబులఁ దెల్లనై యెసఁగు భ॥ స్మంబూనిరుద్రాక్షమా।
లికలెంతేనిగళప్రదేశములనో॥ లిం జెందనభ్యస్తనై।
వకలాతత్త్వలుశిష్యులుచ్చవినయి॥ త్వంబొప్ప వేష్టింపవ।
చ్చెకలావద్వరునీలకంఠవిబుధు॥ న్జూచెన్యతీశుండు తాన్॥

నీలకంఠాచార్యులతోడి షాస్త్రవాదము.

చం॥ యమివరుచెంతకాతఁడుర॥ యంబునఁ జేరి కరంబునాత్మప।
క్షమునిలిపెన్బరాశరజ॥ సన్మునిరాట్కృతమైనయట్టిశా।
స్త్రమునకుఁ బూర్వమాకపిల॥ సంజ్ఞమహర్షివరేణ్యుఁడాత్మశా।
స్త్రమునుగడున్దృఢంబుగధ॥ రాస్థలినిల్పినభంగినత్తఱిన్॥

గీ॥ వానితోశంకరార్యుండు॥ వాదమునొన। రింపఁదలపడునంతవా॥
రించిమామ। కలసదుక్తిపటుత్వంబుఁ॥ గనుఁడుదేవ! ॥ యనిసు
రేశ్వరుఁడువివాద॥ మునకుఁగడఁగె॥ ౬౬౧

మ॥ సుమతీ! నీదగునేర్పునే నెఱుఁగుదుం॥ జుమ్మింతకున్మున్నెసం।
యమియీతండిఁకఁ దానెనాకెదురుగా॥ నైవాదముం జేయుఁగా।
తమటంచాబుధుఁడాసురేశుగురుభ॥ క్తస్తవ్యవారించియా।
దమిసింహుండగుశంకరార్యునకునం॥ తన్సమ్ముఖుండయ్యెఁదాన్

మ॥ పరపక్షోక్తిబిసాళికంచలనఁగాఁ॥ బ్రఖ్యాతినింగన్నభా।
స్వరవాక్యంబులచేత శంకరయతీ॥ శానుండు ఖండించెస।
త్వరమానీలగళీయమామతమునం॥ తన్స్వీయపక్షావనా।
దరమున్వీడి వచించె నద్వయమునాతండొంపఁగానెంచుచున్॥

సీ॥ యమికులవర్య! 'తత్త్వమసి" ముఖ్యత్రయీ; శీర్షవాక్యంబుల॥ చేఁ
ద్వదిష్ట। మైనట్టి జీవేశ్వ॥ రాభేదరూపమౌ; నర్థమయ్యదిప్రోక్త
మయ్యెనద్ది। యుక్తిసంయుక్తమై॥ యొప్పదెప్పుడుఁజూడ; ననిశ
విరుద్ధధ॥ ర్మాన్వితంబు। లగు చీఁకటికినివె॥ లుఁగునకు నెపుడేనిఁ;
గలుగునొక్కయభేద॥ కలనయకట।

చం॥ వరనిగమస్థమయ్యనున ♦ వాస్తవమేయవిభేదమైనచో।
నరయన భేదపుంగతిఁబు ♦ మర్థమునొనమాట పూటయా।
మఱియుశివుండఁగానను భ్రి ♦ మంబదిశాస్త్రముచేతనొషధీ।
శ్వరగతమానబుద్ధియటు ♦ బాధితమాటధ్రువంబభేదమా॥
కం॥ భ్రిమతోఁగూడినకల్పన। కమరున్నితి వేదసిద్ధ ♦ మగునాత్మపరై
క్యమతికన బాధయొదవదు। సుమిదృఢమానమున్న ♦ శ్రుతి ౬౭౯
కన్నమహిన్ ॥
చం॥ మునుబహుభంగులొప్పమని ♦ పుంగవులేపరమాత్మతత్త్వము।
న్ఘనపురుషార్థతత్త్వముఁద ♦ గన్వచియింపఁగదానివీడినీ।
వనిన తెలంగిదేలకొన ♦ నొనదేనియసారవత్స్మృతు।
ల్ఘననిగమప్రమాణమునఁ ♦ గైకొనఁజెల్లమినీతియాఁగదా! ॥
కం॥ కానమహర్షులవచనం। బైననుశ్రుతులకు విరుద్ధ ♦ మగునెడల
ధరిత్రీనిర్జరావతంస! పరి। మానియతింజెందదుసుమి ♦ మహి ౬౮౧
నెప్పుడున్ ॥
సీ॥ యుక్తినొప్పెడు మహ ♦ ర్షియుక్తివేదముమాడ్కి; గ్రహియింపఁ
గఁదగునె ♦ క్కరణినననిని। సౌఖ్యమహాదుఃఖ ♦ ముఖ్యవైచిత్ర్యంబు
ప్రత్యక్షమగుటచేఁ ♦ బరితితనువున। నాత్మవిభిన్నుఁడే ♦ యగు
నాత్మకైక్యంబు; నొప్పుచో నతిదుఃఖ ♦ యుర్వరయువ। రాజసౌ
ఖ్యమునందఁ ♦ గాఁజెల్లు సుఖియాతఁ;డగు దుఃఖయితఁడను ♦
ననుభవంబు।
గీ॥ సుఖికిదుఃఖికిభేదంబు ♦ చొప్పడమిని। గలుగకుండెడు జ్ఞానియే ♦ క
ర్తయగున। చేతనమునకుఁగర్తృతఁ ♦ జెప్పరేరుఁ। గానభుజికర్తయు
నతఁడై ♦ కాబ్రిలెడుఁబర।భోక్తృతయతిపరిసంగసం ♦ ప్రక్తమగును॥
గీ॥ మహిఁబుమర్థంబుదుఃఖశ ♦ మనమిదెయగు। నెల్లసుఖమునుదుఃఖ
స ♦ హితమగుటను।నధిక హేయంబగుటఁబూరు ♦ షార్థమువిమ।మి ౬౮౩
శ్రితాన్నంబుబలెనాన ♦ మేయయుక్తి ॥
సీ॥ అనుమవచింపఁగాఁ ♦ జనదు సుఖాదివైచిత్ర్యంబుచేతఃప ♦ రిసిద్ధ
ధర్మిమగుటనాత్మవిభేద ♦ ముఁగలిగింపఁగఁజాలఁ; దెన్నఁగానది

కూత్నె♦ నెడఁగలట్టి। భేదంబునింకఁబ్ర ♦ ధ్వనిజతియోగవి; శే
షం బెకూర్చున♦ చేతనమగు। దేహంబునందుఁగ♦ ర్తృత్వంబుఁద్ర
ణముఖ్య;మునఁజతియోగంబు♦ పొసఁగకునికిఁ॥
గీ॥ గర్తృతయెసంగదనునట్టి♦కల్పనంబె। వేదసమ్మతమగుఁజుమ్ము♦
విషయభవసు। ఖంబుదుఃఖయుతంబైన♦నుంబరమున। లయముఁగ
ను; బ్రహ్మసుఖమదుః♦ఖయుతమెసుమి॥ ౬౮౪
గీ॥ అదియెపురుషార్థతనుగమ్య♦మగునుగాని। తుచ్ఛదుఃఖోపశమము
బు♦ధులకుగమ్య। మైనయట్టిది గాదుసు♦మ్మవనిలోన। నిరతతర్కస
ముత్కంఠ♦ నీలకంఠ! ॥ ౬౮౫

నీలకంఠపండితుండు శిష్యసహితుండై యాచార్యాశ్రితుండగుట.

మ॥ యతిలోకేశ్వరుఁడిట్లుయుక్తినిచయ♦వ్యాప్తార్థయుక్తంబులై।
శ్రుతిసద్భావగనురోధకంచుకములై♦చున్నేపరప్రోక్తశా।
స్త్రతతిప్రాకటభీతిదాయకములై♦రాణించుసూక్త్యంబుల।
స్థృతిమైశైవమతంబుగెల్చెమతమా ♦ త్మీయంబుచెన్నారఁగన్॥
చం॥ శమికులసార్వభౌమునకు♦శైవుఁడతండిటులోడితాస్వభా।
వ్యమునురుగర్వముంగడువె♦సన్నిరసించిసమంచితప్రభా।
వమహితుఁడైన యగ్గురుని♦ భక్తిమెయిన్ శరదత్తముఖ్యశి।
ష్యమణులతోడుతన్శరణ♦ మందెఁగృపంగనుమంచుఁబల్కుచున్॥
గీ॥ కవికులవరేణ్యుఁడగునీల♦ కంఠుఁడుయతి। కేసరికి నోడుటను
నాల♦కించివేగ। సుమచిరాద్వైతవంచనే♦చ్ఛలగునుదయ।నము
ఖులొకవృత్తెల్లవ♦ణఁకిరిమిగుల॥ ౬౮౬
శా॥ సౌరాష్ట్రాదికదివ్యదేశములనా సంయమ్యధీశుండువి।
స్తారానందకరస్వభాష్యములనం♦తశ్రద్ధనాడాడన।
ద్వారంబెంతయుసన్నుతింపఁగఁగడు♦ న్వ్యాపింపఁగాఁజేసితాఁ।
జేరెంద్వారవతీపురంబునకొగి♦న్శిష్యప్రకాండంబుతోన్॥
సీ॥ అతితప్తశంఖ చ ♦ క్రాకారలోహాని; హతిసంభృతపరిణాం♦
కితభుజాలును। శరదండ సమవిభా ♦ స్వత్సుందరోర్ధ్వపుం; డ్రి
విరాజదురుల లా♦ట ప్రదేశు। లబ్జాక్షమాలా చ ♦ యవిభూ

షణ విభాస; మానోరుకంఠ స ♦ మంచితులును। బావనతుల
సీద ♦ ళావళీరచితమాం; లాసంయుత శ్రవో ♦ లక్షితులును ॥

గీ॥ బాంచరాత్రిలు వైష్ణవు ♦ ల్బొల్వురలకు। వచ్చిపంచభిదానదు♦
ల్వసుధము క్రిం। గాంతురన వారినయ్యమిా ♦ టాంతుశిష్యు।
లాగిగజంబుల హరులట్లు ♦ లొంచిరెలమి॥ ౬౯౦

గీ॥ శమివరుండిట్లు వైష్ణవ ♦ శైవశాక్త। సౌరముఖ్యుల నాత్మవ ♦
శంవములఁగం। జేసియతివేల వాగ్సూరి♦ జితవివాది। యగుచు
నుజ్జయినీపురి ♦ కరిగె వేగ॥ ౬౯౧

ఉజ్జయినికరిగి భట్టభాస్కర కవీంద్రునోడించుట.

కం॥ ఉరుముల రవమునుకొని మం। దిరములఁగల కేకితతి ప్ర ♦ తి
ధ్వని నిడశం। కరుఁగొల్చుతతిగు నృదం। గరవం బెల్లెడల
నిండి ♦ కడఁనపుడొప్పెన్॥ ౬౯౨

మ॥ శివసంప్రాప్తి నెసంగునయ్యమి చయ♦ శ్రేష్ఠుండు శిష్యాళితో
డవడింగమ్మని పూలతెమ్మెరలగా ♦ కాంతినింబావనా।
చు విశేషాగరు ధూపమెల్లెడఁ దగ ♦ న్సొంపౌమహాకాళనా।
థువిరాజత్సదనంబుఁ జొచ్చిశివునిం ♦ దోరంపు భక్తింగనన్॥

సీ॥ విరులకమ్మనితావి ♦ పజులు తెమ్మెరలచే; నడకనా బడలిక ♦
నుడువుచెనఁగి। దిక్కులనన్నిటఁ ♦ బిక్కటిల్లుచునుండు; నగరు
ప్రభూతమా ♦ పొగనలరు పు। మహాకాళనాథుదే ♦ వాలయం
బున శివ; ప్రాప్తిఁడగు యమి♦ప్రభుఁడుసొచ్చి। మునివంద్యుఁ
డగు చంద్ర ♦ మోభూషుభక్తిమై; పొగడియంతట శ్రమం ♦
బునుపఁదగుమ ॥

గీ॥ నొజ్జమామంటపంబు నం ♦ దుఁ దగవిశ్రి మించి శిష్యాగ్రి
గణ్యు న ♦ మిాపగతు స। నందనునిఁబంపె "మావార్త ♦ నుం
దెలుపుము। భట్టభాస్కరకవిశిక్షి ♦ ప్రముగననుచు ॥ ౬౯౪

చం॥ గురువరునాజ్ఞనొందన ♦ కుంఠితభక్తని వావదూకుఁడా।
నరసిజపాదుఁడూని బుధ ♦ సంఘువరున్నహు భంగివ్యాకృతి।
స్ఫురదఖిల శ్రుతిప్రచయుఁ ♦ బూనికలేకయె దుస్సపత్నులు।

మ॥ ఇటులజ్ఞాంఘ్రియుభట్టభాస్కరునకెం♦ తేయుక్తిపైఁబల్కఁవి।
స్ఫుటకీర్త్యాక్రమితాఖిలాంశుని యతీ♦శుస్జేరినమ్రత్వము।
త్కటమైత్రాలఁగనానుపూర్విని నుదం♦ తంబంతయుం దెల్పునం।
తటిలోఁజేరెరయంబునన్విబుధుఁడా♦ తండున్యతీశానునిన్॥

శా॥ అంతన్భాస్కరసంయమీశ్వరులు వి♦ద్యాదక్షుతల్లాలన।
త్యంతాక్షేపసమర్థనప్రవణులై♦యన్యోన్యవాజ్నిశ్చయ।
స్వాంతంబుల్విలసిల్లనుల్లసితస♦ద్భావంబులొసూక్తుల।
న్నంతంబొప్పఁగసల్పిరెంతయును వి♦ ద్వన్మధ్యసంవాదమున్॥

కం॥ అతిచిత్రశబ్దశయ్యా। యుతులవినయహానికృత్తు♦ యుక్తులున
గువా।శితతవివాదరవమొకం। డెతటస్థులెటఁగిరికాని♦ యెఱుఁగరి
తరమున్॥ ౭౦౫

మ॥ యమివర్యుండు స్వపక్షచంద్రశరద♦భ్రాభంబునౌవానిదా।
క్ష్యమునీక్షించిబుధాళిమ్రోలనెలమి♦న్గాంచంగ లేకున్నయ।
ట్టిమహాకోటులనొప్పనా బుధునిపాం♦డిత్యంబుతోనొప్పుప।
క్షమునుందాఁబలుభంగులన్ప్రతిమెయి♦న్ఖండించెనావిత్సభన్॥

మ॥ అతిమర్త్యప్రతిభావిభాసియగున♦య్యత్యగ్రిఁడీడ్యేషఁబం।
డితవర్యుండగుభట్టభాస్కరునిఁదా♦నిస్తంద్రుఁడైయుక్తిసం।
తతిచేనిర్జితుఁగానొనర్చిశ్రుతితా♦త్పర్యద్విషద్భావసం।
యుతవాతన్మతకోశముంగలఁచివి♦ ద్యార్థంబుమెచ్చన్వసన్॥

అర్థన్మతనిబర్హణము.

గీ॥ అంతయతిసత్తముఁడుబాహ్లి♦కాఖ్యదేశ। ములకరిగియచ్చటస్వ
భాష్య♦ములవినేయ।తతికివివరించుచుండన♦ర్హతులనఁజను। వా
రలసహిష్ణుతనువాద♦వాంఛనిలువ॥ ౭౦౮

ఉ॥ వారలనెల్లవేగయతి♦వర్యుఁడువాదమునందుయుక్తిమ।
త్సారతగోక్తులన్గెలిచి♦సర్వముగర్వముపీటఁబుచ్చివే।
సూరులఁగ్రాలునైమిశముఁ♦జొచ్చియటన్స్వకభాష్యరాజినెం।
తేరహియింపఁజేసికుశు♦దేశముఖంబులగెల్చెఁజాలఁదాన్॥

శంకరుఁడుహర్షాభినవగుప్తాది పండితుల జయించుట.

ఉ॥ దండివరేణ్యుఁ డెంతయు దు♦రంతపుగతిన్నటు యుక్తిసంఘసం।
ఖండిత శాస్త్రసంచయుఁడు ♦ ఖండనకారుఁడు భట్టపన్మఖో।
త్పండిత రాజ్యజేయుఁడు ధృ ♦ తస్ఫుట దర్పుఁడునైచెలంగువాఁ
ఖండను పండితాగ్ర్యుని వ♦ శున్బొనరించుకొనెన్జయాఢ్యుఁడై।

సీ॥ దండిచయాగ్రిఁడం ♦ తటఁ గామరూపదే; శములకు నేగి
యు ♦ చ్చట నభినవ। గుప్తాభిధున్బుధు ♦ గురుశాక్త భాష్యకా;
రుని వాగ్వివాదమం ♦ దున జయింప। నతఁడు నత్తజిభగ్నుఁ♦
డై గూఢముగను దాఁ; బ్రిమిన్కులను దామ♦రలఁ జెలంగఁ।
జేయ బాలార్కుఁడై♦ చెన్నారు పీనికి; సముఁడు లేఁడిత్రిలో♦
కమున నెచట॥

గీ॥ నెట్టుచూచిన వరుఁడుగాఁ ♦ డితఁడు నాకుఁ। గాన దైవతకృత్య
ని ♦ వ్వానిఁబొలియఁ। జేయవలెనని యెంచివే ♦ శిష్య
యుక్తుఁ। డైస్వభాష్యముపీడి జ♦నాపవాద। భీతియతిఁగొల్చె
శిష్యుని ♦ భాతిదోఁప॥ ౨౧౧

చం॥ యమిపతి యిట్లుదీచ్యులని ♦ జాశ్రవసత్పదమూను వారిఁజే।
సిమిథిలఁగొసలస్థబుధ♦ సేవితుఁడౌచును నక్లెయంగమ।
ఖ్యములను నైజకీర్తిని ద♦గన్వితతన్బొనరించి గాడదే।
శములగుటెంచి తాఁజనెపె ♦ సన్నకలాశ్రిపులాశ్రియింపఁగ౯॥

గీ॥ అశ్రమంబునను మురారి ♦ మిశ్రినుదయ। నబుధునిని ధర్మ
గుప్తమి ♦ శ్రిఁబటుతతగ। వాదమువ గెల్చియయ్యమి♦వరుఁడు
స్వకయు। శమును గడుఁ బాడఁజేసెన ♦ చ్చటిజనులను॥ ౨౧౩

సీ॥ నిగమాగమాదుల ♦ నిష్ణాతుఁడగునయ్యు; తిపర్వరఁడు కలి ♦
విప్రవరుల। నిగమశాస్త్రాది వి ♦ నిందకంబైన దు; ర్బుద్ధిచేతను
మున్ను ♦ మోహపెట్టె। నట్టి బుద్ధుని శత్రు ♦ లగు భాస్కరా
దుల; మిథ్యాప్రవాదాగ్రి ♦ హాధ్యవసితు। లజయించెఁ ద్రు
టిలోప ♦ లనెమఱియును వెసఁ; గూటగ్రహమున ద ♦ క్షుఁ
డగు బుద్ధు॥

ఆ॥ వె॥ మతముఁగూడ విబుధ ♦ వితతి మెచ్చి నుతింపఁ । బొలియఁ
జేసి భూమి ♦ తలమునందు । శర్మదంబు నైన ♦ నిర్మలాద్వైతంబు ।
నెసఁగఁ జేసి యొనసె ♦ ననసమయశము ॥ ౨౧౮

మ॥ ఖలులౌ శాక్తులు వైష్ణవ క్షపణకు ♦ ల్కాపాలికుల్మున్నుగాఁ ।
గల యీదుర్మతులెల్ల శ్రౌతమగు మా ♦ ర్గంబు న్వారింపఁ ద్రయా
కలితుండై యొనరించె దానిమనుపం ♦ గా దుర్వదన్నిర్జయం ।
బిల నవ్విజ్ఞుఁడుగాని మానితకుఁగా ♦ దింతేని లేదద్దిరా ॥

మ॥ జగదాద్యుండగు బ్రహ్మచేత నుపది ♦ ష్టంబై కడున్స్పష్టమా ।
పగిదిన్వ్యాసనకాది తత్సుతులు తె ♦ ల్పన్గ్రాలి వాల్మీకి ము ।
న్నగు విజ్ఞావళిచేత జ్ఞాతమగు శ్రౌ ♦ తాద్వైత మార్గంబునం ।
దగు నాత్మప్రవిభేది వాదితతినా ♦ సేముండ్లఁ దాదీసి చే ।
సెఁ గృపం దానిముముక్షు పాంథులకు సం ♦ సేవింపనర్హంబుగన్ ।

సీ॥ శమము దమము నుప ♦ రమము విరక్తియు; క్షమ, పరైకాగ్ర్యతా
శ్రద్ధయు ననఁ । బడు సుగుణములచేఁ ♦ గడుఁ బేర్మిమాతల; చే
తనము నుమహా ♦ సేనుఁడట్లు । వర్ధితతనుఁడౌచు ♦ వఱలెడు సం
యమి యీ; శ్వరుఁడు కడున్మహో ♦ దరులు నమిత । కండూతి యతు
లునౌ ♦ దండిపాషండులై; తేయులనెల్ల మ్రిం ♦ దింపఁగఁ గడుఁ ।

ఆ॥ వె॥ జతురిమతు మిగులనె ♦ సంగ నిజ్జగమున । విబుధవర్యులెల్ల ♦
విగతబాధు । లగుచు భయము వీడి ♦ యనపరతంబును । నమిత
ముదముతోడ ♦ నలరుటరుదె? ॥ ౨౧౯

మ॥ అవనిన్సాయమి సార్వభౌముజయయా ♦ త్రారంభజోత్కాహళీ ।
రవమాలించి పలాయనంబుఁ గొనెఁ జా ♦ ర్వాకుండుదా సైన్యసం ।
భవధూళిన్గనెఁ గాణభుక్తి యదృ ♦ శ్యంబు న్విసాంఖ్యేషనూ ।
నె వెసనాసాంఖ్యత పోరివారలిటులెం ♦ తేఁ బాఱఁ గాఁ దోడయో ।
గవితానంబుచు బాఱ నేరికిఁ దద ♦ గ్రంబందగున్నిల్వఁగన్ ? ॥

చం॥ మునుఘణబంధ బంధురతఁ ♦ బొల్చెడు మండనఖండనంబుసం ।
దున యతినేతకైన సుమ ♦ నోద్ధృతడిండిమడాంబరంబునన్ ।
జ్జనితములై విరాజిలెడు ♦ శబ్దపరంపరలిప్డు దుర్వద ।

జనచయ కర్ణదేశవన ♦ సంతతినందె దవాగ్నికీలతన్॥ ౨౧౯

చం॥ నిమసములోన సాగతుఁడ♦నింబొవరింపఁగ సంయమీశ్వరా।
గ్రిమునను నిల్చి తోలఁబడెఁ♦గాణభుజుండొగి మూలడాఁగెగా।
తముఁడుఁదమోవృతుండగుచుఁ♦దాఁగనెభగ్నతఁబాఱినమ్యెవే
గమెకపిలుండు నంజలిని ♦ గైకొనెయోగి యతీశుచాతురిన్॥

ఉ॥ వైదికవాది యోధులని ♦ వైశమహాస్త్రగృహీతులైరి కా।
ణాదముఖుల్దరిత్రిఁబ్రబస ♦ భాభిహతాత్మకులైరిఁకన్యులెం।
తేదురపిల్లిరా దృఢగ ♦ తిజ్జిరబంధన స్వస్వరాజ్యమం।
దాదృతితో నియుక్తులయి♦యమ్మహితున్భజియింతు ్రివారలా।
సానితపుణ్యుఁడాయతిపు♦శౌర్యము సత్కృపయో విచిత్రమా॥

సీ॥ శమమనుకడలికా ♦ ర్వమహాగ్నికీలయు; సత్యాభ్రమునకుఁబ్ర♦
చండవాత్య। యమల కృపాజ్యోత్స్న ♦ కమవస నిశయును;
శాంత్యంబు జనికిరా ♦ కావిధురుచి। యాస్తిక్యమతియను ♦
నవనీజమునకుదా; వానలనవ్య శి ♦ ఖానికరము। పావన సత్క
థా ♦ ప్రథితహంసాంగన; కెన్నఁ బ్రావృట్సమ ♦ యోన్నతి
యును।

గీ॥ నైనపాషండి వాక్సంచ ♦ యంబును వెస। దండివిభుఁడగు శం
కరా ♦ ర్యుండఖండ। యుక్తిపటుత నెసంగెడు ♦ సూక్తిఖడ్గ
మునను ఖండించి బుధులకు ♦ ముదముఁగూర్చె॥ ౨౨౨

ఉ॥ అంతట వ్యాప్తినందె పర♦మాద్వయమన్సుధ వృష్టిచేఁబ్రితా।
సాంతమొనర్చి సుందరము ♦ నౌగురుదాగ్జలదాళిచే నహా।
యంతమునప్పుడందె స్వప ♦ రైక్యఫలంబున నుందుకర్వద।
త్యంతము దుర్వాదజ్జనమ ♦ హాతపముల్నశింబడెన్వెసన్॥

మ॥ యమివర్యుండిటు ద్వైతవార్తదిశలం ♦ దన్నింటనున్నన్నివృ।
త్తముకానంతట నంతట స్వాలయన♦ద్వైతాధ్వముంజేనెసం।
తమసంబంతము నందినంతఁతనదా ♦ ధాముంబునన్కుండువో।
లెమనస్సంగత సర్వసంశయముల ♦ న్లేకుండఁగాఁజేయుచున్॥

అశ్వాసాంతము.

శా॥ ధర్మోద్ధారణ సంధృతాఖిల బుధ ♦ స్తవ్యావతారా! జగ।
న్నిర్మాణావన నాశకారణ! సదా ♦ స్వేష్టస్వరూపా! శ్రితా।
శర్మధ్వంసక! భక్తహృద్వనజభా♦స్వద్రూప! సర్వాగమాం।
తర్మాన్యాధిక సుప్రభావ! పరమా♦త్మా! మోహినీపూర్వవా!॥

కందగీత గర్భిత చంపకమాల.

భవ! పరిపూర్ణ! సద్ధృదయ ♦ బం;భరపోష!ర, మేశవంద్య, పా।
దవనరుహా! ధరాధర సు ♦ తా పరిరంభిత! ధాతదేహ! భై।
రవకరివక్త్రివద్గుహపు♦ ర;స్సరపుత్రిక! కుంజరఘ్న! స।
ర్వవిదధిపా!శివా! భసిత♦రమ్యముఖాబ్జ!క్రి, పాయుతాత్మ, కా!॥

మత్తేభ కంద గర్భిత సీసము.

ప్రి;విమలాచార ప♦రాయణావన! సుసం; విద్రూప! వేదాంత
వి,చ్ఛ్రయాంత। ర; సమవేతా! దిన ♦ రాడ్విధు జ్వలనభా;
స్వన్నేత్ర! భక్త్యుల్ల♦స, జ్జన నిచ। య;సుమనోమోదక♦హాని
వృద్ధిరహితా; సూనాంబకధ్వంస ♦ శూ,రజనని। క; రమణీ!
సంశ్రిత ♦ కల్పపాదప! బుధా; రాధ్యాంఘ్రిపద్మా! ప ♦ రా
జితారి!।

బాల విధుఖండ మండిత ♦ ఫాల! దివిజ। లోకవంద్య,పద వన
జా ♦ తా! కపర్ది!। నీలగళ! నిత్య! భూధర ♦ జాలసిత శరీర!
శర్వ! జయసకలే ♦ శా! రథజ్య!॥ ౭౨౭

ఇది శ్రీ భమిడిపాట్యన్వయ...... వేంకట సుబ్రహ్మణ్యశర్మాభిధే
యాంధ్రీకృతంబైన శ్రీ శంకర విజయమందు
నవమాశ్వాసము.

21338
8-1-71

శ్రీ శంకర విజయము.

దశమాశ్వాసము.

శ్రీ పార్వతీమనోజ్ఞా।
లాపశ్రవణోత్థహర్ష ♦ లలితస్మితశో।
భోపేతాస్యాంబుజ ! ని।
ర్జ్వపరమర్షినిచయేశ ♦ శ్రీసకలేశా!

గీ॥ అవధరింపుము; మాంత్రికుం ♦ డగునభినవ। గుప్తునివివాదమున
యతి ♦ గోప్తయెపుడు। గెలిచె నప్పుడె యోడియా ♦ కితవుఁడు
హత। మతియగుచు దండిపవధోద్య ♦ మముఁబూనర్చె॥౨॥

అభినవగుప్త కృతాభిచారికంబున శంకరునకు భగంధరమను రోగముప్రాప్తించుట.

గీ॥ మూఢమతి యాతఁడంతఁ బ్ర ♦ రూఢరోషుఁ। డగుచుయతి
నేతకై చేసె ♦ నాభిచారి। కంబునయ్యతికొదవె భ ♦ గంధర
మను। వెజ్జులకసాధ్యమగు రుజ ♦ వేగ దాన॥ ॥౩॥

గీ॥ తీర్పఁగావీలుగాని యా ♦ తెవులుచేత। ధారగాఁగాఱునెత్తుటఁ ♦
దడిసినట్టి। యార్యపదుశాటికలఁ దోఁట ♦ కార్యుఁడేవ। గింపకే
విశుద్ధములను గా ♦ వించుభక్తి॥ ॥౪॥

కం॥ మిగులఁగ భగంధరంబను । తెగులునఁబీడింపఁ బడెను ♦ దేశి
కవరుఁడె। ల్లఁగనెల్ల శిష్యవరులి। ప్పగి దినోబ్ధించిరధిక ♦ భక్తి
యెలర్పన్॥ ॥౫॥

చం॥ గురువర మేననామయము ♦ కొంచెముగా జనియించె నేని స।
త్వరముననే చికిత్సను స ♦ వశ్యముదానికొసర్ప నేవలె

స్వరులకుఁ గానియూరుకొన ♦ నాయమ ముగాదటు లూకకొన్న చో।
ధరణిన పీడితాంగజ వి ♦ ధంబున వర్ధిలి బాధఁగూర్చెడిన్॥ ॥౮॥

గీ॥ మమత వీడుటఁ జేసి దే ♦ హముననఁగలుగు। వ్యాధి నగు బాధ లె
క్కఁజే ♦ యరెదన సిర। లైన సంతేనివాసుల ♦ మైన మేము। మి
ముఁగని వ్యథా సహనముఁ గం ♦ మము భృశార్తి॥ ॥౯॥

ఉ॥ రోగనిదానవేదులును ♦ రష్టమ సస్కులు పల్వురో మహా
భాగ! చికిత్సకాగ్రిణులు ♦ భాసిలుచుందురు భవ్యనైద్యవి
ద్యాగదితార్థసిద్ధులు ♦ నొబుధులీడను నాడ వారల
న్వేగమె పృచ్ఛ సేయఁదగు ♦ శిష్టుసదృక్షుల నిప్పుడర్థిమైన్॥౧౦॥

ఉ॥ మించెను పెన్విరాగమది ♦ మేనొక్క నలైత కు వానియంగు న
రించుటచే నుపేక్ష నెద ♦ దేశికుఁ డూనినఁ దక్షునార్తినీ
క్షించెను నట్టి దక్షులగు ♦ శిష్యులకెన్నఁగ నెన్నఁ జేనుపే
క్షించుట పాడిగాదని వ ♦ చించెను శాస్త్రములెల్లఁ బెల్లుగన్॥

శా॥ దేవా! త్వత్పదనీరజద్వయము ధా ♦ త్రిస్వర్గమైయుండ మే।
మీవిశ్వంబున క్షేమ నందెదము సు ♦ మ్మా చంచరీకస్థితం।
బావృత్తిన్విలసిల్లు వారమగుట ♦ స్వత్యాగ్రిశ్రీ! యశ్లాట మా।
ద్యాభవంబెప్పుడు మీదు విగ్రహము స్వ ♦ స్థంబాటనేకోరెడిన్॥

కం॥ ఇప్పగిది శిష్యులెల్లరు। మెప్పగు విసయమునఁ దెలుప ♦ నొజ్జయు
వినితాఁ। జెప్పెనిటు వారితో మతి। మెప్పనకుందగు నుములస ♦
మీచీనముగన్॥ ॥౧౧॥

మ॥ వినుఁడీ; యాశ్రిపులార! పూర్వజనురా ♦ విఖ్యాతమైనట్టి పా।
పనికాయమ్మోప్పరిపాక మామయమునకు ♦ న్భావింపఁగాఁ గాన దీ।
నిని భోగంబునఁ బాపసానిదిరరు ♦ నిక్కంబు జన్మాంతరం।
బున నేన్వీడద। భుక్తమౌచునని చె ♦ ప్పంజూంచు శాస్త్రౌఘముల్

కం॥ తెవులనఁగ బుధులు కర్మో । ద్భవమును ధాతుకృతమునను ♦
భంగులరెంట। న్భువిఁబరఁగు నాద్యమంబను। భవమున నన్యము
చికిత్సఁ ♦ బాయుననిరిసూ॥ ॥౧౩॥

శా॥ మేనస్గ్నిమముచేత నిట్టిరుజతా ♦ మింపెజ్జుఁడీకావున
స్వానింగాంచుత సిద్ధికర్మమునునే ♦ యంతేవసద్వర్యులా।
రా ! సేఁజేయఁజికిత్స నక్కటతనసీ ♦ యంగంబిలం గూలఁగా।
సై నంగూలఁగ నింపుచెందనెదలో ♦ నావంత యుత్ప్రీతినేన్॥౧౪॥

కం॥ అనుచున్గురువర్యుఁడుసె। ప్పినవిని యాశ్రితులు మిగుల ♦ విన
యమెసఁగఁగా। ఘనసంయమి పరికరవ। ర్యునితోడుతఁబల్కిరం
ద ♦ ఱుంగూడియిటుల్॥ ॥౧౫॥

చం॥ గురువర! యిద్దినిక్కమెయ ♦ గుంజుఁడివిూనుడి నీకుమేనిపైఁ।
బరఁగదులోభ మించుకయు ♦ భవ్యభవత్తను విమ్రహింజ్జిర।
స్థిరతనుజెందఁ గోరెదము ♦ జీవనమాభవదీయ జీవన।
స్థిరతనెమాకు నీరమది ♦ జీవనమౌఁగద వాళ్చరాళికిన్॥ ॥౧౬॥

ఉ॥ తాముకృతార్థులౌదురు బు ♦ ధప్రివరుల్పర తుష్టికై నిజం।
బౌమెయిఁబ్రోచికోరె యటు ♦ శౌటగురూత్తమ! విద్వదీడ్యమే।
ధామహితాత్ములౌచు వసు ♦ ధన్విలసిల్లెడు మీరలిమ్మహి।
న్నీమెయిఁబ్రోచికోవలయు ♦ మిత్రితలోకహితంబొనర్పఁగన్।

మ॥ ప్రిమతుల్శిష్యు లొనర్చునట్టియురు ♦ గ్రంథంబునన్దేశికో।
త్తము ఁడవ్వారికనుజ్ఞఁదానొసఁగె నం ♦ తన్నికన్నమూహంబునుం।
డిమహావైద్యులఁ దోడితేముదముసం ♦ దీపింపఁదారుంబ్రికా।
మములయ్యుజ్జకొనర్చి యేగిరివెస ♦ న్బ్రిత్యాశముంబ్రాజ్ఞులై॥

చం॥ తలుచుఁగఁ జేరియుందురు వ ♦ దాన్యనృపు న్బ్రితివాసరంబువి।
త్తరతిని జేసికౌశలిస ♦ దాతగుసత్కవి వర్యులున్భిష।
గ్వరులునుగాన వీరివెద ♦ కందగురాజ పురంబులందెయ।
న్నరతినిలోనఁ బూనివయ ♦ నంబులొనర్చిరిదేశదేశముల్॥౧౮॥

—♦శిష్యాసీతులైన భిషగ్వరులు శంకరునకుఁ బలువిధములఁ జికిత్సఁజేయుట♦—

చం॥ ఇటులస్వకార్యసిద్ధి కొఱ ♦ కెంతయొ దేశచయంబుదాఁటియొ
క్కటయినరాజధానిని సు ♦ ఖస్థితులౌ భిషగగ్రులన్గను।
న్బటుతనెసంగువారిఁ గని ♦ భాషణముం బొనరించినం।
తటగురువర్యుచెంతకు ము ♦ దంబునఁదెచ్చిరి శిష్యసత్తముల్।

చం॥ అభిమతవస్తు దానముల ♦ స్వాశ్రితభూసుర తోషితాత్ములౌ|
చు భృతమహోరుజుందనను ♦ జూచియిటన్ బ్రసరింప నైనదే|
ద్దాభరము నాకొనర్చెదము ♦ తోఁగలశక్తిని దెల్పుఁ డంచుఁబ|
ల్కు భిషగగ్రణుల న్నయము ♦ లోకశిఖామణిసూచి యిట్లనున్॥

చం॥ తనువున బాధఁగూర్చెను గు ♦ దంబుకడన్గదమొండు పుట్టిమే|
నినుమనుండి యోభిషగ ♦ నీకశిఖామణులార! వేగదీ|
నినిశమించఁ జేయఁదగు ♦ నిస్తులమౌషధముండెనేని రో|
గనికర సంతమోర్కు లయి ♦ కాగ్రెలెడిమీరలు దానిఁదెల్పుఁడీ॥

చం॥ దురితజమామయం బిదని ♦ తోఁపఁగనో భిష గగ్య్రులార! నేఁ|
దిరమగు దీనికింతయుఁ బ్రతిక్రియసల్పక మిన్నకుంటివం|
దురకమె చాలకాలమున ♦ నుద్గనుశిష్యులు వీరలెల్లను|
దురముఁగవేఁచుచుంటమిముఁ ♦ దోఁగొనిరానొగి వీరినంపితిన్॥

చం॥ అనియతినేత తెల్పవిని ♦ యంతటనాభిష గుత్తముల్గరం|
బునుబలుభంగు లన్గదవి ♦ ముక్కినై మిగులంజికిత్సలం|
దనియకొనర్చి తాపదగ ♦ దంబులవంబు శమింపమిన్గను|
న్గనిరసమర్థులైయు విమ ♦ నస్కతనచ్చట నెల్లరత్తఱిన్॥ ౨౮॥

క॥ కలఁగినమొదఁదలుగల వై| జ్జులనయ్యమిశేఖరుండు ♦ సూచిమిగు
లని|స్తులమైనయట్టియాదర|మలరంగవచించెనిట్టు ♦ లవ్వారలకున్॥

—♦అనుపశాంతరోగుండయి శంకరుండు వెజ్జుల నంపివేయుట.♦—

గీ॥ భిషగనీక ప్రవరులార ♦ పెద్దప్రొద్దు| జరిగెఁగదమ్రాతికొఱకునై
యరుగుదెంచి| నట్టిమీకిట నకట! గే ♦ హములకరుగుఁ| డిం
కనితరాయువులగుమీ ♦ రిచటినుండి॥ ॥౨౯॥

సీ॥ విరహాతురులగునె ♦ య్యురుతోప్రవఁగనులుంచి; దినములలెక్కిం
చి ♦ కొనుచునుందురి| సహజంబుగనెరుగ్గ ♦ జనమాటజనపద
మీరు లేమినిజాల ♦ నెనయువెతను| రోగులుగదమునో ♦ ర్చుకొనఁ
జాలకమీరు; నికటంబులను మిమ్ము ♦ నెమకుచుందు| రౌడ
యఁడెయగురక్ష ♦ కుండునిక్కముగ మీక; తేఁకుమీవిశేష
ర్యూ ♦ త్రినువినునెడ॥

గీ॥ నక్షత్రాజ్ఞుండు గానరో ♦ పాథ్యుఁడగుచు। నవిశ జీవికనిడఁగు
వా ♦ హాములపగిది। జేఁడుచల చిత్తుఁడన్యుఁ గూ ♦ ర్చెడిని
వెజ్జు। గాన మీగేహములకువే ♦ గఁజనుటొప్పు॥

ఉ॥ దేహికిసంభవంబు జగ ♦ తిన్బ్రిత్యక ర్తృకమాంజుఁడీయసం।
దేహముగారపింంచును సు ♦ ధీవరులార ! తదీయ శుభ।
వ్యూహమెసంగు వైద్యులనె ♦ యెన్నఁగనీజనితమ్ము వైద్యని।
ద్వ్యూహము లేక వ్యర్థమగు ♦ నుర్వర దేహికి వెజ్జువిజ్ఞుఁడౌ॥ ౨౮॥

చం॥ అనవుడు వారలయ్యతిచ ♦ యాధిపుతోనని రిట్టులార్యమీ।
దునిడినిదేశమేనియును ♦ ద్రోఁపదవాస్తవ మక్కటా నమి।
మ్మునువిడనాడి మామదులు ♦ పోవఁగదక్షుతనూన వెప్పుగో।
దునొక! సుబుద్ధినాకమును ♦ రోసిధరాస్థలి చేరనే గఁగె॥ ౨౯॥

కం॥ పరవృత్తులమగుటను యతి । వర ! తప్పదుమాకుఁ జను
ట ♦ వచ్చినరుజయుం। దఱుఁగకయెపో యెననివం। దురుచుభిషగ్వరు
లుచనిరి ♦ తోఁబురములకున్॥ ॥30॥

చం॥ అవనిఁబ్రసిద్ధులై నభిష ♦ గగ్రిలకెల్లర కార్పపిలుగా।
కవిపులమై భగంధరము ♦ క్రిమ్మివెం గలిగింపసంయమి।
ప్రవరుఁడు దానికోర్చుచుఁది ♦ రంబుగ మేనిపయిన్మమత్వముం।
తవిడిచిలోనఁ దాఁదలఁచె ♦ దర్పకసూదను భక్తమోదనున్

శంకరుని పనుపున నశ్వినీదేవతలేతెంచి రోగనివృత్త్యుపాయముఁ దెలిపియరుగుట.

కం॥ ఇంచువిలుకానిఁ గన్నునఁ । దుగ్రించినవేలుపు యతీశ్వ ♦ రుని
భక్తినిమ। గ్గించిరుజనెన్నఁగనియ। మించివెసంబంచెఁ జేర్మి ♦
మెయినాశ్వినులన్॥ ॥3౧॥

చం॥ స్మరహరు శాసనంబునవె ♦ సద్ద్విజవేషము లూనిపాత్రము।
లురములఁబూనియంజనము ♦ కన్నులఁగ్రాల సుబాహులాశ్వినుల్।
లురణికిడిగ్గిసంయమి వి ♦ తానశిఖామణిఁజేరి విస్తృతా।
దరముననాసుధీ దుగ్రఁగని ♦ తద్జ్ఞులువారలు పల్కిరిగతిన్॥33॥

ఉ॥ ఈ రుజమోయతీంద్ర! పర ♦ కృత్యజనించుటచేఁ జికిత్సకుం।
డౌదు దీనివేగముగఁ ♦ దీర్పవలెన్నరమంత్రశక్తినం।

శిష్యహింవారు దెల్పి సుదయ ♦ మీందు నియోగ తిఁ బూనివచ్చినా।
దారినెపట్టి యేగిరిము ♦ దంబెదలంబో వలంగ నత్తఱిన్ ॥౩౮॥

—పద్మపాదుజపపరిభావమున నభినవగుప్తుఁడు మృతినొంద శంకరరుజానివృత్తి—

చం॥ పిదపసరోజపాదుఁడు జ ♦ పించె వెసందనయోజ్జ్వలైనయు।
గ్రదముశమింపఁ జేయుటకుఁ ♦ గాఁబరమంత్రము జాతరోషుఁడౌ।
చుఁదగదుసుమ్ము నీకిదను ♦ చునిపువర్గమునందుఁ గూడఁ బే।
ర్కొఁదనరునార్యపాదుఁడునె ♦ యెందనుఁబల్మరు నడ్డుచుండినన్॥

చం॥ కమలపదుండు నిష్ఠ యెసఁ ♦ గన్బొనరించెను తజ్జపప్రభా।
వమునభగంధరంబను న ♦ వార్యమహారుజ సంయమీంద్రుపీ।
డిమొనసెనీచుగుప్తుని వ ♦ డిన్మృతినొందె నతండు బుద్ధిపూ।
ర్వముగ మహాత్ములందు నప ♦ రాధమొనర్చి సుఖింపనేనికా॥

ఉ॥ ఆశ్రితవారిజాళిమిత్ర ♦ దాంబుధిఁదేలఁగ వేగభూరిరో।
గశ్రమఁ బాసినయ్యమిశి ♦ ఖామణి శంకరదేశికుండుఁదా।
విశ్రుతసౌఖ్యముంగని ర ♦ విప్రతిముండయి దుష్టకౌశికా।
ఘశ్రితిభీకరోక్తులఁ బ్రి ♦ కాశిలవేల్పులు మెచ్చనంతటన్॥

శా॥ స్వస్థుండై యమిసార్వభౌముఁడు నిజ ♦ ఛాత్రాళికద్వైతవి।
ద్యాస్థేమస్వకభాష్యసూచనరహ ♦ స్యార్థంబు బోధించుచం।
తస్థస్వానుభవంబునందుచుఁ బ్రమో ♦ దస్వాంతుఁడై దేశికా।
గ్ర్యస్థానంబు నలంకరించె విబుధ ♦ వ్రాతంబు మెచ్చంగదున్॥

—♦శ్రీశంకరయమికి గౌడపాద మహాయోగీంద్రు దర్శనంబగుట.♦—

మ॥ సుమనస్స్రవ్యుఁడతండు గాంగ పులిన ♦ క్షోణిస్థితుండౌచు బ్ర।
హ్మముధ్యానించుచునొక్క సాయమునదా ♦ మందాకినీపూరసం।
గముచేనార్ద్రములైన తెమ్మెరలసాం ♦ గత్యంబునుం బూనివ।
చ్చుమహాత్ముం గనెయోగవేదినిచయే ♦ శుం గౌడపాదాభిధున్

ఉ॥ విచ్చినతెల్లతమ్మిదగు ♦ విస్ఫుటమౌ ఛవితోడ నేత్రము।
న్మెచ్చఁగసల్ప నౌరుచివ ♦ హింసుకరస్థకమండలంబుతో
నచ్చగసాంధ్యరాగమున ♦ సంతటనెఱ్ఱగఁ గ్రాలు నాతటి।
త్వచ్ఛతురాస్రలీలను ని ♦ తాంతముఁదాల్చినవాని మౌనినిన్॥

మ॥ అరుణాంభోభవ బుద్ధినెల్ల కడల ♦ హస్తంబునం దున్భ్రమిం।
చురస స్వేద పరద్విరేఫముల దా ♦ సొంపైన యామండలి।
న్గరముంబోల్పఁగనైన యంగుళిచయా ♦ గ్రస్థార్థ రుదాక్షమా।
లరహిన్మాటికిమాటికి న్మిగుల హే ♦ లందిప్పు వాచంయమిన్॥

ఉ॥ ఆర్యచయోత్తమాంగమణి ♦ యై మహిలోన రహించుగౌడపా।
దార్యనికాలుఁ దమ్మికవ ♦ కంతటుశ్రద్ధయు సంభ్రమంబునం।
వార్యసుభక్తియున్గడు వి ♦ భాసిలఁగొల్చి వినమ్రుఁడై సుధీ।
ధుర్యుఁడునిల్చెఁ గేల్కవను ♦ దోయిలిఁజేసి తదగ్రమందునన్॥

గీ॥ పాలసంద్రంపుటలలను ♦ బోలుసత్కృ। పేక్షల యతీంద్రుఁ
దడుపుచు ♦ నెల్లదిశల।బలువరుస వెన్నెలను దెల్లఁ♦ బఱచుచా
ర్య। పాదుఁగనిపల్కెనిటు గౌడ ♦ పాదగురుఁడు॥ ॥౪౩॥

సీ॥ ఎఱిఁగితేవత్ససం♦స్మృతినిబాపెడుహృద్య; విద్యనీవెల్లగో♦ విందు
వలనఁ।గుదిరిచితే శాస్త్ర♦గుప్తసచ్ఛిన్నిత్య;విమల వేదార్థత ♦
త్త్వమునుబుద్ధి।గలిచితేనిత్యవై ♦ రులనెల్లశమదమ; ప్రముఖ
సద్గుణసంఘ ♦ బలముఁబొంది। సాధించితేసాష్ట♦ సరణియోగం
బుఁజి; త్తముసాధువగుచుఁ జిఁ♦ త్తత్త్వము గన॥

గీ॥ గొలిచెదరె యాశ్రిపు దేశి ♦ కునిసుభక్తి। స్వానురక్తులునువి
రక్తు ♦ లై శమదమ। యుక్తులై సంతతము శ్రద్ధ ♦ నొప్పివినయ।
కలితులై తత్త్వ సుజ్ఞాన ♦ కాములగుచు॥ ॥౪౪॥

శా॥ ఖ్యాతిస్ఫీతుఁడు శంకరార్యుఁడిటు త ♦ న్నాగౌడపాదార్యుఁడ।
ద్వైతాచార్యవరేణ్యుఁ డత్తఁడసము ♦ ద్యత్ప్రేమఁబ్రశ్నింపవి।
ఖ్యాతోరుస్థిరభక్తి జాశ్రునిచయ ♦ వ్యాప్తాక్షుఁడై యంజలి।
న్బాతంబౌశిరమందుఁగీల్కొలిపియ ♦పూజ్యాంఘ్రితోనిట్లనున్

—♦శంకరుఁడు గౌడపాదగురువరునిఁ బొగడుట.♦—

గీ॥ అర్ఘ్యపాదులచేఁ బూజ్య♦ మైనదెల్ల। నగునవశ్యమువిస్పష్ట ♦ము
గనుమూఁకు। మహిత ! కరుణాబ్ధి కల్ప యు ♦ ష్మత్కటాక్ష। వీ
క్షితునకు దురాపమౌ ♦ విషయమున్నె॥ ॥౪౫॥

శా॥ ఆర్యాపాంగ విలోకనంబున క్షణం ♦ బానంతలో మూఁగచా।
తుర్యాహ్లాదసమ క్తి జాలుఁడగు మం ♦ దుండున్న పాండిత్యవ।
స్ఫూర్త్యంజానముఁ బుణ్యనిష్ఠగణమం ♦ దుంబాపిగణ్యుండసం।
వార్యంబౌయశమందునిస్పృహులలో ♦ వైళంబుగాఁగామియున్

శా॥ మేరస్మేఱినమీామహా మహిమదా ♦ మేలున్నవంబేనియో।
సూరిశ్రేణిశిరోమణీ ! యెఱుఁగద ♦ ఘుండెవ్వఁడిమ్మేదిని।
న్నారజ్ఞుండగు నప్పరాశరజ సం ♦ జాతుండు సంతుష్టిదా।
నేరాజాత్పర తత్త్వవిద్య కుపదే ♦ ష్టృత్వంబునుం బూనెనాన్॥

సీ॥ పుట్టుకతోమతనెనసం ♦ పూర్ణాత్మసుజ్ఞాన; సిద్ధుఁడౌచునుసుదా ♦
సీతాబాలంబునఁజేసి దూ ♦ రంబుగాఁజనితోనె; చనెనునెవ్వనిఁ
బదా ♦ శకసుతుండు। పుత్త్రి ! పుత్త్రి ! యటంచుఁ ♦ బొగు
లుచుఁదధికరా; గావేశమునఁబిల్చు ♦ చనుసరించె। నంచితయోా
గభా ♦ వ్యవిధాత పితపిల్వ; నోలిసర్వాహంత్వ ♦ శీలనమగు॥

ఆ॥వె॥ యోగభూమినుండి ♦ వేగఁబ్రిపంచైక। భావమందియే బు ♦
ధావతంసుఁ। డఖిలవృక్షరూపుఁ ♦ డైప్రతినినదంబు। నొసఁగెఁ
దండ్రిదుఃఖ ♦ ముడుపుకొఱకు। ॥౪౯॥

గీ॥ దేవ ! యీకృకస్సవిత్త్వనా ♦ ధివగునీదు। తమ్మికవఁబోలు
పాదయు ♦ గమ్మమమ్మ। వంటిదీనుల కనులదై ♦ వవశతనగు।
నెడలనిదెభక్తుభాగమ ♦ కీానముకద॥ ॥౫౦॥

శ్రీగౌడపాదయమి ప్రవరుండు సానుగ్రహుఁడై శంకరుఁ బ్రశంసించుట.

కం॥ అనుచునినుతించుయమివ। ర్యునిఁగనుఁగొనిగౌడపాద ♦ యోగి
వరుండా। ననమందుతేనగవుకడుఁ। దనరఁగమధురమగు ఫణితి ♦
దయనిట్లనియెన్॥ ॥౫౧॥

కం॥ వత్సా ! నీక్కముతై నభా। వత్సద్గుణముల వినఁగనె ♦ వైశమ
శమవ। ద్ధృత్సంయుతునినుఁ గననా। కుత్సాహమదీహయందు ♦
నుదయించెఁగడున్॥ ॥౫౨॥

మ॥ మహి విద్వర్యుఁడవైన నీవెలమిమై ♦ మత్కారికావారిజా।
తహితార్క ప్రతిమాచ్ఛ భాష్యముఖస ♦ ద్గ్రంథంబులన్బెక్కని।
ష్కాహానేహ రచియించినాఁడవనుచు ♦ న్గోవిందు చేవింటిహృ।
ష్టహృదబ్జాతుఁడనౌచు నీకడకు న ♦ త్తా! యిప్పుడే తెంచితిన్।

—♦ శ్రీ గౌడపాదులు శంకరవిరచితభాష్యంబులఁ గాంచుట. ♦—

మ॥ ఇటు స్పష్టంబుగఁ బల్కు గౌడపదయో ♦ గీట్స్వామికంతన్సము।
త్కటనమ్రత్వమెసంగ భాష్యము సమ ♦ స్తంబున్యతీశుండుదా।
సటవిన్పింపఁగనమ్మహాముహుఁడు న ♦ త్యంతంబు మాండూక్యగ।
స్ఫుటభాష్యద్వితయంబుఁ దావినిప్రహృ ♦ ష్టుండై యిటు
ల్పాకొనన్॥ ౫౪

శా॥ శ్రీమన్నామక కారికార్థమును ని ♦ శ్శేషంబుగాఁ దెల్పు నీ।
వౌ మాండూక్యసుభాష్యముల్వినుటచే ♦ నౌ సంప్రమోదంబున।
న్ధీమచ్ఛేఖర! ప్రోత్సహించెదఁ గడు ♦ న్నీకు న్వరంబీయఁగా।
భూమిన్గావునఁ గోరుమా వెసవరం ♦ బు న్గాదనాకిచ్చెదన్॥ ౫౫

మ॥ అనుపర్యాయ శుకర్షి గౌడపమున ♦ య్యత్యగ్రుఁడీక్షించి తా।
ననునో దేశికవర్య! నిన్నకలిమ ♦ ర్త్యాగ్రణ్య! గాంచంగనై।
తిని నేనింతకు నెక్కుడౌ వరముక ♦ ద్దైయెను న్నాదుచిం।
తన మశ్రాంతము నీదుభూరిదయఁ జి ♦ త్తత్వంబునుం
బొందుతన్॥ ౫౬

మ॥ అనుచు న్శంకరసంయమీశ్వరుఁడు దా ♦ నర్థింపనట్లౌతమం।
చునపాస్తైహికమోహుఁడౌ సమరణే ♦ శుండంత నంతర్థినిం।
గనెనయ్యుత్తమవృత్తమున్మిగుల వే ♦ డ్కన్స్వియశిష్య
వ్రజం। బునకుందెల్పుచు నయ్యెడన్గడపెన ♦ ప్పూజ్యాంఘ్రి
యారాతిరిన్॥ ౫౭

ఉ॥ భాసురచిత్తుఁడైన యతి ♦ వర్యుఁడు వేకువమేలుకాంచి స్వా।
ర్థాసధుని న్స్వశిష్య నికరంబులతోఁ జుతఁ గ్రుంకి నిత్యము।
న్వాసినొనర్చి తత్తటము ♦ నన్వసియించె సుబుద్ధిమైనిది।
ధ్యాసనలాలసుండగుచు ♦ సద్గుణినంబడెవార్తయొండిటుల్॥ ౫౮

శ్రీశంకరుఁడు శారదాపీఠమున నధిష్ఠింప శిష్యులతోఁ గాశ్మీరమునకు వెడలుట.

సీ॥ పొగడంగఁదగును జం ♦ బూద్వీపమిలయందు; భారతఖండంబు
ను ♦ ప్రథితమందు। మిగులనందెలమిఁ గా ♦ శ్మీరదేశము సెం
దు; జానగునట్టి దే ♦ శంబునందు । వసియించువాగధీ ♦ శ్వరి
యా శతానందు; సతిశారదాఖ్యఁ ద ♦ త్సదనమొప్పు। వాసిమూఁ
టప చేరు ♦ ద్వారంబులను నిందు; విమలసర్వజ్ఞపీ ♦ ఠమటనిందు।

గీ॥ మది సుజనులందు సర్వజ్ఞుఁ ♦ డౌ బుధేంద్రు। నకె యధిష్ఠింప
నర్హమౌ ♦ డ్లకదిపొందు । టకునశక్యము నాల్గుశా ♦ స్త్రలను
నుండు। రలఘుమతులైనబుధులు వా ♦ కిళులముందు॥ ౫౯

గీ॥ ప్రాచిఁబ్రాచ్యులుఁ బశ్చిమ ♦ ల్పశ్చిమాశ। సౌత్తరేయులు
దీచిని ♦ హత్తియుండ్రు । తెలియతురఖిలజ్ఞులే ద్వార ♦ మురు
మతులయి। దాక్షులుపినద్ధమగుదానిఁ ♦ దగరు తెలుప॥ ౬౦

శా॥ ద్వారంబయ్యది దాక్షిణాత్యము పిన ♦ ద్ధంబౌ సజన్రంబుఁగా।
కశ్మీరంబందునను౦డుఁగావునఁ బరీ ♦ క్షింపంగ దాక్షులుబ్బుధు।
ల్లేరన్నట్టి జనశ్రుతి న్విఫలము ♦ న్నిలంబొనర్పంగఁ జే।
వీరాజత్సదనంబుఁ జూచ్చి చనెన ♦ విజ్ఞుండుఁ బెన్సుస్థితో॥ ౬౧

సీ॥ సన్న్యాసదంష్ట్రాప్ర ♦ ఖండాయుధస్ఫూర్జ; దతిశయంకరనిజా ♦
వ్యధితమూర్తి। దుర్వాదినిచయసిం ♦ ధుర సంఘనిర్గర్వ;
నిత్యాపణాత్తని ♦ ష్కిదస్కీర్తి। భిన్నాశ్రితార్తి య ♦ శేషజ్ఞతా
స్ఫూర్తి; ఘనతరవేదాంత ♦ గహనవర్తి। శ్రీశంకరార్య దే ♦
శికవర్య మృగచక్రి; వర్తి యద్వైతభా ♦ వప్రవర్తి।

ఆ॥వె॥ ద్వైతగహనవర్తి ♦ దంతిసంఘములార!। మీరు మోసపుఁ
జిల్చి ♦ మోసపుకొలకు। నేఁగుదెంచు నిప్పు ♦ డెదురుగాఁ జనక
చ। నుండు దూరమునను ♦ రొండుకడకు॥ ౬౨

లయగ్రాహి॥ గండములగ్రక్కఁబడు ♦ మొండు మదగంధమున;
గండుమగతుమ్మెదల ♦ దండుకలఁ బొంగఁగ। బెండువడు నేనుఁగుల ♦
తండములపైఁ బడెడు; దండిహరిసక్కఁగన ♦ కుండునటువిద్వ;
త్కాండముల యాఁదలలఁ ♦ దాండవము సల్పుచు న; జాండ

మునుగ్రమ్మెను స ♦ ఖండమగుకీర్తి। నెంతయు సతంబెసంగు ♦
దండికులనేత తన్; నిందముమానిచునిఁ గ ♦ నఁ జెప్పుమనెన్ ॥ ౬౩

మ॥ అనుచున్దెవ్వన నెంచ నాశ్రవసమూ ♦ హంబెల్లఁ దోడ్రాఁగ వా।
సిని శ్రీశంకరదేశికేంద్రుఁడు వెస ♦ న్నిద్దక్షిణద్వార భూ।
మి ని దాఁజేరి కవాటముం దెఱచి నె ♦ మ్మిన్లోఁ బ్రవేశింపఁబో।
వనితాంతకుఁ ధదండిసఖ్యచటసౌ ♦ వాదిప్రసంబిట్లనెన్ ॥ ౬౪

—♦ సర్వజ్ఞపీఠమధిష్ఠింపఁబోవు శ్రీశంకరయమీంద్రుని వాదులకరోధించుట. ♦—

గీ॥ దండియుండుము నీకిట్టి ♦ మెంతసంభ్ర। మంబకట! యేటికిచట
క ♦ ర్జంబునీక। దెద్దియో తెల్పుమల్లనఁ ♦ బెద్దకోర్కె। సం
భ్రమంబున నిలలోనఁ ♦ జక్కఁబడునె?॥ ౬౫

చం॥ ఎఱుఁగుదునెల్ల లేదులవ ♦ మేనియునాకెఱుఁగంగరానిదే।
వ్వరయిన నాదులోతుఁగన ♦ వచ్చినవచ్చుతనంచుఁ బల్కెదే।
నిరయముమై సమున్నతిని ♦ నెమ్మనమందునఁగోరు నీవు మా।
కురుచిరమా పరీక్షనిడి ♦ గోనిలయంబున కేగుమంతటన్ ॥ ౬౬

—♦ శ్రీ శంకరగురుండు తన్నడిగినవారికెల్ల సమాధానముఁ జెప్పుట. ♦—

కం॥ అనిపల్కువారికుత్తర। మునిడంగా నిలిచె యతివి ♦ భుఁడు
మోద్రిలను నం। తనె పశ్చాత్కోక్తి కణా। దనియతుండిట్లుసిగెఁ
దన మ ♦ తధహాస్యంబున్ ॥ ౬౭

శా॥ ఓదండీపరమాణుయుగ్మమది సం ♦ యోగంబునుం బొందఁగాఁ।
గాదే కల్గెను సూక్ష్మమాద్వ్యణుకవి ♦ ఖ్యంబంచు మాదా
మతం। బాదీవ్యద్వ్యణుకాశ్రితాణుతకునో ♦ నాజన్మమెద్దాన సం।
పాదింపంబడెఁ? దెల్పుమల్పుఁగనిను ♦ న్భావింతునేఁగాని వోన్ ॥

చం॥ అనవిని దండినేత పర ♦ మాణుగతంబగు ద్విత్వసంఖ్యయే।
తనరును గారణంబయి స ♦ తంబును నాద్వ్యణుకంబునందునో।
యి! నెగడు నాయణుత్వమున ♦ కెన్నఁగనంచు వచింపఁగాఁ
దనం। తనె మఱలెనగాదమత ♦ తామరసాలయు విన్నఁబాటుతోన్ ॥

ఉ॥ ఆయమివర్యుతోడనన ♦ నంతట నారలలోన నున్నసై।
యాయికుఁ డాత్తగర్వుఁడయి ♦ యాక్షణభుజ్మతమందు కన్నవి

జ్ఞేయవిశేషమెద్దియొ వ ♦ చింపుము గౌతమపక్షముక్తికిన్।
హో యతి! సర్వవేదివయి ♦ యున్నెడ నావుడు దండిపుండనున్॥

మ॥ అగుఁ గాణాదమతంబునందు గుణసం ♦ గాత్యంతనాశంబు తా। నగుచో నాకసమట్టులుంటయె సుమీ ♦ యహో ముక్తితా నక్షపా। దగవహో పక్షమునందు నట్లె గుణసం ♦ ఘా భూరినాశంబు తా। నగునో కుస్సటులుంట ముక్తియగు సూ ♦ సానందసంవిత్కయై॥ ౨౧

సీ॥ ద్రవ్యంబు గుణముఁగ ♦ ర్మమును సామాన్యంబుఁ; బ్రవిశేషమును సమ ♦ వాయమును న భావంబు ననెడు న ♦ ప్తపదార్థములు కణ; భుక్పక్షమున గౌత ♦ మునిమతముఁ। నగుఁ బ్రమాణముఁ బ్రమే ♦యము సంశయముఁ బ్రయో; జనము సిద్ధాంత దృ ♦ ష్టాంతములు న। వయవముఁ దర్క ని♦ర్ణయ వాదజల్పవి; తండ హేత్వాభాస♦లొంబు నెపము।

గీ॥ జాతియును నిగ్రహంబును ♦ స్థానము నన। దగు పదార్థంబులవ్వాని♦ తత్త్వమెఱుఁగు। టనగు నిశ్శ్రేయసావాప్తి♦తనరుఁ తెంట విశ్వసునిమిత్తహేతువై ♦యీశ్వరుండు॥ ౨౨

కం॥ అనుచు న్యమివర్యుఁడు తె। ల్పిన నైయాయికుఁడు శంకరు ♦విని తద్వాక్యం। బును గరము మెచ్చుచును వెం। టనె మఱియెనిరోధమునున ♦ టన్మాని తగన్॥ ౨౩

ఉ॥ అంతటఁ గాపిలుండతిర ♦ యంబున వచ్చి యతీంద్రునిన్గని చి। ల్లొంతయు రోషమూని యనె ♦ నీవిల సర్వవిదుండవేని సు। స్వాంగనముతోడఁ దెల్పుము వె♦ సన్నిదధిష్ఠిత యోస్వతంత్రమో। యం ఘహేతువా ప్రకృతి ♦ యాపయిలోనికి నీకునేగనన్॥
[illegible] ము సంయమి ప్రకర ♦ నాథుఁడు నల్కెను "విశ్వయోని" నాఁ। గా [illegible] ప్రకృతి ♦కాపిలపక్షమున స్వతంత్రమై। తావివిధాకృతిఁ బ్రతతిఁ ♦ దాల్చు గుణాత్మకయంచు నా। ద్యావలమైన [illegible] ♦ తంత్రము వేదశిరోమతంబునన్॥ ౨౪

కం॥ ఇటుపల్కు సంయమీంద్రుని। పటుతాస్పదమైనసూక్తిఁ ♦
బలుతెఱఁగుల ను। త్కటముగఁ బొగడుచు నతఁడ। చ్చోటు
వాసినిలిచె మఱొక్క ♦ చోటనడఁకువన్॥ ౭౬

గీ॥ కరము బాహ్యర్థవిజ్ఞాన ♦ కపరిశూన్య। వాదముల మేదినిని
ఖ్యాతి ♦ నాను బౌద్ధు। లద్దిరయ్యతిని సగర్వ ♦ లై పరీక్ష।
నిచ్చి దేవాలయంబున ♦ కేగుమనుచు॥ ౭౭

మ॥ పరఁగునెప్పింపు విధంబులన్నిగులఁ దా ♦ బాహ్యార్థవాదంబు స।
త్వరమారీతియతీ! తదంతరమును ♦ న్వాకుప్రిచ్చు మీదేవతా।
వసద్మంబునకేగుమాపయిని న ♦ ద్వైతంబుకన్న న్వసుం।
ధర విజ్ఞానవివాదమందలి విభే ♦ దంబెద్దియో తెల్పుచున్॥

కం॥ అనుచున్వాగలు ప్రశ్నిం। చిన విని సంయమివరుండుఁ ♦ జిఱు
నగవాస్యం। బునఁ దనరఁగఁ బ్రత్యుత్తర। మును జెప్పఁదొడంగె
నిట్లు ♦ బుధులెదమెచ్చన్॥ ౭౯

మ॥ అనుమానంబున గమ్యమానతము వే ♦ ద్యంబెల్లనంచున్వచిం।
చును సౌత్రాంతికుఁ డక్షిగమ్యమెయటం ♦ చున్బల్కు వై
భాషికుం। డనిశంబు న్క్షణభంగురత్వము సమం ♦ బౌ, వారి
యారెంట, వే। దనవేద్య ప్రవిభాగయుక్తమగు భే ♦ దంబెంత
యోజింపఁగన్॥ ౮౦

కం॥ విజ్ఞానవాదియొప్పను। విజ్ఞానంబునకు క్షణిక ♦ విస్ఫారతనా।
త్మజ్ఞానముస్థిరమనియనె। విజ్ఞుఁడు వేదాంతవాది ♦ వినుమొక్కఁ
డిదే॥ ౮౧

చం॥ అనవిని వారువేతొలఁగి ♦ రంతట దిగ్వసనానుసారియై।
చనుజనుఁ డేగుదెంచి యతి ♦ జాలవిభుంగని నీవుమామతం।
బునఁగల కాయశబ్దముల ♦ ముంగలిశబ్దములౌను దేని వా।
కొను మొగి సర్వవేదివయి ♦ యున్నెడ నావిఃపండిపుండనున్॥

గీ॥ వినుము రుచియించెనేని వా ♦ కొనెదఁ గాయ। శబ్దపూర్వస్థ
శబ్దవా ♦ చ్యముగ జీవ। ముఖ్యపంచకమనుచుఁ జె ♦ ప్పాదు
గళ స్థ। జైనమతమున ననుగుమీ ♦ వైన దెలుఁగు॥ ౮౩

చం॥ యమివరుఁడిట్టులుత్తరము ♦ నయ్యెడనీయఁగ నేతొలంగి రా।
కుమతులు జైనులీగతి న ♦ కుంఠితయుక్తి మదుక్తిపాళి బా।
హ్యమయినవాది సంచయ మ♦దంతయువేగఁ దెరన్కృతంబు కా।
న మరినజైమినీయుఁ గొ కఁ ♦ గయ్యమివర్యునిఁజేరి యిట్లనున్॥

గీ॥ యమికులవరేణ్య! జైమినీ ♦ యమతమందు। ద్రవ్యమొక్కొ
గుణంబో శ ♦ బ్దస్వరూప। మెద్దియో చెప్పుమో పెద ♦ వేనిఁ
బిదప। నాలయములోని కిరుగుమీ ♦ వర్ణతఁగని॥ ౮౫

ఉ॥ నావుఁడుఁబల్కు సంయమి జ ♦ నప్రవరుండు శబ్దాభివేద్యవ।
ర్ణావళియెల్ల నిత్యముగు ♦ నారసిచూడఁగఁ దత్స్వరూపమౌఁ
గావున శబ్దజాలమును ♦ గాలునిజంబును ద్రవ్యసంగతం।
బై వసుధాస్థలి స్సతము ♦ వ్యాపకమై తగువర్ణవారమున్॥ ౮౬

గీ॥ ఇట్లు ప్రత్యుత్తరంబును♦నెల్లశాస్త్ర। ములనొసంగిన యయ్యతి♦
పుంగవునెల్ల। రుఁదగఁబూజించి యిడిరి త ♦ ల్పుఁదెఱచి వెసఁ।
దెన్ను గుడిలోనికరిగె య ♦ తిపుఁడునంత॥ ౮౭

—♦ విజితవాదియైన శంకరుఁడు శారద ప్రశ్నకు సమాధానమిచ్చుట. ♦—

మ॥ తనకేల్దమ్మిని బద్మపాదుఁగొని వి ♦ ద్యాభద్రపీఠంబు నె।
క్కనెడ న్విద్వరుఁడైన శంకరయమి ♦ క్షోణీధవుండేగుసం।
తన సంగోక్తినిబల్కె నబ్జభవు కాం ♦ తారత్నమాశారదాం।
గన యీదండివకేల్యతోడనిటు వే♦గందానిబాఃించుచున్॥ ౮౮

మ॥ తనరెమ్మన్న యమీంద్ర! నీకఖిల వి♦ త్వంబెంతయుండాఁబగి।
డును నీవన్నిటనందు కారణమున ♦ గ్గానున్న చో నావిరిం।
చనురూపాంతరమైన మండనవిశే ♦ షజ్ఞాగ్రగణ్యుండు మే।
దినినీకెట్టుల శిష్యనర్యుఁడయి భ ♦ క్తిన్సేవఁగావించెడిన్॥ ౮౯

మ॥ ఒకసర్వజ్ఞతయే యతిప్రవర! కా ♦ దూహింపఁ బీఠంబును।
త్సుకతన్వెంటనె యెక్కహేతువగు సం ♦ శుద్ధత్వమున్గూడ దీ।
నికి నావశ్యకమద్దిలేదో కలదో ♦ నీకున్విచారింతు నూ।
నకు ఖిన్నాహాసముందు మెక్కఁజణమం♦ దన్కన్సుధీకుండవై॥

చం॥ వెలఁదులలెన్నఁబొంది యర ♦ విందశరోరుకలారహస్య కౌ।
శలికనివాసమై శివి ప్రశస్తమునౌ యతిధర్మమందు నీ।
వలరుచు నట్టిసీకు నెటు ♦ లర్హతగల్గెడి నిట్టిపీఠమె।
కల్గలిఁ శేషవేత్తృతయె ♦ కాదిట శుద్ధతకూడ హేతువా॥ ౯౩

శా॥ ఈసంప్రశ్నకు నుత్తరంబునిపుడీ ♦ విమ్మంతసర్వజ్ఞపీ।
ఠాసీనత్వమునందు మిందుకఁదీ ♦ వ్యద్భవ్య పీయూషధా।
రాసార ప్రతిమశ్రీవోమధురశు ♦ భ్రప్రాభవా! యన్న ని।
ట్లాసంయమ్యధినేత పల్కునపుడ♦ య్యంభోజ భూపత్నితోన్॥

శా॥ అంబా! నందియనుండ నీమెయిని జే ♦ యన్లేనునుంతేనిఁబొ।
పంబున్పుట్టట యాదినేఁటిదనుక ♦ న్భావింపఁగా నీప్రపం।
చంబంద న్యశరీరసంశ్రయమున ♦ న్సాధ్వీమణీ! యెట్టిక।
ర్మంబున్జేసెనొ దానలిప్తుఁడగు నా ♦ మర్త్యుండౌరుండిమ్మహిన్॥

కం॥ యతివర్యుఁడిప్పగిది భా। రతిఁ దనయుక్తుల నిరుత్త ♦ రపద
న్నాఁజేసి తగస్సర్వజ్ఞమహా। న్నత వాక్సింహాసనంబు ♦ నంద
గెనంతన్॥ ౯౪

శ్రీశంకరగురుపసార్వజ్ఞముని సర్వజ్ఞశారదాసింహాసనాధిరోహణమహోత్సవము,

సీ॥ కసుభక్తితోఁ దోట ♦ కప్రఖ్యుఁ డంఘ్రిపా। ధోజాతములకుఁ
బొ ♦ దుకలఁదొడుగఁ। గోవిదసంచయా; గ్ర్యుఁడగు సురేశ్వ
రుం; డభినుతించుచుఁ దన్ను ♦ ననుగమింప। శస్తచరిత్రుఁడౌ ♦
హస్తామలకుఁడు శి; రమున సితాతప ♦ త్రంబుఁబట్ట। విష్ణు
మిత్రజ్ఞాన ♦ వృద్ధులెంతయుఁ జామ; రంబులనూని పా ♦ ర్శ్వ
ములవీవఁ।

గీ॥ బద్మపాదప్రముఖులైన ♦ శిష్యులెల్లఁ। దోడవినుతించుచును
రాఁగఁ ♦ దోయజపదు। రాజితకరంబుఁగొని శంక ♦ రయతి
చక్రవర్తి సర్వజ్ఞపీఠంబు ♦ వాసినెక్కె॥ ౯౫

చం॥ శమివరుఁడొప్పనప్పగిది ♦ సర్వవిదాసనమెక్కి తాబుధో।
త్తములును సల్వరాణియును ♦ దంబెదలంబొదలంగ గౌరవిం।
పమును కహోలముఖ్యులగు ♦ మహానులు గార్గియుగౌరవింపవా।

[illegible]ము యాజ్ఞవల్క్యముని ♦ సింహునిమాదిరిగఁ బెద్దగద్దె ౯౬
నెక్కె॥

సీ॥ వాదకఘాతని ♦ నోదమతా ప్రతివాది; బుధులతోఁ నగువాద♦
మునఁబోసఁగిన। దుర్వారతర్కసం ♦ దోహంబుఁ బొలియింపఁ;
గా స్వతంత్రంబులై ♦ కాలియునట్టి। ధాతులచేత వ్యా ♦ ప్తంబు
శాదిశాల్లఁ; బ్రకటమహత్త్వము ♦ పన్యసింప। సర్వజ్ఞ! నీవె
యా ♦ సనమునందు వసింపఁ; దగుదువు బహుమాని ♦ తగుణ
యుతుఁడ।

గీ॥ వనుచుఁ బలుకుల నెలఁదుక ♦ యధికముగని। శాలసూక్తినమో
ఘను ♦ శ్లాఘయొసఁగ। సన్నుతింపంగ సంయమి ♦ చక్రవర్తి।
శారదాపీఠవాసమొ ♦ సంగెమిగుల॥ ౯౭

సీ॥ అకిపాసునికథ ♦ యాప్తినొక్కటడాఁగె; నెలమిఁదోలంగికా ♦
పిలిముచక్లె. ముక్షభగ్నంబయ్యెఁ ♦ బొలిసెఁబ్రభాకరో; క్తము
తోడ భట్టపా ♦ దప్రివాద। మపనిఁ బాతంజలం ♦ బందెనంత
[illegible]; గాణాదమతమదె ♦ క్కడికొంచనియె। వేదబాహ్యంబైన ♦
[illegible]వార్తయటన్న; వినఁబడదయ్యె ను ♦ ర్వినిలవంబు।

గీ॥ మస్థతారులతోడ న ♦ త్యున్నతముగ। బ్రహ్మ విద్యా గురుని
కైన ♦ ప్రకటవాద। మనెడు జాదంబునందు ప్రమో ♦ యంగఁ
బడిన। దుందుభిప్రోద్ధధింధిమి ♦ క్రిందుకొనియె॥ ౯౮

సీ॥ కణభుక్ప్రవాదమొ ♦ క్కడనెప్పుఁగాసిల; వచనసురచనంబు ♦
వఱలెనెచటఁ। దగునెటనక్షపా ♦ దప్రివాదంబెసఁ; గమనంధ
[illegible]గ ♦ కంథయేడ। వీతప్రభావయా ♦ ద్వైతవార్తయ
దేడ; క్షపణకవివృతియె ♦ చ్చటరహించుఁ। గమనల్పమూ ప్ర
భా ♦ కరసమీరితమేడఁ; గాంరెను? భాట్టప్ర ♦ ఘట్టమునెట।

గీ॥ దుష్టపాషండహృదయసం ♦ దోహమనెడు। చీఁకటినడంపనుష్ణ
క ♦ రశ్మియైనట్టి। శమినిచయచక్రవర్తియా ♦ శంకరగురు।
శారదాపీఠవాసమొ ♦ సంగుచుండ॥ ౯౯

మ॥ ఘనుఁడా శంకరసంయమీశ్వరుఁడు వే♦గన్శారదాపీఠమౌ
క్తికనయంత న్వసమొంటనాఁసవన భు♦గ్వేరితాసన్నహా
స్తనితాంతాహతమై ఘనారవసదృ♦క్షంబై భ్రమత్సింధువై
చనునుచ్చస్వరపాళిమంను భిహరి♦త్సంఘంబు కమ్మెస్సమ్మల్॥
చం॥ వెలయఁగ వేల్పులాశచికి♦ వేఁలిఁబెట్టఁగఁగొన్న వాసరం
బులపఱకెన్ననొక్కపిరి♦ మొగ్గయులేఁటులయ్యమీఁదుమ్రినోఁ
దలనెపల౯దు నెంతయు ము♦ దంబుదలిర్ప గఁ గల్పవృక్షజం
బులగు సుమంబులన్గురిసి♦ మోగ్రిసిరి మింటనెసంగి పూర్యముల్
ఉ॥ సర్వవిదాసనంబు నిటు♦ సాయమి శేఖరుఁడెక్కెఁదుష్టిఁదా
నర్వరనై జనన్మతస♦ ముస్నతిఁ గోరుచుఁగాని మానపు
న్నిర్వ్రతిఁగోరిగాదిటువి♦ నేయులతోనటఁ గొంతకాల మా
సర్వవిదగ్ర్యుఁడుండె విల♦సచ్ఛశిభృన్నిభసత్ప్రభావుఁడై॥౧౦౨

గురుసార్వభౌముని బదరికావన ప్రయాణము.

గీ॥ యతివరుఁడు బుశ్యశృంగా శ్రి♦ మాదికముల నెలమిని సురే
శ్వరాది శి♦ష్యులను గొంద। ఆనినిలిపి యంత శిష్యులై♦
తనరుకొంద। ఉనుసరింపఁగ బదరికా♦ వనముఁజేరె॥ ౧౦౩
ఉ॥ రంజనఁబాసి శౌత్రులిక♦ రంబునువీడి యటన్వసింను పా
తంజల తంత్రనిష్ఠతబు♦ ధప్రకరంబున కయ్యతీంద్రుఁడు
న్మంజులమైన పేర్మిని స♦ మంజసమా గతిసూత్రభాష్యమా
జింజయమంది బోధగవ♦చించుచుఁబుచ్చెను గొన్నిమసముల్
తోటకము॥ చలినిగ్గులతేని ప♦ సందుపకుం దులయూనెలమిందగి♦
తోదయ వి జ్ఞులడెందముల న్వివి♦ శోభికల న్వెలయించుచు
నొప్పెఁ బ్రి♦ వీణుఁడుదా॥ ౧౦౪
చం॥ కలిమలభంజకంబులయి♦ గాంగజలప్రతిమంబులై శుభం
బులయి చెలంగునిట్టి పరి♦ పూర్ణచరిత్రముల న్మహీస్సము
జ్జ్వలపృథుకీర్తిరాశియు న♦ జస్రసుఖుండు శివావతారమై
చెలఁగెడు శంకరార్యునకుఁ♦ జేకుతె ముప్పదిరెండువర్షముల్॥

చ॥ కలిమలభంజకంబు బుధ ♦ కాంక్షను భాష్యము ముక్తిమూల్యమై
చెలఁగెడు నట్టి భాష్యమును ♦ జేసి వెసంయమి మౌనధీయశ
స్సులసిను పండితాభిమతి ♦ సొంపుగ ముక్తిపథంబొనర్చెని
య్యిలఁ గుపథంబు బోవఁడది ♦ యింకను శంకరుఁడే మొనర్చెడిన్?॥
శా॥ కుందేందుస్ఫటికహార చందనసుధా ♦ కూపారకౌపాగరా
మ్నందాకేశసురాశ్వకాంతినిభా ♦ మందాచ్ఛకీర్తిర్జగ
ద్వృందంబు న్వెలయించె భూమికరుణా ♦ క్రొత్తభ్రాభ్రమదైన్యా
గ్నిఁడా। మ్రందించె న్యమిపుంగవుండిట్టిదగు మా ♦ రర్థ్యంబిఁకే
ముండెడిన్?॥ ౧౦౮
చ॥ స్థిరముఘనంబుగా తన ప్రవ ♦ తిపను డిక్కులకెక్కఁజేసెను
ధ్ధరములు నద్భుతంబులయి ♦ తోఁచెను చేష్టలు కంజజుబునె
ల్లరుఁగనఁజేసె భక్తజను ♦ లన్నియమ్రాప్తితభక్తిముక్తిపా
త్రిరసనోనర్చె ధన్యులయి ♦ తిపప్రభుఁడింకను గద్దెనేయఁగన్?॥

శంకరుఁడు కేదారమున నుష్ణకుండనిర్మాణముఁ జేయుట.

ఉ॥ భూరిసుభక్తి నాశ్రితన ♦ మూహముతో నరుదెంచ యోగివి
ద్యారవిభుండు మస్కరివి ♦ త్తానశిరోమణి చేరెనంతఁగే
దారము, సేవమానజన ♦ తాఘనతాపనివార మాపదు
ద్ధారము నిత్యసౌఖ్యసుప ♦ దప్రతిపత్తికసారమంతటన్॥ ౧౧౦
చం॥ అటఁ గుముసీతుచేత వెత ♦ నందిన శిష్యచయంబుఁ జేర్మిఁబ్రో
చుటకు మహాప్రభావుఁడయి ♦ శోభిలు సంయమిచక్రవర్తి భూ
రజటివలనన్నుతప్తమము ♦ రాజిలు నీరము బొందఁగోరెను
త్కటమగు భక్తినచ్చట సు ♦ ధానిధిశేఖరుని స్మతించి తాన్॥
చం॥ యమికులచర్యచేత గిరి ♦ జాధిపుఁడర్థితుఁడై స్వపాదకం
జమునను దృష్టినింగనిచె ♦ సరిహిందప్తజలాఢ్యమాప్రవా
హమునటఁ బారఁజేసెరహి ♦ నందెను నేఁటికిఁ దప్తతోయనా
మమున యతీశ్వరోరుమహి ♦ మన్మహిలోఁబ్రథితంబొనర్చుచున్

శ్రీశంకరయమిపార్శ్వమ్మునఁ బిలువ సురలువచ్చినటుల.

చం॥ ఘనసురకార్యమిట్టులఁ ద • గంబొనరించిన శంకరావతా|
రుని యతిపద్యశంకరగు • రున్ గిరిజాదిరికేఁ దోమకొంచుఁ బో|
వనరుగు దెంచి రబ్జభవ • వాసవవహ్ని హరీందువాయుము|
ఖ్యనిఖిలనిర్జరాగ్రగిరి ము • హర్షులు సిద్ధులుఁ గూడితోడరాన్॥

మ॥ మెఱుఁగుం దీఁగెలకోటి తోరణము గం • భీరంబుగా నల్పఁబూ
నిరహింజెందుచు లెక్కమించితగు మా • హేశ్వర్యదివ్యమానాని ను|
వ్వరమంగప్పుచు నప్పుడా బుధవరు • ల్భక్తిన్యమీంద్రేషు శం|
కరు మందారసుమాళిఁ గొల్చి వినుతిం • గావించిరీ తీరుగన్॥

సకంద మత్తకోకిలా వృత్తాంతర్గత సీసము-

సీ॥ దీనపోషణ! వామ • దేవ! సు, ధీమణీ; జలజంబుశం, దని •
శంబు నీవు| మామకా నమియించి • మర్త్యన, మానము;
స్వప్నతోమత; న్వేత • నిల్వ • నెగడి| పూనికంగని పోరుచు •
పుణ్యసు, మూర్తివై; పరిపూర్ణత, స్మరిత • పాలనమును|
దోనఁ జేసి ప్రసిద్ధి • తోఁ దగి, దుష్టహిం; సనోంత్పాహా, ప్రవి•
శదమతీవయి|

గీ॥ పానరచెదవని మిగుల ని• బుధనికాయ| మనవినిగొలువఁ, దగు
మతిఁ • గనిశిఁ, గాన| శర్వ నర్వంసహారథ • పార్వతీశ| కరుణ
నను బ్రోవువమా! నీల • కంఠ! యిఁకను॥ ౧౧౫

ఇందలి కందము.

కం॥ అనిశంబు నీవు వెతసి| బ్బనెగడి శ్రితపాలనమును • ప్రవిశద
మతివై |పానరిచెదని మిగుల నిబు| ధనికాయము నవిని కొలువఁ•
దగు మతి గనితిన్॥

(సీసపాదములందాదినుండియే మత్తకోకిలగుర్తులనుబట్టి చదివికోఁదగును.)

శ గుణితము.

చం॥ శశిధర! శాతకుంభనగ • చాప! శివాహృదయాబ్జమిత్ర! శీ
తనుభదసత్కృపా వితబు • ధప్రికర్తా! శుకనారదవంద్య! శా

దకతపళాక్ష్య ! సౌరజన ♦ తాపిప్రియా! శేషవిభూష! శైవహా
స్యకపద ! శాంతభావ్యకవి ♦ ధ్యాయక ! శంకర ! శశ్వదిష్టదా॥

స్రగ్విణీ భుజంగప్రయాత కంద గర్భితసీసము.

ఆదిదేవా, ధరే ♦ శాత్మజేశా నదై; త్యాపహారీ శివా ♦ పాపహారీ।
పాదకేశా, పరా ♦ యాత్మజాభ్యర్చ్యపా; దాబ్జధారీ, భవా ♦
వ్యాళధారి, ఆదుకొమ్మా హరా ♦ యాత్మభూతాదయా; వ్యాప్త
యచ్ఛాంబకా ♦ ఖ్యాతకీర్తి। ఆశ్రితానాశ్ర, కరం ♦ బాత్మలో ని
న్నికా; దా నుతింతున్నదా ♦ దీనవర్తి॥
గీ॥ వేదచయముఖ్య భవ్యద ♦ పాదవనజ। సకలలోక పపరశివా ♦
చ్ఛా; బుధేశ్య । మోదపరిపూర్ణభాసుర ♦ నాదనిరత। మౌని
నిచయ ♦ నయపరిపా ♦ లా; నతులివె॥

(ఇందలి గర్భితములు)

స్రగ్విణి॥ ఆత్మజేశాన దై ♦ త్యాపహారీశివా। ఆత్మజాభ్యర్చ్యపా ♦ దాబ్జ
ధారీభవా। ఆత్మభూతాదయా ♦ వ్యాప్తయచ్ఛాంబకా। ఆత్మలో
నిన్నికా ♦ దా నుతింతున్నదా॥

భుజంగ॥ ధరేశాత్మజేశాన ♦ దైత్యాపహారీ। పరాయాత్మజా భ్యర్చ్య ♦
పాదాబ్జధారీ । హరాయాత్మ భూతాద ♦ యావ్యాప్త! యచ్ఛా।
కరం బాత్మలో నిన్ని ♦ కాదా నుతింతున్॥
క॥ వేదచయ ముఖ్యభవ్యద। పాదవనజ సకలలోక ♦ పపరశివా
చ్ఛా। మోదపరిపూర్ణభాసుర। నాద నిరతమౌనినిచయ ♦ నయ
పరిపాలా॥

గోపురబంధ కందము.

శ్రీశ ! సమస్తైకకరుణా। రాశీ!సిలలిత పదప ♦ రాగ సరుండ
నై। క్లేశములఁ బాపికొనుటకుఁ। గాశీపురదప్రియమునను ద ♦ గం
గొల్తునుక్॥

(నడిమిని 'శ్రీసకలప, కొను' అని తేలును.)

షడక్షర కందము॥ పరమదయాకర! దమిషా। దర ! దామోదరవ !
పార♦దప్రియరూపా।కరిపోపర మకరా! మో। దరమాపర!పరవు
మయ్య ♦దయ దమిమాపై॥

పంచాక్షర కందము॥ మమమునుపు మయ్యయోసం। యమిపా !పాప
మును మాపి ♦ యఁయమునిన్నే। సుమినమ్మినాము మాపై।
సమయమునీనెమ్మి మోపి ♦ సాయముసేయన్॥

చతురక్షర కందము॥ నెమ్మనమున నినునమ్మిన। మమ్మన్నెమ్మిఁద
గనోము♦మా!మనఁగనునీ। మమ్మునసీనామమునే । నిమ్మగుమో
దమ్మగదుమ ♦ నేమనెదముగా॥

త్ర్యక్షర కందము॥ మాయామయ నిన్నే మన। నోయయ్యా యో
ముమనిన♦నూనిననెమ్మిన్। నాయమమ్మ మమ్మోమ్మ,న। మేయా!
నీయూన నూన♦మేయనయమ్మన్॥

కృతిపతి నామగర్భితరథబంధసీసము.

(ఇది 17 గదుల చొకము)

సీ॥ శ్రీద!సఖ!యలుకఁ♦జేయకుమేనులే;శమునే నెఱుంగవి♦శ్వముసమం
చి। సమలకృపారసా ♦ ర్థ్యములైన చూపుల ; నర్మిలి దేవనా ♦
యందుఁగొల్పి। రథధన్యుఁజేయు దే ♦వరప్వెయని నమ్మి; నీదరిఁ
జేరితి ♦ నిర్విశంక। భీతినిగడపి యో ♦ పికనిచ్చియకలంక; మతి
గూర్చియోముమా ♦ సతతమునను॥

గీ॥ రహిమనెదనిన్నుఁ గొలుచుచా♦ రవి విధుండు। గణమునిందాప్ర
బ్జజ హాటిసం ♦ గణితకాయ। జాఁకికారుణ్యముదప్రిథ ♦ వ్యాగో
నమ్మ। లెల్లకాలమ్మ నీదయ ♦ నుల్లసిల్ల॥

గ్రంథ కర్తృనామ గర్భిత రథ బంధకందము

(ఇది 9 గదుల చొకము—మూఁడవ చాలునసుప పదము)

కం॥ వేదాబ్జశోభనిటలా। ఖా!దమితో సురలకై య ♦ జసిమఖ
బ్రిమథం। బోదమిపా! బ్రహ్మమ్బా।వేధాటిన్గణ్యుఁడౌదు♦వేడన్గానే।

విష్ణ్వాజ్ఞాపితుఁడై శంకరుఁడు కైలాసంబును జేరుట.

సీ॥ పరికించి చూడ ని ♦ ర్జరులకెల్లను గారణుఁడవగు నాఁడదే ♦ వ్రం
దవ్రాతవు విసము మ్రుగ్గఁగఁజేసి ♦ మెసవిన విశ్వేశ; తత్త్వాతత్పరుండ
వై ♦ నేతవీవు కంటిచెచ్చంటచేఁ ♦ దుంటవిల్కానిఁ గా; ల్చిన
మృత్యుహంతవై ♦ మృత్యుంజయుఁడవీవు విశ్వోద్భవస్థితి♦ విలయకారణుఁడ
వై; శశ్వత్స్వభావ భా♦ స్వరుఁడవీవు।

తే॥ నయనముల మూఁడు నొప్పను ♦ త్రినేత్రుఁడవీవు। పురములను।
మూఁడు గెలచు నే ♦ ర్పరివి నీవు। గట్టురాపట్టి సామేనఁ♦ గలిగితీవు।
శంకరయమీశ్వరాఖ్య నె♦ సంగెదవీవు॥

కం॥ భవమథన మొసఁగు నీకును నీ । భవనిం జేరితివో జరిగె ♦ నదియం
తయుఁ గా। సవనస్వామిప్రియమునకై । దివికిప్పుడు గిరిశయుఁడగు♦
దేవుఁ శ్రీపాదు॥

మ॥ వినయం బెంతయునొప్ప నిప్పగిది న♦ వ్వేధోముఖుల్వేల్పు లె।
ల్లను విజ్ఞప్తినొసర్ప శంకరుఁడు కై ♦ లాసాభిధానోత్సవత్పదం।
బును బొందంగఁదలంపమౌళిలసదం♦ బుక్షీరహంసస్మయం।
బును వాంఛామహితోక్షమెప్పెఁ బ్రియమొ ♦ ప్ప్యాహార్చితం
బత్తఱిన్॥

సీ॥ శ్రీశంకరాముఖ్యబు ♦ ధేశులెంతయుభక్తిఁ; జయదేవయనుచు
నం♦ స్తవమొనర్ప। బృందారకులు కన♦ న్మందారతరు సూన; బృం
దముఁ దుట్టివర్షించుచుండ। స్ఫీతభక్తివినీతు♦ పేతచేతస్కులై;
ధాతయాదృతిని గే ♦ లూఁతయొసఁగ। సనకాదినిఖిల సం♦యమి
నరులు భక్తి; నిగమాంతసూక్తులఁ ♦ బొగడుచుండ॥

తే॥ నరజటాజూట చంద్రరేఖ ♦ ఖ్యాతి వెలుఁగ। శైలసన్నిభమగు మ
హో♦క్షంబు నెక్కి। గాన నర్తనవాద్యము ♦ ప్రౌఢిలమేజ। ధామ
ముఁజేరె నప్పురం ♦ ధాముఁడంత॥

సీ॥ ఏమహాత్మునిచే స ♦ మీరితంబగు నద్వ;యము తారకమగు
బ్రహ్మంబును వినుః ఘనుఁడు విముక్తిని♦గనునో యేఘనుపాద;
రాజీవముల ద్విజ♦రాజులెల్ల। నాశ్రయించెదరు భా ♦ ష్యాధిపు
నకు నెవ్వఁ; డాత్మపదప్రదుం♦డయ్యెఁ బ్రీతిని। ఘృణాసుధాలహరిని♦
క్రమముగ నెవ్వనికనుఁగ; మునఁ దహించు నొసట♦ముమ్మను నెవండు॥
గీ॥ వఱలెడిఁగను భోగ్యాసంగ ♦ వర్జితుఁడయి। సతతము మునఁగొల్చు
నెవని సాం ♦ ఫలురుభక్తి। సుస్మితసుశాంత విలసదా ♦ స్యుం
డు నెవ్వఁ। డట్టి యద్భుతశంకర ♦ యతిపుఁగొల్తు।

—♦ ఆశ్వాసాంతము ♦—

శా॥ శ్రీత్యుత్తుఁన సమూహమానసముహా ♦ సూక్తిస్ఫురద్వారిరు।
ణ్ణుత్వావాసితరాజహంస బుధసం ♦ దోహేష్ణితార్థప్రదా।
కాత్యాయన్యధినాథమృత్యుమథనా ♦ కళ్యాణసంధాయకా।
సత్యానంద•రసాత్మకేడ్యనకతే ♦ శా! మోహాసిపూర్ధవా॥

—♦వనమయూరవృత్తము♦—

సోమసకలామరగ ♦ ణోదధిశశాంకా।
కామహరసంయమిని ♦ కాయమృదలంకా
రా! మునికదంబనుత ♦ కౌప్యనగసంకా।
శా! మహితభూరికరు ♦ ణాఢ్య, యకలంకా॥

—♦చంద్రశ్రీవృత్తము.♦—

విరాజదాశ్రిత్యాగాగ్రితల ♦ విమలాక్షస్యరత్నా।
స్ఫురత్ప్రితాసీనా! నిఖిల ♦ సురసంపూజ్య రత్నా।
కరస్ఫూర్జత్పూణా! ఫణిని ♦ కరభూషా! శ్రితత్రా।
వరస్మేరాకారుణ్యనిధి ♦ వరగౌరీకళత్రా॥

—: శ్రీ స క లే శ్వ రా ర్ప ణ మ స్తు . :—

గద్యము.

ఇది శ్రీమచ్ఛంకర గురుకరుణా సమాసాదిత సరసకవితావిభాస్వర
పరివర్ధమాన శ్రీమద్భమిడిపాట్యన్వయ పయఃపారావార రాకా
సుధాకర, శ్రీమచ్ఛాండిల్య సగోత్ర పవిత్ర, సంతతాగ్ని
హోత్ర పరిచర్యోపాత్త ఘనతరసద్వైదుష్య రాజమాన
పేరి సోమయాజి పౌత్ర, బుధజనసంభావ్య సచ్ఛే
ముషీకలిత వేంకటాచలపతి సుధీతనూభవ,
నైరంతర్య భక్తిసంభావితభవానీధవ, విబుధ
జనవిధేయ, వేంకటసుబ్రహ్మణ్యశర్మాభి
ధేయాంధ్రీకృతంబైన శ్రీశంకర
విజయంబునందు
దశమాశ్వాసము
సంపూర్ణము.